

S.4.9. Prawne podstawy dziennikarstwa e-medialnego

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.4.9.	Prawne podstawy dziennikarstwa e-medialnego	ZO	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	w zakresie specjalności „cybermedia”	V		
Dyscyplina:						
Prawo 40%, nauki o mediach 20%, nauki o bezpieczeństwie 20%						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Instytut Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• wykłady	8	3	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium zaliczeniowe	1	1	-	-		
• przygotowanie się do udziału w wykładach na podstawie literatury	-	-	8	10		
• przygotowanie się do zaliczenia	-	-	7	10		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• zajęcia wprowadzające i podsumowujące	2	2	-	-		
• ćwiczenia warsztatowe	18	13	-	-		
• studiowanie literatury i przepisów prawa medialnego	-	-	15	20		
• przygotowanie zadania zespołowego	-	-	15	15		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
wykład informacyjny, wykład problemowy, informacja, dyskusja			wykład wprowadzający, informacja, dyskusja, prezentacja materiałów wykonanych przez studentów			

<ul style="list-style-type: none"> • samodzielna praca studenta: 		<ul style="list-style-type: none"> • samodzielna praca studenta: 	
percepcja treści wykładów, sporządzanie notatek; studiowanie literatury, przygotowanie do kolokwium		percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie materiału zleconego przez wykładowcę na ćwiczenia audytoryjne	
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
e-urzędnik, podstawy wiedzy o prawie, podstawy prawa administracyjnego, podstawy wiedzy o państwie		student zna podstawowe zagadnienia związane z prawem, w tym prawem administracyjnym, organizacją i funkcjonowaniem systemu administracji, posiada podstawową wiedzę w zakresie informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> • zapoznać studentów z podstawową terminologią z zakresu prawa mediów • zapoznać ich z podstawową wiedzę o źródłach prawa mediów • zapoznać ich z wiedzą o relacjach między podmiotami tzw. rynku mediów – nadawcami, odbiorcami, Krajową Radą Radiofonii i Telewizji • zapoznać ich z zagadnieniem prowadzenia działalności medialnej, w zakresie praw i obowiązków dziennikarza oraz mediów oraz zasad odpowiedzialności prawnej dziennikarzy i mediów 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> • nauczyć studentów posługiwania się wiedzą dotyczącą normatywnych i prawnych aspektów działalności medialnej • nauczyć ich prawnych podstaw działalności mediów oraz praktycznego zastosowania międzynarodowych i krajowych uregulowań prawnych w tym zakresie • nauczyć studentów prawidłowo posługiwać się zależnościami prawnymi i rozumienia znaczenia Rady Prasowej, Rady Mediów Narodowych oraz Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> • nauczyć studentów krytycznej analizy i oceny treści merytorycznych w praktyce funkcjonowania w strukturach społeczeństwa informacyjnego 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia konwersatoriów i przedmiotu.	1	1
2.	Ustawodawstwo prasowe i jego historia: cezura kościelna, cezura państwowa, prawo prasowe w latach międzywojennych w XX w., prawo prasowe w PRL, Główny Urząd Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk.	2	1
3.	Geneza i źródła prawa w zakresie mediów: Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, Konstytucja RP, Europejska konwencja o telewizji ponadgranicznej, Ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji, Ustawa z dnia 22 czerwca 2016 r. o Radzie Mediów Narodowych, Ustawa z dnia 16 lipca 2004 r. - Prawo telekomunikacyjne, Ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe (tekst ujednolicony).	3	1
4.	Dyrektywy medialne Unii Europejskiej: Dyrektywa 2010/13/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 10 marca 2010 r., Dyrektywa Rady z dnia 3 października 1989 r., Dyrektywa 97/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 czerwca 1997 r., Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 95/47/WE z dnia 24 października 1995 r., Dyrektywa	3	1

	2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r., Dyrektywa 2002/19/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r., Dyrektywa 2002/20/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r., Dyrektywa 2002/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r., Dyrektywa 2002/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r., Dyrektywa Komisji 2002/77/WE z dnia 16 września 2002 r., Dyrektywa 2003/33/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r.		
5.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: zasady zaliczenia zajęć praktycznych, podział zadań zespołowych.	1	1
2.	Prawo a prasa: autoryzacja, czasopismo, dziennik, krytyka prasowa, odmowa udzielenia informacji, prawo do informacji, sprostowanie, wydawca, zgoda osoby udzielającej informacji, zasady naruszalności prasy za naruszenia, prawo autorskie, naruszenie dóbr osobistych, odpowiedzialność prawna dziennikarza.	5	4
3.	Prawo a Internet: Karta podstawowych praw i zasad regulacji Internetu, koalicja organizacji i ekspertów lobbujących na rzecz praw człowieka w Internecie, cywilnoprawne granice wypowiedzi w Internecie	5	4
4.	Prawo a telewizja, telewizja internetowa, radio: Rada Mediów Narodowych, Radiofonia i telewizja publiczna wybrane rozporządzenia KRRiT, Zielona księga cyfryzacji radia w Polsce, lokowanie produktu w audycjach telewizyjnych, Ochrona małoletnich w usługach linearnych, Ochrona małoletnich w usługach na żądanie, telewizja internetowa i usługi VoD w regulacjach KRRiT.	8	5
5.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć praktycznych:		20	15
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	treść	
wiedza	W_01	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu podstawowe pojęcia, fakty i zagadnienia teoretyczne z zakresu prawa medialnego	
	W_02	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu reguły, normy i zasady etyczne, moralne oraz prawne regulujące kwestie funkcjonowania mediów	
	W_03	zna i rozumie w podstawowym stopniu prawne, etyczne i moralne uwarunkowania wpisujące się w zawód dziennikarza	
umiejętności	U_01	potrafi wykonywać w oparciu o wiedzę teoretyczną i umiejętności praktyczne nabywane w trakcie studiów i realizacji przedmiotu podstawowe zadania zawodowe z wykorzystaniem przepisów prawa medialnego	
	U_02	potrafi właściwie dobierać źródła wiedzy, selekcjonować z nich niezbędne fakty i informacje, dokonywać ich analizy, syntezy i interpretacji pod kątem zarówno teorii, jak i praktyki z zakresu prawa medialnego i funkcjonowania mediów	
	U_03	potrafi uczestniczyć aktywnie w różnych formach dyskusji i debatach na temat prawa medialnego	
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej oceny związanych z tematem kształcenia treści merytorycznych wpisujących się w zagadnienia związane z prawem medialnym	

	K_02	jest gotów do uznawania znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z prawnymi uwarunkowaniami funkcjonowania mediów		
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:				
forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną			
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych			
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, pracą pisemną oraz aktywny udział w zajęciach teoretycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_02	40
	O2.	Praca pisemna	W_03, U_02, K_02	30
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	W_01, W_02, W_03	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracą pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych			
kryteria oceny:	1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych:			

	<p>Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: <i>Ocena końcowa</i>=(O1 +O2+O3)/3.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study):</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach:</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_03	40
	O2.	Praca pisemna (case study)	U_02, U_03, K_01, K_02	30
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	<i>Ocena końcowa = 0,4xO1 + 0,3xO2+ 0,3xO3</i>			
sposób zaliczenia przedmiotu:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne			
kryteria oceny:	Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów			

ECTS.				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS
	<i>Ot</i>	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, K_02, K_03	1
	<i>Op</i>	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, K_01	2
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = \frac{Ot \times 1 + Op \times 2}{1 + 2}$			
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:				
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku			
W_01	K1_W01			
W_02	K1_W06			
W_03	K1_W12			
U_01	K1_U02			
U_02	K1_U03			
U_03	K1_U11			
K_01	K1_K01			
K_02	K1_K02			
Wykaz literatury:				
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć:				
<ul style="list-style-type: none"> • Dobosz, Prawo prasowe. Podręcznik, Warszawa 2006. • Jezioro, Prawo własności intelektualnej, w: Podstawy prawa cywilnego, red. E. Gniewek, Warszawa 2010. • Prawo mediów, red. J. Barta, R. Markiewicz i A. Matlak, Warszawa 2008. 				
B. Literatura uzupełniająca:				
<ul style="list-style-type: none"> • Conde P. L., Iruretagoyena J. M., Jaślan W., Plazas J. M., Prawo własności intelektualnej w Unii Europejskiej, Warszawa 2003. • Chyliński M., Russ-Mohl S., Dziennikarstwo, Warszawa 2007. • Barta J., Czajkowska-Dąbrowska M., Ćwiąkański Z., Traple E., Markiewicz R. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Komentarz, Kraków 2005. • Barta J., Fajgielski P., Markiewicz R., Ochrona danych osobowych, Warszawa 2004. • Barta J., Markiewicz R., Prawo autorskie, Warszawa 2008. • Barta J., Markiewicz R., Ustawa o ochronie baz danych. Komentarz, Warszawa 2002. • Golat R., Prawo autorskie i prawa pokrewne, Warszawa 2007. • Matlak, Prawo autorskie w społeczeństwie informacyjnym, Kraków 2004. • Nowińska E., M. du Vall, Komentarz do ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, Warszawa 2001. • Orzewski W., Prawo w mediach, Warszawa 2004. • Prawo Internetu, red. P. Podrecki, Warszawa 2007. • Sobczak J., Prawo prasowe, Komentarz, Warszawa 2008. • System Prawa Prywatnego, t. 13. Prawo autorskie (red. J. Barta), Warszawa 2007. Prawo autorskie i prawa pokrewne. Zarys wykładu, red. M. Poźniak-Niedzielska, Bydgoszcz 2006. • Wagłowski P., Prawo w sieci. Zarys regulacji Internetu, 2005. 				
C. Materiały źródłowe:				
<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 22 czerwca 2016 r. o Radzie Mediów Narodowych • Ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (tekst ujednolicony) • Ustawa z dnia 21 kwietnia 2005 r. o opłatach abonamentowych (tekst ujednolicony) • Ustawa z dnia 16 lipca 2004 r. - Prawo telekomunikacyjne 				

- Ustawa z dnia 30 czerwca 2011 r. o wdrożeniu naziemnej telewizji cyfrowej
- Ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe (tekst ujednolicony)
- Ustawa o świadczeniu usług drogą elektroniczną z dnia 18 lipca 2002 r.
- Ustawa o ochronie danych osobowych z dnia 29 sierpnia 1997 r.
- Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych z dnia 4 lutego 1994 r.
- Ustawa o ochronie baz danych z dnia 27 lipca 2001 r.
- Prawo własności przemysłowej z dnia 30 czerwca 2000 r.
- Ustawa o podpisie elektronicznym z dnia 18 września 2001 r.
- Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych z dnia 12 kwietnia 2012 r.
- Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów w sprawie sporządzania pism w formie dokumentów elektronicznych, doręczania dokumentów elektronicznych oraz udostępniania formularzy, wzorów i kopii dokumentów elektronicznych z dnia 14 września 2011 r.

D. Przydatne strony internetowe:

- <http://prawo.legeo.pl/>
- <http://isap.sejm.gov.pl/>
- <http://www.krrit.gov.pl/>

Kontakt:

osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.4.10. E- media

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.4.10.	E-media	ZO	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	W zakresie specjalności „cybermedia”	V		
Dyscyplina:						
Nauki o mediach 60%, nauki o bezpieczeństwie 40%						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:			Osoby prowadzące zajęcia:			
Instytut Bezpieczeństwa Narodowego			Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki			
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				razem	liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)			
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	0,5	-	-		
• wykłady	8	4	-	-		
• zajęcia podsumowujące	1	0,5	-	-		
• studiowanie literatury i przygotowanie do kolokwium	-	-	10	15		
• przygotowanie pracy zaliczeniowej	-	-	5	5		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia warsztatowe	8	4	-	-		
• ćwiczenia laboratoryjne	9	9	-	-		
• kolokwium zaliczeniowe	2	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	10	15		
• przygotowanie do ćwiczeń	-	-	10	10		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	10		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			

wykład informacyjny, konwersacja, dogłębne przedyskutowanie ze studentami tematyki zajęć w oparciu o literaturę przedmiotu	podział zadań do wykonania w grupach, zapoznanie się z rezultatami grupowej pracy studentów nad zadaniami, omówienie wykonanych przez studentów zadań		
<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 		
zapoznajowanie się z zadawanymi fragmentami literatury, przygotowywanie się do uczestnictwa w konwersatorium, przygotowanie się do kolokwium	przygotowanie się do wykonania zadania zespołowego polegającego na przedstawieniu wybranego zagadnienia poprzez zilustrowanie go za pomocą materiałów dostępnych w Internecie – krytycznie przemyślanych i dobranych z zachowaniem praw autorskich		
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:	Wymagania wstępne:		
Historia mediów, Podstawy użytkowania IT – moduły ECDL BASE , Użytkowanie IT – moduły ECDL STANDARD	student zna podstawowe zagadnienia związane z: użytkowaniem IT i rozwojem społeczeństwa informacyjnego		
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów z podstawowymi pojęciami, faktami i zagadnieniami z zakresu e- mediów, zapoznać ich z podstawami wiedzy o procesach formowania zasad funkcjonowania e-mediów zapoznać ich z dylematami społeczno-politycznymi związanymi z rozwojem cywilizacji e- medialnej 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć studentów umiejętności swobodnego posługiwania się pojęciami i informacjami na temat e- mediów. nauczyć ich umiejętności realizowania zadań zespołowych w oparciu o dobrane właściwie i z zachowaniem praw autorskich materiały ilustracyjne dostępne w Internecie 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> przygotować studentów do krytycznego myślenia na temat relacji pomiędzy rozwojem mediów a formacjami społeczno-politycznymi przygotować ich do wykorzystywania wiedzy naukowej dostępnej w Internecie do analizy i prezentacji zagadnień z zakresu e-mediów. 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia konwersatoriów i przedmiotu.	1	1
2.	Media w świecie cyfrowym: ewolucja mediów, charakterystyka, dostępność bez ograniczeń, szybkość przekazu informacji, przykłady, kategorie, media cyfrowe, media tradycyjne w Internecie.	2	1
3.	Instytucje medialne i komunikowanie w sieci 1.0, 2.0., 3.0.: portale, Internet, prasa, radio, telewizja, serwisy społecznościowe.	4	1
4.	Nowe media: oprogramowanie i sprzęt.	2	1
5.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: zasady zaliczenia zajęć praktycznych; podział zadań zespołowych.	1	1

2.	Blogowanie: historia tekstu elektronicznego, moderowanie komentarzy, komentowanie cudzych blogów, zarobkowanie na blogu, idea blogowania połączona z zyskami z reklam, grafiki, klipy, aplikacje.	4	2
3.	Serwisy społecznościowe: Facebook, Twitter, Instagram, komunikacja interpersonalna, komunikacja masowa, sieć jako miejsce spotkań, znajomi z serwisu społecznościowego i ich konta, jako źródła wiedzy, czyszczenie własnego profilu, niebezpieczeństwa związane z publikacją informacji i zdjęć.	4	3
4.	Wirtualny świat Second Life: historia i funkcjonowanie, Second Life kontra rzeczywistość, edukacja cyfrowa.	2	2
5.	Dziennikarstwo obywatelskie: tworzenie i kolportaż informacji, dziennikarstwo obywatelskie w Polsce, krytyka i rozwój	4	3
6.	Handel elektroniczny (e-commers): formy handlu elektronicznego, zróżnicowanie na podmioty, korzyści, ograniczenia, sklepy internetowe, zalety handlu on line dla klientów i sprzedawców, zagrożenia i wady, bezpieczeństwo handlu elektronicznego, E – commerce w Polsce, aspekty prawne, zawieranie umów drogą elektroniczną.	4	3
7.	Podsumowanie zajęć: omówienie wniosków z wykonanych zadań zespołowych.	1	1
Razem zajęć praktycznych:		20	15
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20

Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.

Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne

Efekty uczenia się:

kategoria	numer	Treść
wiedza	W_01	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu podstawowe pojęcia, fakty, zjawiska i procesy związane ze współczesnymi mediami z perspektywy teorii komunikacji społecznej i teorii mediów
	W_02	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu organizację współczesnego procesu formowania zasad funkcjonowania mediów jako systemów komunikacji społecznej
	W_03	zna i rozumie w podstawowym stopniu dylematy społeczno-polityczne związane z rozwojem cywilizacji medialnej i uwzględnia uwarunkowania etyczne komunikacji międzyludzkiej
umiejętności	U_01	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu podstawowe pojęcia, fakty, zjawiska i procesy związane ze współczesnymi mediami z perspektywy teorii komunikacji społecznej i teorii mediów
	U_02	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu organizację współczesnego procesu formowania zasad funkcjonowania mediów jako systemów komunikacji społecznej
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej oceny treści związanych z kierunkiem kształcenia w tym aspektach społeczno-politycznych i konsekwencjach procesów rozwoju e-mediów w teorii komunikacji
	K_02	jest gotów do uznania wiedzy naukowej i specjalistycznej o teorii komunikacji społecznej i w celu wykonywania zadań zawodowych

Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:

forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:	

forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, pracę pisemną oraz aktywny udział w zajęciach teoretycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_02	40
	O2.	Praca pisemna	W_03, K_02	30
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	W_01, W_02, W_03	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $Ocena\ ko\ncowa = (O1 + O2 + O3) / 3$ Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne,</p>			

	<p>przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_02	40
	O2.	Praca pisemna (case study)	U_02, U_02, K_01	30
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$			
sposób zaliczenia przedmiotu:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne			
kryteria oceny:	Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0; 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w pkt ECTS
	O _t	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, K_02	1
	O _p	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, K_01	2
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = \frac{O_t \times 1 + O_p \times 2}{1 + 2}$			
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:				

numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W01
W_02	K1_W07
W_03	K1_W11
U_01	K1_U10, K1_U11
U_02	K1_U13
K_01	K1_K01
K_02	K1_K02
Wykaz literatury:	
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):	
<ul style="list-style-type: none"> • Gwóźdź A. (red.) Ekran piśmienności. O przyjemnościach tekstu w epoce nowych mediów, Warszawa 2008 – wskazane teksty. • Godzic W. (red.), Media audiowizualne. Podręcznik akademicki, Warszawa 2010 – rozdziały 3 i 4. • Manovich L., Język nowych mediów, Warszawa 2006. • Miotk A., Skuteczne social media. Prowadź działania, osiągnij zamierzone efekty, Gliwice 2013 – wskazane fragmenty. • Nacher A, Media lokacyjne. Ukryte życie obrazów, Kraków 2016 – wskazane fragmenty. • Bielak T.red., Filiciak M., Ptaszek G.Zmierch telewizji? Przemiany medium. Antologia, , Warszawa 2011 – wskazane teksty. 	
B. Literatura uzupełniająca:	
<ul style="list-style-type: none"> • Kerckhove de D., Inteligencja otwarta. Narodziny społeczeństwa sieciowego, Warszawa 2001. • Levinson P., Nowe nowe media, Kraków 2010. • Maj A., Derda– Nowakowski M.red. Kody McLuhana. Topografie nowych mediów, , Katowice 2009. • Przegalińska A., Istoty wirtualne. Jak fenomenologia zmieniła sztuczną inteligencję, Kraków 2016. • Wilk E., Nawigacje słowa. Strategie werbalne w przekazach audiowizualnych, Kraków 2000. 	
C. Materiały źródłowe:	
<ul style="list-style-type: none"> • Twitter, Facebook 	
D. Przydatne strony internetowe:	
<ul style="list-style-type: none"> • http://www.e-mentor.edu.pl 	
Kontakt:	
osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.4.11. Pokolenie sieci

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.4.11.	Pokolenie sieci	E	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	w zakresie specjalności „cybermedia”	V		
Dyscyplina:						
Nauki o mediach 60%, nauki o bezpieczeństwie 40%						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:			Osoby prowadzące zajęcia:			
Instytut Bezpieczeństwa Narodowego			Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki			
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• wykłady	8	3	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium zaliczeniowe	1	1	-	-		
• przygotowanie się do udziału w wykładach na podstawie literatury	-	-	8	10		
• przygotowanie się do egzaminu	-	-	7	10		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia audytoryjne	18	13	-	-		
• zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe	1	1	-	-		
• przygotowanie zadania zespołowego	-	-	20	20		
• studiowanie literatury niezbędnej do zaliczenia ćwiczeń i przygotowania się do zajęć	-	-	10	15		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			

wykład informacyjny, wykład problemowy, wykład z prezentacją multimedialną, informacja, dyskusja		wykład wprowadzający, informacja, dyskusja, konsultacje indywidualne i zespołowe	
<ul style="list-style-type: none"> • samodzielna praca studenta: 		<ul style="list-style-type: none"> • samodzielna praca studenta: 	
percepcja treści wykładów, sporządzanie notatek; studiowanie literatury, poszukiwanie i analizowanie informacji; przygotowanie do kolokwium		percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, poszukiwanie i analizowanie informacji, analiza tekstów z dyskusją, analiza zdarzeń krytycznych (przypadków); przygotowanie do kolokwium	
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
podstawy użytkowania IT, podstawy nauk społecznych, podstawy nauk technicznych		student zna podstawowe zagadnienia związane z: użytkowaniem IT, zna podstawy informatyki, elektroniki i telekomunikacji; zna podstawowe zagadnienia związane z: prawem,	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> • zapoznać studentów z podstawowymi pojęciami dotyczącymi pokolenia sieci • zapoznać ich z zagadnieniami merytorycznymi z zakresu społeczeństwa sieci: charakterystyka, modele funkcjonowania • zapoznać studentów z formami pracy pokolenia sieci w globalnej gospodarce • zapoznać ich z prognozami rozwoju społeczeństwa informacyjne i wynikającymi z tego faktu dylematami dla współczesnej cywilizacji 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> • nauczyć studentów identyfikowania i definiowania profilu kompetencyjnego pokolenia sieci • nauczyć ich wykorzystania wiedzy o pokoleniu sieci do projektowania form pracy i wykorzystania narzędzi IT w edukacji • nauczyć studentów budowania skutecznych relacji i nawyków działania w środowisku pokolenia sieci 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> • przygotować ich do krytycznej analizy i oceny treści merytorycznych związanych z pokoleniem sieci • uczyć ich znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z funkcjonowaniem społeczeństwa informacyjnego oraz rozwoju e-edukacji w społeczeństwie wiedzy 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu. Wprowadzenie do przedmiotu.	1	1
2.	Charakterystyka pokolenia sieci: definicje i klasyfikacje. Cechy i potencjał pokolenia sieci w świetle badań D. Tapscotta	3	1
3.	Koncepcje społeczeństwa sieci: Analiza teorii A. Tofflera o trzeciej fali rozwoju cywilizacji. Społeczeństwo sieci w świetle teorii M. Castellsa. Nowy ład społeczny w ujęciu A. Barda i J. Soderquista	3	1
4.	Szanse i zagrożenia: Nowy ład społeczny. Prywatność i autonomia osobista w społeczeństwie sieci. Więzy międzyosobowe w cyberprzestrzeni	2	1
5.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			

numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych; zasady opracowania konspektu pracy dyplomowej.	1	1
2.	Pokolenie sieci : Definiowanie profilu kompetencyjnego pokolenia sieci.	3	2
3.	Komunikacja pokolenia sieci: Skuteczna komunikacja oparta na cechach i nawykach pokolenia sieci. Więzy międzysobowe w cyberprzestrzeni	4	3
4.	Pokolenie sieci w pracy: Jak uczy się pokolenie sieci, funkcja mobilnej technologii w pracy pokolenia sieci	6	4
5.	Praca projektowa pokolenia sieci: <i>Design Thinking, Business Model Canvas, Project Management Institut</i>	5	4
6.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć praktycznych:		20	15
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	treść	
wiedza	W_01	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu podstawowe pojęcia, fakty, i zjawiska związane z pokoleniem sieci	
	W_02	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu istotę procesów towarzyszących rozwojowi społeczeństwa sieci w kontekście ogólnych trendów rozwoju cywilizacyjnego	
	W_03	zna i rozumie w podstawowym stopniu dylematy współczesnej cywilizacji i istotę procesów zarządzania informacją w społeczeństwie sieci jako wytworu współczesnej cywilizacji	
umiejętności	U_01	potrafi identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane ściśle z rozwojem pokolenia sieci	
	U_02	potrafi właściwie dobierać źródła wiedzy, selekcjonować z nich niezbędne fakty i informacje, dokonywać ich analizy, syntezy i interpretacji pod kątem zarówno teorii, jak i praktyki społeczeństwa informacyjnego	
	U_03	potrafi posługiwać się w swobodnie pojęciami, faktami i różnymi informacjami o charakterze specjalistycznym w trakcie komunikowania się ze specjalistami zajmującymi się problematyką społeczeństwa informacyjnego i cyberprzestrzeni zarówno w mowie jak i na piśmie	
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej oceny treści związanych z problematyką pokolenia sieci	
	K_02	jest gotów do uznawania znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z pokoleniem sieci	
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:			
forma zaliczenia:	egzamin		
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz z egzaminu		
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:			
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, oraz aktywny udział w zajęciach		
kryteria oceny:	1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego		

	<p>wyboru:</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) Praca pisemna:</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	Ip.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_02	40
	O2.	praca pisemna	W_01, W_02, W_03, K_01	30
	O3.	aktywny udział w zajęciach	W_01, W_02, W_03, U_05, K_02	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych:</p> <p>Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $Ocena\ ko\ncowa = (O1 + O2 + O3) / 3$</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej</p>			

	<p>odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_02, U_03	40
	O2.	praca pisemna (case study)	U_01, U_03, K_01, K_02	30
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$			
sposób zaliczenia i forma egzaminu:				
forma egzaminu:	egzamin pisemny z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru			
forma oceny końcowej:	ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę			
kryteria oceny:	5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się w trakcie egzaminu:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	Ot	test pisemny	wszystkie efekty	100
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = Ot$			
sposób zaliczenia przedmiotu:				

forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za egzamin oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	1) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS. 2) Ocena za egzamin zgodnie z przyjętymi kryteriami.				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	<i>Oe</i>	egzamin	wszystkie efekty	-	50
	<i>Ot</i>	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, K_01, K_02	1	50
<i>Op</i>	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, K_01	2		
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,5Oe + 0,5 * \left(\frac{Ot \times 1 + Op \times 2}{1 + 2} \right)$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01				
W_02	K1_W08				
W_03	K1_W11				
U_01	K1_U01				
U_02	K1_U03				
U_03	K1_U08, K1_U09, K1_U11				
K_01	K1_K01				
K_02	K1_K02				
Wykaz literatury:					
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):					
<ul style="list-style-type: none"> • Bard A, Söderqvist J., Netokracja. Nowa elita władzy i życie po kapitalizmie, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2006. • Bard A., Netokracja: nowa elita władzy i życie po kapitalizmie, Warszawa, WAIp, 2006. • Castells M., Społeczeństwo sieci, przeł. M. Marody, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN 2010. • Carr N., Płytki umysł. Jak internet wpływa na nasz mózg, przeł. K. Rojek, Warszawa: Helion 2012. • Melosik Z., Kultura popularna i tożsamość młodzieży. W niewoli władzy i wolności, Kraków: Oficyna Wydawnicza Impuls 2013. • Naisbitt J., Megatrendy : dziesięć nowych kierunków zmieniających nasze życie, przeł. Paweł Kwiatkowski, Poznań: Zysk i S-ka 1997. • Naisbitt J., Naisbitt N., Philips D., High Tech, High Touch: technologia a poszukiwanie sensu, Poznań: Zysk i S-ka 2003. • Rifkin F., Wiek dostępu. Nowa kultura hiperkapitalizmu, w której płaci się za każdą chwilę życia, przeł. E. Kania, Wrocław: Wydawnictwo Dolnośląskie 2003. • Ritzer G., McDonaldyzacja społeczeństwa, przeł. S. Magala, Warszawa: Muza 1999. • Toffler A., Trzecia fala, przeł. E. Woydyło, Poznań: Wydawnictwo Kurpisz 2006. • Tapscott D., Cyfrowa dorosłość: jak pokolenie sieci zmienia świat, przeł. P. Cypryański, Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne Warszawa 2010. 					
B. Literatura uzupełniająca:					

- Bauman Z., Globalizacja, PIW, Warszawa 2000
- Bendyk E., Antymatrix. Człowiek w labiryncie Sieci, 2004.
- Medina J. J., 12 sposobów na supermózg: jak przetrwać w pracy, domu i szkole, przeł. M. Betley, Warszawa: Pruszyński i Media 2009.
- Kasprzak P., Kłakówna Z. A., Kołodziej K., Regiewicz A., Waligóra J., Edukacja w czasach cyfrowej zarazy, Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek 2016.
- Kołodziejczyk W., Gra o szkołę. W poszukiwaniu zasad zarządzania w nowych czasach, Warszawa: CODN 2007.
- Morbitzer J., O nowej interpretacji niektórych pojęć pedagogicznych w dobie technologii informacyjnej, w: Edukacja jutra w kontekście wyzwań współczesności, red. K. Denek, Sosnowiec: Humanitas 2011.
- Spitzer M., Cyfrowa demencja. W jaki sposób pozbawiamy rozumu siebie i swojej dzieci, Warszawa: Dobra Literatura 2013.

C. Materiały źródłowe:

D. Przydatne strony internetowe:

- <http://www.e-mentor.edu.pl>

Kontakt:

osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.4.12. Szkoła 3.0 Edukacja e-learningowa

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.4.12.	Szkoła 3.0 Edukacja e-learningowa	ZO	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	W zakresie specjalności „cybermedia”	V		
Dyscyplina:						
Pedagogika 60%, informatyka 40%						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Instytut Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	0,5	-	-		
• konwersatorium	8	4	-	-		
• zajęcia podsumowujące	1	0,5	-	-		
• studiowanie literatury i przygotowanie do kolokwium	-	-	10	15		
• przygotowanie pracy zaliczeniowej	-	-	5	5		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• zajęcia wprowadzające	2	1	-	-		
• ćwiczenia audytoryjne	16	12	-	-		
• kolokwium zaliczeniowe	2	2	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	10	15		
• przygotowanie do ćwiczeń	-	-	10	10		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	10		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			

wykład informacyjny, wykład z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej, informacja, dyskusja	wykład wprowadzający, informacja, dyskusja, konsultacje indywidualne i zespołowe		
<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 		
percepcja treści wykładów, sporządzanie notatek; studiowanie literatury, poszukiwanie i analizowanie informacji niezbędnej do przygotowania pracy zaliczeniowej; przygotowanie pracy zaliczeniowej	percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, poszukiwanie i analizowanie informacji niezbędnych do merytorycznego przygotowania się do zajęć, udział w dyskusji, studiowanie literatury; przygotowanie do kolokwium		
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:	Wymagania wstępne:		
podstawy użytkowania IT, podstawy nauk społecznych, podstawy nauk technicznych	<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia związane z: użytkowaniem IT i rozwojem społeczeństwa informacyjnego 		
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów z podstawowymi pojęciami, faktami i zagadnieniami w zakresie e-edukacji zapoznać ich z zagadnieniami związanymi z funkcjonowaniem społeczeństwa informacyjnego w globalnej sieci zapoznać studentów z potencjałem edukacji zdalnej i transformacji systemu edukacji 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć studentów posługiwania się w swobodnie pojęciami o charakterze specjalistycznym z obszaru e-learningu i innych form e-edukacji nauczyć ich interpretować i wyjaśniać złożone zjawiska i procesy w obszarze społeczeństwa informacyjnego, e-edukacji w społeczeństwie wiedzy i wpływu w wymiarze społecznym i kulturowym nauczyć ich analizy i interpretacji poszczególnych zjawisk o charakterze globalnym w obszarze e-edukacji 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> przygotować ich do krytycznej analizy i oceny treści merytorycznych związanych z e-edukacją uczyć ich znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z funkcjonowaniem społeczeństwa informacyjnego oraz rozwoju różnych form e-edukacji w społeczeństwie wiedzy 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu. Wprowadzenie do przedmiotu.	1	1
2.	Współczesna dydaktyka medialna, definicje i klasyfikacja: Przegląd najważniejszych zagadnień, słownik ważniejszych pojęć e-learningowych Trendy i wyzwania - model transformacji edukacji	3	1
3.	Kryteria innowacyjnej dydaktyki: Personalizacja, przejęcie odpowiedzialności za własne uczenie, odwołanie do indywidualnego potencjału i talentów, tworzenie relacji społecznych.	2	1
4.	Standardy dydaktyki medialnej: prowadzenie zajęć, projektowania materiałów, sposoby ewaluacji	2	1
5.	Zajęcia podsumowujące. Kolokwium zaliczeniowe.	2	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			

numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych.	1	1
2.	Profile kompetencyjne: Profil uczącego się w kształceniu zdalnym: sylwetka uczącego się w e-learningu, relacje uczestników procesu uczenia się. Profil kompetencyjny twórcy/e-mentora edukacji medialnej	3	2
3.	Modle uczenia się w organizacjach: <i>Challenge Based Learning, WebQuest</i>	4	3
4.	Narzędzia szkoleniowe: webinaria, sesje e-coachingowe, tutoriale	5	3
5.	Praca projektowa: Projektowanie modeli motywacyjnych w edukacji e-learningowej: grywalizacja i gamifikacja. Budowanie strategii edukacyjnych i zarządzanie projektami e-learningowymi w organizacji	5	3
6.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	2	2
Razem zajęć praktycznych:		20	15
Łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	treść	
wiedza	W_01	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu podstawowe pojęcia, fakty i zjawiska z zakresu e-edukacji	
	W_02	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu istotę procesów towarzyszących rozwojowi e-edukacji w kontekście ogólnych trendów rozwoju cywilizacyjnego	
	W_03	zna i rozumie w podstawowym stopniu dylematy współczesnej cywilizacji, istotę procesów zarządzania informacją w e-edukacji jako wytworu współczesnej cywilizacji	
umiejętności	U_01	potrafi identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane ściśle z rozwojem e-edukacji	
	U_02	potrafi właściwie dobierać źródła wiedzy, selekcjonować z nich niezbędne fakty i informacje, dokonywać ich analizy, syntezy i interpretacji pod kątem zarówno teorii, jak i praktyki e-edukacji	
	U_03	potrafi posługiwać się w swobodnie podstawowymi pojęciami, faktami i różnymi informacjami o charakterze specjalistycznym w trakcie komunikowania się ze specjalistami zajmującymi się problematyką e-edukacji zarówno w mowie jak i na piśmie	
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej oceny treści związanych z problematyką e-edukacji	
	K_02	jest gotów do uznawania znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z e-edukacją	
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:			
forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną		
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych		
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:			
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, pracą pisemną oraz aktywny udział w zajęciach teoretycznych		
kryteria oceny:	1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych		

	<p>odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_02	40
	O2.	Praca pisemna	W_03, U_04	30
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	W_01, W_02, W_03, W_04, U_05	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4 \times O1 + 0,3 \times O2 + 0,3 \times O3$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $Ocena\ ko\ncowa = (O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom</p>			

	<p>merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_03	40
	O2.	Praca pisemna (case study)	U_02, U_04, K_01	30
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$			
sposób zaliczenia przedmiotu:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne			
kryteria oceny:	Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0; 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS
	O _t	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, U_04, K_02, K_03	1
	O _p	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01	2
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = \frac{O_t \times 1 + O_p \times 2}{1 + 2}$			
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:				
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku			

W_01	K1_W01
W_02	K1_W08
W_03	K1_W11
U_01	K1_U01
U_02	K1_U03
U_03	K1_U08, K1_U10, K1_U11
U_04	K1_U 12, K1_U13, K1_U14
K_01	K1_K01
K_02	K1_K02

Wykaz literatury:

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

- Gradek-Lewandowska M., *Przewodnik po prawie autorskim i prawach pokrewnych w Internecie*, Fundacja Wspomagania Wsi, Warszawa 2009.
- Hyla M., *Przewodnik po e-learningu*, Wolters Kluwer Polska, Kraków 2009.
- Dąbrowski M., Zajęc M. (red.), *Koncepcje i praktyka e-edukacji*, Fundacja Promocji i Akredytacji Kierunków Ekonomicznych, Warszawa 2011.
- Kasprzak P., Kłakówna Z. A., Kołodziej K., Regiewicz A., Waligóra J., *Edukacja w czasach cyfrowej zarazy*, Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek 2016.
- Kwaśnica R., *Dyskurs edukacyjny po inwazji rozumu instrumentalnego. O potrzebie refleksyjności*, Wrocław: Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej 2014.
- F. Laloux, *Pracować inaczej. Nowatorski model organizacji inspirowany kolejnym etapem rozwoju ludzkiej świadomości*, przeł. M. Konieczniak, Warszawa: Studio Emka 2015.
- Levinson P., *Nowe, nowe media*, przeł. M. Zawadzka, Kraków: Wydawnictwo WAM 2010.
- Senge P. M., *Pięta dyscyplina. Teoria i praktyka organizacji uczących się*, przeł. H. Korolewska-Mróż, Warszawa: Wydawnictwo ABC 1998.
- Plebańska M., *E-learning. Tajniki edukacji na odległość*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2011.
- *Wybrane aspekty technologii informacyjnej w edukacji*, red. D. Siemieniecka i A. Siemińska-Łosko, Toruń: Wyd. Adam Marszałek 2007.

B. Literatura uzupełniająca:

- Gołębnik B. D., *Uczenie metodą projektów*, Warszawa: WSiP 2002.
- Kołodziejczyk W., Polak M., *Jak będzie zmieniać się edukacja*, „Instytut Obywatelski” 2011,
- Siemieniecka D., Siemińska-Łosko A., *Technologia informacyjna w pracy dydaktycznej i innowacyjnej nauczyciela*, Toruń: Wyd. Adam Marszałek 2007.
- Siemieniecki B., *Technologia informacyjna w polskiej edukacji. Stan i zadania. Multimedialna Biblioteka Pedagogiczna*, Toruń: Wydawnictwo A. Marszałek 2002.

C. Materiały źródłowe:

- <http://www.e-mentor.edu.pl>

D. Przydatne strony internetowe:

- <https://www.gov.pl/web/cyfryzacja>
- <https://www.nask.pl/>

Kontakt:

osoba do kontaktu: Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego

telefon: 59 306 76 04

e-mail: sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.4.13. Badania naukowe i komunikacja społeczna w Internecie

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.4.13.	Badania naukowe i komunikacja społeczna w Internecie	ZO	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	W zakresie specjalności „cybermedia”	V		
Dyscyplina:						
Nauki o poznaniu i komunikacji społecznej 60%, nauki o bezpieczeństwie 20%, informatyka 20%						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Instytut Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				razem	liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)			
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	0,5	-	-		
• wykłady	8	4	-	-		
• zajęcia podsumowujące	1	0,5	-	-		
• studiowanie literatury i przygotowanie do kolokwium	-	-	10	15		
• przygotowanie pracy zaliczeniowej	-	-	5	5		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia warsztatowe	8	4	-	-		
• ćwiczenia laboratoryjne	9	9	-	-		
• kolokwium zaliczeniowe	2	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	10	15		
• przygotowanie do ćwiczeń	-	-	10	10		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	10		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:		zajęcia praktyczne:				

<ul style="list-style-type: none"> • zajęcia z udziałem nauczycieli: 		<ul style="list-style-type: none"> • zajęcia z udziałem nauczycieli: 	
wykład informacyjny, wykład z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej, informacja, dyskusja		wykład wprowadzający, informacja, dyskusja, konsultacje indywidualne i zespołowe, wykonywanie praktycznych zadań w ramach ćwiczeń laboratoryjnych	
<ul style="list-style-type: none"> • samodzielna praca studenta: 		<ul style="list-style-type: none"> • samodzielna praca studenta: 	
percepcja treści wykładów, sporządzanie notatek; studiowanie literatury, poszukiwanie i analizowanie informacji niezbędnej do przygotowania pracy zaliczeniowej; przygotowanie pracy zaliczeniowej; przygotowanie do kolokwium		percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, poszukiwanie i analizowanie informacji niezbędnych do merytorycznego przygotowania się do zajęć, udział w dyskusji, studiowanie literatury; przygotowanie do kolokwium, przygotowanie do ćwiczeń laboratoryjnych i zadań zleconych przez nauczyciela	
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> • podstawy użytkowania IT 		<ul style="list-style-type: none"> • student zna podstawowe zagadnienia związane z: użytkowaniem IT i rozwojem społeczeństwa informacyjnego 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> • zapoznać studentów z metodologią prowadzenia badań społecznych z wykorzystaniem mediów elektronicznych • zapoznać ich rodzajem i charakterystyką badań stosowanych obecnie z wykorzystaniem elektronicznych mediów • zapoznać ich z możliwościami wykorzystania mediów społecznościowych w badaniach społecznych • zapoznać ich z narzędziami IT wykorzystywanymi w badaniach społecznych 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> • nauczyć studentów umiejętności przygotowania i prowadzenie badań opinii społecznej, badań rynkowych i badań naukowych z wykorzystaniem mediów elektronicznych • nauczyć ich tworzenia prostych narzędzi badawczych wykorzystywanych w badaniach z wykorzystaniem mediów elektronicznych • nauczyć ich wykorzystania narzędzi IT do analizy i opracowania wyników badań • nauczyć ich pracy w zespołach specjalistów zajmujących się badaniami społecznymi 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> • kształtować u studentów gotowość do wypełniania zadań zawodowych w sposób fachowy i odpowiedzialny • kształtować ich gotowość do przestrzegania zasad etyki podczas prowadzenia badań społecznych z wykorzystaniem mediów elektronicznych 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu; merytoryczne wprowadzenie do przedmiotu.	1	0,5
2.	Istota badań z wykorzystaniem mediów elektronicznych: media elektroniczne jako narzędzie w badania naukowych; klasyfikacja metod badań z wykorzystaniem elektronicznych mediów; typowe narzędzia badawcze; wady i zalety badań z wykorzystaniem narzędzi elektronicznych; problemy z doбором próby; organizacja i przebieg badań; raportowanie badań.	2	1
3.	Badania ilościowe z wykorzystaniem elektronicznych mediów: klasyfikacja typowych metod i technik badań; wady i zalety badań ilościowych; technika CATI (badania telefoniczne), technika CAPI (badania ankietowe wspierane komputerowo); technika PAPI (badania kwestionariuszowe); technika CAWI	2	1

	(badania przez Internet).		
4.	Badania jakościowe z wykorzystaniem elektronicznych mediów: klasyfikacja typowych metod i technik badań; wady i zalety badań jakościowych; technika FGI (badania fokusowe), technika IDI (indywidualne wywiady pogłębione); technika TDI (telefoniczny wywiad pogłębiony).	2	1
5.	Narzędzia IT wykorzystywane w badaniach: wykorzystanie narzędzia offline i online na etapie projektowania; arkusze kalkulacyjne; specjalistyczne oprogramowanie; narzędzia chmurowe; narzędzia do komunikacji społecznej w Internecie.	2	1
6.	Zajęcia podsumowujące: synteza treści omówionych w ramach wykładów; zapoznanie z oceną prac zaliczeniowych.	1	0,5
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych; zasady przygotowania się do zajęć; merytoryczne wprowadzenie do ćwiczeń.	1	1
2.	Badania opinii społecznej – zajęcia warsztatowe: istota badań opinii społecznej; metody i techniki badań; dobór próby; organizacja i prowadzenie badań; zasady i metodyka opracowania narzędzi badawczych; przykłady badań – analiza przypadku.	2	1
3.	Badania rynkowe w Internecie – zajęcia warsztatowe: istota badań marketingowych w Internecie; platforma do badań rynku i opinii; badania ad-hoc, badania trackingowe; omnibus internetowy; badania jakościowe; badania emocji; przygotowanie konspektu badań i zaprojektowanie prostego narzędzia badawczego przez studentów; przykłady badań – analiza przypadku.	2	1
4.	Badania naukowe z wykorzystaniem Internetu – zajęcia warsztatowe: istota badań naukowych – wiedza potoczna a wiedza naukowa; projektowanie badań naukowych w Internecie; eksperyment w Internecie; badania sondażowe; badania jakościowe; metodyka tworzenia narzędzi badawczych; przykłady badań – analiza przypadku.	2	1
5.	Wykorzystanie narzędzi IT do analizy i opracowania wyników badań – zajęcia warsztatowe: arkusze kalkulacyjne (MS Excel, LibreOfficeCalc), narzędzia statystyczne (R); rozwiązania chmurowe (formularze google, specjalistyczne serwisy); graficzna prezentacja wyników badań; wykorzystanie mediów społecznościowych do badań; wykorzystanie narzędzi informatycznych do wykonania raportu z badań.	2	1
6.	Organizacja i realizacja badań z wykorzystaniem mediów elektronicznych – zajęcia laboratoryjne: podział studentów na grupy; wybór tematu badań przez studentów; zaprojektowanie i przeprowadzenie prostych badań; analiza i ocena wyników badań; przygotowanie raportu.	9	9
10.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	2	1
Razem zajęć praktycznych:		20	15
Łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	Treść	

wiedza	W_01	zna metodologię prowadzenia badań społecznych z wykorzystaniem mediów elektronicznych i zasady wykonania koncepcji badań
	W_02	zna możliwości wykorzystania mediów społecznościowych w badaniach społecznych
	W_03	zna normy i zasady etyczne związane z prowadzeniem badań społecznych z wykorzystaniem mediów elektronicznych
umiejętności	U_01	potrafi przygotować i prowadzić badania opinii społecznej, badania rynkowe i badania naukowe z wykorzystaniem mediów elektronicznych, w tym przygotować w formie pisemnej ich koncepcję
	U_02	potrafi tworzyć proste narzędzia badawcze wykorzystywane w badaniach z wykorzystaniem mediów elektronicznych
	U_03	potrafi wykorzystywać narzędzia IT i media społecznościowe do prowadzenia badań, analizy i opracowania ich wyników
	U_04	potrafi pracować indywidualnie i w zespołach zadaniowych zajmujących się prowadzeniem badań społecznych z wykorzystaniem mediów elektronicznych, a także wypowiadać się merytorycznie na zagadnienia związane z treścią kształcenia w ramach przedmiotu
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do wypełniania zadań zawodowych w sposób fachowy i odpowiedzialny
	K_02	jest gotów do przestrzegania zasad etyki podczas prowadzenia badań społecznych z wykorzystaniem mediów elektronicznych
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:		
forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną	
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych	
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:		
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, pracą pisemną oraz aktywny udział w zajęciach teoretycznych	
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p>	

	3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_02	40
	O2.	Praca pisemna	W_03, U_04	30
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	W_01, W_02, W_03, U_04	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $Ocena\ ko\ncowa = (O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od</p>			

	81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_03	40
	O2.	Praca pisemna (case study)	U_02, U_04, K_01	30
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$			
sposób zaliczenia przedmiotu:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne			
kryteria oceny:	Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS
	Ot	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, U_04, K_02	1
	Op	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, U_05, K_01	2
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = \frac{Ot \times 1 + Op \times 2}{1 + 2}$			
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:				
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku			
W_01	K1_W04, K1_W09			
W_02	K1_W05, K1_W07, K1_W12			
W_03	K1_W06, K1_W12, K1_W13			
U_01	K1_U01, K1_U02, K1_U03, K1_U06, K1_U09			
U_02	K1_U04			
U_03	K1_U04, K1_U05, K1_U07			
U_04	K1_U13, K1_U10, K1_U11			
K_01	K1_K03			
K_02	K1_K06, K1_K08			
Wykaz literatury:				
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):				
<ul style="list-style-type: none"> Babbie E. , <i>Badania społeczne w praktyce</i>, Warszawa, 2004 Goban-Klas T., <i>Media i komunikowanie masowe. Teorie i analizy prasy, radia, telewizji i Internetu</i>, Warszawa 1999 Frankfort_Nachmias Ch., Nachmias D., <i>Metody badawcze w naukach społecznych</i>, Poznań 2001 Churchill G., <i>Badania marketingowe. Podstawy metodologiczne</i>, Warszawa 2002 Silverman D.; <i>Prowadzenie badań jakościowych</i>, Warszawa 2008 				
B. Literatura uzupełniająca:				
<ul style="list-style-type: none"> Aczel A.D, <i>Statystyka w zarządzaniu</i>, Warszawa 2000 				

- Bedyńska S., Brzezicka A, *Statystyczny drogowskaz. Praktyczny poradnik analizy danych w naukach społecznych na przykładach z psychologii*, Warszawa 2007
- Bielecka A., *Statystyka w biznesie i ekonomii*, Warszawa 2005
- Brzeziński J., *Metodologia badań psychologicznych*, Warszawa 2002
- Cieciora M., *Podstawy technologii informacyjnych z przykładami zastosowań*, Warszawa 2006
- Domański Cz., *Statystyczne testy nieparametryczne*, Warszawa 1979
- Ferguson G.A, Takane Y, *Analiza statystyczna w psychologii i pedagogice*, Warszawa 1997
- Gawrysiak P., *Cyfrowa rewolucja*, PWN, Warszawa 2008
- Wieczorkowska G., Wierziński J., *Badania sondażowe i eksperymentalne*, Warszawa 2005
- Wieczorkowska G., Wierziński J., *Statystyka, Analiza badań społecznych*, Warszawa 2005

C. Materiały źródłowe:

- Raporty badań CBOS, OBOP itp.

D. Przydatne strony internetowe:

- strony internetowe instytucji badań rynku i badań społecznych

Kontakt:

osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.4.14. Diagnostyka cyberpatologii społecznych

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa		ECTS			
S.4.14.	Diagnostyka cyberpatologii społecznych	E	4			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	W zakresie specjalności „cybermedia”	V		
Dyscyplina:						
Nauki o bezpieczeństwie 60%, socjologia 40%						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Instytut Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	0,5	-	-		
• wykłady	8	4	-	-		
• zajęcia podsumowujące	1	0,5	-	-		
• studiowanie literatury i przygotowanie do kolokwium oraz egzaminu	-	-	10	15		
• przygotowanie pracy zaliczeniowej	-	-	5	5		
Zajęcia praktyczne [razem]	30	25	45	50	75	3
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia warsztatowe	10	5	-	-		
• ćwiczenia umiejętności praktycznych	17	17	-	-		
• kolokwium zaliczeniowe	2	2	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	15	20		
• przygotowanie do ćwiczeń	-	-	10	10		
• przygotowanie do kolokwium i egzaminu	-	-	20	20		
łącznie:	40	30	60	70	100	4
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:		zajęcia praktyczne:				
• zajęcia z udziałem nauczycieli:		• zajęcia z udziałem nauczycieli:				

wykład informacyjny, wykład z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej, informacja, dyskusja	wykład wprowadzający, informacja, dyskusja, konsultacje indywidualne i zespołowe, wykonywanie zadań o charakterze praktycznym		
• samodzielna praca studenta:	• samodzielna praca studenta:		
percepcja treści wykładów, sporządzanie notatek; studiowanie literatury, poszukiwanie i analizowanie informacji niezbędnej do przygotowania pracy zaliczeniowej; przygotowanie pracy zaliczeniowej, przygotowanie do kolokwium i egzaminu	percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, poszukiwanie i analizowanie informacji niezbędnych do merytorycznego przygotowania się do zajęć, udział w dyskusji, studiowanie literatury; przygotowanie do kolokwium i egzaminu		
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:	Wymagania wstępne:		
<ul style="list-style-type: none"> podstawy użytkowania IT, cyberzagrożenia 	<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia związane z: użytkowaniem IT i cyberzagrożeniami 		
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów z podstawami teoretycznymi diagnostyki społecznej, z uwzględnieniem diagnostyki określonych zbiorowości, jak i diagnostyki indywidualnej zapoznać ich z zasadami diagnozowania uzależnień od mediów elektronicznych; uzależnień od e-hazardu, diagnozowania zjawiska groomingu oraz zjawiska cyberprzemocy 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć studentów diagnozowania uzależnień od elektronicznych mediów, uzależnień od e-hazardu, diagnozowania zjawiska groomingu oraz zjawiska cyberprzemocy nauczyć ich wykorzystywać klasycznych metod, technik i narzędzi do diagnozowania problemów związanych z cyberpatologiami społecznymi nauczyć ich pracy w zespołach specjalistów zajmujących się diagnostyką cyberpatologii społecznych 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> przygotować studentów do myślenia i działania w sposób innowacyjny przy rozwiązywaniu problemów związanych z diagnostyką cyberpatologii społecznych przygotować ich do przestrzegania zasad etyki związanej z pracą w cybermediach i budowania etosu zawodowego specjalistów cybermediów 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu; merytoryczne wprowadzenie do przedmiotu.	1	0,5
2.	Diagnoza społeczna – pojęcie i istota: pojęcie diagnozy i diagnostyki społecznej, istota procesów diagnostycznych, cechy dobrej diagnozy, etyczne zasady diagnostyki społecznej.	2	1
3.	Podstawowe metody diagnozy społecznej: badania diagnostyczne ludzkich zbiorowości a badania jednostek; sondaż diagnostyczny; metoda indywidualnych przypadków; metoda środowiskowa; wykrywanie zagrożeń społecznych w sieci.	2	1
4.	Podstawowe techniki i narzędzia badań diagnostycznych: pojęcie i klasyfikacja technik i narzędzi diagnostyki społecznej; technika rozmowy i wywiadu; obserwacja; badania ankietowe; analiza dokumentów; badania testowe; typowe narzędzia: arkusze obserwacji, kwestionariusze wywiadów; kwestionariusze ankiet, testy.	2	1
5.	Organizacja i przebieg badań diagnostycznych: faza koncepcyjno-	2	1

	przygotowawcza; faza realizacyjna; faza analityczna; podsumowanie wyników i postawienie diagnozy.		
6.	Zajęcia podsumowujące: synteza treści omówionych w ramach wykładów; zapoznanie z oceną prac zaliczeniowych.	1	0,5
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych; zasady przygotowania się do zajęć; merytoryczne wprowadzenie do ćwiczeń.	1	1
2.	Wprowadzenie do diagnostyki społecznej cyberpatologii – ćwiczenia umiejętności praktycznych: cyberprzestrzeń jako przestrzeń społeczna; patologie w cyberprzestrzeni – pojęcie, istota i klasyfikacja; etiologia i geneza zachowań patologicznych w cyberprzestrzeni; możliwości zastosowania klasycznych narzędzi do społecznej diagnozy cyberprzestrzeni – dyskusja.	1	1
3.	Diagnozowanie uzależnień od elektronicznych mediów – ćwiczenia umiejętności praktycznych: uzależnienia od elektronicznych mediów – istota problemu; zakres i charakter uzależnień od elektronicznych mediów w Polsce w świetle wyników badań i oficjalnych statystyk; mechanizm uzależnienia; znaki ostrzegawcze sygnalizujące o problem nadużywania elektronicznych mediów; znaki ostrzegawcze sygnalizujące o uzależnieniu; sposób i kryteria diagnozy uzależnień; typowe narzędzia do diagnozy jednostkowej (kwestionariusz wywiadu K. Young; kwestionariusz funkcjonowania psychospołecznego); diagnozowanie skali zjawiska w określonej populacji i podatności dzieci, młodzieży i osób dorosłych na uzależnienie od elektronicznych mediów; uzależnienie od elektronicznych mediów – studium przypadków.	4	4
4.	Diagnozowanie uzależnień od e-hazardu – ćwiczenia umiejętności praktycznych: uzależnienia od e-hazardu – istota problemu; zakres i charakter uzależnień od e-hazardu w Polsce w świetle wyników badań i oficjalnych statystyk; mechanizm uzależnienia; znaki ostrzegawcze sygnalizujące o problemie e-hazardu; znaki ostrzegawcze sygnalizujące o uzależnieniu; sposób i kryteria diagnozy uzależnień; typowe narzędzia do diagnozy jednostkowej; diagnozowanie skali zjawiska w określonej populacji i podatności dzieci, młodzieży i osób dorosłych na uzależnienie od e-hazardu; uzależnienie od e-hazardu – studium przypadków.	4	4
5.	Diagnozowanie zjawiska groomingu – ćwiczenia umiejętności praktycznych: grooming – istota problemu; skala zjawiska w Polsce w świetle wyników badań i oficjalnych statystyk; mechanizm groomingu; psychospołeczna charakterystyka osób – ofiar groomingu; znaki ostrzegawcze sygnalizujące o problemie groomingu wśród dzieci; typowe narzędzia do diagnozy jednostkowej; diagnozowanie skali zjawiska w określonej populacji; ofiary groomingu – studium przypadków.	4	4
6.	Diagnozowanie zjawisk cyberprzemocy – ćwiczenia umiejętności praktycznych: cyberprzemoc – istota problemu; skala zjawiska w Polsce w świetle wyników badań i oficjalnych statystyk; mechanizm i formy cyberprzemocy; psychospołeczna charakterystyka osób – ofiar cyberprzemocy; znaki ostrzegawcze sygnalizujące o problemie cyberprzemocy wśród dzieci; typowe narzędzia do diagnozy jednostkowej; diagnozowanie skali zjawiska w określonej populacji; ofiary cyberprzemocy – studium przypadków..	4	4
7.	Diagnozowanie cyberpatologii społecznych – zajęcia warsztatowe: podział na zespoły i przydzielenie tematu; określenie problemu diagnozy i jego operacjonalizacja; przygotowanie narzędzi diagnostycznych; przeprowadzenie diagnozy na wybranej populacji i jednostek; opracowanie raportu z badań	10	5

	diagnostycznych.		
10.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	2	2
Razem zajęć praktycznych:		30	25
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		40	30
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	treść	
wiedza	W_01	zna podstawowe zagadnienia merytoryczne i pojęcia związane z diagnostyką społeczną, w tym diagnostyką cyberpatologii społecznych	
	W_02	zna zasady, metody, techniki oraz narzędzia stosowane w diagnostyce społecznej i możliwości ich wykorzystania do diagnozowania cyberpatologii	
	W_03	zna zasady diagnozowania uzależnień od mediów elektronicznych; uzależnień od e-hazardu, diagnozowania zjawiska groomingu oraz zjawiska cyberprzemocy	
umiejętności	U_01	potrafi diagnozować uzależnienia od elektronicznych mediów, uzależnienia od e-hazardu, diagnozować zjawisko groomingu oraz zjawisko cyberprzemocy zarówno z perspektyw ludzkich zbiorowości, jak i jednostek	
	U_02	potrafi wykorzystywać klasyczne metody, techniki i narzędzia do diagnozowania problemów związanych z cyberpatologiami społecznymi	
	U_03	potrafi przygotować proste narzędzia diagnozujące wybrane cyberpatologie zarówno w aspekcie ludzkich zbiorowości, jak i jednostek	
	U_04	potrafi pracować indywidualnie i w zespołach zadaniowych zajmujących się diagnozowaniem zjawisk związanych z cyberpatologiami społecznymi, w tym planować pracę samokształceniową pozwalającą na doskonalenie wiedzy w powyższym zakresie	
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do myślenia i działania w sposób innowacyjny przy rozwiązywaniu problemów związanych z diagnostyką cyberpatologii społecznych	
	K_02	jest gotów do przestrzegania zasad etyki związanej z pracą w cybermediach i budowania etosu zawodowego specjalistów cybermediów	
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:			
forma zaliczenia:	egzamin		
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz z egzaminu		
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:			
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, oraz aktywny udział w zajęciach		
kryteria oceny:	1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi. 2) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w		

	<p>formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_02	40
	O2.	praca pisemna	W_01, W_02, W_03, U_04, K_01	30
	O3.	aktywny udział w zajęciach	W_01, W_02, W_03, K_02	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $Ocena\ ko\ncowa = (O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne</p>			

	<p>niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1.	kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_02, U_03	40	
	O2.	praca pisemna (case study)	U_01, U_03, U_04, K_01, K_02	30	
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4 \times O1 + 0,3 \times O2 + 0,3 \times O3$				
sposób zaliczenia i forma egzaminu:					
forma egzaminu:	egzamin pisemny z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru				
forma oceny końcowej:	ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się w trakcie egzaminu:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	Ot	test pisemny	wszystkie efekty	100	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = Ot$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za egzamin oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	<p>1) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.</p> <p>2) Ocena za egzamin zgodnie z przyjętymi kryteriami.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	Oe	egzamin	wszystkie efekty	-	50
	Ot	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, U_04, K_01, K_02	1	50
	Op	zajęcia	U_01, U_02,	3	

	praktyczne	U_03, U_04, K_01		
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,50e + 0,5 * \left(\frac{Ot \times 1 + Op \times 3}{1 + 3} \right)$			
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:				
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku			
W_01	K1_W01, K1_W02, K1_W05, K1_W09, K1_W12			
W_02	K1_W04			
W_03	K1_W03, K1_W04, K1_W06			
U_01	K1_U01, K1_U02, K1_U06, K1_U09			
U_02	K1_U04, K1_U09			
U_03	K1_U05, K1_U09			
U_04	K1_U13, K1_U14			
K_01	K1_K01, K1_K02, K1_K05			
K_02	K1_K06, K1_K08			
Wykaz literatury:				
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):				
<ul style="list-style-type: none"> • Augustynek A., <i>Uzależnienie komputerowe. Diagnoza, rozpowszechnienie, terapia</i>, Warszawa 2010 • Castells M., <i>Społeczeństwo sieci</i>, Warszawa 2010 • Griffiths, M., <i>Gry i hazard. Uzależnienia dzieci w okresie dorastania</i>, Gdańsk 2004 • Pyżalski J., <i>Agresja elektroniczna i cyberbullying</i>, Kraków 2012 • Woronowicz B., <i>Uzależnienia. Geneza. Terapia. Powrót do zdrowia</i>, Poznań – Warszawa 2009 				
B. Literatura uzupełniająca:				
<ul style="list-style-type: none"> • Bednarek J., Andrzejewska A. (red.), <i>Cyberświat – możliwości, zagrożenia</i>, Warszawa 2009 • Chocholska, P., Osipczuk, M., <i>Uzależnienie od komputera i Internetu u dzieci i młodzieży</i>. Warszawa 2009 • Guerreschi C., <i>Nowe uzależnienia</i>, Kraków 2010 • Kaliszewska, K., <i>Nadmierne używanie Internetu: charakterystyka psychologiczna</i>, Poznań 2007 • Majchrzak, P., Ogińska-Bulik, M., <i>Zachowania ryzykowne związane z cyberprzestrzenią – polska adaptacja Internet Addiction Test</i>, [w:] P. Majchrzak, M. Ogińska-Bulik, <i>Uzależnienie od Internetu</i>, Łódź 2010 • Makaruk, K., Wójcik, S., <i>Nadużywanie internetu przez młodzież. Wyniki badania EU NET ADB</i>, „Dziecko krzywdzone. Teoria, badania, praktyka”, 2013, 12(1), 35-48 • Young, K. S., <i>Internet Addiction: Symptoms, Evaluation, And Treatment</i>, [w:] L. VandeCreek, T. L. Jackson (red.), <i>Innovations in Clinical Practice</i> (tom 17), Sarasota 1999, FL: Professional Resource Press 				
C. Materiały źródłowe:				
<ul style="list-style-type: none"> • CBOS. <i>Oszacowanie rozpowszechnienia oraz identyfikacja czynników ryzyka i czynników chroniących w odniesieniu do hazardu, w tym hazardu problemowego (patologicznego) oraz innych uzależnień behawioralnych</i>, Warszawa 2012 • <i>Jak reagować na problem nadmiernego korzystania z internetu przez dzieci i młodzież. Poradnik dla szkół</i>, Warszawa 2012 • Kirwil, L., <i>Polskie dzieci w Internecie. Zagrożenia i bezpieczeństwo – część 2. Częściowy raport z badań EU Kids Online II</i>. Warszawa 2011 				
D. Przydatne strony internetowe:				
<ul style="list-style-type: none"> • strony poradni psychologicznych zajmujących się diagnostyką cyberpatologii społecznych 				
Kontakt:				
osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego			

telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.4.15. Terapia cyberpatologii społecznych

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.4.15.	Terapia cyberpatologii społecznych	E	4			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	W zakresie specjalności „cybermedia”	V		
Dyscyplina:						
Nauki o bezpieczeństwie 60%, socjologia 40%						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Instytut Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	0,5	-	-		
• wykłady	8	4	-	-		
• zajęcia podsumowujące	1	0,5	-	-		
• studiowanie literatury i przygotowanie do kolokwium oraz egzaminu	-	-	10	15		
• przygotowanie pracy zaliczeniowej	-	-	5	5		
Zajęcia praktyczne [razem]	30	25	45	50	75	3
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia warsztatowe	10	5	-	-		
• ćwiczenia umiejętności praktycznych	17	17	-	-		
• kolokwium zaliczeniowe	2	2	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	15	20		
• przygotowanie do ćwiczeń	-	-	10	10		
• przygotowanie do kolokwium i egzaminu	-	-	20	20		
łącznie:	40	30	60	70	100	4
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:		zajęcia praktyczne:				
• zajęcia z udziałem nauczycieli:		• zajęcia z udziałem nauczycieli:				

wykład informacyjny, wykład z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej, informacja, dyskusja	wykład wprowadzający, informacja, dyskusja, konsultacje indywidualne i zespołowe, wykonywanie zadań o charakterze praktycznym		
• samodzielna praca studenta:	• samodzielna praca studenta:		
percepcja treści wykładów, sporządzanie notatek; studiowanie literatury, poszukiwanie i analizowanie informacji niezbędnej do przygotowania pracy zaliczeniowej; przygotowanie pracy zaliczeniowej, przygotowanie do kolokwium i egzaminu	percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, poszukiwanie i analizowanie informacji niezbędnych do merytorycznego przygotowania się do zajęć, udział w dyskusji, studiowanie literatury; przygotowanie do kolokwium i egzaminu		
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:	Wymagania wstępne:		
<ul style="list-style-type: none"> podstawy użytkowania IT, cyberzagrożenia 	<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia związane z: użytkowaniem IT i cyberzagrożeniami 		
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów z podstawami teoretycznymi terapii i profilaktyki zachowań zaliczanych do kategorii cyberpatologii społecznych zapoznać ich z zasadami terapii uzależnień od mediów elektronicznych; uzależnień od e-hazardu, terapii ofiar i sprawców groomingu oraz ofiar i sprawców cyberprzemocy zapoznać ich z zasadami profilaktyki zachowań zaliczanych do kategorii cyberpatologii społecznych 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć studentów prowadzenia socjoterapii uzależnień od elektronicznych mediów, uzależnień od e-hazardu, socjoterapii ofiar i sprawców groomingu oraz ofiar i sprawców cyberprzemocy nauczyć ich wykorzystywać klasycznych metod, technik i narzędzi do socjoterapii i profilaktyki cyberpatologii społecznych nauczyć ich pracy w zespołach specjalistów zajmujących się socjoterapią i profilaktyką cyberpatologii społecznych 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> przygotować studentów do myślenia i działania w sposób innowacyjny przy rozwiązywaniu problemów związanych z socjoterapią i profilaktyką cyberpatologii społecznych przygotować ich do podejmowania działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania cyberptalogiom społecznym 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu; merytoryczne wprowadzenie do przedmiotu.	1	0,5
2.	Wprowadzenie do socjoterapii: pojęcie i istota socjoterapii; zasady i cele pracy socjoterapeutycznej; programy socjoterapeutyczne; podstawowe zasady pracy socjoterapeuty; metody pracy z grupą; struktura zajęć socjoterapeutycznych; możliwości zastosowania klasycznych narzędzi do społecznej terapii cyberpatologii społecznych – dyskusja.	4	2
3.	Wprowadzenie do profilaktyki społecznej: pojęcie i istota profilaktyki; zasady i cele profilaktyki społecznej; programy profilaktyczne; podstawowe zasady pracy przy programach profilaktycznych; metody pracy profilaktycznej; struktura zajęć profilaktycznych; możliwości zastosowania klasycznych metod i narzędzi do profilaktyki cyberpatologii społecznych – dyskusja.	4	2
4.	Zajęcia podsumowujące: synteza treści omówionych w ramach wykładów;	1	0,5

	zapoznanie z oceną prac zaliczeniowych.		
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych; zasady przygotowania się do zajęć; merytoryczne wprowadzenie do ćwiczeń.	1	1
2.	Terapia i profilaktyka uzależnień od elektronicznych mediów – ćwiczenia umiejętności praktycznych: uzależnienia od elektronicznych mediów – przyczyny i konsekwencje; metody psychologiczne w terapii uzależnień od elektronicznych mediów; socjoterapia osób uzależnionych od elektronicznych mediów; działania profilaktyczne; zasady projektowania socjoterapii i działań profilaktycznych; terapia i profilaktyka uzależnień od elektronicznych mediów – analiza przypadków.	5	5
3.	Terapia i profilaktyka uzależnień od e-hazardu – ćwiczenia umiejętności praktycznych: uzależnienia od e-hazardu – przyczyny i konsekwencje; metody psychologiczne w terapii uzależnień od e-hazardu; socjoterapia osób uzależnionych od e-hazardu; działania profilaktyczne w obszarze e-hazardu; zasady projektowania socjoterapii i działań profilaktycznych; terapia i profilaktyka uzależnień ode-hazardu – analiza przypadków.	4	4
4.	Terapia i profilaktyka dzieci zagrożonych i ofiar groomingu – ćwiczenia umiejętności praktycznych: grooming – przyczyny i konsekwencje; ofiary groomingu – charakterystyka socjopsychologiczna; metody psychologiczne w terapii ofiar groomingu; socjoterapia ofiar groomingu; profilaktyka w obszarze groomingu; zasady projektowania socjoterapii i działań profilaktycznych; terapia i profilaktyka ofiar groomingu – analiza przypadków.	4	4
5.	Terapia i profilaktyka ofiar cyberprzemocy – ćwiczenia umiejętności praktycznych: cyberprzemoc – przyczyny i konsekwencje; ofiary cyberprzemocy – charakterystyka socjopsychologiczna; metody psychologiczne w terapii ofiar cyberprzemocy; socjoterapia ofiar przemocy; profilaktyka w obszarze cyberprzemocy; zasady projektowania socjoterapii i działań profilaktycznych; terapia i profilaktyka ofiar cyberprzemocy – analiza przypadków.	4	4
6.	Terapia i profilaktyka cyberpatologii społecznych – zajęcia warsztatowe: podział na zespoły i przydzielenie tematu; określenie problemu i jego operacjonalizacja; przygotowanie koncepcji warsztatów socjoterapeutycznych; przygotowanie koncepcji programu profilaktycznego; ocena koncepcji przez ekspertów; przygotowanie ostatecznej wersji projektu.	10	5
7.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	2	2
Razem zajęć praktycznych:		30	25
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		40	30
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	treść	
wiedza	W_01	zna podstawowe zagadnienia merytoryczne i pojęcia związane z terapią i profilaktyką cyberpatologii społecznych	
	W_02	zna zasady, metody, techniki oraz narzędzia stosowane w terapii i profilaktyce cyberpatologii społecznych	
	W_03	zna zasady socjoterapii i profilaktyki w zakresie uzależnień od mediów elektronicznych; uzależnień od e-hazardu, zjawiska groomingu oraz zjawiska	

		cyberprzemocy
umiejętności	U_01	potrafi uzasadnić potrzebę, omówić organizację i przebieg oraz przeprowadzić zajęcia socjoterapeutyczne i profilaktyczne w zakresie problematyki uzależnienia od elektronicznych mediów, uzależnienia od e-hazardu, zjawiska groomingu oraz zjawiska cyberprzemocy
	U_02	potrafi wykorzystywać klasyczne metody, techniki i narzędzia do socjoterapii i profilaktyki problemów związanych z cyberpatologiami społecznymi
	U_03	potrafi przygotować proste programy socjoterapeutyczne i profilaktyczne dotyczące problemów związanych z cyberpatologiami społecznymi
	U_04	potrafi pracować indywidualnie i w zespołach zadaniowych zajmujących się kwestiami terapii i profilaktyki zjawisk związanych z cyberpatologiami społecznymi, w tym planować pracę samokształceniową pozwalającą na doskonalenie wiedzy w powyższym zakresie
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do myślenia i działania w sposób innowacyjny przy rozwiązywaniu problemów związanych z diagnostyką cyberpatologii społecznych
	K_02	jest gotów do podejmowania działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania cyberpatologiom społecznym
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:		
forma zaliczenia:	egzamin	
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz z egzaminu	
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:		
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, oraz aktywny udział w zajęciach	
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do</p>	

	85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_02	40
	O2.	praca pisemna	W_01, W_02, W_03, U_04, K_01	30
	O3.	aktywny udział w zajęciach	W_01, W_02, W_03, K_02	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $Ocena\ ko\ncowa = (O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 –</p>			

	poniżej 70% frekwencji				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1.	kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_02, U_03	40	
	O2.	praca pisemna (case study)	U_01, U_03, U_04, K_01, K_02	30	
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$				
sposób zaliczenia i forma egzaminu:					
forma egzaminu:	egzamin pisemny z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru				
forma oceny końcowej:	ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę				
kryteria oceny:	5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się w trakcie egzaminu:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	Ot	test pisemny	wszystkie efekty	100	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = Ot$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	1) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS. 2) Ocena za egzamin zgodnie z przyjętymi kryteriami.				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	Oe	egzamin	wszystkie efekty	-	50
	Ot	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, U_04, K_01, K_02	1	50
	Op	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01	3	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,5Oe + 0,5 * \left(\frac{Ot \times 1 + Op \times 3}{1 + 3} \right)$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01, K1_W02, K1_W05, K1_W09, K1_W12				
W_02	K1_W04				

W_03	K1_W03, K1_W04, K1_W06
U_01	K1_U01, K1_U02, K1_U11
U_02	K1_U03, K1_U04, K1_U05
U_03	K1_U05, K1_U06
U_04	K1_U13, K1_U14
K_01	K1_K01, K1_K02, K1_K05
K_02	K1_K03, K1_K04

Wykaz literatury:

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

- Augustynek A., *Uzależnienie komputerowe. Diagnoza, rozpowszechnienie, terapia*, Warszawa 2010
- Castells M., *Społeczeństwo sieci*, Warszawa 2010
- Griffiths, M., *Gry i hazard. Uzależnienia dzieci w okresie dorastania*, Gdańsk 2004
- Pyżalski J., *Agresja elektroniczna i cyberbullying*, Kraków 2012
- Sobolewska Z., *Zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży - zasady projektowania*, Warszawa 1993
- Woronowicz B., *Uzależnienia. Geneza. Terapia. Powrót do zdrowia*, Poznań – Warszawa 2009

B. Literatura uzupełniająca:

- Bednarek J., Andrzejewska A. (red.), *Cyberświat – możliwości, zagrożenia*, Warszawa 2009
- Chocholska, P., Osipczuk, M., *Uzależnienie od komputera i Internetu u dzieci i młodzieży*. Warszawa 2009
- Guerreschi C., *Nowe uzależnienia*, Kraków 2010
- Kaliszewska, K., *Nadmierne używanie Internetu: charakterystyka psychologiczna*, Poznań 2007
- Majchrzak, P., Ogińska-Bulik, M., *Zachowania ryzykowne związane z cyberprzestrzenią – polska adaptacja Internet Addiction Test*, [w:] P. Majchrzak, M. Ogińska-Bulik, *Uzależnienie od Internetu*, Łódź 2010
- Makaruk, K., Wójcik, S., *Nadużywanie internetu przez młodzież. Wyniki badania EU NET ADB*, „Dziecko krzywdzone. Teoria, badania, praktyka”, 2013, 12(1), 35-48
- Strzemieczny J., *Zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży*, Warszawa 1993
- Young, K. S., *Internet Addiction: Symptoms, Evaluation, And Treatment*, [w:] L. VandeCreek, T. L. Jackson (red.), *Innovations in Clinical Practice* (tom 17), Sarasota 1999, FL: Professional Resource Press

C. Materiały źródłowe:

- CBOS. *Oszacowanie rozpowszechnienia oraz identyfikacja czynników ryzyka i czynników chroniących w odniesieniu do hazardu, w tym hazardu problemowego (patologicznego) oraz innych uzależnień behawioralnych*. Warszawa 2012
- *Jak reagować na problem nadmiernego korzystania z Internetu przez dzieci i młodzież. Poradnik dla szkół*, Warszawa 2012
- Kirwil, L., *Polskie dzieci w Internecie. Zagrożenia i bezpieczeństwo – część 2. Częściowy raport z badań EU Kids Online II*. Warszawa 2011

D. Przydatne strony internetowe:

- strony poradni psychologicznych zajmujących się diagnostyką cyberpatologii społecznych

Kontakt:

osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.4.16. Etyka mediów

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.4.16.	Etyka mediów	ZO	1			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	w zakresie specjalności „cybermedia”	V		
Dyscyplina:						
Nauki o mediach 60%, nauki o bezpieczeństwie 40%						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:			Osoby prowadzące zajęcia:			
Instytut Bezpieczeństwa Narodowego			Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki			
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	10	15	15	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-	25	1
• konwersatoria	8	8	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	1	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	8	8		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	7	7		
łącznie:	10	10	15	15	25	1
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
konwersatorium, przedyskutowanie ze studentami tematyki zajęć w oparciu o literaturę przedmiotu			Nie dotyczy			
• samodzielna praca studenta:			• samodzielna praca studenta:			
zapoznajawanie się z wybranymi fragmentami literatury, przygotowywanie się do uczestnictwa w konwersatorium, przygotowanie się do kolokwium			Nie dotyczy			
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:						
Przedmioty wprowadzające:			Wymagania wstępne:			
społeczeństwo informacyjne, podstawy wiedzy o państwie			student posiada podstawową wiedzę o mediach, komunikowaniu społecznym i warsztacie dziennikarskim			

		oraz o etycznych uwarunkowaniach pracy zawodowej	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> • zapoznać studentów z najważniejszymi rozwiązaniami prawnymi z zakresu prawa autorskiego i ochrony własności intelektualnej • zapoznać ich z zasadami etycznego regulujące funkcjonowanie mediów w polskim życiu publicznym, • zapoznać ich z pojęciami i terminami związanymi z etyką mediów i prawem autorskim • zapoznać ich z dylematami etyczno-moralnymi związanymi z rozwojem cywilizacji medialnej 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> • kształcić u studentów umiejętność swobodnego posługiwania się z bazy terminologicznej budowanej podczas zajęć; • kształcić ich umiejętność przeprowadzenia analizy przekazu medialnego w kontekście prawnym • nauczyć zastosowania metody oceny deontologicznej komunikatów językowych sformułowanych w konkretnych sytuacjach komunikacyjnych • nauczyć respektowania zasad etycznych w samodzielnym rozwiązywaniu dylematów związanych z sformułowaniem komunikatów językowych oraz ich dystrybucją za pośrednictwem mediów 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> • rozwinąć kompetencję w zakresie krytycznego myślenia na temat relacji pomiędzy rozwojem mediów a formacjami społeczno-politycznymi • rozwinąć kompetencję w zakresie wykorzystywania wiedzy naukowej dostępnej w Internecie do analizy i prezentacji zagadnień z zakresu etyki mediów 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia konwersatoriów i przedmiotu	1	1
2.	Wprowadzenie ogólne do etyki: definiowanie, moralność a etyka, etyka a prawo, etyka a polityka, etyka a biznes, podział teorii etycznych, systemy etyczne w religiach, etyka a wartości dominujące w społeczeństwach, etyka stosowana, sposoby uzasadniania norm etycznych.	2	2
3.	Media i ich cele: etyczne uzasadnienie oddzielenia informacji od rozrywki, zaspokajanie potrzeb społecznych przez media, zależność mediów od ekonomii a etyka mediów, przestrzeganie norm etycznych przez różne media, etyka mediów a etyka dziennikarska, kodeks etyczny, etyka a Internet.	2	2
4.	Media i ich wolność: brak zależności od nacisków prawnych i ekonomicznych, brak ograniczeń światopoglądowych, ideologicznych i religijnych, odpowiedzialność etyczna mediów, etyczna ocena publikowanych informacji, naruszenie godności i wizerunku, wolność mediów w krajach demokratycznych, komercjalizacja.	2	2
5.	Etyczne aspekty relacji między mediami a władzą: zależność mediów od polityki, relacje między dziennikarzami a politykami, zadania mediów w relacjach ze światem polityki, tabloidyzacja, upolitycznienie publicznych środków przekazu.	2	2
6.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	10
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			

Efekty uczenia się:		
kategoria	numer	treść
wiedza	W_01	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu podstawowe pojęcia, fakty, zjawiska i procesy z zakresu rozwoju etyki mediów i znaczenia etyki w całości kształcie wiedzy o kulturze medialnej
	W_02	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu reguły, normy i proces formowania zasad funkcjonowania mediów jako systemów komunikacji społecznej i instytucji publicznych kształtujących się w ramach ustroju politycznego
	W_03	zna i rozumie w podstawowym stopniu społeczne, etyczne i moralne dylematy związane z rozwojem cywilizacji medialnej
umiejętności	U_01	potrafi posługiwać się regułami i zasadami etycznymi w samodzielnym rozwiązywaniu dylematów związanych z formułowaniem komunikatów językowych oraz ich dystrybucją za pośrednictwem mediów
	U_02	potrafi przygotować wypowiedź ustną i uczestniczyć w dyskusjach związanych z etyką mediów
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej oceny treści i wykorzystania własnych przemyśleń etyczno-moralnych aspektów i konsekwencji procesu rozwoju mediów jako zjawiska cywilizacyjnego
	K_02	jest gotów do uznania znaczenia wiedzy naukowej dostępnej w Internecie jako źródła informacji o etyce mediów
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:		
forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną	
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz aktywny udział w zajęciach	
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:		
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, pracę pisemną oraz aktywny udział w zajęciach teoretycznych	
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy</p>	

	<p>czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_02	40
	O2.	Praca pisemna	W_03, K_02	30
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	W_01, W_02, W_03	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$			
sposób zaliczenia przedmiotu:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za zajęcia teoretyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS			
kryteria oceny:	1) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS
	Ot	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, K_02	1
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = Ot$			
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:				
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku			
W_01	K1_W01			
W_02	K1_W06			
W_03	K1_W12			
U_01	K1_U07			
U_02	K1_U10, K1_U11			
K_01	K1_K01			
K_02	K1_K02			
Wykaz literatury:				
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć:				
<ul style="list-style-type: none"> • Baczyński A., Telewizja a świat wartości, Kraków 2003. • Biblia dziennikarstwa, red. A. Skwon, A. Niziołek, Kraków 2010 – wskazane artykuły. • Bober W.J., Powinności w świecie cyfrowym. Etyka komputerowa w świetle współczesnej filozofii moralnej, Warszawa 2008. • Celiński P., Cyfrowe podziały, w: Sfera publiczna. Kondycja – Przejawy – Przemiany, red. W. Woźniak, J.P. Hudzik, Lublin 2006, s. 259-264; • Czarnecki P., Dylematy etyczne współczesności, Warszawa 2008; • Czarnecki P., Etyka mediów, Warszawa 2008; • Drożdż M., Osoba i media. Personalistyczny paradygmat etyki mediów, Tarnów 2005; • Dziamski S., Kultura i etyka życia społeczno – zawodowego, Poznań 2005; • Dziennikarstwo i świat mediów, red. Z. Bauer, E. Chudziński, Kraków 2000; 				

- Papieska Rada ds. Środków Społecznego Przekazu, Etyka w środkach przekazu, Watykan 2000;
- Pleszczyński J., Etyka dziennikarska, Warszawa 2007.
- Sarefo Z., Media w służbie osoby. Etyka społecznego komunikowania, Toruń 2000;
- Szewczyk A., Problemy moralne w świecie informacji, Warszawa 2008.
- Zwoliński A., Dźwięk w relacjach społecznych, Kraków 2004;
- Zwoliński A., Obraz w relacjach społecznych, Kraków 2004;
- Zwoliński A., Słowo w relacjach społecznych, Kraków 2003;

B. Literatura uzupełniająca:

- „Konteksty. Polska Sztuka Ludowa” nr 3 (numer monograficzny: Złe obrazy) 2013.
- Podglądanie Wielkiego Brata, red. W. Godzic, Kraków 2001.
- Przyłipiak M., Poetyka kina dokumentalnego, Gdańsk 2000.
- White M., Analiza ideologiczna a telewizja, w: Teledyskursy. Telewizja w badaniach współczesnych, red. R. C. Allen, Kielce 1998.
- Wojtysiak J., Filozofia i życie (rozdział o moralności), Kraków 2007.

C. Materiały źródłowe:

-

D. Przydatne strony internetowe:

- www.sdp.pl/s/kodeks-etyki-dziennikarskiej-sdp

Kontakt:

osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.4.17. Tworzenie materiałów multimedialnych

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.4.17.	Tworzenie materiałów multimedialnych	E	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	W zakresie specjalności „cybermedia”	VI		
Dyscyplina:						
Informatyka 100%						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Instytut Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	0,5	-	-		
• konwersatorium	8	4	-	-		
• zajęcia podsumowujące	1	0,5	-	-		
• studiowanie literatury i przygotowanie do kolokwium	-	-	10	15		
• przygotowanie pracy zaliczeniowej	-	-	5	5		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• zajęcia wprowadzające	2	1	-	-		
• ćwiczenia audytoryjne	16	12	-	-		
• kolokwium zaliczeniowe	2	2	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	10	15		
• przygotowanie do ćwiczeń	-	-	10	10		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	10		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:		zajęcia praktyczne:				
• zajęcia z udziałem nauczycieli:		• zajęcia z udziałem nauczycieli:				
wykład informacyjny, wykład z wykorzystaniem		wykład wprowadzający, informacja, dyskusja, konsultacje				

prezentacji multimedialnej, informacja, dyskusja	indywidualne i zespołowe		
• samodzielna praca studenta:	• samodzielna praca studenta:		
percepcja treści wykładów, sporządzanie notatek; studiowanie literatury, poszukiwanie i analizowanie informacji; przygotowanie do kolokwium	percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, poszukiwanie i analizowanie informacji, analiza tekstów z dyskusją, analiza zdarzeń krytycznych (przypadków); przygotowanie do kolokwium		
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:	Wymagania wstępne:		
Podstawy użytkowania IT, Podstawy nauk społecznych, Podstawy nauk technicznych	student zna podstawowe zagadnienia związane z: użytkowaniem IT, zna podstawy informatyki, elektroniki i telekomunikacji; zna podstawowe zagadnienia związane z: prawem,		
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> • zapoznać studentów z podstawowymi pojęciami, faktami i zagadnieniami w zakresie multimedialnych materiałów edukacyjnych • zapoznać ich z modelami zarządzania projektami dot. tworzenia multimedialnych materiałów edukacyjnych • zapoznać studentów z ochroną praw autorskich 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> • nauczyć posługiwania się w swobodnie pojęciami o charakterze specjalistycznym z obszaru edukacyjnych materiałów cyfrowych oraz rozwoju e-edukacji w społeczeństwie wiedzy • nauczyć identyfikować poszczególne rodzaje i formy pracy zdalnej oraz tworzyć koncepcje autorskich szkoleń e-learningowych • nauczyć interpretować i wyjaśniać złożone zjawiska i procesy w obszarze zarządzania projektami e-learningowymi • nauczyć właściwego doboru źródeł informacji, ich selekcji, analizy i interpretacji 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> • przygotować ich do krytycznej analizy i oceny treści merytorycznych • uczyć ich znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych funkcjonowaniem społeczeństwa informacyjnego w kontekście edukacji zdalnej i oraz rozwoju e-edukacji w społeczeństwie wiedzy 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu; merytoryczne wprowadzenie do przedmiotu.	1	1
2.	Słownik podstawowych pojęć: modele zarządzania projektami - definicje, przegląd i charakterystyka.	3	1
3.	Otwarte zasoby edukacyjne: multimedialne materiały dydaktyczne, prawo autorskie, otwarte licencje, otwarte standardy edukacyjne.	2	1
4.	Projektowanie procesu kształcenia zdalnego: funkcjonalności platformy zdalnego nauczania, narzędzia komunikacji zdalnej; techniczny i funkcjonalny podział zasobów dydaktycznych; metodyka tworzenia wybranych zasobów dydaktycznych.	2	1
5.	Zajęcia podsumowujące. Kolokwium zaliczeniowe.	2	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	5

zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych; zasady opracowania konspektu pracy dyplomowej.	1	1
2.	Analiza dostępnych zasobów: oprogramowanie, aplikacje mobilne, narzędzia, programy, generatory kart pracy, e-testy	3	2
3.	Profile kompetencyjne: podstawowe kompetencje e-nauczyciela/e-mentora: metodyczne, przedmiotowe, technologiczne. Aktywizacja i motywacja uczestników kształcenia zdalnego	4	3
4.	Ewaluacja w zdalnym uczeniu: badanie skuteczności i efektów e-learningu: specyfika oceniania w edukacji zdalnej, przekazywanie informacji zwrotnej, sposoby badania efektów kształcenia	4	3
5.	Systemy motywujące: samodzielne tworzenie materiałów dydaktycznych w kontekście celów i zadań; tworzenie autorskich systemów grywalizacji i gamifikacji.	5	3
6.	Praca projektowa: scenariusze cyklu zajęć e-learningowych z wykorzystaniem nowych technologii, w tym aplikacji, programów i narzędzi szkoleniowych.	2	2
7.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć praktycznych:		20	15
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	treść	
wiedza	W_01	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu podstawowe pojęcia, fakty i zjawiska z zakresu e-edukacji i tworzenia materiałów multimedialnych	
	W_02	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu istotę procesów zarządzania informacją, w tym materiałami multimedialnymi w e-edukacji	
umiejętności	U_01	potrafi identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane z tworzeniem materiałów multimedialnych krytycznie analizując dostępne materiały i rozwiązania techniczne	
	U_02	potrafi wytwarzać proste materiały multimedialne możliwe do wykorzystania w e-edukacji oraz swobodnie komunikować się na tematy związane z tworzeniem materiałów multimedialnych, właściwie dobierać źródła wiedzy, selekcjonować fakty i informacje	
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej oceny treści związanych z problematyką e-edukacji	
	K_02	jest gotów do uznawania znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z e-edukacją	
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:			
forma zaliczenia:	egzamin		
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz z egzaminu		

sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, oraz aktywny udział w zajęciach			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_02	40
	O2.	praca pisemna	W_01, W_02, K_01	30
	O3.	aktywny udział w zajęciach	W_01, W_02, K_02	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4 \times O1 + 0,3 \times O2 + 0,3 \times O3$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $Ocena\ ko\ncowa = (O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi</p>			

	<p>wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_02	40
	O2.	praca pisemna (case study)	U_01, K_01, K_02	30
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$			
sposób zaliczenia i forma egzaminu:				
forma egzaminu:	egzamin pisemny z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru			
forma oceny końcowej:	ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę			
kryteria oceny:	5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się w trakcie egzaminu:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	Ot	test pisemny	wszystkie efekty	100

sposób wyliczenia oceny końcowej:	<i>Ocena końcowa = Ot</i>				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za egzamin oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	1) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS. 2) Ocena za egzamin zgodnie z przyjętymi kryteriami.				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	<i>Oe</i>	egzamin	wszystkie efekty	-	50
	<i>Ot</i>	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, K_01, K_02	1	50
	<i>Op</i>	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, K_01	2	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ końcowa = 0,5Oe + 0,5 * \left(\frac{Ot \times 1 + Op \times 2}{1 + 2} \right)$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01				
W_02	K1_W08				
U_01	K1_U01				
U_02	K1_U02, K1_U03				
K_01	K1_K01				
K_02	K1_K02				
Wykaz literatury:					
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):					
<ul style="list-style-type: none"> • Clarke A., <i>E-learning. Nauka na odległość</i>, Wydawnictwa Komunikacji i Łączności, Warszawa 2007. • Gradek-Lewandowska M., <i>Przewodnik po prawie autorskim i prawach pokrewnych w Internecie</i>, Fundacja Wspomagania Wsi, Warszawa 2009. • Hyla M., <i>Przewodnik po e-learningu</i>, Wolters Kluwer Polska, Kraków 2009. • Lorens R., <i>Nowe technologie w edukacji. Praktyczna pomoc w przygotowaniu lekcji, przewodnik po e-nauczaniu, opis najpopularniejszych darmowych aplikacji, metodyka zdalnego nauczania, prawo autorskie e-learningu, gotowe materiały do wykorzystania</i>, Wydawnictwo Szkolne PWN, Warszawa 2011. • Plebańska M., <i>E-learning. Tajniki edukacji na odległość</i>, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2011. • Tadeusiewicz R., <i>Dwa cele i dwa modele e-learningu: model minimalnych kosztów masowego kształcenia oraz model maksymalnej jakości kształcenia elitarnego</i>, [w:] Chrzęszcz A., Kusiak J. (red.), <i>E-learning w Społeczeństwie Wiedzy</i>, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi, Łódź 2005. 					
B. Literatura uzupełniająca:					
<ul style="list-style-type: none"> • Bednarek J., Lubina E., <i>Kształcenie na odległość. Podstawy dydaktyki</i>, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008. • Penkowska G., <i>Meandry e-learningu</i>, Difin, Warszawa 2010. • Wieczorkowski K., <i>Zasady dydaktyki ogólnej w kształceniu na odległość</i>, [w:] Lewowicki T., Siemieniecki B. (red.), <i>Rola i miejsce technologii informacyjnej w okresie reform edukacyjnych w Polsce</i>, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2002. 					

C. Materiały źródłowe:	
<p>A. <i>Ustawa z dnia 22 czerwca 2016 r. o Radzie Mediów Narodowych</i></p> <p>B. <i>Ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji</i></p> <p>C. <i>Ustawa z dnia 16 lipca 2004 r. - Prawo telekomunikacyjne</i></p> <p>D. <i>Ustawa z dnia 30 czerwca 2011 r. o wdrożeniu naziemnej telewizji cyfrowej</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ustawa z dnia 48 stycznia 1984 r. Prawo prasowe (tekst ujednolicony)</i> 	
D. Przydatne strony internetowe:	
<ul style="list-style-type: none"> • http://prawo.lego.pl/prawo/ • http://isap.sejm.gov.pl/ • http://www.krrit.gov.pl/ 	
Kontakt:	
osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.4.18. Warsztaty dziennikarskie – telewizja internetowa

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.4.18.	Warsztaty dziennikarskie – telewizja internetowa	ZO	3			
Kierunek studiów:	Bezpieczeństwo narodowe					
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	W zakresie specjalności „cybermedia”	VI		
Dyscyplina:						
Informatyka – 30%, nauki o komunikacji społecznej i mediach – 70%						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Instytut Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia praktyczne [razem]	30	20	45	55	75	3
• zajęcia wprowadzające	2	1	-	-		
• ćwiczenia warsztatowe	10	5	-	-		
• ćwiczenia umiejętności praktycznych	16	13	-	-		
• kolokwium zaliczeniowe	2	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	15	15		
• przygotowanie studium przypadku	-	-	20	30		
• przygotowanie do ćwiczeń laboratoryjnych	-	-	10	10		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
nie dotyczy			wykład wprowadzający, informacja, pokaz sposobu wykonania czynności praktycznych, dyskusja, metoda projektów, metoda indywidualnych przypadków – analiza wybranych materiałów filmowych według wskazówek wykładowcy			
• samodzielna praca studenta:			• samodzielna praca studenta:			
nie dotyczy			percepcja treści zajęć; obserwacja pokazu czynności praktycznych, sporządzanie notatek, studiowanie			

	literatury, przygotowanie studium przypadku, przygotowanie zespołowe projektu		
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> podstawy użytkowania IT, podstawy dziennikarstwa e-medialnego 		<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia związane z: użytkowaniem IT oraz z podstawami dziennikarstwa e-medialnego 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> doskonalić u studentów znajomość podstaw organizacji warsztatu pracy dziennikarza telewizyjnego doskonalić ich znajomość zasad funkcjonowania stacji telewizyjnych doskonalić ich znajomość zasad i organizacji pracy dziennikarza na planie zapoznać ich ze sztuką montażu materiałów telewizyjnych w oparciu o profesjonalne oprogramowanie informatyczne 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć studentów obsługi profesjonalnej kamery video i sprzętu pomocniczego, a także czynności specjalistycznych związanych z kręceniem materiału telewizyjnego nauczyć ich czynności związanych z montażem materiału telewizyjnego w oparciu o profesjonalne programy informatyczne do montażu filmów nauczyć ich cyklu produkcyjnego własnego materiału telewizyjnego nauczyć ich pracy w zespołach specjalistów zajmujących się produkcją i montażem materiałów audiowizualnych przewidzianych do emisji w telewizji 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> przygotować studentów do krytycznej analizy materiałów video pod kątem doskonalenia własnego warsztatu pracy przygotować ich do przestrzegania zasad etyki dziennikarskiej związanej z pracą w cybermediach 			
Treści kształcenia:			
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych; zasady przygotowania się do zajęć; merytoryczne wprowadzenie do ćwiczeń.	2	1
2.	Stacje telewizyjne – ćwiczenie umiejętności praktycznych: prawne podstawy działania; telewizje komercyjne i publiczne; telewizje internetowe; ustawa o radiofonii i telewizji; koncesja na nadawanie programu telewizyjnego; umowy z organizacjami nadawczymi, producentami i organizacjami zbiorowego zarządzania prawami autorskimi; studia telewizyjne; analiza i ocena wybranych stacji telewizyjnych w Polsce – studium przypadku.	6	5
3.	Istota pracy dziennikarza telewizyjnego – ćwiczenie umiejętności praktycznych: istota dziennikarstwa telewizyjnego; predyspozycje do pracy przed kamerą (wygląd, dykcja; barwa; estetyka wypowiedzi; styl; osobowość w telewizji); nagrywanie i montaż; praca w studiu; zasady samodzielnego przygotowania i realizacji różnych form wypowiedzi dziennikarza telewizyjnego (prostej informacji, felietonu, wywiadu, programu studyjno-filmowego, reportażu filmowego i innych); trening przed kamerą (autoprezentacja, interpretacja tekstu czytanego i mówionego, relacja reporterska); klasyki telewizji – studium przypadków.	5	4
4.	Praca na planie z kamerą – ćwiczenie umiejętności praktycznych: obsługa profesjonalnej kamery video; struktura materiału filmowego (plany ujęć, perspektywa, ruchy kamery, kompozycja kadru, oś kontaktu, oś akcji); obraz (kompozycja obrazu, ekspozycja, ogniskowa, szybkość migawki, przysłona, czułość	5	4

	gain/iso, histogram luminancji, zebra, balans bieli, filtry szarości); wybór formatu nagrywania (standardy rozmiaru obrazu, jakość/kompresja, klatkaż, slow motion); praktyczna praca z kamerą (poruszanie się z kamerą, kadrowanie, realizacja ujęć i scen, ujęcia w ruchu, ujęcia statyczne); korzystanie z trybu nastaw automatycznych i półautomatycznych; światło na planie (praca ze światłem zastanym i sztucznym, użycie blend dyfuzyjnych i blend odbijających); dziennikarz na planie.		
5.	Sztuka montażu filmowego – zajęcia warsztatowe: profesjonalne programy do montażu video – przegląd; praca z profesjonalnym programem (zapoznanie się z narzędziami, importowanie materiałów video, praca z materiałem, dodawanie tytułów i grafiki; efekty specjalne; praca z dźwiękiem, formatowanie i eksport).	2	1
6.	Przygotowanie własnego materiału – zajęcia warsztatowe: przygotowanie przez wytypowane zespoły materiału video do emisji w telewizji z jego nagraniem i montażem, a w tym: przygotowanie projektu; nagranie materiału; importowanie materiału do profesjonalnego oprogramowania; praca z materiałem (cięcie, sklepanie, spowalnianie ujęcia, przyspieszanie ujęcia, stopklatka); zastosowanie wbudowanych efektów i przejść; tworzenie efektów ruchu obrazu (powiększanie, pomniejszanie, odcięcie, pochylenie, przemieszczanie); podstawowa korekcja (korekcja balansu bieli, kontrast, jasność, stabilizacja obrazu); praca z dźwiękiem (udźwiękowanie, synchronizacja dźwięku z rejestratora audio z dźwiękiem i obrazem z kamery, korekcja dźwięku); dodawanie napisów, praca z grafikami/zdjęciami i efektami specjalnymi; export gotowego materiału do wybranego formatu.	8	4
7.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	2	1
Razem zajęć praktycznych:		30	20

Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.

Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne

Efekty uczenia się:

kategoria	numer	treść
wiedza	W_01	zna podstawowe zagadnienia merytoryczne i pojęcia związane z warsztatem pracy dziennikarza telewizyjnego i funkcjonowaniem stacji telewizyjnych
	W_02	zna możliwości wykorzystania e-mediów w pracy dziennikarskiej w tym zasady i procedury przygotowania materiałów video
	W_03	zna narzędzia informatyczne wykorzystywane w pracy nad montażem materiałów video, w tym materiałów przewidzianych do emisji w telewizji
umiejętności	U_01	potrafi stosować tradycyjne formy przekazu telewizyjnego w przygotowaniu materiałów audiowizualnych z zachowaniem zasad językowych i etycznych
	U_02	potrafi stosować procedury związane z przygotowaniem materiałów video do upowszechniania w e-mediach i wykorzystywać w tym celu specjalistyczne oprogramowanie informatyczne i typowy sprzęt
	U_03	potrafi przygotować w sposób kompletny materiały video do upowszechniania w e-mediach
	U_04	potrafi pracować indywidualnie i w zespołach zadaniowych zajmujących się montażem materiałów audiowizualnych przewidzianych do emisji w telewizji
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej analizy materiałów video pod kątem doskonalenia własnego warsztatu pracy
	K_02	jest gotów do przestrzegania zasad etyki podczas pracy dziennikarskiej z wykorzystaniem mediów elektronicznych

Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:

forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną
warunki i kryteria	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za

zaliczenia:	zajęcia praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: <i>Ocena końcowa=(O1 +O2+O3)/3.</i> Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_03	40
	O2.	Praca pisemna (case study)	U_02, U_04, K_01	30
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	<i>Ocena końcowa = 0,4xO1 + 0,3xO2+ 0,3xO3</i>			

sposób zaliczenia przedmiotu:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za zajęcia praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS			
kryteria oceny:	Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciopunktowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS
	<i>Op</i>	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01	3
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = Op \times 3/3$			
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:				
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku			
W_01	K1_W01, K1_W05, K1_W07, K1_W12			
W_02	K1_W06, K1_W09, K1_W13			
W_03	K1_W09			
U_01	K1_U02, K1_U04, K1_U07			
U_02	K1_U02, K1_U04, K1_U05			
U_03	K1_U03, K1_U04			
U_04	K1_U11, K1_U13			
K_01	K1_K01, K1_K05			
K_02	K1_K03, K1_K06, K1_K08			
Wykaz literatury:				
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):				
<ul style="list-style-type: none"> • Bauer Z., Chudziński E., <i>Dziennikarstwo i świat mediów</i>, Kraków 2008 • Brown B., <i>Światło w filmie</i>, Warszawa 2009 • Brown B., <i>Sztuka operatorska</i>, Warszawa 2014 • Goban-Klas T., <i>Media i komunikowanie masowe. Teorie i analizy prasy, radia, telewizji i Internetu</i>, Warszawa 2001 • Mendiburu B., <i>Filmowanie w 3D</i>, Warszawa 2011 • Malina W., Smiatacz M., <i>Cyfrowe przetwarzanie obrazów</i>, Warszawa 2005 • Mascelli J., <i>5 tajemnic warsztatu filmowego</i>, Warszawa 2007 • Lanier T., Nichols C., <i>Filmowanie. Podręcznik dla młodych</i>, Warszawa 2012 				
B. Literatura uzupełniająca:				
<ul style="list-style-type: none"> • Gorzelewska G., Habielski R., Kozieł A., Osica J., Piwońska-Pykało L., <i>Prasa, radio i telewizja w Polsce. Zarys dziejów</i>, Warszawa 2001 • Jędrzejewski S., <i>Radio w komunikacji społecznej. Rola i tendencje rozwojowe</i>, Warszawa 2009 • Magdoń A., <i>Reporter i jego warsztat</i>, Kraków 2000 • Matlak, <i>Prawo autorskie w społeczeństwie informacyjnym</i>, Kraków 2004 • <i>Media a wyzwania XXI wieku</i>, red. Bonikowska M., Warszawa 2009 • Orzewski W., <i>Prawo w mediach</i>, Warszawa 2004 • Wąglowski P., <i>Prawo w sieci. Zarys regulacji Internetu</i>, 2005 				
C. Materiały źródłowe:				
E. Ustawa z dnia 22 czerwca 2016 r. o Radzie Mediów Narodowych				
F. Ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji				
G. Ustawa z dnia 16 lipca 2004 r. - Prawo telekomunikacyjne				
H. Ustawa z dnia 30 czerwca 2011 r. o wdrożeniu naziemnej telewizji cyfrowej				

- Ustawa z dnia 48 stycznia 1984 r. Prawo prasowe (tekst ujednolicony)

D. Przydatne strony internetowe:

- <http://prawo.lego.pl/prawo/>
- <http://isap.sejm.gov.pl/>
- <http://www.krrit.gov.pl/>

Kontakt:

osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.4.19. Warsztaty dziennikarskie – radio internetowe

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.4.19.	Warsztaty dziennikarskie – radio internetowe	ZO	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	W zakresie specjalności „cybermedia”	VI		
Dyscyplina:						
Informatyka – 30%, nauki o komunikacji społecznej i mediach – 70%						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Instytut Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia praktyczne [razem]	30	20	45	55	75	3
• zajęcia wprowadzające	2	1	-	-		
• ćwiczenia warsztatowe	10	5	-	-		
• ćwiczenia umiejętności praktycznych	16	13	-	-		
• kolokwium zaliczeniowe	2	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	15	15		
• przygotowanie studium przypadku	-	-	20	30		
• przygotowanie do ćwiczeń laboratoryjnych	-	-	10	10		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
nie dotyczy			wykład wprowadzający, informacja, pokaz sposobu wykonania czynności praktycznych, dyskusja, metoda projektów, metoda indywidualnych przypadków – analiza wybranych materiałów filmowych według wskazówek wykładowcy			
• samodzielna praca studenta:			• samodzielna praca studenta:			
nie dotyczy			percepcja treści zajęć; obserwacja pokazu czynności praktycznych, sporządzanie notatek, studiowanie			

	literatury, przygotowanie studium przypadku, przygotowanie zespołowe projektu		
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> podstawy użytkowania IT, podstawy dziennikarstwa e-medialnego 		<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia związane z: użytkowaniem IT oraz z podstawami dziennikarstwa e-medialnego 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów z zasadami funkcjonowania rozgłośni radiowych zapoznać ich z budową, wyposażeniem i organizacją pracy w studiach radiowych zapoznać ich ze specyfiką pracy dziennikarza radiowego zapoznać ich z różnymi formami programów radiowych 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć studentów pracy w rozgłośni radiowej nad realizacją różnych programów radiowych nauczyć ich techniczno-warsztatowych elementów pracy dziennikarza radiowego nauczyć ich pracy w zespołach specjalistów zajmujących się realizacją programów radiowych 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> przygotować studentów do krytycznej analizy materiałów audio pod kątem doskonalenia własnego warsztatu pracy przygotować ich do przestrzegania zasad etyki dziennikarskiej związanej z pracą w cybermediach 			
Treści kształcenia:			
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych; zasady przygotowania się do zajęć; merytoryczne wprowadzenie do ćwiczeń.	2	1
2.	Rozgłośnia radiowa – ćwiczenia umiejętności praktycznych: prawne podstawy działania; radio komercyjne i publiczne; ustawa o radiofonii i telewizji; częstotliwości radiowe; koncesja na nadawanie programu radiowego; umowy z organizacjami nadawczymi, producentami i organizacjami zbiorowego zarządzania prawami autorskimi; analiza i ocena wybranych rozgłośni radiowych w Polsce – studium przypadku.	4	4
3.	Studio radiowe - – ćwiczenia umiejętności praktycznych: budowa; zasada działania poszczególnych modułów; realizator, autor, DJ; ćwiczenia samodzielnej realizacji fragmentów programu; playlista; zegar DCF; emisja reklam; rejestracja programu; szpieg; ON AIR i OFF AIR; hybryda telefoniczna; zasady i podział kompetencji osób odpowiedzialnych za funkcjonowania studia radiowego.	4	3
4.	Specyfika pracy dziennikarza radiowego – ćwiczenia umiejętności praktycznych: predyspozycje do pracy przed mikrofonem; dykcja; barwa; estetyka wypowiedzi; styl; osobowość w radiu; nagrywanie; montaż; praca w news-roomie; praca w studiu; tworzenie programów; klasyki radia – studium przypadków; cykl pracy nad tworzeniem programów radiowych.	4	3
5.	Programy radiowe – ćwiczenia umiejętności praktycznych: grupa celowa; bloki programowe kierowane do poszczególnych grup wiekowych; programy muzyczne; programy informacyjne; programy publicystyczne; reportaż radiowy; programy radiowe a zasady etyki dziennikarskiej; analiza i ocena wybranych form radiowych – studium przypadku.	4	3
6.	Wizyta w studiu radiowym – ćwiczenia warsztatowe: pokaz poszczególnych	2	2

	elementów strukturalnych studia; pokaz i omówienie realizacji programów radiowych przez profesjonalnych dziennikarzy; pokaz i omówienie sposobu technicznego zabezpieczania pracy studia radiowego; dyskusja z profesjonalnym personelem studia.		
7.	Praca nad wybraną formą radiową – ćwiczenia warsztatowe: przygotowanie przez studentów wybranej formy programu radiowego (przygotowanie scenariusza, nagranie materiału, obróbka cyfrowa materiału; przygotowanie do emisji) – praca w zespołach dobranych przez wykładowcę.	8	3
8.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	2	1
Razem zajęć praktycznych:		30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	treść	
wiedza	W_01	zna podstawowe zagadnienia merytoryczne i pojęcia związane z warsztatem pracy dziennikarza radiowego	
	W_02	zna możliwości wykorzystania materiałów dźwiękowych w pracy dziennikarskiej w tym zasady i procedury przygotowania programów radiowych	
	W_03	zna narzędzia informatyczne wykorzystywane w pracy nad montażem materiałów radiowych	
umiejętności	U_01	potrafi stosować profesjonalne procedury w przygotowaniu materiałów radiowych z zachowaniem zasad językowych i etycznych	
	U_02	potrafi stosować procedury związane z przygotowaniem materiałów radiowych do upowszechniania w radiu i wykorzystywać w tym celu specjalistyczne oprogramowanie informatyczne i typowy sprzęt	
	U_03	potrafi przygotować w sposób kompletny materiały radiowe do upowszechniania w e-mediach	
	U_04	potrafi pracować indywidualnie i w zespołach zadaniowych zajmujących się przygotowaniem materiałów radiowych	
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej analizy materiałów radiowych i pracy rozgłośni radiowych pod kątem doskonalenia własnego warsztatu pracy	
	K_02	jest gotów do przestrzegania zasad etyki podczas pracy dziennikarskiej z wykorzystaniem mediów elektronicznych	
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:			
forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną		
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych		
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:			
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych		
kryteria oceny:	1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: <i>Ocena końcowa=(O1 +O2+O3)/3.</i> Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił		

	<p>wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_03	40
	O2.	Praca pisemna (case study)	U_02, U_04, K_01, K_03	30
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$			
sposób zaliczenia przedmiotu:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za zajęcia praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS			
kryteria oceny:	Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS
	Op	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, U_05, K_01	3
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = Op \times 3/3$			
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:				

numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W01, K1_W05, K1_W07, K1_W12
W_02	K1_W06, K1_W09, K1_W13
W_03	K1_W09
U_01	K1_U02, K1_U04, K1_U07
U_02	K1_U02, K1_U04, K1_U05
U_03	K1_U03, K1_U04
U_04	K1_U11, K1_U13
K_01	K1_K01, K1_K05
K_02	K1_K03, K1_K06, K1_K08
Wykaz literatury:	
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):	
<ul style="list-style-type: none"> • Bauer Z., Chudziński E., <i>Dziennikarstwo i świat mediów</i>, Kraków 2008 • Brown B., <i>Sztuka operatorska</i>, Warszawa 2014 • Goban-Klas T., <i>Media i komunikowanie masowe. Teorie i analizy prasy, radia, telewizji i Internetu</i>, Warszawa 2001 • Jędrzejewski S., <i>Radio w komunikacji społecznej. Rola i tendencje rozwojowe</i>, Warszawa 2009 • Stachyra G., <i>Gatunki audycji w radiu sformatowanym</i>, Lublin 2008 	
B. Literatura uzupełniająca:	
<ul style="list-style-type: none"> • Gorzelewska G., Habielski R., Kozieł A., Osica J., Piwońska-Pykało L., <i>Prasa, radio i telewizja w Polsce. Zarys dziejów</i>, Warszawa 2001 • Media a wyzwania XXI wieku, red. Bonikowska M., Warszawa 2009 • Fras J., <i>Dziennikarski warsztat językowy</i>, Wrocław 1999 • Magdoń A., <i>Reporter i jego warsztat</i>, Kraków 2000 • Toczyska B., <i>Ćwiczenia z emisji głosu</i>, Gdańsk 2008 • Matlak, <i>Prawo autorskie w społeczeństwie informacyjnym</i>, Kraków 2004 • Orzewski W., <i>Prawo w mediach</i>, Warszawa 2004 • Ściślak J., <i>Dziennikarz. Zawód przyszłości</i>, Warszawa 2014 • Wąglowski P., <i>Prawo w sieci. Zarys regulacji Internetu</i>, 2005 	
C. Materiały źródłowe:	
<p>I. Ustawa z dnia 22 czerwca 2016 r. o Radzie Mediów Narodowych</p> <p>J. Ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji</p> <p>K. Ustawa z dnia 16 lipca 2004 r. - Prawo telekomunikacyjne</p> <p>L. Ustawa z dnia 30 czerwca 2011 r. o wdrożeniu naziemnej telewizji cyfrowej</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 48 stycznia 1984 r. Prawo prasowe (tekst ujednolicony) 	
D. Przydatne strony internetowe:	
<ul style="list-style-type: none"> • http://prawo.legeo.pl/prawo/ • http://isap.sejm.gov.pl/ • http://www.krrit.gov.pl/ 	
Kontakt:	
osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.4.20. Warsztaty dziennikarskie – radio praca na portalu internetowym

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.4.20.	Warsztaty dziennikarskie – praca na portalu internetowym	ZO	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	W zakresie specjalności „cybermedia”	VI		
Dyscyplina:						
Informatyka – 30%, nauki o komunikacji społecznej i mediach – 70%						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Instytut Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SN S		
Zajęcia praktyczne [razem]	30	20	45	55	75	3
• zajęcia wprowadzające	2	1	-	-		
• ćwiczenia warsztatowe	10	5	-	-		
• ćwiczenia umiejętności praktycznych	16	13	-	-		
• kolokwium zaliczeniowe	2	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	15	15		
• przygotowanie studium przypadku	-	-	20	30		
• przygotowanie do ćwiczeń laboratoryjnych	-	-	10	10		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
nie dotyczy			wykład wprowadzający, informacja, pokaz sposobu wykonania czynności praktycznych, dyskusja, metoda projektów, metoda indywidualnych przypadków – analiza wybranych materiałów filmowych według wskazówek wykładowcy			
• samodzielna praca studenta:			• samodzielna praca studenta:			
nie dotyczy			percepcja treści zajęć; obserwacja pokazu czynności			

	praktycznych, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie studium przypadku, przygotowanie zespołowe projektu		
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> podstawy użytkowania IT, podstawy dziennikarstwa e-medialnego 		<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia związane z: użytkowaniem IT oraz z podstawami dziennikarstwa e-medialnego 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów z podstawami warsztatu pracy dziennikarza zapoznać ich z możliwościami wykorzystania nowych mediów w pracy dziennikarskiej zapoznać ich z zasadami i procedurami tworzenia e-gazety zapoznać ich z narzędziami informatycznymi wykorzystywanymi w pracy nad e-gazetami 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć studentów tradycyjnych form publicystyki i możliwości jej wykorzystania w wydawaniu e-gazet z zachowaniem zasad językowych i etycznych nauczyć ich zasad i szczegółowych procedur związanych z przygotowaniem e-materiałów dziennikarskich i ich obróbki tekstowej i informatycznej nauczyć ich przygotowania reklam i ogłoszeń do zamieszczenia w e-gazetach nauczyć ich przygotowanie e-gazety do wydania 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> przygotować studentów do krytycznej analizy tekstów i form graficznych zamieszczanych w e-gazetach pod kątem doskonalenia własnego warsztatu pracy przygotować ich do przestrzegania zasad etyki podczas pracy dziennikarskiej z wykorzystaniem mediów elektronicznych 			
Treści kształcenia:			
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych; zasady przygotowania się do zajęć; merytoryczne wprowadzenie do ćwiczeń.	2	1
2.	Podstawy warsztatu dziennikarza prasowego – ćwiczenie umiejętności praktycznych: prawa, obowiązki i zakres kompetencji dziennikarzy prasowych; zasady tworzenia czasopism tradycyjnych i e-gazet; dziennikarskie źródła wiedzy (agencje prasowe, portale tematyczne i inne media, biblioteki i archiwa, specjalistyczne bazy danych, biblioteki i repozytoria cyfrowe, rozproszone serwisy globalne); typowe formy publicystyki dziennikarskiej (esej, informacja prasowa, recenzja, wywiad, reportaż); analiza i ocena wybranych form publicystyki dziennikarskiej – studium przypadku.	6	5
3.	Internet i e-gazety w pracy dziennikarskiej – ćwiczenie umiejętności praktycznych: wykorzystanie Internetu w pracy dziennikarza; cechy dziennikarstwa internetowego i rodzaje mediów internetowych; portale internetowe (aspekty użytkowo-informatyczne); język nowych mediów; publikowanie w Internecie; warsztat pracy dziennikarza internetowego; techniczne aspekty redagowania e-gazety; layout - graficzna konstrukcja e-gazety; analiza i ocena wybranych e-gazet – studium przypadku.	5	4
4.	Reklama i ogłoszenia w mediach elektronicznych – ćwiczenie umiejętności	5	4

	praktycznych: rodzaje i formy reklam w e-gazetach; zasady przygotowania reklamy; obróbka tekstowa i graficzna reklamy; przygotowanie reklamy do publikacji; ogłoszenia w e-gazetach – zasady przygotowania do zamieszczenia w e-gazetach; analiza i ocena wybranych reklam zamieszczonych w e-gazetach – studium przypadku.		
5.	Narzędzia informatyczne w e-dziennikarstwie – zajęcia warsztatowe: edytory tekstów – przegląd; praca z profesjonalnym edytorem tekstu (pisanie i informatyczna obróbka tekstu, tabele w tekście, obrazy i zdjęcia w tekście, przygotowanie tekstu do publikacji); profesjonalne programy do składow publikacji – podstawowe funkcje, praca nad składem e-gazety (Adobe Acrobat, Adobe InDesign itp.); konfigurowanie prasy internetowej.	4	2
6.	Przygotowanie e-gazety do wydania– zajęcia warsztatowe: przygotowanie przez wytypowane zespoły e-gazety, a w tym przygotowanie tekstów, reklam i ogłoszeń, ich obróbka tekstowa i graficzna, skonfigurowanie i przygotowanie do publikacji (według własnego projektu zespołu).	6	3
7.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	2	1
Razem zajęć praktycznych:		30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	treść	
wiedza	W_01	zna podstawowe zagadnienia merytoryczne i pojęcia związane z warsztatem pracy dziennikarskiej	
	W_02	zna możliwości wykorzystania e-mediów w pracy dziennikarskiej w tym zasady i procedury tworzenia e-gazety	
	W_03	zna narzędzia informatyczne wykorzystywane w pracy nad e-gazetami	
umiejętności	U_01	potrafi stosować tradycyjne formy publicystyki w wydawaniu e-gazet z zachowaniem zasad językowych i etycznych	
	U_02	potrafi stosować procedury związane z przygotowaniem e-materiałów dziennikarskich i dokonać ich obróbki tekstowej i informatycznej, wykorzystując typowy sprzęt	
	U_03	potrafi przygotować e-gazetę do wydania	
	U_04	potrafi pracować indywidualnie i w zespołach zadaniowych zajmujących się przygotowaniem e-gazety do wydania	
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej analizy tekstów i form graficznych zamieszczanych w e-gazetach pod kątem doskonalenia własnego warsztatu pracy	
	K_02	jest gotów do przestrzegania zasad etyki podczas pracy dziennikarskiej z wykorzystaniem mediów elektronicznych	
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:			
forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną		
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych		
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:			
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych		
kryteria oceny:	1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $Ocena\ ko\ncowa = (O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania;		

	<p>4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_03	40
	O2.	Praca pisemna (case study)	U_02, U_04, K_01	30
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$			
sposób zaliczenia przedmiotu:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za zajęcia praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS			
kryteria oceny:	Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciorzędowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS
	Op	zajęcia	U_01, U_02, U_03,	3

	praktyczne	U_04, K_01	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	Ocena końcowa=Opx3/3		
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:			
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku		
W_01	K1_W01, K1_W05, K1_W07, K1_W12		
W_02	K1_W06, K1_W09, K1_W13		
W_03	K1_W09		
U_01	K1_U02, K1_U04, K1_U07		
U_02	K1_U02, K1_U04, K1_U05		
U_03	K1_U03, K1_U04		
U_04	K1_U11, K1_U13		
K_01	K1_K01, K1_K05		
K_02	K1_K03, K1_K06, K1_K08		
Wykaz literatury:			
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):			
<ul style="list-style-type: none"> Gierula M., <i>Współczesny dziennikarz i nadawca</i>, Sosnowiec 2006 Gogołek W., <i>Technologie informacyjne mediów</i>, Warszawa 2006 Fischer B., Świerczyńska-Głownia W., <i>Dostęp do informacji ustawowo chronionych, zarządzanie informacją</i>, Kraków 2007 Barta J., Markiewicz R. i Matlak A. (red.) <i>Prawo mediów</i>, Warszawa 2008 Billingham J., <i>Redagowanie tekstów</i>, Warszawa 2006 Bortnowski S., <i>Warsztaty dziennikarskie</i>, Warszawa 2003 Dobosz, <i>Prawo prasowe. Podręcznik</i>, Warszawa 2006 Jezioro, <i>Prawo własności intelektualnej</i>, (w:) <i>Podstawy prawa cywilnego</i>, red. E. Gniewek, Warszawa 2010 Magdoń A., <i>Reporter i jego warsztat</i>, Kraków 2000 			
B. Literatura uzupełniająca:			
<ul style="list-style-type: none"> <i>System Prawa Prywatnego</i>, t. 13. <i>Prawo autorskie</i> (red. J. Barta), Warszawa 2007. <i>Prawo autorskie i prawa pokrewne. Zarys wykładu</i>, red. M. Poźniak-Niedzielska, Bydgoszcz 2006 <i>Prawo Internetu</i>, red. P. Podrecki, Warszawa 2007 <i>Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Komentarz</i>, Kraków 2005 Adamowski J. (red.), <i>O warsztacie dziennikarskim</i>, Warszawa 2002 Bogołębska B., Kudra A. (red.), <i>Wypowiedź dziennikarska. Teoria i praktyka</i>, Łódź 2008 Barta J., R. Markiewicz, <i>Prawo autorskie</i>, Warszawa 2008 Barta J., R. Markiewicz, <i>Ustawa o ochronie baz danych. Komentarz</i>, Warszawa 2002 Barta J., P. Fajgielski, R. Markiewicz, <i>Ochrona danych osobowych</i>, Warszawa 2004 Chyliński M., S. Russ-Mohl, <i>Dziennikarstwo</i>, Warszawa 2007 Drzyzga P., <i>Nowe media a tradycyjne środki wyrazu</i>, Tychy 2007 Fras J., <i>Dziennikarski warsztat językowy</i>, Wrocław 2005 Golat R., <i>Prawo autorskie i prawa pokrewne</i>, Warszawa 2007 Hennessy B., <i>Dziennikarstwo publicystyczne</i>, Kraków 2009 Matlak, <i>Prawo autorskie w społeczeństwie informacyjnym</i>, Kraków 2004 Niczyperowicz A. (red.), <i>Dziennikarstwo od kuchni</i>, Poznań 2001 Orzewski W., <i>Prawo w mediach</i>, Warszawa 2004 Sobczak J., <i>Prawo prasowe, Komentarz</i>, Warszawa 2008 Wąglowski P., <i>Prawo w sieci. Zarys regulacji Internetu</i>, Warszawa 2005 			
C. Materiały źródłowe:			

- M. Ustawa z dnia 22 czerwca 2016 r. o Radzie Mediów Narodowych
- N. Ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji
- O. Ustawa z dnia 16 lipca 2004 r. - Prawo telekomunikacyjne
- P. Ustawa z dnia 30 czerwca 2011 r. o wdrożeniu naziemnej telewizji cyfrowej
- Ustawa z dnia 48 stycznia 1984 r. Prawo prasowe (tekst ujednolicony)

D. Przydatne strony internetowe:

- <http://prawo.legeo.pl/prawo/>
- <http://isap.sejm.gov.pl/>
- <http://www.krrit.gov.pl/>

Kontakt:

osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.4.21. Monitorowanie zagrożeń społecznych w sieci

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
Kod	nazwa					
S.4.21.	Monitorowanie zagrożeń społecznych w sieci	E	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	W zakresie specjalności „cybermedia”	VI		
Dyscyplina:						
Informatyka – 30%, nauki o bezpieczeństwie – 70%						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Instytut Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia praktyczne [razem]	30	20	45	55	75	3
• zajęcia wprowadzające	2	1	-	-		
• ćwiczenia warsztatowe	10	5	-	-		
• ćwiczenia umiejętności praktycznych	16	13	-	-		
• kolokwium zaliczeniowe	2	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	15	15		
• przygotowanie do ćwiczeń	-	-	20	30		
• przygotowanie do egzaminu	-	-	10	10		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
nie dotyczy			wykład wprowadzający, informacja, pokaz sposobu wykonania czynności praktycznych, dyskusja, metoda projektów, metoda indywidualnych przypadków – analiza wybranych materiałów filmowych według wskazówek wykładowcy			
• samodzielna praca studenta:			• samodzielna praca studenta:			
nie dotyczy			percepcja treści zajęć; obserwacja pokazu czynności praktycznych, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie studium przypadku,			

		przygotowanie zespołowe projektu	
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> podstawy użytkowania IT, podstawy dziennikarstwa e-medialnego 		<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia związane z: użytkowaniem IT oraz z podstawami dziennikarstwa e-medialnego 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów z podstawowymi zasadami informatyki śledczej zapoznać ich z zasadami prowadzenia monitoringu zagrożeń społecznych pojawiających się w sieci zapoznać ich z zasadami i procedurami śledzenia i wykrywania stron internetowych stanowiących zagrożenie w sieci zapoznać ich z narzędziami informatycznymi wykorzystywanymi w monitorowaniu zagrożeń społecznych w sieci 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć studentów analizy i oceny zagrożeń społecznych w sieci nauczyć ich zasad i szczegółowych procedur związanych z wykrywaniem i klasyfikowaniem stron internetowych stanowiących zagrożenie w sieci nauczyć ich wykorzystania narzędzi informatycznych do wykrywania stron internetowych stanowiących zagrożenie w sieci nauczyć ich przygotowanie raportów specjalistycznych związanych z monitorowaniem zagrożeń społecznych w sieci 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> przygotować studentów do krytycznej analizy stron internetowych stanowiących zagrożenie w sieci pod kątem doskonalenia własnego warsztatu pracy przygotować ich do przestrzegania zasad etyki podczas pracy z wykorzystaniem mediów elektronicznych 			
Treści kształcenia:			
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych; zasady przygotowania się do zajęć; merytoryczne wprowadzenie do ćwiczeń.	2	1
2.	Ogólne zasady monitorowania zagrożeń społecznych w sieci – ćwiczenie warsztatowe: zagrożenia społeczne w sieci – pojęcie, istota i klasyfikacja; informatyka śledcza; aspekty organizacyjne monitorowania zagrożeń w sieci; ogólne zasady realizacji projektu „Przemoc w sieci”; oprogramowanie wykorzystywane do wykrywania stron stanowiących zagrożenie w sieci; zagrożenia społeczne w sieci – studium przypadku.	10	5
3.	Monitorowanie zagrożeń społecznych w sieci – ćwiczenie umiejętności praktycznych: śledzenie i wykrywanie stron internetowych stanowiących zagrożenie w sieci; analiza i ocena wyników prowadzonych obserwacji i działań operacyjnych w sieci; przygotowanie raportów cząstkowych z sesji; przygotowanie raportu końcowego z realizacji zajęć praktycznych. Uwaga: zajęcia odbywają się w oparciu o Akademickie Centrum Monitoringu Zagrożeń Cyberprzestrzeni.	16	13
4.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	2	1
Razem zajęć praktycznych:		30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			

Efekty uczenia się:		
kategoria	numer	treść
wiedza	W_01	zna podstawowe zagadnienia merytoryczne i pojęcia związane z monitorowaniem stron internetowych będących źródłem zagrożeń społecznych w sieci
	W_02	zna możliwości wykorzystania narzędzi informatycznych w informatyce śledczej
	W_03	zna narzędzia informatyczne wykorzystywane do wykrywania i blokowania stron internetowych stanowiących zagrożenie w sieci
umiejętności	U_01	potrafi stosować wybrane procedury informatyki śledczej z zachowaniem zasad etycznych obowiązujących w sieci
	U_02	potrafi stosować procedury związane z wykrywaniem stron internetowych będących źródłem zagrożeń społecznych w sieci
	U_03	potrafi przygotować raporty specjalistyczne związane z wykrywaniem stron internetowych będących źródłem zagrożeń społecznych w sieci
	U_04	potrafi pracować indywidualnie i w zespołach zadaniowych zajmujących się monitorowaniem zagrożeń społecznych w sieci
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej analizy stron internetowych będących źródłem zagrożeń społecznych w sieci pod kątem doskonalenia własnego warsztatu pracy
	K_02	jest gotów do przestrzegania zasad etyki podczas pracy z wykorzystaniem mediów elektronicznych
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:		
forma zaliczenia:	egzamin	
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz z egzaminu	
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:		
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych	
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $Ocena\ ko\ncowa = (O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne</p>	

	<p>niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1.	kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_02, U_03	40	
	O2.	praca pisemna (case study)	U_01, U_03, U_04, K_01, K_02	30	
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$				
sposób zaliczenia i forma egzaminu:					
forma egzaminu:	egzamin pisemny z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru				
forma oceny końcowej:	ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę				
kryteria oceny:	5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się w trakcie egzaminu:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	Ot	test pisemny	wszystkie efekty	100	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = Ot$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za egzamin oraz za zajęcia praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS				
kryteria oceny:	<p>1) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.</p> <p>2) Ocena za egzamin zgodnie z przyjętymi kryteriami.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	Oe	egzamin	wszystkie efekty	-	50

	<i>Op</i>	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01	3	50
sposób wyliczenia oceny końcowej:	<i>Ocena końcowa=0,5*Oe+0,5*Op</i>				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01, K1_W05, K1_W07, K1_W12				
W_02	K1_W06, K1_W09, K1_W13				
W_03	K1_W09				
U_01	K1_U02, K1_U04, K1_U07				
U_02	K1_U02, K1_U04, K1_U05				
U_03	K1_U03, K1_U04				
U_04	K1_U11, K1_U13				
K_01	K1_K01, K1_K05				
K_02	K1_K03, K1_K06, K1_K08				
Wykaz literatury:					
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):					
<ul style="list-style-type: none"> Adamski A., <i>Przestępczość w cyberprzestrzeni</i>, Toruń 2001 Kalinowski A.M., <i>Metody inwigilacji i elementy informatyki śledczej</i>, Kwidzyn 2011 					
B. Literatura uzupełniająca:					
<ul style="list-style-type: none"> <i>Prawo Internetu</i>, red. P. Podrecki, Warszawa 2007 Wagłowski P., <i>Prawo w sieci. Zarys regulacji Internetu</i>, 2005 Kosiński J., <i>Przestępczość teleinformatyczna</i>, Szczytno 2013 Lach A., <i>Dowody elektroniczne w procesie karnym</i>, Toruń 2004 					
C. Materiały źródłowe:					
<ul style="list-style-type: none"> Regulamin Akademickiego Centrum Monitoringu Zagrożeń Cyberprzestrzeni 					
D. Przydatne strony internetowe:					
<ul style="list-style-type: none"> http://prawo.legeo.pl/ http://isap.sejm.gov.pl/ http://www.krrit.gov.pl/ http://www.przemocwsieci.pl/ 					
Kontakt:					
osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego				
telefon:	59 306 76 04				
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl				

1.1.1 Treści specjalistyczne w zakresie „Ochrona cyberprzestrzeni”

1.1.1.1 Wykaz zajęć

Grupa treści kształcenia	Nazwa zajęć/przedmiotu	Kod
Treści specjalistyczne w zakresie „Ochrona cyberprzestrzeni”	Bezpieczeństwo informacyjne	S.5.1.
	Techniczny wymiar cyberprzestrzeni	S.5.2.
	Społeczno-kulturowy wymiar cyberprzestrzeni	S.5.3.
	Cyberzagrożenia	S.5.4.
	Analiza ryzyka i zarządzanie systemami teleinformatycznymi	S.5.5.
	Ochrona informacji niejawnych w sieciach teleinformatycznych	S.5.6.
	Ochrona danych osobowych w sieciach teleinformatycznych	S.5.7.
	Kryptoanaliza klasyczna i narzędzia kryptoanalizy	S.5.8.
	Języki i techniki programowania	S.5.9.
	Podstawowe techniki kryptologiczne i kryptografia	S.5.10.
	Bezpieczeństwo w sieciach komputerowych i chmurze	S.5.11.
	Badania naukowe i komunikacja społeczna w Internecie	S.5.12.
	Narzędzia do walki z atakami cybernetycznymi	S.5.13.
	Ataki na systemy informatyczne	S.5.14.
	Prewencja ataków cybernetycznych	S.5.15.
	Etyka mediów	S.5.16.
	Monitoring zagrożeń cyberprzestrzeni	S.5.17.
	Taktyka walki z atakami cybernetycznymi	S.5.18.
	Uzyskiwanie dowodów cyberprzestępstw w Internecie i podstawy informatyki śledczej	S.5.19.
	Obsługa i wykorzystanie BST	S.5.20.

1.1.1.2 Szczegółowy opis zajęć

S.5.1. Bezpieczeństwo informacyjne

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.5.1.	Bezpieczeństwo informacyjne	ZO	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	W zakresie specjalności „Ochrona cyberprzestrzeni”	IV		
Dyscyplina:						
Nauki o bezpieczeństwie 100%						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:			Osoby prowadzące zajęcia:			
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego			Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki			
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	0,5	-	-		
• wykłady	8	4	-	-		
• zajęcia podsumowujące	1	0,5	-	-		
• studiowanie literatury i przygotowanie do kolokwium	-	-	10	15		
• przygotowanie pracy zaliczeniowej	-	-	5	5	50	2
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35		
• zajęcia wprowadzające	2	1	-	-		
• ćwiczenia audytoryjne	16	12	-	-		
• kolokwium zaliczeniowe	2	2	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	10	15		
• przygotowanie do ćwiczeń	-	-	10	10		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	10		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			

<ul style="list-style-type: none"> zajęcia z udziałem nauczycieli: 		<ul style="list-style-type: none"> zajęcia z udziałem nauczycieli: 	
wykład informacyjny, wykład z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej, informacja, dyskusja		wykład wprowadzający, informacja, dyskusja, konsultacje indywidualne i zespołowe	
<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 		<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 	
percepcja treści wykładów, sporządzanie notatek; studiowanie literatury, poszukiwanie i analizowanie informacji niezbędnej do przygotowania pracy zaliczeniowej; przygotowanie pracy zaliczeniowej		percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, poszukiwanie i analizowanie informacji niezbędnych do merytorycznego przygotowania się do zajęć, udział w dyskusji, studiowanie literatury; przygotowanie do kolokwium	
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> podstawy użytkowania IT 		<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia związane z: użytkowaniem IT i rozwojem społeczeństwa informacyjnego 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów z podstawowymi pojęciami, faktami i zagadnieniami merytorycznymi z zakresu bezpieczeństwa informacyjnego z perspektywy bezpieczeństwa personalnego i strukturalnego zapoznać ich z zasadami i prawnymi aspektami ochrony informacji w organizacjach zapoznać ich z zasadami organizacji systemów bezpieczeństwa teleinformatycznego zapoznać ich z teoretycznymi aspektami zarządzania bezpieczeństwem informacyjnym w organizacjach 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć studentów identyfikowania, interpretowania i wyjaśniania podstawowych zjawisk i procesów związanych z bezpieczeństwem informacyjnym nauczyć ich prognozować i modelować, a także przewidywać skutki podstawowych procesów i zjawisk stanowiących zagrożenie dla bezpieczeństwa informacyjnego nauczyć ich posługiwania się w swobodnie podstawowymi pojęciami, faktami i różnymi informacjami o charakterze specjalistycznym w trakcie komunikowania się ze specjalistami z zakresu bezpieczeństwa informacyjnego nauczyć ich przygotowania w języku polskim, z zachowaniem reguł naukowych i gramatycznych, prac pisemnych obejmujących problematykę szeroko rozumianego bezpieczeństwa informacyjnego 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> kształtować u studentów kompetencje w zakresie krytycznej oceny treści związanych z bezpieczeństwem informacyjnym, ich właściwej interpretacji i wykorzystania własnych przemyśleń do doskonalenia systemów ochrony informacji w organizacjach kształtować u nich kompetencje w zakresie wypełniania zadań zawodowych w sposób fachowy, odpowiedzialny i świadomy z wykorzystaniem wiedzy nabytej w ramach realizacji przedmiotu 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu; merytoryczne wprowadzenie do przedmiotu.	1	0,5
2.	Pojęcie i istota bezpieczeństwa informacyjnego: znaczenie bezpieczeństwa informacyjnego w warunkach rozwoju cyberprzestrzeni; definiowanie bezpieczeństwa informacyjnego; zasadnicze elementy bezpieczeństwa informacyjnego; przegląd zagrożeń bezpieczeństwa informacyjnego.	2	1
3.	Bezpieczeństwo informacji – aspekty teoretyczne: informacja i jej znaczenie w	2	1

	życiu organizacji; idea i zasady bezpieczeństwa informacji; prawne aspekty ochrony informacji; organizacyjne i techniczne środki bezpieczeństwa informacji.		
4.	Bezpieczeństwo teleinformatyczne: pojęcie i podstawowe zasady bezpieczeństwa teleinformatycznego; podstawowe wymagania wobec bezpieczeństwa teleinformatycznego i systemów teleinformatycznych; metody i środki stosowane w systemach i sieciach teleinformatycznych w instytucjach wrażliwych na zagrożenia.	2	1
5.	Zarządzanie bezpieczeństwem informacyjnym: zarządzania informacją i jej bezpieczeństwem – aspekty teoretyczne; zarządzanie bezpieczeństwem w ujęciu systemowym; ryzyko w zarządzaniu bezpieczeństwem informacyjnym; audyty systemu zarządzania bezpieczeństwem informacyjnym; organizacja i wdrażanie systemów bezpieczeństwa informacyjnego.	2	1
6.	Zajęcia podsumowujące: synteza treści omówionych w ramach wykładów; zapoznanie z oceną prac zaliczeniowych.	1	0,5
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych; zasady przygotowania się do zajęć; merytoryczne wprowadzenie do ćwiczeń.	2	1
2.	Zagrożenia bezpieczeństwa informacyjnego: definiowanie i klasyfikowanie zagrożeń bezpieczeństwa informacyjnego; podstawowe kategorie zagrożeń bezpieczeństwa informacji z perspektywy bezpieczeństwa państwa; podstawowe kategorie zagrożeń bezpieczeństwa informacji z perspektywy bezpieczeństwa organizacji; podstawowe kategorie zagrożeń bezpieczeństwa informacji z perspektywy bezpieczeństwa personalnego; zagrożenia bezpieczeństwa informacyjnego – studium przypadku; dyskusja na temat zagrożeń bezpieczeństwa informacyjnego w warunkach rozwoju cyberprzestrzeni.	2	2
3.	Przestępczość komputerowa: pojęcie przestępstwa w aspekcie prawnym i kryminologicznym; pojęcie i rodzaje przestępstw komputerowych; przestępczość komputerowa w Polsce w świetle oficjalnych raportów i statystyk; konsekwencje przestępczości komputerowej z perspektywy bezpieczeństwa personalnego i strukturalnego; walka z przestępczością komputerową; wybrane aspekty przestępstw komputerowych – studium przypadku; dyskusja na temat efektywności i doskonalenia systemu do walki z przestępczością komputerową.	2	2
4.	Prawne podstawy bezpieczeństwa informacji: źródła prawa dotyczące bezpieczeństwa informacyjnego; podstawowe akty prawa regulujące kwestie bezpieczeństwa informacyjnego; wymagania prawne dotyczące bezpieczeństwa informacji; normatywne uwarunkowania bezpieczeństwa informacji (norma ISO 2700); prawne konsekwencje naruszania bezpieczeństwa informacji; dyskusja na temat stanu prawnego bezpieczeństwa informacyjnego w Polsce.	2	2
5.	Ochrona danych osobowych: ochrona danych osobowych – pojęcie i istota; podstawowe zagrożenia danych osobowych; prawne uwarunkowania ochrony danych osobowych; organizacja systemu ochrony danych osobowych w organizacjach; administrator ochrony danych osobowych; ochrona danych osobowych w warunkach rozwoju cyberprzestrzeni – dyskusja.	2	2
6.	Ochrona informacji niejawnych: pojęcie informacji niejawnych i jej rodzaje; zagrożenia związane z ochroną informacji niejawnych; prawne regulacje w zakresie	2	2

	ochrony informacji niejawnych; organizacja systemów ochrony informacji niejawnych w organizacjach; podział kompetencji w zakresie ochrony informacji niejawnych w organizacjach; stan bezpieczeństwa ochrony informacji niejawnych w Polsce – dyskusja.		
7.	Zarządzanie informacją i jej bezpieczeństwem w organizacji: informacja jako zasób organizacji; definicja, cel i zakres zarządzania informacją; systemy informacyjne w organizacji; zarządzanie informacją operacyjną w organizacji; zarządzanie jakością informacji; zarządzanie bezpieczeństwem informacji; zarządzanie informacją w warunkach rozwoju cyberprzestrzeni – dyskusja.	2	1
8.	Audyt i ocena bezpieczeństwa organizacji: proces analizy i oszacowania ryzyka bezpieczeństwa informacji; przegląd znanych metodyk prowadzenia analizy i oszacowania ryzyka bezpieczeństwa informacji; plan, cele, zakres, kryteria i program audytu; organizacja i przebieg audytu; działania poaudytowe; znaczenie audytu w systemie zarządzania bezpieczeństwem informacji – dyskusja.	2	1
9.	Bezpieczeństwo informacyjne w systemie bezpieczeństwa państwa: bezpieczeństwo informacyjne z perspektywy bezpieczeństwa narodowego i jego zagrożenia; instytucje odpowiedzialne za bezpieczeństwo informacyjne; bezpieczeństwo informacyjne w warunkach rozwoju e-administracji; ochrona państwa przed zagrożeniami informacyjnymi; rola i zadania państwa w zakresie ochrony obywateli przed zagrożeniami bezpieczeństwa informacyjnego; stan bezpieczeństwa informacyjnego w Polsce – dyskusja.	2	1
10.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	2	1
Razem zajęć praktycznych:		20	15
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20

Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.

Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne

Efekty uczenia się:

kategoria	numer	treść
wiedza	W_01	zna podstawowe pojęcia, fakty i zagadnienia merytoryczne wpisujące się w teoretyczne podstawy bezpieczeństwa informacyjnego z perspektywy bezpieczeństwa personalnego i strukturalnego
	W_02	zna prawne uwarunkowania, organizację i funkcjonowanie systemów bezpieczeństwa informacyjnego od poziomu użytkowników sieci, organizacji wrażliwych na zagrożenia do poziomu państwa
	W_03	zna wyzwania i zagrożenia bezpieczeństwa informacyjnego w warunkach rozwoju cyberprzestrzeni
umiejętności	U_01	potrafi identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane z bezpieczeństwem informacyjnym z uwzględnieniem obowiązujących przepisów prawa
	U_02	potrafi prognozować i modelować, a także przewidywać skutki podstawowych procesów i zjawisk stanowiących zagrożenie dla bezpieczeństwa informacyjnego
	U_03	potrafi posługiwać się w swobodnie podstawowymi pojęciami, faktami i różnymi informacjami o charakterze specjalistycznym w trakcie komunikowania się ze specjalistami z zakresu bezpieczeństwa informacyjnego, jak również przygotować wystąpienia w formie ustnej i uczestniczyć w dyskusji
	U_04	potrafi przygotować w języku polskim, z zachowaniem reguł naukowych i gramatycznych, pracę pisemną obejmującą problematykę szeroko rozumianego bezpieczeństwa informacyjnego

kompetencje społeczne	K_01	posiada kompetencje w zakresie krytycznej oceny treści związanych z bezpieczeństwem informacyjnym, ich właściwej interpretacji i wykorzystania własnych przemyśleń do doskonalenia systemów ochrony informacji w organizacjach		
	K_02	posiada kompetencje w zakresie wypełniania zadań zawodowych w sposób fachowy, odpowiedzialny i świadomy z wykorzystaniem wiedzy nabytej w ramach realizacji przedmiotu		
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:				
forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną			
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz aktywny udział w zajęciach			
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, pracę pisemną oraz aktywny udział w zajęciach teoretycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	Kolokwium pisemne z	W_01, W_02, K_02	40

	wykorzystaniem testów		
O2.	Praca pisemna	W_03, U_04, K_03	30
O3.	Aktywny udział w zajęciach	W_01, W_02, W_03	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4 \times O1 + 0,3 \times O2 + 0,3 \times O3$		
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:			
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych		
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $Ocena\ ko\ncowa = (O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji;</p>		

	2,0 – poniżej 70% frekwencji.				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_03	40	
	O2.	Praca pisemna (case study)	U_02, U_04, K_01, K_03	30	
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za aktywny udział w zajęciach, oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	<p>1) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencji; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 od 81 do 85% frekwencji ; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji ; 3,0 od 70 do 75% frekwencji ; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p> <p>2) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	<i>Oz</i>	Aktywny udział w zajęciach	wszystkie efekty	-	20
	<i>Ot</i>	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, U_04, K_02	1	80
	<i>Op</i>	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01	2	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,2 Oz + 0,8\left(\frac{Ot \times 1 + Op \times 2}{1 + 2}\right)$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01, K1_W03, K1_W12				
W_02	K1_W05, K1_W06, K1_W07, K1_W08				
W_03	K1_W11				
U_01	K1_U01, K1_U03, K1_U07				
U_02	K1_U06				
U_03	K1_U08, K1_U10, K1_U11				

U_04	K1_U09
K_01	K1_K01, K1_K06
K_02	K1_K02, K1_K03
Wykaz literatury:	
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):	
<ul style="list-style-type: none"> • Janczak J., Nowak A., <i>Bezpieczeństwo informacyjne. Wybrane problemy</i>, Warszawa 2013 • Liedl K. (red.), <i>Transsektorowe obszary bezpieczeństwa narodowego</i>, Warszawa 2011 • Liderman K., <i>Bezpieczeństwo informacyjne</i>, Warszawa 2012 • Madej M., Terlikowski M., (red.), <i>Bezpieczeństwo teleinformatyczne państwa</i>, Warszawa 2009 • Nowak A., Scheffs W., <i>Zarządzanie bezpieczeństwem informacyjnym</i>, Warszawa 2009 	
B. Literatura uzupełniająca:	
<ul style="list-style-type: none"> • Bączek P., <i>Zagrożenia informacyjne a bezpieczeństwo państwa polskiego</i>, Toruń 2005 • <i>Biała księga bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej</i>, Warszawa 2013 • Depo J., <i>Bezpieczeństwo informacji</i>, Kraków 2011 • Liedl K., Piasecka P., Aleksandrowicz T.R., <i>Analiza informacji: teoria i praktyka</i>, Warszawa 2012 • Liedl K., <i>Bezpieczeństwo informacyjne w dobie terrorystycznych i innych zagrożeń bezpieczeństwa narodowego</i>, Warszawa 2008 	
Kontakt:	
C. Materiały źródłowe:	
<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych, Dz.U. 2018, poz. 1000, • Ustawa z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych, Dz.U. 2010 nr 182 poz. 1228, z późn. zm. • PN-ISO/IEC 27001, Technika informatyczna - Techniki bezpieczeństwa - Systemy zarządzania bezpieczeństwem informacji - Wymagania., Warszawa 2007 	
D. Przydatne strony internetowe:	
<ul style="list-style-type: none"> • https://www.gov.pl/web/cyfrizacja • https://www.nask.pl/ • https://www.cert.pl/ 	
Kontakt:	
osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.5.2. Techniczny wymiar cyberprzestrzeni

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.5.2.	Techniczny wymiar cyberprzestrzeni	ZO	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	W zakresie specjalności „Ochrona cyberprzestrzeni”	IV		
Dyscyplina:						
nauki o bezpieczeństwie (40%), informatyka (60%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• konwersatoria	8	3	-	-		
• zajęcia podsumowujące	1	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	5	6		
• przygotowanie pracy zaliczeniowej	-	-	5	6		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	5	8		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia audytoryjne	8	4	-	-		
• ćwiczenia laboratoryjne	10	9	-	-		
• zajęcia podsumowujące	1	1	-	-		
• studiowanie literatury i innych materiałów źródłowych	-	-	10	10		
• przygotowanie do zajęć	-	-	10	10		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	15		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						

zajęcia teoretyczne:		zajęcia praktyczne:	
<ul style="list-style-type: none"> zajęcia z udziałem nauczycieli: <p>konwersatorium: informacyjne, problemowe, z prezentacją multimedialną, informacja, dyskusja</p>		<ul style="list-style-type: none"> zajęcia z udziałem nauczycieli: <p>miniwykład wprowadzający, informacja, prezentacja materiałów multimedialnych, dyskusja, ćwiczenie praktyczne w warunkach laboratoryjnych</p>	
<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: <p>percepcja treści konwersatoriów, sporządzanie notatek; studiowanie literatury, poszukiwanie i analizowanie informacji; przygotowanie do kolokwium</p>		<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: <p>percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, poszukiwanie i analizowanie informacji, analiza tekstów, samodzielne wykonywanie praktycznych zadań zleconych przez wykładowcę, przygotowanie do kolokwium</p>	
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> podstawy użytkowania IT, podstawy nauk społecznych 		<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia związane z użytkowaniem IT, zna podstawowe zagadnienia związane z rozwojem cywilizacyjnym i jego konsekwencjami 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów z podstawowymi pojęciami, faktami i zagadnieniami merytorycznymi z zakresu technicznych aspektów cyberprzestrzeni, w tym rozwoju technologii komunikacyjno-informatycznych zapoznać studentów z budową i strukturą cyberprzestrzeni, jako tworu technicznego zapoznać studentów z pojęciem i cechami sztucznej inteligencji i jej związku z cyberprzestrzenią 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć studentów analizy i oceny współczesnych narzędzi ICT i ich związku z funkcjonowaniem cyberprzestrzeni nauczyć ich praktycznego wykorzystania wybranych narzędzi informatycznych i multimediiów stosowanych szeroko w cyberprzestrzeni nauczyć ich identyfikowania ogólnych problemów technicznych związanych z funkcjonowaniem cyberprzestrzeni i wypowiedzania się na ten temat w gronie specjalistów nauczyć ich prognozowania rozwoju technologii ICT i ich wpływu na kierunki ewolucji cyberprzestrzeni rozwijać wśród nich potrzebę samoedukacji w dziedzinie nowych technologii i śledzenia na bieżąco kierunków ich rozwoju 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> przygotować ich do krytycznej analizy i oceny treści merytorycznych związanych z technicznymi aspektami cyberprzestrzeni uczyć ich znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z cyberprzestrzenią i funkcjonowaniem społeczeństwa informacyjnego pod kątem rozwoju kompetencji zawodowych, niezbędnych do budowania etosu zawodu specjalistów cyberprzestrzeni 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu; cyberprzestrzeń jako twór cywilizacji technicznej – merytoryczne wprowadzenie do przedmiotu.	1	1
2.	Technologie ICT, jako podstawa rozwoju cyberprzestrzeni: geneza i historia rozwoju ICT; pojęcie i istota; cechy; media komunikacyjne, nośniki umożliwiające zapis informacji, narzędzia umożliwiające przetwarzanie informacji, aplikacje i rodzaje złożonych systemów ICT; mobilne ICT.	2	1

3.	Cyberprzestrzeń: pojęcie i geneza cyberprzestrzeni; historia rozwoju cyberprzestrzeni; istota – podstawowe cechy cyberprzestrzeni, struktura cyberprzestrzeni, warstwy cyberprzestrzeni; użytkownicy cyberprzestrzeni.	2	1
4.	Techniczne elementy cyberprzestrzeni: cyberprzestrzeń, jako efekt rozwoju cywilizacji technicznej; współczesny stan rozwoju techniki a cyberprzestrzeń; techniczne elementy w warstwie fizycznej, logicznej i kognitywnej, Internet, jako system technologiczny; podłączenie do Internetu i jego konsekwencje; techniczne zasady ochrony przed zagrożeniami z Internetu.	2	0,5
5.	Sztuczna inteligencja a cyberprzestrzeń: pojęcie i istota sztucznej inteligencji; geneza i historia AI; praktyczne zastosowania AI; sztuczna inteligencja w informatyce; praktyczne zastosowanie AI w cyberprzestrzeni.	2	0,5
6.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych; rozwój techniczny w dziedzinie technologii informatycznych – wprowadzenie do przedmiotu.	1	1
2.	Technologie informacyjno-komunikacyjne ICT – ćwiczenia audytoryjne: pojęcie i istota; cechy; urządzenia komunikacyjno-informatyczne – charakterystyka techniczno-użytkowa; zakres zastosowania; narzędzia ICT a sieci informatyczne; narzędzia ICT a Internet; perspektywy rozwoju nowych technologii – analiza przypadków.	2	1
3.	Wirtualna rzeczywistość– ćwiczenia audytoryjne: pojęcie i istota wirtualnego świata; historia wirtualnej rzeczywistości; zastosowane technologie (wizualizacja, dźwięk, zapach, dotyk, interakcja, urządzenia i systemy obliczeniowo-informatyczne), obszary praktycznego zastosowania wirtualnej rzeczywistości; możliwości zastosowania wirtualnej rzeczywistości – analiza przypadków.	2	1
4.	Internet rzeczy– ćwiczenia audytoryjne: pojęcie, istota i cel; obszary zastosowania (inteligentne domy, inteligentne budynki, inteligentne miasta, inteligentne sieci zdrowia, inteligentne przedsiębiorstwa, inteligentny przemysł, inteligentne systemy energetyczne, inteligentne systemy pomiarowe, monitorowanie środowiska, monitorowanie zagrożeń); Internet rzeczy w rozwijającym się społeczeństwie informacyjnym – szanse, wyzwania, zagrożenia.	2	1
5.	Internet, jako podstawa technologiczna rozwoju cyberprzestrzeni– ćwiczenia audytoryjne: pojęcie i istota Internetu; geneza i początki Internetu; metody dostępu do Internetu; elektroniczne media a dostęp do Internetu; perspektyw rozwoju Internetu.	2	1
6.	Techniki udostępniania usług Internetowych – zajęcia laboratoryjne: hosting usług WWW i pozycjonowanie treści w Internecie, promocja w portalach multimedialnych i społecznościowych, reklama w Internecie, aspekty formalne serwisów i transakcji internetowych, systemy płatności w Internecie – wdrożenia we własnych usługach, urządzenia mobilne w usługach internetowych (tworzenie i dystrybucja aplikacji mobilnych od strony technicznej).	5	4
7.	Multimedia i transmisje multimedialne w systemach informatycznych– zajęcia laboratoryjne: techniki kompresji obrazu i dźwięku wykorzystywane w transmisjach multimedialnych w Internecie, strumieniowanie multimedialnych pomiędzy użytkownikami oraz ruch IP multicast, systemy telefonii IP (VoIP), systemy wideokonferencyjne w praktyce, telewizja przemysłowa i jej integrowanie z systemami informatycznymi, transmisje multimedialne w usługach WWW, systemy prezentacji 3D w usługach WWW, systemy wizyjnej projekcji	5	5

	wielkogabarytowej i inne nietypowe rozwiązania w projekcji multimediiów.		
8.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć praktycznych:		20	15
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	treść	
wiedza	W_01	zna podstawowe pojęcia, fakty i zagadnienia merytoryczne z zakresu technicznych aspektów cyberprzestrzeni, w tym rozwoju technologii komunikacyjno-informatycznych	
	W_02	zna budowę i strukturę cyberprzestrzeni, jako tworu technicznego wpisującego się w obszar nauk społecznych	
	W_03	zna pojęcie i cechy sztucznej inteligencji i jej związku z cyberprzestrzenią	
umiejętności	U_01	potrafi dokonać analizy i oceny współczesnych narzędzi ICT i ich związku z funkcjonowaniem cyberprzestrzeni z wykorzystaniem wiedzy interdyscyplinarnej	
	U_02	potrafi wykorzystywać w praktyce wybrane narzędzia informatyczne i multimedia	
	U_03	potrafi identyfikować ogólne problemy techniczne związane z funkcjonowaniem cyberprzestrzeni i wypowiadać się na ten temat w gronie specjalistów	
	U_04	potrafi prognozować rozwój technologii ICT i wskazać ich wpływ na kierunki ewolucji cyberprzestrzeni	
	U_05	ma rozwiniętą potrzebę samoedukacji w dziedzinie nowych technologii i śledzenia na bieżąco kierunków ich rozwoju	
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej analizy i oceny treści merytorycznych związanych z technicznymi aspektami cyberprzestrzeni	
	K_02	jest gotów do uznania znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z cyberprzestrzenią i funkcjonowaniem społeczeństwa informacyjnego pod kątem rozwoju kompetencji zawodowych, niezbędnych z kolei do budowania etosu zawodu specjalistów cyberprzestrzeni	
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:			
forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną		
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz aktywny udział w zajęciach		
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:			
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, pracą pisemną oraz aktywny udział w zajęciach teoretycznych		
kryteria oceny:	1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi. 2) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy.		

	<p>Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_02	40
	O2.	Praca pisemna	W_03, U_04	30
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	W_01, W_02, W_03, U_05	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $Ocena\ ko\ncowa = (O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość</p>			

	<p>merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_03	40	
	O2.	Praca pisemna (case study)	U_02, U_04, K_01	30	
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03, U_05	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za aktywny udział w zajęciach, oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	<p>1) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencji; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 od 81 do 85% frekwencji ; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji ; 3,0 od 70 do 75% frekwencji ; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p> <p>2) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	Oz	Aktywny udział w zajęciach	wszystkie efekty	-	20
	Ot	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, U_04, U_05, K_02	1	80
Op	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, U_05, K_01	2		
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,2\ Oz + 0,8\left(\frac{Ot\ x\ 1 + Op\ x\ 2}{1 + 2}\right)$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				

W_01	K1_W01, K1_W03
W_02	K1_W07, K1_W09
W_03	K1_W09, K1_W11
U_01	K1_U01
U_02	K1_U02, K1_U04
U_03	K1_U01, K1_U08, K1_U09, K1_U10, K1_U11
U_04	K1_U06
U_05	K1_U14, K1_U07
K_01	K1_K01
K_02	K1_K02, K1_K06

Wykaz literatury:

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

- Anderson R., *Inżynieria zabezpieczeń*, Wyd. WNT, 2005.
- Ficoń K., *Sztuczna inteligencja nie tylko dla humanistów*, Warszawa 2013.
- *Media audiowizualne i cyfrowe wobec wyzwań współczesnego społeczeństwa*, opracowanie zbiorowe, Warszawa 2012.
- Miller M., *Internet rzeczy*, Warszawa 2016.
- Unold J., *Zarządzanie informacją w cyberprzestrzeni*, Warszawa 2015.
- Wołowski F., Zawia-Niedźwiecki J., *Bezpieczeństwo systemów informacyjnych. Praktyczny przewodnik zgodny z normami polskimi i międzynarodowymi*, Wyd.Edu-Libri, 2015
- Zalewski M., *Splątana sieć. Przewodnik po bezpieczeństwie nowoczesnych aplikacji WWW*, Wyd. Helion, 2012

B. Literatura uzupełniająca:

- *Bezpieczeństwo Microsoft Windows+Hacking zdemaskowany. Opracowanie zbiorowe*, Wydawnictwo Naukowe PWN, 2009.
- Dudek A., *Nie tylko wirusy. Hacking, cracking, bezpieczeństwo Internetu*, Wyd. Helion, 1998.
- Mitnick K., Simon W.L., Wozniak S., *Sztuka podstępu. Łamałem ludzi, nie hasła*, Wyd. Helion, 2014.
- Tanenbaum A., Wetherall D.J., *Sieci komputerowe*, Wyd. Helion, 2012.
- Media Cyfrowe - seria wydawnicza książek PWN

C. Materiały źródłowe:

- Instrukcje, podręczniki użytkownika wybranych narzędzi ICT

D. Przydatne strony internetowe:

- <http://www.cert.gov.pl/>

Kontakt:

osoba do kontaktu: Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego

telefon: 59 306 76 04

e-mail: sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.5.3. Społeczno-kulturowy wymiar cyberprzestrzeni

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.5.3.	Społeczno-kulturowy wymiar cyberprzestrzeni	ZO	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	W zakresie specjalności „Ochrona cyberprzestrzeni”	IV		
Dyscyplina:						
nauki o bezpieczeństwie (80%), informatyka (20%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• wykłady	8	3	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium zaliczeniowe	1	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	7	10		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	8	10		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• zajęcia wprowadzające	2	1	-	-		
• ćwiczenia audytoryjne	16	13	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium zaliczeniowe	2	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	10	10		
• przygotowanie materiałów (referat, prezentacja multimedialna) na zajęcia	-	-	10	15		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	10		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:		zajęcia praktyczne:				

<ul style="list-style-type: none"> zajęcia z udziałem nauczycieli: 		<ul style="list-style-type: none"> zajęcia z udziałem nauczycieli: 	
wykład informacyjny, wykład problemowy, wykład z prezentacją multimedialną, informacja, dyskusja		miniwykład wprowadzający, informacja, dyskusja, referat, prezentacja multimedialna materiałów merytorycznych przygotowanych przez studentów	
<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 		<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 	
percepcja treści wykładów, sporządzanie notatek; studiowanie literatury, poszukiwanie i analizowanie informacji; przygotowanie do kolokwium		percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, poszukiwanie i analizowanie informacji, analiza tekstów, przygotowanie referatu i prezentacji multimedialnej; przygotowanie do kolokwium	
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> podstawy użytkowania IT, podstawy nauk społecznych, podstawy nauk technicznych 		<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia związane z użytkowaniem IT, zna podstawy informatyki, elektroniki i telekomunikacji; zna podstawowe zagadnienia związane z rozwojem cywilizacyjnym i jego konsekwencjami 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów z podstawowymi pojęciami i teoretycznymi podstawami związanymi z wpływem cyberprzestrzeni na współczesną przestrzeń społeczną i kulturową zapoznać ich z zakresem i charakterem wpływu cyberprzestrzeni na przestrzeń kulturową i społeczną zapoznać ich dylematami towarzyszącymi rozwojowi cyberprzestrzeni i jej wpływu na rozwój cywilizacyjny ludzkości 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć studentów analizy, oceny i właściwej interpretacji faktów i zjawisk związanymi z poszczególnymi funkcjami cyberprzestrzeni nauczyć ich analizy i oceny wyzwań, zagrożeń i prognoz związanych z rozwojem cyberprzestrzeni i jej wpływem na przestrzeń społeczną i kulturową nauczyć identyfikowania ogólnych problemów społeczno-kulturowych związanych z funkcjonowaniem cyberprzestrzeni i wypowiedzania się na ten temat w gronie specjalistów rozwijać wśród nich potrzebę samoedukacji w dziedzinie nowych technologii i ich wpływu na życie społeczne i rozwój cywilizacyjny 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> przygotować ich do krytycznej analizy i oceny treści merytorycznych związanych ze społecznymi i kultowymi aspektami cyberprzestrzeni uczyć ich znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z cyberprzestrzenią oraz funkcjonowaniem społeczeństwa informacyjnego 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu; merytoryczne wprowadzenie do przedmiotu.	1	1
2.	Cyberprzestrzeń w przestrzeni kulturowej: tradycyjna kultura i jej działy; cyberprzestrzeń jako wytwór współczesnej kultury technicznej i medialnej; wpływ cyberprzestrzeni na poszczególne działy kultury: normatywną, symboliczną, materialną; cyberprzestrzeń a uniformizacja kultury i kultura masowa; kultura w cyberprzestrzeni; cyberprzestrzeń a rozwój cywilizacyjny; cyberprzestrzeń – szanse, wyzwania i zagrożenia dla przestrzeni kulturowej.	4	1,5

3.	Cyberprzestrzeń w przestrzeni społecznej: społeczeństwo tradycyjne a społeczeństwo sieci; społeczne funkcje cyberprzestrzeni; cyberprzestrzeń - wybrane elementy funkcjonowania społeczeństwa: polityka, edukacja, ekonomia, polityka społeczna; kontekst militarny cyberprzestrzeni; kontekst kryminologiczny cyberprzestrzeni; cyberprzestrzeń a rozwój społeczny; problematyka cyberprzestrzeni w dokumentach strategicznych dotyczących rozwoju Polski.	4	1,5
4.	Zajęcia podsumowujące. Kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych.	2	1
2.	Funkcja polityczna cyberprzestrzeni: media a polityka, media a władza – aspekty ogólne; media jako czwarta władza; polityka w mediach informacyjnych; media jako narzędzie wsparcia partii politycznych (funkcja informacyjna, propagandowa, wspierająca kampanie wyborcze); marketing polityczny w cyberprzestrzeni; wpływ cyberprzestrzeni na życie polityczne – dyskusja.	2	1,5
3.	Funkcja ekonomiczna cyberprzestrzeni: ekonomiczna funkcja cyberprzestrzeni – pojęcie i istota; cyberprzestrzeń jako sektor gospodarki; cyberprzestrzeń jako miejsce pracy zawodowej (kompetencje zawodowe specjaliści od cyberprzestrzeni); wykorzystanie cyberprzestrzeni przez współczesne podmioty gospodarczo- biznesowe; wykorzystanie cyberprzestrzeni jako narzędzia wymiany finansowej; cyberprzestrzeń a globalizacja; wpływ cyberprzestrzeni na sferę ekonomiczną – dyskusja.	2	1,5
4.	Funkcja edukacyjna cyberprzestrzeni: edukacyjna funkcja cyberprzestrzeni – pojęcie i istota; nowe media i informatyka w programach kształcenia we współczesnej szkole; nowe media jako narzędzie edukacji; Internet jako narzędzie edukacji; możliwości wykorzystania wirtualnej rzeczywistości w edukacji; możliwości wykorzystania sztucznej inteligencji w edukacji; e-learning; nowe media i Internet a zagrożenia wychowawcze i zagrożenia dla rozwoju dziecka; wpływ cyberprzestrzeni na edukację – dyskusja.	2	1,5
5.	Funkcja kulturowa cyberprzestrzeni: kulturowa funkcja cyberprzestrzeni – pojęcie i istota; cyberprzestrzeń a kwestie tożsamości (w tym tożsamości narodowej); cyberprzestrzeń a patologie świadomości społecznej (język nienawiści, stereotypy i uprzedzenia; dyskryminacja, rasizm, eksterminacja); kultura w cyberprzestrzeni: kultura live; e-biblioteki, e-muzea itp.; uniformizacja kultury w cyberprzestrzeni; wpływ cyberprzestrzeni na współczesną kulturę – dyskusja.	2	1,5
6.	Funkcja społeczna cyberprzestrzeni: społeczna funkcja cyberprzestrzeni – pojęcie i istota; wpływ cyberprzestrzeni na rozwój społeczny; społeczeństwo sieci - jako wytwór cyberprzestrzeni; social media w cyberprzestrzeni nowy typ kontaktów społecznych; wpływ cyberprzestrzeni na społeczne funkcjonowanie współczesnego człowieka; zagrożenia społeczne w cyberprzestrzeni; wpływ cyberprzestrzeni na przestrzeń społeczną – dyskusja.	2	2
7.	Funkcja propagandowo-informacyjna cyberprzestrzeni: propagandowa i informacyjna funkcja cyberprzestrzeni – pojęcie i istota; pojęcie i istota propagandy, cybermedia jako narzędzia propagandy; walka informacyjna w cyberprzestrzeni; media tradycyjne a e-media; e-media jako narzędzie informacji; rozwój globalnych i krajowych serwisów informacyjnych w cyberprzestrzeni; zarządzanie informacją w cyberprzestrzeni; wpływ cyberprzestrzeni na zakres i charakter funkcji propagandowej i informacyjnej mediów – dyskusja.	2	1,5
8.	Funkcja militarna cyberprzestrzeni: funkcja militarna cyberprzestrzeni – pojęcie i	2	2

	istota; wpływ rozwoju cyberprzestrzeni na bezpieczeństwo militarne; cyberprzestrzeń jako narzędzie wykorzystywane do celów militarnych; zakres i charakter wykorzystania cyberprzestrzeni do celów militarnych; cyberprzestrzeń jako nowe pole walki; wpływ rozwoju cyberprzestrzeni na kształt i strukturę sił zbrojnych; cyberprzestrzeń w przestrzeni militarnej – dyskusja.		
9.	Kryminogenne aspekty cyberprzestrzeni: cyberprzestrzeń jako przestrzeń kryminogenna – podstawowe pojęcia i istota; czyny zakazane w cyberprzestrzeni; cyberprzemoc i jej konsekwencje; rozwój cyberprzestępczości pospolitej; cyberprzestępczość zorganizowana; cyberhazard; pedofilia w cyberprzestrzeni; pornografia w cyberprzestrzeni; cyberprzestrzeń jako czynnik kryminogeny – dyskusja.	2	1,5
10.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	2	1
Razem zajęć praktycznych:		20	15
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	treść	
wiedza	W_01	zna podstawowe pojęcia i teoretyczne podstawy związane z wpływem cyberprzestrzeni na współczesną przestrzeń społeczną i kulturę	
	W_02	zna zakres i charakter wpływu cyberprzestrzeni na przestrzeń kulturową i społeczną	
	W_03	zna dylematy towarzyszące rozwojowi cyberprzestrzeni i jej wpływu na rozwój cywilizacyjny ludzkości	
umiejętności	U_01	potrafi dokonać analizy, oceny i właściwej interpretacji faktów i zjawisk związanymi z poszczególnymi funkcjami cyberprzestrzeni	
	U_02	potrafi dokonać analizy i oceny wyzwań, zagrożeń i prognoz związanych z rozwojem cyberprzestrzeni i jej wpływem na przestrzeń społeczną i kulturę	
	U_03	potrafi identyfikować ogólne problemy społeczno-kulturowe związane z funkcjonowaniem cyberprzestrzeni i wypowiadać się na ten temat w gronie specjalistów	
	U_04	ma rozwiniętą potrzebę samoedukacji w dziedzinie nowych technologii i ich wpływu na życie społeczne i rozwój cywilizacyjny	
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej analizy i oceny treści merytorycznych związanych ze społecznymi i kultowymi aspektami cyberprzestrzeni	
	K_02	jest gotów do uznania znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z cyberprzestrzenią oraz budowania etosu zawodu, który będzie wykonywał po zakończeniu studiów	
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:			
forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną		
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz aktywny udział w zajęciach		
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:			
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, pracą pisemną oraz aktywny udział w zajęciach teoretycznych		
kryteria oceny:	1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę.		

	<p>Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_02	40
	O2.	Praca pisemna	W_03, U_04	30
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	W_01, W_02, W_03	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $Ocena\ ko\ncowa = (O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny</p>			

	<p>wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_03	40	
	O2.	Praca pisemna (case study)	U_02, U_04, K_01	30	
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za aktywny udział w zajęciach, oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	<p>1) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencji; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 od 81 do 85% frekwencji ; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji ; 3,0 od 70 do 75% frekwencji ; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p> <p>2) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciopunktowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	Oz	Aktywny udział w zajęciach	wszystkie efekty	-	20
	Ot	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, U_04, K_02	1	80
	Op	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01	2	

sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,2\ Oz + 0,8\left(\frac{Ot\ x\ 1 + Op\ x\ 2}{1 + 2}\right)$
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:	
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W01, K1_W02
W_02	K1_W06, K1_W08
W_03	K1_W12
U_01	K1_U01, K1_U02, K1_U06
U_02	K1_U01, K1_U02, K1_U06, K1_U07
U_03	K1_U01, K1_U12, K1_U13, K1_U14
U_04	K1_U07
K_01	K1_K01
K_02	K1_K02, K1_K07
Wykaz literatury:	
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):	
<ul style="list-style-type: none"> • Bednarek J., Andrzejewska A. (red.), <i>Cyberprzestrzeń – Człowiek – Edukacja Dylematy społeczności cyfrowej</i>. Tom 2, Kraków2015 • Burszta W.J., <i>Globalizacja i nowa lokalność, Antropologia kultury</i>, Poznań1998. • Giddens A., <i>Socjologia</i>, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa2006. • Szymański W., <i>Globalizacja. Wyzwania i zagrożenia</i>, Wyd. Difin, Warszawa2002. • Sztompka P., <i>Socjologia. Analiza społeczeństwa</i>, Wydawnictwo Znak, Kraków2005. • Wojciechowska-FilipekS.,CiekanowskiZ.,<i>Bezpieczeństwowfunkcjonowaniawcyberprzestrzenijednostki -organizacji-państwa</i>, Warszawa 2016. 	
B. Literatura uzupełniająca:	
<ul style="list-style-type: none"> • Bauman Z., <i>Globalizacja</i>, PIW, Warszawa2000 • Bendyk E., <i>Antymatrix. Człowiek w labiryncie Sieci</i>, 2004. • Barkowski J., <i>Człowiek zagrożony i niebezpieczny. Socjologia i psychologia zagrożeń</i>, Warszawa2011. • Bigos K., <i>Tożsamość narracyjna w cyberprzestrzeni</i>, Kraków2009. • Sokół R., <i>Jak pozostać anonimowym w sieci</i>, Wyd. Helion,2014. 	
C. Materiały źródłowe:	
<ul style="list-style-type: none"> • Raporty, wyniki badań 	
D. Przydatne strony internetowe:	
<ul style="list-style-type: none"> • https://www.cybsecurity.org/ 	
Kontakt:	
osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.5.4. Cyberzagrożenia

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa		ECTS			
S.5.4.	Cyberzagrożenia	E	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	W zakresie specjalności „Ochrona cyberprzestrzeni”	IV		
Dyscyplina:						
nauki o bezpieczeństwie (60%), informatyka (40%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:			Osoby prowadzące zajęcia:			
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego			Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki			
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• wykłady	8	3	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium zaliczeniowe	1	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	5	10		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	10		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• zajęcia wprowadzające	2	1	-	-		
• ćwiczenia audytoryjne	16	13	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium zaliczeniowe	2	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	10	15		
• przygotowanie materiałów (referat, prezentacja multimedialna) na zajęcia	-	-	10	10		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	10		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			

<ul style="list-style-type: none"> zajęcia z udziałem nauczycieli: 		<ul style="list-style-type: none"> zajęcia z udziałem nauczycieli: 	
wykład informacyjny, wykład problemowy, wykład z prezentacją multimedialną, informacja, dyskusja		miniwykład wprowadzający, informacja, dyskusja, referat, prezentacja multimedialna materiałów merytorycznych przygotowanych przez studentów	
<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 		<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 	
percepcja treści wykładów, sporządzanie notatek; studiowanie literatury, poszukiwanie i analizowanie informacji; przygotowanie do kolokwium		percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, poszukiwanie i analizowanie informacji, analiza tekstów, przygotowanie referatu i prezentacji multimedialnej; przygotowanie do kolokwium	
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> podstawy użytkowania IT, podstawy nauk społecznych, podstawy nauk technicznych 		<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia związane z użytkowaniem IT, zna podstawy informatyki, elektroniki i telekomunikacji; zna podstawowe zagadnienia związane z rozwojem cywilizacyjnym i jego konsekwencjami 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów z podstawowymi pojęciami i teoretycznymi podstawami zagrożeń w cyberprzestrzeni zapoznać ich z zakresem i charakterem wpływu cyberprzestrzeni na bezpieczeństwo w wymiarze personalnym i strukturalnym zapoznać ich dylematami towarzyszącymi rozwojowi cyberprzestrzeni i jej wpływu na bezpieczeństwo w skali personalnej, narodowej i międzynarodowej 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć studentów analizy, oceny i właściwej interpretacji faktów i zjawisk związanymi z wybranymi zagrożeniami cyberprzestrzeni nauczyć ich analizy i oceny wyzwań, zagrożeń i prognoz związanych z rozwojem cyberprzestrzeni i jej wpływem na przestrzeń bezpieczeństwa w skali personalnej, narodowej i międzynarodowej nauczyć ich identyfikowania ogólnych problemów securitologicznych związanych z funkcjonowaniem cyberprzestrzeni i wypowiedania się na ten temat w gronie specjalistów rozwijać wśród nich potrzebę samoedukacji w dziedzinie cyberzagrożeń, ich diagnozy, terapii i profilaktyki 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> przygotować ich do krytycznej analizy i oceny treści merytorycznych związanych z zagrożeniami występującymi i związanymi z cyberprzestrzenią uczyć ich znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z cyberprzestrzenią oraz funkcjonowaniem społeczeństwa informacyjnego 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu; merytoryczne wprowadzenie do przedmiotu.	1	1
2.	Istota współczesnych zagrożeń: pojęcie i cechy zagrożeń z perspektywy securitologicznej; kategoryzacja zagrożeń z perspektywy globalnej, bezpieczeństwa narodowego i personalnego; współczesne problemy globalne; zagrożenia asymetryczne; zagrożenia bezpieczeństwa w świetle europejskiej strategii bezpieczeństwa; zagrożenia bezpieczeństwa w świetle polskiej strategii narodowej.	2	1

3.	Cyberprzestrzeń jako źródło zagrożeń: pojęcie i cechy cyberzagrożeń; cechy cyberprzestrzeni sprzyjające powstawaniu różnego rodzaju zagrożeń w cyberprzestrzeni; próba ogólnej typologii zagrożeń w cyberprzestrzeni; cyberzagrożenia z perspektywy bezpieczeństwa personalnego; cyberzagrożenia z perspektywy bezpieczeństwa strukturalnego; cyberzagrożenia bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej – próba diagnozy.	3	1
4.	Cyberbezpieczeństwo: pojęcie cyberbezpieczeństwa; cyberbezpieczeństwo jako dziedzina bezpieczeństwa narodowego; cyberbezpieczeństwo z perspektywy bezpieczeństwa personalnego; cyberbezpieczeństwo w dokumentach strategicznych Rzeczypospolitej Polskiej; instytucjonalny wymiar systemu cyberbezpieczeństwa; bezpieczeństwo zasobów i komunikacji w Internecie.	3	1
5.	Zajęcia podsumowujące. Kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych.	2	1
2.	Cyberwojna: pojęcie i istota cyberwojny; cyberwojna jako zagrożenie asymetryczne; netwar a cyberwar; formy działań w ramach cyberwojny; wybrane aspekty cyberobrony; przykłady ataków noszących znamiona cyberwojny – analiza przypadków.	2	1,5
3.	Cyberprzestępczość: pojęcie i istota cyberprzestępczości; typologia cyberprzestępczości; charakterystyka wybranych form cyberprzestępczości; przyczyny i skutki cyberprzestępczości; ochrona i obrona przed cyberprzestępczością; stan zagrożenia cyberprzestępczością w Polsce – próba diagnozy; przykłady działań o charakterze cyberprzestępczym – analiza przypadków.	2	1,5
4.	Cyberszpiegostwo: pojęcie i istota cyberszpiegostwa; formy cyberszpiegostwa; militarny aspekt cyberszpiegostwa; cyberszpiegostwo gospodarcze; ochrona i obrona przed cyberszpiegostwem; przykłady działań o charakterze cyberszpiegowskim – analiza przypadków.	2	1,5
5.	Hacking: pojęcie i istota hakeringu; formy ataków stosowane przez hakerów; typologia hakerów; kultura hakerska; hacking jako forma przestępczości; ochrona i obrona przed atakami hakerów; przykłady ataków hakerskich – analiza przypadków.	2	1,5
6.	Cyberprzemoc: cyberprzemoc jako przejaw społecznej patologii – pojęcie i istota; formy i rodzaje cyberprzemocy; sprawcy i ofiary cyberprzemocy; diagnoza, terapia i profilaktyka cyberprzemocy; skala zagrożenia cyberprzemocą w Polsce – próba diagnozy; przykłady zachowań noszących znamiona cyberprzemocy – analiza przypadków.	2	2
7.	Cyberuzależnienia: cyberuzależnienia jako przejaw społecznej patologii – pojęcie i istota; formy i rodzaje cyberuzależnienia; społeczne i psychologiczne skutki cyberuzależnienia; diagnoza, terapia i profilaktyka cyberuzależnień; skala zagrożenia cyberuzależnieniem w Polsce – próba diagnozy; przykłady cyberuzależnień – analiza przypadków.	2	2
8.	Patologie seksualne w cyberświecie: cyberpedofilia; cyberpornografia; uzależnienie od cyberseksu; przyczyny i skutki patologii seksualnych w wirtualnym świecie; skala zjawiska w Polsce – próba diagnozy; ochrona i obrona przed patologiami seksualnymi w sieci; przykłady patologii seksualnych w sieci – analiza przypadków.	2	1,5
9.	Obsesyjne granie w gry komputerowe: pojęcie i historia gier komputerowych; rodzaje gier komputerowych; pozytywne i negatywne aspekty gier komputerowych; gry komputerowe – granica uzależnienia i obsesji; cyberhazard; obsesyjne granie w gry komputerowe – analiza przypadków.	2	1,5

10.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.		2	1
Razem zajęć praktycznych:			20	15
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:			30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej. Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne				
Efekty uczenia się:				
kategoria	numer	treść		
wiedza	W_01	zna podstawowe pojęcia i teoretyczne podstawy związane z cyberzagrożeniami		
	W_02	zna zakres i charakter wpływu cyberprzestrzeni na bezpieczeństwo w wymiarze personalnym i strukturalnym		
	W_03	zna dylematy towarzyszące rozwojowi cyberprzestrzeni i jej wpływ na bezpieczeństwo w skali personalnej, narodowej i międzynarodowej		
umiejętności	U_01	potrafi dokonać analizy, oceny i właściwej interpretacji faktów i zjawisk związanymi z wybranymi zagrożeniami cyberprzestrzeni		
	U_02	potrafi dokonać analizy i oceny wyzwań, zagrożeń i prognoz związanych z rozwojem cyberprzestrzeni i jej wpływem na przestrzeń bezpieczeństwa w skali personalnej, narodowej i międzynarodowej		
	U_03	potrafi identyfikować ogólne problemy securitologiczne związane z funkcjonowaniem cyberprzestrzeni i wypowiadać się na ten temat w gronie specjalistów		
	U_04	ma rozwiniętą potrzebę samoedukacji w dziedzinie cyberzagrożeń, ich diagnozy, terapii i profilaktyki		
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej analizy i oceny treści merytorycznych związanych z zagrożeniami występującymi i związanymi z cyberprzestrzenią		
	K_02	jest gotów do uznania znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z cyberprzestrzenią oraz rozwoju etosu zawodu, który będzie wykonywał po zakończeniu studiów		
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:				
forma zaliczenia:	egzamin			
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz z egzaminu			
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, oraz aktywny udział w zajęciach			
kryteria oceny:	1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi. 2) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę			

	<p>w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_02	40
	O2.	praca pisemna	W_01, W_02, W_03, U_04, K_01	30
	O3.	aktywny udział w zajęciach	W_01, W_02, W_03, K_02	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $Ocena\ ko\ncowa = (O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym</p>			

	<p>pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1.	kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_02, U_03	40	
	O2.	praca pisemna (case study)	U_01, U_03, U_04, K_01, K_02	30	
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$				
sposób zaliczenia i forma egzaminu:					
forma egzaminu:	egzamin pisemny z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru				
forma oceny końcowej:	ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę				
kryteria oceny:	5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się w trakcie egzaminu:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	Ot	test pisemny	wszystkie efekty	100	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = Ot$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za aktywny udział w zajęciach, egzamin oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	<p>1) Aktywny udział w zajęciach Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p> <p>2) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.</p> <p>3) Ocena za egzamin zgodnie z przyjętymi kryteriami.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	Oz	Aktywny udział w zajęciach	wszystkie efekty	-	10

	<i>Oe</i>	egzamin	wszystkie efekty	-	50
	<i>Ot</i>	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, U_04, K_01, K_02	1	40
	<i>Op</i>	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01	2	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,1\ O_z + 0,50e + 0,4\left(\frac{O_t \times 1 + O_p \times 2}{1 + 2}\right)$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01, K1_W02				
W_02	K1_W06, K1_W08				
W_03	K1_W12				
U_01	K1_U01, K1_U02, K1_U06				
U_02	K1_U01, K1_U02, K1_U06, K1_U07				
U_03	K1_U01, K1_U12, K1_U13, K1_U14				
U_04	K1_U14				
K_01	K1_K01				
K_02	K1_K02, K1_K07				
Wykaz literatury:					
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):					
<ul style="list-style-type: none"> • Bednarek J., Andrzejewska A., <i>Zagrożenia cyberprzestrzeni i świata wirtualnego</i>, Warszawa 2009. • Goodman M., <i>Zbrodnie przyszłości</i>, 2016. • Kosiński J., <i>Przestępczość teleinformatyczna</i>. Materiały seminaryjne, Wydawnictwo WSPol, Szczytno 2006. • Wójcik J.W., <i>Przestępstwa komputerowe, cz. II - Techniki zapobiegania</i>, CIM, Warszawa 1999. • Wojciechowska-Filipek S., Ciekankowski Z., <i>Bezpieczeństwo funkcjonowania w cyberprzestrzeni jednostki - organizacji - państwa</i>, Warszawa 2016. 					
B. Literatura uzupełniająca:					
<ul style="list-style-type: none"> • Ciborski T., <i>Ukryta tożsamość. Jak się obronić przed utratą prywatności</i>, Wyd. Helion, 2015. • <i>Cyberzagrożenia w środowisku bezpieczeństwa XXI wieku</i>, Białoskórski R. WSCiL, Warszawa, 2011. • Liderman K., <i>Bezpieczeństwo informacyjne</i>, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2012. • Sienkiewicz P., <i>Analiza systemów zagrożenia dla bezpieczeństwa cyberprzestrzeni</i>, Automatyka 2009 Tom 13, Zeszyt 2. • Sienkiewicz P., <i>10 wykładów</i>, Akademia Obrony Narodowej - Wydział Wydawniczy, Warszawa 2005. • Urbanek A., <i>Cyberwojna – zagrożenie asymetryczne współczesnej przestrzeni bezpieczeństwa</i>, „Studia nad bezpieczeństwem” nr 1, Słupsk 2016. 					
C. Materiały źródłowe:					
<ul style="list-style-type: none"> • Komunikat komisji do parlamentu europejskiego, rady oraz komitetu regionów - w kierunku ogólnej strategii zwalczania cyberprzestępczości 					
D. Przydatne strony internetowe:					
<ul style="list-style-type: none"> • www.europarl.europa.eu • http://about.att.com/story/cybersecurity_insights_report.html • http://www.cisco.com/c/en/us/products/security/security-reports.html • https://security.googleblog.com/2016/04/android-security-2015-annual-report.html • https://www.symantec.com/security-center/threat-report 					

Kontakt:	
osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.5.5. Analiza ryzyka i zarządzanie systemami teleinformatycznymi

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa		ECTS			
S.5.5.	Analiza ryzyka i zarządzanie systemami teleinformatycznymi	E	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	W zakresie specjalności „Ochrona cyberprzestrzeni”	IV		
Dyscyplina:						
nauki o bezpieczeństwie (50%), matematyka (10%), informatyka (40%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:			Osoby prowadzące zajęcia:			
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego			Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki			
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• konwersatorium	8	3	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	1	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	13	18		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	2	2		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia umiejętności praktycznych	18	13	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	1	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	10	10		
• przygotowanie materiałów na zajęcia	-	-	10	15		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	10		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
konwersatorium: informacyjne, problemowe, z			miniwykład wprowadzający, informacja, prezentacja			

prezentacją multimedialną, informacja, dyskusja		materiałów multimedialnych, dyskusja, ćwiczenie praktyczne w warunkach laboratoryjnych	
<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 		<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 	
percepcja treści konwersatorium, sporządzanie nota-tek; studiowanie literatury, poszukiwanie i analizowanie informacji, przygotowanie do kolokwium		percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, poszukiwanie i analizowanie informacji, analiza tekstów, samodzielne wykonywanie praktycznych zadań zleconych przez wykładowcę, przygotowanie do kolokwium	
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> podstawy administracji cyfrowej, inżynieria Internetu 		<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia dotyczące zagrożeń dla informacji w kontekście uwarunkowań prawnych i przechowywaniu informacji w systemach teleinformatycznych 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów z regulacjami prawnymi dotyczącymi zarządzania bezpieczeństwem informacji zapoznać studentów z podstawowymi pojęciami, faktami i zagadnieniami merytorycznymi z zakresu przechowywania informacji w systemach teleinformatycznych zapoznać ich z metodami obliczania ryzyka bezpieczeństwa informacji w systemach teleinformatycznych zapoznać ich z podstawową wiedzą z zakresu zasad i procedur audytu bezpieczeństwa informacji 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć ich wykorzystywania wiedzy z zakresu zarządzania bezpieczeństwem informacji w systemach teleinformatycznych nauczyć ich analizy i oceny ryzyka bezpieczeństwa informacji w systemach teleinformatycznych nauczyć ich umiejętności wykonywania zasadniczych dokumentów wynikających z regulacji prawnych w zakresie obliczania ryzyka i zarządzania bezpieczeństwem w sieciach teleinformatycznych nauczyć ich kontroli ewaluacji ryzyka bezpieczeństwa informacji 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> przygotować ich do krytycznej analizy i oceny treści podstawowych aktów prawnych dotyczących ryzyka i bezpieczeństwa informacji w sieciach teleinformatycznych wykształtować w nich nawyk permanentnego dbania o procedury aktualizacyjne związane z bezpieczeństwem informacji; uczyć ich znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z bezpieczeństwem informacji 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu.	1	1
2.	Metodyka analizy ryzyka w sieciach teleinformatycznych, kontrola w sieciach teleinformatycznych: program do analizy ryzyka, raportowanie, automatyzacja pracy, biblioteki danych, zapisywanie stanu do pliku, kontrola, nadzór i audyt bezpieczeństwa informacji.	2	1
3.	Usługi bezpieczeństwa: zagadnienia prawne i organizacyjne bezpieczeństwa sieci teleinformatycznych, zasady konstruowania polityk bezpieczeństwa, pojęcie uwierzytelnienia, autoryzacji, poufności prywatności. Integralności i niezaprzeczalności. Wirtualne sieci prywatne. Stosowane protokoły	2	1

	bezpieczeństwa.		
4.	Zagrożenia komputerowe: wrażliwość systemu na szkodliwe oprogramowanie. Rodzaje i klasyfikacja zagrożeń. Rodzaje ataków sieciowych (pasywne i aktywne). Programy złośliwe: klasyfikacja i przykłady oraz zagrożenia. Bezpieczne oprogramowanie.	2	0,5
5.	Zapory sieciowe i programy antywirusowe, systemy wykrywania zagrożeń: Charakterystyka i rodzaje zapór sieciowych. Metody wykrywania i blokowania ataków sieciowych. Programy antywirusowe. Sygnatury zagrożeń. Wykrywanie anomalii. systemy wykrywania zagrożeń (IntrusionDetection and Prevention Systems).	2	0,5
6.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych; zasady opracowania konspektu pracy projektowej	1	1
2.	Przepisy prawne normujące bezpieczeństwo teleinformatyczne w organizacji: Analiza ryzyka przy tworzeniu sieci teleinformatycznej, polityka bezpieczeństwa informacji, instrukcja bezpieczeństwa sieci teleinformatycznej	4	2
3.	Urządzenia teleinformatyczne wspierające usługi bezpieczeństwa: rodzaje i charakterystyka urządzeń teleinformatycznych wspierających usługi bezpieczeństwa teleinformatycznego (np. firewall, IPS) dostępne na rynku	4	2
4.	Praktyczna praca w systemach bezpieczeństwa teleinformatycznego: Ćwiczenia laboratoryjne na sprzęcie teleinformatycznym (Cisco ASA5506, Juniper SRX300, CheckPoint 2200, PaloAlto PA-200, itp.). Konfiguracja usług bezpieczeństwa i wykonanie testów.	10	9
5.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć praktycznych:		20	15
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	treść	
wiedza	W_01	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu podstawowe pojęcia, fakty i zagadnienia merytoryczne związane z obliczaniem ryzyka bezpieczeństwa informacji	
	W_02	zna i rozumie zasady podstawowych procedur niezbędnych do zapewniania bezpieczeństwa informacji w sieciach teleinformatycznych	
	W_03	zna i rozumie istotę procesów zarządzania bezpieczeństwem informacji w sieciach teleinformatycznych oraz ochrony cyberprzestrzeni przed różnego rodzaju zagrożeniami w tym socjotechniką	
	W_04	zna i rozumie tradycyjne i nowoczesne metody, techniki i narzędzia zapewniające bezpieczeństwo informacji w sieciach teleinformatycznych	
umiejętności	U_01	potrafi wykorzystywać w praktyce tradycyjne i nowoczesne metody, techniki i narzędzia usprawniające bezpieczeństwo w sieciach teleinformatycznych w społeczeństwie informacyjnym i wykorzystanie cyberprzestrzeni w celach społecznych, w tym technologie IT, pozwalające na optymalizację zarządzania bezpieczeństwem informacji oraz, wspomaganie procesów rozwiązywania typowych i nietypowych	

		problemów bezpieczeństwa w systemach teleinformatycznych
	U_02	potrafi wykorzystywać metody, techniki i narzędzia do rozwiązywania problemów bezpieczeństwa w sieciach teleinformatycznych, a także do rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów praktycznych
	U_03	potrafi rozwiązywać proste zadania inżynierskie związane z praktycznym wykorzystaniem technologii bezpieczeństwa w sieciach teleinformatycznych
	U_04	potrafi posługiwać się w swobodnie pojęciami, faktami i różnymi informacjami o charakterze specjalistycznym w trakcie komunikowania się ze specjalistami zajmującymi się problematyką bezpieczeństwa w sieciach teleinformatycznych
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do inicjowania i podejmowania działań na rzecz bezpieczeństwa w sieciach teleinformatycznych
	K_02	jest gotów do myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy i innowacyjny zarówno w zakresie zadań podejmowanych na rzecz organizacji, w której znajdzie zatrudnienie, jak i zadań związanych z realizacją celów życiowych
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:		
forma zaliczenia:	egzamin	
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych, za o aktywny udział w zajęciach oraz z egzaminu	
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:		
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, oraz aktywny udział w zajęciach	
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p>	

sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_02	40
	O2.	praca pisemna	W_01, W_02, W_03, U_04, K_01	30
	O3.	aktywny udział w zajęciach	W_01, W_02, W_03, K_02	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	<i>Ocena końcowa = 0,4xO1 + 0,3xO2+ 0,3xO3</i>			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: <i>Ocena końcowa=(O1 +O2+O3)/3.</i> Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencji; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p>			
sposób wyliczenia oceny	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie	waga oceny

i weryfikacji efektów uczenia się:			do efektów	w %	
	O1.	kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_02, U_03	40	
	O2.	praca pisemna (case study)	U_01, U_03, U_04, K_01, K_02	30	
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$				
sposób zaliczenia i forma egzaminu:					
forma egzaminu:	egzamin pisemny z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru				
forma oceny końcowej:	ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę				
kryteria oceny:	5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się w trakcie egzaminu:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w%	
	Ot	test pisemny	wszystkie efekty	100	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = Ot$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za aktywny udział w zajęciach, egzamin oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	1) Aktywny udział w zajęciach Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji 2) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS. 3) Ocena za egzamin zgodnie z przyjętymi kryteriami.				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	Oz	Aktywny udział w zajęciach	wszystkie efekty	-	10
	Oe	egzamin	wszystkie efekty	-	50
	Ot	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, U_04, K_01, K_02	1	40
	Op	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01	2	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,1 Oz + 0,5Oe + 0,4\left(\frac{Ot \times 1 + Op \times 2}{1 + 2}\right)$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				

uczenia się	
W_01	K1_W01
W_02	K1_W04
W_03	K1_W09
W_04	K1_W10
U_01	K1_U04
U_02	K1_U06
U_03	K1_U10
U_04	K1_U12, K1_U13, K1_U14
K_01	K1_K04
K_02	K1_K05
Wykaz literatury:	
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):	
<ul style="list-style-type: none"> • McNab Ch., <i>Ocena bezpieczeństwa sieci</i>, Warszawa 2017. • Ogiela M. , <i>Systemy utajniania informacji</i>, Wydawnictwa AGH, Kraków2000. • Stallings W., <i>Kryptografia i bezpieczeństwo sieci komputerowych</i>, Warszawa2011. • Wojciechowska-Filipek S., Ciekankowski Z., <i>Bezpieczeństwo funkcjonowania w cyberprzestrzeni jednostki organizacji państwa</i>, Warszawa2016. 	
B. Literatura uzupełniająca:	
<ul style="list-style-type: none"> • Artykuły z czasopism poruszających kwestie bezpieczeństwa, np. IEEE Security&Privacy. • Materiały z sieci Internet: strony producentów sprzętu i oprogramowania. • Zalecenia ITU-T i innych organizacji standaryzacyjnych (np. rekomendacja ITU-TX.805). 	
C. Materiały źródłowe:	
<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz.U. 2016 r., poz.1167); • Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 lipca 2011 r. w sprawie podstawowych wymagań bezpieczeństwa teleinformatycznego – (Dz.U. z 2011 r., Nr 159, poz.948); • Ustawa o ochronie danych osobowych (Dz. U. 2016 r. poz.922) 	
D. Przydatne strony internetowe:	
<ul style="list-style-type: none"> • Materiały z sieci Internet: strony producentów sprzętu i oprogramowania. • Zalecenia ITU-T i innych organizacji standaryzacyjnych (np. rekomendacja ITU-TX.805). 	
Kontakt:	
osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.5.6. Ochrona informacji niejawnych w sieciach teleinformatycznych

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa		ECTS			
S.5.6.	Ochrona informacji niejawnych w sieciach teleinformatycznych	ZO	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	W zakresie specjalności „Ochrona cyberprzestrzeni”	IV		
Dyscyplina:						
nauki o bezpieczeństwie (40%), informatyka (60%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:			Osoby prowadzące zajęcia:			
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego			Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki			
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• konwersatorium	8	3	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	1	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	10	15		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	5	5		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia audytoryjne	18	13	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	1	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	10	15		
• przygotowanie materiałów na zajęcia	-	-	10	10		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	10		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
konwersatorium: informacyjne, problemowe, z			konwersatorium informacyjne, informacja, pokaz sposobu			

prezentacją multimedialną, informacja, dyskusja		wykonania wystąpienia z omówieniem, dyskusja, analiza materiałów źródłowych	
• samodzielna praca studenta:		• samodzielna praca studenta:	
percepcja treści konwersatorium, sporządzanie nota-tek; studiowanie literatury, przygotowanie do kolokwium		percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie wystąpienia z omówieniem, przygotowanie do kolokwium	
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
• podstawy nauk o bezpieczeństwie, podstawy administracji, cyberprzestrzeń i jej zagrożenia		• student zna podstawowe zagadnienia związane z wiedzą o zagrożeniach w cyberprzestrzeni i prawnych uwarunkowaniach bezpieczeństwa instytucji i obywatela	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> • zapoznać studentów z regulacjami prawnymi dotyczącymi zarządzania ochroną informacji niejawnej • zapoznać ich z podstawowymi pojęciami, faktami i zagadnieniami merytorycznymi z zakresu ochrony informacji niejawnej • zapoznać ich ze strukturą i zadaniami instytucji państwowych i obowiązkami pionu ochrony informacji w organizacji • zapoznać z podstawową literaturą i aktami prawnymi regulującymi ochronę informacji niejawnej 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> • nauczyć studentów wykorzystania wiedzy z zakresu ochrony informacji niejawnej w organizacji • nauczyć ich wykorzystania wiedzy z zakresu wdrażania procedur ochrony informacji niejawnej w organizacji; • nauczyć ich umiejętności wykonywania zasadniczych dokumentów wynikających z regulacji prawnych w zakresie ochrony informacji niejawnej ze szczególnym uwzględnieniem sieci teleinformatycznych 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> • przygotować ich do krytycznej analizy i oceny treści podstawowych aktów prawnych dotyczących ochrony informacji niejawnej • uczyć ich rozwiązywania problemów dotyczących bezpieczeństwa dokumentacji niejawnej w organizacji • rozbudzać ich potrzeby dotyczące przestrzegania norm prawnych w zakresie ochrony informacji niejawnej 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu.	1	1
2.	System ochrony informacji niejawnej RP: podstawowe akty prawne, definicje i zasadnicze pojęcia, klasyfikacja dokumentów niejawnych, system ochrony informacji niejawnej, rozwiązania instytucjonalne ochrony informacji niejawnej, odpowiedzialność karna.	2	1
3.	Rola i zadania pionu ochrony informacji niejawnej: rola i zadania pełnomocnika ds. informacji niejawnej, rola i zadania kierownika organizacji, zadania pracowników pionu ochrony informacji niejawnych, rola i zadania kancelarii tajnej.	2	1
4.	Postępowanie w sytuacji zagrożenia dla informacji niejawnych: poziomy zagrożenia informacji niejawnych, postępowanie w przypadku stwierdzenia zagrożenia, postępowanie w przypadku ujawnienia informacji niejawnych, kontrola informacji niejawnych.	2	0,5
5.	Postępowania sprawdzające i bezpieczeństwo przemysłowe: dostęp do informacji niejawnych, rodzaje postępowań sprawdzających, kompetencje pełnomocnika i kierownika organizacji w zakresie postępowań sprawdzających,	2	0,5

	czynności sprawdzające, zawieszenie postępowania, umorzenie postępowania, wydanie poświadczenia, wznowienie postępowania, postępowanie skargowe, podmioty bezpieczeństwa przemysłowego, postępowanie bezpieczeństwa przemysłowego, świadectwo bezpieczeństwa przemysłowego.		
6.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych; zasady opracowania konspektu pracy dyplomowej.	1	1
2.	Podstawowe procedury i dokumentacja postępowania zwykłego: wykonanie dokumentów niejawnych, szczególne wymagania bezpieczeństwa, procedury bezpiecznej eksploatacji autonomicznego systemu komputerowego, założenie i prowadzenie dziennika zdarzeń, założenie listy użytkowników,	4	3
3.	Postępowania sprawdzające: złożenie wniosku o dostęp do informacji niejawnej, wykonanie podstawowych dokumentów postępowania zwykłego, wykonanie instrukcji dla dokumentów zastrzeżonych.	4	3
4.	Wykonanie procedur i dokumentacji postępowania przemysłowego: wykonanie wniosku o wszczęcie postępowania przemysłowego do ABW, wykonanie kwestionariusza bezpieczeństwa przemysłowego.	2	2
5.	Organizacja pracy kancelarii tajnej: zadania i organizacja kancelarii tajnej, obowiązki kierownika i personelu kancelarii tajnej, przeklasyfikowanie dokumentów, wykonanie dokumentacji kancelarii tajnej.	4	2
6.	Sporządzenie planu konwoju dokumentów niejawnych: podstawa prawna organizacji konwoju dokumentacji niejawnych	4	3
7.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć praktycznych:		20	15
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	treść	
wiedza	W_01	zna podstawowe procesy, możliwości techniczne, w tym przeznaczenie i budowę urządzeń i narzędzi informatycznych i zasady ich wykorzystania w tworzeniu różnego rodzaju systemów ochrony informacji niejawnych	
	W_02	zna w zaawansowanym stopniu reguły, normy i zasady ochrony informacji niejawnych oraz moralne oraz prawne regulacje w tym zakresie	
	W_03	zna w zaawansowanym stopniu istotę procesów ochrony informacji niejawnych w sytuacjach różnego rodzaju zagrożeń o charakterze technicznym i społecznym w różnego rodzaju organizacjach i instytucjach	
	W_04	zna w zaawansowanym stopniu tradycyjne i nowoczesne metody, techniki i narzędzia usprawniające praktykę funkcjonowania ochrony informacji niejawnej, w tym technologie IT, pozwalające na optymalizację zarządzania bezpieczeństwem informacji w sieciach	
umiejętności	U_01	potrafi wykonywać w oparciu o wiedzę teoretyczną i umiejętności praktyczne nabywane w trakcie studiów podstawowe dokumenty ochrony informacji niejawnych, z wykorzystaniem różnych źródeł wiedzy, metod oraz narzędzi informacyjno-	

		komunikacyjnych (IT)
	U_02	potrafi dokonać krytycznej analizy sposobu funkcjonowania istniejących rozwiązań technicznych i funkcjonalnych związanych z ochroną informacji niejawnych
	U_03	posługiwać się prawidłowo systemami normatywnym, w tym regułami, normami i zasadami etycznymi, moralnymi oraz prawnymi związanymi ściśle z praktyką ochrony informacji niejawnych w warunkach społeczeństwa informacyjnego i praktyką korzystania z cyberprzestrzeni
	U_04	posługiwać się w swobodnie pojęciami, faktami i różnymi informacjami o charakterze specjalistycznym w zakresie ochrony informacji niejawnych w trakcie komunikowania się ze specjalistami zajmującymi się problematyką ochrony informacji niejawnych
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do wypełniania zadań zawodowych w sposób fachowy i odpowiedzialny, w tym podejmowania innych wyzwań i zadań na rzecz ochrony informacji niejawnych
	K_02	jest gotów do inicjowania i podejmowania działań na rzecz interesu publicznego rzecz ochrony informacji niejawnych
	K_03	jest gotów do myślenia i działania w sposób innowacyjny zarówno w zakresie zadań podejmowanych na rzecz organizacji, w której znajdzie zatrudnienie, jak i zadań związanych z realizacją własnych celów życiowych, w tym rozwoju osobistego i zawodowego
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:		
forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną	
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz aktywny udział w zajęciach	
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:		
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, pracę pisemną oraz aktywny udział w zajęciach teoretycznych	
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach:</p>	

	Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_02	40
	O2.	Praca pisemna	W_03, W_04, U_04, K_03	30
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	W_01, W_02, W_03, W_04	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $Ocena\ ko\ncowa = (O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od</p>			

	81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_03	40	
	O2.	Praca pisemna (case study)	U_02, U_04, K_01, K_03	30	
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za aktywny udział w zajęciach, oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	<p>1) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencji; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 od 81 do 85% frekwencji ; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji ; 3,0 od 70 do 75% frekwencji ; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p> <p>2) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	Oz	Aktywny udział w zajęciach	wszystkie efekty	-	20
	Ot	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, W_04, U_04, K_02, K_03	1	80
	Op	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_03	2	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,2\ Oz + 0,8\left(\frac{Ot\ x\ 1 + Op\ x\ 2}{1 + 2}\right)$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W06				
W_02	K1_W07				
W_03	K1_W09				
W_04	K1_W12				
U_01	K1_U02, K1_U13				
U_02	K1_U05				
U_03	K1_U08				
U_04	K1_U12, K1_U13, K1_U14				
K_01	K1_K03				
K_02	K1_K04				

K_03	K1_K05
Wykaz literatury:	
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):	
<ul style="list-style-type: none"> • Barta J., Fajgielski P., Markiewicz R., <i>Ochrona danych osobowych</i>, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2011. • Hoc S., Szewc T., <i>Ochrona danych osobowych i informacji niejawnych</i>, Wydawnictwo C. H. Beck, Warszawa 2014. • Stoianov N., Uruena M., Niemiec M., Machnik P., Maestro G. "Integrated security infrastructures for law enforcement agencies", <i>Multimedia Tools and Applications</i>, vol. 74, no. 12, 2015. • Witkowski M., Jęda D., <i>Ochrona informacji niejawnych: nowe rozwiązania</i>, Warszawa 2007. 	
B. Literatura uzupełniająca:	
<ul style="list-style-type: none"> • zarządzenie nr 28 ministra spraw wewnętrznych i administracji z dnia 22 września 2000r. w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych i składnic akt oraz zasad postępowania z materiałami archiwalnymi i dokumentacją niearchiwalną w resorcie spraw wewnętrznych i administracji • artykuły z czasopism poruszających kwestie ochrony informacji niejawnych. • zarządzenie nr 19 ministra spraw wewnętrznych i administracji z dnia 12 sierpnia 2003 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej oraz jednolitego rzeczowego wykazu akt Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. • zarządzenie nr 49 ministra spraw wewnętrznych i administracji z dnia 15 grudnia 2005 r. w sprawie szczególnego sposobu organizacji kancelarii tajnych, stosowania środków ochrony fizycznej oraz obiegu informacji niejawnych • decyzja nr 20/mon ministra obrony narodowej z dnia 21 stycznia 2010 r. w sprawie sprawowania nadzoru nad ochroną informacji niejawnych w resorcie obrony narodowej • Mazowiecka L. (red.), <i>Ochrona danych osobowych i wizerunku ofiary przestępstwa</i>, Warszawa : LEX a Wolters Kluwer business, 2014 • Sibiga G., Konarski X., <i>Ochrona danych osobowych : aktualne problemy i nowe wyzwania</i>, Oficyna a Wolters Kluwer business 2007 • Hoc S., <i>Ochrona informacji niejawnych i innych tajemnic ustawowo chronionych : wybrane zagadnienia</i>, Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, 2006 	
C. Materiały źródłowe:	
<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz.U. 2016 r., poz.1167); • Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 lipca 2011 r. w sprawie podstawowych wymagań bezpieczeństwa teleinformatycznego – (Dz.U. z 2011 r., Nr 159, poz.948); • Ustawa o ochronie danych osobowych (Dz. U. 2016 r. poz.922) • ISO 27001, ISO 27005 	
D. Przydatne strony internetowe:	
<ul style="list-style-type: none"> • Materiały z sieci Internet: strona ABW oraz producentów sprzętu i oprogramowania. 	
Kontakt:	
osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego _____
telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.5.7. Ochrona danych osobowych w sieciach teleinformatycznych

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.5.7.	Ochrona danych osobowych w sieciach teleinformatycznych	ZO	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	W zakresie specjalności „Ochrona cyberprzestrzeni”	IV		
Dyscyplina:						
nauki o bezpieczeństwie (40%), informatyka (60%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• konwersatoria	8	3	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	1	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	10	10		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	5	10		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia umiejętności praktycznych	18	13	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	1	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	15	20		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	15	15		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
konwersatorium: informacyjne, problemowe, z prezentacją multimedialną, informacja, dyskusja			konwersatorium informacyjne, informacja, pokaz sposobu wykonania wystąpienia z omówieniem, dyskusja,			

	wykonywanie zadań praktycznych		
<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 		
percepcja treści konwersatorium, sporządzanie notatek; studiowanie literatury, przygotowanie do kolokwium	percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie wystąpienia z omówieniem, przygotowanie do kolokwium.		
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:	Wymagania wstępne:		
<ul style="list-style-type: none"> podstawy nauk o bezpieczeństwie, podstawy administracji, cyberprzestrzeń i jej zagrożenia, ochrona informacji niejawnych. 	<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia związane z wiedzą o zagrożeniach w cyberprzestrzeni i prawnych uwarunkowaniach bezpieczeństwa instytucji i obywatela. 		
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów z regulacjami prawnymi dotyczącymi zarządzania ochroną danych osobowych zapoznać ich z podstawowymi pojęciami, faktami i zagadnieniami merytorycznymi z zakresu ochrony danych osobowych zapoznać ich ze strukturą i zadaniami instytucji państwowych oraz obowiązkami osób funkcyjnych i pracowników w zakresie ochrony danych osobowych w organizacji; zapoznać ich z podstawową literaturą i aktami prawnymi regulującymi ochronę danych osobowych 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć ich wykorzystania wiedzy z zakresu ochrony danych osobowych w organizacji nauczyć ich wykorzystania wiedzy z zakresu wdrażania procedur ochrony danych osobowych w organizacji nauczyć ich umiejętności wykonywania zasadniczych dokumentów wynikających z regulacji prawnych dotyczących danych osobowych ze szczególnym uwzględnieniem sieci teleinformatycznych 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> przygotować ich do krytycznej analizy i oceny treści podstawowych aktów prawnych dotyczących ochrony danych osobowych uczyć ich rozwiązywania problemów dotyczących bezpieczeństwa danych osobowych organizacji rozbudzać potrzeby przestrzegania norm prawnych w zakresie ochrony danych osobowych 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu.	1	1
2	Krajowe i międzynarodowe rozwiązania ochrony danych osobowych: prawne rozwiązania ONZ w Rezolucji 45/95, Powszechna Deklaracja (UNESCO) w sprawie genomu ludzkiego i praw człowieka, Rekomendacje Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) w sprawie wytycznych dotyczących ochrony prywatności i przekazywania danych osobowych pomiędzy krajami, rozwiązania prawne UE w Karcie praw podstawowych UE, dyrektywa 95/46/we parlamentu europejskiego i rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych, rozporządzenie nr 45/2001 parlamentu (o ochronie osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje i organy wspólnotowe i o swobodnym przepływie takich danych), nowe rozwiązania prawne w UE, System ochrony danych osobowych RP: podstawowe akty prawne, definicje i zasadnicze pojęcia, system ochrony informacji danych osobowych, rozwiązania instytucjonalne ochrony danych osobowych, odpowiedzialność karna,	2	1

	rola i zadania GIODO i inspektorów ochrony danych osobowych, rola i zadania ADO i ABlw organizacji, obowiązki pracowników organizacji w zakresie ochrony danych osobowych.		
3.	Zasady ochrony informacji niejawnych: zasady ograniczenia czasowego, adekwatności, merytorycznej poprawności, celowości, legalności.	2	0,5
4.	Prawa i obowiązki w systemie ochrony danych osobowych: prawo do kontroli przetwarzania danych, wykonywanie obowiązku informacyjnego, zastrzeżenie danych, powierzenie danych, prawa osoby której dane dotyczą, rejestrowanie zbiorów danych, zwolnienia z obowiązku rejestracji	2	0,5
5.	Bezpieczeństwo przetwarzania danych osobowych w systemie informatycznym: poziomy bezpieczeństwa danych osobowych, zabezpieczenie danych w systemach informatycznych, obszary chronione w organizacji, przechowywanie danych osobowych, dokumentacja bezpieczeństwa ADO.	2	1
6.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych; zasady opracowania konspektu pracy projektowej.	1	1
2.	Podstawowe procedury i dokumentacja ochrony danych osobowych: zgłoszenie ABl, upoważnienie do ochrony danych osobowych, oświadczenie o znajomości przepisów, raport po incydencie, unieważnienie przetwarzania, wykaz dokumentów, wykaz miejsc przetwarzania danych osobowych, wykaz zbiorów osób, odwołanie zgody na przetwarzanie, karta informacyjna.	4	3
3	Treść polityki bezpieczeństwa danych osobowych w organizacji: organizacja przetwarzania danych osobowych, zasoby systemu informatycznego, obszary ochrony danych osobowych, wykazy i charakterystyka zbiorów danych osobowych, organizacja przepływu danych, przeglądy i audyty systemu ochrony danych osobowych.	8	5
4.	Zarządzanie systemem informatycznym służącym do przetwarzania danych osobowych: procedura nadawania uprawnień i rejestracji użytkowników, procedura określająca zasady ochrony, przydziału i zmiany haseł, procedura rozpoczynania, zawieszania i kończenia pracy w systemie na stanowisku, procedura tworzenia kopii zapasowej i jej przechowywania, procedura usuwania danych osobowych ze zbioru, procedura ochrony fizycznej stanowiska komputerowego przetwarzającego dane osobowe, procedura bezpieczeństwa urzędów, procedura ochrony antywirusowej, procedura zarządzania konfiguracją systemu, procedura utrzymania ciągłości działania systemu, procedura rozliczalności zadań, procedury wykonywania przeglądów i konserwacji systemów oraz nośników informacji służących do przetwarzania danych.	6	5
5.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć praktycznych:		20	15
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	treść	
wiedza	W_01	zna w podstawowe procesy, możliwości techniczne, w tym przeznaczenie i budowę	

		urządzeń i narzędzi informatycznych i zasady ich wykorzystania w tworzeniu różnego rodzaju systemów ochrony danych osobowych
	W_02	zna w zaawansowanym stopniu reguły, normy i zasady ochrony danych osobowych oraz moralne oraz prawne regulacje w tym zakresie
	W_03	zna w zaawansowanym stopniu istotę procesów ochrony danych osobowych w sytuacjach różnego rodzaju zagrożeń o charakterze technicznym i społecznym w różnego rodzaju organizacjach i na ich różnych poziomach strukturalnych systemu społecznego
	W_04	zna w zaawansowanym stopniu tradycyjne i nowoczesne metody, techniki i narzędzia usprawniające praktykę funkcjonowania ochrony danych osobowych, w tym technologie IT, pozwalające na optymalizację zarządzania bezpieczeństwem informacji w sieciach
umiejętności	U_01	potrafi wykonywać w oparciu o wiedzę teoretyczną i umiejętności praktyczne nabywane w trakcie studiów podstawowe dokumenty ochrony danych osobowych, z wykorzystaniem różnych źródeł wiedzy, metod oraz narzędzi informacyjno-komunikacyjnych (IT)
	U_02	potrafi dokonać krytycznej analizy sposobu funkcjonowania istniejących rozwiązań technicznych i funkcjonalnych związanych z ochroną danych osobowych
	U_03	posługiwać się prawidłowo systemami normatywnym, w tym regułami, normami i zasadami etycznymi, moralnymi oraz prawnymi związanymi ściśle z praktyką ochrony danych osobowych w warunkach społeczeństwa informacyjnego
	U_04	posługiwać się w swobodnie pojęciami, faktami i różnymi informacjami o charakterze specjalistycznym w zakresie ochrony danych osobowych w trakcie komunikowania się ze specjalistami zajmującymi się problematyką ochrony danych osobowych
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do wypełniania zadań zawodowych w sposób fachowy i odpowiedzialny, w tym podejmowania innych wyzwań i zadań na rzecz ochrony danych osobowych
	K_02	jest gotów do inicjowania i podejmowania działań na rzecz interesu publicznego na rzecz ochrony danych osobowych
	K_03	jest gotów do myślenia i działania w sposób innowacyjny zarówno w zakresie zadań podejmowanych na rzecz organizacji, w której znajdzie zatrudnienie, jak i zadań związanych z realizacją własnych celów życiowych, w tym rozwoju osobistego i zawodowego
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:		
forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną	
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz aktywny udział w zajęciach	
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:		
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, pracę pisemną oraz aktywny udział w zajęciach teoretycznych	
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę,</p>	

	<p>a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_02	40
	O2.	Praca pisemna	W_03, W_04, U_04, K_03	30
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	W_01, W_02, W_03, W_04	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4 \times O1 + 0,3 \times O2 + 0,3 \times O3$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $Ocena\ ko\ncowa = (O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość</p>			

	<p>merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_03	40	
	O2.	Praca pisemna (case study)	U_02, U_04, K_01, K_03	30	
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za aktywny udział w zajęciach, oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	<p>1) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencji; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 od 81 do 85% frekwencji ; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji ; 3,0 od 70 do 75% frekwencji ; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p> <p>2) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	Oz	Aktywny udział w zajęciach	wszystkie efekty	-	20
	Ot	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, W_04, U_04, K_02, K_03	1	80
Op	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_03	2		
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,2\ Oz + 0,8\left(\frac{Ot\ x\ 1 + Op\ x\ 2}{1 + 2}\right)$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				

W_01	K1_W06
W_02	K1_W07
W_03	K1_W09
W_04	K1_W12
U_01	K1_U02, K1_U13
U_02	K1_U05
U_03	K1_U08
U_04	K1_U12, K1_U13, K1_U14
K_01	K1_K03
K_02	K1_K04
K_03	K1_K05

Wykaz literatury:

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

- Dyrektywa PEiREz24.10.1995r.(95/46/EC)w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych oraz swobodnego przepływu tych danych
- Rozporządzenie (WE) nr 45/2001 PEiREz18 grudnia 2000 r. o ochronie osób fizycznych w związku z przepływem danych osobowych przez instytucje i organy wspólnotowe.
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 22 kwietnia 2004 r. w sprawie wzorów imiennego upoważnienia i legitymacji służbowej inspektora Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (Dz. U. z 2004 r. Nr 94, poz. 923).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 29 kwietnia 2004 r. w sprawie dokumentacji przetwarzania danych osobowych oraz warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych (Dz. U. z 2004 r. Nr 100, poz. 1024).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 11 grudnia 2008 r. w sprawie wzoru zgłoszenia zbioru danych do rejestracji Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych (Dz. U. z 2008 r. Nr 229, poz. 1536).
- Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 10 października 2011 r. w sprawie nadania statutu Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (Dz. U. z 2011 r. Nr 225, poz. 1350).
- Hoc S., Szewc T., *Ochrona danych osobowych i informacji niejawnych*, Warszawa 2014

B. Literatura uzupełniająca:

- Brzozowska M., *Ochrona danych osobowych w sieci*, Wrocław 2012;
- Banyś P T., Łuczak A., *Ochrona danych osobowych w praktyce: jak uniknąć błędów i ich konsekwencji prawnych*, Wrocław 2013.
- Konwencja nr 108 Rady Europy dotycząca ochrony osób w związku z automatycznym przetwarzaniem danych osobowych
- PN-I-02000: Zabezpieczenia w systemach informatycznych – Terminologia, PKN, 1998
- PN-I-13335-1: Technika informatyczna. Wytyczne do zarządzania bezpieczeństwem systemów informatycznych, PKN, 1999
- PN-ISO/IEC 17799 Technika Informatyczna. *Praktyczne zasady zarządzania bezpieczeństwem informacji*, PKN, 2003
- Tomasz Pełech, *Gazeta IT nr 6(25) 20 czerwiec 2004*
- Białas A., Januła E. i inni; (red. A. Białas) *Podstawy bezpieczeństwa systemów teleinformatycznych*; Wydawnictwo Pracowni Komputerowej Jacka Skalmierskiego, Gliwice 2002
- Beynon-Davies P., *Systemy baz danych*, Wydawnictwo Naukowo-Techniczne, Warszawa 1998.
- Konstytucja RP.
- Zarządzenie nr 19 ministra spraw wewnętrznych i administracji z dnia 12 sierpnia 2003 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej oraz jednolitego rzeczowego wykazu akt Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.
- PN-I-02000: Zabezpieczenia w systemach informatycznych – Terminologia, PKN, 1998
- PN-I-13335-1: Technika informatyczna. Wytyczne do zarządzania bezpieczeństwem systemów informatycznych,

PKN, 1999

- PN-ISO/IEC 17799 Technika Informatyczna. Praktyczne zasady zarządzania bezpieczeństwem informacji, PKN, 2003
- Pełech T., Gazeta IT nr 6(25) 20 czerwiec 2004

C. Materiały źródłowe:

- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 Nr 101 poz. 926 tekst jednolity z późniejszymi zmianami);
- Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 lipca 2011 r. w sprawie podstawowych wymagań bezpieczeństwa teleinformatycznego – (Dz. U. z 2011 r., Nr 159, poz. 948);
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie dokumentacji przetwarzania danych osobowych oraz warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych (Dz. U. Nr 100 poz. 1024) ISO 27001, ISO 27005

D. Przydatne strony internetowe:

- Materiały z sieci Internet: strona GODO.

Kontakt:

osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.5.8. Kryptoanaliza klasyczna i narzędzia kryptoanalizy

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.5.8.	Kryptoanaliza klasyczna i narzędzia kryptoanalizy	E	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo Narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	w zakresie specjalności Ochrona Cyberprzestrzeni	V		
Dyscyplina:						
nauki o bezpieczeństwie (30%), matematyka (40%), informatyka (30%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:			Osoby prowadzące zajęcia:			
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego			Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki			
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				razem	liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)			
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• wykłady	8	3	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	1	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	5	5		
• opracowanie materiałów do zajęć	-	-	5	10		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	5	5		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia laboratoryjne	17	12	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	2	2	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	5	5		
• opracowywanie materiałów do zajęć; realizacja zadań domowych	-	-	15	20		
• przygotowanie do kolokwium, egzaminu	-	-	10	10		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						

Metody dydaktyczne:			
zajęcia teoretyczne:		zajęcia praktyczne:	
<ul style="list-style-type: none"> zajęcia z udziałem nauczycieli: 		<ul style="list-style-type: none"> zajęcia z udziałem nauczycieli: 	
wykład informacyjny, wykład problemowy, informacja, dyskusja		wykład wprowadzający, informacja, ćwiczenia rachunkowe, ćwiczenia praktyczne przy komputerach, konsultacje indywidualne i zespołowe	
<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 		<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 	
percepcja treści wykładów, sporządzanie notatek; studiowanie literatury, przygotowanie do kolokwium i egzaminów		percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, opracowywanie materiałów do zajęć, analiza i rozwiązywanie problemów i zadań (w tym domowych) w postaci papierowej i elektronicznej (pliki elektroniczne powstałe podczas prac laboratoryjnych), przygotowanie do kolokwium, egzaminu i innych form oceny	
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> podstawy obsługi środowiska komputerowego, podstawy informatyki, matematyczne podstawy informatyki z elementami statystyki 		<ul style="list-style-type: none"> podstawy programowania, programowanie obiektowe 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów z wybranymi klasycznymi kryptosystemami i przedstawić ich kryptoanalizę zapoznać ich z podstawowymi narzędziami matematycznymi stosowanymi w kryptoanalizie zapoznać ich z wybranymi algorytmami stosowanymi w kryptologii 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć ich wykonywania narzędzi do dokonania kryptoanalizy prostych systemów kryptograficznych nauczyć ich sztuki kodowania i rozkodowania informacji przy pomocy znanego mu kryptosystemu nauczyć ich dokonania ataku na wybrany system za pomocą znanych algorytmów 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> kształtować u studentów umiejętność pracy zarówno indywidualnej jak i w grupie (wspólne cele, rozwiązywanie konfliktów) rozwijać u nich potrzebę ciągłego uczenia się i doskonalenia zawodowego 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu, ustalenie daty egzaminu końcowego.	1	1
2.	Przegląd szyfrów klasycznych.	1	0,5
3.	Techniki analizy szyfrów klasycznych, metodami: analizy częstości, Kasiskiego, anagramową, kamienia z Rosetty, samogłosek i spółgłosek, podciągów. Szyfr Playfair'a.	1	
4.	Śladami Rejewskiego, Zyglaskiego i Różyckiego – kryptoanaliza Enigmy.	1	0,5
5.	Teoria Shannon'a: własności i zasady projektowania szyfrów.	2	0,5
6.	Wczesne sieci podstawieniowo-permutacyjne (SPN): Lucyfer, szyfry Feistela.	1	0,5
7.	Kryptoanaliza liniowa i różnicowa.	1	0,5

8.	Ataki na DES.	1	0,5
9.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych; kryteria oceniania i zaliczenia formy zajęć.	1	1
2.	Definicja systemu kryptograficznego Szyfr z przesunięciem(szyfr Cezara) Monoalfabetyczny szyfr podstawieniowy Szyfr Vigenere'a Szyfr przestawieniowy (permutacyjny)	2	2
3.	Szyfry afiniczne. Rozszerzony algorytm Euklidesa. Szyfr Hilla. Konstrukcja macierzy odwrotnej do macierzy.	3	2
4.	Kryptoanaliza monoalfabetycznego szyfru podstawieniowego.	3	2
5.	Kryptoanaliza systemu Vigenere'a. Odgadywanie długości klucza. Klasyczna metoda Kasiskiego Statystyczna metoda Friedmana. Ustalanie klucza przy znajomości jego długości.	4	3
6.	System kryptograficzny RSA. Generowanie kluczy (publicznego i prywatnego). Szyfrowanie. Deszyfrowanie. Sito Eratostenesa. Szybki algorytm potęgowania $a^*(\text{mod } n)$	5	3
7.	Zaliczenia końcowe	2	2
Razem zajęć praktycznych:		20	15
Łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	treść	
wiedza	W_01	zna podstawowe klasyczne kryptosystemy i sposoby ich kryptoanalizy	
	W_02	zna narzędzia matematyczne stosowane w kryptoanalizie	
	W_03	zna główne kierunki zmian i trendy w zakresie problematyki bezpieczeństwa sektora IT i możliwości wykorzystania w systemach bezpieczeństwa algorytmów stosowanych w kryptologii	
	W_04	zna i rozumie podstawowe mechanizmy rozwiązań stosowanych w kryptoanalizie	
umiejętności	U_01	potrafi efektywnie wykorzystać wybrane techniki analizy i testowania bezpieczeństwa sieci komputerowych z zakresu wykonywania poznawanych narzędzi do dokonania kryptoanalizy prostych systemów kryptograficznych	
	U_02	potrafi korzystać z wiedzy teoretycznej do analizowania zdarzeń mogących mieć wpływ na kierunki działań na rzecz budowy bezpiecznego systemu poprzez wybór odpowiednich narzędzi	
	U_03	potrafi zakodować i rozkodować informacje przy pomocy znanego mu kryptosystemu	
	U_04	potrafi dokonać ataku na wybrany system za pomocą znanych algorytmów	
kompetencje społeczne	K_01	wykazuje potrzebę permanentnego pogłębiania oraz poszerzania wiedzy i umiejętności w zakresie bezpieczeństwa w IT	
	K_02	prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu inżyniera odpowiedzialnego za bezpieczeństwo usług z zakresu wykonywania poznawanych narzędzi do dokonania kryptoanalizy prostych systemów	

		kryptograficznych		
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:				
forma zaliczenia:	egzamin			
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych, aktywny udział w zajęciach oraz z egzaminu			
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, oraz aktywny udział w zajęciach			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_02	40
	O2.	praca pisemna	W_01, W_02, W_03, U_04, K_01	30
	O3.	aktywny udział w zajęciach	W_01, W_02, W_03, K_02	30

sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4 \times O1 + 0,3 \times O2 + 0,3 \times O3$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $Ocena\ ko\ncowa = (O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań	U_01, U_02, U_03	40

		otwartych			
	O2.	praca pisemna (case study)	U_01, U_03, U_04, K_01, K_02	30	
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4 \times O1 + 0,3 \times O2 + 0,3 \times O3$				
sposób zaliczenia i forma egzaminu:					
forma egzaminu:	egzamin pisemny z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru				
forma oceny końcowej:	ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę				
kryteria oceny:	5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się w trakcie egzaminu:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	<i>Ot</i>	test pisemny	wszystkie efekty	100	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = Ot$				
sposób wyliczenia oceny końcowej zajęć:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,5 \times O_e + 0,5 \times ((O_p \times 1 + O_p \times 2) / 3)$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za aktywny udział w zajęciach, egzamin oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	<p>1) Aktywny udział w zajęciach Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p> <p>2) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.</p> <p>3) Ocena za egzamin zgodnie z przyjętymi kryteriami.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	<i>Oz</i>	Aktywny udział w zajęciach	wszystkie efekty	-	10
	<i>Oe</i>	egzamin	wszystkie efekty	-	50
	<i>Ot</i>	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, U_04,	1	40

			K_01, K_02		
	<i>Op</i>	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01	2	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,1 Oz + 0,50e + 0,4\left(\frac{Ot\ x\ 1 + Op\ x\ 2}{1 + 2}\right)$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01				
W_02	K1_W01				
W_03	K1_W03				
W_04	K1_W03				
U_01	K1_U02				
U_02	K1_U02				
U_03	K1_U10, K1_U11				
U_04	K1_U10, K1_U11				
K_01	K1_K01, K1_K02				
K_02	K1_K02, K1_K03				
Wykaz literatury:					
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):					
<ul style="list-style-type: none"> • Ferguson N., Schneier B., Kryptografia w praktyce., Helion, 2004. • Buchmann J.A., Wprowadzenie do kryptografii, PWN, 2006. • Karbowski M., Podstawy Kryptografii, Helion, 2014. • Mollin R.A., An Introduction to Cryptography, Chapman&Hall, 2007. • Stinson D. R. Kryptografia w teorii i praktyce, WNT, 2005. • Schneier B., Kryptografia dla praktyków”, WNT, 2002. 					
B. Literatura uzupełniająca:					
<ul style="list-style-type: none"> • Schneier. B. Kryptografia dla praktyków: protokoły, algorytmy i programy źródłowe w języku C, WNT, Warszawa, 2002. • Stallings W. Kryptografia i bezpieczeństwo sieci komputerowych. Konceptje i metody bezpiecznej komunikacji; Helion, 2012. • Wobst R., Kryptologia. Budowa i łamanie zabezpieczeń, RM, Warszawa, 2002. 					
C. Materiały źródłowe:					
•					
D. Przydatne strony internetowe:					
<ul style="list-style-type: none"> • https://niezalezna.pl/ • https://niebezpiecznik.pl/ 					
Kontakt:					
osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego				
telefon:	59 306 76 04				
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl				

S.5.9. Języki i techniki programowania

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa		ECTS			
S.5.9.	Języki i techniki programowania	ZO	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo Narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	w zakresie specjalności Ochrona Cyberprzestrzeni	V		
Dyscyplina:						
nauki o bezpieczeństwie (60%), informatyka (40%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:			Osoby prowadzące zajęcia:			
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego			Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki			
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• konwersatoria	8	3	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	1	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	5	5		
• opracowanie materiałów do zajęć	-	-	5	10		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	5	5		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia laboratoryjne	17	12	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	2	2	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	5	5		
• opracowywanie materiałów do zajęć; realizacja zadań domowych	-	-	15	20		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	10		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			

<ul style="list-style-type: none"> zajęcia z udziałem nauczycieli: 		<ul style="list-style-type: none"> zajęcia z udziałem nauczycieli: 	
konwersatorium, konwersatorium informacyjne, konwersatorium problemowe, informacja, dyskusja		wykład wprowadzający, informacja, ćwiczenia rachunkowe, ćwiczenia praktyczne przy komputerach, konsultacje indywidualne i zespołowe	
<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 		<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 	
percepcja treści konwersatoriów, sporządzanie notatek; studiowanie literatury, przygotowanie do kolokwium		percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, opracowywanie materiałów do zajęć, analiza i rozwiązywanie problemów i zadań (w tym domowych) w postaci papierowej i elektronicznej (pliki elektroniczne powstałe podczas prac laboratoryjnych), przygotowanie do kolokwium i innych form oceny	
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> podstawy obsługi środowiska komputerowego, podstawy informatyki 		<ul style="list-style-type: none"> podstawy programowania, podstawy algorytmizacji 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów z najważniejszymi paradygmatami programowania zapoznać ich z procesem tworzenia oprogramowania oraz środowiskiem programistycznym zapoznać ich ze specyfiką języków programowania: C++, C#, Java z uwypukleniem różnic między nimi 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć ich umiejętności z zakresu implementacji algorytmów wykorzystujących dynamiczne struktury danych nauczyć ich algorytmizacji problemów, wyzwań i zadań nauczyć ich sposobu doboru odpowiednich języków programowania 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> rozwijać u studentów umiejętność pracy zarówno indywidualnej jak i w grupie (wspólne cele, rozwiązywanie konfliktów). rozwijać u nich potrzebę ciągłego uczenia się i doskonalenia zawodowego 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu.	1	1
2.	Wyjaśnienie podstawowych pojęć związanych z paradygmatami programowania oraz językami programowania. Podstawowe cechy języków programowania. Ewolucja języków programowania. Podział paradygmatów programowania.	2	0,5
3.	Elementy języka C++/C#/Java. Operacje arytmetyczne i logiczne. Typy złożone. Funkcje. Struktury statyczne i dynamiczne, wprowadzenie. Listy jednokierunkowe. Implementacja, przykłady. Stos. Implementacja i przykłady. Kolejki FIFO, sterty i kolejki priorytetowe.	2	0,5
4.	Drzewa binarne. Struktury dynamiczne i sortowanie. Sortowanie na drzewach. Algorytmy przeszukiwania.	1	0,5
5.	Kompresja danych. Metoda Huffmana. Grafy i ich reprezentacje.	1	0,5
6.	Algorytmy grafowe. Cykl Eulera. Elementy programowania obiektowego w C++/C#/Java. Implementacja struktur dynamicznych z wykorzystaniem programowania obiektowego.	2	1
7.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1

		Razem zajęć teoretycznych:	10	5
zajęcia praktyczne:				
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin		
		SS	SNS	
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych; kryteria oceniania i zaliczenia formy zajęć.	1	1	
2.	Wstęp do programowania w języku C++/C#/Java. Tworzenie listy jednokierunkowej. Tablicowa implementacja list.	5	3	
3.	Implementacja stosu. Implementacja kolejki FIFO.	4	3	
4.	Implementacja algorytmów sortowania. Drzewa binarne.	4	3	
5.	Implementacja wybranych algorytmów przeszukiwania.	4	3	
9.	Zaliczenia końcowe	2	2	
		Razem zajęć praktycznych:	20	15
		łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:	30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.				
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne				
Efekty uczenia się:				
kategoria	numer	treść		
wiedza	W_01	zna zasady programowania w języku C++/C#/Java		
	W_02	zna wybrane struktury danych		
	W_03	zna sposoby rozwiązania problemów za pomocą algorytmizacji		
	W_04	zna i rozumie podstawowe mechanizmy paradygmatu imperatywnego, obiektowego, funkcyjnego oraz logicznego		
umiejętności	U_01	potrafi zaimplementować znane struktury danych w języku C++/C#/Java		
	U_02	potrafi implementować wybrane algorytmy wykorzystujące struktury danych		
	U_03	potrafi programować przy użyciu języka C++/C#/Java		
	U_04	potrafi wykorzystać przy zaawansowanym programowaniu właściwości języka C# i Java		
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do samodzielnego studiowania wiedzy z dziedziny programowania		
	K_02	jest gotów do kreatywnie tworzyć programy oraz korzystać z dokumentacji projektu informatycznego		
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:				
forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną			
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz aktywny udział w zajęciach			
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, pracą pisemną oraz aktywny udział w zajęciach teoretycznych			
kryteria oceny:	1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru:			

	<p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) Praca pisemna:</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach:</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>			
<p>sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:</p>	<p>lp.</p>	<p>sposób weryfikacji</p>	<p>odniesienie do efektów</p>	<p>waga oceny w %</p>
	<p>O1.</p>	<p>Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów</p>	<p>W_01, W_02, K_02</p>	<p>40</p>
	<p>O2.</p>	<p>Praca pisemna</p>	<p>W_03, W_04, U_04</p>	<p>30</p>
	<p>O3.</p>	<p>Aktywny udział w zajęciach</p>	<p>W_01, W_02, W_03, W_04</p>	<p>30</p>
<p>sposób wyliczenia oceny końcowej:</p>	<p>$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$</p>			
<p>sposób zaliczenia zajęć praktycznych:</p>				
<p>forma oceny końcowej:</p>	<p>średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych</p>			
<p>kryteria oceny:</p>	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych:</p> <p>Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $Ocena\ ko\ncowa = (O1 + O2 + O3) / 3$.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi</p>			

	<p>przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_03	40
	O2.	Praca pisemna (case study)	U_02, U_04, K_01	30
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4 \times O1 + 0,3 \times O2 + 0,3 \times O3$			
sposób zaliczenia przedmiotu:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za aktywny udział w zajęciach, oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne			
kryteria oceny:	1) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencji; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 od 81 do 85% frekwencji ; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji ; 3,0 od 70 do 75% frekwencji ;			

	2,0 – poniżej 70% frekwencji.				
	2) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	<i>Oz</i>	Aktywny udział w zajęciach	wszystkie efekty	-	20
	<i>Ot</i>	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, W_04, U_04, K_02	1	80
	<i>Op</i>	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01	2	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,2\ Oz + 0,8\left(\frac{Ot\ x\ 1 + Op\ x\ 2}{1 + 2}\right)$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01				
W_02	K1_W03				
W_03	K1_W10				
W_04	K1_W01				
U_01	K1_U02				
U_02	K1_U02				
U_03	K1_U05, K1_U10				
U_04	K1_U01, K1_U03				
K_01	K1_K01, K1_K05				
K_02	K_K02, K_K03				
Wykaz literatury:					
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):					
<ul style="list-style-type: none"> • P.Van Roy, S.Haridi, Programowanie. Koncepcje techniki i modele., Helion, Gliwice, 2005 • Piotr Wróblewski, Algorytmy struktury danych i techniki programowania, Helion, Gliwice, 2001, 2 • L.Banachowski, K.Diks, W.Rytter, Algorytmy i struktury danych, WNT-Wydawnictwa Naukowo-Techniczne Sp.z o.o., 2006 					
B. Literatura uzupełniająca:					
<ul style="list-style-type: none"> • Thomas H. Cormen, Charles E. Leiserson, Ronald L. Rivest, Clifford Stein, Wprowadzenie do algorytmów, Wydawnictwa Naukowo - Techniczne, 2004 					
C. Materiały źródłowe:					
•					
D. Przydatne strony internetowe:					
•					

Kontakt:	
osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.5.10. Podstawowe techniki kryptologiczne i kryptografii

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.5.10.	Podstawowe techniki kryptologiczne i kryptografii	ZO	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo Narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	w zakresie specjalności Ochrona Cyberprzestrzeni	V		
Dyscyplina:						
nauki o bezpieczeństwie (30%), matematyka (40%), informatyka (30%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• konwersatoria	8	3	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	1	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	5	5		
• opracowanie materiałów do zajęć	-	-	5	10		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	5	5		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia laboratoryjne	17	12	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	2	2	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	5	5		
• opracowywanie materiałów do zajęć; realizacja zadań domowych	-	-	15	20		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	10		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:		zajęcia praktyczne:				

<ul style="list-style-type: none"> zajęcia z udziałem nauczycieli: 		<ul style="list-style-type: none"> zajęcia z udziałem nauczycieli: 	
konwersatorium, konwersatorium informacyjne, konwersatorium problemowe, informacja, dyskusja		wykład wprowadzający, informacja, ćwiczenia rachunkowe, ćwiczenia praktyczne przy komputerach, konsultacje indywidualne i zespołowe	
<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 		<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 	
percepcja treści konwersatoriów, sporządzanie notatek; studiowanie literatury, przygotowanie do kolokwium i egzaminu		percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, opracowywanie materiałów do zajęć, analiza i rozwiązywanie problemów i zadań (w tym domowych) w postaci papierowej i elektronicznej (pliki elektroniczne powstałe pod-czas prac laboratoryjnych), przygotowanie do kolokwium i innych form oceny	
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> podstawy obsługi środowiska komputerowego, podstawy informatyki 		<ul style="list-style-type: none"> umiejętności obsługi komputera nabyte we wcześniejszych etapach kształcenia 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów z podstawowymi pojęciami związanymi z technikami kryptograficznymi zabezpieczenia informacji zapoznać z wiedzą teoretyczną z zakresu matematycznych podstaw kryptografii zapoznać ich z ideą i istotą podpisu elektronicznego 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć studentów stosowania szyfrów nauczyć ich wykorzystania algorytmów 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> uczyć ich umiejętności pracy zarówno indywidualnej jak i w grupie (wspólne cele, rozwiązywanie konfliktów) rozwijać ich potrzeby w zakresie ciągłego uczenia się i doskonalenia zawodowego 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu, ustalenie daty zaliczenia końcowego.	1	1
2.	Wstęp. Podstawowe pojęcia kryptologii. Kryptologia historyczna, i współczesna. Klasyfikacja szyfrów. Formalna definicja systemu kryptograficznego	2	1
3.	Szyfry historyczne: szyfry mono-alfabetyczne, szyfry polialfabetyczne, szyfry afiniczne, metody kryptoanalizy szyfrów mono i polialfabetycznych. Proste szyfry (szyfr Cezara, szyfr Vigenère'a, szyfr Vernama). Ogólne informacje o statystycznych własnościach języków naturalnych .	1	0,5
4.	Matematyczne podstawy kryptografii klasycznej. Podzielność liczb, NWD, NWW, algorytm Euklidesa, struktury algebraiczne, działania modularne, kongruencje, chińskie twierdzenie o resztach, twierdzenia Fermata, funkcja Eulera, twierdzenie Eulera, potęgowanie modulo metodą iterowanego podnoszenia do kwadratu, testy pierwszości, reszty kwadratowe modulo p, symbole Legendre'a i Jacobiego, logarytm dyskretny.	1	
5.	Podstawowe pojęcia kryptografii symetrycznej. Szyfry blokowe i ich konstrukcja. Algorytm DES (Data Encryption Standard), jego historia i szczegółowy opis jego	1	0,5

	działania, tryby działania DES. Współczesne szyfry symetryczne 3DES, IDEA, AES.		
6.	Kryptografia asymetryczna , podstawowe pojęcia. Algorytmy asymetryczne i ich implementacje. Algorytm RSA. Algorytm ElGamala, szyfry oparte na krzywych eliptycznych i ich zastosowania.	1	
7.	Funkcje skrótu (haszujące) . Algorytm MD5 (Message Digest)	1	0,5
8.	Szyfrowanie strumieniowe i generatory liczb losowych . Metody otrzymywania liczb losowych. Generowanie liczb losowych. Generowanie ciągów bitów	0,5	0,5
9.	Podpis elektroniczny . Cechy podpisu. Usługi kryptograficzne związane z podpisem elektronicznym.	0,5	
10.	Zajęcia podsumowujące : kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające : cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych; kryteria oceniania i zaliczenia formy zajęć.	1	1
2.	Przygotowanie środowiska laboratoryjnego.	2	2
3.	Szyfry podstawieniowe.	3	2
4.	Szyfry przestawieniowe. Maszyny wirnikowe.	3	2
5.	Algorytm XOR jego historia i szczegółowy opis jego działania.	3	2
6.	Algorytmy z kluczem jednorazowym.	3	2
7.	S-boksy.	3	2
8.	Zaliczenia końcowe	2	2
Razem zajęć praktycznych:		20	15
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	treść	
wiedza	W_01	zna podstawowe pojęcia związane z technikami kryptograficznymi zabezpieczenia informacji	
	W_02	ma podstawową wiedzę z zakresu poszukiwania odpowiednich narzędzi pozwalających na skuteczną obronę przed zagrożeniami z cyberprzestrzeni.	
	W_04	zna główne kierunki zmian i trendy w zakresie problematyki bezpieczeństwa sektora IT	
	W_03	ma niezbędną wiedzę z zakresu matematycznych podstaw kryptografii	
umiejętności	U_01	potrafi efektywnie zilustrować, zaklasyfikować i uzasadnić rozwiązania zabezpieczenia informacji przy pomocy technik kryptograficznych oraz podać przykłady ich zastosowań	
	U_02	potrafi korzystać z wiedzy teoretycznej do analizowania zdarzeń mogących mieć wpływ bezpieczeństwo systemu	
	U_03	potrafi prawidłowo rozwiązywać proponowane zadania dotyczące technik kryptograficznych	
	U_04	potrafi opracować „tarczę” kryptograficzną w wybranych aspektach systemu zabezpieczając dostęp do wrażliwych danych	

kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do permanentnego pogłębiania oraz poszerzania wiedzy i umiejętności w zakresie bezpieczeństwa IT		
	K_02	jest gotów do identyfikowania i rozstrzygania dylematów związanych z wykonywaniem zawodu inżyniera odpowiedzialnego za bezpieczeństwo systemu informacyjnego oraz potrafi przewidywać zagrożenia		
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:				
forma zaliczenia:	egzamin			
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz z egzaminu			
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, oraz aktywny udział w zajęciach			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_02	40

	O2.	praca pisemna	W_01, W_02, W_03, U_04, K_01	30
	O3.	aktywny udział w zajęciach	W_01, W_02, W_03, K_02	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	<i>Ocena końcowa = 0,4xO1 + 0,3xO2+ 0,3xO3</i>			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: <i>Ocena końcowa=(O1 +O2+O3)/3.</i> Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p>			

sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1.	kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_02, U_03	40	
	O2.	praca pisemna (case study)	U_01, U_03, U_04, K_01, K_02	30	
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	<i>Ocena końcowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3</i>				
sposób zaliczenia i forma egzaminu:					
forma egzaminu:	egzamin pisemny z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru				
forma oceny końcowej:	ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę				
kryteria oceny:	5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	Ot	test pisemny	wszystkie efekty	100	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	<i>Ocena końcowa = Ot</i>				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za aktywny udział w zajęciach, egzamin oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	<p>1) Aktywny udział w zajęciach Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p> <p>2) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.</p> <p>3) Ocena za egzamin zgodnie z przyjętymi kryteriami.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	Oz	Aktywny udział w zajęciach	wszystkie efekty	-	10
	Oe	egzamin	wszystkie efekty	-	50

	<i>Ot</i>	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, U_04, K_01, K_02	1	40
	<i>Op</i>	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_0	2	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,1 Oz + 0,50e + 0,4\left(\frac{Ot \times 1 + Op \times 2}{1 + 2}\right)$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01, K1_W03				
W_02	K1_W02, K1_W04				
W_03	K1_W07				
W_04	K1_W08				
U_01	K1_U01, K1_U02				
U_02	K1_U02, K1_U04				
U_03	K1_U10, K1_U11				
U_04	K1_U10, K1_U11				
K_01	K1_K01, K1_K02				
K_02	K1_K02, K1_K03				
Wykaz literatury:					
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):					
<ul style="list-style-type: none"> • Stinson D.R., Kryptografia w teorii i w praktyce, WNT, Warszawa, 2005. • Ferguson N., Schneier B., Kryptografia w praktyce, Helion, Gliwice, 2004. • Koblitz. N., Wykład z teorii liczb i kryptografii, WNT, Warszawa, 2006. • Kutyłowski M., Strothmann W. B., Kryptografia: Teoria i praktyka zabezpieczania systemów komputerowych, Wyd. READ ME, Warszawa, 1999. • Denning D.. Kryptografia i ochrona danych, WNT, Warszawa, 1993. 					
B. Literatura uzupełniająca:					
<ul style="list-style-type: none"> • Bauer F.L., Sekrety kryptografii: metody i zasady kryptologii, Helion, Gliwice, 2002. • Buchmann J.A., Wprowadzenie do kryptografii, PWN, Warszawa, 2006. • Schneier. B.. Kryptografia dla praktyków: protokoły, algorytmy i programy źródłowe w języku C, WNT, Warszawa, 2002. • Stallings W., Kryptografia i bezpieczeństwo sieci komputerowych. Konceptje i metody bezpiecznej komunikacji; Helion, 2012. • Wobst R., Kryptologia. Budowa i łamanie zabezpieczeń, RM, Warszawa, 2002. 					
C. Materiały źródłowe:					
•					
D. Przydatne strony internetowe:					
•					
Kontakt:					
osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego				

telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.5.11. Bezpieczeństwo w sieciach komputerowych w chmurze

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.5.11.	Bezpieczeństwo w sieciach komputerowych w chmurze	E	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo Narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	w zakresie specjalności Ochrona Cyberprzestrzeni	V		
Dyscyplina:						
nauki o bezpieczeństwie (60%), informatyka (40%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• konwersatoria	8	3	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	1	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	5	5		
• opracowanie materiałów do zajęć	-	-	5	10		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	5	5		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia umiejętności praktycznych	17	12	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	2	2	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	10	15		
• opracowywanie materiałów do zajęć	-	-	10	10		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	10		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			

konwersatorium, konwersatorium informacyjne, konwersatorium problemowe, informacja, dyskusja		mini wykład wprowadzający, informacja, ćwiczenia rachunkowe, ćwiczenia praktyczne przy komputerach, konsultacje indywidualne i zespołowe	
<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 		<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 	
percepcja treści konwersatoriów, sporządzanie notatek; studiowanie literatury, przygotowanie do kolokwium i egzaminu		percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, opracowywanie materiałów do zajęć, analiza i rozwiązywanie problemów i zadań (w tym domowych) w postaci papierowej i elektronicznej (pliki elektroniczne powstałe podczas prac laboratoryjnych), przygotowanie do kolokwium i innych form oceny	
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> podstawy obsługi środowiska komputerowego, podstawy informatyki 		<ul style="list-style-type: none"> podstawy programowania, programowanie obiektowe 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów z metodologią i technikami skanowania sieci, zapoznać ich z metodologią i technikami analizy ruchu sieciowego i detekcji intruzów zapoznać ich z podstawowymi klasami ataków na systemy informatyczne (system operacyjny, aplikacje i systemy chmurowe) 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć studentów wykonywania testów penetracyjnych nauczyć ich przeciwdziałania podstawowym klasom ataków na sieci komputerowe i rozwiązania chmurowe. nauczyć ich wykonywania ataków na wybrane cele nauczyć ich korzystania z gotowych rozwiązań ofensywnych i defensywnych 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> rozwijać wśród studentów potrzebę permanentnego pogłębiania oraz poszerzania wiedzy i umiejętności w zakresie bezpieczeństwa w IT uczyć ich identyfikowania i rozstrzygania dylematów związanych z wykonywaniem zawodu inżyniera odpowiedzialnego za bezpieczeństwo usług w chmurze oraz przewidywania zagrożeń dotyczących usług i danych w infrastrukturze wirtualnych zasobów 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu, ustalenie daty egzaminu końcowego.	1	1
2.	Podstawowe problemy bezpieczeństwa: przestępstwa komputerowe, polityka bezpieczeństwa, normy i zalecenia, klasy bezpieczeństwa systemów komputerowych, podstawowe środki ostrożności i mechanizmy ochrony, mechanizmy uwierzytelniania (m.in. uwierzytelnianie jednostronne, dwustronne, z zaufaną stroną trzecią, single sign-on, one-time passwords), uwierzytelnianie biometryczne, strategie autoryzacji i kontroli dostępu (m.in. uznaniowa i ścisła kontrola dostępu, listy ACL), ograniczanie podsłuchu, mechanizmy podnoszenia stopnia dostępności informacji (redundancja komponentów, archiwizacja i kopie zapasowe).	1	0,5
3.	Kontrola dostępu: modularne systemy uwierzytelniania i kontroli dostępu do systemu operacyjnego; konstrukcja urzędów certyfikacji standardu OpenSSL,	1	0,5

	zarządzanie certyfikatami.		
4.	Bezpieczeństwo systemów operacyjnych: typowe naruszenia bezpieczeństwa, problemy uwierzytelniania i kontroli dostępu współczesnych systemów operacyjnych, wirusy, konie trojańskie i in., zamaskowane kanały komunikacyjne, ograniczone środowiska wykonania, delegacja uprawnień administracyjnych.	1	
5.	Bezpieczeństwo aplikacji użytkowych i usług: bezpieczne środowisko aplikacyjne, problemy ochrony popularnych usług aplikacyjnych (WWW, poczta elektroniczna, komunikatory internetowe), ochrona na poziomie warstwy sesji (protokół SSL/TLS), zagrożenia technologii aplikacji internetowych, bezpieczne protokoły aplikacyjne (X.400, PEM, PGP).	1	0,5
6.	Zabezpieczenia: ograniczone środowiska wykonania aplikacji, ograniczone powłoki systemu operacyjnego środowisk serwerowych, delegacja uprawnień administracyjnych.	1	0,5
7.	Wzmacnianie ochrony: umacnianie ochrony systemu operacyjnego środowisk MS Windows; utwardzanie ochrony systemu operacyjnego środowisk Linuksowych; zabezpieczanie usług aplikacyjnych i usług narzędziowych, przykłady ataków i sposoby obrony.	1	
8.	Bezpieczeństwo infrastruktury sieciowej: bezpieczeństwo podstawowych protokołów i urządzeń sieciowych w poszczególnych warstwach modelu OSI, narzędzia podnoszące poziom bezpieczeństwa sieci, tunele VPN i protokół IPsec, zapory sieciowe (firewall), bezpieczeństwo infrastruktury sieci bezprzewodowych i urządzeń mobilnych (WiFi, Bluetooth), bezpieczeństwo usług VoIP. Realizacja sieci VPN w środowisku homogenicznym oraz wieloplatformowym. Systemy programowych i sprzętowych zapór sieciowych (firewall), osobiste zapory (personal firewall).	1	0,5
9.	Przeciwdziałanie włamaniom: reakcje na włamania, dokumentowanie incydentów, aktualizacja systemów operacyjnych i aplikacji, narzędzia analizy zabezpieczeń (dzienniki zdarzeń, gromadzenie statystyk, rejestry lokalne i centralne).	1	0,5
10.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych; kryteria oceniania i zaliczenia formy zajęć.	1	1
2.	Przygotowanie środowiska laboratoryjnego w oparciu o system KaliLinux.	2	2
3.	Techniki skanowania aktywnych elementów sieci. Identyfikacja systemów i usług.	2	2
4.	Monitorowanie ruchu sieciowego. Analiza informacji o anomaliach w ruchu sieciowym.	2	2
5.	Testy penetracyjne.	3	2
6.	Ataki na sieci komputerowe.	4	2
7.	Ataki na rozwiązania chmurowe (Konfiguracja VPN, zdalnego pulpitu i udostępnianie zasobów. Zdalna konfiguracja serwera aplikacji i serwera bazodanowego. Google Apps. Aplikacja bazodanowa w „chmurze” - konfiguracja i analiza bezpieczeństwa).	4	2
8.	Zaliczenia końcowe	2	2

Razem zajęć praktycznych:		20	15
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	treść	
wiedza	W_01	zna podstawowe techniki monitorowania, testowania i analizowania bezpieczeństwa systemów komputerowych	
	W_02	ma podstawową wiedzę z zakresu technologii informacyjnych, komunikacyjnych oraz ich bezpiecznej implementacji protokołów w nowoczesnych systemach operacyjnych i infrastrukturze teleinformatycznej, zna i rozumie podstawowe metody i usługi ochrony danych	
	W_03	zna główne kierunki zmian i trendy w zakresie problematyki bezpieczeństwa sektora IT i możliwości ich wykorzystania do doskonalenia funkcjonowania różnych organizacji w społeczeństwie oraz potrafi rozpoznawać i sklasyfikować podstawowe zagrożenia bezpieczeństwa danych	
	W_04	zna i rozumie podstawowe mechanizmy rozwiązań chmurowych	
umiejętności	U_01	potrafi efektywnie wykorzystać wybrane techniki analizy i testowania bezpieczeństwa sieci komputerowych, stacji roboczych (np. testy penetracyjne, skanowanie porów itp.), posługuje się sprawnie sprzętem informatycznym i dba o jego walory techniczne i użytkowe	
	U_02	potrafi korzystać z wiedzy teoretycznej do analizowania zdarzeń mogących mieć wpływ na kierunki działań na rzecz budowy bezpiecznego systemu poprzez wybór odpowiednich narzędzi	
	U_03	potrafi stworzyć politykę bezpieczeństwa dla typowego systemu, a także potrafi dobrać odpowiednią metodę ochrony w celu zapewnienia bezpieczeństwa systemu	
	U_04	potrafi opracować niezbędną dokumentację na potrzeby obsługi incydentów	
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do pogłębiania oraz poszerzania wiedzy i umiejętności w zakresie bezpieczeństwa w IT	
	K_02	jest gotów do identyfikowania i rozstrzygania dylematów związanych z wykonywaniem zawodu inżyniera odpowiedzialnego za bezpieczeństwo usług w chmurze oraz potrafi przewidywać zagrożenia dotyczące usług i danych w infrastrukturze wirtualnych zasobów	
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:			
forma zaliczenia:	egzamin		
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych, oceny za aktywny udział w zajęciach oraz z egzaminu		
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:			
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, pracę pisemną oraz aktywny udział w zajęciach		
kryteria oceny:	1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi;		

	<p>3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_02	40
	O2.	praca pisemna	W_01, W_02, W_03, U_04, K_01	30
	O3.	aktywny udział w zajęciach	W_01, W_02, W_03, K_02	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $Ocena\ ko\ncowa = (O1 + O2 + O3) / 3$ Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich</p>			

	<p>ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_02, U_03	40
	O2.	praca pisemna (case study)	U_01, U_03, U_04, K_01, K_02	30
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	<i>Ocena końcowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3</i>			
sposób zaliczenia i forma egzaminu:				
forma egzaminu:	egzamin pisemny z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru			
forma oceny końcowej:	ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę			
kryteria oceny:	5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi			

sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się w trakcie egzaminu:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	<i>Ot</i>	test pisemny	wszystkie efekty	100	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	<i>Ocena końcowa = Ot</i>				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za aktywny udział w zajęciach, egzamin oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	1) Aktywny udział w zajęciach Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji 2) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS. 3) Ocena za egzamin zgodnie z przyjętymi kryteriami.				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	<i>Oz</i>	Aktywny udział w zajęciach	wszystkie efekty	-	10
	<i>Oe</i>	egzamin	wszystkie efekty	-	50
	<i>Ot</i>	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, U_04, K_01, K_02	1	40
	<i>Op</i>	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01	1	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ końcowa = 0,1\ Oz + 0,50e + 0,4\left(\frac{Ot\ x\ 1 + Op}{1 + 1}\right)$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01				
W_02	K1_W01				
W_03	K1_W03				
W_04	K1_W03				
U_01	K1_U02, K1_05				
U_02	K1_U02				
U_03	K1_U10, K1_U11				
U_04	K1_U10, K1_U11				

K_01	K1_K01, K1_K02
K_02	K1_K02, K1_K03
Wykaz literatury:	
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):	
<ul style="list-style-type: none"> • Białas A., Bezpieczeństwo informacji i usług w nowoczesnej instytucji i firmie, WNT, Warszawa 2007. • Ferguson N., Schneier B., Kryptografia w praktyce., Helion, 2004. • Garfinkel S., Spafford G., Bezpieczeństwo w Unixie i Internecie. Wyd. RM, 1997 . • Klevinsky T.J., Scott Laliberte, Ajay Gupta, Hack I.T. Testy bezpieczeństwa danych, Helion, 2005. • Orebaugh Angela, Babbin Jake, Pinkard Becky, Rash Michael, Clark Graham, IPS. Zapobieganie i aktywne przeciwdziałanie intruzom, Wydawnictwo Naukowe PWN, 2005. • Stokłosa J., Bliski T., Pankowski T., Bezpieczeństwo danych w systemach informatycznych. PWN, 2001. 	
B. Literatura uzupełniająca:	
<ul style="list-style-type: none"> • Artykuły z czasopism poruszających kwestie bezpieczeństwa, np. IEEE Security&Privacy. • Cheswick W. R.. Firewallle i bezpieczeństwo w sieci. Helion, 2003 • Erickson J., Hacking. Sztuka penetracji. Wydanie 2, Helion, 2008 • Liderman K., Podręcznik administratora bezpieczeństwa informatycznego, Mikom, Warszawa 2003 • Polaczek T., Audyt bezpieczeństwa informacji w praktyce, Helion, Gliwice 2006. • Ross A., Inżynieria zabezpieczeń, WNT, 2008 • Stallings W., Network Security Essentials. Prentice Hall, 2003 Zalecenia ITU-T i innych organizacji standaryzacyjnych (np. rekomendacja ITU-T X.805). 	
C. Materiały źródłowe:	
<ul style="list-style-type: none"> • 	
D. Przydatne strony internetowe:	
<ul style="list-style-type: none"> • https://niezalezna.pl/ • https://niebezpiecznik.pl/ 	
Kontakt:	
osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.5.12. Badania naukowe i komunikacja społeczna w Internecie

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.5.12.	Badania naukowe i komunikacja społeczna w Internecie	ZO	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo Narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	w zakresie specjalności Ochrona Cyberprzestrzeni	V		
Dyscyplina:						
nauki o bezpieczeństwie (30%), matematyka (30%), informatyka (40%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• konwersatoria	8	3	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	1	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	5	5		
• opracowanie materiałów do zajęć	-	-	5	10		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	5	5		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• zajęcia wprowadzające	-	-	-	-		
• ćwiczenia laboratoryjne	10	12	-	-		
• ćwiczenia warsztatowe	10	3	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	-	-	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	5	5		
• opracowywanie materiałów do zajęć; realizacja zadań domowych	-	-	15	20		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	10		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						

zajęcia teoretyczne:		zajęcia praktyczne:	
<ul style="list-style-type: none"> zajęcia z udziałem nauczycieli: 		<ul style="list-style-type: none"> zajęcia z udziałem nauczycieli: 	
wykład informacyjny, wykład problemowy, pokaz, informacja, dyskusja		wykład wprowadzający, informacja, pokaz i ćwiczenie umiejętności praktycznych, ćwiczenia praktyczne z wykorzystaniem komputera, dyskusja, studium przypadków	
<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 		<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 	
percepcja treści wykładów, sporządzanie notatek; studiowanie literatury, przygotowanie do kolokwium		percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, opracowywanie materiałów do zajęć, przygotowanie projektu związanego z prostymi badaniami z wykorzystaniem mediów elektronicznych, przygotowanie studium przypadków	
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> matematyczne podstawy informatyki z elementami statystyki, zajęcia informatyczne o charakterze praktycznym 		student zna podstawowe zagadnienia związane z Internetem, komunikacją społeczną, polityką w Internecie, a także posługuje się podstawowymi narzędziami i oprogramowaniem	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów z metodologią prowadzenia badań społecznych z wykorzystaniem mediów elektronicznych zapoznać ich rodzajem i charakterystyką badań stosowanych obecnie z wykorzystaniem elektronicznych mediów zapoznać ich z możliwościami wykorzystania mediów społecznościowych w badaniach społecznych zapoznać ich z narzędziami IT wykorzystywanymi w badaniach społecznych 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć studentów umiejętności przygotowania i prowadzenie badań opinii społecznej, badań rynkowych i badań naukowych z wykorzystaniem mediów elektronicznych nauczyć ich tworzenia prostych narzędzi badawczych wykorzystywanych w badaniach z wykorzystaniem mediów elektronicznych nauczyć ich wykorzystania narzędzi IT do analizy i opracowania wyników badań nauczyć ich pracy w zespołach specjalistów zajmujących się badaniami społecznymi 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> kształtować u studentów gotowość do wypełniania zadań zawodowych w sposób fachowy i odpowiedzialny kształtować ich gotowość do przestrzegania zasad etyki podczas prowadzenia badań społecznych z wykorzystaniem mediów elektronicznych 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu, ustalenie daty	1	1

	egzaminu końcowego.		
2.	Istota badań z wykorzystaniem mediów elektronicznych: media elektroniczne jako narzędzie w badania naukowych; klasyfikacja metod badań z wykorzystaniem elektronicznych mediów; typowe narzędzia badawcze; wady i zalety badań z wykorzystaniem narzędzi elektronicznych; problemy z dobozem próby; organizacja i przebieg badań; raportowanie badań.	2	1
3.	Badania ilościowe z wykorzystaniem elektronicznych mediów: klasyfikacja typowych metod i technik badań; wady i zalety badań ilościowych; technika CATI (badania telefoniczne), technika CAPI (badania ankietowe wspierane komputerowo); technika PAPI (badania kwestionariuszowe); technika CAWI (badania przez Internet).	2	1
4.	Badania jakościowe z wykorzystaniem elektronicznych mediów: klasyfikacja typowych metod i technik badań; wady i zalety badań jakościowych; technika FGI (badania fokusowe), technika IDI (indywidualne wywiady pogłębione); technika TDI (telefoniczny wywiad pogłębiony).	2	1
5.	Narzędzia IT wykorzystywane w badaniach: wykorzystanie narzędzia offline i online na etapie projektowania; arkusze kalkulacyjne; specjalistyczne oprogramowanie; narzędzia chmurowe; narzędzia do komunikacji społecznej w Internecie.	2	1
6.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	6
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych; kryteria oceniania i zaliczenia formy zajęć.	1	1
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych; kryteria oceniania i zaliczenia formy zajęć.	2	2
2.	Badania opinii społecznej – zajęcia warsztatowe: istota badań opinii społecznej; metody i techniki badań; dobór próby; organizacja i prowadzenie badań; zasady i metodyka opracowania narzędzi badawczych; przykłady badań – analiza przypadku.	2	1
3.	Badania rynkowe w Internecie – zajęcia warsztatowe: istota badań marketingowych w Internecie; platforma do badań rynku i opinii; badania ad-hoc, badania trackingowe; omnibus internetowy; badania jakościowe; badania emocji; przygotowanie konspektu badań i zaprojektowanie prostego narzędzia badawczego przez studentów; przykłady badań – analiza przypadku.	2	1
4.	Badania naukowe z wykorzystaniem Internetu – zajęcia warsztatowe: istota badań naukowych – wiedza potoczna a wiedza naukowa; projektowanie badań naukowych w Internecie; eksperyment w Internecie; badania sondażowe; badania jakościowe; metodyka tworzenia narzędzi	2	1

	badawczych; przykłady badań – analiza przypadku.		
5.	Wykorzystanie narzędzi IT do analizy i opracowania wyników badań – zajęcia warsztatowe: arkusze kalkulacyjne (MS Excel, LibreOfficeCalc), narzędzia statystyczne (R); rozwiązania chmurowe (formularze google, specjalistyczne serwisy); graficzna prezentacja wyników badań; wykorzystanie mediów społecznościowych do badań; wykorzystanie narzędzi informatycznych do wykonania raportu z badań.	2	1
6.	Organizacja i realizacja badań z wykorzystaniem mediów elektronicznych – zajęcia laboratoryjne: podział studentów na grupy; wybór tematu badań przez studentów; zaprojektowanie i przeprowadzenie prostych badań; analiza i ocena wyników badań; przygotowanie raportu.	8	6
7.	Zajęcia podsumowujące: zaliczenie zajęć praktycznych.	2	2
Razem zajęć praktycznych:		20	14
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	24
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	treść	
wiedza	W_01	zna metodologię prowadzenia badań społecznych z wykorzystaniem mediów elektronicznych	
	W_02	zna możliwości wykorzystania mediów społecznościowych w badaniach społecznych	
	W_03	zna normy i zasady etyczne związane z prowadzeniem badań społecznych z wykorzystaniem mediów elektronicznych	
umiejętności	U_01	potrafi przygotować i prowadzić badania opinii społecznej, badania rynkowe i badania naukowe z wykorzystaniem mediów elektronicznych	
	U_02	potrafi tworzyć proste narzędzia badawcze wykorzystywane w badaniach z wykorzystaniem mediów elektronicznych	
	U_03	potrafi wykorzystywać narzędzia IT i media społecznościowe do prowadzenia badań, analizy i opracowania ich wyników	
	U_04	potrafi pracować indywidualnie i w zespołach zadaniowych zajmujących się prowadzeniem badań społecznych z wykorzystaniem mediów elektronicznych	
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do wypełniania zadań zawodowych w sposób fachowy i odpowiedzialny	
	K_02	jest gotów do przestrzegania zasad etyki podczas prowadzenia badań społecznych z wykorzystaniem mediów elektronicznych	
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:			
forma zaliczenia:	egzamin		
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych ocen za aktywny udział w zajęciach oraz z egzaminu		
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:			

forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, pracę pisemną oraz aktywny udział w zajęciach			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_02	40
	O2.	praca pisemna	W_01, W_02, W_03, U_04, K_01	30
	O3.	aktywny udział w zajęciach	W_01, W_02, W_03, K_02	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru:</p>			

$Ocena\ ko\ncowa = (O1 + O2 + O3) / 3$.

Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.

2) Praca pisemna (case study):

Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy.

Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.

3) Aktywny udział w zajęciach

Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji

sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_02, U_03	40
	O2.	praca pisemna (case study)	U_01, U_03, U_04, K_01, K_02	30
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03	30

sposób wyliczenia oceny końcowej: $Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$

sposób zaliczenia i forma egzaminu:

forma egzaminu:	egzamin pisemny z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru				
forma oceny końcowej:	ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę				
kryteria oceny:	5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się w trakcie egzaminu:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	<i>Ot</i>	test pisemny	wszystkie efekty	100	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	<i>Ocena końcowa = Ot</i>				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za aktywny udział w zajęciach, egzamin oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	<p>1) Aktywny udział w zajęciach Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p> <p>2) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.</p> <p>3) Ocena za egzamin zgodnie z przyjętymi kryteriami.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	<i>Oz</i>	Aktywny udział w zajęciach	wszystkie efekty	-	10
	<i>Oe</i>	egzamin	wszystkie efekty	-	50
	<i>Ot</i>	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, U_04, K_01, K_02	1	40
	<i>Op</i>	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01	2	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ końcowa = 0,1\ Oz + 0,50e + 0,4\left(\frac{Ot\ x\ 1 + Op\ x\ 2}{1 + 2}\right)$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W04, K1_W09				

W_02	K1_W05, K1_W07, K1_W12
W_03	K1_W06, K1_W12, K1_W13
U_01	K1_U01, K1_U02, K1_U03, K1_U06
U_02	K1_U04
U_03	K1_U04, K1_U05, K1_U07
U_04	K1_U13
K_01	K1_K03
K_02	K1_K06, K1_K08

Wykaz literatury:

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

- Babbie E. , Badania społeczne w praktyce PWN Warszawa, 2004 .
- Blalock H.M., Statystyka dla socjologów, PWN 1975.
- Goban-Klas T., Media i komunikowanie masowe. Teorie i analizy prasy, radia, telewizji i Internetu, Warszawa 1999.
- Frankfort_Nachmias Ch., Nachmias D., Metody badawcze w naukach społecznych. Poznań, Zysk i S-ka 2001.
- Filas R. Badania rynku medialnego, Słownik wiedzy o mediach.
- Domański Cz., Statystyczne testy nieparametryczne, PWE Warszawa 1979.
- Churchill G., Badania marketingowe. Podstawy metodologiczne. PWN Warszawa,2002.
- Silverman D.; Prowadzenie badań jakościowych. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2008.

B. Literatura uzupełniająca:

- Aczel A.D, Statystyka w zarządzaniu , PWN Warszawa 2000.
- Aranowska E., Metodologiczne podstawy zastosowań modeli statystycznych w psychologii. Teoria i praktyka, Studio 1996.
- Bedyńska S., Brzezicka A, Statystyczny drogowskaz. Praktyczny poradnik analizy danych w naukach społecznych na przykładach z psychologii. SPSS. Warszawa Wyd. Academica SWPS 2007.
- Bielecka A., Statystyka w biznesie i ekonomii.WSPiZ 2005 .
- Brzeziński J., Metodologia badań psychologicznych, PWN , Warszawa 2002 .
- Cieciora M., Podstawy technologii informacyjnych z przykładami zastosowań, VIZJA PRESS &IT 2006 .
- Ferguson G.A ,Takane Y, Analiza statystyczna w psychologii i pedagogice, PWN 1997
- Zieliński T., Jak pokochać statystykę, czyli STATISTICA do poduszki, Wydawnictwa StatSoft Polska, Kraków 1999
- Gawrysiak P., Cyfrowa rewolucja, PWN Warszawa 2008r.
- Wieczorkowska G., Wierziński J., Badania sondażowe i eksperymentalne. Wybrane zagadnienia. Wydawnictwa Naukowe WZ UW, . Warszawa 2005.
- Wieczorkowska G., Wierziński J., Statystyka, Analiza badań społecznych, Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR , Warszawa 2005.

C. Materiały źródłowe:

- Raporty badań CBOS, OBOP itp.

D. Przydatne strony internetowe:

- strony internetowe instytucji badań rynku i badań społecznych

Kontakt:

osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.5.13. Narzędzia do walki z atakami cybernetycznymi

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa		ECTS			
S.5.13.	Narzędzia do walki z atakami cybernetycznymi	ZO	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo Narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	w zakresie specjalności Ochrona Cyberprzestrzeni	V		
Dyscyplina:						
nauki o bezpieczeństwie (40%), informatyka (60%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:			Osoby prowadzące zajęcia:			
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego			Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki			
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• konwersatoria	8	3	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	1	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	5	5		
• opracowanie materiałów do zajęć	-	-	5	10		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	5	5		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia umiejętności praktycznych	17	12	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	2	2	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	5	5		
• opracowywanie materiałów do zajęć; realizacja zadań domowych	-	-	15	20		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	10		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			

<ul style="list-style-type: none"> zajęcia z udziałem nauczycieli: 		<ul style="list-style-type: none"> zajęcia z udziałem nauczycieli: 	
konwersatorium, konwersatorium informacyjne, konwersatorium problemowe, informacja, dyskusja		miniwykład wprowadzający, informacja, ćwiczenia praktyczne przy komputerach, konsultacje indywidualne i zespołowe	
<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 		<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 	
percepcja treści konwersatoriów, sporządzanie notatek; studiowanie literatury, przygotowanie do kolokwium		percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, opracowywanie materiałów do zajęć, analiza i rozwiązywanie problemów i zadań (w tym domowych) w postaci papierowej i elektronicznej (pliki elektroniczne powstałe pod-czas prac laboratoryjnych), przygotowanie do kolokwium i innych form oceny	
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> podstawy obsługi środowiska komputerowego, podstawy informatyki 		<ul style="list-style-type: none"> umiejętności obsługi komputera nabyte we wcześniejszych etapach kształcenia 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów ze współczesnymi zagrożeniami cyberprzestrzeni oraz taktyką działania hakerów przekonać studentów, że trzeba ograniczyć ilość ujawnianych informacji, nawet tych z pozoru błahych, ponieważ mogą zostać wykorzystane przeciwko ich właścicielowi przekonać studentów, że walka z hakerstwem ma swoje aspekty etyczne a także prawne; przestrzec ich przed nieuprawnionym wykorzystaniem wiedzy dotyczącej taktyki i techniki zabezpieczeń cyberprzestrzeni omówić szczegółowo systemy zabezpieczeń baz danych a także przedstawić typowe hasła, rodzaje i techniki zabezpieczania przed wykradaniem 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć studentów aktualnych metod i taktyki działania hakerów nauczyć ich obrony przed hakerami nauczyć ich korzystania z gotowych rozwiązań defensywnych 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> kształtować u studentów umiejętność pracy zarówno indywidualnej jak i w grupie (wspólne cele, rozwiązywanie konfliktów) rozwijać wśród nich świadomość konieczności ciągłego uczenia się i doskonalenia swoich kompetencji 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu, ustalenie daty zaliczenia.	1	1
2.	Rodzaje zagrożeń i ataków: (zagrożenia sieci – pojęcie i istota, klasyfikacja zagrożeń i ataków, złośliwe oprogramowanie – rodzaje, metody identyfikacji i zabezpieczania)	2	0,5
3.	Metody i techniki wykrywania intruzów (w tym zabezpieczenia przed zdalnym pozyskiwaniem danych o użytkowniku i sprzęcie).	1	0,5
4.	Rodzaje danych udostępnianych dobrowolnie i nieświadomie (w tym hasła – rodzaje, techniki łamania, narzędzia do łamania haseł, metody wykradania).	1	
5.	Odzyskiwanie usuniętych danych z kart pamięci oraz dysków.	1	0,5
6.	Technologie i architektura zapór sieciowych (w tym monitoring sieci i systemu).	1	0,5

7.	Sieciowe systemy wykrywania włamań. (w tym podsłuch sieciowy – sniffing; podszywanie się i oszustwa, czyli DNS-spoofing, MITM, phishing i pharming).	1	0,5
8.	Systemy wykrywania intruzów IDS.	1	0,5
9.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych; kryteria oceniania i zaliczenia formy zajęć.	1	1
2.	Przygotowanie środowiska laboratoryjnego.	2	2
3.	Metody pozyskiwania danych o działalności użytkownika systemów teleinformatycznych. Ograniczenie ilości śladów pozostawianych w Internecie i sieci lokalnej.	3	2
4.	Techniki i metody wykradania danych. Metody szyfrowania plików i przykłady ich niedoskonałości. Keyloggery sprzętowe i programowe. Hasła – rodzaje, techniki łamania, narzędzia do łamania haseł.	3	2
5.	Metody wykradania i odzyskiwania usuniętych danych z kart pamięci oraz dysków. Sieciowe systemy wykrywania włamań.	3	2
6.	Sposoby zabezpieczania przed podsłuchem. Metody obrony przed atakami prowadzonymi w warstwie dostępu do sieci, w warstwach internetu i host-host.	3	2
7.	Ataki typu DoS, DDoS. Obrona przed atakami w warstwie procesów i aplikacji oraz atakami przeciwko systemom i aplikacjom sieciowym. Metody walki z atakami na usługi pocztowe.	3	2
8.	Zaliczenia końcowe.	2	2
Razem zajęć praktycznych:		20	15
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	treść	
wiedza	W_01	zna podstawowe techniki ataków hakerów	
	W_02	ma podstawową wiedzę z zakresu poszukiwania odpowiednich narzędzi pozwalających na skuteczną obronę przed zagrożeniami z cyberprzestrzeni	
	W_03	zna główne kierunki zmian i trendy w zakresie problematyki bezpieczeństwa sektora IT	
	W_04	ma niezbędną wiedzę do zabezpieczenia systemów informacyjnych	
umiejętności	U_01	potrafi efektywnie wykorzystać gotowe narzędzia do zabezpieczenia systemów informacyjnych, sieci komputerowych i stacji roboczych	
	U_02	potrafi korzystać z wiedzy teoretycznej do analizowania zdarzeń mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo systemu	
	U_03	potrafi bezpiecznie zniszczyć dane i informacje już niepotrzebne w systemie	
	U_04	potrafi opracować „tarczę” kryptograficzną w wybranych aspektach systemu zabezpieczając dostęp do wrażliwych danych	
	U_05	potrafi sprawnie posługiwać się sprzętem informatycznym i dba o jego walory techniczno-użytkowe	

kompetencje społeczne	K_01	wykazuje potrzebę permanentnego pogłębiania oraz poszerzania wiedzy i umiejętności w zakresie bezpieczeństwa w IT		
	K_02	prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu inżyniera odpowiedzialnego za bezpieczeństwo systemu informacyjnego oraz potrafi przewidywać zagrożenia		
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:				
forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną			
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz aktywny udział w zajęciach			
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, pracą pisemną oraz aktywny udział w zajęciach teoretycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_02	40

	O2.	Praca pisemna	W_03, W_04, U_04	30
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	W_01, W_02, W_03, W_04, U_05	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	<i>Ocena końcowa = 0,4xO1 + 0,3xO2+ 0,3xO3</i>			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: <i>Ocena końcowa=(O1 +O2+O3)/3.</i> Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>			

sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_03	40	
	O2.	Praca pisemna (case study)	U_02, U_04, K_01, K_03	30	
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03, U_05	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za aktywny udział w zajęciach, oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	<p>1) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencji; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 od 81 do 85% frekwencji ; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji ; 3,0 od 70 do 75% frekwencji ; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p> <p>2) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	Oz	Aktywny udział w zajęciach	wszystkie efekty	-	20
	Ot	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, W_04, U_04, U_05, K_02	1	80
	Op	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, U_05, K_01	2	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,2 Oz + 0,8\left(\frac{Ot \times 1 + Op \times 2}{1 + 2}\right)$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01, K1_W03				
W_02	K1_W02, K1_W04				
W_03	K1_W07				
W_04	K1_W08				
U_01	K1_U01, K1_U02				
U_02	K1_U02, K1_U04				
U_03	K1_U10, K1_U11				

U_04	K1_U10, K1_U11
U_05	K1_U04, K1_U05
K_01	K1_K01, K1_K02
K_02	K1_K02, K1_K03
Wykaz literatury:	
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):	
<ul style="list-style-type: none"> • A. M. Kalinowski; Metody inwigilacji i elementy informatyki śledczej; CSH, 2011 • M. Gliwiński, R. Dylewski; Szkoła Hakerów. Raport specjalny. Ataki na sieci bezprzewodowe. Teoria i praktyka; CSH, 2010 • C. Fry, M. Nystrom; Monitoring i bezpieczeństwo sieci; Helion, 2010 • M. Szmit, M. Tomaszewski, D. Lisiak, I. Politowska; 13 najpopularniejszych sieciowych ataków na Twój komputer. Wykrywanie, usuwanie skutków i zapobieganie; Helion, 2008 • M. Szmit, M. Gusta, M. Tomaszewski, 101 zabezpieczeń przed atakami w sieci komputerowej, Helion, 2005 	
B. Literatura uzupełniająca:	
<ul style="list-style-type: none"> • W. Stallings, Kryptografia i bezpieczeństwo sieci komputerowych. Konceptcje i metody bezpiecznej komunikacji; Helion, 2012. • J. Viega, Mity bezpieczeństwa IT. Czy na pewno nie masz się czego bać?; Helion, 2010 	
C. Materiały źródłowe:	
<ul style="list-style-type: none"> • 	
D. Przydatne strony internetowe:	
<ul style="list-style-type: none"> • 	
Kontakt:	
osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.5.14. Ataki na systemy informatyczne

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.5.14.	Ataki na systemy informatyczne	ZO	4			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo Narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	w zakresie specjalności Ochrona Cyberprzestrzeni	V		
Dyscyplina:						
nauki o bezpieczeństwie (60%), informatyka (40%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:			Osoby prowadzące zajęcia:			
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego			Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki			
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia praktyczne [razem]	40	30	60	70	100	4
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia warsztatowe	9	7	-	-		
• ćwiczenia umiejętności praktycznych	26	20				
• kolokwia i formy sprawdzające	4	2	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	40	40		
• opracowanie materiałów do zajęć; realizacja zadań domowych	-	-	10	10		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	20		
łącznie:	40	30	60	70	100	4
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
nie dotyczy			mini wykład – prezentacja wprowadzająca, studium (analiza) przypadku, dyskusja problemowa, ćwiczenie praktyczne, trening			
• samodzielna praca studenta:			• samodzielna praca studenta:			
nie dotyczy			percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do zajęć, samokształcenie – praktyczne wykonywanie nauczanych umiejętności			

Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> teoretyczne podstawy cybernetyki; cyberprzestrzeń i jej zagrożenia; cybernetyka ogólna i stosowana 		<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia związane z cyberprzestrzenią i jej zagrożeniami, teoretyczne aspekty cybernetyki a także swobodnie posługuje się pojęciami związanymi z cybernetyką oraz cyberprzestrzenią 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów z metodologią i technikami skanowania sieci zapoznać ich z metodologią i technikami analizy ruchu sieciowego i detekcji intruzów zapoznanie ich z podstawowymi klasami ataków na systemy informatyczne (system operacyjny, baza danych, aplikacje użytkowe) 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć ich wykonywania testów penetracyjnych nauczyć ich wykrywania i przeciwdziałania podstawowym klasom ataków na systemy informatyczne 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> kształtować gotowość studentów do kreatywnego rozwiązywania problemów kształtować ich gotowość do rozumienia zagrożeń płynących z cyberprzestrzeni kształtować ich gotowość do ciągłego uczenia się i rozwoju osobistego 			
Treści kształcenia:			
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych; kryteria oceniania i zaliczenia formy zajęć.	1	1
2.	Techniki skanowania aktywnych elementów sieci – ćwiczenia warsztatowe: cele skanowania; skanowanie ICMP, skanowanie TCP, skanowanie UDP, inne techniki skanowania, skanowanie ukryte; identyfikacja systemów i usług.	3	3
3.	Monitorowanie ruchu sieciowego – ćwiczenia warsztatowe : detekcja intruzów (Snort); analiza informacji o anomaliiach w ruchu sieciowym.	4	4
4.	Testy penetracyjne(Metasploit)– ćwiczenia warsztatowe: podstawowe informacje o testach penetracyjnych; podstawy użytkowania Metasploit; zbieranie informacji; skanowanie luk w zabezpieczeniach; eksploatacja; wykorzystanie meterpreter; unikanie wykrycia; narzędzia socjotechniczne.	4	4
5.	Ataki na sieci bezprzewodowe– ćwiczenia umiejętności praktycznych: (podatności wynikające ze złej konfiguracji oraz wyboru słabych metod szyfrowania)	6	4
6.	Ataki na systemy operacyjne – ćwiczenia umiejętności praktycznych: (podatności wynikające z budowy systemu oraz niepoprawnej konfiguracji)	6	4
7.	Ataki na bazy danych– ćwiczenia umiejętności praktycznych: (podatności wynikające z błędów konfiguracyjnych oraz interakcji z systemem i siecią)	6	4
8.	Ataki na aplikacje webowe– ćwiczenia umiejętności praktycznych: (podatności, ataki, przeciwdziałanie zagrożeniom zgodnie z OWASP).	6	4
9.	Zajęcia końcowe: kolokwium i zaliczenia końcowe.	4	2
Razem zajęć praktycznych:		40	30
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			

Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne		
Efekty uczenia się:		
kategoria	numer	treść
wiedza	W_01	zna współczesne techniki ataków
	W_02	zna metodologię i techniki walki z atakami
umiejętności	U_01	potrafi przeprowadzić skanowanie systemu informatycznego i określić jego słabe oraz mocne strony wpływające na ogólny poziom bezpieczeństwa
	U_02	potrafi przeprowadzić niezbędne testy penetracyjne mające na celu wykrycie luk w systemie informatycznym
	U_03	potrafi zabezpieczyć system informatyczny przed czynnikami zewnętrznymi i wewnętrznymi
	U_04	potrafi przeprowadzić udane ataki na: systemy operacyjne; bazy danych sieci bezprzewodowe i aplikacje webowe
	U_05	potrafi sprawnie posługiwać się sprzętem informatycznym i dba o jego walory techniczno-użytkowe
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do stosowania obowiązujących zasad prawnych i aspektów związanych z bezpieczeństwem w cyberprzestrzeni
	K_02	jest gotów do wypełniania zadań zawodowych w sposób fachowy i odpowiedzialny
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:		
forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną	
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz aktywny udział w zajęciach	
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:		
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych	
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: <i>Ocena końcowa=(O1 +O2+O3)/3.</i> Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy.</p>	

	<p>Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_03	40	
	O2.	Praca pisemna (case study)	U_02, U_04, K_01	30	
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03, U_05	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za aktywny udział w zajęciach, oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	<p>1) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencji; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 od 81 do 85% frekwencji ; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji ; 3,0 od 70 do 75% frekwencji ; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p> <p>2) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	<i>Oz</i>	Aktywny udział w zajęciach	wszystkie efekty	-	20
	<i>Op</i>	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04,	4	80

			U_05, K_01		
sposób wyliczenia oceny końcowej:	<i>Ocena końcowa=0,2*Oz+0,8*Op*4/4</i>				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01, K1_W02				
W_02	K1_W03, K1_W04				
U_01	K1_U01, K1_U02, K1_U09				
U_02	K1_U01, K1_U04, K1_U09				
U_03	K1_U05, K1_U09, K1_U13				
U_04	K1_U03, K1_U04, K1_U09				
U_05	K1_U04, K1_U05				
K_01	K1_K02				
K_02	K1_K03				
Wykaz literatury:					
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):					
<ul style="list-style-type: none"> • Orebaugh Angela, Babbin Jake, Pinkard Becky, Rash Michael, Clark Graham, IPS. Zapobieganie i aktywne przeciwdziałanie intruzom, Wydawnictwo Naukowe PWN, 2005 • T.J. Klevinsky, Scott Laliberte, Ajay Gupta, Hack I.T. Testy bezpieczeństwa danych, Helion, 2005 					
B. Literatura uzupełniająca:					
<ul style="list-style-type: none"> • Erickson J., Hacking. Sztuka penetracji. Wydanie 2, Helion, 2008 • Anderson Ross, Inżynieria Zabezpieczeń, WNT, 2008 					
C. Materiały źródłowe:					
<ul style="list-style-type: none"> • Instrukcje i podręczniki specjalistycznego oprogramowania 					
D. Przydatne strony internetowe:					
<ul style="list-style-type: none"> • www.ncbr.gov.pl • www.niebezpiecznik.pl • www.zaufanatrzeciastrona.pl 					
Kontakt:					
osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego				
telefon:	59 306 76 04				
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl				

S.5.15. Prewencja ataków cybernetycznych

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.5.15.	Prewencja ataków cybernetycznych	ZO	4			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo Narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	w zakresie specjalności Ochrona Cyberprzestrzeni	V		
Dyscyplina:						
nauki o bezpieczeństwie (50%), informatyka (50%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:			Osoby prowadzące zajęcia:			
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego			Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki			
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia praktyczne [razem]	40	30	60	70	100	4
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia warsztatowe	9	7	-	-		
• ćwiczenia umiejętności praktycznych	26	20				
• zajęcia podsumowujące	4	2	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	40	70		
• przygotowanie projektu	-	-	10	10		
• przygotowanie do ćwiczeń i doskonalenie nabytych umiejętności	-	-	10	20		
łącznie:	40	30	60	70	100	4
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
nie dotyczy			mini wykład – prezentacja wprowadzająca, studium (analiza) przypadku, dyskusja problemowa, ćwiczenie praktyczne, trening			
• samodzielna praca studenta:			• samodzielna praca studenta:			
nie dotyczy			percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do zajęć, samokształcenie – praktyczne wykonywanie nauczanych umiejętności			

Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> teoretyczne podstawy cybernetyki; cyberprzestrzeń i jej zagrożenia; cybernetyka ogólna i stosowana 		<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia związane z cyberprzestrzenią i jej zagrożeniami, teoretyczne aspekty cybernetyki a także swobodnie posługuje się pojęciami związanymi z cybernetyką oraz cyberprzestrzenią 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów z podstawowymi pojęciami, faktami i zagadnieniami merytorycznymi z zakresu prewencji ataków cybernetycznych zapoznać ich z podstawowymi metodami, technikami, narzędziami i procedurami wykorzystywanymi w prewencji ataków cybernetycznych zapoznać ich z zasadami projektowania systemów ochrony sieci przed cyberatakami 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć studentów diagnozowania ryzyka zagrożeń nauczyć ich wykorzystania poznanych metod prewencji i narzędzi do szukania rozwiązań praktycznych w ochronie przed atakami cybernetycznymi przygotować studentów do zaprojektowania systemów chroniących przed atakiem cybernetycznym 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> przygotować studentów do krytycznej analizy i oceny bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni uczyć ich znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z bezpieczeństwem w cyberprzestrzeni 			
Treści kształcenia:			
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych; ataki na sieci informatyczne jako czynnik zagrożenia bezpieczeństwa teleinformatycznego; detekcja, profilaktyka, ochrona przed atakami cybernetycznymi – wyjaśnienie podstawowych pojęć i teoretyczne wprowadzenie w problematykę przedmiotu.	3	1
2.	Ogólne zasady ochrony przed cyberatakami – ćwiczenia warsztatowe: ogólne zasady bezpieczeństwa sieci lokalnych; ogólne zasady bezpieczeństwa sieci bezprzewodowych; podstawy ochrony komputera w sieci (bezpieczna instalacja; instalowanie dodatkowych zabezpieczeń, bezpieczna eksploatacja); polityka bezpieczeństwa w zakresie ochrony IT; kompleksowe systemy ochrony sieci – analiza wybranych przypadków.	3	2
3.	Ochrona przed złośliwym oprogramowaniem – ćwiczenia warsztatowe: rodzaje złośliwego oprogramowania; rodzaje programów antywirusowych; profilaktyka i prewencja antywirusowa; zasady ochrony przed wirusami w praktyce korzystania z sieci; programy antywirusowe dostępne na rynku – analiza porównawcza.	4	2
4.	Narzędzia do ochrony sieci przed atakami cybernetycznymi – ćwiczenia warsztatowe: technologie i architektury zapór sieciowych; oprogramowanie antyspiegowskie i antyreklamowe; oprogramowanie antyspamowe; systemy wykrywania intruzów; skuteczność narzędzi do ochrony sieci przed atakami cybernetycznymi – analiza porównawcza.	4	2
5.	Zasady projektowania systemów ochrony przed cyberatakami – ćwiczenia warsztatowe: klasy bezpieczeństwa systemów komputerowych; ogólne zasady i procedura projektowania systemów; analiza i ocena ryzyka zagrożeń; moduły	3	1

	sensoryczne (urządzenia lub aplikacje zdolnych do wykrywania w ruchu sieciowym symptomów zdarzeń, które zazwyczaj prowadzą do wykrycia działań niepożądanych); moduły prewencji (mechanizmy prewencji); moduły decyzyjne; istniejące na rynku rozwiązania systemowe – analiza porównawcza.		
6.	Obsługa narzędzi do ochrony sieci – ćwiczenie umiejętności praktycznych: zastosowanie i obsługa zapór sieciowych; zastosowanie i obsługa systemów i oprogramowania antywirusowego; zastosowanie i obsługa systemów i oprogramowania antyspamowego; zastosowanie i obsługa systemów ochrony i wykrywania intruzów.	10	10
7.	Projektowanie systemów ochrony przed atakami cybernetycznymi – ćwiczenie umiejętności praktycznych: podział grupy na zespoły; określenie podstawowych założeń projektu; przygotowanie projektu przez poszczególne zespoły; analiza i ocena projektów – dyskusja.	10	10
8.	Zajęcia podsumowujące: zaliczenie ćwiczeń.	3	2
Razem zajęć praktycznych:		40	30
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	treść	
wiedza	W_01	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu podstawowe pojęcia, fakty i zagadnienia teoretyczne związane z prewencją ataków cybernetycznych sieci teleinformatycznych	
	W_02	zna w zaawansowanym stopniu istotę procesów zarządzania bezpieczeństwem informacyjnym, w tym zasady projektowania systemów chroniących przed atakiem cybernetycznym	
	W_03	zna w zaawansowanym stopniu podstawowe metody, techniki, narzędzia i procedury wykorzystywane w prewencji ataków cybernetycznych	
umiejętności	U_01	potrafi wykonywać w oparciu o wiedzę teoretyczną i umiejętności praktyczne nabywane w trakcie realizacji przedmiotu podstawowe zadania związane z prewencją ataków cybernetycznych i dostosować się do ogólnych zasad ochrony przed cyberatakami	
	U_02	potrafi obsługiwać podstawowe narzędzia do ochrony sieci przed atakami cybernetycznymi	
	U_03	potrafi zaprojektować system ochrony sieci przed atakami cybernetycznymi	
	U_04	potrafi pracować w zespole specjalistów nad rozwiązywaniem problemów praktycznych dotyczących prewencji przed cyberatakami z wykorzystaniem metody projektów	
	U_05	potrafi sprawnie posługiwać się sprzętem informatycznym i dba o jego walory techniczno-użytkowe	
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej analizy i oceny bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni	
	K_02	jest gotów do uznawania znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z bezpieczeństwem cyberprzestrzeni	
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:			
forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną		
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz aktywny udział w zajęciach		
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:			

forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $Ocena\ ko\ncowa = (O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_03	40
	O2.	Praca pisemna (case study)	U_02, U_04, K_01	30

	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03, U_05	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za aktywny udział w zajęciach, oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	1) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencji; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 od 81 do 85% frekwencji ; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji ; 3,0 od 70 do 75% frekwencji ; 2,0 – poniżej 70% frekwencji. 2) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	<i>Oz</i>	Aktywny udział w zajęciach	wszystkie efekty	-	20
	<i>Op</i>	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, U_05, K_01	4	80
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,2 * Oz + 0,8 * Op \times 4/4$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01, K1_W03				
W_02	K1_W08, K1_W09				
W_03	K1_W04, K1_W10, K1_W13				
U_01	K1_U01, K1_U02, K1_U07				
U_02	K1_U04, K1_U05				
U_03	K1_U09, K1_U10,				
U_04	K1_U11				
U_05	K1_U04, K1_U05				
K_01	K1_K01				
K_02	K1_K02, K1_K05				
Wykaz literatury:					
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):					
<ul style="list-style-type: none"> • Comer Douglas E., Sieci komputerowe i intersieci. Kompendium wiedzy każdego administratora, Gliwice 2012. • Krysia K., Sieci komputerowe. Kompendium, Warszawa 2013. • Wetherall D., Tanenbaum A., Sieci komputerowe, Gliwice 2012. 					
B. Literatura uzupełniająca:					
<ul style="list-style-type: none"> • Mainwald E., Bezpieczeństwo w Sieci. Kurs podstawowy, Edition 2000. 					

- Grillenmeier G., De Clercq J., Bezpieczeństwo Microsoft Windows. Podstawy praktyczne, Warszawa 2008.
- Szmit M., Gusta M., Tomaszewski M., 101 zabezpieczeń przed atakami w sieci komputerowej, Gliwice 2005.

C. Materiały źródłowe:

- Instrukcje obsługi narzędzi do ochrony sieci

D. Przydatne strony internetowe:

- centralops.net
- www.ip-adress.com
- www.dns.pl
- www.geoiptool.com
- www.forensicfocus.com

Kontakt:

osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.5.16. Etyka mediów

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa		ECTS			
S.5.16.	Etyka mediów	ZO	1			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	w zakresie specjalności Ochrona Cyberprzestrzeni	V		
Dyscyplina:						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	10	15	15	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• konwersatoria	8	8	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	1	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	8	8		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	7	7		
łącznie:	10	10	15	15	25	1
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:		zajęcia praktyczne:				
• zajęcia z udziałem nauczycieli:		• zajęcia z udziałem nauczycieli:				
konwersatorium, przedyskutowanie ze studentami tematyki zajęć w oparciu o literaturę przedmiotu		Nie dotyczy				
• samodzielna praca studenta:		• samodzielna praca studenta:				
zapoznanie się z wybranymi fragmentami literatury, przygotowywanie się do uczestnictwa w konwersatorium, przygotowanie się do kolokwium		Nie dotyczy				
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:						
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:				
społeczeństwo informacyjne, podstawy wiedzy o państwie		student posiada podstawową wiedzę o mediach,				

		komunikowaniu społecznym i warsztacie dziennikarskim oraz o etycznych uwarunkowaniach pracy zawodowej	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> • zapoznać studentów z najważniejszymi rozwiązaniami prawnymi z zakresu prawa autorskiego i ochrony własności intelektualnej • zapoznać ich z zasadami etycznego regulujące funkcjonowanie mediów w polskim życiu publicznym, • zapoznać ich z pojęciami i terminami związanymi z etyką mediów i prawem autorskim • zapoznać ich z dylematami etyczno-moralnymi związanymi z rozwojem cywilizacji medialnej 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> • kształcić u studentów umiejętność swobodnego posługiwania się z bazy terminologicznej budowanej podczas zajęć; • kształcić ich umiejętność przeprowadzenia analizy przekazu medialnego w kontekście prawnym • nauczyć zastosowania metody oceny deontologicznej komunikatów językowych formułowanych w konkretnych sytuacjach komunikacyjnych • nauczyć respektowania zasad etycznych w samodzielnym rozwiązywaniu dylematów związanych z formułowaniem komunikatów językowych oraz ich dystrybucją za pośrednictwem mediów 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> • rozwinąć kompetencję w zakresie krytycznego myślenia na temat relacji pomiędzy rozwojem mediów a formacjami społeczno-politycznymi • rozwinąć kompetencję w zakresie wykorzystywania wiedzy naukowej dostępnej w Internecie do analizy i prezentacji zagadnień z zakresu etyki mediów 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia konwersatoriów i przedmiotu	1	1
2.	Wprowadzenie ogólne do etyki: definiowanie, moralność a etyka, etyka a prawo, etyka a polityka, etyka a biznes, podział teorii etycznych, systemy etyczne w religiach, etyka a wartości dominujące w społeczeństwach, etyka stosowana, sposoby uzasadniania norm etycznych.	2	2
3.	Media i ich cele: etyczne uzasadnienie oddzielenia informacji od rozrywki, zaspokajanie potrzeb społecznych przez media, zależność mediów od ekonomii a etyka mediów, przestrzeganie norm etycznych przez różne media, etyka mediów a etyka dziennikarska, kodeks etyczny, etyka a Internet.	2	2
4.	Media i ich wolność: brak zależności od nacisków prawnych i ekonomicznych, brak ograniczeń światopoglądowych, ideologicznych i religijnych, odpowiedzialność etyczna mediów, etyczna ocena publikowanych informacji, naruszenie godności i wizerunku, wolność mediów w krajach demokratycznych, komercjalizacja.	2	2
5.	Etyczne aspekty relacji między mediami a władzą: zależność mediów od polityki, relacje między dziennikarzami a politykami, zadania mediów w relacjach ze światem polityki, tabloidyzacja, upolitycznienie publicznych środków przekazu.	2	2
6.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	10

zajęcia praktyczne:				
numer tematu	treści kształcenia		ilość godzin	
			SS	SNS
Razem zajęć praktycznych:			-	-
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:			10	10
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.				
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne				
Efekty uczenia się:				
kategoria	numer	treść		
wiedza	W_01	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu podstawowe pojęcia, fakty, zjawiska i procesy z zakresu rozwoju etyki mediów i znaczenia etyki w całokształcie wiedzy o kulturze medialnej		
	W_02	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu reguły, normy i proces formowania zasad funkcjonowania mediów jako systemów komunikacji społecznej i instytucji publicznych kształtujących się w ramach ustroju politycznego		
	W_03	zna i rozumie w podstawowym stopniu społeczne, etyczne i moralne dylematy związane z rozwojem cywilizacji medialnej		
umiejętności	U_01	potrafi posługiwać się regułami i zasadami etycznymi w samodzielnym rozwiązywaniu dylematów związanych z formułowaniem komunikatów językowych oraz ich dystrybucją za pośrednictwem mediów		
	U_02	potrafi przygotować wypowiedź ustną i uczestniczyć w dyskusjach związanych z etyką mediów		
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej oceny treści i wykorzystania własnych przemyśleń etyczno-moralnych aspektów i konsekwencji procesu rozwoju mediów jako zjawiska cywilizacyjnego		
	K_02	jest gotów do uznania znaczenia wiedzy naukowej dostępnej w Internecie jako źródła informacji o etyce mediów		
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:				
forma zaliczenia:		zaliczenie z oceną		
warunki i kryteria zaliczenia:		warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz aktywny udział w zajęciach		
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:				
forma oceny końcowej:		średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, pracę pisemną oraz aktywny udział w zajęciach teoretycznych		
kryteria oceny:		1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych		

	<p>odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_02	40	
	O2.	Praca pisemna	W_03, U_02	30	
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	W_01, W_02, W_03	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4 \times O1 + 0,3 \times O2 + 0,3 \times O3$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za aktywny udział w zajęciach, oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	<p>1) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencji; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 od 81 do 85% frekwencji ; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji ; 3,0 od 70 do 75% frekwencji ; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p> <p>2) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	Oz	Aktywny udział w zajęciach	wszystkie efekty	-	20

	Ot	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, K_02	1	80
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,2*Oz+0,8*Ot$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01				
W_02	K1_W06				
W_03	K1_W12				
U_01	K1_U07				
U_02	K1_U10, K1_U11				
K_01	K1_K01				
K_02	K1_K02				
Wykaz literatury:					
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć:					
<ul style="list-style-type: none"> • Baczyński A., Telewizja a świat wartości, Kraków 2003. • Biblia dziennikarstwa, red. A. Skwon, A. Niziołek, Kraków 2010 – wskazane artykuły. • Bober W.J., Powinności w świecie cyfrowym. Etyka komputerowa w świetle współczesnej filozofii moralnej, Warszawa 2008. • Celiński P., Cyfrowe podziały, w: Sfera publiczna. Kondycja – Przejawy – Przemiany, red. W. Woźniak, J.P. Hudzik, Lublin 2006, s. 259-264; • Czarnecki P., Dylematy etyczne współczesności, Warszawa 2008; • Czarnecki P., Etyka mediów, Warszawa 2008; • Drożdż M., Osoba i media. Personalistyczny paradygmat etyki mediów, Tarnów 2005; • Dziamski S., Kultura i etyka życia społeczno – zawodowego, Poznań 2005; • Dziennikarstwo i świat mediów, red. Z. Bauer, E. Chudziński, Kraków 2000; • Papińska Rada ds. Środków Społecznego Przekazu, Etyka w środkach przekazu, Watykan 2000; • Pleszczyński J., Etyka dziennikarska, Warszawa 2007. • Sareło Z., Media w służbie osoby. Etyka społecznego komunikowania, Toruń 2000; • Szewczyk A., Problemy moralne w świecie informacji, Warszawa 2008. • Zwoliński A., Dźwięk w relacjach społecznych, Kraków 2004; • Zwoliński A., Obraz w relacjach społecznych, Kraków 2004; • Zwoliński A., Słowo w relacjach społecznych, Kraków 2003; 					
B. Literatura uzupełniająca:					
<ul style="list-style-type: none"> • „Konteksty. Polska Sztuka Ludowa” nr 3 (numer monograficzny: Złe obrazy) 2013. • Podglądanie Wielkiego Brata, red. W. Godzic, Kraków 2001. • Przyłipiak M., Poetyka kina dokumentalnego, Gdańsk 2000. • White M., Analiza ideologiczna a telewizja, w: Teledyskursy. Telewizja w badaniach współczesnych, red. R. C. Allen, Kielce 1998. • Wojtysiak J., Filozofia i życie (rozdział o moralności), Kraków 2007. 					
C. Materiały źródłowe:					
•					
D. Przydatne strony internetowe:					
• www.sdp.pl/s/kodeks-etyki-dziennikarskiej-sdp					
Kontakt:					

osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.5.17. Monitoring zagrożeń cyberprzestrzeni

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa		ECTS			
S.5.17.	Monitoring zagrożeń cyberprzestrzeni	E	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo Narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	w zakresie specjalności Ochrona Cyberprzestrzeni	VI		
Dyscyplina:						
nauki o bezpieczeństwie (50%), informatyka (50%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:			Osoby prowadzące zajęcia:			
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego			Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki			
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• konwersatoria	8	3	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	1	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	5	5		
• opracowanie materiałów do zajęć	-	-	5	10		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	5	5		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia umiejętności praktycznych	17	12	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	2	2	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	5	5		
• opracowywanie materiałów do zajęć; realizacja zadań domowych	-	-	15	20		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	10		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			

<ul style="list-style-type: none"> • zajęcia z udziałem nauczycieli: 		<ul style="list-style-type: none"> • zajęcia z udziałem nauczycieli: 	
konwersatorium, konwersatorium informacyjne, konwersatorium problemowe, informacja, dyskusja		miniwykłady wprowadzające do ćwiczeń, pokaz nauczanych umiejętności, wykonywanie praktycznych zadań przez studentów (w tym zadań zaliczeniowych)	
<ul style="list-style-type: none"> • samodzielna praca studenta: 		<ul style="list-style-type: none"> • samodzielna praca studenta: 	
percepcja treści konwersatoriów, sporządzanie notatek; studiowanie literatury, przygotowanie do kolokwium i egzaminu		studiowanie literatury obowiązkowej do ćwiczeń, przygotowanie do kolokwium, praktyczne doskonalenie nabytych umiejętności, przygotowanie do zaliczenia	
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> • zagrożenia cyberprzestrzeni 		<ul style="list-style-type: none"> • student uświadamia sobie potrzebę monitorowania cyberprzestrzeni w celu wykrywania zagrożeń i treści niepożądanych 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> • zapoznać studentów z podstawowymi sposobami zapewnienia ochrony systemów i aplikacji • zapoznać studentów z zasadami kontroli monitoringu i prowadzenia dokumentacji w obszarze zarządzania bezpieczeństwem informacji • zapoznać ich z odpowiednią infrastrukturą bezpieczeństwa informacji, • przygotować studentów do samodzielnego wykonania podstawowych zabezpieczeń sieciowych, • zapoznać studentów z procedurami reagowania na incydenty 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> • nauczyć studentów zapewnienia ochrony systemów i aplikacji • nauczyć ich wykonywania podstawowych zabezpieczeń sieciowych • nauczyć ich właściwego reagowania na incydenty 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> • uwrażliwić studentów na zapewnianie ochrony danych w cyberprzestrzeni • zaszczepić studentom reagowanie na zagrożenia w cyberprzestrzeni i zgłaszanie incydentów • zaszczepić studentom przestrzegania norm prawnych w cyberprzestrzeni • rozwijać potrzebę permanentnej edukacji z zakresu bezpieczeństwa cyberprzestrzeni 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: podstawowe pojęcia związane z bezpieczeństwem; sposoby ochrony systemów operacyjnych; zapewnienie bezpieczeństwa w aplikacjach.	2	1
2.	Przygotowanie odpowiedniej infrastruktury bezpieczeństwa informacji w instytucji: (np. programy antywirusowe, stosowne przechowywanie logów systemów umożliwiających logowanie się do zasobów firmy itp.)	2	1
3.	Przeszkolenie pracowników firmy w zakresie bezpieczeństwa informacyjnego: podstawa, cele i zasady szkolenia; zakres tematyczny szkolenia; sposób organizacji i prowadzenia szkoleń.	2	1
4.	Ochrona danych: sposoby uwierzytelniania; wysokopoziomowe rozwiązania ochrony danych: wirtualne sieci prywatne, stosowane protokoły bezpieczeństwa; zapory sieciowe i systemy wykrywania zagrożeń (Intrusion Detection and Prevention Systems).	2	1
5.	Incydenty: sposoby reagowania na incydenty bezpieczeństwa IT; prowadzenie	2	1

	ewidencji incydentów.		
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Sposoby ochrony systemów operacyjnych i sposoby uwierzytelniania.	4	3
2.	Wysokopoziomowe rozwiązania ochrony danych: wirtualne sieci prywatne, stosowane protokoły bezpieczeństwa.	4	4
3.	Zapory sieciowe i systemy wykrywania zagrożeń (Intrusion Detection and Prevention Systems).	4	3
4.	Sposoby reagowania na incydenty bezpieczeństwa IT oraz prowadzenie ewidencji incydentów.	4	3
5.	Przygotowanie do kolokwium.	2	1
6.	Kolokwium zaliczeniowe.	2	1
Razem zajęć praktycznych:		20	15
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	treść	
wiedza	W_01	zna źródła zagrożeń wiążących się z użytkowaniem komputera i pracą w sieci oraz metody pozyskiwania dostępu do danych oraz techniki umożliwiające analizę czynności wykonywanych na komputerze	
	W_02	zna sposoby wykrywania zagrożeń związanych z użytkowaniem komputera i pracą w sieci i umie stosować metody obrony przed atakami w warstwie procesów i aplikacji oraz atakami przeciwko systemom i aplikacjom sieciowym	
umiejętności	U_01	umie ograniczyć ilości śladów pozostawianych w Internecie, sieci lokalnej i systemie lokalnym	
	U_02	umie stosować metody ukrywania danych, szyfrowania plików	
	U_03	umie stosować podstawowe metody obrony przed atakami prowadzonymi w warstwie dostępu do sieci, warstwach Internetu i host- to-host	
	U_04	umie stosować podstawowe metody obrony przed atakami prowadzonymi w warstwie procesów i aplikacji oraz atakami przeciwko systemom i aplikacjom sieciowym	
	U_05	potrafi sprawnie posługiwać się sprzętem informatycznym i dba o jego walory techniczno-użytkowe	
kompetencje społeczne	K_01	rozumie potrzebę permanentnej edukacji i autoedukacji dla rzecz działań zapobiegawczych i korygujących politykę bezpieczeństwa informacyjnego	
	K_02	potrafi wskazać priorytety służące do realizacji zadań związanych z bezpieczeństwem z uwzględnieniem działania w sytuacjach kryzysowych	
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:			
forma zaliczenia:	egzamin		
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych, oceny za aktywny udział w zajęciach oraz z egzaminu		
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:			

forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, oraz aktywny udział w zajęciach			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_02	40
	O2.	praca pisemna	W_01, W_02, U_04, K_01	30
	O3.	aktywny udział w zajęciach	W_01, W_02, U_05, K_02	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $Ocena\ ko\ncowa = (O1 + O2 + O3) / 3$.</p>			

Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.

2) Praca pisemna (case study):

Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy.

Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.

3) Aktywny udział w zajęciach

Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji

sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_02, U_03	40
	O2.	praca pisemna (case study)	U_01, U_03, U_04, K_01, K_02	30
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03, U_05	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$			
sposób zaliczenia i forma egzaminu:				

forma egzaminu:	egzamin pisemny z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru				
forma oceny końcowej:	ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę				
kryteria oceny:	5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się w trakcie egzaminu:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	<i>Ot</i>	test pisemny	wszystkie efekty	100	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	<i>Ocena końcowa = Ot</i>				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za aktywny udział w zajęciach, egzamin oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	<p>1) Aktywny udział w zajęciach Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p> <p>2) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.</p> <p>3) Ocena za egzamin zgodnie z przyjętymi kryteriami.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	<i>Oz</i>	Aktywny udział w zajęciach	wszystkie efekty	-	10
	<i>Oe</i>	egzamin	wszystkie efekty	-	50
	<i>Ot</i>	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, U_04, U_05, K_01, K_02	1	40
	<i>Op</i>	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, U_05, K_01	2	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ końcowa = 0,1\ Oz + 0,50e + 0,4\left(\frac{Ot\ x\ 1 + Op\ x\ 2}{1 + 2}\right)$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01, K1_W04				

W_02	K1_W05
U_01	K1_U02, K1_U03
U_02	K1_U04, K1_U06
U_03	K1_U09
U_04	K1_U09
U_05	K1_U04, K1_U05
K_01	K1_K01
K_02	K1_K03

Wykaz literatury:

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

- M. Ogiela, Systemy utajniania informacji, AGH Uczelniane Wydawnictwo Naukowo-Dydaktyczne, 2003.
- J. Stokłosa, T. Bilski, T. Pankowski, Bezpieczeństwo danych w systemach informatycznych, PWN, 2001
- W. R. Cheswick., Firewalle i bezpieczeństwo w sieci, Helion, 2003

B. Literatura uzupełniająca:

- Artykuły z czasopism poruszających kwestie bezpieczeństwa np. IEEE Security

C. Materiały źródłowe:

-

D. Przydatne strony internetowe:

- <https://www.nask.pl/pl/dzialalnosc/nc-cyber/142,NC-Cyber-Narodowe-Centrum-Cyberbezpieczenstwa.html>
- <http://www.cert.gov.pl/cer/zglaszanie-incydentu/16,Zglaszanie-incydentu.html>

Kontakt:

osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.5.18. Taktyka walki z atakami cybernetycznymi

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.5.18.	Taktyka walki z atakami cybernetycznymi	ZO	4			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo Narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	w zakresie specjalności Ochrona Cyberprzestrzeni	VI		
Dyscyplina:						
nauki o bezpieczeństwie (50%), informatyka (50%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia praktyczne [razem]	40	30	60	70	100	4
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia warsztatowe	9	7	-	-		
• ćwiczenia umiejętności praktycznych	26	20				
• kolokwia i formy sprawdzające	4	2	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	40	40		
• opracowanie materiałów do zajęć; realizacja zadań domowych	-	-	10	10		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	20		
łącznie:	40	30	60	70	100	4
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
nie dotyczy			miniwykład – prezentacja wprowadzająca, studium (analiza) przypadku, dyskusja problemowa, ćwiczenie praktyczne, trening			
• samodzielna praca studenta:			• samodzielna praca studenta:			
nie dotyczy			percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do zajęć, samokształcenie –			

	praktyczne wykonywanie nauczanych umiejętności		
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:	Wymagania wstępne:		
<ul style="list-style-type: none"> teoretyczne podstawy cybernetyki; cyberprzestrzeń i jej zagrożenia; cybernetyka ogólna i stosowana 	<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia związane z cyberprzestrzenią i jej zagrożeniami, teoretyczne aspekty cybernetyki a także swobodnie posługuje się pojęciami związanymi z cybernetyką oraz cyberprzestrzenią 		
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów z podstawowymi pojęciami, faktami i zagadnieniami merytorycznymi z zakresu obrony przed atakami cybernetycznymi zapoznać ich z podstawowymi metodami, technikami, narzędziami i procedurami wykorzystywanymi w walce z atakami cybernetycznymi zapoznać ich z zasadami projektowania systemów obrony przed cyberatakami 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć studentów diagnozowania ryzyka zagrożeń cyberatakami nauczyć ich wykorzystania poznanych metod i narzędzi do szukania rozwiązań praktycznych w walce z atakami cybernetycznymi przygotować studentów do zaprojektowania systemów obrony przed atakiem cybernetycznym 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> przygotować studentów do krytycznej analizy i oceny bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni uczyć ich znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z bezpieczeństwem w cyberprzestrzeni 			
Treści kształcenia:			
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych; taktyka walki z atakami cybernetycznymi – wyjaśnienie podstawowych pojęć i teoretyczne wprowadzenie w problematykę przedmiotu.	3	1
2.	Ataki na sieci teleinformatyczne – ćwiczenia warsztatowe: sposoby atakowania sieci; rodzaje włamań sieciowych; rodzaje ataków sieciowych; fazy ataku cybernetycznego; ataki na systemy sieciowe – analiza przypadków.	3	2
3.	Zapory ogniowe – ćwiczenia warsztatowe: pojęcie i funkcje zapór; technologie zapór; architektury zapór sieciowych; typowe filtry pakietów; przypadki użycia zapory ogniowej; stosowanie zapór – aspekty praktyczne; ocena funkcjonowania wybranych zapór – analiza przypadku.	4	2
4.	Systemy wykrywania intruzów – ćwiczenia warsztatowe: zadania systemów IDS; rodzaje systemów IDS; techniki wykrywania intruzów stosowane w systemach IDS; budowa, działanie i umieszczanie systemu IDS w sieci; systemy dynamicznie reagujące na włamania; ocena funkcjonowania wybranych systemów IDS – analiza przypadku.	4	2
5.	Bezpieczne administrowanie siecią – ćwiczenia warsztatowe: zadania administratora sieci w zakresie ochrony i walki z atakami cybernetycznymi; zabezpieczenia sieci ze strony administratora – typowe zadania (wykonywanie kopii bezpieczeństwa; uaktualnianie systemu; sprawdzanie integralności systemu plików; ograniczanie fizycznego dostępu do serwera; wykonywanie audytu	3	1

	bezpieczeństwa; szyfrowanie własnych plików; korzystanie z internetowych serwisów skanujących; kontrola dostępu do usług); rola administratora w systemie bezpieczeństwa sieci.		
6.	Walka z różnymi rodzajami ataków cybernetycznych – ćwiczenie umiejętności praktycznych: metody obrony przed atakami prowadzonymi w warstwie dostępu do sieci; metody obrony przed atakami prowadzonymi w warstwach internetu i host-to-host; metody obrony przed atakami DoS i DDoS; obrona przed atakami w warstwie procesów i aplikacji oraz atakami przeciwko systemom i aplikacjom sieciowym.	10	10
7.	Projekt – koncepcja systemowego rozwiązania do walki z atakami cybernetycznymi na sieci LAN: podział grupy na zespoły; określenie podstawowych założeń projektu; przygotowanie projektu przez poszczególne zespoły; analiza i ocena projektów – dyskusja.	10	10
8.	Zajęcia podsumowujące: zaliczenie ćwiczeń.	3	2
Razem zajęć praktycznych:		40	30
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	treść	
wiedza	W_01	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu podstawowe pojęcia, fakty i zagadnienia teoretyczne związane z obroną przed atakami cybernetycznymi na sieci teleinformatyczne	
	W_02	zna w zaawansowanym stopniu istotę procesów zarządzania bezpieczeństwem informacyjnym, w tym zasady projektowania systemów obrony przed atakiem cybernetycznym	
	W_03	zna w zaawansowanym stopniu podstawowe metody, techniki, narzędzia i procedury wykorzystywane w obronie przed atakami cybernetycznymi	
umiejętności	U_01	potrafi wykonywać w oparciu o wiedzę teoretyczną i umiejętności praktyczne nabywane w trakcie realizacji przedmiotu podstawowe zadania związane z obroną przed różnymi rodzajami cyberataków	
	U_02	potrafi obsługiwać podstawowe narzędzia do obrony sieci przed atakami cybernetycznymi	
	U_03	potrafi zaprojektować system obrony sieci przed atakami cybernetycznymi	
	U_04	potrafi pracować w zespole specjalistów nad rozwiązywaniem problemów praktycznych dotyczących obrony przed cyberatakami z wykorzystaniem metody projektów	
	U_05	potrafi sprawnie posługiwać się sprzętem informatycznym i dba o jego walory techniczno-użytkowe	
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej analizy i oceny bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni	
	K_02	jest gotów do uznawania znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z bezpieczeństwem cyberprzestrzeni	
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:			
forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną		
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz aktywny udział w zajęciach		
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:			

forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $Ocena\ ko\ncowa = (O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_03	40
	O2.	Praca pisemna (case study)	U_02, U_04, K_01	30

	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03, U_05	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za aktywny udział w zajęciach, oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	1) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencji; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 od 81 do 85% frekwencji ; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji ; 3,0 od 70 do 75% frekwencji ; 2,0 – poniżej 70% frekwencji. 2) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	<i>Oz</i>	Aktywny udział w zajęciach	wszystkie efekty	-	20
	<i>Op</i>	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, U_05, K_01	4	80
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,2 * Oz + 0,8 * Op \times 4/4$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01, K1_W03				
W_02	K1_W08, K1_W09				
W_03	K1_W04, K1_W10, K1_W13				
U_01	K1_U01, K1_U02, K1_U07				
U_02	K1_U04, K1_U05				
U_03	K1_U09, K1_U10,				
U_04	K1_U11				
U_05	K1_U04, K1_U05				
K_01	K1_K01				
K_02	K1_K02, K1_K05				
Wykaz literatury:					
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):					
<ul style="list-style-type: none"> • Comer Douglas E., Sieci komputerowe i intersieci. Kompendium wiedzy każdego administratora, Gliwice 2012. • Krysia K., Sieci komputerowe. Kompendium, Warszawa 2013. • Wetherall D., Tanenbaum A., Sieci komputerowe, Gliwice 2012. 					
B. Literatura uzupełniająca:					
<ul style="list-style-type: none"> • Mainwald E., Bezpieczeństwo w Sieci. Kurs podstawowy, Edition 2000. 					

- Grillenmeier G., De Clercq J., Bezpieczeństwo Microsoft Windows. Podstawy praktyczne, Warszawa 2008.
- Szmit M., Gusta M., Tomaszewski M., 101 zabezpieczeń przed atakami w sieci komputerowej, Gliwice 2005.

C. Materiały źródłowe:

- Instrukcje obsługi narzędzi do ochrony sieci

D. Przydatne strony internetowe:

- centralops.net
- www.ip-adress.com
- www.dns.pl
- www.geoiptool.com
- www.forensicfocus.com

Kontakt:

osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.5.19. Uzyskiwanie dowodów cyberprzestępstw w Internecie i podstawy informatyki śledczej

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.5.19.	Uzyskiwanie dowodów cyberprzestępstw w Internecie i podstawy informatyki śledczej	ZO	4			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo Narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	w zakresie specjalności Ochrona Cyberprzestrzeni	VI		
Dyscyplina:						
nauki o bezpieczeństwie (50%), informatyka (50%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia praktyczne [razem]	40	30	60	70	100	4
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia warsztatowe	9	7	-	-		
• ćwiczenia umiejętności praktycznych	26	20				
• kolokwia i formy sprawdzające	4	2	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	40	40		
• opracowanie materiałów do zajęć; realizacja zadań domowych	-	-	10	10		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	20		
łącznie:	40	30	60	70	100	4
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
nie dotyczy			pokaz, dyskusja, ćwiczenie umiejętności praktycznych, analiza przepisów prawnych z dyskusją, praca indywidualna i w grupach, przedstawianie treści przy pomocy prezentacji			

	multimedialnej, rozwiązywanie zadań, gry symulacyjne		
<ul style="list-style-type: none"> • samodzielna praca studenta: 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielna praca studenta: 		
nie dotyczy	percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie dokumentacji dotyczącej powołania biegłego oraz przeszukania, przygotowanie pracy zaliczeniowej		
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:	Wymagania wstępne:		
<ul style="list-style-type: none"> • teoretyczne podstawy cybernetyki; cyberprzestrzeń i jej zagrożenia; cybernetyka ogólna i stosowana 	<ul style="list-style-type: none"> • student zna podstawowe zagadnienia związane z cyberprzestrzenią i jej zagrożeniami, teoretyczne aspekty cybernetyki a także swobodnie posługuje się pojęciami związanymi z cybernetyką, cyberprzestrzenią, cyberbezpieczeństwem 		
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> • doskonalic znajomość przez studentów zagadnień związanych z cyberprzestępczością • doskonalic ich znajomość prawnych uwarunkowań cyberprzestępczości • zapoznac studentów z teoretycznymi podstawami informatyki śledczej 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> • nauczyć studentów identyfikowania informacji zawartych w Internecie pod kątem zachowań stanowiących naruszenia prawa polskiego w zakresie przestępczości komputerowej, w tym określać znamiona przestępstw w Internecie • nauczyć studentów postępować zgodnie z zasadami informatyki śledczej w związku z ujawnieniem informacji o cyberprzestępstwach w Internecie, z komputera stacjonarnego, serwerów sieciowych, urządzeń mobilnych • nauczyć interpretować podstawowe pojęcia takie jak dowód elektroniczny, cyfrowy i komputerowy, biegły i specjalista • nauczyć studentów, w jaki sposób przeprowadzać czynności przeszukania w celu odnalezienia i zabezpieczenia dowodów uzasadniających podejrzenie popełnienia cyberprzestępstw oraz nauczyć, w jakiej formie tę czynność dokumentować; • nauczyć studentów, w jaki sposób powołać biegłego z zakresu informatyki śledczej i zasięgnąć jego opinii 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> • przygotować ich do krytycznej analizy i oceny treści merytorycznych dotyczących zjawiska cyberprzestępczości • nauczyć ich rozwiązywania problemów praktycznych związanych z funkcjonowaniem społeczeństwa informacyjnego i cyberprzestępczości 			
Treści kształcenia:			
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych; zasady opracowania pracy zaliczeniowej.	2	1
2.	Zastosowanie regulacji prawnych dotyczących cyberprzestępczości – ćwiczenia audytoryjne: umiejętność identyfikacji znamion przestępstw popełnianych w cyberprzestrzeni, a w szczególności takich jak: art. 190a § 2 – podszywanie się pod inną osobę, fałszywe profile, art. 202 kk – dot. treści pedofilskich, art. 256 kk – ekstremizm polityczny – treści faszystowskie, art. 267 § 1 kk – nieuprawnione uzyskanie informacji (hacking), art. 267 § 2 kk – podsłuch komputerowy (sniffing), art. 268 § 2 kk – udaremnienie uzyskania informacji, art. 268a kk – udaremnienie	7	5

	dostępu do danych informatycznych, art. 269 § 1 i 2 kk – sabotaż komputerowy, art. 269a kk – rozpowszechnianie złośliwych programów oraz cracking, art. 269b kk – tzw. „narzędzia hacker’skie”, art. 271 kk – handel fikcyjnymi kosztami, art. 286 kk – oszustwo popełniane za pośrednictwem Internetu, art. 287 kk – oszustwo komputerowe.		
3.	Zagadnienia wstępne informatyki śledczej – ćwiczenia audytoryjne: rola, zasady i możliwości informatyki śledczej; interpretacja podstawowych pojęć: dowód elektroniczny, cyfrowy i komputerowy, biegły, specjalista.	7	5
4.	Powołanie biegłego – ćwiczenia audytoryjne: prawne aspekty zasięgania opinii biegłego, powołanie biegłego, wartość dowodowa opinii biegłego w postępowaniu karnym.	7	6
5.	Informacje o cyberprzestępstwach w Internecie – ćwiczenia umiejętności praktycznych: umiejętność poszukiwania dowodów elektronicznych, wskazujących na uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstw w Internecie przy użyciu ogólnodostępnych baz danych oraz serwisu Google.	7	6
6.	Zabezpieczanie dowodów z Internetu – ćwiczenia umiejętności praktycznych: przeszukanie pomieszczeń w celu odnalezienia urządzeń zawierających dowody cyberprzestępstw popełnionych w Internecie oraz sposoby ich zabezpieczenia w zależności od rodzaju informacji i nośnika informacji.	6	5
7.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe	4	2
Razem zajęć praktycznych:		40	30
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	treść	
wiedza	W_01	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu teoretyczne podstawy i prawne uwarunkowania cyberprzestępczości	
	W_02	zna teoretyczne podstawy informatyki śledczej	
umiejętności	U_01	potrafi wykonywać w oparciu o wiedzę teoretyczną i umiejętności praktyczne nabywane w trakcie realizacji przedmiotu podstawowe zadania związane z przygotowaniem prac zaliczeniowych związanych z pozyskiwaniem informacji o cyberprzestępstwach w Internecie i informatyką śledczą	
	U_02	potrafi wskazać regulacje prawne w zakresie cyberprzestępczości i identyfikować znamiona przestępstw popełnianych w Internecie a także interpretować pojęcia takie jak dowód elektroniczny i cyfrowy, oględziny, przeszukanie	
	U_03	potrafi postępować zgodnie z zasadami informatyki śledczej i poszukiwać oraz analizować informacje cyfrowe, znajdujące się na różnego rodzaju nośnikach	
	U_04	potrafi pozyskiwać informacje o cyberprzestępstwach z Internetu przy użyciu ogólnodostępnych baz danych oraz serwisu Google	
	U_05	potrafi zgodnie z procedurą karną powołać biegłego oraz zasięgnąć jego opinii	
	U_06	potrafi wskazać odpowiedni sposób przeszukania pomieszczeń w celu zabezpieczenia dowodów na różnego rodzaju nośnikach informacji	
	U_07	potrafi wykorzystać posiadaną wiedzę i nabyte umiejętności w pracy samokształceniowej	
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej analizy i oceny treści merytorycznych z zakresu popełniania cyberprzestępstw w Internecie i podstaw informatyki śledczej	
	K_02	jest gotów do rozwiązywania problemów praktycznych związanych z funkcjonowaniem społeczeństwa informacyjnego i cyberprzestępczości	

	zgodnie z zasadami etyki zawodowej
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:	
forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz aktywny udział w zajęciach
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:	
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $Ocena\ ko\ncowa = (O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji;</p>

	2,0 – poniżej 70% frekwencji.				
kryteria oceny:					
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_03	40	
	O2.	Praca pisemna (case study)	U_02, U_04, K_01, U_06, U_07	30	
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03, U_05	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za aktywny udział w zajęciach, oraz za zajęcia praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS				
kryteria oceny:	<p>1) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencji; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 od 81 do 85% frekwencji ; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji ; 3,0 od 70 do 75% frekwencji ; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p> <p>2) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	Oz	Aktywny udział w zajęciach	wszystkie efekty	-	20
	Op	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, U_05, U_06, U_07, K_01	4	80
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa=0,2*Oz+0,8*Op \times 4/4$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01, K1_W03, K1_W07, K1_W13				
W_02	K1_W01, K1_W03, K1_W07				
U_01	K1_U01, K1_U02, K1_U13				
U_02	K1_U01, K1_U08				
U_03	K1_U04, K1_U06				
U_04	K1_U01, K1_U04, K1_U06				
U_05	K1_U04, K1_U08				

U_06	K1_U04, K1_U08
U_07	K1_U02, K1_U08
K_01	K1_K01
K_02	K1_K03, K1_K06
Wykaz literatury:	
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):	
<ul style="list-style-type: none"> • Adamski A., Przystępność w cyberprzestrzeni, Toruń 2001. • Kosiński J., Paradygmaty cyberprzestępczości, Warszawa 2015. • Kalinowski A.M., Metody inwigilacji i elementy informatyki śledczej, Kwidzyn 2011. • Pływaczewski E., Filipkowski W., Rau Z. (red.), Przystępność w XXI wieku – zapobieganie i zwalczanie, Białystok 2015. • Siwicki M., Cyberprzestępczość, Warszawa 2013. 	
B. Literatura uzupełniająca:	
<ul style="list-style-type: none"> • Kosiński J., Przystępność teleinformatyczna, Szczytno 2013. • Lach A., Dowody elektroniczne w procesie karnym, Toruń 2004. • Liderman K., Bezpieczeństwo informacyjne, Warszawa 2013. • Suchorzewska A., Ochrona prawna systemów informatycznych wobec zagrożenia cyberterroryzmem, Warszawa 2010. 	
C. Materiały źródłowe:	
<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. 1997 r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.). • Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. 1997 r. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.). • Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. 1997, nr 182, nr 133, poz. 883 z późn. zm.). • Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U. 1994, nr 24 poz. 83 z późn. zm.). • Ustawa z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz.U. 2002, nr 144 poz. 1204 z późn. zm.). • Ustawa z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. 2010, nr 182, poz. 1228 z późn. zm.) • Ustawa z dnia 12 września 2014 r. o ratyfikacji Konwencji Rady Europy o cyberprzestępczości, sporządzonej w Budapeszcie w dniu 23 listopada 2001 r. (Dz. U. 2014, poz. 1514). • Konwencja Rady Europy o cyberprzestępczości (Dz. U. 2015, poz. 728). 	
D. Przydatne strony internetowe:	
<ul style="list-style-type: none"> • centralops.net • www.ip-adress.com • www.dns.pl • www.geoiptool.com • www.forensicfocus.com 	
Kontakt:	
osoba do kontaktu:	Sekretariat IBN
telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.5.20. Obsługa i wykorzystanie BST

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.5.20.	Obsługa i wykorzystanie BST	ZO	4			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo Narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	w zakresie specjalności Ochrona Cyberprzestrzeni	VI		
Dyscyplina:						
nauki o bezpieczeństwie (20%), inżynieria mechaniczna (80%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia praktyczne [razem]	40	30	60	70	100	4
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia warsztatowe	9	7	-	-		
• ćwiczenia umiejętności praktycznych	28	20				
• kolokwia i formy sprawdzające	2	2	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	40	40		
• opracowanie materiałów do zajęć; realizacja zadań domowych	-	-	10	10		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	20		
łącznie:	40	30	60	70	100	4
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
nie dotyczy			ćwiczenia laboratoryjne: prezentacja rozwiązań i zastosowań, konsultacje zespołowe, ćwiczenia umiejętności praktycznych: trening			
• samodzielna praca studenta:			• samodzielna praca studenta:			
nie dotyczy			percepcja treści zajęć, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do ćwiczeń			

	laboratoryjnych, przygotowanie do kolokwium, przygotowanie do zaliczenia, samokształcenie – praktyczne wykonywanie nauczanych umiejętności		
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
Podstawy z zakresu: - wiedzy o prawie, wiedza o państwie. Zakres obowiązujący na studiach I stopnia na I i II roku SPS na kierunku Bezpieczeństwo narodowe. - geografii, fizyki. Zakres szkoły średniej		Student zna podstawy i terminy z zakresu prawa i administracji, państwa i jego roli w kształtowaniu bezpieczeństwa. Ponadto zna podstawy geografii, orientuje się w zagadnieniach zagrożeń i zadań z zakresu ich identyfikacji i zapobiegania im oraz konieczności usuwania skutków zdarzeń zagrażających ludziom i środowisku.	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> • zapoznać z niezbędną wiedzą teoretyczną z zakresu podstaw licencjonowania świadectwa kwalifikacji operatora UAWO; • z podstawowymi pojęciami z zakresu podstaw prawa i ruchu lotniczego, odpowiedzialności karnej za nieprzestrzeganie tych zasad; • zapoznanie z bezpieczeństwem wykonywania lotów; • z podstawową wiedzą na temat strefy powietrznej, jej podziału wg określonych kryteriów i zastosowań; • z wiedzą podstawową w zakresie meteorologii i bezpieczeństwa oraz I pomocy w przypadku pracy i wykonywania lotów z BSP; • z literaturą przedmiotu z uwzględnieniem najnowszych wydawnictw. 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> • korzystania z danej przestrzeni powietrznej przy wykonywaniu operacji; • wykorzystania najpopularniejszych systemów odniesienia, układów współrzędnych i projekcji kartograficznych oraz definicji współrzędnych stosowanych w Polsce i poza Polską do wykonywania lotów; • wykorzystania wiedzy z zakresu prawa lotniczego do planowania i realizacji lotów; • stosowania odpowiednich metod i narzędzi oraz systemów informatycznych przy przygotowaniu bezzałogowych statków powietrznych; • poznanie podstaw budowy, nawigacji i meteorologii do pracy z BSP; • pozyskiwania informacji z dostępnych źródeł meteorologicznych do planowania lotów. 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> • komunikacji z otoczeniem za pomocą wybranych środków przekazu; • adaptacji i funkcjonowania w zmieniających się warunkach i sytuacjach; • przestrzegania norm i stosowania w praktyce zasad etycznych, moralnych i prawnych; • rozwijania potrzeb permanentnej edukacji obejmującej wiedzę i umiejętności z planowania i realizacji lotów. 			
Treści programowe: uwaga zajęcia umiejętności praktycznych winny być prowadzone w specjalnym do tego przeznaczonym miejscu spełniającym warunki bezpiecznego wykonywania lotów lub na symulatorze.			
Zajęcia warsztatowe:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się, treści kształcenia, organizacja zajęć, zasady zaliczenia ćwiczeń. Historia BSP. Historia i rozwój prawa lotniczego w odniesieniu do BSP.	1	0,5

2.	Podstawy prawa oraz zasady wykonywania lotów BSP. Ogólne przepisy ruchu lotniczego w aspekcie użytkowania BSP. Bezpieczeństwo wykonywania lotów i odpowiedzialność operatora. Przedstawienie aktów normatywnych dotyczących BSP, omówienie przepisów ruchu lotniczego, przedstawienie organów kontrolujących wykonywanie lotów i przestrzeń powietrzną w Polsce. Sposoby pozyskania świadectwa UAVO. Wykonywanie lotów BSP w innych krajach.	1	0,5
3.	Planowanie lotów BSP. Planowanie tras i wykorzystanie nowych technologii ICT. Struktura polskiej przestrzeni powietrznej. Służby ruchu lotniczego i zarządzania przestrzenią powietrzną.	1	0,5
4.	Prawo karne a odpowiedzialność cywilna i karna za wykonywanie lotów BSP. Omówienie zakresu odpowiedzialności karnej operatora BSP.	1	0,5
5.	Nawigacja BSP. Zapoznanie z odczytem map VFR, mapami FIS, aktywacja, wydawanie zgód na lot w danej strefie, omówienie tematyki ostrzeżeń nawigacyjnych.	1	1
6.	Elektronika, systemy sterowania i transmisji. Zasady sterowania modelem, zaznajomienie z poszczególnymi źródłami zasilania, sposobami bezpiecznego ładowania pakietów zasilających. Poznanie budowy BSP, poznanie systemu „fail safe”.	1	1
7.	Zasady wykonywania lotów – meteorologia. Powstawanie chmur, rodzaje chmur i ich występowanie w atmosferze, kształtowanie frontów atmosferycznych, termika i turbulencje, prawidłowy odczyt prognozy pogody.	2	1
8.	Mechanika lotu. Poznanie zagadnień dotyczących sił i zjawisk działających na statek powietrzny podczas lotu.	2	1
Razem zajęć warsztatowych:		10	6
Zajęcia umiejętności praktycznych:			
numer tematu	Treści kształcenia	Ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Określenie możliwości wykonania lotów BSP oraz ograniczeń z tym związanych. (ew. Symulator lotów)	4	2
2.	Przygotowanie się lotu. Wykonanie checklisty a w tym znalezienie luk i ograniczeń na wybranym przykładzie.	2	1
3.	Przygotowanie się do lotów - informacje praktyczne dla operatora BSP. Człowiek jako pilot i operator UAV - możliwości i ograniczenia Podstawowe informacje lotnicze; Loty modeli latających i bezzałogowych statków powietrznych. Omówienie przepisów związanych z wykonywaniem lotów w polskiej przestrzeni powietrznej (np. separacje od budynków, lotnisk), omówienie poszczególnych stref przestrzeni powietrznej, klas przestrzeni powietrznej, granic przestrzeni powietrznej. Omówienie poszczególnych służb ruchu lotniczego (kontrola obszaru, kontrola zbliżania, kontrola lotniska), przedstawienie Planów Użytkowania Przestrzeni Powietrznej, tematyka depeesz lotniczych.	1	2
4.	Odczyt depeesz NOTAM	2	2
5.	Praktyczna nauka na małych bezzałogowcach/symulatorze w specjalnym do tego typu miejscu. Wykonywanie i ćwiczenie poszczególnych figur jakie są na egzaminach ULC.	19	15
6.	Zaliczenie przedmiotu	2	2
Razem zajęć umiejętności praktycznych:		30	24
Łącznie zajęcia warsztatowe i umiejętności praktycznych:		40	30

Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.		
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne		
Temat pracy zaliczeniowej: Diagnoza i perspektywy rozwoju prawa lotniczego w Polsce i na świecie w aspekcie zagrożeń bezpieczeństwa personalnego i strukturalnego.		
Efekty uczenia się:		
kategoria	numer	treść
wiedza	W_01	Absolwent zna podstawy teorii ruchu i prawa lotniczego w odniesieniu do BSP
	W_02	Zna w zaawansowanym stopniu możliwości i ograniczenia wykorzystania BSP, w tym prawo, strefy powietrzne oraz konieczne procedury do wykonania lotów
	W_03	Zna w zaawansowanym stopniu budowę i charakterystykę BSP, meteorologię oraz nawigację do wykonania lotów w Polskiej Strefie Powietrznej
umiejętności	U_01	Absolwent potrafi identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy z wykorzystaniem wiedzy interdyscyplinarnej, nabywanej w toku studiów w ramach różnych modułów i przedmiotów kształcenia do rozwiązywania problemów związanych z użytkowaniem przestrzeni powietrznej w określonym przypadku
	U_02	wykonywać w oparciu o wiedzę teoretyczną i umiejętności praktyczne zadania z zakresu użytkowania BSP z wykorzystaniem różnych źródeł wiedzy, metod, technik i narzędzi badawczych oraz informacyjno-komunikacyjnych (IT), wykorzystywać podstawowe metody, techniki i narzędzia badawcze do rozwiązywania problemów naukowych związanych z bezpieczeństwem lotów, a także do rozwiązywania problemów praktycznych
	U_03	przygotować w języku polskim, z zachowaniem reguł naukowych i gramatycznych, prace pisemnych obejmujących problematykę zasad wykonywania lotów
kompetencje społeczne	K_01	Jest gotów do uznawania znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z wykonywaniem lotów BSP
	K_02	wypełniania zadań zawodowych w sposób fachowy i odpowiedzialny, w tym podejmowania innych wyzwań i działań na rzecz środowiska społecznego, w tym działań profilaktycznych związanych z zastosowaniem BSP w zagadnieniach bezpieczeństwa
	K_03	odpowiedzialnego wypełniania ról społeczno-zawodowych związanych z praktyką bezpieczeństwa budującego etos zawodu, który wykonuje rozwijania własnego dorobku zawodowego, budowania osobistego potencjału, a także doskonalenia zawodowego zgodnie z ideą edukacji ustawicznej
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:		
forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną	
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz aktywny udział w zajęciach	
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:		
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych	
kryteria oceny:	1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane	

przez wykładowcę wyliczona według wzoru:

$$Ocena\ ko\ncowa = (O1 + O2 + O3) / 3.$$

Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.

2) Praca pisemna (case study):

Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy.

Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.

3) Aktywny udział w zajęciach:

Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.

sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_03	40
	O2.	Praca pisemna (case study)	U_02, K_01, K_03	30
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03	30

sposób wyliczenia oceny końcowej:
$$Ocena\ ko\ncowa = 0,4 \times O1 + 0,3 \times O2 + 0,3 \times O3$$

sposób zaliczenia przedmiotu:

forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za aktywny udział w zajęciach, oraz za zajęcia praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia oraz praktyczne				
kryteria oceny:	1) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencji; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 od 81 do 85% frekwencji ; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji ; 3,0 od 70 do 75% frekwencji ; 2,0 – poniżej 70% frekwencji. 2) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	<i>Oz</i>	Aktywny udział w zajęciach	wszystkie efekty	-	20
	<i>Op</i>	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, K_01, K_03	2	80
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ końcowa = 0,2 * Oz + 0,8 * Op \times 2 / 2$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01				
W_02	K1_W02, K1_W03, K1_W06, K1_W07				
W_03	K1_W08, K1_W09				
U_01	K1_U01, K1_U02				
U_02	K1_U02, K1_U03, K1_U05, K1_U06				
U_03	K1_U07, K1_U09, K1_U12				
K_01	K1_K02				
K_02	K1_K03				
K_03	K1_K06, K1_K07				
Wykaz literatury:					
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):					
Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):					
1) Obwieszczenie Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 27 października 2016 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej w sprawie wyłączenia zastosowania niektórych przepisów ustawy – Prawo lotnicze do niektórych rodzajów statków powietrznych oraz określenia warunków i wymagań dotyczących używania tych statków2) 2) ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie standardów technicznych wykonywania geodezyjnych pomiarów sytuacyjnych i wysokościowych oraz opracowywania i przekazywania wyników tych pomiarów do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego 3) ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ I BUDOWNICTWA z dnia 21 lutego 1995 r. w sprawie rodzaju i zakresu opracowań geodezyjno-kartograficznych oraz czynności geodezyjnych obowiązujących w budownictwie 4) Szczegółowe zasady wykonywania lotów modeli latających oraz bezałogowych statków powietrznych o MTOM					

nie większej niż 25 kg nie będących na wyposażeniu lotnictwa państwowego w strefach ruchu lotniskowego lotnisk wojskowych (MATZ), Wytyczne Szefa Szefostwa Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 5 kwietnia 2016 r.

- 5) Eisenbeiß H., UAV Photogrammetry, Zurich, 2009
- 6) Kędzierski M., Fryškowska A., Wierzbicki D., Opracowania fotogrametryczne z niskiego pułapu, Wydawnictwa Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie 2014
- 7) Sawicki P., Bezzałogowe aparaty latające UAV w fotogrametrii i teledetekcji – stan obecny i kierunki rozwoju, Archiwum Fotogrametrii, Kartografii i Teledetekcji, Vol. 23, 2012, s. 365–376
- 8) Zaorski M., Cyberprzestrzeń a możliwości wykorzystania bezzałogowych statków powietrznych. Szanse – wyzwania – zagrożenia, [w:] Kozłowski M., Grubicka J., Kosznik-Biernacka S., Jakubczak R., Jakubczak W. (red): Cyberprzestrzeń. Uzależnienia, zahamowania, zagrożenia, Słupsk 2016

B. Literatura uzupełniająca:

1. Wytyczne Szefa Szefostwa Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej nr 7 z dnia 5 kwietnia 2016 r. w sprawie uszczegółowienia zasad wykonywania lotów modeli latających oraz bezzałogowych statków powietrznych o MTOM nie większej niż 25 kg w strefach ruchu lotniskowego lotnisk wojskowych (MATZ)
2. Formularz zgłoszenia lotów bezzałogowych statków powietrznych i modeli latających (o MTOM nie większej niż 25 kg) i wykonywanych w zasięgu wzroku operatora (VLOS)

C. Materiały źródłowe:

- Instrukcje, podręczniki użytkownika wybranych narzędzi BSP

D. Przydatne strony internetowe:

- www.ulc.gov.pl/
- www.pansa.pl/

Kontakt:

osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

1.1.2 Treści specjalistyczne w zakresie „Cyberzagrożenia”

1.1.2.1 Wykaz zajęć

Grupa treści kształcenia	Nazwa zajęć/przedmiotu	Kod
Treści specjalistyczne w zakresie „Cyberzagrożenia”	Bezpieczeństwo informacyjne	S.6.1.
	Techniczny wymiar cyberprzestrzeni	S.6.2.
	Społeczno-kulturowy wymiar cyberprzestrzeni	S.6.3.
	Cyberzagrożenia	S.6.4.
	Analiza ryzyka i zarządzanie systemami teleinformatycznymi	S.6.5.
	Ochrona informacji niejawnych w sieciach teleinformatycznych	S.6.6.
	Ochrona danych osobowych w sieciach teleinformatycznych	S.6.7.
	Cyberpatologie społeczne i ich konsekwencje	S.6.8.
	Przestępczość komputerowa i internetowa	S.6.9.
	Prawne i instytucjonalne uwarunkowania zwalczania cyberprzestępczości	S.6.10.
	Techniki monitoringu cyberprzestrzeni	S.6.11.
	Badania naukowe i komunikacja społeczna w Internecie	S.6.12.
	Systemy monitoringu cyberprzestrzeni	S.6.13.
	Diagnostyka cyberpatologii społecznych	S.6.14.
	Terapia cyberpatologii społecznych	S.6.15.
	Etyka mediów	S.6.16.
	Narzędzia do walki z atakami cybernetycznymi	S.6.17.
	Prewencja ataków cybernetycznych	S.6.18.
	Taktyka walki z atakami cybernetycznymi	S.6.19.
	Uzyskiwanie dowodów cyberprzestępstw w Internecie i podstawy informatyki śledczej	S.6.20.
	Obsługa i wykorzystanie BST	S.6.21.

1.1.2.2 Szczegółowy opis zajęć

S.6.1. Bezpieczeństwo informacyjne

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczbę punktów ECTS			
kod	nazwa		ECTS			
S.6.1.	Bezpieczeństwo informacyjne	ZO	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	W zakresie specjalności „cyberzagrożenia”	IV		
Dyscyplina:						
Nauki o bezpieczeństwie 100%						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Instytut Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	0,5	-	-		
• wykłady	8	4	-	-		
• zajęcia podsumowujące	1	0,5	-	-		
• studiowanie literatury i przygotowanie do kolokwium	-	-	10	15		
• przygotowanie pracy zaliczeniowej	-	-	5	5		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• zajęcia wprowadzające	2	1	-	-		
• ćwiczenia audytoryjne	16	12	-	-		
• kolokwium zaliczeniowe	2	2	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	10	15		
• przygotowanie do ćwiczeń	-	-	10	10		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	10		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:		zajęcia praktyczne:				

<ul style="list-style-type: none"> zajęcia z udziałem nauczycieli: 		<ul style="list-style-type: none"> zajęcia z udziałem nauczycieli: 	
wykład informacyjny, wykład z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej, informacja, dyskusja		wykład wprowadzający, informacja, dyskusja, konsultacje indywidualne i zespołowe	
<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 		<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 	
percepcja treści wykładów, sporządzanie notatek; studiowanie literatury, poszukiwanie i analizowanie informacji niezbędnej do przygotowania pracy zaliczeniowej; przygotowanie pracy zaliczeniowej		percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, poszukiwanie i analizowanie informacji niezbędnych do merytorycznego przygotowania się do zajęć, udział w dyskusji, studiowanie literatury; przygotowanie do kolokwium	
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> podstawy użytkowania IT 		<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia związane z: użytkowaniem IT i rozwojem społeczeństwa informacyjnego 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów z podstawowymi pojęciami, faktami i zagadnieniami merytorycznymi z zakresu bezpieczeństwa informacyjnego z perspektywy bezpieczeństwa personalnego i strukturalnego zapoznać ich z zasadami i prawnymi aspektami ochrony informacji w organizacjach zapoznać ich z zasadami organizacji systemów bezpieczeństwa teleinformatycznego zapoznać ich z teoretycznymi aspektami zarządzania bezpieczeństwem informacyjnym w organizacjach 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć studentów identyfikowania, interpretowania i wyjaśniania podstawowych zjawisk i procesów związanych z bezpieczeństwem informacyjnym nauczyć ich prognozować i modelować, a także przewidywać skutki podstawowych procesów i zjawisk stanowiących zagrożenie dla bezpieczeństwa informacyjnego nauczyć ich posługiwania się w swobodnie podstawowymi pojęciami, faktami i różnymi informacjami o charakterze specjalistycznym w trakcie komunikowania się ze specjalistami z zakresu bezpieczeństwa informacyjnego nauczyć ich przygotowania w języku polskim, z zachowaniem reguł naukowych i gramatycznych, prac pisemnych obejmujących problematykę szeroko rozumianego bezpieczeństwa informacyjnego 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> kształtować u studentów kompetencje w zakresie krytycznej oceny treści związanych z bezpieczeństwem informacyjnym, ich właściwej interpretacji i wykorzystania własnych przemyśleń do doskonalenia systemów ochrony informacji w organizacjach kształtować u nich kompetencje w zakresie wypełniania zadań zawodowych w sposób fachowy, odpowiedzialny i świadomy z wykorzystaniem wiedzy nabytej w ramach realizacji przedmiotu 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu; merytoryczne wprowadzenie do przedmiotu.	1	0,5
2.	Pojęcie i istota bezpieczeństwa informacyjnego: znaczenie bezpieczeństwa informacyjnego w warunkach rozwoju cyberprzestrzeni; definiowanie bezpieczeństwa informacyjnego; zasadnicze elementy bezpieczeństwa informacyjnego; przegląd zagrożeń bezpieczeństwa informacyjnego.	2	1
3.	Bezpieczeństwo informacji – aspekty teoretyczne: informacja i jej znaczenie w	2	1

	życiu organizacji; idea i zasady bezpieczeństwa informacji; prawne aspekty ochrony informacji; organizacyjne i techniczne środki bezpieczeństwa informacji.		
4.	Bezpieczeństwo teleinformatyczne: pojęcie i podstawowe zasady bezpieczeństwa teleinformatycznego; podstawowe wymagania wobec bezpieczeństwa teleinformatycznego i systemów teleinformatycznych; metody i środki stosowane w systemach i sieciach teleinformatycznych w instytucjach wrażliwych na zagrożenia.	2	1
5.	Zarządzanie bezpieczeństwem informacyjnym: zarządzania informacją i jej bezpieczeństwem – aspekty teoretyczne; zarządzanie bezpieczeństwem w ujęciu systemowym; ryzyko w zarządzaniu bezpieczeństwem informacyjnym; audyty systemu zarządzania bezpieczeństwem informacyjnym; organizacja i wdrażanie systemów bezpieczeństwa informacyjnego.	2	1
6.	Zajęcia podsumowujące: synteza treści omówionych w ramach wykładów; zapoznanie z oceną prac zaliczeniowych.	1	0,5
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych; zasady przygotowania się do zajęć; merytoryczne wprowadzenie do ćwiczeń.	2	1
2.	Zagrożenia bezpieczeństwa informacyjnego: definiowanie i klasyfikowanie zagrożeń bezpieczeństwa informacyjnego; podstawowe kategorie zagrożeń bezpieczeństwa informacji z perspektywy bezpieczeństwa państwa; podstawowe kategorie zagrożeń bezpieczeństwa informacji z perspektywy bezpieczeństwa organizacji; podstawowe kategorie zagrożeń bezpieczeństwa informacji z perspektywy bezpieczeństwa personalnego; zagrożenia bezpieczeństwa informacyjnego – studium przypadku; dyskusja na temat zagrożeń bezpieczeństwa informacyjnego w warunkach rozwoju cyberprzestrzeni.	2	2
3.	Przestępczość komputerowa: pojęcie przestępstwa w aspekcie prawnym i kryminologicznym; pojęcie i rodzaje przestępstw komputerowych; przestępczość komputerowa w Polsce w świetle oficjalnych raportów i statystyk; konsekwencje przestępczości komputerowej z perspektywy bezpieczeństwa personalnego i strukturalnego; walka z przestępczością komputerową; wybrane aspekty przestępstw komputerowych – studium przypadku; dyskusja na temat efektywności i doskonalenia systemu do walki z przestępczością komputerową.	2	2
4.	Prawne podstawy bezpieczeństwa informacji: źródła prawa dotyczące bezpieczeństwa informacyjnego; podstawowe akty prawa regulujące kwestie bezpieczeństwa informacyjnego; wymagania prawne dotyczące bezpieczeństwa informacji; normatywne uwarunkowania bezpieczeństwa informacji (norma ISO 2700); prawne konsekwencje naruszania bezpieczeństwa informacji; dyskusja na temat stanu prawnego bezpieczeństwa informacyjnego w Polsce.	2	2
5.	Ochrona danych osobowych: ochrona danych osobowych – pojęcie i istota; podstawowe zagrożenia danych osobowych; prawne uwarunkowania ochrony danych osobowych; organizacja systemu ochrony danych osobowych w organizacjach; administrator ochrony danych osobowych; ochrona danych osobowych w warunkach rozwoju cyberprzestrzeni – dyskusja.	2	2
6.	Ochrona informacji niejawnych: pojęcie informacji niejawnych i jej rodzaje; zagrożenia związane z ochroną informacji niejawnych; prawne regulacje w zakresie	2	2

	ochrony informacji niejawnych; organizacja systemów ochrony informacji niejawnych w organizacjach; podział kompetencji w zakresie ochrony informacji niejawnych w organizacjach; stan bezpieczeństwa ochrony informacji niejawnych w Polsce – dyskusja.		
7.	Zarządzanie informacją i jej bezpieczeństwem w organizacji: informacja jako zasób organizacji; definicja, cel i zakres zarządzania informacją; systemy informacyjne w organizacji; zarządzanie informacją operacyjną w organizacji; zarządzanie jakością informacji; zarządzanie bezpieczeństwem informacji; zarządzanie informacją w warunkach rozwoju cyberprzestrzeni – dyskusja.	2	1
8.	Audyt i ocena bezpieczeństwa organizacji: proces analizy i oszacowania ryzyka bezpieczeństwa informacji; przegląd znanych metodyk prowadzenia analizy i oszacowania ryzyka bezpieczeństwa informacji; plan, cele, zakres, kryteria i program audytu; organizacja i przebieg audytu; działania poaudytowe; znaczenie audytu w systemie zarządzania bezpieczeństwem informacji – dyskusja.	2	1
9.	Bezpieczeństwo informacyjne w systemie bezpieczeństwa państwa: bezpieczeństwo informacyjne z perspektywy bezpieczeństwa narodowego i jego zagrożenia; instytucje odpowiedzialne za bezpieczeństwo informacyjne; bezpieczeństwo informacyjne w warunkach rozwoju e-administracji; ochrona państwa przed zagrożeniami informacyjnymi; rola i zadania państwa w zakresie ochrony obywateli przed zagrożeniami bezpieczeństwa informacyjnego; stan bezpieczeństwa informacyjnego w Polsce – dyskusja.	2	1
10.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	2	1
Razem zajęć praktycznych:		20	15
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20

Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.

Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne

Efekty uczenia się:

kategoria	numer	treść
wiedza	W_01	zna podstawowe pojęcia, fakty i zagadnienia merytoryczne wpisujące się w teoretyczne podstawy bezpieczeństwa informacyjnego z perspektywy bezpieczeństwa personalnego i strukturalnego
	W_02	zna prawne uwarunkowania, organizację i funkcjonowanie systemów bezpieczeństwa informacyjnego od poziomu użytkowników sieci, organizacji wrażliwych na zagrożenia do poziomu państwa
	W_03	zna wyzwania i zagrożenia bezpieczeństwa informacyjnego w warunkach rozwoju cyberprzestrzeni
umiejętności	U_01	potrafi identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane z bezpieczeństwem informacyjnym z uwzględnieniem obowiązujących przepisów prawa
	U_02	potrafi prognozować i modelować, a także przewidywać skutki podstawowych procesów i zjawisk stanowiących zagrożenie dla bezpieczeństwa informacyjnego
	U_03	potrafi posługiwać się w swobodnie podstawowymi pojęciami, faktami i różnymi informacjami o charakterze specjalistycznym w trakcie komunikowania się ze specjalistami z zakresu bezpieczeństwa informacyjnego, jak również przygotować wystąpienia w formie ustnej i uczestniczyć w dyskusji
	U_04	potrafi przygotować w języku polskim, z zachowaniem reguł naukowych i gramatycznych, pracę pisemną obejmującą problematykę szeroko rozumianego bezpieczeństwa informacyjnego

kompetencje społeczne	K_01	posiada kompetencje w zakresie krytycznej oceny treści związanych z bezpieczeństwem informacyjnym, ich właściwej interpretacji i wykorzystania własnych przemyśleń do doskonalenia systemów ochrony informacji w organizacjach		
	K_02	posiada kompetencje w zakresie wypełniania zadań zawodowych w sposób fachowy, odpowiedzialny i świadomy z wykorzystaniem wiedzy nabytej w ramach realizacji przedmiotu		
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:				
forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną			
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz aktywny udział w zajęciach			
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, pracą pisemną oraz aktywny udział w zajęciach teoretycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %

uczenia się:	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_02	40
	O2.	Praca pisemna	W_03, U_04	30
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	W_01, W_02, W_03	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	<i>Ocena końcowa = 0,4xO1 + 0,3xO2+ 0,3xO3</i>			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: <i>Ocena końcowa=(O1 +O2+O3)/3.</i> Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 –</p>			

	poniżej 70% frekwencji.				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	Ip.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_03	40	
	O2.	Praca pisemna (case study)	U_02, U_04, K_01,	30	
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za aktywny udział w zajęciach, oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	<p>1) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencji; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 od 81 do 85% frekwencji ; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji ; 3,0 od 70 do 75% frekwencji ; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p> <p>2) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	Ip.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	Oz	Aktywny udział w zajęciach	wszystkie efekty	-	20
	Ot	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, U_04, K_02	1	80
	Op	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01	2	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,2\ Oz + 0,8\left(\frac{Ot\ x\ 1 + Op\ x\ 2}{1 + 2}\right)$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01, K1_W03, K1_W12				
W_02	K1_W05, K1_W06, K1_W07, K1_W08				
W_03	K1_W11				
U_01	K1_U01, K1_U03, K1_U07				
U_02	K1_U06				
U_03	K1_U08, K1_U10, K1_U11				
U_04	K1_U09				
K_01	K1_K01, K1_K06				

K_02	K1_K02, K1_K03
Wykaz literatury:	
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):	
<ul style="list-style-type: none"> • Janczak J., Nowak A., <i>Bezpieczeństwo informacyjne. Wybrane problemy</i>, Warszawa 2013 • Liedl K. (red.), <i>Transsektorowe obszary bezpieczeństwa narodowego</i>, Warszawa 2011 • Liderman K., <i>Bezpieczeństwo informacyjne</i>, Warszawa 2012 • Madej M., Terlikowski M., (red.), <i>Bezpieczeństwo teleinformatyczne państwa</i>, Warszawa 2009 • Nowak A., Scheffs W., <i>Zarządzanie bezpieczeństwem informacyjnym</i>, Warszawa 2009 	
B. Literatura uzupełniająca:	
<ul style="list-style-type: none"> • Bączek P., <i>Zagrożenia informacyjne a bezpieczeństwo państwa polskiego</i>, Toruń 2005 • <i>Biała księga bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej</i>, Warszawa 2013 • Depo J., <i>Bezpieczeństwo informacji</i>, Kraków 2011 • Liedl K., Piasecka P., Aleksandrowicz T.R., <i>Analiza informacji: teoria i praktyka</i>, Warszawa 2012 • Liedl K., <i>Bezpieczeństwo informacyjne w dobie terrorystycznych i innych zagrożeń bezpieczeństwa narodowego</i>, Warszawa 2008 	
Kontakt:	
C. Materiały źródłowe:	
<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych, Dz.U. 2018, poz. 1000, • Ustawa z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych, Dz.U. 2010 nr 182 poz. 1228, z późn. zm. • PN-ISO/IEC 27001, Technika informatyczna - Techniki bezpieczeństwa - Systemy zarządzania bezpieczeństwem informacji - Wymagania., Warszawa 2007 	
D. Przydatne strony internetowe:	
<ul style="list-style-type: none"> • https://www.gov.pl/web/cyfrizacja • https://www.nask.pl/ • https://www.cert.pl/ 	
Kontakt:	
osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.6.2. Techniczny wymiar cyberprzestrzeni

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa		ECTS			
S.6.2.	Techniczny wymiar cyberprzestrzeni	ZO	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	W zakresie specjalności „cyberzagrożenia”	IV		
Dyscyplina:						
nauki o bezpieczeństwie (40%), informatyka (60%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:			Osoby prowadzące zajęcia:			
Instytut Bezpieczeństwa Narodowego			Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki			
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				razem	liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)			
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• konwersatoria	8	3	-	-		
• zajęcia podsumowujące	1	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	5	6		
• przygotowanie pracy zaliczeniowej	-	-	5	6		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	5	8		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia audytoryjne	8	4	-	-		
• ćwiczenia laboratoryjne	10	9	-	-		
• zajęcia podsumowujące	1	1	-	-		
• studiowanie literatury i innych materiałów źródłowych	-	-	10	10		
• przygotowanie do zajęć	-	-	10	10		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	15		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			

<ul style="list-style-type: none"> zajęcia z udziałem nauczycieli: 		<ul style="list-style-type: none"> zajęcia z udziałem nauczycieli: 	
konwersatorium: informacyjne, problemowe, z prezentacją multimedialną, informacja, dyskusja		miniwykład wprowadzający, informacja, prezentacja materiałów multimedialnych, dyskusja, ćwiczenie praktyczne w warunkach laboratoryjnych	
<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 		<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 	
percepcja treści konwersatoriów, sporządzanie notatek; studiowanie literatury, poszukiwanie i analizowanie informacji; przygotowanie do kolokwium		percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, poszukiwanie i analizowanie informacji, analiza tekstów, samodzielne wykonywanie praktycznych zadań zleconych przez wykładowcę, przygotowanie do kolokwium	
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> podstawy użytkowania IT, podstawy nauk społecznych 		<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia związane z użytkowaniem IT, zna podstawowe zagadnienia związane z rozwojem cywilizacyjnym i jego konsekwencjami 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów z podstawowymi pojęciami, faktami i zagadnieniami merytorycznymi z zakresu technicznych aspektów cyberprzestrzeni, w tym rozwoju technologii komunikacyjno-informatycznych zapoznać studentów z budową i strukturą cyberprzestrzeni, jako tworzywa technicznego zapoznać studentów z pojęciem i cechami sztucznej inteligencji i jej związku z cyberprzestrzenią 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć studentów analizy i oceny współczesnych narzędzi ICT i ich związku z funkcjonowaniem cyberprzestrzeni nauczyć ich praktycznego wykorzystania wybranych narzędzi informatycznych i multimedii stosowanych szeroko w cyberprzestrzeni nauczyć ich identyfikowania ogólnych problemów technicznych związanych z funkcjonowaniem cyberprzestrzeni i wypowiedzania się na ten temat w gronie specjalistów nauczyć ich prognozowania rozwoju technologii ICT i ich wpływu na kierunki ewolucji cyberprzestrzeni rozwijać wśród nich potrzebę samoedukacji w dziedzinie nowych technologii i śledzenia na bieżąco kierunków ich rozwoju 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> przygotować ich do krytycznej analizy i oceny treści merytorycznych związanych z technicznymi aspektami cyberprzestrzeni uczyć ich znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z cyberprzestrzenią i funkcjonowaniem społeczeństwa informacyjnego pod kątem rozwoju kompetencji zawodowych, niezbędnych do budowania etosu zawodu specjalistów cyberprzestrzeni 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu; cyberprzestrzeń jako wytwór cywilizacji technicznej – merytoryczne wprowadzenie do przedmiotu.	1	1
2.	Technologie ICT, jako podstawa rozwoju cyberprzestrzeni: geneza i historia rozwoju ICT; pojęcie i istota; cechy; media komunikacyjne, nośniki umożliwiające zapis informacji, narzędzia umożliwiające przetwarzanie informacji, aplikacje i rodzaje złożonych systemów ICT; mobilne ICT.	2	1
3.	Cyberprzestrzeń: pojęcie i geneza cyberprzestrzeni; historia rozwoju	2	1

	cyberprzestrzeni; istota – podstawowe cechy cyberprzestrzeni, struktura cyberprzestrzeni, warstwy cyberprzestrzeni; użytkownicy cyberprzestrzeni.		
4.	Techniczne elementy cyberprzestrzeni: cyberprzestrzeń, jako efekt rozwoju cywilizacji technicznej; współczesny stan rozwoju techniki a cyberprzestrzeń; techniczne elementy w warstwie fizycznej, logicznej i kognitywnej, Internet, jako system technologiczny; podłączenie do Internetu i jego konsekwencje; techniczne zasady ochrony przed zagrożeniami z Internetu.	2	0,5
5.	Sztuczna inteligencja a cyberprzestrzeń: pojęcie i istota sztucznej inteligencji; geneza i historia AI; praktyczne zastosowania AI; sztuczna inteligencja w informatyce; praktyczne zastosowanie AI w cyberprzestrzeni.	2	0,5
6.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych; rozwój techniczny w dziedzinie technologii informatycznych – wprowadzenie do przedmiotu.	1	1
2.	Technologie informacyjno-komunikacyjne ICT – ćwiczenia audytoryjne: pojęcie i istota; cechy; urządzenia komunikacyjno-informatyczne – charakterystyka techniczno-użytkowa; zakres zastosowania; narzędzia ICT a sieci informatyczne; narzędzia ICT a Internet; perspektywy rozwoju nowych technologii – analiza przypadków.	2	1
3.	Wirtualna rzeczywistość– ćwiczenia audytoryjne: pojęcie i istota wirtualnego świata; historia wirtualnej rzeczywistości; zastosowane technologie (wizualizacja, dźwięk, zapach, dotyk, interakcja, urządzenia i systemy obliczeniowo-informatyczne), obszary praktycznego zastosowania wirtualnej rzeczywistości; możliwości zastosowania wirtualnej rzeczywistości – analiza przypadków.	2	1
4.	Internet rzeczy– ćwiczenia audytoryjne: pojęcie, istota i cel; obszary zastosowania (inteligentne domy, inteligentne budynki, inteligentne miasta, inteligentne sieci zdrowia, inteligentne przedsiębiorstwa, inteligentny przemysł, inteligentne systemy energetyczne, inteligentne systemy pomiarowe, monitorowanie środowiska, monitorowanie zagrożeń); Internet rzeczy w rozwijającym się społeczeństwie informacyjnym – szanse, wyzwania, zagrożenia.	2	1
5.	Internet, jako podstawa technologiczna rozwoju cyberprzestrzeni– ćwiczenia audytoryjne: pojęcie i istota Internetu; geneza i początki Internetu; metody dostępu do Internetu; elektroniczne media a dostęp do Internetu; perspektyw rozwoju Internetu.	2	1
6.	Techniki udostępniania usług Internetowych – zajęcia laboratoryjne: hosting usług WWW i pozycjonowanie treści w Internecie, promocja w portalach multimedialnych i społecznościowych, reklama w Internecie, aspekty formalne serwisów i transakcji internetowych, systemy płatności w Internecie – wdrożenia we własnych usługach, urządzenia mobilne w usługach internetowych (tworzenie i dystrybucja aplikacji mobilnych od strony technicznej).	5	4
7.	Multimedia i transmisje multimedialne w systemach informatycznych– zajęcia laboratoryjne: techniki kompresji obrazu i dźwięku wykorzystywane w transmisjach multimedialnych w Internecie, strumieniowanie multimedialnych pomiędzy użytkownikami oraz ruch IP multicast, systemy telefonii IP (VoIP), systemy wideokonferencyjne w praktyce, telewizja przemysłowa i jej integrowanie z systemami informatycznymi, transmisje multimedialne w usługach WWW, systemy prezentacji 3D w usługach WWW, systemy wizyjnej projekcji wielkogabarytowej i inne nietypowe rozwiązania w projekcji multimedialnych.	5	5

8.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.		1	1
Razem zajęć praktycznych:			20	15
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:			30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej. Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne				
Efekty uczenia się:				
kategoria	numer	treść		
wiedza	W_01	zna podstawowe pojęcia, fakty i zagadnienia merytoryczne z zakresu technicznych aspektów cyberprzestrzeni, w tym rozwoju technologii komunikacyjno-informatycznych		
	W_02	zna budowę i strukturę cyberprzestrzeni, jako tworu technicznego wpisującego się w obszar nauk społecznych		
	W_03	zna pojęcie i cechy sztucznej inteligencji i jej związku z cyberprzestrzenią		
umiejętności	U_01	potrafi dokonać analizy i oceny współczesnych narzędzi ICT i ich związku z funkcjonowaniem cyberprzestrzeni z wykorzystaniem wiedzy interdyscyplinarnej		
	U_02	potrafi wykorzystywać w praktyce wybrane narzędzia informatyczne i multimedia		
	U_03	potrafi identyfikować ogólne problemy techniczne związane z funkcjonowaniem cyberprzestrzeni i wypowiadać się na ten temat w gronie specjalistów		
	U_04	potrafi prognozować rozwój technologii ICT i wskazać ich wpływ na kierunki ewolucji cyberprzestrzeni		
	U_05	ma rozwiniętą potrzebę samoedukacji w dziedzinie nowych technologii i śledzenia na bieżąco kierunków ich rozwoju		
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej analizy i oceny treści merytorycznych związanych z technicznymi aspektami cyberprzestrzeni		
	K_02	jest gotów do uznania znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z cyberprzestrzenią i funkcjonowaniem społeczeństwa informacyjnego pod kątem rozwoju kompetencji zawodowych, niezbędnych z kolei do budowania etosu zawodu specjalistów cyberprzestrzeni		
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:				
forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną			
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz aktywny udział w zajęciach			
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, pracą pisemną oraz aktywny udział w zajęciach teoretycznych			
kryteria oceny:	1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi. 2) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej			

	<p>wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_02	40
	O2.	Praca pisemna	W_03, U_04	30
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	W_01, W_02, W_03, U_05	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4 \times O1 + 0,3 \times O2 + 0,3 \times O3$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $Ocena\ ko\ncowa = (O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne</p>			

	<p>niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_03	40	
	O2.	Praca pisemna (case study)	U_02, U_04, K_01	30	
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03, U_05	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za aktywny udział w zajęciach, oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
Kryteria oceny:	<p>1) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencji; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 od 81 do 85% frekwencji ; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji ; 3,0 od 70 do 75% frekwencji ; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p> <p>2) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	Oz	Aktywny udział w zajęciach	wszystkie efekty	-	20
	Ot	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, U_04, U_05, K_02, K_03	1	80
	Op	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, U_05, K_01	2	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,2\ Oz + 0,8\left(\frac{Ot\ x\ 1 + Op\ x\ 2}{1 + 2}\right)$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01, K1_W03				

W_02	K1_W07, K1_W09
W_03	K1_W09, K1_W11
U_01	K1_U01
U_02	K1_U02, K1_U04
U_03	K1_U01, K1_U08, K1_U09, K1_U10, K1_U11
U_04	K1_U06
U_05	K1_U14, K1_U07
K_01	K1_K01
K_02	K1_K02, K1_K06

Wykaz literatury:

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

- Anderson R., *Inżynieria zabezpieczeń*, Wyd. WNT, 2005.
- Ficoń K., *Sztuczna inteligencja nie tylko dla humanistów*, Warszawa 2013.
- *Media audiowizualne i cyfrowe wobec wyzwań współczesnego społeczeństwa*, opracowanie zbiorowe, Warszawa 2012.
- Miller M., *Internet rzeczy*, Warszawa 2016.
- Unold J., *Zarządzanie informacją w cyberprzestrzeni*, Warszawa 2015.
- Wołowski F., Zawila-Niedźwiecki J., *Bezpieczeństwo systemów informacyjnych. Praktyczny przewodnik zgodny z normami polskimi i międzynarodowymi*, Wyd.Edu-Libri, 2015
- Zalewski M., *Splątana sieć. Przewodnik po bezpieczeństwie nowoczesnych aplikacji WWW*, Wyd. Helion, 2012

B. Literatura uzupełniająca:

- *Bezpieczeństwo Microsoft Windows+Hacking zdemaskowany. Opracowanie zbiorowe*, Wydawnictwo Naukowe PWN, 2009.
- Dudek A., *Nie tylko wirusy. Hacking, cracking, bezpieczeństwo Internetu*, Wyd. Helion, 1998.
- Mitnick K., Simon W.L., Wozniak S., *Sztuka podstępów. Łamałem ludzi, nie hasła*, Wyd. Helion, 2014.
- Tanenbaum A., Wetherall D.J., *Sieci komputerowe*, Wyd. Helion, 2012.
- Media Cyfrowe - seria wydawnicza książek PWN

C. Materiały źródłowe:

- Instrukcje, podręczniki użytkownika wybranych narzędzi ICT

D. Przydatne strony internetowe:

- <http://www.cert.gov.pl/>

Kontakt:

osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.6.3. Społeczno-kulturowy wymiar cyberprzestrzeni

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.6.3.	Społeczno-kulturowy wymiar cyberprzestrzeni	ZO	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	W zakresie specjalności „cyberzagrożenia”	IV		
Dyscyplina:						
nauki o bezpieczeństwie (80%), informatyka (20%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Instytut Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				razem	liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)			
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• wykłady	8	3	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium zaliczeniowe	1	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	7	10		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	8	10		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• zajęcia wprowadzające	2	1	-	-		
• ćwiczenia audytoryjne	16	13	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium zaliczeniowe	2	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	10	10		
• przygotowanie materiałów (referat, prezentacja multimedialna) na zajęcia	-	-	10	15		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	10		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			

wykład informacyjny, wykład problemowy, wykład z prezentacją multimedialną, informacja, dyskusja		miniwykład wprowadzający, informacja, dyskusja, referat, prezentacja multimedialna materiałów merytorycznych przygotowanych przez studentów	
<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 		<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 	
percepcja treści wykładów, sporządzanie notatek; studiowanie literatury, poszukiwanie i analizowanie informacji; przygotowanie do kolokwium		percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, poszukiwanie i analizowanie informacji, analiza tekstów, przygotowanie referatu i prezentacji multimedialnej; przygotowanie do kolokwium	
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> podstawy użytkowania IT, podstawy nauk społecznych, podstawy nauk technicznych 		<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia związane z użytkowaniem IT, zna podstawy informatyki, elektroniki i telekomunikacji; zna podstawowe zagadnienia związane z rozwojem cywilizacyjnym i jego konsekwencjami 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów z podstawowymi pojęciami i teoretycznymi podstawami związanymi z wpływem cyberprzestrzeni na współczesną przestrzeń społeczną i kulturową zapoznać ich z zakresem i charakterem wpływu cyberprzestrzeni na przestrzeń kulturową i społeczną zapoznać ich dylematami towarzyszącymi rozwojowi cyberprzestrzeni i jej wpływu na rozwój cywilizacyjny ludzkości 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć studentów analizy, oceny i właściwej interpretacji faktów i zjawisk związanymi z poszczególnymi funkcjami cyberprzestrzeni nauczyć ich analizy i oceny wyzwań, zagrożeń i prognoz związanych z rozwojem cyberprzestrzeni i jej wpływem na przestrzeń społeczną i kulturową nauczyć identyfikowania ogólnych problemów społeczno-kulturowych związanych z funkcjonowaniem cyberprzestrzeni i wypowiedzania się na ten temat w gronie specjalistów rozwijać wśród nich potrzebę samoedukacji w dziedzinie nowych technologii i ich wpływu na życie społeczne i rozwój cywilizacyjny 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> przygotować ich do krytycznej analizy i oceny treści merytorycznych związanych ze społecznymi i kultowymi aspektami cyberprzestrzeni uczyć ich znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z cyberprzestrzenią oraz funkcjonowaniem społeczeństwa informacyjnego 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu; merytoryczne wprowadzenie do przedmiotu.	1	1
2.	Cyberprzestrzeń w przestrzeni kulturowej: tradycyjna kultura i jej działy; cyberprzestrzeń jako wytwór współczesnej kultury technicznej i medialnej; wpływ cyberprzestrzeni na poszczególne działy kultury: normatywną, symboliczną, materialną; cyberprzestrzeń a uniformizacja kultury i kultura masowa; kultura w cyberprzestrzeni; cyberprzestrzeń a rozwój cywilizacyjny; cyberprzestrzeń – szanse, wyzwania i zagrożenia dla przestrzeni kulturowej.	4	1,5
3.	Cyberprzestrzeń w przestrzeni społecznej: społeczeństwo tradycyjne a	4	1,5

	społeczeństwo sieci; społeczne funkcje cyberprzestrzeni; cyberprzestrzeń - wybrane elementy funkcjonowania społeczeństwa: polityka, edukacja, ekonomia, polityka społeczna; kontekst militarny cyberprzestrzeni; kontekst kryminologiczny cyberprzestrzeni; cyberprzestrzeń a rozwój społeczny; problematyka cyberprzestrzeni w dokumentach strategicznych dotyczących rozwoju Polski.		
4.	Zajęcia podsumowujące. Kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych.	2	1
2.	Funkcja polityczna cyberprzestrzeni: media a polityka, media a władza – aspekty ogólne; media jako czwarta władza; polityka w mediach informacyjnych; media jako narzędzie wsparcia partii politycznych (funkcja informacyjna, propagandowa, wspierająca kampanie wyborcze); marketing polityczny w cyberprzestrzeni; wpływ cyberprzestrzeni na życie polityczne – dyskusja.	2	1,5
3.	Funkcja ekonomiczna cyberprzestrzeni: ekonomiczna funkcja cyberprzestrzeni – pojęcie i istota; cyberprzestrzeń jako sektor gospodarki; cyberprzestrzeń jako miejsce pracy zawodowej (kompetencje zawodowe specjalisty od cyberprzestrzeni); wykorzystanie cyberprzestrzeni przez współczesne podmioty gospodarczo- biznesowe; wykorzystanie cyberprzestrzeni jako narzędzia wymiany finansowej; cyberprzestrzeń a globalizacja; wpływ cyberprzestrzeni na sferę ekonomiczną – dyskusja.	2	1,5
4.	Funkcja edukacyjna cyberprzestrzeni: edukacyjna funkcja cyberprzestrzeni – pojęcie i istota; nowe media i informatyka w programach kształcenia we współczesnej szkole; nowe media jako narzędzie edukacji; Internet jako narzędzie edukacji; możliwości wykorzystania wirtualnej rzeczywistości w edukacji; możliwości wykorzystania sztucznej inteligencji w edukacji; e-learning; nowe media i Internet a zagrożenia wychowawcze i zagrożenia dla rozwoju dziecka; wpływ cyberprzestrzeni na edukację – dyskusja.	2	1,5
5.	Funkcja kulturowa cyberprzestrzeni: kulturowa funkcja cyberprzestrzeni – pojęcie i istota; cyberprzestrzeń a kwestie tożsamości (w tym tożsamości narodowej); cyberprzestrzeń a patologie świadomości społecznej (język nienawiści, stereotypy i uprzedzenia; dyskryminacja, rasizm, eksterminacja); kultura w cyberprzestrzeni: kultura live; e-biblioteki, e-muzea itp.; uniformizacja kultury w cyberprzestrzeni; wpływ cyberprzestrzeni na współczesną kulturę – dyskusja.	2	1,5
6.	Funkcja społeczna cyberprzestrzeni: społeczna funkcja cyberprzestrzeni – pojęcie i istota; wpływ cyberprzestrzeni na rozwój społeczny; społeczeństwo sieci - jako wytwór cyberprzestrzeni; social media w cyberprzestrzeni nowy typ kontaktów społecznych; wpływ cyberprzestrzeni na społeczne funkcjonowanie współczesnego człowieka; zagrożenia społeczne w cyberprzestrzeni; wpływ cyberprzestrzeni na przestrzeń społeczną – dyskusja.	2	2
7.	Funkcja propagandowo-informacyjna cyberprzestrzeni: propagandowa i informacyjna funkcja cyberprzestrzeni – pojęcie i istota; pojęcie i istota propagandy, cybermedia jako narzędzia propagandy; walka informacyjna w cyberprzestrzeni; media tradycyjne a e-media; e-media jako narzędzie informacji; rozwój globalnych i krajowych serwisów informacyjnych w cyberprzestrzeni; zarządzanie informacją w cyberprzestrzeni; wpływ cyberprzestrzeni na zakres i charakter funkcji propagandowej i informacyjnej mediów – dyskusja.	2	1,5
8.	Funkcja militarna cyberprzestrzeni: funkcja militarna cyberprzestrzeni – pojęcie i istota; wpływ rozwoju cyberprzestrzeni na bezpieczeństwo militarne;	2	2

	cyberprzestrzeń jako narzędzie wykorzystywane do celów militarnych; zakres i charakter wykorzystania cyberprzestrzeni do celów militarnych; cyberprzestrzeń jako nowe pole walki; wpływ rozwoju cyberprzestrzeni na kształt i strukturę sił zbrojnych; cyberprzestrzeń w przestrzeni militarnej – dyskusja.		
9.	Kryminogenne aspekty cyberprzestrzeni: cyberprzestrzeń jako przestrzeń kryminogenna – podstawowe pojęcia i istota; czyny zakazane w cyberprzestrzeni; cyberprzemoc i jej konsekwencje; rozwój cyberprzestępczości pospolitej; cyberprzestępczość zorganizowana; cyberhazard; pedofilia w cyberprzestrzeni; pornografia w cyberprzestrzeni; cyberprzestrzeń jako czynnik kryminogeny – dyskusja.	2	1,5
10.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	2	1
Razem zajęć praktycznych:		20	15
Łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	treść	
wiedza	W_01	zna podstawowe pojęcia i teoretyczne podstawy związane z wpływem cyberprzestrzeni na współczesną przestrzeń społeczną i kulturę	
	W_02	zna zakres i charakter wpływu cyberprzestrzeni na przestrzeń kulturową i społeczną	
	W_03	zna dylematy towarzyszące rozwojowi cyberprzestrzeni i jej wpływu na rozwój cywilizacyjny ludzkości	
umiejętności	U_01	potrafi dokonać analizy, oceny i właściwej interpretacji faktów i zjawisk związanymi z poszczególnymi funkcjami cyberprzestrzeni	
	U_02	potrafi dokonać analizy i oceny wyzwań, zagrożeń i prognoz związanych z rozwojem cyberprzestrzeni i jej wpływem na przestrzeń społeczną i kulturę	
	U_03	potrafi identyfikować ogólne problemy społeczno-kulturowe związane z funkcjonowaniem cyberprzestrzeni i wypowiadać się na ten temat w gronie specjalistów	
	U_04	ma rozwiniętą potrzebę samoedukacji w dziedzinie nowych technologii i ich wpływu na życie społeczne i rozwój cywilizacyjny	
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej analizy i oceny treści merytorycznych związanych ze społecznymi i kultowymi aspektami cyberprzestrzeni	
	K_02	jest gotów do uznania znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z cyberprzestrzenią oraz budowania etosu zawodu, który będzie wykonywał po zakończeniu studiów	
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:			
forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną		
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz aktywny udział w zajęciach		
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:			
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, pracą pisemną oraz aktywny udział w zajęciach teoretycznych		
kryteria oceny:	1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86		

	<p>do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	Ip.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_02	40
	O2.	Praca pisemna	W_03, U_04	30
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	W_01, W_02, W_03	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $Ocena\ ko\ncowa = (O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study):</p>			

	<p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach:</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_03	40	
	O2.	Praca pisemna (case study)	U_02, U_04, K_01	30	
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za aktywny udział w zajęciach, oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
Kryteria oceny	<p>1) Aktywny udział w zajęciach:</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencji; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 od 81 do 85% frekwencji ; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji ; 3,0 od 70 do 75% frekwencji ; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p> <p>2) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkt y ECTS	waga oceny w %
	Oz	Aktywny udział w zajęciach	wszystkie efekty	-	20
	Ot	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, U_04, K_02	1	80
	Op	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01	2	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,2 Oz + 0,8\left(\frac{Ot \times 1 + Op \times 2}{1 + 2}\right)$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					

numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W01, K1_W02
W_02	K1_W06, K1_W08
W_03	K1_W12
U_01	K1_U01, K1_U02, K1_U06
U_02	K1_U01, K1_U02, K1_U06, K1_U07
U_03	K1_U01, K1_U12, K1_U13, K1_U14
U_04	K1_U07
K_01	K1_K01
K_02	K1_K02, K1_K07

Wykaz literatury:

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

- Bednarek J., Andrzejewska A. (red.), *Cyberprzestrzeń – Człowiek – Edukacja Dylematy społeczności cyfrowej*. Tom 2, Kraków2015
- Burszta W.J., *Globalizacja i nowa lokalność, Antropologia kultury*, Poznań1998.
- Giddens A., *Socjologia*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa2006.
- Szymański W., *Globalizacja. Wyzwania i zagrożenia*, Wyd. Difin, Warszawa2002.
- Sztompka P., *Socjologia. Analiza społeczeństwa*, Wydawnictwo Znak, Kraków2005.
- Wojciechowska-FilipekS.,CiekanowskiZ.,*Bezpieczeństwowfunkcjonowaniawcyberprzestrzenijednostki -organizacji-państwa*, Warszawa 2016.

B. Literatura uzupełniająca:

- Bauman Z., *Globalizacja*, PIW, Warszawa2000
- Bendyk E., *Antymatrix. Człowiek w labiryncie Sieci*, 2004.
- Barkowski J., *Człowiek zagrożony i niebezpieczny. Socjologia i psychologia zagrożeń*, Warszawa2011.
- Bigos K., *Tożsamość narracyjna w cyberprzestrzeni*, Kraków2009.
- Sokół R., *Jak pozostać anonimowym w sieci*, Wyd. Helion,2014.

C. Materiały źródłowe:

- Raporty, wyniki badań

D. Przydatne strony internetowe:

- <https://www.cybsecurity.org/>

Kontakt:

osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.6.4. Cyberzagrożenia

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.6.4.	Cyberzagrożenia	E	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	W zakresie specjalności „cyberzagrożenia”	IV		
Dyscyplina:						
nauki o bezpieczeństwie (60%), informatyka (40%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:			Osoby prowadzące zajęcia:			
Instytut Bezpieczeństwa Narodowego			Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki			
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• wykłady	8	3	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium zaliczeniowe	1	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	5	10		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	10		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• zajęcia wprowadzające	2	1	-	-		
• ćwiczenia audytoryjne	16	13	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium zaliczeniowe	2	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	10	15		
• przygotowanie materiałów (referat, prezentacja multimedialna) na zajęcia	-	-	10	10		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	10		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			

wykład informacyjny, wykład problemowy, wykład z prezentacją multimedialną, informacja, dyskusja		miniwykład wprowadzający, informacja, dyskusja, referat, prezentacja multimedialna materiałów merytorycznych przygotowanych przez studentów	
<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 		<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 	
percepcja treści wykładów, sporządzanie notatek; studiowanie literatury, poszukiwanie i analizowanie informacji; przygotowanie do kolokwium		percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, poszukiwanie i analizowanie informacji, analiza tekstów, przygotowanie referatu i prezentacji multimedialnej; przygotowanie do kolokwium	
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> podstawy użytkowania IT, podstawy nauk społecznych, podstawy nauk technicznych 		<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia związane z użytkowaniem IT, zna podstawy informatyki, elektroniki i telekomunikacji; zna podstawowe zagadnienia związane z rozwojem cywilizacyjnym i jego konsekwencjami 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów z podstawowymi pojęciami i teoretycznymi podstawami zagrożeń w cyberprzestrzeni zapoznać ich z zakresem i charakterem wpływu cyberprzestrzeni na bezpieczeństwo w wymiarze personalnym i strukturalnym zapoznać ich dylematami towarzyszącymi rozwojowi cyberprzestrzeni i jej wpływu na bezpieczeństwo w skali personalnej, narodowej i międzynarodowej 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć studentów analizy, oceny i właściwej interpretacji faktów i zjawisk związanymi z wybranymi zagrożeniami cyberprzestrzeni nauczyć ich analizy i oceny wyzwań, zagrożeń i prognoz związanych z rozwojem cyberprzestrzeni i jej wpływem na przestrzeń bezpieczeństwa w skali personalnej, narodowej i międzynarodowej nauczyć ich identyfikowania ogólnych problemów securitologicznych związanych z funkcjonowaniem cyberprzestrzeni i wypowiedania się na ten temat w gronie specjalistów rozwijać wśród nich potrzebę samoedukacji w dziedzinie cyberzagrożeń, ich diagnozy, terapii i profilaktyki 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> przygotować ich do krytycznej analizy i oceny treści merytorycznych związanych z zagrożeniami występującymi i związanymi z cyberprzestrzenią uczyć ich znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z cyberprzestrzenią oraz funkcjonowaniem społeczeństwa informacyjnego 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu; merytoryczne wprowadzenie do przedmiotu.	1	1
2.	Istota współczesnych zagrożeń: pojęcie i cechy zagrożeń z perspektywy securitologicznej; kategoryzacja zagrożeń z perspektywy globalnej, bezpieczeństwa narodowego i personalnego; współczesne problemy globalne; zagrożenia asymetryczne; zagrożenia bezpieczeństwa w świetle europejskiej strategii bezpieczeństwa; zagrożenia bezpieczeństwa w świetle polskiej strategii narodowej.	2	1
3.	Cyberprzestrzeń jako źródło zagrożeń: pojęcie i cechy cyberzagrożeń; cechy	3	1

	cyberprzestrzeni sprzyjające powstawaniu różnego rodzaju zagrożeń w cyberprzestrzeni; próba ogólnej typologii zagrożeń w cyberprzestrzeni; cyberzagrożenia z perspektywy bezpieczeństwa personalnego; cyberzagrożenia z perspektywy bezpieczeństwa strukturalnego; cyberzagrożenia bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej – próba diagnozy.		
4.	Cyberbezpieczeństwo: pojęcie cyberbezpieczeństwa; cyberbezpieczeństwo jako dziedzina bezpieczeństwa narodowego; cyberbezpieczeństwo z perspektywy bezpieczeństwa personalnego; cyberbezpieczeństwo w dokumentach strategicznych Rzeczypospolitej Polskiej; instytucjonalny wymiar systemu cyberbezpieczeństwa; bezpieczeństwo zasobów i komunikacji w Internecie.	3	1
5.	Zajęcia podsumowujące. Kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych.	2	1
2.	Cyberwojna: pojęcie i istota cyberwojny; cyberwojna jako zagrożenie asymetryczne; netwar a cyberwar; formy działań w ramach cyberwojny; wybrane aspekty cyberobrony; przykłady ataków noszących znamiona cyberwojny – analiza przypadków.	2	1,5
3.	Cyberprzestępczość: pojęcie i istota cyberprzestępczości; typologia cyberprzestępczości; charakterystyka wybranych form cyberprzestępczości; przyczyny i skutki cyberprzestępczości; ochrona i obrona przed cyberprzestępczością; stan zagrożenia cyberprzestępczością w Polsce – próba diagnozy; przykłady działań o charakterze cyberprzestępczym – analiza przypadków.	2	1,5
4.	Cyberszpiegostwo: pojęcie i istota cyberszpiegostwa; formy cyberszpiegostwa; militarny aspekt cyberszpiegostwa; cyberszpiegostwo gospodarcze; ochrona i obrona przed cyberszpiegostwem; przykłady działań o charakterze cyberszpiegowskim – analiza przypadków.	2	1,5
5.	Hacking: pojęcie i istota hakeringu; formy ataków stosowane przez hakerów; typologia hakerów; kultura hakerska; hacking jako forma przestępczości; ochrona i obrona przed atakami hakerów; przykłady ataków hakerskich – analiza przypadków.	2	1,5
6.	Cyberprzemoc: cyberprzemoc jako przejaw społecznej patologii – pojęcie i istota; formy i rodzaje cyberprzemocy; sprawcy i ofiary cyberprzemocy; diagnoza, terapia i profilaktyka cyberprzemocy; skala zagrożenia cyberprzemocą w Polsce – próba diagnozy; przykłady zachowań noszących znamiona cyberprzemocy – analiza przypadków.	2	2
7.	Cyberuzależnienia: cyberuzależnienia jako przejaw społecznej patologii – pojęcie i istota; formy i rodzaje cyberuzależnienia; społeczne i psychologiczne skutki cyberuzależnienia; diagnoza, terapia i profilaktyka cyberuzależnień; skala zagrożenia cyberuzależnieniem w Polsce – próba diagnozy; przykłady cyberuzależnień – analiza przypadków.	2	2
8.	Patologie seksualne w cyberświecie: cyberpedofilia; cyberpornografia; uzależnienie od cyberseksu; przyczyny i skutki patologii seksualnych w wirtualnym świecie; skala zjawiska w Polsce – próba diagnozy; ochrona i obrona przed patologiami seksualnymi w sieci; przykłady patologii seksualnych w sieci – analiza przypadków.	2	1,5
9.	Obsesyjne granie w gry komputerowe: pojęcie i historia gier komputerowych; rodzaje gier komputerowych; pozytywne i negatywne aspekty gier komputerowych; gry komputerowe – granica uzależnienia i obsesji; cyberhazard; obsesyjne granie w gry komputerowe – analiza przypadków.	2	1,5

10.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.		2	1
Razem zajęć praktycznych:			20	15
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:			30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej. Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne				
Efekty uczenia się:				
kategoria	numer	treść		
wiedza	W_01	zna podstawowe pojęcia i teoretyczne podstawy związane z cyberzagrożeniami		
	W_02	zna zakres i charakter wpływu cyberprzestrzeni na bezpieczeństwo w wymiarze personalnym i strukturalnym		
	W_03	zna dylematy towarzyszące rozwojowi cyberprzestrzeni i jej wpływ na bezpieczeństwo w skali personalnej, narodowej i międzynarodowej		
umiejętności	U_01	potrafi dokonać analizy, oceny i właściwej interpretacji faktów i zjawisk związanymi z wybranymi zagrożeniami cyberprzestrzeni		
	U_02	potrafi dokonać analizy i oceny wyzwań, zagrożeń i prognoz związanych z rozwojem cyberprzestrzeni i jej wpływem na przestrzeń bezpieczeństwa w skali personalnej, narodowej i międzynarodowej		
	U_03	potrafi identyfikować ogólne problemy securitologiczne związane z funkcjonowaniem cyberprzestrzeni i wypowiadać się na ten temat w gronie specjalistów		
	U_04	ma rozwiniętą potrzebę samoedukacji w dziedzinie cyberzagrożeń, ich diagnozy, terapii i profilaktyki		
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej analizy i oceny treści merytorycznych związanych z zagrożeniami występującymi i związanymi z cyberprzestrzenią		
	K_02	jest gotów do uznania znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z cyberprzestrzenią oraz rozwoju etosu zawodu, który będzie wykonywał po zakończeniu studiów		
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:				
forma zaliczenia:	egzamin			
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych, aktywny udział w zajęciach oraz z egzaminu			
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, oraz aktywny udział w zajęciach			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie</p>			

	<p>określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_02	40
	O2.	praca pisemna	W_01, W_02, W_03, U_04, K_01	30
	O3.	aktywny udział w zajęciach	W_01, W_02, W_03, K_02	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych:</p> <p>Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $Ocena\ ko\ncowa = (O1 + O2 + O3) / 3$.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study):</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom</p>			

	<p>merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1.	kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_02, U_03	40	
	O2.	praca pisemna (case study)	U_01, U_03, U_04, K_01, K_02	30	
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$				
sposób zaliczenia i forma egzaminu:					
forma egzaminu:	egzamin pisemny z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru				
forma oceny końcowej:	ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę				
kryteria oceny:	5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	Ot	test pisemny	wszystkie efekty	100	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = Ot$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za aktywny udział w zajęciach, egzamin oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	<p>1) Aktywny udział w zajęciach</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p> <p>2) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0; 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.</p> <p>3) Ocena za egzamin zgodnie z przyjętymi kryteriami.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	Oz	Aktywny udział w zajęciach	wszystkie efekty	-	10

	<i>Oe</i>	egzamin	wszystkie efekty	-	50
	<i>Ot</i>	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, U_04, K_01, K_02	1	40
	<i>Op</i>	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01	2	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,1\ O_z + 0,5\ O_e + 0,4\ \left(\frac{O_t \times 1 + O_p \times 2}{1 + 2}\right)$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01, K1_W02				
W_02	K1_W06, K1_W08				
W_03	K1_W12				
U_01	K1_U01, K1_U02, K1_U06				
U_02	K1_U01, K1_U02, K1_U06, K1_U07				
U_03	K1_U01, K1_U12, K1_U13, K1_U14				
U_04	K1_U14				
K_01	K1_K01				
K_02	K1_K02, K1_K07				
Wykaz literatury:					
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):					
<ul style="list-style-type: none"> • Bednarek J., Andrzejewska A., <i>Zagrożenia cyberprzestrzeni i świata wirtualnego</i>, Warszawa 2009. • Goodman M., <i>Zbrodnie przyszłości</i>, 2016. • Kosiński J., <i>Przestępczość teleinformatyczna</i>. Materiały seminaryjne, Wydawnictwo WSPol, Szczytno 2006. • Wójcik J.W., <i>Przestępstwa komputerowe, cz. II - Techniki zapobiegania</i>, CIM, Warszawa 1999. • Wojciechowska-Filipek S., Ciekankowski Z., <i>Bezpieczeństwo funkcjonowania w cyberprzestrzeni jednostki - organizacji - państwa</i>, Warszawa 2016. 					
B. Literatura uzupełniająca:					
<ul style="list-style-type: none"> • Ciborski T., <i>Ukryta tożsamość. Jak się obronić przed utratą prywatności</i>, Wyd. Helion, 2015. • <i>Cyberzagrożenia w środowisku bezpieczeństwa XXI wieku</i>, Białoskórski R. WSCiL, Warszawa, 2011. • Liderman K., <i>Bezpieczeństwo informacyjne</i>, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2012. • Sienkiewicz P., <i>Analiza systemów zagrożenia dla bezpieczeństwa cyberprzestrzeni</i>, Automatyka 2009 Tom 13, Zeszyt 2. • Sienkiewicz P., <i>10 wykładów</i>, Akademia Obrony Narodowej - Wydział Wydawniczy, Warszawa 2005. • Urbanek A., <i>Cyberwojna – zagrożenie asymetryczne współczesnej przestrzeni bezpieczeństwa</i>, „Studia nad bezpieczeństwem” nr 1, Słupsk 2016. 					
C. Materiały źródłowe:					
<ul style="list-style-type: none"> • Komunikat komisji do parlamentu europejskiego, rady oraz komitetu regionów - w kierunku ogólnej strategii zwalczania cyberprzestępczości 					
D. Przydatne strony internetowe:					
<ul style="list-style-type: none"> • www.europarl.europa.eu • http://about.att.com/story/cybersecurity_insights_report.html • http://www.cisco.com/c/en/us/products/security/security-reports.html • https://security.googleblog.com/2016/04/android-security-2015-annual-report.html • https://www.symantec.com/security-center/threat-report 					

Kontakt:	
osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.6.5. Analiza ryzyka i zarządzanie systemami teleinformatycznymi

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.6.5.	Analiza ryzyka i zarządzanie systemami teleinformatycznymi	E	3			
Kierunek studiów:	Bezpieczeństwo narodowe					
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	W zakresie specjalności „cyberzagrożenia”	IV		
Dyscyplina:						
nauki o bezpieczeństwie (50%), matematyka (10%), informatyka (40%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Instytut Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• konwersatorium	8	3	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	1	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	13	18		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	2	2		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia umiejętności praktycznych	18	13	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	1	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	10	10		
• przygotowanie materiałów na zajęcia	-	-	10	15		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	10		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
konwersatorium: informacyjne, problemowe, z			miniwykład wprowadzający, informacja, prezentacja			

prezentacją multimedialną, informacja, dyskusja		materiałów multimedialnych, dyskusja, ćwiczenie praktyczne w warunkach laboratoryjnych	
<ul style="list-style-type: none"> • samodzielna praca studenta: 		<ul style="list-style-type: none"> • samodzielna praca studenta: 	
percepcja treści konwersatorium, sporządzanie nota- tek; studiowanie literatury, poszukiwanie i analizowanie informacji, przygotowanie do kolokwium		percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, poszukiwanie i analizowanie informacji, analiza tekstów, samodzielne wykonywanie praktycznych zadań zleconych przez wykładowcę, przygotowanie do kolokwium	
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> • podstawy administracji cyfrowej, inżynieria Internetu 		<ul style="list-style-type: none"> • student zna podstawowe zagadnienia dotyczące zagrożeń dla informacji w kontekście uwarunkowań prawnych i przechowywaniu informacji w systemach teleinformatycznych 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> • zapoznać studentów z regulacjami prawnymi dotyczącymi zarządzania bezpieczeństwem informacji • zapoznać studentów z podstawowymi pojęciami, faktami i zagadnieniami merytorycznymi z zakresu przechowywania informacji w systemach teleinformatycznych • zapoznać ich z metodami obliczania ryzyka bezpieczeństwa informacji w systemach teleinformatycznych • zapoznać ich z podstawową wiedzą z zakresu zasad i procedur audytu bezpieczeństwa informacji 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> • nauczyć ich wykorzystywania wiedzy z zakresu zarządzania bezpieczeństwem informacji w systemach teleinformatycznych • nauczyć ich analizy i oceny ryzyka bezpieczeństwa informacji w systemach teleinformatycznych • nauczyć ich umiejętności wykonywania zasadniczych dokumentów wynikających z regulacji prawnych w zakresie obliczania ryzyka i zarządzania bezpieczeństwem w sieciach teleinformatycznych • nauczyć ich kontroli ewaluacji ryzyka bezpieczeństwa informacji 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> • przygotować ich do krytycznej analizy i oceny treści podstawowych aktów prawnych dotyczących ryzyka i bezpieczeństwa informacji w sieciach teleinformatycznych • wykształtować w nich nawyk permanentnego dbania o procedury aktualizacyjne związane z bezpieczeństwem informacji; • uczyć ich znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z bezpieczeństwem informacji 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu.	1	1
2.	Metodyka analizy ryzyka w sieciach teleinformatycznych, kontrola w sieciach teleinformatycznych: program do analizy ryzyka, raportowanie, automatyzacja pracy, biblioteki danych, zapisywanie stanu do pliku, kontrola, nadzór i audyt bezpieczeństwa informacji.	2	1
3.	Usługi bezpieczeństwa: zagadnienia prawne i organizacyjne bezpieczeństwa sieci teleinformatycznych, zasady konstruowania polityk bezpieczeństwa, pojęcie uwierzytelnienia, autoryzacji, poufności prywatności. Integralności i niezaprzeczalności. Wirtualne sieci prywatne. Stosowane protokoły	2	1

	bezpieczeństwa.		
4.	Zagrożenia komputerowe: wrażliwość systemu na szkodliwe oprogramowanie. Rodzaje i klasyfikacja zagrożeń. Rodzaje ataków sieciowych (pasywne i aktywne). Programy złośliwe: klasyfikacja i przykłady oraz zagrożenia. Bezpieczne oprogramowanie.	2	0,5
5.	Zapory sieciowe i programy antywirusowe, systemy wykrywania zagrożeń: Charakterystyka i rodzaje zapór sieciowych. Metody wykrywania i blokowania ataków sieciowych. Programy antywirusowe. Sygnatury zagrożeń. Wykrywanie anomalii. systemy wykrywania zagrożeń (IntrusionDetection and Prevention Systems).	2	0,5
6.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych; zasady opracowania konspektu pracy projektowej	1	1
2.	Przepisy prawne normujące bezpieczeństwo teleinformatyczne w organizacji: Analiza ryzyka przy tworzeniu sieci teleinformatycznej, polityka bezpieczeństwa informacji, instrukcja bezpieczeństwa sieci teleinformatycznej	4	2
3.	Urządzenia teleinformatyczne wspierające usługi bezpieczeństwa: rodzaje i charakterystyka urządzeń teleinformatycznych wspierających usługi bezpieczeństwa teleinformatycznego (np. firewall, IPS) dostępne na rynku	4	2
4.	Praktyczna praca w systemach bezpieczeństwa teleinformatycznego: Ćwiczenia laboratoryjne na sprzęcie teleinformatycznym (Cisco ASA5506, Juniper SRX300, CheckPoint 2200, PaloAlto PA-200, itp.). Konfiguracja usług bezpieczeństwa i wykonanie testów.	10	9
5.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć praktycznych:		20	15
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	treść	
wiedza	W_01	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu podstawowe pojęcia, fakty i zagadnienia merytoryczne związane z obliczaniem ryzyka bezpieczeństwa informacji	
	W_02	zna i rozumie zasady podstawowych procedur niezbędnych do zapewniania bezpieczeństwa informacji w sieciach teleinformatycznych	
	W_03	zna i rozumie istotę procesów zarządzania bezpieczeństwem informacji w sieciach teleinformatycznych oraz ochrony cyberprzestrzeni przed różnego rodzaju zagrożeniami w tym socjotechniką	
	W_04	zna i rozumie tradycyjne i nowoczesne metody, techniki i narzędzia zapewniające bezpieczeństwo informacji w sieciach teleinformatycznych	
umiejętności	U_01	potrafi wykorzystywać w praktyce tradycyjne i nowoczesne metody, techniki i narzędzia usprawniające bezpieczeństwo w sieciach teleinformatycznych w społeczeństwie informacyjnym i wykorzystanie cyberprzestrzeni w celach społecznych, w tym technologie IT, pozwalające na optymalizację zarządzania bezpieczeństwem informacji oraz, wspomaganie procesów rozwiązywania typowych i nietypowych	

		problemów bezpieczeństwa w systemach teleinformatycznych
	U_02	potrafi wykorzystywać metody, techniki i narzędzia do rozwiązywania problemów bezpieczeństwa w sieciach teleinformatycznych, a także do rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów praktycznych
	U_03	potrafi rozwiązywać proste zadania inżynierskie związane z praktycznym wykorzystaniem technologii bezpieczeństwa w sieciach teleinformatycznych
	U_04	potrafi posługiwać się w swobodnie pojęciami, faktami i różnymi informacjami o charakterze specjalistycznym w trakcie komunikowania się ze specjalistami zajmującymi się problematyką bezpieczeństwa w sieciach teleinformatycznych
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do inicjowania i podejmowania działań na rzecz bezpieczeństwa w sieciach teleinformatycznych
	K_02	jest gotów do myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy i innowacyjny zarówno w zakresie zadań podejmowanych na rzecz organizacji, w której znajdzie zatrudnienie, jak i zadań związanych z realizacją celów życiowych
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:		
forma zaliczenia:	egzamin	
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych, aktywny udział w zajęciach oraz z egzaminu	
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:		
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, oraz aktywny udział w zajęciach	
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p>	

sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_02	40
	O2.	praca pisemna	W_01, W_02, W_03, U_04, K_01	30
	O3.	aktywny udział w zajęciach	W_01, W_02, W_03, K_02	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	<i>Ocena końcowa = 0,4xO1 + 0,3xO2+ 0,3xO3</i>			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: <i>Ocena końcowa=(O1 +O2+O3)/3.</i> Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %

uczenia się:	O1.	kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_02, U_03	40	
	O2.	praca pisemna (case study)	U_01, U_03, U_04, K_01, K_02	30	
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$				
sposób zaliczenia i forma egzaminu:					
forma egzaminu:	egzamin pisemny z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru				
forma oceny końcowej:	ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę				
kryteria oceny:	5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się w trakcie egzaminu:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	Ot	test pisemny	wszystkie efekty	100	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = Ot$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za aktywny udział w zajęciach, egzamin oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	<p>1) Aktywny udział w zajęciach Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p> <p>2) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.</p> <p>3) Ocena za egzamin zgodnie z przyjętymi kryteriami.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	Oz	Aktywny udział w zajęciach	wszystkie efekty	-	10
	Oe	egzamin	wszystkie efekty	-	50
	Ot	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, U_04, K_01, K_02	1	40
	Op	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01	2	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,1 Oz + 0,5Oe + 0,4\left(\frac{Ot \times 1 + Op \times 2}{1 + 2}\right)$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01				

W_02	K1_W04
W_03	K1_W09
W_04	K1_W10
U_01	K1_U04
U_02	K1_U06
U_03	K1_U10
U_04	K1_U12, K1_U13, K1_U14
K_01	K1_K04
K_02	K1_K05

Wykaz literatury:

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

- McNab Ch., *Ocena bezpieczeństwa sieci*, Warszawa 2017.
- Ogiela M., *Systemy utajniania informacji*, Wydawnictwa AGH, Kraków 2000.
- Stallings W., *Kryptografia i bezpieczeństwo sieci komputerowych*, Warszawa 2011.
- Wojciechowska-Filipek S., Ciekankowski Z., *Bezpieczeństwo funkcjonowania w cyberprzestrzeni jednostki organizacji państwa*, Warszawa 2016.

B. Literatura uzupełniająca:

- Artykuły z czasopism poruszających kwestie bezpieczeństwa, np. IEEE Security & Privacy.
- Materiały z sieci Internet: strony producentów sprzętu i oprogramowania.
- Zalecenia ITU-T i innych organizacji standaryzacyjnych (np. rekomendacja ITU-TX.805).

C. Materiały źródłowe:

- Ustawa z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz.U. 2016 r., poz. 1167);
- Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 lipca 2011 r. w sprawie podstawowych wymagań bezpieczeństwa teleinformatycznego – (Dz.U. z 2011 r., Nr 159, poz. 948);
- Ustawa o ochronie danych osobowych (Dz. U. 2016 r. poz. 922)

D. Przydatne strony internetowe:

- Materiały z sieci Internet: strony producentów sprzętu i oprogramowania.
- Zalecenia ITU-T i innych organizacji standaryzacyjnych (np. rekomendacja ITU-TX.805).

Kontakt:

osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.6.6. Ochrona informacji niejawnych w sieciach teleinformatycznych

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.6.6.	Ochrona informacji niejawnych w sieciach teleinformatycznych	ZO	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	W zakresie specjalności „cyberzagrożenia”	IV		
Dyscyplina:						
nauki o bezpieczeństwie (40%), informatyka (60%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Instytut Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• konwersatorium	8	3	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	1	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	10	15		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	5	5		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia audytoryjne	18	13	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	1	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	10	15		
• przygotowanie materiałów na zajęcia	-	-	10	10		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	10		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
konwersatorium: informacyjne, problemowe, z prezentacją multimedialną, informacja, dyskusja			konwersatorium informacyjne, informacja, pokaz sposobu wykonania wystąpienia z omówieniem, dyskusja, analiza			

	materiałów źródłowych		
<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 		
percepcja treści konwersatorium, sporządzanie nota- tek; studiowanie literatury, przygotowanie do kolokwium	percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie wystąpienia z omówieniem, przygotowanie do kolokwium		
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:	Wymagania wstępne:		
<ul style="list-style-type: none"> podstawy nauk o bezpieczeństwie, podstawy administracji, cyberprzestrzeń i jej zagrożenia 	<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia związane z wiedzą o zagrożeniach w cyberprzestrzeni i prawnych uwarunkowaniach bezpieczeństwa instytucji i obywatela 		
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów z regulacjami prawnymi dotyczącymi zarządzania ochroną informacji niejawnej zapoznać ich z podstawowymi pojęciami, faktami i zagadnieniami merytorycznymi z zakresu ochrony informacji niejawnej zapoznać ich ze strukturą i zadaniami instytucji państwowych i obowiązkami pionu ochrony informacji w organizacji zapoznać z podstawową literaturą i aktami prawnymi regulującymi ochronę informacji niejawnej 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć studentów wykorzystania wiedzy z zakresu ochrony informacji niejawnej w organizacji nauczyć ich wykorzystania wiedzy z zakresu wdrażania procedur ochrony informacji niejawnej w organizacji; nauczyć ich umiejętności wykonywania zasadniczych dokumentów wynikających z regulacji prawnych w zakresie ochrony informacji niejawnej ze szczególnym uwzględnieniem sieci teleinformatycznych 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> przygotować ich do krytycznej analizy i oceny treści podstawowych aktów prawnych dotyczących ochrony informacji niejawnej uczyć ich rozwiązywania problemów dotyczących bezpieczeństwa dokumentacji niejawnej w organizacji rozbudzać ich potrzeby dotyczące przestrzegania norm prawnych w zakresie ochrony informacji niejawnej 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotów.	1	1
2.	System ochrony informacji niejawnej RP: podstawowe akty prawne , definicje i zasadnicze pojęcia, klasyfikacja dokumentów niejawnych, system ochrony informacji niejawnej, rozwiązania instytucjonalne ochrony informacji niejawnej, odpowiedzialność karna.	2	1
3.	Rola i zadania pionu ochrony informacji niejawnej: rola i zadania pełnomocnika ds. informacji niejawnej, rola i zadania kierownika organizacji, zadania pracowników pionu ochrony informacji niejawnych, rola i zadania kancelarii tajnej.	2	1
4.	Postępowanie w sytuacji zagrożenia dla informacji niejawnych: poziomy zagrożenia informacji niejawnych, postępowanie w przypadku stwierdzenia zagrożenia, postępowanie w przypadku ujawnienia informacji niejawnych, kontrola informacji niejawnych.	2	0,5
5.	Postępowania sprawdzające i bezpieczeństwo przemysłowe: dostęp do informacji niejawnych, rodzaje postępowań sprawdzających, kompetencje pełnomocnika i kierownika organizacji w zakresie postępowań sprawdzających, czynności sprawdzające, zawieszenie postępowania, umorzenie postępowania,	2	0,5

	wydanie poświadczenia, wznowienie postępowania, postępowanie skargowe, podmioty bezpieczeństwa przemysłowego, postępowanie bezpieczeństwa przemysłowego, świadectwo bezpieczeństwa przemysłowego.		
6.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych; zasady opracowania konspektu pracy dyplomowej.	1	1
2.	Podstawowe procedury i dokumentacja postępowania zwykłego: wykonanie dokumentów niejawnych, szczególne wymagania bezpieczeństwa, procedury bezpiecznej eksploatacji autonomicznego systemu komputerowego, założenie i prowadzenie dziennika zdarzeń, założenie listy użytkowników,	4	3
3.	Postępowania sprawdzające: złożenie wniosku o dostęp do informacji niejawnej, wykonanie podstawowych dokumentów postępowania zwykłego, wykonanie instrukcji dla dokumentów zastrzeżonych.	4	3
4.	Wykonanie procedur i dokumentacji postępowania przemysłowego: wykonanie wniosku o wszczęcie postępowania przemysłowego do ABW, wykonanie kwestionariusza bezpieczeństwa przemysłowego.	2	2
5.	Organizacja pracy kancelarii tajnej: zadania i organizacja kancelarii tajnej, obowiązki kierownika i personelu kancelarii tajnej, przeklasyfikowanie dokumentów, wykonanie dokumentacji kancelarii tajnej.	4	2
6.	Sporządzenie planu konwoju dokumentów niejawnych: podstawa prawna organizacji konwoju dokumentacji niejawnych	4	3
7.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć praktycznych:		20	15
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	treść	
wiedza	W_01	zna podstawowe procesy, możliwości techniczne, w tym przeznaczenie i budowę urządzeń i narzędzi informatycznych i zasady ich wykorzystania w tworzeniu różnego rodzaju systemów ochrony informacji niejawnych	
	W_02	zna w zaawansowanym stopniu reguły, normy i zasady ochrony informacji niejawnych oraz moralne oraz prawne regulacje w tym zakresie	
	W_03	zna w zaawansowanym stopniu istotę procesów ochrony informacji niejawnych w sytuacjach różnego rodzaju zagrożeń o charakterze technicznym i społecznym w różnego rodzaju organizacjach i instytucjach	
	W_04	zna w zaawansowanym stopniu tradycyjne i nowoczesne metody, techniki i narzędzia usprawniające praktykę funkcjonowania ochrony informacji niejawnej, w tym technologie IT, pozwalające na optymalizację zarządzania bezpieczeństwem informacji w sieciach	
umiejętności	U_01	potrafi wykonywać w oparciu o wiedzę teoretyczną i umiejętności praktyczne nabywane w trakcie studiów podstawowe dokumenty ochrony informacji niejawnych, z wykorzystaniem różnych źródeł wiedzy, metod oraz narzędzi informacyjno-komunikacyjnych (IT)	

	U_02	potrafi dokonać krytycznej analizy sposobu funkcjonowania istniejących rozwiązań technicznych i funkcjonalnych związanych z ochroną informacji niejawnych
	U_03	posługiwać się prawidłowo systemami normatywnym, w tym regułami, normami i zasadami etycznymi, moralnymi oraz prawnymi związanymi ściśle z praktyką ochrony informacji niejawnych w warunkach społeczeństwa informacyjnego i praktyką korzystania z cyberprzestrzeni
	U_04	posługiwać się w swobodnie pojęciami, faktami i różnymi informacjami o charakterze specjalistycznym w zakresie ochrony informacji niejawnych w trakcie komunikowania się ze specjalistami zajmującymi się problematyką ochrony informacji niejawnych
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do wypełniania zadań zawodowych w sposób fachowy i odpowiedzialny, w tym podejmowania innych wyzwań i zadań na rzecz ochrony informacji niejawnych
	K_02	jest gotów do inicjowania i podejmowania działań na rzecz interesu publicznego rzecz ochrony informacji niejawnych
	K_03	jest gotów do myślenia i działania w sposób innowacyjny zarówno w zakresie zadań podejmowanych na rzecz organizacji, w której znajdzie zatrudnienie, jak i zadań związanych z realizacją własnych celów życiowych, w tym rozwoju osobistego i zawodowego
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:		
forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną	
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz aktywny udział w zajęciach	
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:		
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, pracę pisemną oraz aktywny udział w zajęciach teoretycznych	
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru:</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) Praca pisemna:</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach:</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81</p>	

	do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	Ip.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_02	40
	O2.	Praca pisemna	W_03, W_04, U_04, K_03	30
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	W_01, W_02, W_03, W_04	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4 \times O1 + 0,3 \times O2 + 0,3 \times O3$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $Ocena\ ko\ncowa = (O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 –</p>			

	poniżej 70% frekwencji.				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_03	40	
	O2.	Praca pisemna (case study)	U_02, U_04, K_01, K_03	30	
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za aktywny udział w zajęciach, oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	<p>1) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencji; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 od 81 do 85% frekwencji ; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji ; 3,0 od 70 do 75% frekwencji ; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p> <p>2) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkt y ECTS	waga oceny w %
	Oz	Aktywny udział w zajęciach	wszystkie efekty	-	20
	Ot	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, W_04, U_04, K_02, K_03	1	80
	Op	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_03	2	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,2\ Oz + 0,8\left(\frac{Ot\ x\ 1 + Op\ x\ 2}{1 + 2}\right)$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W06				
W_02	K1_W07				
W_03	K1_W09				
W_04	K1_W12				
U_01	K1_U02, K1_U13				
U_02	K1_U05				
U_03	K1_U08				
U_04	K1_U12, K1_U13, K1_U14				
K_01	K1_K03				
K_02	K1_K04				
K_03	K1_K05				
Wykaz literatury:					
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):					

- Barta J., Fajgielski P., Markiewicz R., *Ochrona danych osobowych*, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2011.
- Hoc S., Szewc T., *Ochrona danych osobowych i informacji niejawnych*, Wydawnictwo C. H. Beck, Warszawa 2014.
- Stoianov N., Uruena M., Niemiec M., Machnik P., Maestro G. "Integrated security infrastructures for law enforcement agencies", *Multimedia Tools and Applications*, vol. 74, no. 12, 2015.
- Witkowski M., Jęda D., *Ochrona informacji niejawnych: nowe rozwiązania*, Warszawa 2007.

B. Literatura uzupełniająca:

- zarządzenie nr 28 ministra spraw wewnętrznych i administracji z dnia 22 września 2000r. w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych i składnic akt oraz zasad postępowania z materiałami archiwalnymi i dokumentacją niearchiwalną w resorcie spraw wewnętrznych i administracji
- artykuły z czasopism poruszających kwestie ochrony informacji niejawnych.
- zarządzenie nr 19 ministra spraw wewnętrznych i administracji z dnia 12 sierpnia 2003 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej oraz jednolitego rzeczowego wykazu akt Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.
- zarządzenie nr 49 ministra spraw wewnętrznych i administracji z dnia 15 grudnia 2005 r. w sprawie szczególnego sposobu organizacji kancelarii tajnych, stosowania środków ochrony fizycznej oraz obiegu informacji niejawnych
- decyzja nr 20/mon ministra obrony narodowej z dnia 21 stycznia 2010 r. w sprawie sprawowania nadzoru nad ochroną informacji niejawnych w resorcie obrony narodowej
- Mazowiecka L. (red.), *Ochrona danych osobowych i wizerunku ofiary przestępstwa*, Warszawa : LEX a Wolters Kluwer business, 2014
- Sibiga G., Konarski X., *Ochrona danych osobowych : aktualne problemy i nowe wyzwania*, Oficyna a Wolters Kluwer business 2007
- Hoc S., *Ochrona informacji niejawnych i innych tajemnic ustawowo chronionych : wybrane zagadnienia*, Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, 2006

C. Materiały źródłowe:

- Ustawa z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz.U. 2016 r., poz.1167);
- Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 lipca 2011 r. w sprawie podstawowych wymagań bezpieczeństwa teleinformatycznego – (Dz.U. z 2011 r., Nr 159, poz.948);
- Ustawa o ochronie danych osobowych (Dz. U. 2016 r. poz.922)
- ISO 27001, ISO 27005

D. Przydatne strony internetowe:

- Materiały z sieci Internet: strona ABW oraz producentów sprzętu i oprogramowania.

Kontakt:

osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego _____
telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.6.7. Ochrona danych osobowych w sieciach teleinformatycznych

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.6.7.	Ochrona danych osobowych w sieciach teleinformatycznych	ZO	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	W zakresie specjalności „cyberzagrożenia”	IV		
Dyscyplina:						
nauki o bezpieczeństwie (40%), informatyka (60%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Instytut Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• konwersatoria	8	3	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	1	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	10	10		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	5	10		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia umiejętności praktycznych	18	13	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	1	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	15	20		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	15	15		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
konwersatorium: informacyjne, problemowe, z prezentacją multimedialną, informacja, dyskusja			konwersatorium informacyjne, informacja, pokaz sposobu wykonania wystąpienia z omówieniem, dyskusja, wykonywanie zadań praktycznych			

<ul style="list-style-type: none"> • samodzielna praca studenta: 		<ul style="list-style-type: none"> • samodzielna praca studenta: 	
<p>percepcja treści konwersatorium, sporządzanie notatek; studiowanie literatury, przygotowanie do kolokwium</p>		<p>percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie wystąpienia z omówieniem, przygotowanie do kolokwium.</p>	
<p>Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:</p>			
<p>Przedmioty wprowadzające:</p>		<p>Wymagania wstępne:</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • podstawy nauk o bezpieczeństwie, podstawy administracji, cyberprzestrzeń i jej zagrożenia, ochrona informacji niejawnych. 		<ul style="list-style-type: none"> • student zna podstawowe zagadnienia związane z wiedzą o zagrożeniach w cyberprzestrzeni i prawnych uwarunkowaniach bezpieczeństwa instytucji i obywatela. 	
<p>Cele przedmiotu:</p>			
<p>w zakresie wiedzy:</p>			
<ul style="list-style-type: none"> • zapoznać studentów z regulacjami prawnymi dotyczącymi zarządzania ochroną danych osobowych • zapoznać ich z podstawowymi pojęciami, faktami i zagadnieniami merytorycznymi z zakresu ochrony danych osobowych • zapoznać ich ze strukturą i zadaniami instytucji państwowych oraz obowiązkami osób funkcyjnych i pracowników w zakresie ochrony danych osobowych w organizacji; • zapoznać ich z podstawową literaturą i aktami prawnymi regulującymi ochronę danych osobowych 			
<p>w zakresie umiejętności:</p>			
<ul style="list-style-type: none"> • nauczyć ich wykorzystania wiedzy z zakresu ochrony danych osobowych w organizacji • nauczyć ich wykorzystania wiedzy z zakresu wdrażania procedur ochrony danych osobowych w organizacji • nauczyć ich umiejętności wykonywania zasadniczych dokumentów wynikających z regulacji prawnych dotyczących danych osobowych ze szczególnym uwzględnieniem sieci teleinformatycznych 			
<p>w zakresie kompetencji społecznych:</p>			
<ul style="list-style-type: none"> • przygotować ich do krytycznej analizy i oceny treści podstawowych aktów prawnych dotyczących ochrony danych osobowych • uczyć ich rozwiązywania problemów dotyczących bezpieczeństwa danych osobowych organizacji • rozbudzać potrzeby przestrzegania norm prawnych w zakresie ochrony danych osobowych 			
<p>Treści kształcenia:</p>			
<p>zajęcia teoretyczne:</p>			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu.	1	1
2	Krajowe i międzynarodowe rozwiązania ochrony danych osobowych: prawne rozwiązania ONZ w Rezolucji 45/95, Powszechna Deklaracja (UNESCO) w sprawie genomu ludzkiego i praw człowieka, Rekomendacje Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) w sprawie wytycznych dotyczących ochrony prywatności i przekazywania danych osobowych pomiędzy krajami, rozwiązania prawne UE w Karcie praw podstawowych UE, dyrektywa 95/46/we parlamentu europejskiego i rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych, rozporządzenie nr 45/2001 parlamentu (o ochronie osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje i organy wspólnotowe i o swobodnym przepływie takich danych), nowe rozwiązania prawne w UE, System ochrony danych osobowych RP: podstawowe akty prawne, definicje i zasadnicze pojęcia, system ochrony informacji danych osobowych, rozwiązania instytucjonalne ochrony danych osobowych, odpowiedzialność karna, rola i zadania GIODO i inspektorów ochrony danych osobowych, rola i zadania ADO i ABlw organizacji, obowiązki pracowników organizacji w zakresie ochrony danych	2	1

	osobowych.		
3.	Zasady ochrony informacji niejawnych: zasady ograniczenia czasowego, adekwatności, merytorycznej poprawności, celowości, legalności.	2	0,5
4.	Prawa i obowiązki w systemie ochrony danych osobowych: prawo do kontroli przetwarzania danych, wykonywanie obowiązku informacyjnego, zastrzeżenie danych, powierzenie danych, prawa osoby której dane dotyczą, rejestrowanie zbiorów danych, zwolnienia z obowiązku rejestracji	2	0,5
5.	Bezpieczeństwo przetwarzania danych osobowych w systemie informatycznym: poziomy bezpieczeństwa danych osobowych, zabezpieczenie danych w systemach informatycznych, obszary chronione w organizacji, przechowywanie danych osobowych, dokumentacja bezpieczeństwa ADO.	2	1
6.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych; zasady opracowania konspektu pracy projektowej.	1	1
2.	Podstawowe procedury i dokumentacja ochrony danych osobowych: zgłoszenie ABI, upoważnienie do ochrony danych osobowych, oświadczenie o znajomości przepisów, raport po incydencie, unieważnienie przetwarzania, wykaz dokumentów, wykaz miejsc przetwarzania danych osobowych, wykaz zbiorów osób, odwołanie zgody na przetwarzanie, karta informacyjna.	4	3
3.	Treść polityki bezpieczeństwa danych osobowych w organizacji: organizacja przetwarzania danych osobowych, zasoby systemu informatycznego, obszary ochrony danych osobowych, wykazy i charakterystyka zbiorów danych osobowych, organizacja przepływu danych, przeglądy i audyty systemu ochrony danych osobowych.	8	5
4.	Zarządzanie systemem informatycznym służącym do przetwarzania danych osobowych: procedura nadawania uprawnień i rejestracji użytkowników, procedura określająca zasady ochrony, przydziału i zmiany haseł, procedura rozpoczynania, zawieszania i kończenia pracy w systemie na stanowisku, procedura tworzenia kopii zapasowej i jej przechowywania, procedura usuwania danych osobowych ze zbioru, procedura ochrony fizycznej stanowiska komputerowego przetwarzającego dane osobowe, procedura bezpieczeństwa urządzeń, procedura ochrony antywirusowej, procedura zarządzania konfiguracją systemu, procedura utrzymania ciągłości działania systemu, procedura rozliczalności zadań, procedury wykonywania przeglądów i konserwacji systemów oraz nośników informacji służących do przetwarzania danych.	6	5
5.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć praktycznych:		20	15
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej. Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	treść	
wiedza	W_01	zna w podstawowe procesy, możliwości techniczne, w tym przeznaczenie i budowę urządzeń i narzędzi informatycznych i zasady ich wykorzystania w tworzeniu różnego rodzaju systemów ochrony danych osobowych	

	W_02	zna w zaawansowanym stopniu reguły, normy i zasady ochrony danych osobowych oraz moralne oraz prawne regulacje w tym zakresie
	W_03	zna w zaawansowanym stopniu istotę procesów ochrony danych osobowych w sytuacjach różnego rodzaju zagrożeń o charakterze technicznym i społecznym w różnego rodzaju organizacjach i na ich różnych poziomach strukturalnych systemu społecznego
	W_04	zna w zaawansowanym stopniu tradycyjne i nowoczesne metody, techniki i narzędzia usprawniające praktykę funkcjonowania ochrony danych osobowych, w tym technologie IT, pozwalające na optymalizację zarządzania bezpieczeństwem informacji w sieciach
umiejętności	U_01	potrafi wykonywać w oparciu o wiedzę teoretyczną i umiejętności praktyczne nabywane w trakcie studiów podstawowe dokumenty ochrony danych osobowych, z wykorzystaniem różnych źródeł wiedzy, metod oraz narzędzi informacyjno-komunikacyjnych (IT)
	U_02	potrafi dokonać krytycznej analizy sposobu funkcjonowania istniejących rozwiązań technicznych i funkcjonalnych związanych z ochroną danych osobowych
	U_03	posługiwać się prawidłowo systemami normatywnym, w tym regułami, normami i zasadami etycznymi, moralnymi oraz prawnymi związanymi ściśle z praktyką ochrony danych osobowych w warunkach społeczeństwa informacyjnego
	U_04	posługiwać się w swobodnie pojęciami, faktami i różnymi informacjami o charakterze specjalistycznym w zakresie ochrony danych osobowych w trakcie komunikowania się ze specjalistami zajmującymi się problematyką ochrony danych osobowych
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do wypełniania zadań zawodowych w sposób fachowy i odpowiedzialny, w tym podejmowania innych wyzwań i zadań na rzecz ochrony danych osobowych
	K_02	jest gotów do inicjowania i podejmowania działań na rzecz interesu publicznego na rzecz ochrony danych osobowych
	K_03	jest gotów do myślenia i działania w sposób innowacyjny zarówno w zakresie zadań podejmowanych na rzecz organizacji, w której znajdzie zatrudnienie, jak i zadań związanych z realizacją własnych celów życiowych, w tym rozwoju osobistego i zawodowego
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:		
forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną	
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz aktywny udział w zajęciach	
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:		
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, pracą pisemną oraz aktywny udział w zajęciach teoretycznych	
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim</p>	

	<p>poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_02	40
	O2.	Praca pisemna	W_03, W_04, U_04, K_03	30
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	W_01, W_02, W_03, W_04	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $Ocena\ ko\ncowa = (O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny</p>			

	<p>studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_03	40	
	O2.	Praca pisemna (case study)	U_02, U_04, K_01, K_03	30	
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za aktywny udział w zajęciach, oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	<p>1) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencji; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 od 81 do 85% frekwencji ; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji ; 3,0 od 70 do 75% frekwencji ; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p> <p>2) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkt y ECTS	waga oceny w %
	Oz	Aktywny udział w zajęciach	wszystkie efekty	-	20
	Ot	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, W_04, U_04, K_02, K_03	1	80
	Op	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_03	2	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,2 Oz + 0,8\left(\frac{Ot \times 1 + Op \times 2}{1 + 2}\right)$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W06				
W_02	K1_W07				
W_03	K1_W09				

W_04	K1_W12
U_01	K1_U02, K1_U13
U_02	K1_U05
U_03	K1_U08
U_04	K1_U12, K1_U13, K1_U14
K_01	K1_K03
K_02	K1_K04
K_03	K1_K05

Wykaz literatury:

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

- Dyrektywa PEiREz24.10.1995r.(95/46/EC) w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych oraz swobodnego przepływu tych danych
- Rozporządzenie (WE) nr 45/2001 PEiREz18 grudnia 2000 r. o ochronie osób fizycznych w związku z przepływem danych osobowych przez instytucje i organy wspólnotowe.
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 22 kwietnia 2004 r. w sprawie wzorów imiennego upoważnienia i legitymacji służbowej inspektora Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (Dz. U. z 2004 r. Nr 94, poz.923).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 29 kwietnia 2004 r. w sprawie dokumentacji przetwarzania danych osobowych oraz warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych (Dz. U. z 2004 r. Nr 100, poz.1024).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 11 grudnia 2008 r. w sprawie wzoru zgłoszenia zbioru danych do rejestracji Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych (Dz. U. z 2008 r. Nr 229, poz. 1536).
- Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 10 października 2011 r. w sprawie nadania statutu Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (Dz. U. z 2011 r. Nr 225, poz.1350).
- Hoc S., Szewc T., *Ochrona danych osobowych i informacji niejawnych*, Warszawa 2014

B. Literatura uzupełniająca:

- Brzozowska M., *Ochrona danych osobowych w sieci*, Wrocław 2012;
- Banyś P T., Łuczak A., *Ochrona danych osobowych w praktyce: jak uniknąć błędów i ich konsekwencji prawnych*, Wrocław 2013.
- Konwencja nr 108 Rady Europy dotycząca ochrony osób w związku z automatycznym przetwarzaniem danych osobowych
- PN-I-02000: Zabezpieczenia w systemach informatycznych – Terminologia, PKN, 1998
- PN-I-13335-1: Technika informatyczna. Wytyczne do zarządzania bezpieczeństwem systemów informatycznych, PKN, 1999
- PN-ISO/IEC 17799 Technika Informatyczna. *Praktyczne zasady zarządzania bezpieczeństwem informacji*, PKN, 2003
- Tomasz Pełech, *Gazeta IT nr 6(25) 20 czerwiec 2004*
- Białas A., Januła E. i inni; (red. A. Białas) *Podstawy bezpieczeństwa systemów teleinformatycznych*; Wydawnictwo Pracowni Komputerowej Jacka Skalmierskiego, Gliwice 2002
- Beynon-Davies P., *Systemy baz danych*, Wydawnictwo Naukowo-Techniczne, Warszawa 1998.
- Konstytucja RP.
- Zarządzenie nr 19 ministra spraw wewnętrznych i administracji z dnia 12 sierpnia 2003 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej oraz jednolitego rzeczowego wykazu akt Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.
- PN-I-02000: Zabezpieczenia w systemach informatycznych – Terminologia, PKN, 1998
- PN-I-13335-1: Technika informatyczna. Wytyczne do zarządzania bezpieczeństwem systemów informatycznych, PKN, 1999
- PN-ISO/IEC 17799 Technika Informatyczna. *Praktyczne zasady zarządzania bezpieczeństwem informacji*, PKN, 2003
- Pełech T., *Gazeta IT nr 6(25) 20 czerwiec 2004*

C. Materiały źródłowe:

- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 2002 Nr 101 poz. 926 tekst jednolity z późniejszymi zmianami);
- Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 lipca 2011 r. w sprawie podstawowych wymagań bezpieczeństwa teleinformatycznego – (Dz.U. z 2011 r., Nr 159, poz. 948);
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie dokumentacji przetwarzania danych osobowych oraz warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych (Dz.U. Nr 100 poz. 1024) ISO 27001, ISO 27005

D. Przydatne strony internetowe:

- Materiały z sieci Internet: strona GODO.

Kontakt:

osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.6.8. Cyberpatologie społeczne i ich konsekwencje

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.6.8.	Cyberpatologie społeczne i ich konsekwencje	E	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	w zakresie specjalności „cyberzagrożenia”	V		
Dyscyplina:						
nauki o bezpieczeństwie (60%), informatyka (40%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Instytut Bezpieczeństwa Narodowego		proszę wpisać nazwiska tylko w przypadku składania wniosku do Ministerstwa				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• konwersatoria	8	3	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium zaliczeniowe	1	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	5	5		
• przygotowanie pracy pisemnej	-	-	5	10		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	5	5		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia warsztatowe	18	13	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium zaliczeniowe	1	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	10	15		
• przygotowanie do zajęć	-	-	10	10		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	10		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:		zajęcia praktyczne:				

<ul style="list-style-type: none"> • zajęcia z udziałem nauczycieli: 		<ul style="list-style-type: none"> • zajęcia z udziałem nauczycieli: 	
konwersatorium: informacyjne, problemowe, z prezentacją multimedialną, informacja, dyskusja		miniwykład wprowadzający, informacja, dyskusja, prezentacja multimedialna, analiza przypadków	
<ul style="list-style-type: none"> • samodzielna praca studenta: 		<ul style="list-style-type: none"> • samodzielna praca studenta: 	
percepcja treści konwersatoriów, sporządzanie notatek; studiowanie literatury, poszukiwanie i analizowanie informacji; przygotowanie pracy pisemnej; przygotowanie do kolokwium		percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, poszukiwanie i analizowanie informacji, analiza przypadków z dyskusją, przygotowanie do kolokwium	
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> • podstawy użytkowania IT, podstawy nauk społecznych, podstawy nauk technicznych, cyberprzestrzeń i jej zagrożenia 		<ul style="list-style-type: none"> • student zna podstawowe zagadnienia związane z: użytkowaniem IT, zna podstawy informatyki, elektroniki i telekomunikacji; zna podstawowe zagadnienia związane z: prawem, zna zagadnienia związane z cyberprzestrzenią i jej zagrożeniami 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> • zapoznać studentów z podstawowymi pojęciami, faktami i zagadnieniami merytorycznymi związanymi ze zjawiskami z zakresu cyberpatologii społecznych • zapoznać ich z rodzajami uzależnień od elektronicznych mediów, różnymi formami cyberprzemocy, różnymi formami dewiacji o podłożu seksualnym pojawiających się w sieci, a także innymi nielegalnymi działaniami w sieci noszącymi znamiona patologii • zapoznać ich ze współczesnymi uwarunkowania rozwoju Cyberpatologie 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> • nauczyć studentów identyfikowania określonych symptomów uzależnień, rozpoznawania ich źródła i form niesienia pomocy ofiarom uzależnień • nauczyć studentów rozpoznawania określonych rodzajów zachowań jako noszących znamiona cyberprzemocy, dewiacji o podłożu seksualnym pojawiających się w sieci, a także innych nielegalnych działań w sieci noszącymi znamiona patologii • nauczyć ich swobodnego poruszania się, prowadzenia dyskusji i debat dotyczących zagadnień związanych z cyberpatologiami społecznymi 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> • uczyć studentów krytycznej oceny i wskazywania treści z pogranicza społecznych patologii pojawiających się w sieci pod kątem przeciwdziałania zjawiskom z pogranicza cyberpatologii społecznych • uczyć ich podejmowania inicjatywy i konkretnych działań na rzecz przeciwdziałania zjawiskom cyberpatologii społecznych 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu.	1	1
2.	Pojęcie, istota i rodzaje cyberpatologii społecznych: patologie a dewiacje społeczne; cyberpatologie jako rodzaj patologii społecznych; przyczyny cyberpatologii społecznych; klasyfikacja; konsekwencje psychiczne i społeczne.	2	1
3.	Uzależnienia od cybermediów: istota uzależnień od mediów cyfrowych; przyczyny uzależnień; uzależnienie od wirtualnej rzeczywistości; uzależnienie od mediów społecznościowych; konsekwencje psychologiczne i społeczne.	2	1
4.	Cyberprzemoc: pojęcie i charakterystyczne cechy cyberprzemocy; formy i przejawy	2	0,5

	cyberprzemocy; konsekwencje psychiczne, społeczne i prawne; ofiara przemocy w sieci; hejt jako forma przemocy.		
5.	Patologie w sieci o podłożu seksualnym: społeczno-kulturowe uwarunkowania patologii w sieci o podłożu seksualnym; dewiacje seksualne w sieci; cyberseks; cyberprostyucja; pedofila cyfrowa.	2	0,5
6.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych.	1	1
2.	Uzależnienia w sieci: geneza; objawy; diagnoza; terapia; przeciwdziałanie; media społecznościowe jako źródło i nośnik przemocy - analizy przypadków; gry komputerowe i świat wirtualny jako źródło przemocy – analizy przypadków.	5	3
3.	Przemoc w sieci: geneza; objawy; diagnoza; terapia ofiar; przeciwdziałanie; mobbing elektroniczny, cybestalking, sexting, cybergroźby, hejt, dyskryminacja i rasizm w sieci – analiza typowych przypadków.	5	4
4.	Patologie w sieci o podłożu seksualnym: geneza; przejawy; skutki; przeciwdziałanie; dewiacje seksualne w sieci; cyberseks; cyberprostyucja; pedofila cyfrowa – analiza typowych przypadków.	4	4
5.	Nielegalne działanie w sieci jako element patologiczny: geneza; zakres i charakter nielegalnej działalności w sieci; cyberhazard; nielegalne działania w sieci – analiza typowych przypadków.	4	2
6.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć praktycznych:		20	15
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	treść	
wiedza	W_01	zna w zaawansowanym stopniu podstawowe pojęcia, fakty i zjawiska z zakresu cyberpatologii społecznych jako wiedzy z zakresu społeczeństwa informacyjnego	
	W_02	zna genezę, źródła, przejawy i konsekwencje uzależnień w sieci, cyberprzemocy, patologii w sieci o podłożu seksualnym i nielegalnych działań w sieci	
	W_03	zna psychologiczne, ekonomiczne, społeczne, prawne, etyczne i moralne uwarunkowania cyberpatologii społecznych	
umiejętności	U_01	identyfikować, interpretować i wyjaśniać złożone zjawiska i procesy związane z cyberpatologiami społecznymi	
	U_02	korzystać z różnych źródeł wiedzy w celu właściwej identyfikacji, rozpoznania i charakterystyki zjawisk z zakresu cyberpatologii społecznych	
	U_03	prognozować kierunki ewolucji i rozwoju zjawisk z zakresu patologii społecznych związanych z rozwojem elektronicznych mediów i sieci internetowych	
	U_04	posługiwać się w swobodnie pojęciami, faktami i różnymi informacjami o charakterze specjalistycznym z zakresu cyberpatologii społecznych zarówno w mowie, jak i na piśmie	
	U_05	uczestniczyć aktywnie i prowadzić różne formy dyskusji i debaty na tematy z zakresu cyberpatologii społecznych	

kompetencje społeczne	K_01	potrafi krytycznie oceniać i wskazywać treści z pogranicza społecznych patologii pojawiające się sieci		
	K_02	docenia znaczenie wiedzy przyswojonej w ramach przedmiotu do przeciwdziałania zjawiskom cyberpatologii społecznych		
	K_03	inicjować i podejmować działania na rzecz przeciwdziałania zjawiskom cyberpatologii społecznych		
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:				
forma zaliczenia:	egzamin			
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych, aktywny udział w zajęciach oraz z egzaminu			
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, oraz aktywny udział w zajęciach			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_02	40
	O2.	Praca pisemna	W_03, W_04, U_04, K_03	30
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	W_01, W_02, W_03, W_04, U_05	30
sposób wyliczenia oceny	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$			

końcowej:				
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $Ocena\ ko\ncowa = (O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_03	40
	O2.	Praca pisemna (case study)	U_02, U_04, K_01, K_03	30
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03, U_05	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$			

sposób zaliczenia i forma egzaminu:					
forma egzaminu:	egzamin pisemny z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru				
	ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę				
kryteria oceny:	5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	<i>Ot</i>	test pisemny	wszystkie efekty	100	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	<i>Ocena końcowa = Ot</i>				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za aktywny udział w zajęciach, egzamin oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	<p>1) Aktywny udział w zajęciach Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p> <p>2) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.</p> <p>3) Ocena za egzamin zgodnie z przyjętymi kryteriami.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	<i>Oz</i>	Aktywny udział w zajęciach	wszystkie efekty	-	10
	<i>Oe</i>	egzamin	wszystkie efekty	-	50
	<i>Ot</i>	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, U_04, U_05, K_01, K_02	1	40
	<i>Op</i>	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, U_05, K_01, K_03	2	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ końcowa = 0,1\ Oz + 0,5\ Oe + 0,4\ \left(\frac{Ot\ x\ 1 + Op\ x\ 2}{1 + 2}\right)$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01, K1_W02				
W_02	K1_W03, K1_W06				
W_03	K1_W12, K1_W13				
U_01	K1_U01				
U_02	K1_U02, K1_U03				
U_03	K1_U07				
U_04	K1_U12, K1_U13				

U_05	K1_U14
K_01	K1_K01
K_02	K1_K02
K_03	K1_K04
Wykaz literatury:	
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):	
<ul style="list-style-type: none"> • Batorski D. (red.), <i>Spółeczna przestrzeń Internetu</i>, Warszawa2006. • Ostrowicki M., <i>Wirtualne realis. Estetyka w epoce elektroniki</i>, Universitas, Kraków2006. • Stadler F., <i>Manuel Castells: Teoria społeczeństwa Sieci</i>, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków2012. • Bednarek J., Andrzejewska A., Bąkiewicz M., Lizut J. (red.), <i>Zagrożeniacyberprzestrzeni, kompleksowy program dla pracowników służb społecznych</i>, Warszawa2013. 	
B. Literatura uzupełniająca:	
<ul style="list-style-type: none"> • Giddens A., <i>Socjologia</i>, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa2012. 	
C. Materiały źródłowe:	
<ul style="list-style-type: none"> • Gozdek J., <i>Hakerzy bez granic</i>, CHIP 11/2015. • Kosińska J.: Prokuratura i prawo. 10. Prawnokarna problematyka stalkingu., 2008. [dostęp 2015-05-12]. s.34. • Lem S., <i>Ryzyko Internetu</i>, Artykuł prasowy opublikowany na http://www.szkolareklamy.edu.pl. 	
D. Przydatne strony internetowe:	
<ul style="list-style-type: none"> • http://www.szkolareklamy.edu.pl 	
Kontakt:	
osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.6.9. Przestępczość komputerowa i internetowa

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.6.9.	Przestępczość komputerowa i internetowa	ZO	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	w zakresie specjalności „cyberzagrożenia”	V		
Dyscyplina:						
nauki o bezpieczeństwie (60%), informatyka (40%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Instytut Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• konwersatoria	8	3	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium zaliczeniowe	1	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	10	10		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	5	10		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia warsztatowe	18	13	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium zaliczeniowe	1	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	10	15		
• przygotowanie studium przypadków	-	-	10	10		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	10		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			

konwersatorium: informacyjne, problemowe, z prezentacją multimedialną, informacja, dyskusja		miniwykład wprowadzający, informacja, dyskusja, debata kryminologiczna i prawna analiza przypadków	
<ul style="list-style-type: none"> • samodzielna praca studenta: 		<ul style="list-style-type: none"> • samodzielna praca studenta: 	
percepcja treści konwersatorium, sporządzanie notatek; studiowanie literatury, poszukiwanie i analizowanie informacji; przygotowanie do kolokwium		percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury i materiałów źródłowych, poszukiwanie i analizowanie informacji, wykonanie casestudy, przygotowanie merytoryczne do zajęć	
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> • podstawy użytkowania IT, podstawy nauk społecznych, • podstawy nauk technicznych, cyberprzestrzeń i jej zagrożenia 		<ul style="list-style-type: none"> • student zna podstawowe zagadnienia związane z użytkowaniem IT, zna podstawy informatyki, elektroniki i telekomunikacji; zna podstawowe zagadnienia związane z prawem, zna zagadnienia związane z cyberprzestrzenią i jej zagrożeniami 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> • zapoznać studentów z podstawowymi pojęciami, faktami i zagadnieniami w zakresie przestępczości komputerowej i internetowej • zapoznać ich z klasyfikacją i poszczególnymi rodzajami przestępstw komputerowych i informatycznych • zapoznać studentów z konkretnymi przepisami kodeksu karnego w obszarze spenalizowanych zachowań związanych z cyberprzestępczością 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> • nauczyć studentów posługiwania się swobodnie w mowie i na piśmie pojęciami o charakterze specjalistycznym w zakresie cyberprzestępstw • nauczyć ich identyfikować, definiować i rozróżniać poszczególne kategorie i rodzaje przestępstw internetowych i komputerowych • nauczyć ich analizy i interpretacji prawnej poszczególnych przestępstw internetowych i komputerowych uregulowanych w polskim kodeksie karnym • nauczyć ich prognozowania kierunków ewolucji zjawisk z zakresu cyberprzestępczości 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> • przygotować studentów do rzetelnego wykonywania zadań zawodowych związanych z diagnozą zjawisk z obszaru przestępczości komputerowej i internetowej • uczyć ich przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz dbałości o dorobek i tradycje zawodu, który będzie wykonywał po zakończeniu studiów 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu; merytoryczne wprowadzenie do przedmiotu.	1	1
2.	Przestępczość komputerowa i przestępczość internetowa: podstawowe pojęcia; istota i różnice; ujęcie horyzontalne i wertykalne, cyberprzestępczość a klasyczne teorie kryminologiczne.	3	1
3.	Rodzaje przestępstw teleinformatycznych: klasyfikacja przestępstw komputerowych i internetowych; charakterystyka; geneza cyberprzestępczości; potencjalne skutki.	2	1
4.	Rodzaje cyberprzestępstw w polski kodeksie karnym: <ul style="list-style-type: none"> • Rozdział XVII: przestępstwa przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej, 	3	1

	<ul style="list-style-type: none"> • Rozdział XX: przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu, • Rozdział XXXIII: przestępstwa przeciwko ochronie informacji, • Rozdział XXXIV: przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów, • Rozdział XXXV: przestępstwa przeciwko mieniu. 		
5.	Zajęcia podsumowujące. Kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych.	1	1
2.	Przestępczość komputerowa: pojęcie przestępczości komputerowej; istota przestępczości komputerowej; charakterystyka wybranych rodzajów przestępczości komputerowej; stan przestępczości komputerowej w Polsce i na świecie; prognoza rozwoju zjawisk w zakresie przestępczości komputerowej; analiza przypadków.	5	3
3.	Przestępczość internetowa: pojęcie przestępczości internetowej; istota przestępczości internetowej; charakterystyka wybranych rodzajów przestępczości internetowej; stan przestępczości internetowej w Polsce i na świecie; prognoza rozwoju zjawisk w zakresie przestępczości internetowej; analiza przypadków.	5	3
4.	Analiza wybranych kategorii cyberprzestępstw w polskim kodeksie karnym: analiza kryminologiczna i prawna: cyberprzestępstw przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej, cyberprzestępstw przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu, cyberprzestępstw przeciwko ochronie informacji, cyberprzestępstw przeciwko wiarygodności dokumentów.	5	4
5.	Możliwości ochrony przed cyberprzestępczością – debata: konsekwencje społeczne i prawne cyberprzestępczości; ochrona przed przestępczością komputerową; ochrona przed przestępczością internetową; system wsparcia ofiar cyberprzestępczości; zakres i charakter uregulowań prawnych kwestii cyberprzestępczości.	3	3
6.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć praktycznych:		20	15
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	treść	
wiedza	W_01	zna w zaawansowanym stopniu podstawowe pojęcia, fakty i zjawiska z zakresu przestępczości komputerowej i internetowej	
	W_02	zna kryminologiczne i prawne uwarunkowania przestępczości komputerowej i internetowej	
	W_03	zna w zaawansowanym stopniu istotę ochrony cyberprzestrzeni przed różnego rodzaju zagrożeniami o charakterze przestępczym	
umiejętności	U_01	potrafi identyfikować, interpretować i wyjaśniać złożone zjawiska i procesy związane ściśle z cyberprzestępczością	
	U_02	potrafi właściwie dobierać źródła kryminologiczne i prawne, selekcjonować z nich niezbędne fakty i informacje, dokonywać ich analizy, syntezy i interpretacji pod kątem zjawisk związanych z przestępczością komputerową i internetową	
	U_03	potrafi posługiwać się w swobodnie pojęciami, faktami i różnymi informacjami o	

		charakterze kryminologicznym i prawnym w trakcie komunikowania się ze specjalistami zajmującymi się problematyką cyberprzestępczości		
	U_04	potrafi uczestniczyć aktywnie i prowadzić różne formy dyskusji i debaty na tematy ogólne i specjalistyczne związane z cyberprzestępczością		
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej oceny treści kryminologicznych i prawnych związanych z cyberprzestępczością		
	K_02	jest gotów do przestrzegania zasad moralnych, prawnych i etycznych związanych z cyberprzestępczością		
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:				
forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną			
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz aktywny udział w zajęciach			
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, pracę pisemną oraz aktywny udział w zajęciach teoretycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_02	40
	O2.	Praca pisemna	W_03, U_04	30
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	W_01, W_02, W_03	30

sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $Ocena\ ko\ncowa = (O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_03	40
	O2.	Praca pisemna (case study)	U_02, U_04, K_01	30
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$			

sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za aktywny udział w zajęciach, oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	1) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencji; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 od 81 do 85% frekwencji ; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji ; 3,0 od 70 do 75% frekwencji ; 2,0 – poniżej 70% frekwencji. 2) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	<i>Oz</i>	Aktywny udział w zajęciach	wszystkie efekty	-	20
	<i>Ot</i>	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, W_04, U_04, K_02	1	80
	<i>Op</i>	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01	2	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,2\ Oz + 0,8\left(\frac{Ot\ x\ 1 + Op\ x\ 2}{1 + 2}\right)$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01, K1_W02, K1_W03				
W_02	K1_W07, K1_W013				
W_03	K1_W09				
U_01	K1_U01, K1_U02				
U_02	K1_U03, K1_U06				
U_03	K1_U12, K1_U13				
U_04	K1_U14				
K_01	K1_K01				
K_02	K1_K03, K1_K06				
Wykaz literatury:					
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):					
<ul style="list-style-type: none"> • Adamski A., <i>Prawo karne komputerowe</i>, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa2000. • Czechowski R., Sienkiewicz P., <i>Przestępcze oblicza komputerów</i>, Warszawa1993. • Fischer, B. (2000). <i>Przestępstwa komputerowe i ochrona informacji</i>. Kraków:Zakamycze. • Wróbel W. - w: Zoll A. (red.), <i>Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz, t. II</i>, Warszawa2008. 					
B. Literatura uzupełniająca:					
<ul style="list-style-type: none"> • Lakomy M., <i>Zagrożenia dla bezpieczeństwa teleinformatycznego państw – przyczynek do typologii „e-Politikon”</i>, 2013, 6, s. 100–141 [dok. elektr.], http://oapuw.pl/e-politikon--nr-62013/, • LiedelK., <i>Bezpieczeństwoinformacyjniewdobieterrorystycznychinnychzagrożeńbezpieczeństwanarodowego</i>, Toruń 2005. • Kosiński J., <i>Przestępczość teleinformatyczna 2015</i>, Wyd. WSPoL, Szczytno,2015. • Serwiak S., <i>Cyberprzestrzeń jako źródło zagrożenia terroryzmem, w: Przestępczość zorganizowana: świadek koronny, terroryzm w ujęciu praktycznym</i>, E. Pływaczewski (red.), Zakamycze, Kraków2005. • Sienkiewicz P.: <i>Terroryzm w cybernetycznej przestrzeni w: Cyberterroryzm nowe wyzwania XXI wieku</i>. Warszawa 					

2009.

- Sienkiewicz P., *Analiza systemowa zagrożeń dla bezpieczeństwa cyberprzestrzeni*, Automatyka 2009 Tom 13, Zeszyt 2.

C. Materiały źródłowe:

- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 - *Kodeks karny*, Dz.U. 1997, Nr 88, poz. 553 zpóźn.zm.

D. Przydatne strony internetowe:

- e-studia.org, e-Studia nad Bezpieczeństwem i Terroryzmem
- e-terrorizm.pl
- statystyka-policja.pl

Kontakt:

osoba do kontaktu: Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego

telefon: 59 306 76 04

e-mail: sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.6.10. Prawne i instytucjonalne uwarunkowania zwalczania cyberprzestępczości

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.6.10.	Prawne i instytucjonalne uwarunkowania zwalczania cyberprzestępczości	ZO	3			
Kierunek studiów:	Bezpieczeństwo narodowe					
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	w zakresie specjalności „cyberzagrożenia”	V		
Dyscyplina:						
nauki o bezpieczeństwie (100%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Instytut Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				razem	liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)			
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• konwersatoria	8	3	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	1	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	8	13		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	7	12		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia warsztatowe	18	13	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	1	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	10	15		
• przygotowanie referatu i prezentacji multimedialnej	-	-	10	10		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	10		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:		zajęcia praktyczne:				

<ul style="list-style-type: none"> zajęcia z udziałem nauczycieli: 		<ul style="list-style-type: none"> zajęcia z udziałem nauczycieli: 	
konwersatorium: informacyjne, problemowe, z prezentacją multimedialną, informacja, dyskusja		miniwykład wprowadzający, informacja, dyskusja, debata, kryminologiczna i prawna analiza przypadków	
<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 		<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 	
percepcja treści wykładów, sporządzanie notatek; studiowanie literatury, poszukiwanie i analizowanie informacji; przygotowanie do kolokwium		percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury i materiałów źródłowych, poszukiwanie i analizowanie informacji, wykonanie casestudy, przygotowanie merytoryczne do zajęć	
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> podstawy użytkowania IT, podstawy nauk społecznych; podstawy nauk technicznych, cyberprzestrzeń i jej zagrożenia 		<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia związane z użytkowaniem IT, zna podstawy informatyki, elektroniki i telekomunikacji; zna podstawowe zagadnienia związane z prawem, zna zagadnienia związane z cyberprzestrzenią i jej zagrożeniami 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów z podstawowymi pojęciami, faktami i zagadnieniami w zakresie instytucjonalnych uwarunkowań cyberprzestępczości zapoznać studentów z instytucjami i podmiotami posiadającymi kompetencje w obszarze zwalczania cyberprzestępczości zapoznać studentów z prawnymi podstawami i uwarunkowaniami w zakresie zwalczania cyberprzestępczości przez różnego rodzaju instytucje 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć studentów posługiwania się w swobodnie pojęciami o charakterze specjalistycznym w zakresie cyberprzestępczości i jej zwalczania przez wyspecjalizowane instytucje nauczyć ich identyfikować podmioty i instytucje działające w obszarze zwalczania cyberprzestępczości 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> przygotować ich do krytycznej analizy i oceny treści merytorycznych związanych z instytucjonalnymi uwarunkowaniami cyberprzestępczości uczyć ich znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z cyberprzestępczością i jej zwalczaniem 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu. Wprowadzenie do przedmiotu.	1	1
2.	Krajowe i międzynarodowe regulacje w zakresie zwalczania cyberprzestępczości: zakres i charakter prawnych regulacji w zakresie zwalczania cyberprzestępczości; podstawowe regulacje międzynarodowe; podstawowe regulacje krajowe.	3	1
3.	Krajowe i międzynarodowe dokumenty strategiczne w obszarze ochrony cyberrzestrzeni: kierunki strategiczne dotyczące zwalczania cyberprzestępczości w środowisku międzynarodowym; polska polityka w zakresie zwalczania cyberprzestępczości; strategia ochrony cyberprzestrzeni a walka z cyberprzestępczością.	2	1
4.	Instytucje i podmioty uprawnione do zwalczania cyberprzestępczości: instytucje międzynarodowe; instytucje krajowe.	3	1

5.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych; wprowadzenie do zajęć praktycznych.	1	1
2.	Analiza krajowych i międzynarodowych regulacji w zakresie zwalczania cyberprzestępczości w aspekcie instytucji i podmiotów właściwych do jej zwalczania: charakterystyka wybranych regulacji prawnych międzynarodowych i krajowych; zakres kompetencji, organizacja i podstawowe zadania instytucji międzynarodowych i krajowych do walki z cyberprzestępczością.	9	6
3.	Analiza krajowych i międzynarodowych dokumentów strategicznych w obszarze ochrony cyberprzestrzeni: strategia UE w zakresie zwalczania cyberprzestępczości; zwalczanie cyberprzestępczości w wybranych krajach europejskich; działania i dokumenty strategiczne związane z ochroną cyberprzestrzeni i walki z cyberprzestępczością w Polsce; współpraca międzynarodowa w zakresie walki z cyberprzestępczością.	9	7
4.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć praktycznych:		20	15
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	treść	
wiedza	W_01	zna w zaawansowanym stopniu podstawowe pojęcia, fakty i zjawiska z zakresu prawnych i instytucjonalnych uwarunkowań zwalczania cyberprzestępczości	
	W_02	zna prawne i instytucjonalne uwarunkowania przestępczości komputerowej i internetowej	
	W_03	zna w zaawansowanym stopniu istotę ochrony cyberprzestrzeni przed różnego rodzaju zagrożeniami o charakterze przestępczym	
umiejętności	U_01	potrafi identyfikować, interpretować i wyjaśniać złożone zjawiska i procesy związane ściśle z walką z cyberprzestępczością poprzez narzędzia prawne i instytucjonalne	
	U_02	potrafi właściwie dobierać źródła kryminologiczne i prawne, selekcjonować z nich niezbędne fakty i informacje, dokonywać ich analizy, syntezy i interpretacji pod kątem zjawisk związanych z walką przestępczością komputerową i internetową	
	U_03	potrafi posługiwać się w swobodnie pojęciami, faktami i różnymi informacjami o charakterze kryminologicznym i prawnym w trakcie komunikowania się ze specjalistami zajmującymi się problematyką walki z cyberprzestępczością	
	U_04	potrafi przygotować referat i ustne wystąpienia na tematy związane z instytucjonalnymi uwarunkowaniami walki z cyberprzestępczością	
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej oceny treści kryminologicznych i prawnych związanych z cyberprzestępczością	
	K_02	jest gotów do przestrzegania zasad moralnych, prawnych i etycznych związanych z cyberprzestępczością	
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:			
forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną		
warunki i kryteria	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za		

zaliczenia:	zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz aktywny udział w zajęciach			
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, pracą pisemną oraz aktywny udział w zajęciach teoretycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_02	40
	O2.	Praca pisemna	W_03, U_04	30
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	W_01, W_02, W_03	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracą pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $Ocena\ ko\ncowa = (O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom</p>			

	<p>merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_03	40	
	O2.	Praca pisemna (case study)	U_02, U_04, K_01	30	
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za aktywny udział w zajęciach, oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	<p>1) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencji; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 od 81 do 85% frekwencji ; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji ; 3,0 od 70 do 75% frekwencji ; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p> <p>2) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %

uczenia się:	<i>Oz</i>	Aktywny udział w zajęciach	wszystkie efekty	-	20
	<i>Ot</i>	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, U_04, K_02	1	80
	<i>Op</i>	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01	2	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,2\ Oz + 0,8\left(\frac{Ot\ x\ 1 + Op\ x\ 2}{1 + 2}\right)$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01, K1_W02, KW_03				
W_02	K1_W07, K1_W013				
W_03	K1_W09				
U_01	K1_U01, K1_U02				
U_02	K1_U03, K1_U06				
U_03	K1_U12, K1_U14				
U_04	K1_U13, K1_U14				
K_01	K1_K01				
K_02	K1_K03, K1_K06				
Wykaz literatury:					
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):					
<ul style="list-style-type: none"> • Marcinko M., Kuźniak B., <i>Organizacje międzynarodowe</i>, Wyd. C.H.Beck,2013 • Rewizorski M. (red.), <i>Instytucje międzynarodowe w dobie globalnego zarządzania</i>, Warszawa2015 • Wyrozumsk A., Barcz J., Górka M., <i>Instytucje i prawo UNII EUROPEJSKIEJ. Podręcznik dla kierunków prawa, zarządzania i administracji</i>, Wyd.WK, Warszawa 2015 					
B. Literatura uzupełniająca:					
<ul style="list-style-type: none"> • Jordan T., <i>Hakerstwo</i>, Wydawnictwo naukowe PWN, Warszawa2011. • Sienkiewicz P. (red.), <i>Metody badań nad bezpieczeństwem i obronnością</i>, Warszawa2010. • Zarychta S., <i>Doktryny i strategje NATO</i>, Bellona,2014. 					
C. Materiały źródłowe:					
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Polityka ochrony cyberprzestrzeni RzeczypospolitejPolskiej.</i> • <i>DoktrynacyberbezpieczeństwaRzeczypospolitejPolskiej.</i> • <i>Konwencja Rady Europy z dnia 23 listopada 2001 r. o cyberprzestępczości (ETS No.185) wraz ze sporządzonym do niej protokołem dodatkowym o kryminalizacji aktów rasizmu i ksenofobii popełnianych z wykorzystaniem systemów komputerowych (ETS No. 189).</i> • <i>Strategia bezpieczeństwa cybernetycznego Unii Europejskiej: otwarta, bezpieczna i chroniona cyberprzestrzeń wraz z zaproponowaną Dyrektywą w sprawie bezpieczeństwa sieci i informacji (NIS) COM(2013) 48 final2013/0027 (COD)].</i> • <i>RaportNajwyższejIzbyKontroli:Realizacja przez podmioty państwowe zadań w zakresie ochrony cyberprzestrzeni RP.</i> KPB-4101-002-00/2014, Nr ewid. 42/2015/P/14/043/K. Źródło: https://www.nik.gov.pl/plik/id,8764,vp,10895.pdf. • <i>Rządowy Program Ochrony Cyberprzestrzeni RP na lata2011-2016.</i> Źródło: http://bip.mswia.gov.pl/bip/programy/19057,Rzadowy-Program-Ochrony-Cyberprzestrzeni-RP-na-lata-2011-2016.html • <i>2015 Annual Security Report.</i> Źródło:http://www.cisco.com/web/offers/lp/2015-annual-security-report/index.html 					
D. Przydatne strony internetowe:					
<ul style="list-style-type: none"> • www.mac.gov.pl 					

- bip.mswia.gov.pl
- www.cert.gov.pl
- www.ccdcoe.org

Kontakt:

osoba do kontaktu: Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego

telefon: 59 306 76 04

e-mail: sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.6.11. Techniki monitoringu cyberprzestrzeni

kod	nazwa				Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS
S.6.11	Techniki monitoringu cyberprzestrzeni				E	3
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru		semestr/y	
praktyczny	SPS	tak	w zakresie specjalności „cyberzagrożenia”		V	
Dyscyplina:						
nauki o bezpieczeństwie 100%						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Instytut Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				razem	liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)			
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia prowadzące	1	1	-	-		
• konwersatoria	8	3	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	1	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	5	6		
• opracowanie materiałów do zajęć	-	-	5	8		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	5	6		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• zajęcia prowadzące	1	1	-	-		
• ćwiczenia umiejętności praktycznych	17	12	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	2	2	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	8	5		
• opracowywanie materiałów do zajęć; realizacja zadań domowych	-	-	12	15		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	15		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:		zajęcia praktyczne:				
• zajęcia z udziałem		• zajęcia z udziałem nauczycieli:				

nauczycieli:			
wykład informacyjny, wykład problemowy, informacja, dyskusja	wykład wprowadzający, informacja, ćwiczenia praktyczne przy komputerach, konsultacje indywidualne i zespołowe		
• samodzielna praca studenta:	• samodzielna praca studenta:		
percepcja treści wykładów, sporządzanie notatek; studiowanie literatury, przygotowanie do kolokwium	percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, opracowywanie materiałów do zajęć, analiza i rozwiązywanie problemów i zadań (w tym domowych) w postaci papierowej i elektronicznej (pliki elektroniczne powstałe podczas prac laboratoryjnych), przygotowanie do kolokwium i innych form oceny		
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
podstawy obsługi środowiska komputerowego, podstawy informatyki		podstawy programowania, programowanie obiektowe	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> • zapoznać studentów z metodologią i technikami skanowania sieci • zapoznać ich z metodologią i technikami analizy ruchu sieciowego i detekcji intruzów • zapoznać ich z podstawowymi klasami ataków na systemy informatyczne (system operacyjny, aplikacje i systemy chmurowe) 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> • nauczyć studentów wykonywania testów penetracyjnych • nauczyć ich przeciwdziałania podstawowym klasom ataków na sieci komputerowe i rozwiązaniach chmurowe • nauczyć ich wykonywania ataków na wybrane cele • nauczyć ich korzystania z gotowych rozwiązań ofensywnych i defensywnych 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> • Umiejętność pracy zarówno indywidualnej jak i w grupie (wspólne cele, rozwiązywanie konfliktów). • Rozumienie konieczności ciągłego uczenia się. 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu.	1	0,5
2.	Podstawowe problemy bezpieczeństwa: przestępstwa komputerowe, polityka bezpieczeństwa, normy i zalecenia, klasy bezpieczeństwa systemów komputerowych, podstawowe środki ostrożności i mechanizmy ochrony, mechanizmy uwierzytelniania (m.in. uwierzytelnianie jednostronne, dwustronne, z zaufaną stroną trzecią, single sign-on, one-time passwords), uwierzytelnianie biometryczne, strategie autoryzacji i kontroli dostępu (m.in. uznaniowa i ścisła kontrola dostępu, listy ACL), ograniczanie podsłuchu, mechanizmy podnoszenia stopnia dostępności informacji (redundancja komponentów, archiwizacja i kopie zapasowe).	1	0,5
3.	Kontrola dostępu: modułowe systemy uwierzytelniania i kontroli dostępu do systemu operacyjnego; konstrukcja urzędów certyfikacji standardu OpenSSL, zarządzanie certyfikatami.	1	0,5
4.	Bezpieczeństwo systemów operacyjnych: typowe naruszenia bezpieczeństwa, problemy uwierzytelniania i kontroli dostępu współczesnych systemów operacyjnych, wirusy, konie trojańskie i in., zamaskowane kanały komunikacyjne,	1	0,5

	ograniczone środowiska wykonania, delegacja uprawnień administracyjnych.		
5.	Bezpieczeństwo aplikacji użytkowych i usług: bezpieczne środowisko-aplikacyjne, problemy ochrony popularnych usług aplikacyjnych (WWW, poczta elektroniczna, komunikatory internetowe), ochrona na poziomie warstwy sesji (protokół SSL/TLS), zagrożenia technologii aplikacji internetowych, bezpieczne protokoły aplikacyjne (X.400, PEM,PGP).	1	0,5
6.	Ograniczenia dostępu: ograniczone środowiska wykonania aplikacji, ograniczone powłoki systemu operacyjnego środowisk serwerowych, delegacja uprawnień administracyjnych.	1	0,5
7.	Wzmacnianie systemu ochrony: umacnianie ochrony systemu operacyjnego środowisk MS Windows; utwardzanie ochrony systemu operacyjnego środowisk Linuksowych; zabezpieczanie usług aplikacyjnych i usług narzędziowych, przykłady ataków i sposoby obrony.	1	0,5
8.	Bezpieczeństwo infrastruktury sieciowej: bezpieczeństwo podstawowych protokołów i urządzeń sieciowych w poszczególnych warstwach modelu OSI, narzędzia podnoszące poziom bezpieczeństwa sieci, tunele VPN i protokół IPsec, zapory sieciowe (firewall), bezpieczeństwo infrastruktury sieci bezprzewodowych i urządzeń mobilnych (WiFi, Bluetooth), bezpieczeństwo usług VoIP; realizacja sieci VPN w środowisku homogenicznym oraz wieloplatformowym; systemy programowych i sprzętowych zapór sieciowych (firewall), osobiste zapory (personal firewall).	1	0,5
9.	Włamania: reakcje na włamania, dokumentowanie incydentów, aktualizacja systemów operacyjnych i aplikacji, narzędzia analizy zabezpieczeń (dzienniki zdarzeń, gromadzenie statystyk, rejestry lokalne i centralne).	1	0,5
10.	Zajęciapodsumowujące: kolokwiumzaliczeniowe.	1	0,5
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych; kryteria oceniania i zaliczenia zajęć.	1	1
2.	Przygotowanie środowiska laboratoryjnego w oparciu o system KaliLinux	2	2
3.	Techniki skanowania aktywnych elementów sieci oraz identyfikacja systemów i usług.	2	2
4.	Monitorowanie ruchu sieciowego oraz analiza informacji o anomaliach w ruchu sieciowym.	2	2
5.	Testy penetracyjne.	3	2
6.	Atakinasieciokomputerowe.	4	2
7.	Ataki na rozwiązania chmurowe: konfiguracja VPN, zdalnego pulpitu i udostępnianie zasobów; zdalna konfiguracja serwera aplikacji i serwera bazodanowego; Google Apps; aplikacja bazodanowa w „chmurze” – konfiguracja i analiza bezpieczeństwa.	4	2
8.	Zaliczeniakońcowe	2	2
Razem zajęć praktycznych:		20	15
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			

kategoria	numer	treść
wiedza	W_01	potrafi wymienić i opisać podstawowe techniki monitorowania, testowania i analizowania bezpieczeństwa systemów komputerowych
	W_02	ma podstawową wiedzę z zakresu technologii informacyjnych, komunikacyjnych oraz ich bezpiecznej implementacji protokołów w nowoczesnych systemach operacyjnych i infrastrukturze teleinformatycznej, zna i rozumie podstawowe metody i usługi ochrony danych
	W_03	zna główne kierunki zmian i trendy w zakresie problematyki bezpieczeństwa sektora IT i możliwości ich wykorzystania do doskonalenia funkcjonowania różnych organizacji w społeczeństwie oraz potrafi rozpoznawać i sklasyfikować podstawowe zagrożenia bezpieczeństwa danych
	W_04	zna i rozumie podstawowe mechanizmy rozwiązań chmurowych
umiejętności	U_01	potrafi efektywnie wykorzystać wybrane techniki analizy i testowania bezpieczeństwa sieci komputerowych, stacji roboczych (np. testy penetracyjne, skanowanie porów itp.)
	U_02	potrafi korzystać z wiedzy teoretycznej do analizowania zdarzeń mogących mieć wpływ na kierunki działań na rzecz budowy bezpiecznego systemu poprzez wybór odpowiednich narzędzi
	U_03	potrafi stworzyć politykę bezpieczeństwa dla typowego systemu, a także potrafi dobrać odpowiednią metodę ochrony w celu zapewnienia bezpieczeństwa systemu
	U_04	potrafi opracować niezbędną dokumentację na potrzeby obsługi incydentów i dba o wartość użytkową sprzętu informatycznego
kompetencje społeczne	K_01	wykazuje potrzebę permanentnego pogłębiania oraz poszerzania wiedzy i umiejętności w zakresie bezpieczeństwa w IT
	K_02	prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu inżyniera odpowiedzialnego za bezpieczeństwo usług w chmurze oraz potrafi przewidywać zagrożenia dotyczące usług i danych w infrastrukturze wirtualnych zasobów

Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:

forma zaliczenia:	egzamin
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych, aktywny udział w zajęciach oraz z egzaminu

sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:

forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, oraz aktywny udział w zajęciach
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru:</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) Praca pisemna:</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny</p>

	<p>sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_02	40
	O2.	praca pisemna	W_01, W_02, W_03, U_04, K_01	30
	O3.	aktywny udział w zajęciach	W_01, W_02, W_03, K_02	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych:</p> <p>Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $Ocena\ ko\ncowa = (O1 + O2 + O3) / 3$.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study):</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym</p>			

	<p>pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1.	kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_02, U_03	40	
	O2.	praca pisemna (case study)	U_01, U_03, U_04, K_01, K_02	30	
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$				
sposób zaliczenia i forma egzaminu:					
forma egzaminu:	egzamin pisemny z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru				
forma oceny końcowej:	ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę				
kryteria oceny:	5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	Ot	test pisemny	wszystkie efekty	100	
sposób wyliczenia oceny końcowej zajęć:	$Ocena\ ko\ncowa = Ot$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za aktywny udział w zajęciach, egzamin oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	<p>1) Aktywny udział w zajęciach</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p> <p>2) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciopunktowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.</p> <p>3) Ocena za egzamin zgodnie z przyjętymi kryteriami.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %

uczenia się:	<i>Oz</i>	Aktywny udział w zajęciach	wszystkie efekty	-	10
	<i>Oe</i>	egzamin	wszystkie efekty	-	50
	<i>Ot</i>	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, U_04, K_01, K_02	1	40
	<i>Op</i>	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01	2	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,1 Oz + 0,5Oe + 0,4\left(\frac{Ot \times 1 + Op \times 2}{1 + 2}\right)$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01				
W_02	K1_W01				
W_03	K1_W03				
W_04	K1_W03				
U_01	K1_U02				
U_02	K1_U02				
U_03	K1_U10, K1_U11				
U_04	K1_U10, K1_U11,				
K_01	K1_K01, K1_K02,				
K_02	K1_K02, K1_K03				
Wykaz literatury:					
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):					
<ul style="list-style-type: none"> Chris F., Nystrom M., <i>Monitoring i bezpieczeństwo sieci</i>, Helion, Gliwice2010. Bejtlich R., <i>Wykrywaj i reaguj. Praktyczny monitoring sieci dla administratorów</i>, Helion, Gliwice2014. 					
B. Literatura uzupełniająca:					
<ul style="list-style-type: none"> Brzeziński P., Opaliński B., Rogalski M.; Gromadzenie i udostępnianie danych telekomunikacyjnych CH BECK, Warszawa 2016Artykuły z czasopism poruszających kwestie bezpieczeństwa, np. IEEE Security&Privacy. Cheswick W. R.. <i>Firewalle i bezpieczeństwo w sieci</i>. Helion, 2003 					
C. Materiały źródłowe:					
<ul style="list-style-type: none"> 					
D. Przydatne strony internetowe:					
<ul style="list-style-type: none"> http://niezalezna.pl/zrodlo/niebezpiecznikpl 					
Kontakt:					
osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego				
telefon:	59 306 76 04				
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl				

S.6.12. Badania naukowe i komunikacja społeczna w Internecie

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.6.12.	Badania naukowe i komunikacja społeczna w Internecie	ZO	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo Narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	w zakresie specjalności „Cyberzagrożenia”	V		
Dyscyplina:						
nauki o bezpieczeństwie (30%), matematyka (30%), informatyka (40%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Instytut Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• konwersatoria	8	3	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	1	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	5	5		
• opracowanie materiałów do zajęć	-	-	5	10		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	5	5		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• zajęcia wprowadzające	-	-	-	-		
• ćwiczenia laboratoryjne	10	12	-	-		
• ćwiczenia warsztatowe	10	3	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	-	-	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	5	5		
• opracowywanie materiałów do zajęć; realizacja zadań domowych	-	-	15	20		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	10		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:		zajęcia praktyczne:				

<ul style="list-style-type: none"> zajęcia z udziałem nauczycieli: 		<ul style="list-style-type: none"> zajęcia z udziałem nauczycieli: 	
wykład informacyjny, wykład problemowy, pokaz, informacja, dyskusja		wykład wprowadzający, informacja, pokaz i ćwiczenie umiejętności praktycznych, ćwiczenia praktyczne z wykorzystaniem komputera, dyskusja, studium przypadków	
<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 		<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 	
percepcja treści wykładów, sporządzanie notatek; studiowanie literatury, przygotowanie do kolokwium		percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, opracowywanie materiałów do zajęć, przygotowanie projektu związanego z prostymi badaniami z wykorzystaniem mediów elektronicznych, przygotowanie studium przypadków	
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> matematyczne podstawy informatyki z elementami statystyki, zajęcia informatyczne o charakterze praktycznym 		student zna podstawowe zagadnienia związane z Internetem, komunikacją społeczną, polityką w Internecie, a także posługuje się podstawowymi narzędziami i oprogramowaniem	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów z metodologią prowadzenia badań społecznych z wykorzystaniem mediów elektronicznych zapoznać ich rodzajem i charakterystyką badań stosowanych obecnie z wykorzystaniem elektronicznych mediów zapoznać ich z możliwościami wykorzystania mediów społecznościowych w badaniach społecznych zapoznać ich z narzędziami IT wykorzystywanymi w badaniach społecznych 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć studentów umiejętności przygotowania i prowadzenie badań opinii społecznej, badań rynkowych i badań naukowych z wykorzystaniem mediów elektronicznych nauczyć ich tworzenia prostych narzędzi badawczych wykorzystywanych w badaniach z wykorzystaniem mediów elektronicznych nauczyć ich wykorzystania narzędzi IT do analizy i opracowania wyników badań nauczyć ich pracy w zespołach specjalistów zajmujących się badaniami społecznymi 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> kształtować u studentów gotowość do wypełniania zadań zawodowych w sposób fachowy i odpowiedzialny kształtować ich gotowość do przestrzegania zasad etyki podczas prowadzenia badań społecznych z wykorzystaniem mediów elektronicznych 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu, ustalenie daty egzaminu końcowego.	1	0,5
2.	Istota badań z wykorzystaniem mediów elektronicznych: media elektroniczne jako narzędzie w badania naukowych; klasyfikacja metod badań z wykorzystaniem elektronicznych mediów; typowe narzędzia badawcze; wady i zalety badań z wykorzystaniem narzędzi elektronicznych; problemy z doбором próby; organizacja i przebieg badań; raportowanie badań.	2	1

3.	Badania ilościowe z wykorzystaniem elektronicznych mediów: klasyfikacja typowych metod i technik badań; wady i zalety badań ilościowych; technika CATI (badania telefoniczne), technika CAPI (badania ankietowe wspierane komputerowo); technika PAPI (badania kwestionariuszowe); technika CAWI (badania przez Internet).	2	1
4.	Badania jakościowe z wykorzystaniem elektronicznych mediów: klasyfikacja typowych metod i technik badań; wady i zalety badań jakościowych; technika FGI (badania fokusowe), technika IDI (indywidualne wywiady pogłębione); technika TDI (telefoniczny wywiad pogłębiony).	2	1
5.	Narzędzia IT wykorzystywane w badaniach: wykorzystanie narzędzia offline i online na etapie projektowania; arkusze kalkulacyjne; specjalistyczne oprogramowanie; narzędzia chmurowe; narzędzia do komunikacji społecznej w Internecie.	2	1
6.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	0,5
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych; kryteria oceniania i zaliczenia formy zajęć.	2	1
2.	Badania opinii społecznej – zajęcia warsztatowe: istota badań opinii społecznej; metody i techniki badań; dobór próby; organizacja i prowadzenie badań; zasady i metodyka opracowania narzędzi badawczych; przykłady badań – analiza przypadku.	2	1
3.	Badania rynkowe w Internecie – zajęcia warsztatowe: istota badań marketingowych w Internecie; platforma do badań rynku i opinii; badania ad-hoc, badania trackingowe; omnibus internetowy; badania jakościowe; badania emocji; przygotowanie konspektu badań i zaprojektowanie prostego narzędzia badawczego przez studentów; przykłady badań – analiza przypadku.	2	2
4.	Badania naukowe z wykorzystaniem Internetu – zajęcia warsztatowe: istota badań naukowych – wiedza potoczna a wiedza naukowa; projektowanie badań naukowych w Internecie; eksperyment w Internecie; badania sondażowe; badania jakościowe; metodyka tworzenia narzędzi badawczych; przykłady badań – analiza przypadku.	2	1
5.	Wykorzystanie narzędzi IT do analizy i opracowania wyników badań – zajęcia warsztatowe: arkusze kalkulacyjne (MS Excel, LibreOfficeCalc), narzędzia statystyczne (R); rozwiązania chmurowe (formularze google, specjalistyczne serwisy); graficzna prezentacja wyników badań; wykorzystanie mediów społecznościowych do badań; wykorzystanie narzędzi informatycznych do wykonania raportu z badań.	2	2
6.	Organizacja i realizacja badań z wykorzystaniem mediów elektronicznych – zajęcia laboratoryjne: podział studentów na grupy; wybór tematu badań przez studentów; zaprojektowanie i przeprowadzenie prostych badań; analiza i ocena wyników badań; przygotowanie raportu.	8	6

7.	Zajęcia podsumowujące: zaliczenie zajęć praktycznych.		2	2
Razem zajęć praktycznych:			20	15
Łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:			30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.				
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne				
Efekty uczenia się:				
kategoria	numer	treść		
wiedza	W_01	zna metodologię prowadzenia badań społecznych z wykorzystaniem mediów elektronicznych		
	W_02	zna możliwości wykorzystania mediów społecznościowych w badaniach społecznych		
	W_03	zna normy i zasady etyczne związane z prowadzeniem badań społecznych z wykorzystaniem mediów elektronicznych		
umiejętności	U_01	potrafi przygotować i prowadzić badania opinii społecznej, badania rynkowe i badania naukowe z wykorzystaniem mediów elektronicznych		
	U_02	potrafi tworzyć proste narzędzia badawcze wykorzystywane w badaniach z wykorzystaniem mediów elektronicznych		
	U_03	potrafi wykorzystywać narzędzia IT i media społecznościowe do prowadzenia badań, analizy i opracowania ich wyników		
	U_04	potrafi pracować indywidualnie i w zespołach zadaniowych zajmujących się prowadzeniem badań społecznych z wykorzystaniem mediów elektronicznych		
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do wypełniania zadań zawodowych w sposób fachowy i odpowiedzialny		
	K_02	jest gotów do przestrzegania zasad etyki podczas prowadzenia badań społecznych z wykorzystaniem mediów elektronicznych		
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:				
forma zaliczenia:		zaliczenie z oceną		
warunki i kryteria zaliczenia:		warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz aktywny udział w zajęciach		
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:				
forma oceny końcowej:		średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, pracę pisemną oraz aktywny udział w zajęciach teoretycznych		
kryteria oceny:		1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi. 2) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy.		

	<p>Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach:</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>			
<p>sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:</p>	<p>lp.</p>	<p>sposób weryfikacji</p>	<p>odniesienie do efektów</p>	<p>waga oceny w %</p>
	<p>O1.</p>	<p>Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów</p>	<p>W_01, W_02, K_02</p>	<p>40</p>
	<p>O2.</p>	<p>Praca pisemna</p>	<p>W_03, W_04, U_04</p>	<p>30</p>
	<p>O3.</p>	<p>Aktywny udział w zajęciach</p>	<p>W_01, W_02, W_03</p>	<p>30</p>
<p>sposób wyliczenia oceny końcowej:</p>	<p>$Ocena\ ko\ncowa = 0,4 \times O1 + 0,3 \times O2 + 0,3 \times O3$</p>			
<p>sposób zaliczenia zajęć praktycznych:</p>				
<p>forma oceny końcowej:</p>	<p>średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych</p>			
<p>kryteria oceny:</p>	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych:</p> <p>Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $Ocena\ ko\ncowa = (O1 + O2 + O3) / 3$.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p>			

	<p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_03	40	
	O2.	Praca pisemna (case study)	U_02, U_04, K_01	30	
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za aktywny udział w zajęciach, oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	<p>1) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencji; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 od 81 do 85% frekwencji ; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji ; 3,0 od 70 do 75% frekwencji ; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p> <p>2) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	Oz	Aktywny udział	wszystkie efekty	-	20

		w zajęciach			
	<i>Ot</i>	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, U_04, K_02, K_03	1	80
	<i>Op</i>	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01	2	

sposób wyliczenia oceny końcowej:

$$Ocena\ ko\ncowa = 0,2\ O_z + 0,8\left(\frac{O_t \times 1 + O_p \times 2}{1 + 2}\right)$$

Matryca efektów uczenia się dla zajęć:

numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W04, K1_W09
W_02	K1_W05, K1_W07, K1_W12
W_03	K1_W06, K1_W12, K1_W13
U_01	K1_U01, K1_U02, K1_U03, K1_U06
U_02	K1_U04
U_03	K1_U04, K1_U05, K1_U07
U_04	K1_U13
K_01	K1_K03
K_02	K1_K06, K1_K08

Wykaz literatury:

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

- Babbie E. , Badania społeczne w praktyce PWN Warszawa, 2004 .
- Błalock H.M., Statystyka dla socjologów, PWN 1975.
- Goban-Klas T., Media i komunikowanie masowe. Teorie i analizy prasy, radia, telewizji i Internetu, Warszawa 1999.
- Frankfort_Nachmias Ch., Nachmias D., Metody badawcze w naukach społecznych. Poznań, Zysk i S-ka 2001.
- Filas R. Badania rynku medialnego, Słownik wiedzy o mediach.
- Domański Cz., Statystyczne testy nieparametryczne, PWE Warszawa 1979.
- Churchill G., Badania marketingowe. Podstawy metodologiczne. PWN Warszawa,2002.
- Silverman D.; Prowadzenie badań jakościowych. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2008.

B. Literatura uzupełniająca:

- Aczel A.D, Statystyka w zarządzaniu , PWN Warszawa 2000.
- Aranowska E., Metodologiczne podstawy zastosowań modeli statystycznych w psychologii. Teoria i praktyka, Studio 1996.
- Bedyńska S., Brzezicka A, Statystyczny drogowskaz. Praktyczny poradnik analizy danych w naukach społecznych na przykładach z psychologii. SPSS. Warszawa Wyd. Academica SWPS 2007.
- Bielecka A., Statystyka w biznesie i ekonomii.WSPiZ 2005 .
- Brzeziński J., Metodologia badań psychologicznych, PWN , Warszawa 2002 .
- Cieciora M., Podstawy technologii informacyjnych z przykładami zastosowań, VIZJA PRESS &IT 2006 .
- Ferguson G.A ,Takane Y, Analiza statystyczna w psychologii i pedagogice, PWN 1997
- Zieliński T., Jak pokochać statystykę, czyli STATISTICA do poduszki, Wydawnictwa StatSoft Polska, Kraków 1999
- Gawrysiak P., Cyfrowa rewolucja, PWN Warszawa 2008r.
- Wieczorkowska G., Wierzbński J., Badania sondażowe i eksperymentalne. Wybrane zagadnienia. Wydawnictwa

Naukowe WZ UW, . Warszawa 2005.

- Wieczorkowska G., Wierzbiński J., Statystyka, Analiza badań społecznych, Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR , Warszawa 2005.

C. Materiały źródłowe:

- Raporty badań CBOS, OBOP itp.

D. Przydatne strony internetowe:

- strony internetowe instytucji badań rynku i badań społecznych

Kontakt:

osoba do kontaktu: Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego

telefon: 59 306 76 04

e-mail: sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.6.13. Systemy monitoringu cyberprzestrzeni

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.6.13.	Systemy monitoringu cyberprzestrzeni	E	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo Narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	w zakresie specjalności „Cyberzagrożenia”	V		
Dyscyplina:						
nauki o bezpieczeństwie (50%), informatyka (50%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Instytut Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• konwersatoria	8	3	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	1	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	5	5		
• opracowanie materiałów do zajęć	-	-	5	10		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	5	5		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia umiejętności praktycznych	17	12	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	2	2	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	5	5		
• opracowywanie materiałów do zajęć; realizacja zadań domowych	-	-	15	20		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	10		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			

konwersatorium, konwersatorium informacyjne, konwersatorium problemowe, informacja, dyskusja		miniwykłady wprowadzające do ćwiczeń, pokaz nauczanych umiejętności, wykonywanie praktycznych zadań przez studentów (w tym zadań zaliczeniowych)	
• samodzielna praca studenta:		• samodzielna praca studenta:	
percepcja treści konwersatoriów, sporządzanie notatek; studiowanie literatury, przygotowanie do kolokwium i egzaminu		studiowanie literatury obowiązkowej do ćwiczeń, przygotowanie do kolokwium, praktyczne doskonalenie nabytych umiejętności, przygotowanie do zaliczenia	
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
• zagrożenia cyberprzestrzeni		• student uświadamia sobie potrzebę monitorowania cyberprzestrzeni w celu wykrywania zagrożeń i treści niepożądanych	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> • zapoznać studentów z podstawowymi sposobami zapewnienia ochrony systemów i aplikacji • zapoznać studentów z zasadami kontroli monitoringu i prowadzenia dokumentacji w obszarze zarządzania bezpieczeństwem informacji • zapoznać ich z odpowiednią infrastrukturą bezpieczeństwa informacji, • przygotować studentów do samodzielnego wykonania podstawowych zabezpieczeń sieciowych, • zapoznać studentów z procedurami reagowania na incydenty 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> • nauczyć studentów zapewnienia ochrony systemów i aplikacji • nauczyć ich wykonywania podstawowych zabezpieczeń sieciowych • nauczyć ich właściwego reagowania na incydenty 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> • uwrażliwić studentów na zapewnianie ochrony danych w cyberprzestrzeni • zaszczepić studentom reagowanie na zagrożenia w cyberprzestrzeni i zgłaszanie incydentów • zaszczepić studentom przestrzegania norm prawnych w cyberprzestrzeni • rozwijać potrzebę permanentnej edukacji z zakresu bezpieczeństwa cyberprzestrzeni 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: podstawowe pojęcia związane z bezpieczeństwem; sposoby ochrony systemów operacyjnych; zapewnienie bezpieczeństwa w aplikacjach.	2	1
2.	Przygotowanie odpowiedniej infrastruktury bezpieczeństwa informacji w instytucji: (np. programy antywirusowe, stosowne przechowywanie logów systemów umożliwiających logowanie się do zasobów firmy itp.)	2	1
3.	Przeszkolenie pracowników firmy w zakresie bezpieczeństwa informacyjnego: podstawa, cele i zasady szkolenia; zakres tematyczny szkolenia; sposób organizacji i prowadzenia szkoleń.	2	1
4.	Ochrona danych: sposoby uwierzytelniania; wysokopoziomowe rozwiązania ochrony danych: wirtualne sieci prywatne, stosowane protokoły bezpieczeństwa; zapory sieciowe i systemy wykrywania zagrożeń (IntrusionDetection and Prevention Systems).	2	1
5.	Incydenty: sposoby reagowania na incydenty bezpieczeństwa IT; prowadzenie ewidencji incydentów.	2	1

		Razem zajęć teoretycznych:	10	5
zajęcia praktyczne:				
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin		
		SS	SNS	
1.	Sposoby ochrony systemów operacyjnych i sposoby uwierzytelniania.	4	3	
2.	Wysokopoziomowe rozwiązania ochrony danych: wirtualne sieci prywatne, stosowane protokoły bezpieczeństwa.	4	4	
3.	Zapory sieciowe i systemy wykrywania zagrożeń (IntrusionDetection and Prevention Systems).	4	3	
4.	Sposoby reagowania na incydenty bezpieczeństwa IT oraz prowadzenie ewidencji incydentów.	4	3	
5.	Przygotowanie do kolokwium.	2	1	
6.	Kolokwium zaliczeniowe.	2	1	
		Razem zajęć praktycznych:	20	15
		łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:	30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.				
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne				
Efekty uczenia się:				
kategoria	numer	treść		
wiedza	W_01	zna źródła zagrożeń wiążących się z użytkowaniem komputera i pracą w sieci oraz metody pozyskiwania dostępu do danych oraz techniki umożliwiające analizę czynności wykonywanych na komputerze		
	W_02	zna sposoby wykrywania zagrożeń związanych z użytkowaniem komputera i pracą w sieci i umie stosować metody obrony przed atakami w warstwie procesów i aplikacji oraz atakami przeciwko systemom i aplikacjom sieciowym		
umiejętności	U_01	umie ograniczyć ilości śladów pozostawianych w Internecie, sieci lokalnej i systemie lokalnym		
	U_02	umie stosować metody ukrywania danych, szyfrowania plików		
	U_03	umie stosować podstawowe metody obrony przed atakami prowadzonymi w warstwie dostępu do sieci, warstwach Internetu i host- to-host		
	U_04	umie stosować podstawowe metody obrony przed atakami prowadzonymi w warstwie procesów i aplikacji oraz atakami przeciwko systemom i aplikacjom sieciowym		
	U_05	potrafi sprawnie posługiwać się sprzętem informatycznym i dba o jego walory techniczno-użytkowe		
kompetencje społeczne	K_01	rozumie potrzebę permanentnej edukacji i autoedukacji dla rzecz działań zapobiegawczych i korygujących politykę bezpieczeństwa informacyjnego		
	K_02	potrafi wskazać priorytety służące do realizacji zadań związanych z bezpieczeństwem z uwzględnieniem działania w sytuacjach kryzysowych		
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:				
forma zaliczenia:	egzamin			
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych, aktywność na zajęciach oraz z egzaminu			
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, oraz aktywny udział w zajęciach			

kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_02	40
	O2.	praca pisemna	W_01, W_02, U_04, K_01	30
	O3.	aktywny udział w zajęciach	W_01, W_02, U_05, K_02	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$\text{Ocena końcowa} = 0,4 \times O1 + 0,3 \times O2 + 0,3 \times O3$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $\text{Ocena końcowa} = (O1 + O2 + O3) / 3$ Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i</p>			

	<p>częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_02, U_03	40
	O2.	praca pisemna (case study)	U_01, U_03, U_04, K_01, K_02	30
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03, U_05	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$			
sposób zaliczenia i forma egzaminu:				
forma egzaminu:	egzamin pisemny z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru			
forma oceny końcowej:	ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę			
kryteria oceny:	5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	Ot	test pisemny	wszystkie efekty	100
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,5xO_e + 0,5x((O_p \times 1 + O_p \times 2) / 3)$			
sposób wyliczenia oceny końcowej zajęć:	$Ocena\ ko\ncowa = Ot$			

sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za aktywny udział w zajęciach, egzamin oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	<p>1) Aktywny udział w zajęciach Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p> <p>2) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.</p> <p>3) Ocena za egzamin zgodnie z przyjętymi kryteriami.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	<i>Oz</i>	Aktywny udział w zajęciach	wszystkie efekty	-	10
	<i>Oe</i>	egzamin	wszystkie efekty	-	50
	<i>Ot</i>	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, U_04, U_05, K_01, K_02	1	40
	<i>Op</i>	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, U_05, K_01	2	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,1\ Oz + 0,5Oe + 0,4\left(\frac{Ot\ x\ 1 + Op\ x\ 2}{1 + 2}\right)$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01, K1_W04				
W_02	K1_W05				
U_01	K1_U02, K1_U03				
U_02	K1_U04, K1_U06				
U_03	K1_U09				
U_04	K1_U09				
U_05	K1_U04, K1_U05				
K_01	K1_K01				
K_02	K1_K03				
Wykaz literatury:					
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):					
<ul style="list-style-type: none"> • M. Ogiela, Systemy utajniania informacji, AGH Uczelniane Wydawnictwo Naukowo-Dydaktyczne, 2003. • J. Stokłosa, T. Bilski, T. Pankowski, Bezpieczeństwo danych w systemach informatycznych, PWN, 2001 • W. R. Cheswick., Firewalle i bezpieczeństwo w sieci, Helion, 2003 					
B. Literatura uzupełniająca:					
<ul style="list-style-type: none"> • Artykuły z czasopism poruszających kwestie bezpieczeństwa np. IEEE Security 					
C. Materiały źródłowe:					
<ul style="list-style-type: none"> • 					
D. Przydatne strony internetowe:					
<ul style="list-style-type: none"> • https://www.nask.pl/pl/dzialalnosc/nc-cyber/142,NC-Cyber-Narodowe-Centrum-Cyberbezpieczenstwa.html • http://www.cert.gov.pl/cer/zgloszenie-incydentu/16,Zgloszenie-incydentu.html 					

Kontakt:	
osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.6.14. Diagnostyka cyberpatologii społecznych

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	Nazwa					
S.6.14	Diagnostyka cyberpatologii społecznych	E	4			
Kierunek studiów:	Bezpieczeństwo narodowe					
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	w zakresie specjalności „cyberzagrożenia”	V		
Dyscyplina:						
nauki socjologiczne 30%, psychologia 70%						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Instytut Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				razem	liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)			
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia prowadzące	1	1	-	-		
• konwersatoria	8	4	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	1	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	5	6		
• opracowanie materiałów do zajęć	-	-	5	8		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	5	6		
Zajęcia praktyczne [razem]	30	25	45	50	75	3
• zajęcia prowadzące	1	1	-	-		
• ćwiczenia umiejętności praktycznych	27	22	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	2	2	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	8	10		
• opracowywanie materiałów do zajęć; realizacja zadań domowych	-	-	22	20		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	15	20		
łącznie:	40	30	60	70	100	4
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:		zajęcia praktyczne:				
• zajęcia z udziałem		• zajęcia z udziałem nauczycieli:				

nauczycieli:			
wykład informacyjny, wykład problemowy, informacja, dyskusja		wykład wprowadzający, informacja, pokaz sposobu wykonania czynności praktycznych, dyskusja, metoda projektów, metoda indywidualnych przypadków – analiza wybranych materiałów dotyczących cyberpatologii społecznych	
• samodzielna praca studenta:		• samodzielna praca studenta:	
percepcja treści wykładów, sporządzanie notatek; studiowanie literatury, przygotowanie do kolokwium		percepcja treści zajęć; obserwacja pokazu czynności praktycznych, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie studium przypadku, przygotowanie zespołowe projektu	
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
humanistyczne podstawy e-mediów, podstawy dziennikarstwa e-medialnego, cyberprzestrzeń i jej zagrożenia		student zna: podstawy teorii komunikacji; psychologiczne i socjologiczne uwarunkowania masowej komunikacji; istotę cyberprzestrzeni i jej współczesne zagrożenia	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> • zapoznać studentów z podstawami teoretycznymi diagnostyki społecznej, z uwzględnieniem diagnostyki określonych zbiorowości, jak i diagnostyki indywidualnej • zapoznać ich z zasadami diagnozowania uzależnień od mediów elektronicznych; uzależnień od e-hazardu, diagnozowania zjawiska groomingu oraz zjawiska cyberprzemocy 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> • nauczyć studentów diagnozowania uzależnień od elektronicznych mediów, uzależnień od e-hazardu, diagnozowania zjawiska groomingu oraz zjawiska cyberprzemocy • nauczyć ich wykorzystywać klasycznych metod, technik i narzędzi diagnozowania problemów związanych z cyberpatologiami społecznymi • nauczyć ich pracy w zespołach specjalistów zajmujących się diagnostyką cyberpatologii społecznych 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> • przygotować studentów do myślenia i działania w sposób innowacyjny przy rozwiązywaniu problemów związanych z diagnostyką cyberpatologii społecznych • przygotować ich do przestrzegania zasad etyki związanej z pracą w cybermediach i budowania etosu zawodowego specjalistów cybermediów 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu, ustalenie daty egzaminu końcowego.	1	0,5
2.	Diagnoza społeczna – pojęcie i istota: pojęcie diagnozy i diagnostyki społecznej, istota procesów diagnostycznych, cechy dobrej diagnozy, etyczne zasady diagnostyki społecznej.	2	0,5
3.	Podstawowe metody diagnozy społecznej: badania diagnostyczne ludzkich zbiorowości a badania jednostek; sondaż diagnostyczny; metoda indywidualnych przypadków; metoda środowiskowa; wykrywanie zagrożeń społecznych w sieci.	2	0,5
4.	Podstawowe techniki i narzędzia badań diagnostycznych: pojęcie i klasyfikacja technik i narzędzi diagnostyki społecznej; technika rozmowy i wywiadu;	2	0,5

	obserwacja; badania ankietowe; analiza dokumentów; badania testowe; typowe narzędzia: arkusze obserwacji, kwestionariusze wywiadów; kwestionariusze ankiet, testy.		
5.	Organizacja i przebieg badań diagnostycznych: faza koncepcyjno-przygotowawcza; faza realizacyjna; faza analityczna; podsumowanie wyników i postawienie diagnozy.	2	0,5
6.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	0,5
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych.	2	2
2.	Wprowadzenie do diagnostyki społecznej cyberpatologii – ćwiczenia umiejętności praktycznych: cyberprzestrzeń jako przestrzeń społeczna; patologie w cyberprzestrzeni – pojęcie, istota i klasyfikacja; etiologia i geneza zachowań patologicznych w cyberprzestrzeni; możliwości zastosowania klasycznych narzędzi do społecznej diagnozy cyberprzestrzeni – dyskusja.	3	3
3.	Diagnozowanie uzależnień od elektronicznych mediów – ćwiczenia umiejętności praktycznych: uzależnienia od elektronicznych mediów – istota problemu; zakres i charakter uzależnień od elektronicznych mediów w Polsce w świetle wyników badań i oficjalnych statystyk; mechanizm uzależnienia; znaki ostrzegawcze sygnalizujące o problem nadużywania elektronicznych mediów; znaki ostrzegawcze sygnalizujące o uzależnieniu; sposób i kryteria diagnozy uzależnień; typowe narzędzia do diagnozy jednostkowej (kwestionariusz wywiadu K. Young; kwestionariusz funkcjonowania psychospołecznego); diagnozowanie skali zjawiska w określonej populacji i podatności dzieci, młodzieży i osób dorosłych na uzależnienie od elektronicznych mediów; uzależnienie od elektronicznych mediów – studium przypadków.	4	4
4.	Diagnozowanie uzależnień od e-hazardu – ćwiczenia umiejętności praktycznych: uzależnienia od e-hazardu – istota problemu; zakres i charakter uzależnień od e-hazardu w Polsce w świetle wyników badań i oficjalnych statystyk; mechanizm uzależnienia; znaki ostrzegawcze sygnalizujące o problemie e-hazardu; znaki ostrzegawcze sygnalizujące o uzależnieniu; sposób i kryteria diagnozy uzależnień; typowe narzędzia do diagnozy jednostkowej; diagnozowanie skali zjawiska w określonej populacji i podatności dzieci, młodzieży i osób dorosłych na uzależnienie od e-hazardu; uzależnienie od e-hazardu – studium przypadków.	4	3
5.	Diagnozowanie zjawiska groomingu – ćwiczenia umiejętności praktycznych: grooming – istota problemu; skala zjawiska w Polsce w świetle wyników badań i oficjalnych statystyk; mechanizm groomingu; psychospołeczna charakterystyka osób – ofiar groomingu; znaki ostrzegawcze sygnalizujące o problemie groomingu wśród dzieci; typowe narzędzia do diagnozy jednostkowej; diagnozowanie skali zjawiska w określonej populacji; ofiary groomingu – studium przypadków.	4	4
6.	Diagnozowanie zjawisk cyberprzemocy – ćwiczenia umiejętności praktycznych: cyberprzemoc – istota problemu; skala zjawiska w Polsce w świetle wyników badań i oficjalnych statystyk; mechanizm i formy cyberprzemocy; psychospołeczna charakterystyka osób – ofiar cyberprzemocy; znaki ostrzegawcze sygnalizujące o problemie cyberprzemocy wśród dzieci; typowe narzędzia do diagnozy jednostkowej; diagnozowanie skali zjawiska w określonej populacji; ofiary cyberprzemocy – studium przypadków..	6	3
7.	Diagnozowanie cyberpatologii społecznych – zajęcia warsztatowe: podział na zespoły i przydzielenie tematu; określenie problemu diagnozy i jego	5	4

	operacjonalizacja; przygotowanie narzędzi diagnostycznych; przeprowadzenie diagnozy na wybranej populacji i jednostkach; opracowanie raportu z badań diagnostycznych.		
8.	Zajęcia końcowe – zaliczenie zajęć praktycznych.	2	2
Razem zajęć praktycznych:		30	25
Łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	treść	
wiedza	W_01	zna podstawowe zagadnienia merytoryczne i pojęcia związane z diagnostyką społeczną, w tym diagnostyką cyberpatologii społecznych	
	W_02	zna zasady, metody, techniki oraz narzędzia stosowane w diagnostyce społecznej i możliwości ich wykorzystania do diagnozowania cyberpatologii	
	W_03	zna zasady diagnozowania uzależnień od mediów elektronicznych; uzależnień od e-hazardu, diagnozowania zjawiska groomingu oraz zjawiska cyberprzemocy	
umiejętności	U_01	potrafi diagnozować uzależnienia od elektronicznych mediów, uzależnienia od e-hazardu, diagnozować zjawisko groomingu oraz zjawisko cyberprzemocy zarówno z perspektyw ludzkich zbiorowości, jak i jednostek	
	U_02	potrafi wykorzystywać klasyczne metody, techniki i narzędzia do diagnozowania problemów związanych z cyberpatologiami społecznymi	
	U_03	potrafi przygotować proste narzędzia diagnozujące wybrane cyberpatologie zarówno w aspekcie ludzkich zbiorowości, jak i jednostek	
	U_04	potrafi pracować indywidualnie i w zespołach zadaniowych zajmujących się diagnozowaniem zjawisk związanych z cyberpatologiami społecznymi, w tym planować pracę samokształceniową pozwalającą na doskonalenie wiedzy w powyższym zakresie	
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do myślenia i działania w sposób innowacyjny przy rozwiązywaniu problemów związanych z diagnostyką cyberpatologii społecznych	
	K_02	jest gotów do przestrzegania zasad etyki związanej z pracą w cybermediach i budowania etosu zawodowego specjalistów cybermediów	
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:			
forma zaliczenia:	egzamin		
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych, aktywność na zajęciach oraz z egzaminu		
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:			
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, oraz aktywny udział w zajęciach		
kryteria oceny:	1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi. 2) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej		

	<p>wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_02	40
	O2.	praca pisemna	W_01, W_02, W_03, U_04, K_01	30
	O3.	aktywny udział w zajęciach	W_01, W_02, W_03, K_02	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $Ocena\ ko\ncowa = (O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne</p>			

	<p>niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_02, U_03	40
	O2.	praca pisemna (case study)	U_01, U_03, U_04, K_01, K_02	30
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$			
sposób zaliczenia i forma egzaminu:				
forma egzaminu:	egzamin pisemny z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru			
forma oceny końcowej:	ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę			
kryteria oceny:	5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się w trakcie egzaminu:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	Ot	test pisemny	wszystkie efekty	100
sposób wyliczenia oceny końcowej zajęć:	$Ocenako\ncowa = 0,5xOe + 0,5x(Ot + 3xOp)/4$			
sposób zaliczenia przedmiotu:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za aktywny udział w zajęciach, egzamin oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne			
kryteria oceny:	<p>1) Aktywny udział w zajęciach</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p> <p>2) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.</p>			

	3) Ocena za egzamin zgodnie z przyjętymi kryteriami.				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	<i>Oz</i>	Aktywny udział w zajęciach	wszystkie efekty	-	10
	<i>Oe</i>	egzamin	wszystkie efekty	-	50
	<i>Ot</i>	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, U_04, K_01, K_02	1	40
	<i>Op</i>	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_03	3	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,1 Oz + 0,5Oe + 0,4\left(\frac{Ot \times 1 + Op \times 3}{1 + 3}\right)$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01, K1_W02, K1_W05, K1_W09, K1_W12				
W_02	K1_W04				
W_03	K1_W03, K1_W04, K1_W06				
U_01	K1_U01, K1_U02, K1_U06, K1_U09				
U_02	K1_U04, K1_U09				
U_03	K1_U05, K1_U09				
U_04	K1_U13, K1_U14				
K_01	K1_K01, K1_K02, K1_K05				
K_02	K1_K06, K1_K08				
Wykaz literatury:					
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):					
<ul style="list-style-type: none"> • Augustynek A., <i>Uzależnienie komputerowe. Diagnoza, rozpowszechnienie, terapia</i>, Warszawa 2010. • Castells M., <i>Społeczeństwo sieci</i>, Warszawa 2010. • Griffiths, M., <i>Gry hazard. Uzależnienia dzieci w okresie dorastania</i>, Gdańsk 2004. • Pyżalski J., <i>Agresja elektroniczna i cyberbullying</i>, Kraków 2012. • Woronowicz B., <i>Uzależnienia. Geneza. Terapia. Powrót do zdrowia</i>, Poznań – Warszawa 2009. 					
B. Literatura uzupełniająca:					
<ul style="list-style-type: none"> • Bednarek J., Andrzejewska A. (red.), <i>Cyberświat – możliwości, zagrożenia</i>, Warszawa 2009. • Chocholska, P., Osipczuk, M., <i>Uzależnienie od komputera i Internetu u dzieci i młodzieży</i>. Warszawa 2009. • Guerreschi C., <i>Nowe uzależnienia</i>, Kraków 2010. • Kaliszewska, K., <i>Nadmierne używanie Internetu: charakterystyka psychologiczna</i>, Poznań 2007. • Majchrzak, P., Ogińska-Bulik, M., <i>Zachowania ryzykowne związane z cyberprzestrzenią – polska adaptacja Internet Addiction Test</i>, [w:] P. Majchrzak, M. Ogińska-Bulik, <i>Uzależnienie od Internetu</i>, Łódź 2010. • Makaruk, K., Wójcik, S., <i>Nadużywanie internetu przez młodzież. Wyniki badania EU NET ADB</i>, „Dziecko krzywdzone. Teoria, badania, praktyka”, 2013, 12(1), 35-48. • Young, K. S., <i>Internet Addiction: Symptoms, Evaluation, And Treatment</i>, [w:] L. VandeCreek, T. L. Jackson (red.), <i>Innovations in Clinical Practice</i> (tom 17), Sarasota 1999, FL: Professional Resource Press. 					
C. Materiały źródłowe:					

- CBOS. *Oszacowanie rozpowszechnienia oraz identyfikacja czynników ryzyka i czynników chroniących w odniesieniu do hazardu, w tym hazardu problemowego (patologicznego) oraz innych uzależnień behawioralnych.* Warszawa 2012.
- *Jak reagować na problem nadmiernego korzystania z internetu przez dzieci i młodzież. Poradnik dla szkół,* Warszawa 2012.
- Kirwil, L., *Polskie dzieci w Internecie. Zagrożenia i bezpieczeństwo – część 2.* Częściowy raport z badań EU Kids Online II. Warszawa 2011.

D. Przydatne strony internetowe:

- strony poradni psychologiczno-pedagogicznych

Kontakt:

osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.6.15. Terapia cyberpatologii społecznych

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.6.15	Terapia cyberpatologii społecznych	E	4			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	w zakresie specjalności „cyberzagrożenia”	V		
Dyscyplina:						
nauki socjologiczne 30%, psychologia 70%						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Instytut Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia prowadzące	1	1	-	-		
• konwersatoria	8	4	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	1	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	5	6		
• opracowanie materiałów do zajęć	-	-	5	8		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	5	6		
Zajęcia praktyczne [razem]	30	25	45	50	75	3
• zajęcia prowadzące	1	1	-	-		
• ćwiczenia umiejętności praktycznych	27	22	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	2	2	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	8	10		
• opracowywanie materiałów do zajęć; realizacja zadań domowych	-	-	22	20		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	15	20		
łącznie:	40	30	60	70	100	4
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:		zajęcia praktyczne:				
• zajęcia z udziałem nauczycieli:		• zajęcia z udziałem nauczycieli:				

wykład informacyjny, wykład problemowy, informacja, dyskusja	wykład wprowadzający, informacja, pokaz sposobu wykonania czynności praktycznych, dyskusja, metoda projektów, metoda indywidualnych przypadków – analiza wybranych materiałów dotyczących cyberpatologii społecznych, konsultacje		
• samodzielna praca studenta:	• samodzielna praca studenta:		
percepcja treści wykładów, sporządzanie notatek; studiowanie literatury, przygotowanie do kolokwium	percepcja treści zajęć; obserwacja pokazu czynności praktycznych, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie studium przypadku, przygotowanie zespołowe projektu		
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:	Wymagania wstępne:		
humanistyczne podstawy e-mediów, podstawy dziennikarstwa e-medialnego, cyberprzestrzeń i jej zagrożenia	student zna: podstawy teorii komunikacji; psychologiczne i socjologiczne uwarunkowania masowej komunikacji; istotę cyberprzestrzeni i jej współczesne zagrożenia		
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> • zapoznać studentów z podstawami teoretycznymi terapii i profilaktyki zachowań zaliczanych do kategorii cyberpatologii społecznych • zapoznać ich z zasadami terapii uzależnień od mediów elektronicznych; uzależnień od e-hazardu, terapii ofiar i sprawców groomingu oraz ofiar i sprawców cyberprzemocy • zapoznać ich z zasadami profilaktyki zachowań zaliczanych do kategorii cyberpatologii społecznych 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> • nauczyć studentów prowadzenia socjoterapii uzależnień od elektronicznych mediów, uzależnień od e-hazardu, socjoterapii ofiar i sprawców groomingu oraz ofiar i sprawców cyberprzemocy • nauczyć ich wykorzystywać klasycznych metod, technik i narzędzi do socjoterapii i profilaktyki cyberpatologii społecznych • nauczyć ich pracy w zespołach specjalistów zajmujących się socjoterapią i profilaktyką cyberpatologii społecznych 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> • przygotować studentów do myślenia i działania w sposób innowacyjny przy rozwiązywaniu problemów związanych z socjoterapią i profilaktyką cyberpatologii społecznych • przygotować ich do podejmowania działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania cyberpatologiom społecznym 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu, ustalenie daty egzaminu końcowego.	2	1
2.	Wprowadzenie do socjoterapii – ćwiczenia umiejętności praktycznych: pojęcie i istota socjoterapii; zasady i cele pracy socjoterapeutycznej; programy socjoterapeutyczne; podstawowe zasady pracy socjoterapeuty; metody pracy z grupą; struktura zajęć socjoterapeutycznych; możliwości zastosowania klasycznych narzędzi do społecznej terapii cyberpatologii społecznych – dyskusja.	3	1
3.	Wprowadzenie do profilaktyki społecznej – ćwiczenia umiejętności praktycznych: pojęcie i istota profilaktyki; zasady i cele profilaktyki społecznej; programy profilaktyczne; podstawowe zasady pracy przy programach profilaktycznych;	3	2

	metody pracy profilaktycznej; struktura zajęć profilaktycznych; możliwości zastosowania klasycznych metod i narzędzi do profilaktyki cyberpatologii społecznych – dyskusja.		
4.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	2	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych.	2	2
2.	Terapia i profilaktyka uzależnień od elektronicznych mediów – ćwiczenia umiejętności praktycznych: uzależnienia od elektronicznych mediów – przyczyny i konsekwencje; metody psychologiczne w terapii uzależnień od elektronicznych mediów; socjoterapia osób uzależnionych od elektronicznych mediów; działania profilaktyczne; zasady projektowania socjoterapii i działań profilaktycznych; terapia i profilaktyka uzależnień od elektronicznych mediów – analiza przypadków.	3	3
3.	Terapia i profilaktyka uzależnień od e-hazardu – ćwiczenia umiejętności praktycznych: uzależnienia od e-hazardu – przyczyny i konsekwencje; metody psychologiczne w terapii uzależnień od e-hazardu; socjoterapia osób uzależnionych od e-hazardu; działania profilaktyczne w obszarze e-hazardu; zasady projektowania socjoterapii i działań profilaktycznych; terapia i profilaktyka uzależnień ode-hazardu – analiza przypadków.	4	4
4.	Terapia i profilaktyka dzieci zagrożonych i ofiar groomingu – ćwiczenia umiejętności praktycznych: grooming – przyczyny i konsekwencje; ofiary groomingu – charakterystyka socjopsychologiczna; metody psychologiczne w terapii ofiar groomingu; socjoterapia ofiar groomingu; profilaktyka w obszarze groomingu; zasady projektowania socjoterapii i działań profilaktycznych; terapia i profilaktyka ofiar groomingu – analiza przypadków.	4	3
5.	Terapia i profilaktyka ofiar cyberprzemocy – ćwiczenia umiejętności praktycznych: cyberprzemoc – przyczyny i konsekwencje; ofiary cyberprzemocy – charakterystyka socjopsychologiczna; metody psychologiczne w terapii ofiar cyberprzemocy; socjoterapia ofiar przemocy; profilaktyka w obszarze cyberprzemocy; zasady projektowania socjoterapii i działań profilaktycznych; terapia i profilaktyka ofiar cyberprzemocy – analiza przypadków.	4	4
6.	Terapia i profilaktyka cyberpatologii społecznych – zajęcia warsztatowe: podział na zespoły i przydzielenie tematu; określenie problemu i jego operacjonalizacja; przygotowanie koncepcji warsztatów socjoterapeutycznych; przygotowanie koncepcji programu profilaktycznego; ocena koncepcji przez ekspertów; przygotowanie ostatecznej wersji projektu.	6	3
7.	Zajęcia końcowe – zaliczenie zajęć praktycznych.	5	4
8.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych.	2	2
Razem zajęć praktycznych:		30	25
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	treść	
wiedza	W_01	zna podstawowe zagadnienia merytoryczne i pojęcia związane z terapią i profilaktyką cyberpatologii społecznych	

	W_02	zna zasady, metody, techniki oraz narzędzia stosowane w terapii i profilaktyce cyberpatologii społecznych
	W_03	zna zasady socjoterapii i profilaktyki w zakresie uzależnień od mediów elektronicznych; uzależnień od e-hazardu, zjawiska groomingu oraz zjawiska cyberprzemocy
umiejętności	U_01	potrafi uzasadnić potrzebę, omówić organizację i przebieg oraz przeprowadzić zajęcia socjoterapeutyczne i profilaktyczne w zakresie problematyki uzależnienia od elektronicznych mediów, uzależnienia od e-hazardu, zjawiska groomingu oraz zjawiska cyberprzemocy
	U_02	potrafi wykorzystywać klasyczne metody, techniki i narzędzia do socjoterapii i profilaktyki problemów związanych z cyberpatologiami społecznymi
	U_03	potrafi przygotować proste programy socjoterapeutyczne i profilaktyczne dotyczące problemów związanych z cyberpatologiami społecznymi
	U_04	potrafi pracować indywidualnie i w zespołach zadaniowych zajmujących się kwestiami terapii i profilaktyki zjawisk związanych z cyberpatologiami społecznymi, w tym planować pracę samokształceniową pozwalającą na doskonalenie wiedzy w powyższym zakresie
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do myślenia i działania w sposób innowacyjny przy rozwiązywaniu problemów związanych z diagnostyką cyberpatologii społecznych
	K_02	jest gotów do podejmowania działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania cyberpatologiom społecznym

Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:

forma zaliczenia:	egzamin
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych, aktywność na zajęciach oraz z egzaminu
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:	
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, oraz aktywny udział w zajęciach
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru:</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) Praca pisemna:</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają</p>

	<p>w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencji; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_02	40
	O2.	praca pisemna	W_01, W_02, W_03, U_04, K_01	30
	O3.	aktywny udział w zajęciach	W_01, W_02, W_03, K_02	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	<i>Ocena końcowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3</i>			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych:</p> <p>Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $Ocena\ końcowa = (O1 + O2 + O3) / 3$.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study):</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p>			

	3) Aktywny udział w zajęciach Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1.	kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_02, U_03	40	
	O2.	praca pisemna (case study)	U_01, U_03, U_04, K_01, K_02	30	
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$				
sposób zaliczenia i forma egzaminu:					
forma egzaminu:	egzamin pisemny z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru				
forma oceny końcowej:	ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę				
kryteria oceny:	5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się w trakcie egzaminu	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	Ot	test pisemny	wszystkie efekty	100	
sposób wyliczenia oceny końcowej zajęć:	$Ocena\ ko\ncowa = Ot$				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za aktywny udział w zajęciach, egzamin oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	1) Aktywny udział w zajęciach Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji 2) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS. 3) Ocena za egzamin zgodnie z przyjętymi kryteriami.				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	Oz	Aktywny udział w zajęciach	wszystkie efekty	-	10
	Oe	egzamin	wszystkie efekty	-	50
	Ot	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, U_04, K_01, K_02	1	40

	<i>Op</i>	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01	3	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,1\ Oz + 0,50e + 0,4\left(\frac{Ot\ x\ 1 + Op\ x\ 3}{1 + 3}\right)$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01, K1_W02, K1_W05, K1_W09, K1_W12				
W_02	K1_W04				
W_03	K1_W03, K1_W04, K1_W06				
U_01	K1_U01, K1_U02, K1_U11				
U_02	K1_U03, K1_U04, K1_U05				
U_03	K1_U05, K1_U06				
U_04	K1_U13, K1_U14				
K_01	K1_K01, K1_K02, K1_K05				
K_02	K1_K03, K1_K04				
Wykaz literatury:					
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):					
<ul style="list-style-type: none"> • Augustynek A., <i>Uzależnienie komputerowe. Diagnoza, rozpowszechnienie, terapia</i>, Warszawa 2010. • Castells M., <i>Społeczeństwo sieci</i>, Warszawa 2010. • Griffiths, M., <i>Gry hazard. Uzależnienia dzieci w okresie dorastania</i>, Gdańsk 2004. • Pyżalski J., <i>Agresja elektroniczna i cyberbullying</i>, Kraków 2012. • Sobolewska Z., <i>Zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży - zasady projektowania</i>, Warszawa 1993. • Woronowicz B., <i>Uzależnienia. Geneza. Terapia. Powrót do zdrowia</i>, Poznań – Warszawa 2009. 					
B. Literatura uzupełniająca:					
<ul style="list-style-type: none"> • Bednarek J., Andrzejewska A. (red.), <i>Cyberswiat – możliwości, zagrożenia</i>, Warszawa 2009. • Chocholska, P., Osipczuk, M., <i>Uzależnienie od komputera i Internetu u dzieci i młodzieży</i>. Warszawa 2009. • Guerreschi C., <i>Nowe uzależnienia</i>, Kraków 2010. • Kaliszewska, K., <i>Nadmierne używanie Internetu: charakterystyka psychologiczna</i>, Poznań 2007. • Majchrzak, P., Ogińska-Bulik, M., <i>Zachowania ryzykowne związane z cyberprzestrzenią – polska adaptacja Internet Addiction Test</i>, [w:] P. Majchrzak, M. Ogińska-Bulik, <i>Uzależnienie od Internetu</i>, Łódź 2010. • Makaruk, K., Wójcik, S., <i>Nadużywanie internetu przez młodzież. Wyniki badania EU NET ADB</i>, „Dziecko krzywdzone. Teoria, badania, praktyka”, 2013, 12(1), 35-48. • Strzemieczny J., <i>Zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży</i>, Warszawa 1993. • Young, K. S., <i>Internet Addiction: Symptoms, Evaluation, And Treatment</i>, [w:] L. VandeCreek, T. L. Jackson (red.), <i>Innovations in Clinical Practice</i> (tom 17), Sarasota 1999, FL: Professional Resource Press. 					
C. Materiały źródłowe:					
<ul style="list-style-type: none"> • CBOS. <i>Oszacowanie rozpowszechnienia oraz identyfikacja czynników ryzyka i czynników chroniących w odniesieniu do hazardu, w tym hazardu problemowego (patologicznego) oraz innych uzależnień behawioralnych</i>. Warszawa 2012. • <i>Jak reagować na problem nadmiernego korzystania z Internetu przez dzieci i młodzież. Poradnik dla szkół</i>, Warszawa 2012. • Kirwil, L., <i>Polskie dzieci w Internecie. Zagrożenia i bezpieczeństwo – część 2. Częściowy raport z badań EU Kids Online II</i>. Warszawa 2011. 					
D. Przydatne strony internetowe:					
<ul style="list-style-type: none"> • strony poradni psychologiczno-pedagogicznych 					

Kontakt:	
osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.6.16. Etyka mediów

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczbę punktów ECTS			
kod	nazwa		ECTS			
S.6.16	Etyka mediów	Zo	1			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	w zakresie specjalności „cyberzagrożenia”	V		
Dyscyplina:						
nauki o komunikacji społecznej i mediach 100%						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Instytut Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	10	15	15	25	1
• zajęcia prowadzące	1	1	-	-		
• konwersatoria	8	8	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	1	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	5	5		
• opracowanie materiałów do zajęć	-	-	5	5		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	5	5		
łącznie:	10	10	15	15	25	1
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:		zajęcia praktyczne:				
• zajęcia z udziałem nauczycieli:		• zajęcia z udziałem nauczycieli:				
konwersatorium, przedyskutowanie ze studentami tematyki zajęć w oparciu o literaturę przedmiotu		nie dotyczy				
• samodzielna praca studenta:		• samodzielna praca studenta:				
zapoznanie się z wybranymi fragmentami literatury, przygotowywanie się do uczestnictwa w konwersatorium, przygotowanie się do kolokwium		nie dotyczy				
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:						
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:				

społeczeństwo informacyjne, podstawy wiedzy o państwie		student posiada podstawową wiedzę o mediach, komunikowaniu społecznym i warsztacie dziennikarskim oraz o etycznych uwarunkowaniach pracy zawodowej	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> • zapoznać studentów z najważniejszymi rozwiązaniami prawnymi z zakresu prawa autorskiego i ochrony własności intelektualnej • zapoznać ich z zasadami etycznego regulujące funkcjonowanie mediów w polskim życiu publicznym, • zapoznać ich z pojęciami i terminami związanymi z etyką mediów i prawem autorskim • zapoznać ich z dylematami etyczno-moralnymi związanymi z rozwojem cywilizacji medialnej 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> • kształcić u studentów umiejętność swobodnego posługiwania się z bazy terminologicznej budowanej podczas zajęć; • kształcić ich umiejętność przeprowadzenia analizy przekazu medialnego w kontekście prawnym • nauczyć zastosowania metody oceny deontologicznej komunikatów językowych formułowanych w konkretnych sytuacjach komunikacyjnych • nauczyć respektowania zasad etycznych w samodzielnym rozwiązywaniu dylematów związanych z formułowaniem komunikatów językowych oraz ich dystrybucją za pośrednictwem mediów 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> • rozwinąć kompetencję w zakresie krytycznego myślenia na temat relacji pomiędzy rozwojem mediów a formacjami społeczno-politycznymi • rozwinąć kompetencję w zakresie wykorzystywania wiedzy naukowej dostępnej w Internecie do analizy i prezentacji zagadnień z zakresu etyki mediów 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia konwersatoriów i przedmiotu	1	1
2.	Wprowadzenie ogólne do etyki: definiowanie, moralność a etyka, etyka a prawo, etyka a polityka, etyka a biznes, podział teorii etycznych, systemy etyczne w religiach, etyka a wartości dominujące w społeczeństwach, etyka stosowana, sposoby uzasadniania norm etycznych.	2	2
3.	Media i ich cele: etyczne uzasadnienie oddzielenia informacji od rozrywki, zaspokajanie potrzeb społecznych przez media, zależność mediów od ekonomii a etyka mediów, przestrzeganie norm etycznych przez różne media, etyka mediów a etyka dziennikarska, kodeks etyczny, etyka a Internet.	2	2
4.	Media i ich wolność: brak zależności od nacisków prawnych i ekonomicznych, brak ograniczeń światopoglądowych, ideologicznych i religijnych, odpowiedzialność etyczna mediów, etyczna ocena publikowanych informacji, naruszenie godności i wizerunku, wolność mediów w krajach demokratycznych, komercjalizacja.	2	2
5.	Etyczne aspekty relacji między mediami a władzą: zależność mediów od polityki, relacje między dziennikarzami a politykami, zadania mediów w relacjach ze światem polityki, tabloidyzacja, upolitycznienie publicznych środków przekazu.	2	2
6.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	10
łącznie:		10	10
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			

kategoria	numer	treść
wiedza	W_01	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu podstawowe pojęcia, fakty, zjawiska i procesy z zakresu rozwoju etyki mediów i znaczenia etyki w całokształcie wiedzy o kulturze medialnej
	W_02	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu reguły, normy i proces formowania zasad funkcjonowania mediów jako systemów komunikacji społecznej i instytucji publicznych kształtujących się w ramach ustroju politycznego
	W_03	zna i rozumie w podstawowym stopniu społeczne, etyczne i moralne dylematy związane z rozwojem cywilizacji medialnej
umiejętności	U_01	potrafi posługiwać się regułami i zasadami etycznymi w samodzielnym rozwiązywaniu dylematów związanych z formułowaniem komunikatów językowych oraz ich dystrybucją za pośrednictwem mediów
	U_02	potrafi przygotować wypowiedź ustną i uczestniczyć w dyskusjach związanych z etyką mediów
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej oceny treści i wykorzystania własnych przemyśleń etyczno-moralnych aspektów i konsekwencji procesu rozwoju mediów jako zjawiska cywilizacyjnego
	K_02	jest gotów do uznania znaczenia wiedzy naukowej dostępnej w Internecie jako źródła informacji o etyce mediów
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:		
forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną	
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz aktywny udział w zajęciach	
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:		
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, pracę pisemną oraz aktywny udział w zajęciach teoretycznych	
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru:</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) Praca pisemna:</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy</p>	

	zaliczeniowej. 3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_02	40	
	O2.	Praca pisemna	W_03	30	
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	W_01, W_02, W_03,	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za aktywny udział w zajęciach, oraz za zajęcia teoretyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS				
kryteria oceny:	1) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencji; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 od 81 do 85% frekwencji ; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji ; 3,0 od 70 do 75% frekwencji ; 2,0 – poniżej 70% frekwencji. 2) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	Oz	Aktywny udział w zajęciach	wszystkie efekty	-	20
	Ot	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, U_04, K_02	1	80
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,2\ Oz + 0,8 * Ot$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01				
W_02	K1_W06				
W_03	K1_W12				
U_01	K1_U07				
U_02	K1_U10, K1_U11				
K_01	K1_K01				
K_02	K1_K02				
Wykaz literatury:					
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):					
<ul style="list-style-type: none"> Baczyński A., <i>Telewizja a świat wartości</i>, Kraków 2003. 					

- *Biblia dziennikarstwa*, red. A. Skwon, A. Niziołek, Kraków 2010 – wskazane artykuły.
- Bober W.J., *Powinności w świecie cyfrowym. Etyka komputerowa w świetle współczesnej filozofii moralnej*, Warszawa 2008.
- Celiński P., *Cyfrowe podziały*, w: *Sfera publiczna. Kondycja – Przejawy – Przemiany*, red. W. Woźniak, J.P. Hudzik, Lublin 2006, s. 259-264;
- Czarnecki P., *Dylematy etyczne współczesności*, Warszawa 2008;
- Czarnecki P., *Etyka mediów*, Warszawa 2008;
- Drożdż M., *Osoba i media. Personalistyczny paradygmat etyki mediów*, Tarnów 2005;
- Dziamski S., *Kultura i etyka życia społeczno – zawodowego*, Poznań 2005;
- *Dziennikarstwo i świat mediów*, red. Z. Bauer, E. Chudziński, Kraków 2000;
- Papiaska Rada ds. Środków Społecznego Przekazu, *Etyka w środkach przekazu*, Watykan 2000;
- Pleszczyński J., *Etyka dziennikarska*, Warszawa 2007.
- Sareło Z., *Media w służbie osoby. Etyka społecznego komunikowania*, Toruń 2000;
- Szewczyk A., *Problemy moralne w świecie informacji*, Warszawa 2008.
- Zwoliński A., *Dźwięk w relacjach społecznych*, Kraków 2004;
- Zwoliński A., *Obraz w relacjach społecznych*, Kraków 2004;
- Zwoliński A., *Słowo w relacjach społecznych*, Kraków 2003;

B. Literatura uzupełniająca:

- „Konteksty. Polska Sztuka Ludowa” nr 3 (numer monograficzny: *Złe obrazy*) 2013.
- *Podglądanie Wielkiego Brata*, red. W. Godzic, Kraków 2001.
- Przyłipiak M., *Poetyka kina dokumentalnego*, Gdańsk 2000.
- White M., *Analiza ideologiczna a telewizja*, w: *Teledyskursy. Telewizja w badaniach współczesnych*, red. R. C. Allen, Kielce 1998.
- Wojtysiak J., *Filozofia i życie (rozdział o moralności)*, Kraków 2007.

C. Materiały źródłowe:

-

D. Przydatne strony internetowe:

- www.sdp.pl/s/kodeks-etyki-dziennikarskiej-sdp

Kontakt:

osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.6.17. Narzędzia do walki z atakami cybernetycznymi

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.6.17.	Narzędzia do walki z atakami cybernetycznymi	E	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo Narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	w zakresie specjalności Cyberzagrożenia	VI		
Dyscyplina:						
nauki o bezpieczeństwie (40%), informatyka (60%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Instytut Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				razem	liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)			
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• konwersatoria	8	3	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	1	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	5	5		
• opracowanie materiałów do zajęć	-	-	5	10		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	5	5		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia umiejętności praktycznych	17	12	-	-		
• zajęcia podsumowujące – kolokwium	2	2	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	5	5		
• opracowywanie materiałów do zajęć; realizacja zadań domowych	-	-	15	20		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	10		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			

konwersatorium, konwersatorium informacyjne, konwersatorium problemowe, informacja, dyskusja		miniwykład wprowadzający, informacja, ćwiczenia praktyczne przy komputerach, konsultacje indywidualne i zespołowe	
<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 		<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 	
percepcja treści konwersatoriów, sporządzanie notatek; studiowanie literatury, przygotowanie do kolokwium		percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, opracowywanie materiałów do zajęć, analiza i rozwiązywanie problemów i zadań (w tym domowych) w postaci papierowej i elektronicznej (pliki elektroniczne powstałe pod-czas prac laboratoryjnych), przygotowanie do kolokwium i innych form oceny	
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> podstawy obsługi środowiska komputerowego, podstawy informatyki 		<ul style="list-style-type: none"> umiejętności obsługi komputera nabyte we wcześniejszych etapach kształcenia 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów ze współczesnymi zagrożeniami cyberprzestrzeni oraz taktyką działania hakerów przekonać studentów, że trzeba ograniczyć ilość ujawnianych informacji, nawet tych z pozoru błahych, ponieważ mogą zostać wykorzystane przeciwko ich właścicielowi przekonać studentów, że walka z hakerstwem ma swoje aspekty etyczne a także prawne; przestrzec ich przed nieuprawnionym wykorzystaniem wiedzy dotyczącej taktyki i techniki zabezpieczeń cyberprzestrzeni omówić szczegółowo systemy zabezpieczeń baz danych a także przedstawić typowe hasła, rodzaje i techniki zabezpieczania przed wykradaniem 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć studentów aktualnych metod i taktyki działania hakerów nauczyć ich obrony przez hakerami nauczyć ich korzystania z gotowych rozwiązań defensywnych 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> kształtować u studentów umiejętność pracy zarówno indywidualnej jak i w grupie (wspólne cele, rozwiązywanie konfliktów) rozwijać wśród nich świadomość konieczności ciągłego uczenia się i doskonalenia swoich kompetencji 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu, ustalenie daty zaliczenia.	1	1
2.	Rodzaje zagrożeń i ataków: (zagrożenia sieci – pojęcie i istota, klasyfikacja zagrożeń i ataków, złośliwe oprogramowanie – rodzaje, metody identyfikacji i zabezpieczania)	2	0,5
3.	Metody i techniki wykrywania intruzów (w tym zabezpieczenia przed zdalnym pozyskiwaniem danych o użytkowniku i sprzęcie).	1	0,5
4.	Rodzaje danych udostępnianych dobrowolnie i nieświadomie (w tym hasła – rodzaje, techniki łamania, narzędzia do łamania haseł, metody wykradania).	1	
5.	Odzyskiwanie usuniętych danych z kart pamięci oraz dysków.	1	0,5
6.	Technologie i architektura zapór sieciowych (w tym monitoring sieci i systemu).	1	0,5
7.	Sieciowe systemy wykrywania włamań. (w tym podsłuch sieciowy – sniffing; podszywanie się i oszustwa, czyli DNS-spoofing, MITM, phishing i pharming).	1	0,5

8.	Systemy wykrywania intruzów IDS.	1	0,5
9.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych; kryteria oceniania i zaliczenia formy zajęć.	1	1
2.	Przygotowanie środowiska laboratoryjnego.	2	2
3.	Metody pozyskiwania danych o działalności użytkownika systemów teleinformatycznych. Ograniczenie ilości śladów pozostawianych w Internecie i sieci lokalnej.	3	2
4.	Techniki i metody wykradania danych. Metody szyfrowania plików i przykłady ich niedoskonałości. Keyloggery sprzętowe i programowe. Hasła – rodzaje, techniki łamania, narzędzia do łamania haseł.	3	2
5.	Metody wykradania i odzyskiwania usuniętych danych z kart pamięci oraz dysków. Sieciowe systemy wykrywania włamań.	3	2
6.	Sposoby zabezpieczania przed podsłuchem. Metody obrony przed atakami prowadzonymi w warstwie dostępu do sieci, w warstwach internetu i host-host.	3	2
7.	Ataki typu DoS, DDoS. Obrona przed atakami w warstwie procesów i aplikacji oraz atakami przeciwko systemom i aplikacjom sieciowym. Metody walki z atakami na usługi pocztowe.	3	2
8.	Zaliczenia końcowe.	2	2
Razem zajęć praktycznych:		20	15
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	treść	
wiedza	W_01	zna podstawowe techniki ataków hakerów	
	W_02	ma podstawową wiedzę z zakresu poszukiwania odpowiednich narzędzi pozwalających na skuteczną obronę przed zagrożeniami z cyberprzestrzeni	
	W_03	zna główne kierunki zmian i trendy w zakresie problematyki bezpieczeństwa sektora IT	
	W_04	ma niezbędną wiedzę do zabezpieczenia systemów informacyjnych	
umiejętności	U_01	potrafi efektywnie wykorzystać gotowe narzędzia do zabezpieczenia systemów informacyjnych, sieci komputerowych i stacji roboczych	
	U_02	potrafi korzystać z wiedzy teoretycznej do analizowania zdarzeń mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo systemu	
	U_03	potrafi bezpiecznie zniszczyć dane i informacje już niepotrzebne w systemie	
	U_04	potrafi opracować „tarczę” kryptograficzną w wybranych aspektach systemu zabezpieczając dostęp do wrażliwych danych	
	U_05	potrafi sprawnie posługiwać się sprzętem informatycznym i dba o jego walory techniczno-użytkowe	
kompetencje społeczne	K_01	wykazuje potrzebę permanentnego pogłębiania oraz poszerzania wiedzy i umiejętności w zakresie bezpieczeństwa w IT	

	K_02	prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu inżyniera odpowiedzialnego za bezpieczeństwo systemu informacyjnego oraz potrafi przewidywać zagrożenia		
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:				
forma zaliczenia:	egzamin			
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych, aktywny udział w zajęciach oraz z egzaminu			
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, oraz aktywny udział w zajęciach			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_02	40
	O2.	praca pisemna	W_01, W_02, W_03, U_04, K_01	30
	O3.	aktywny udział w zajęciach	W_01, W_02, W_03, U_05, K_02	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$\text{Ocena końcowa} = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				

forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: <i>Ocena końcowa</i>=(O1 +O2+O3)/3. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	W_01, W_02, W_03, U_01, U_02, U_03	40
	O2.	praca pisemna (case study)	W_01, W_02, W_03, U_01, U_03, U_04, K_01, K_02	30
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03, U_05	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	<i>Ocena końcowa = 0,4xO1 + 0,3xO2+ 0,3xO3</i>			
sposób zaliczenia i forma egzaminu:				

forma egzaminu:	egzamin pisemny z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru				
forma oceny końcowej:	ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę				
kryteria oceny:	5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się w trakcie egzaminu:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	<i>Ot</i>	test pisemny	wszystkie efekty	100	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	<i>Ocena końcowa = Ot</i>				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za aktywny udział w zajęciach, egzamin oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	<p>1) Aktywny udział w zajęciach Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencji; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji</p> <p>2) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.</p> <p>3) Ocena za egzamin zgodnie z przyjętymi kryteriami.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	<i>Oz</i>	Aktywny udział w zajęciach	wszystkie efekty	-	10
	<i>Oe</i>	egzamin	wszystkie efekty	-	50
	<i>Ot</i>	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, U_04, U_05, K_01, K_02	1	40
<i>Op</i>	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, U_05, K_01, K_03	2		
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ końcowa = 0,1\ Oz + 0,50e + 0,4\left(\frac{Ot\ x\ 1 + Op\ x\ 2}{1 + 2}\right)$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01, K1_W03				
W_02	K1_W02, K1_W04				
W_03	K1_W07				
W_04	K1_W08				
U_01	K1_U01, K1_U02				
U_02	K1_U02, K1_U04				
U_03	K1_U10, K1_U11				
U_04	K1_U10, K1_U11				

U_05	K1_U04, K1_U05
K_01	K1_K01, K1_K02
K_02	K1_K02, K1_K03
Wykaz literatury:	
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):	
<ul style="list-style-type: none"> • A. M. Kalinowski; Metody inwigilacji i elementy informatyki śledczej; CSH, 2011 • M. Gliwiński, R. Dylewski; Szkoła Hakerów. Raport specjalny. Ataki na sieci bezprzewodowe. Teoria i praktyka; CSH, 2010 • C. Fry, M. Nystrom; Monitoring i bezpieczeństwo sieci; Helion, 2010 • M. Szmit, M. Tomaszewski, D. Lisiak, I. Politowska; 13 najpopularniejszych sieciowych ataków na Twój komputer. Wykrywanie, usuwanie skutków i zapobieganie; Helion, 2008 • M. Szmit, M. Gusta, M. Tomaszewski, 101 zabezpieczeń przed atakami w sieci komputerowej, Helion, 2005 	
B. Literatura uzupełniająca:	
<ul style="list-style-type: none"> • W. Stallings, Kryptografia i bezpieczeństwo sieci komputerowych. Koncepcje i metody bezpiecznej komunikacji; Helion, 2012. • J. Viega, Mity bezpieczeństwa IT. Czy na pewno nie masz się czego bać?; Helion, 2010 	
C. Materiały źródłowe:	
<ul style="list-style-type: none"> • 	
D. Przydatne strony internetowe:	
<ul style="list-style-type: none"> • 	
Kontakt:	
osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.6.18. Prewencja ataków cybernetycznych

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.6.18.	Prewencja ataków cybernetycznych	ZO	2			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo Narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	w zakresie specjalności Cyberzagrożenia	VI		
Dyscyplina:						
nauki o bezpieczeństwie (50%), informatyka (50%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:			Osoby prowadzące zajęcia:			
Instytut Bezpieczeństwa Narodowego			Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki			
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia praktyczne [razem]	25	20	25	30	50	2
• zajęcia wprowadzające	2	1	-	-		
• ćwiczenia warsztatowe	8	7	-	-		
• ćwiczenia umiejętności praktycznych	13	10				
• zajęcia podsumowujące	2	2	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	10	10		
• przygotowanie projektu	-	-	5	10		
• przygotowanie do ćwiczeń i doskonalenie nabytych umiejętności	-	-	10	10		
łącznie:	25	20	25	30	50	2
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:		zajęcia praktyczne:				
• zajęcia z udziałem nauczycieli:		• zajęcia z udziałem nauczycieli:				
nie dotyczy		mini wykład – prezentacja wprowadzająca, studium (analiza) przypadku, dyskusja problemowa, ćwiczenie praktyczne, trening				
• samodzielna praca studenta:		• samodzielna praca studenta:				
nie dotyczy		percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do zajęć, samokształcenie – praktyczne wykonywanie nauczanych umiejętności				

Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> teoretyczne podstawy cybernetyki; cyberprzestrzeń i jej zagrożenia; cybernetyka ogólna i stosowana 		<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia związane z cyberprzestrzenią i jej zagrożeniami, teoretyczne aspekty cybernetyki a także swobodnie posługuje się pojęciami związanymi z cybernetyką oraz cyberprzestrzenią 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów z podstawowymi pojęciami, faktami i zagadnieniami merytorycznymi z zakresu prewencji ataków cybernetycznych zapoznać ich z podstawowymi metodami, technikami, narzędziami i procedurami wykorzystywanymi w prewencji ataków cybernetycznych zapoznać ich z zasadami projektowania systemów ochrony sieci przed cyberatakami 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć studentów diagnozowania ryzyka zagrożeń nauczyć ich wykorzystania poznanych metod prewencji i narzędzi do szukania rozwiązań praktycznych w ochronie przed atakami cybernetycznymi przygotować studentów do zaprojektowania systemów chroniących przed atakiem cybernetycznym 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> przygotować studentów do krytycznej analizy i oceny bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni uczyć ich znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z bezpieczeństwem w cyberprzestrzeni 			
Treści kształcenia:			
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych; ataki na sieci informatyczne jako czynnik zagrożenia bezpieczeństwa teleinformatycznego; detekcja, profilaktyka, ochrona przed atakami cybernetycznymi – wyjaśnienie podstawowych pojęć i teoretyczne wprowadzenie w problematykę przedmiotu.	2	1
2.	Ogólne zasady ochrony przed cyberatakami – ćwiczenia warsztatowe: ogólne zasady bezpieczeństwa sieci lokalnych; ogólne zasady bezpieczeństwa sieci bezprzewodowych; podstawy ochrony komputera w sieci (bezpieczna instalacja; instalowanie dodatkowych zabezpieczeń, bezpieczna eksploatacja); polityka bezpieczeństwa w zakresie ochrony IT; kompleksowe systemy ochrony sieci – analiza wybranych przypadków.	3	3
3.	Ochrona przed złośliwym oprogramowaniem – ćwiczenia warsztatowe: rodzaje złośliwego oprogramowania; rodzaje programów antywirusowych; profilaktyka i prewencja antywirusowa; zasady ochrony przed wirusami w praktyce korzystania z sieci; programy antywirusowe dostępne na rynku – analiza porównawcza.	3	2
4.	Narzędzia do ochrony sieci przed atakami cybernetycznymi – ćwiczenia warsztatowe: technologie i architektury zapór sieciowych; oprogramowanie antyszpiegowskie i antyreklamowe; oprogramowanie antyspamowe; systemy wykrywania intruzów; skuteczność narzędzi do ochrony sieci przed atakami cybernetycznymi – analiza porównawcza.	3	3
5.	Zasady projektowania systemów ochrony przed cyberatakami – ćwiczenia warsztatowe: klasy bezpieczeństwa systemów komputerowych; ogólne zasady i procedura projektowania systemów; analiza i ocena ryzyka zagrożeń; moduły	4	3

	sensoryczne (urządzenia lub aplikacje zdolnych do wykrywania w ruchu sieciowym symptomów zdarzeń, które zazwyczaj prowadzą do wykrycia działań niepożądanych); moduły prewencji (mechanizmy prewencji); moduły decyzyjne; istniejące na rynku rozwiązania systemowe – analiza porównawcza.		
6.	Obsługa narzędzi do ochrony sieci – ćwiczenie umiejętności praktycznych: zastosowanie i obsługa zapór sieciowych; zastosowanie i obsługa systemów i oprogramowania antywirusowego; zastosowanie i obsługa systemów i oprogramowania antyspamowego; zastosowanie i obsługa systemów ochrony i wykrywania intruzów.	4	3
7.	Projektowanie systemów ochrony przed atakami cybernetycznymi – ćwiczenie umiejętności praktycznych: podział grupy na zespoły; określenie podstawowych założeń projektu; przygotowanie projektu przez poszczególne zespoły; analiza i ocena projektów – dyskusja.	4	3
8.	Zajęcia podsumowujące: zaliczenie ćwiczeń.	2	2
Razem zajęć praktycznych:		25	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	treść	
wiedza	W_01	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu podstawowe pojęcia, fakty i zagadnienia teoretyczne związane z prewencją ataków cybernetycznych sieci teleinformatycznych	
	W_02	zna w zaawansowanym stopniu istotę procesów zarządzania bezpieczeństwem informacyjnym, w tym zasady projektowania systemów chroniących przed atakiem cybernetycznym	
	W_03	zna w zaawansowanym stopniu podstawowe metody, techniki, narzędzia i procedury wykorzystywane w prewencji ataków cybernetycznych	
umiejętności	U_01	potrafi wykonywać w oparciu o wiedzę teoretyczną i umiejętności praktyczne nabywane w trakcie realizacji przedmiotu podstawowe zadania związane z prewencją ataków cybernetycznych i dostosować się do ogólnych zasad ochrony przed cyberatakami	
	U_02	potrafi obsługiwać podstawowe narzędzia do ochrony sieci przed atakami cybernetycznymi	
	U_03	potrafi zaprojektować system ochrony sieci przed atakami cybernetycznymi	
	U_04	potrafi pracować w zespole specjalistów nad rozwiązywaniem problemów praktycznych dotyczących prewencji przed cyberatakami z wykorzystaniem metody projektów	
	U_05	potrafi sprawnie posługiwać się sprzętem informatycznym i dba o jego walory techniczno-użytkowe	
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej analizy i oceny bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni	
	K_02	jest gotów do uznawania znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z bezpieczeństwem cyberprzestrzeni	
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:			
forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną		
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz aktywny udział w zajęciach		
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:			
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę		

	pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych			
kryteria oceny:	<p>4) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: <i>Ocena końcowa</i>=(O1 +O2+O3)/3. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>5) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>6) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	W_01, W_02, W_03, U_01, U_03	40
	O2.	Praca pisemna (case study)	W_01, W_02, W_03, U_02, U_04, K_01	30
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03, U_05	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	<i>Ocena końcowa = 0,4xO1 + 0,3xO2+ 0,3xO3</i>			
sposób zaliczenia przedmiotu:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za aktywny udział w zajęciach, oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne			

kryteria oceny:	<p>1) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencji; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 od 81 do 85% frekwencji ; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji ; 3,0 od 70 do 75% frekwencji ; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p> <p>2) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	<i>Oz</i>	Aktywny udział w zajęciach	wszystkie efekty	-	20
	<i>Op</i>	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, U_05, K_01	2	80
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,2\ Oz + 0,8 * Op \times 2/2$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01, K1_W03				
W_02	K1_W08, K1_W09				
W_03	K1_W04, K1_W10, K1_W13				
U_01	K1_U01, K1_U02, K1_U07				
U_02	K1_U04, K1_U05				
U_03	K1_U09, K1_U10,				
U_04	K1_U11				
U_05	K1_U04, K1_U05				
K_01	K1_K01				
K_02	K1_K02, K1_K05				
Wykaz literatury:					
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):					
<ul style="list-style-type: none"> • Comer Douglas E., Sieci komputerowe i intersieci. Kompendium wiedzy każdego administratora, Gliwice 2012. • Krysiak K., Sieci komputerowe. Kompendium, Warszawa 2013. • Wetherall D., Tanenbaum A., Sieci komputerowe, Gliwice 2012. 					
B. Literatura uzupełniająca:					
<ul style="list-style-type: none"> • Mainwald E., Bezpieczeństwo w Sieci. Kurs podstawowy, Edition 2000. • Grillenmeier G., De Clercq J., Bezpieczeństwo Microsoft Windows. Podstawy praktyczne, Warszawa 2008. • Szmit M., Gusta M., Tomaszewski M., 101 zabezpieczeń przed atakami w sieci komputerowej, Gliwice 2005. 					
C. Materiały źródłowe:					
<ul style="list-style-type: none"> • Instrukcje obsługi narzędzi do ochrony sieci 					
D. Przydatne strony internetowe:					
<ul style="list-style-type: none"> • centralops.net • www.ip-adress.com • www.dns.pl • www.geoiptool.com • www.forensicfocus.com 					

Kontakt:	
osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.6.19. Taktyka walki z atakami cybernetycznymi

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.6.19.	Taktyka walki z atakami cybernetycznymi	Zo	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo Narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	w zakresie specjalności Cyberzagrożenia	VI		
Dyscyplina:						
nauki o bezpieczeństwie (50%), informatyka (50%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Instytut Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia praktyczne [razem]	25	15	50	60	75	3
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia warsztatowe	9	6	-	-		
• ćwiczenia umiejętności praktycznych	12	7				
• kolokwia i formy sprawdzające	3	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	30	30		
• opracowanie materiałów do zajęć; realizacja zadań domowych	-	-	10	10		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	20		
łącznie:	25	15	50	60	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
nie dotyczy			miniwykład – prezentacja wprowadzająca, studium (analiza) przypadku, dyskusja problemowa, ćwiczenie praktyczne, trening			
• samodzielna praca studenta:			• samodzielna praca studenta:			
nie dotyczy			percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do zajęć, samokształcenie – praktyczne wykonywanie nauczanych umiejętności			

Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> teoretyczne podstawy cybernetyki; cyberprzestrzeń i jej zagrożenia; cybernetyka ogólna i stosowana 		<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia związane z cyberprzestrzenią i jej zagrożeniami, teoretyczne aspekty cybernetyki a także swobodnie posługuje się pojęciami związanymi z cybernetyką oraz cyberprzestrzenią 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów z podstawowymi pojęciami, faktami i zagadnieniami merytorycznymi z zakresu obrony przed atakami cybernetycznymi zapoznać ich z podstawowymi metodami, technikami, narzędziami i procedurami wykorzystywanymi w walce z atakami cybernetycznymi zapoznać ich z zasadami projektowania systemów obrony przed cyberatakami 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć studentów diagnozowania ryzyka zagrożeń cyberatakami nauczyć ich wykorzystania poznanych metod i narzędzi do szukania rozwiązań praktycznych w walce z atakami cybernetycznymi przygotować studentów do zaprojektowania systemów obrony przed atakiem cybernetycznym 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> przygotować studentów do krytycznej analizy i oceny bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni uczyć ich znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z bezpieczeństwem w cyberprzestrzeni 			
Treści kształcenia:			
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych; taktyka walki z atakami cybernetycznymi – wyjaśnienie podstawowych pojęć i teoretyczne wprowadzenie w problematykę przedmiotu.	1	1
2.	Ataki na sieci teleinformatyczne – ćwiczenia warsztatowe: sposoby atakowania sieci; rodzaje włamań sieciowych; rodzaje ataków sieciowych; fazy ataku cybernetycznego; ataki na systemy sieciowe – analiza przypadków.	2	2
3.	Zapory ogniowe – ćwiczenia warsztatowe: pojęcie i funkcje zapór; technologie zapór; architektury zapór sieciowych; typowe filtry pakietów; przypadki użycia zapory ogniowej; stosowanie zapór – aspekty praktyczne; ocena funkcjonowania wybranych zapór – analiza przypadku.	2	2
4.	Systemy wykrywania intruzów– ćwiczenia warsztatowe: zadania systemów IDS; rodzaje systemów IDES; techniki wykrywania intruzów stosowane w systemach IDS; budowa, działanie i umieszczanie systemu IDS w sieci; systemy dynamicznie reagujące na włamanie; ocena funkcjonowania wybranych systemów IDS – analiza przypadku.	2	2
5.	Bezpieczne administrowanie siecią – ćwiczenia warsztatowe: zadania administratora sieci w zakresie ochrony i walki z atakami cybernetycznymi; zabezpieczenia sieci ze strony administratora – typowe zadania (wykonywanie kopii bezpieczeństwa; uaktualnianie systemu; sprawdzanie integralności systemu plików; ograniczanie fizycznego dostępu do serwera; wykonywanie audytu bezpieczeństwa; szyfrowanie własnych plików; korzystanie z internetowych serwisów skanujących; kontrola dostępu do usług); rola administratora w systemie	2	1

	bezpieczeństwa sieci.		
6.	Walka z różnymi rodzajami ataków cybernetycznych – ćwiczenie umiejętności praktycznych: metody obrony przed atakami prowadzonymi w warstwie dostępu do sieci; metody obrony przed atakami prowadzonymi w warstwach internetu i host-to-host; metody obrony przed atakami DoS i DDoS; obrona przed atakami w warstwie procesów i aplikacji oraz atakami przeciwko systemom i aplikacjom sieciowym.	7	3
7.	Projekt – koncepcja systemowego rozwiązania do walki z atakami cybernetycznymi na sieci LAN: podział grupy na zespoły; określenie podstawowych założeń projektu; przygotowanie projektu przez poszczególne zespoły; analiza i ocena projektów – dyskusja.	7	3
8.	Zajęcia podsumowujące: zaliczenie ćwiczeń.	2	1
Razem zajęć praktycznych:		25	15
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	treść	
wiedza	W_01	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu podstawowe pojęcia, fakty i zagadnienia teoretyczne związane z obroną przed atakami cybernetycznymi na sieci teleinformatyczne	
	W_02	zna w zaawansowanym stopniu istotę procesów zarządzania bezpieczeństwem informacyjnym, w tym zasady projektowania systemów obrony przed atakiem cybernetycznym	
	W_03	zna w zaawansowanym stopniu podstawowe metody, techniki, narzędzia i procedury wykorzystywane w obronie przed atakami cybernetycznymi	
umiejętności	U_01	potrafi wykonywać w oparciu o wiedzę teoretyczną i umiejętności praktyczne nabywane w trakcie realizacji przedmiotu podstawowe zadania związane z obroną przed różnymi rodzajami cyberataków	
	U_02	potrafi obsługiwać podstawowe narzędzia do obrony sieci przed atakami cybernetycznymi	
	U_03	potrafi zaprojektować system obrony sieci przed atakami cybernetycznymi	
	U_04	potrafi pracować w zespole specjalistów nad rozwiązywaniem problemów praktycznych dotyczących obrony przed cyberatakami z wykorzystaniem metody projektów	
	U_05	potrafi sprawnie posługiwać się sprzętem informatycznym i dba o jego walory techniczno-użytkowe	
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej analizy i oceny bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni	
	K_02	jest gotów do uznawania znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z bezpieczeństwem cyberprzestrzeni	
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:			
forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną		
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz aktywny udział w zajęciach		
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:			
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych		
kryteria oceny:	1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych:		

	<p>Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $Ocena\ ko\ncowa = (O1 + O2 + O3) / 3$.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study):</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach:</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>			
<p>sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:</p>	<p>lp.</p>	<p>sposób weryfikacji</p>	<p>odniesienie do efektów</p>	<p>waga oceny w %</p>
	<p>O1.</p>	<p>Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych</p>	<p>W_01, W_02, W-03, U_01, U_03</p>	<p>40</p>
	<p>O2.</p>	<p>Praca pisemna (case study)</p>	<p>W_01, W_02, W-03, U_02, U_04, K_01</p>	<p>30</p>
	<p>O3.</p>	<p>Aktywny udział w zajęciach</p>	<p>U_01, U_02, U_03, U_05</p>	<p>30</p>
<p>sposób wyliczenia oceny końcowej:</p>	<p>$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$</p>			
<p>sposób zaliczenia przedmiotu:</p>				
<p>forma oceny końcowej:</p>	<p>średnia ważona ocen za aktywny udział w zajęciach, oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne</p>			
<p>kryteria oceny:</p>	<p>1) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencji; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 od 81 do</p>			

	85% frekwencji ; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji ; 3,0 od 70 do 75% frekwencji ; 2,0 – poniżej 70% frekwencji. 2) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	<i>Oz</i>	Aktywny udział w zajęciach	wszystkie efekty	-	20
	<i>Op</i>	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, U_05, K_01	3	80
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,2\ Oz + 0,8 * Op \times 3/3$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01, K1_W03				
W_02	K1_W08, K1_W09				
W_03	K1_W04, K1_W10, K1_W13				
U_01	K1_U01, K1_U02, K1_U07				
U_02	K1_U04, K1_U05				
U_03	K1_U09, K1_U10,				
U_04	K1_U11				
U_05	K1_U04, K1_U05				
K_01	K1_K01				
K_02	K1_K02, K1_K05				
Wykaz literatury:					
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):					
<ul style="list-style-type: none"> • Comer Douglas E., Sieci komputerowe i intersieci. Kompendium wiedzy każdego administratora, Gliwice 2012. • Krysiak K., Sieci komputerowe. Kompendium, Warszawa 2013. • Wetherall D., Tanenbaum A., Sieci komputerowe, Gliwice 2012. 					
B. Literatura uzupełniająca:					
<ul style="list-style-type: none"> • Mainwald E., Bezpieczeństwo w Sieci. Kurs podstawowy, Edition 2000. • Grillenmeier G., De Clercq J., Bezpieczeństwo Microsoft Windows. Podstawy praktyczne, Warszawa 2008. • Szmit M., Gusta M., Tomaszewski M., 101 zabezpieczeń przed atakami w sieci komputerowej, Gliwice 2005. 					
C. Materiały źródłowe:					
<ul style="list-style-type: none"> • Instrukcje obsługi narzędzi do ochrony sieci 					
D. Przydatne strony internetowe:					
<ul style="list-style-type: none"> • centralops.net • www.ip-adress.com • www.dns.pl • www.geoiptool.com • www.forens-sicfocus.com 					
Kontakt:					
osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego				

telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.6.20. Uzyskiwanie dowodów cyberprzestępstw w Internecie i podstawy informatyki śledczej

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.6.20	Uzyskiwanie dowodów cyberprzestępstw w Internecie i podstawy informatyki śledczej	ZO	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo Narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	w zakresie specjalności Cyberzagrożenia	VI		
Dyscyplina:						
nauki o bezpieczeństwie (50%), informatyka (50%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Instytut Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia praktyczne [razem]	30	20	45	55	75	3
• zajęcia wprowadzające	1	2		-		
• ćwiczenia warsztatowe	9	2		-		
• ćwiczenia umiejętności praktycznych	16	14				
• kolokwia i formy sprawdzające	4	2		-		
• studiowanie literatury	-	-		60		
• opracowanie materiałów do zajęć; realizacja zadań domowych	-	-		10		
• przygotowanie do kolokwium	-	-		20		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
nie dotyczy			pokaz, dyskusja, ćwiczenie umiejętności praktycznych, analiza przepisów prawnych z dyskusją, praca indywidualna i w grupach, przedstawianie treści przy pomocy prezentacji multimedialnej, rozwiązywanie zadań, gry symulacyjne			
• samodzielna praca studenta:			• samodzielna praca studenta:			

nie dotyczy		percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie dokumentacji dotyczącej powołania biegłego oraz przeszukania, przygotowanie pracy zaliczeniowej	
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> teoretyczne podstawy cybernetyki; cyberprzestrzeń i jej zagrożenia; cybernetyka ogólna i stosowana 		<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia związane z cyberprzestrzenią i jej zagrożeniami, teoretyczne aspekty cybernetyki a także swobodnie posługuje się pojęciami związanymi z cybernetyką, cyberprzestrzenią, cyberbezpieczeństwem 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> doskonać znajomość przez studentów zagadnień związanych z cyberprzestępczością doskonać ich znajomość prawnych uwarunkowań cyberprzestępczości zapoznać studentów z teoretycznymi podstawami informatyki śledczej 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć studentów identyfikowania informacji zawartych w Internecie pod kątem zachowań stanowiących naruszenia prawa polskiego w zakresie przestępczości komputerowej, w tym określać znamiona przestępstw w Internecie nauczyć studentów postępować zgodnie z zasadami informatyki śledczej w związku z ujawnieniem informacji o cyberprzestępstwach w Internecie, z komputera stacjonarnego, serwerów sieciowych, urządzeń mobilnych nauczyć interpretować podstawowe pojęcia takie jak dowód elektroniczny, cyfrowy i komputerowy, biegły i specjalista nauczyć studentów, w jaki sposób przeprowadzać czynności przeszukania w celu odnalezienia i zabezpieczenia dowodów uzasadniających podejrzenie popełnienia cyberprzestępstw oraz nauczyć, w jakiej formie tę czynność dokumentować; nauczyć studentów, w jaki sposób powołać biegłego z zakresu informatyki śledczej i zasięgnąć jego opinii 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> przygotować ich do krytycznej analizy i oceny treści merytorycznych dotyczących zjawisk cyberprzestępczości nauczyć ich rozwiązywania problemów praktycznych związanych z funkcjonowaniem społeczeństwa informacyjnego i cyberprzestępczości 			
Treści kształcenia:			
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych; zasady opracowania pracy zaliczeniowej.	1	1
2.	Zastosowanie regulacji prawnych dotyczących cyberprzestępczości – ćwiczenia audytoryjne: umiejętność identyfikacji znamion przestępstw popełnianych w cyberprzestrzeni, a w szczególności takich jak: art. 190a § 2 – podszywanie się pod inną osobę, fałszywe profile, art. 202 kk – dot. treści pedofilskich, art. 256 kk – ekstremizm polityczny – treści faszystowskie, art. 267 § 1 kk – nieuprawnione uzyskanie informacji (hacking), art. 267 § 2 kk – podsłuch komputerowy (sniffing), art. 268 § 2 kk – udaremnienie uzyskania informacji, art. 268a kk – udaremnienie dostępu do danych informatycznych, art. 269 § 1 i 2 kk – sabotaż komputerowy, art. 269a kk – rozpowszechnianie złośliwych programów oraz cracking, art. 269b kk – tzw. „narzędzia hacker'skie”, art. 271 kk – handel fikcyjnymi kosztami, art. 286 kk	5	3

	– oszustwo popełniane za pośrednictwem Internetu, art. 287 kk – oszustwo komputerowe.		
3.	Zagadnienia wstępne informatyki śledczej – ćwiczenia audytoryjne: rola, zasady i możliwości informatyki śledczej; interpretacja podstawowych pojęć: dowód elektroniczny, cyfrowy i komputerowy, biegły, specjalista.	5	4
4.	Powołanie biegłego – ćwiczenia audytoryjne: prawne aspekty zasięgnięcia opinii biegłego, powołanie biegłego, wartość dowodowa opinii biegłego w postępowaniu karnym.	6	3
5.	Informacje o cyberprzestępstwach w Internecie – ćwiczenia umiejętności praktycznych: umiejętność poszukiwania dowodów elektronicznych, wskazujących na uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstw w Internecie przy użyciu ogólnodostępnych baz danych oraz serwisu Google.	6	4
6.	Zabezpieczanie dowodów z Internetu – ćwiczenia umiejętności praktycznych: przeszukanie pomieszczeń w celu odnalezienia urządzeń zawierających dowody cyberprzestępstw popełnionych w Internecie oraz sposoby ich zabezpieczenia w zależności od rodzaju informacji i nośnika informacji.	5	3
7.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe	2	2
Razem zajęć praktycznych:		30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	treść	
wiedza	W_01	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu teoretyczne podstawy i prawne uwarunkowania cyberprzestępczości	
	W_02	zna teoretyczne podstawy informatyki śledczej	
umiejętności	U_01	potrafi wykonywać w oparciu o wiedzę teoretyczną i umiejętności praktyczne nabywane w trakcie realizacji przedmiotu podstawowe zadania związane z przygotowaniem prac zaliczeniowych związanych z pozyskiwaniem informacji o cyberprzestępstwach w Internecie i informatyką śledczą	
	U_02	potrafi wskazać regulacje prawne w zakresie cyberprzestępczości i identyfikować znamiona przestępstw popełnianych w Internecie a także interpretować pojęcia takie jak dowód elektroniczny i cyfrowy, oględziny, przeszukanie	
	U_03	potrafi postępować zgodnie z zasadami informatyki śledczej i poszukiwać oraz analizować informacje cyfrowe, znajdujące się na różnego rodzaju nośnikach	
	U_04	potrafi pozyskiwać informacje o cyberprzestępstwach z Internetu przy użyciu ogólnodostępnych baz danych oraz serwisu Google	
	U_05	potrafi zgodnie z procedurą karną powołać biegłego oraz zasięgnąć jego opinii	
	U_06	potrafi wskazać odpowiedni sposób przeszukania pomieszczeń w celu zabezpieczenia dowodów na różnego rodzaju nośnikach informacji	
	U_07	potrafi wykorzystać posiadaną wiedzę i nabyte umiejętności w pracy samokształceniowej	
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej analizy i oceny treści merytorycznych z zakresu popełniania cyberprzestępstw w Internecie i podstaw informatyki śledczej	
	K_02	jest gotów do rozwiązywania problemów praktycznych związanych z funkcjonowaniem społeczeństwa informacyjnego i cyberprzestępczości zgodnie z zasadami etyki zawodowej	
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:			
forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną		
warunki i kryteria	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za		

zaliczenia:	zajęcia praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz aktywny udział w zajęciach			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $Ocena\ ko\ncowa = (O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>			
kryteria oceny:				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	W_01, W_02, U_01, U_03	40
	O2.	Praca pisemna (case study)	W_01, W_02, U_02, U_04, U_05, U_06, U_07, K_01	30
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03, U_05	30

sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4 \times 01 + 0,3 \times 02 + 0,3 \times 03$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za aktywny udział w zajęciach, oraz za zajęcia praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	<p>1) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencji; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 od 81 do 85% frekwencji ; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji ; 3,0 od 70 do 75% frekwencji ; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p> <p>2) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	<i>Oz</i>	Aktywny udział w zajęciach	wszystkie efekty	-	20
	<i>Op</i>	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, U_05, U_06, U_07, K_01	3	80
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,2 Oz + 0,8 * Op \times 3/3$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01, K1_W03, K1_W07, K1_W13				
W_02	K1_W01, K1_W03, K1_W07				
U_01	K1_U01, K1_U02, K1_U13				
U_02	K1_U01, K1_U08				
U_03	K1_U04, K1_U06				
U_04	K1_U01, K1_U04, K1_U06				
U_05	K1_U04, K1_U08				
U_06	K1_U04, K1_U08				
U_07	K1_U02, K1_U08				
K_01	K1_K01				
K_02	K1_K03, K1_K06				
Wykaz literatury:					
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):					
<ul style="list-style-type: none"> • Adamski A., Przystępczość w cyberprzestrzeni, Toruń 2001. • Kosiński J., Paradygmaty cyberprzystępczości, Warszawa 2015. • Kalinowski A.M., Metody inwigilacji i elementy informatyki śledczej, Kwidzyn 2011. • Pływaczewski E., Filipkowski W., Rau Z. (red.), Przystępczość w XXI wieku – zapobieganie i zwalczanie, Białystok 2015. • Siwicki M., Cyberprzystępczość, Warszawa 2013. 					
B. Literatura uzupełniająca:					
<ul style="list-style-type: none"> • Kosiński J., Przystępczość teleinformatyczna, Szczytno 2013. • Lach A., Dowody elektroniczne w procesie karnym, Toruń 2004. • Liderman K., Bezpieczeństwo informacyjne, Warszawa 2013. 					

- Suchorzewska A., Ochrona prawna systemów informatycznych wobec zagrożenia cyberterroryzmem, Warszawa 2010.

C. Materiały źródłowe:

- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. 1997 r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. 1997 r. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. 1997, nr 182, nr 133, poz. 883 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U. 1994, nr 24 poz. 83 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz.U. 2002, nr 144 poz. 1204 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. 2010, nr 182, poz. 1228 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 12 września 2014 r. o ratyfikacji Konwencji Rady Europy o cyberprzestępczości, sporządzonej w Budapeszcie w dniu 23 listopada 2001 r. (Dz. U. 2014, poz. 1514).
- Konwencja Rady Europy o cyberprzestępczości (Dz. U. 2015, poz. 728).

D. Przydatne strony internetowe:

- centralops.net
- www.ip-adress.com
- www.dns.pl
- www.geoiptool.com
- www.forensicfocus.com

Kontakt:

osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.6.21. Obsługa i wykorzystanie BSP

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.6.21	Obsługa i wykorzystanie BSP	Zo	4			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo Narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru			
praktyczny	SPS	nie	w zakresie specjalności Cyberzagrożenia			
semestr/y						
VI						
Dyscyplina:						
nauki o bezpieczeństwie (20%), inżynieria mechaniczna (80%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Instytut Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia praktyczne [razem]	40	40	60	60	100	4
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia warsztatowe	9	9	-	-		
• ćwiczenia umiejętności praktycznych	28	28				
• kolokwia i formy sprawdzające	2	2	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	40	40		
• opracowanie materiałów do zajęć; realizacja zadań domowych	-	-	10	10		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	10		
łącznie:	40	40	60	60	100	4
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
nie dotyczy			ćwiczenia laboratoryjne: prezentacja rozwiązań i zastosowań, konsultacje zespołowe, ćwiczenia umiejętności praktycznych: trening			
• samodzielna praca studenta:			• samodzielna praca studenta:			
nie dotyczy			percepcja treści zajęć, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do ćwiczeń laboratoryjnych, przygotowanie do kolokwium, przygotowanie do zaliczenia, samokształcenie – praktyczne wykonywanie			

	nauczanych umiejętności		
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:	Wymagania wstępne:		
Podstawy z zakresu: - wiedzy o prawie, wiedza o państwie. Zakres obowiązujący na studiach I stopnia na I i II roku SPS na kierunku Bezpieczeństwo narodowe. - geografii, fizyki. Zakres szkoły średniej	Student zna podstawy i terminy z zakresu prawa i administracji, państwa i jego roli w kształtowaniu bezpieczeństwa. Ponadto zna podstawy geografii, orientuje się w zagadnieniach zagrożeń i zadań z zakresu ich identyfikacji i zapobiegania im oraz konieczności usuwania skutków zdarzeń zagrażających ludziom i środowisku.		
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> • zapoznać z niezbędną wiedzą teoretyczną z zakresu podstaw licencjonowania świadectwa kwalifikacji operatora UAVO; • z podstawowymi pojęciami z zakresu podstaw prawa i ruchu lotniczego, odpowiedzialności karnej za nieprzestrzeganie tych zasad; • zapoznanie z bezpieczeństwem wykonywania lotów; • z podstawową wiedzą na temat strefy powietrznej, jej podziału wg określonych kryteriów i zastosowań; • z wiedzą podstawową w zakresie meteorologii i bezpieczeństwa oraz I pomocy w przypadku pracy i wykonywania lotów z BSP; • z literaturą przedmiotu z uwzględnieniem najnowszych wydawnictw. 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> • korzystania z danej przestrzeni powietrznej przy wykonywaniu operacji; • wykorzystania najpopularniejszych systemów odniesienia, układów współrzędnych i projekcji kartograficznych oraz definicji współrzędnych stosowanych w Polsce i poza Polską do wykonywania lotów; • wykorzystania wiedzy z zakresu prawa lotniczego do planowania i realizacji lotów; • stosowania odpowiednich metod i narzędzi oraz systemów informatycznych przy przygotowaniu bezałogowych statków powietrznych; • poznanie podstaw budowy, nawigacji i meteorologii do pracy z BSP; • pozyskiwania informacji z dostępnych źródeł meteorologicznych do planowania lotów. 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> • komunikacji z otoczeniem za pomocą wybranych środków przekazu; • adaptacji i funkcjonowania w zmieniających się warunkach i sytuacjach; • przestrzegania norm i stosowania w praktyce zasad etycznych, moralnych i prawnych; • rozwijania potrzeb permanentnej edukacji obejmującej wiedzę i umiejętności z planowania i realizacji lotów. 			
Treści programowe: uwaga zajęcia umiejętności praktycznych winny być prowadzone w specjalnym do tego przeznaczonym miejscu spełniającym warunki bezpiecznego wykonywania lotów lub na symulatorze.			
Zajęcia warsztatowe:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się, treści kształcenia, organizacja zajęć, zasady zaliczenia ćwiczeń. Historia BSP. Historia i rozwój prawa lotniczego w odniesieniu do BSP.	2	2
2.	Podstawy prawa oraz zasady wykonywania lotów BSP. Ogólne przepisy ruchu lotniczego w aspekcie użytkowania BSP. Bezpieczeństwo wykonywania lotów i odpowiedzialność operatora. Przedstawienie aktów normatywnych dotyczących BSP, omówienie przepisów ruchu lotniczego, przedstawienie organów kontrolujących wykonywanie lotów i przestrzeń powietrzną w Polsce. Sposoby pozyskania świadectwa UAVO. Wykonywanie lotów BSP w innych krajach.	3	3

3.	Planowanie lotów BSP. Planowanie tras i wykorzystanie nowych technologii ICT. Struktura polskiej przestrzeni powietrznej. Służby ruchu lotniczego i zarządzania przestrzenią powietrzną.	2	2
4.	Prawo karne a odpowiedzialność cywilna i karna za wykonywanie lotów BSP. Omówienie zakresu odpowiedzialności karnej operatora BSP.	3	3
5.	Nawigacja BSP. Zapoznanie z odczytem map VFR, mapami FIS, aktywacja, wydawanie zgód na lot w danej strefie, omówienie tematyki ostrzeżeń nawigacyjnych.	2	2
6.	Elektronika, systemy sterowania i transmisji. Zasady sterowania modelem, zaznajomienie z poszczególnymi źródłami zasilania, sposobami bezpiecznego ładowania pakietów zasilających. Poznanie budowy BSP, poznanie systemu „failsafe”.	3	3
7.	Zasady wykonywania lotów – meteorologia. Powstawanie chmur, rodzaje chmur i ich występowanie w atmosferze, kształtowanie frontów atmosferycznych, termika i turbulencje, prawidłowy odczyt prognozy pogody.	2	2
8.	Mechanika lotu. Poznanie zagadnień dotyczących sił i zjawisk działających na statek powietrzny podczas lotu.	3	3
Razem zajęć warsztatowych:		20	20
Zajęcia umiejętności praktycznych:			
numer tematu	Treści kształcenia	Ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Określenie możliwości wykonania lotów BSP oraz ograniczeń z tym związanych. (ew. Symulator lotów)	4	4
2.	Przygotowanie się lotu. Wykonanie checklisty a w tym znalezienie luk i ograniczeń na wybranym przykładzie.	3	3
3.	Przygotowanie się do lotów - informacje praktyczne dla operatora BSP. Człowiek jako pilot i operator UAV - możliwości i ograniczenia Podstawowe informacje lotnicze; Loty modeli latających i bezzałogowych statków powietrznych. Omówienie przepisów związanych z wykonywaniem lotów w polskiej przestrzeni powietrznej (np. separacje od budynków, lotnisk), omówienie poszczególnych stref przestrzeni powietrznej, klas przestrzeni powietrznej, granic przestrzeni powietrznej. Omówienie poszczególnych służb ruchu lotniczego (kontrola obszaru, kontrola zbliżania, kontrola lotniska), przedstawienie Planów Użytkowania Przestrzeni Powietrznej, tematyka depeesz lotniczych.	4	4
4.	Odczyt depeesz NOTAM	3	3
5.	Praktyczna nauka na małych bezzałogowcach/symulatorze w specjalnym do tego typu miejscu. Wykonywanie i ćwiczenie poszczególnych figur jakie są na egzaminach ULC.	4	4
6.	Zaliczenie przedmiotu	2	2
Razem zajęć umiejętności praktycznych:		20	20
Łącznie zajęcia warsztatowe i umiejętności praktycznych:		40	40
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Temat pracy zaliczeniowej: Diagnoza i perspektywy rozwoju prawa lotniczego w Polsce i na świecie w aspekcie zagrożeń bezpieczeństwa personalnego i strukturalnego.			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	treść	

wiedza	W_01	Absolwent zna podstawy teorii ruchu i prawa lotniczego w odniesieniu do BSP
	W_02	Zna w zaawansowanym stopniu możliwości i ograniczenia wykorzystania BSP, w tym prawo, strefy powietrzne oraz konieczne procedury do wykonania lotów
	W_03	Zna w zaawansowanym stopniu budowę i charakterystykę BSP, meteorologię oraz nawigację do wykonania lotów w Polskiej Strefie Powietrznej
umiejętności	U_01	Absolwent potrafi identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy z wykorzystaniem wiedzy interdyscyplinarnej, nabywanej w toku studiów w ramach różnych modułów i przedmiotów kształcenia do rozwiązywania problemów związanych z użytkowaniem przestrzeni powietrznej w określonym przypadku
	U_02	wykonywać w oparciu o wiedzę teoretyczną i umiejętności praktyczne zadania z zakresu użytkowania BSP z wykorzystaniem różnych źródeł wiedzy, metod, technik i narzędzi badawczych oraz informacyjno-komunikacyjnych (IT), wykorzystywać podstawowe metody, techniki i narzędzia badawcze do rozwiązywania problemów naukowych związanych z bezpieczeństwem lotów, a także do rozwiązywania problemów praktycznych
	U_03	przygotować w języku polskim, z zachowaniem reguł naukowych i gramatycznych, prace pisemnych obejmujących problematykę zasad wykonywania lotów
kompetencje społeczne	K_01	Jest gotów do uznawania znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z wykonywaniem lotów BSP
	K_02	wypełniania zadań zawodowych w sposób fachowy i odpowiedzialny, w tym podejmowania innych wyzwań i działań na rzecz środowiska społecznego, w tym działań profilaktycznych związanych z zastosowaniem BSP w zagadnieniach bezpieczeństwa
	K_03	odpowiedzialnego wypełniania ról społeczno-zawodowych związanych z praktyką bezpieczeństwa budującego etos zawodu, który wykonuje rozwijania własnego dorobku zawodowego, budowania osobistego potencjału, a także doskonalenia zawodowego zgodnie z ideą edukacji ustawicznej

Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:

forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz aktywny udział w zajęciach
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:	
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywny udział w zajęciach praktycznych
kryteri oceny:	1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $Ocena\ ko\ncowa = (O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 –

	<p>student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencja; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 – od 81 do 85% frekwencji; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji; 3,0 – od 70 do 75% frekwencji; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	W_01, W_02, W_03, U_01, U_03	40	
	O2.	Praca pisemna (case study)	U_02, K_01, K_03	30	
	O3.	Aktywny udział w zajęciach	U_01, U_02, U_03	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za aktywny udział w zajęciach, oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	<p>1) Aktywny udział w zajęciach: Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% frekwencji; 4,5 – od 86 do 90% frekwencji; 4,0 od 81 do 85% frekwencji ; 3,5 – od 76 do 80% frekwencji ; 3,0 od 70 do 75% frekwencji ; 2,0 – poniżej 70% frekwencji.</p> <p>2) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	Oz	Aktywny udział w zajęciach	wszystkie efekty	-	20
	Op	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_03	4	80

sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,2 O_z + 0,8 * O_{px4/4}$
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:	
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W01
W_02	K1_W02, K1_W03, K1_W06, K1_W07
W_03	K1_W08, K1_W09
U_01	K1_U01, K1_U02
U_02	K1_U02, K1_U03, K1_U05, K1_U06
U_03	K1_U07, K1_U09, K1_U12
K_01	K1_K02
K_02	K1_K03
K_03	K1_K06, K1_K07
Wykaz literatury:	
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):	
Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):	
<p>9) Obwieszczenie Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 27 października 2016 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej w sprawie wyłączenia zastosowania niektórych przepisów ustawy – Prawo lotnicze do niektórych rodzajów statków powietrznych oraz określenia warunków i wymagań dotyczących używania tych statków2)</p> <p>10) ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie standardów technicznych wykonywania geodezyjnych pomiarów sytuacyjnych i wysokościowych oraz opracowywania i przekazywania wyników tych pomiarów do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego</p> <p>11) ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ I BUDOWNICTWA z dnia 21 lutego 1995 r. w sprawie rodzaju i zakresu opracowań geodezyjno-kartograficznych oraz czynności geodezyjnych obowiązujących w budownictwie</p> <p>12) Szczegółowe zasady wykonywania lotów modeli latających oraz bezzałogowych statków powietrznych o MTOM nie większej niż 25 kg nie będących na wyposażeniu lotnictwa państwowego w strefach ruchu lotniskowego lotnisk wojskowych (MATZ), Wytyczne Szefa Szefostwa Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 5 kwietnia 2016 r.</p> <p>13) Eisenbeiß H., UAV Photogrammetry, Zurich, 2009</p> <p>14) Kędziński M., Fryškowska A., Wierzbicki D., Opracowania fotogrametryczne z niskiego pułapu, Wydawnictwa Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie 2014</p> <p>15) Sawicki P., Bezzałogowe aparaty latające UAV w fotogrametrii i teledetekcji – stan obecny i kierunki rozwoju, Archiwum Fotogrametrii, Kartografii i Teledetekcji, Vol. 23, 2012, s. 365–376</p> <p>16) Zaorski M., Cyberprzestrzeń a możliwości wykorzystania bezzałogowych statków powietrznych. Szanse – wyzwania – zagrożenia, [w:] Koziński M., Grubicka J., Kosznik-Biernacka S., Jakubczak R., Jakubczak W. (red): Cyberprzestrzeń. Uzależnienia, zahamowania, zagrożenia, Słupsk 2016</p>	
B. Literatura uzupełniająca:	
<p>3. Wytyczne Szefa Szefostwa Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej nr 7 z dnia 5 kwietnia 2016 r. w sprawie uszczegółowienia zasad wykonywania lotów modeli latających oraz bezzałogowych statków powietrznych o MTOM nie większej niż 25 kg w strefach ruchu lotniskowego lotnisk wojskowych (MATZ)</p> <p>4. Formularz zgłoszenia lotów bezzałogowych statków powietrznych i modeli latających (o MTOM nie większej niż 25 kg) i wykonywanych w zasięgu wzroku operatora (VLOS)</p>	
C. Materiały źródłowe:	
<ul style="list-style-type: none"> • Instrukcje, podręczniki użytkownika wybranych narzędzi BSP 	

D. Przydatne strony internetowe:

- www.ulc.gov.pl/
- www.pansa.pl/

Kontakt:

osoba do kontaktu:	Sekretariat Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 306 76 04
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

1.1.3 Treści specjalistyczne w zakresie „Zarządzanie bezpieczeństwem i jakością w portach lotniczych”

1.1.3.1 Wykaz zajęć

Grupa treści kształcenia	Nazwa zajęć/przedmiotu	Kod
Treści specjalistyczne w zakresie „Zarządzanie bezpieczeństwem i jakością w portach lotniczych”	Wprowadzenie do prawa lotniczego	S.7.1.
	Światowe i krajowe organizacje lotnicze	S.7.2.
	Podstawy teorii bezpieczeństwa lotniczego	S.7.3.
	Organizacja portu lotniczego	S.7.4.
	Podstawy aerodynamiki i budowy statków powietrznych.	S.7.5.
	Certyfikacja w lotnictwie	S.7.6.
	Organizacja lotnictwa w Polsce	S.7.7.
	Czynnik ludzki w lotnictwie	S.7.8.
	Wprowadzenie do zarządzania ruchem lotniczym	S.7.9.
	Ochrona lotnisk	S.7.10.
	Systemowe zarządzanie bezpieczeństwem w organizacji lotniczej	S.7.11.
	Zarządzania jakością w organizacji lotniczej	S.7.12.
	Zarządzanie ryzykiem operacyjnym w lotnictwie	S.7.13.
	Terroryzm lotniczy	S.7.14.
	Niepożądane zdarzenia lotnicze	S.7.15.
	System ratownictwa lotniczego w Polsce	S.7.16.

1.1.3.2 Szczegółowy opis zajęć

S.7.1. Wprowadzenie do prawa lotniczego

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
Kod	Nazwa					
S.7.1.	Wprowadzenie do prawa lotniczego	E	6			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	tak	IV		
Dyscyplina:						
Nauki o bezpieczeństwie (70%), nauki prawne (30%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia				
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ 1samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	20	10	30	40	50	2
• Wykłady	19	9				
• kolokwium zaliczeniowe	1	1				
• studiowanie literatury			20	30		
• przygotowanie do kolokwium i egzaminu			10	10		
Zajęcia praktyczne [razem]	40	30	60	70	100	4
• ćwiczenia audytoryjne	38	28				
• kolokwium zaliczeniowe	2	2				
• przygotowanie do ćwiczeń			50	60		
• przygotowanie do kolokwium i egzaminu			10	10		
łącznie:	60	40	90	110	150	6
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
wykład informacyjny, wykład problemowy, informacja, dyskusja			ćwiczenia audytoryjne: prezentacja problemów i dylematów oraz dyskusja sposobów ich rozwiązywania, burza mózgów, konsultacje zespołowe			
• samodzielna praca studenta:			• samodzielna praca studenta:			
percepcja treści wykładów, sporządzanie notatek,			percepcja treści zajęć, sporządzanie notatek, studiowanie			

studiowanie literatury, przygotowanie do kolokwium, przygotowanie do egzaminu		literatury, przygotowanie do ćwiczeń audytoryjnych, opracowanie prezentacji multimedialnej, przygotowanie do kolokwium, przygotowanie do egzaminu	
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> Podstawy wiedzy o prawie 		<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia związane z prawem – zaliczył pozytywnie egzamin z przedmiotu 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać w zaawansowanym stopniu z zasadniczymi dokumentami krajowego i międzynarodowego prawa lotniczego, ze szczególnym uwzględnieniem zawartych w nich zagadnień związanych bezpieczeństwem lotniczym, ochroną lotnictwa cywilnego, czy też organizacją lotnictwa cywilnego; z podstawowymi pojęciami, faktami i zjawiskami powiązаныmi z naukami o bezpieczeństwie, określonymi w prawie lotniczym; które z podobszarów prawa lotniczego odnoszą się i mogą zastosowanie w teorii i praktyce zarządzania działalnością lotniczą. zapoznać w zaawansowanym stopniu z regułami reguły, normami i zasadami prawnymi oraz ściśle powiązаныmi z nimi, tymi etycznymi i moralnymi regulacjami funkcjonowania człowieka w środowisku przygotowania i realizacji zadań lotniczych, w tym środowisku międzynarodowym.; ze znaczeniem postanowień prawa lotniczego dla szeroko rozumianej teorii praktyki bezpieczeństwa. zapoznać w podstawowym stopniu z zastosowaniem przepisów prawa lotniczego w procesach zarządzania zasobami własności intelektualnej oraz tworzeniu organizacji lotniczych. 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane ściśle z teorią bezpieczeństwa lotniczego na podstawie postanowień prawa lotniczego, przy wykorzystaniu wiedzy interdyscyplinarnej, nabywanej w toku studiów w ramach różnych modułów i przedmiotów kształcenia nauczyć wykonywać w oparciu o wiedzę z zakresu prawa lotniczego podstawowe zadania zawodowe w sposób innowacyjny, przy wykorzystaniu prezentowanej wiedzy interdyscyplinarnej oraz metod, technik i narzędzi badawczych oraz narzędzi informacyjno-komunikacyjnych (IT), nauczyć prognozować i modelować, a także przewidywać skutki niestosowania w codziennej działalności lotniczej postanowień prawa lotniczego, ze szczególnym uwzględnieniem określonych w prawie lotniczym lub też z niego wynikających procedur. nauczyć aktywnego uczestnictwa w różnych formach dyskusji i debatach na tematy ogólne i specjalistyczne, w tym te powiązane bezpośrednio z teorią i praktyką działalności lotniczej w obszarach bezpieczeństwa i ochrony lotnictwa 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> przygotować do wypełniania zadań zawodowych w środowisku lotniczym w sposób fachowy i odpowiedzialny, uwzględniający postanowienia prawa lotniczego. Szczególnie istotnym powinno być przygotowanie do realizacji działań profilaktycznych w obszarach szeroko pojętego bezpieczeństwa i ochrony. przygotować do odpowiedzialnego wypełniania zadań społeczno-zawodowych w obszarach związanych z bezpieczeństwem, przy szczególnym uwzględnieniu bezpieczeństwa lotniczego, pozwalających na zrównoważony rozwój i budowę etosu wykonywanego zawodu w branży lotniczej. przygotować do stosowania postanowień prawa lotniczego w procesach przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz podejmowania działań na rzecz ich przestrzegania. 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS

1.	Zajęcia wprowadzające: zapoznanie z sylabusem – ilość godzin, praca z nauczycielem, praca studenta, cele i efekty kształcenia, treści kształcenia, organizacja zajęć, zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu.	2	1
2.	Wprowadzenie do globalnego prawa lotniczego: przedmiot i podmiot regulacji prawa lotniczego. Konwencje międzynarodowe – Konwencja Paryska (1919), Konwencja Warszawska (1929), Konwencja Haska (1955), Konwencja Rzymska (1963), Konwencja Tokijska (1963), Konwencja Haska II (1970), Konwencja Montrealska (1971), Konwencja Chicagowska (1944) jako zasadniczy dokument regulujący działalność lotniczą.	2	1
3.	Wprowadzenie do prawa lotniczego Unii Europejskiej cz. 1: pojęcia, rozporządzenia i doktryny; Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 216/2008 w sprawie wspólnych zasad w zakresie lotnictwa cywilnego i utworzenia Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa Lotniczego; Charakterystyka ogólna wybranych Partów oraz przepisów ESARR.	2	1
4.	Wprowadzenie do prawa lotniczego Unii Europejskiej cz. 2: ogólna charakterystyka wybranych Part-ów oraz przepisów ESARR.	2	1
3.	Wprowadzenie do wybranych przepisów krajowego prawa lotniczego: podstawowe pojęcia oraz zakres stosowania Ustawa z dnia 3 lipca 2002 r. - Prawo lotnicze (Dz.U. z 2018r., poz. 1183 z późn. zm.); charakterystyka dokumentu oraz rozporządzeń wykonawczych.	2	1
4.	Krajowe organy zarządzania lotnictwem cywilnym (ULC) i ruchem lotniczym w polskiej przestrzeni powietrznej (PAŻP): podstawy prawne, ogólna charakterystyka i zakres kompetencyjny.	2	1
5.	Zakładanie i rejestrowanie lotnisk: definicje: lotnisko, część lotnicza lotniska, lotnisko użytku wyłącznego, lądowiska, port lotniczy, przeszkoda lotnicza itp.; ogólne omówienie aktów i regulacji prawnych, krajowych i międzynarodowych dotyczących lotnisk i lądowisk.	2	1
6.	Bezpieczeństwo lotnicze: pojęcie bezpieczeństwa lotniczego w myśl krajowych i międzynarodowych przepisów lotniczych; Krajowy program bezpieczeństwa lotniczego w lotnictwie cywilnym.	2	1
7.	Ochrona lotnictwa: definicja ochrony lotnictwa cywilnego; Krajowy Program Ochrony Lotnictwa Cywilnego – zasadnicze pojęcia związane z ochroną, służby ochrony lotnisk, ocena zagrożeń oraz przeciwdziałanie sytuacjom kryzysowym w lotnictwie cywilnym, ochrona lotniska i obiektów się na nim znajdujących.	2	1
8.	Wybrane aspekty ochrony praw pasażerów i środowiska realizacji zadań lotniczych: prawa osób niepełnosprawnych, prawa pasażera niewpuszczonego na pokład s.p. lub odwołania / opóźnienia lotu, odpowiedzialność przewoźnika z tytułu wypadków lotniczych; uregulowania prawne odnoszące się norm emisji gazów cieplarnianych oraz hałasu w rejonie realizacji operacji lotniczych.	1	
9	Kolokwium zaliczeniowe: test zaliczeniowy, omówienie wyników testu, wystawienie ocen końcowych z zajęć teoretycznych, podsumowanie zajęć teoretycznych.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		20	10
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS

1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia, treści kształcenia, organizacja zajęć, zasady zaliczenia zajęć praktycznych.	2	1
2.	Konwencje Paryska i Warszawska: tematyka i rola w tworzeniu przyszłych aktów prawa lotniczego.	2	1
3.	Konwencja Chicagowska jako podstawowy akt prawa lotniczego: uzasadnienie i omówienie ogólnej tematyki preambuły i załączników 1-19.	2	2
4.	Konwencje: Haska, Rzymska, Tokijska, Montrealska: przyczyny powstania, zakres merytoryczny, wzajemne powiązania.	2	1
5.	Utworzenie Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa Lotniczego (ang. European Aviation Safety Agency – EASA): podstawa prawna i rola w tworzeniu europejskiego systemu prawa lotniczego.	2	1
6.	Wybrane dokumenty prawa Europejskiego – Part- FCL, Part-66, Part-145, Part-145 i Part-21: ogólna charakterystyka układu i tematyki dokumentów.	2	2
7.	ESARR 1, ESARR-2, ESARR-3, ESARR-4, ESARR-5 i ESARR - 6 jako zasadnicze wymagania EUROCONTROL w zakresie bezpieczeństwa: znaczenie treści tych dokumentów dla bezpieczeństwa żeglugi powietrznej.	2	2
8.	Ustawa z dnia 3 lipca 2002 r. - Prawo lotnicze (Dz.U. z 2018r., poz. 1183 z późn. zm.): znaczenie dokumentu dla utrzymania akceptowalnego poziomu bezpieczeństwa działań lotnictwa cywilnego w Polsce.	2	1
9.	Zasadnicze pojęcia znajdujące zastosowanie w poszczególnych działach Ustawy Prawo Lotnicze: lotnisko, statek powietrzny, organ centralnej administracji rządowej właściwym w sprawach lotnictwa cywilnego itd.	2	1
10.	Wybrane rozporządzenia wykonawcze do Ustawy Prawo Lotnicze: określa wykładowca – charakterystyka pod kątem bezpieczeństwa.	2	2
11.	Urząd Lotnictwa Cywilnego: misja, cele i zadania w zakresie utrzymania akceptowalnego poziomu bezpieczeństwa lotniczego (przykłady takich działań).	2	2
12.	Polska Agencja Żeglugi Powietrznej: misja, cele i zadania w zakresie utrzymania akceptowalnego poziomu bezpieczeństwa lotniczego (przykłady takich działań).	2	1
13.	Zasadnicze wymagania techniczne i eksploatacyjne dla lotnisk użytku publicznego podlegających obowiązkowi certyfikacji: akty regulujące ten obszar, zasadnicze wymogi certyfikacyjne.	2	2
14.	Klasyfikacja lotnisk użytku publicznego: zasadnicze podstawy klasyfikacji, przykłady lotnisk na terenie Polski i Europy.	2	1
15.	Bezpieczeństwo lotnicze: charakterystyka pojęcia w myśl wybranych dokumentów normatywnych.	2	1
16.	Krajowy program bezpieczeństwa lotniczego w lotnictwie cywilnym: zasadnicze założenia i obowiązki dla osób oraz instytucji zaangażowanych w działalność lotniczą.	2	2
17.	Ochrona lotnictwa cywilnego: charakterystyka pojęcia w myśl wybranych dokumentów normatywnych.	1	1
18.	Krajowy Program Ochrony Lotnictwa Cywilnego: zasadnicze założenia i obowiązki dla osób oraz instytucji zaangażowanych w działalność lotniczą.	2	2
19.	Prawa i obowiązki pasażerów: analiza obowiązujących dokumentów normatywnych dotyczących praw i obowiązków pasażerów.	1	1

20.	Wybrane aspekty ochrony środowiska realizacji zadań lotniczych wynikające z aktów prawnych: hałas i emisja gazów cieplarnianych.	2	1
21.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe, omówienie wyników testu, wystawienie ocen końcowych z zajęć praktycznych, podsumowanie zajęć praktycznych.	2	2
Razem zajęć praktycznych:		40	30
Łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		60	40
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
Kategoria	Numer	Treść	
Wiedza	W_01	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu zasadnicze dokumenty krajowego i międzynarodowego prawa lotniczego, ze szczególnym uwzględnieniem zawartych w nich zagadnień związanych bezpieczeństwem lotniczym, ochroną lotnictwa cywilnego, czy też organizacją lotnictwa cywilnego oraz podstawowe pojęcia, fakty i zjawiska powiązane z naukami o bezpieczeństwie, określone w prawie lotniczym. Rozumie, które z podobszarów prawa lotniczego odnoszą się i mogą zastosowanie w teorii i praktyce zarządzania działalnością lotniczą	
	W_02	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu, reguły, normy i zasady prawne oraz ścisłe powiązane z nimi, te etyczne i moralne regulujące funkcjonowanie człowieka w środowisku przygotowania i realizacji zadań lotniczych, w tym środowisku międzynarodowym. Rozumie znaczenie postanowień prawa lotniczego dla szeroko rozumianej teorii i praktyki bezpieczeństwa,	
	W_03	zna w podstawowym stopniu zastosowanie przepisów prawa lotniczego w procesach zarządzania zasobami własności intelektualnej oraz tworzeniu organizacji lotniczych.	
Umiejętności	U_01	potrafi praktycznie identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane ściśle z teorią bezpieczeństwa lotniczego na podstawie postanowień prawa lotniczego, przy wykorzystaniu wiedzy interdyscyplinarnej, nabywanej w toku studiów w ramach różnych modułów i przedmiotów kształcenia,	
	U_02	potrafi wykonywać w oparciu o wiedzę z zakresu prawa lotniczego podstawowe zadania zawodowe w sposób innowacyjny, przy wykorzystaniu prezentowanej wiedzy interdyscyplinarnej oraz metod, technik i narzędzi badawczych oraz narzędzi informacyjno-komunikacyjnych (IT),	
	U_03	potrafi prognozować i modelować, a także przewidywać skutki niestosowania w codziennej działalności lotniczej postanowień prawa lotniczego, ze szczególnym uwzględnieniem określonych w prawie lotniczym lub też z niego wynikających procedur,	
	U_04	potrafi aktywnie uczestniczyć w różnych formach dyskusji i debatach na tematy ogólne i specjalistyczne, w tym te powiązane bezpośrednio z teorią i praktyką działalności lotniczej w obszarach bezpieczeństwa i ochrony lotnictwa	
kompetencje społeczne	K_01	potrafi wypełniać zadania zawodowe w środowisku lotniczym w sposób fachowy i odpowiedzialny, uwzględniający postanowienia prawa lotniczego. Szczególnie istotnym powinno być przygotowanie do realizacji działań profilaktycznych w obszarach szeroko pojętego bezpieczeństwa i ochrony,	
	K_02	potrafi w sposób odpowiedzialny wypełniać zadania społeczno-zawodowych w obszarach związanych z bezpieczeństwem, przy szczególnym uwzględnieniu	

		bezpieczeństwa lotniczego, pozwalających na zrównoważony rozwój i budowę etosu wykonywanego zawodu w branży lotniczej,		
	K_03	potrafi stosować postanowienia prawa lotniczego w procesach przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz podejmowania działań na rzecz ich przestrzegania.		
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:				
forma zaliczenia:	Egzamin			
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz z egzaminu			
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru oraz oceny za samodzielne rozwiązanie testów na platformie e-learningowej obejmujące jednostki metodyczne dla zajęć teoretycznych			
kryteria oceny:	4) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, W_03, K_01, K_02, K_03	100
sposób wyliczenia oceny końcowej:	Ocena końcowa z zajęć teoretycznych (O_t) = O1			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym (do wyboru: referat, raport dotyczący wąskiego problemu, wystąpienie obejmujące wąskie zagadnienie z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej, wystąpienie obejmujące wąskie zagadnienie w formie ustnej).			
kryteria oceny:	1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi. 2) samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej zleconego zadania. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny			

	sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 4,0 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 3,5 – student wykonał zadanie nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 3,0 – student wykonał zadanie w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 2,0 – student nie wykonał zadania				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K_03	60	
	O2	samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K_03	40	
sposób zaliczenia i forma egzaminu:					
forma egzaminu:	egzamin pisemny z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru				
forma oceny końcowej:	ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę/teście na platformie e-learningowej				
kryteria oceny:	5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się w trakcie egzaminu:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	Oe	test pisemny	wszystkie efekty	100	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	<i>Ocena końcowa = Oe</i>				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za egzamin oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	1) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS. 2) Ocena za egzamin zgodnie z przyjętymi kryteriami.				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	Oe	egzamin	wszystkie efekty		50
	Ot	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, K_01, K_02, K_03	2	50
	Op	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K_03	4	

sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,50e + 0,5 \left(\frac{Ot \times 2 + Op \times 4}{2 + 4} \right)$
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:	
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W01
W_02	K1_W06
W_03	K1_W13
U_01	K1_U01
U_02	K1_U02
U_03	K1_U06
U_04	K1_U11
K_01	K1_K03
K_02	K1_K06
K_03	K1_K08
Wykaz literatury:	
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):	
<ul style="list-style-type: none"> • Konwencja o międzynarodowym lotnictwie cywilnym, podpisana w Chicago dnia 7 grudnia 1944 r. – Konwencja chicagowska (Dz. U z 1959 r. Nr 35, poz. 212, z późn. zm) • Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 216/2008 z dnia 20 lutego 2008 r. w sprawie wspólnych zasad w zakresie lotnictwa cywilnego i utworzenia Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa Lotniczego oraz uchylające dyrektywę Rady 91/670/EWG, rozporządzenie (WE) nr 1592/2002 i dyrektywę 2004/36/WE. • ESARR-1, ESSARR-2, ESARR-3, ESARR-4, ESARR-5, ESSAR-6. • Międzynarodowa Konwencja o współpracy w dziedzinie bezpieczeństwa żeglugi powietrznej EUROCONTROL, sporządzona w Brukseli dnia 13 grudnia 1960 r., zmieniona Protokołem dodatkowym z dnia 6 lipca 1970 r., zmieniona Protokołem z dnia 21 listopada 1978 r., w całości zmieniona Protokołem z dnia 12 lutego 1981 r. (Dz.U. z 2006 r. Nr 238, poz. 1723) • Konwencja ujednostajnieniu niektórych prawideł międzynarodowego przewozu lotniczego, podpisana w Warszawie dnia 12 października 1929r. • Konwencja w sprawie przestępstw i niektórych innych czynów popełnionych na pokładzie statków powietrznych, sporządzona w Tokio dnia 14 września 1963 r. (Dz. U. z 1971 r. Nr 15, poz. 147) • Konwencja o zwalczaniu bezprawnego zawładnięcia statkami powietrznymi, sporządzona w Hadze dnia 16 grudnia 1970 r. (Dz. U z 1972 r. Nr 25, poz. 181) • Konwencja o zwalczaniu bezprawnych czynów skierowanych przeciwko bezpieczeństwu lotnictwa cywilnego, sporządzona w Montrealu dnia 23 września 1971 r. (Dz. U z 1976 r. Nr 8, poz. 37) • Ustawa z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze (Dz. U. z 2018 r. poz. 1183) wraz z aktami wykonawczymi - https://www.ulc.gov.pl/pl/prawo/prawo-krajowe/204-ustawa-prawo-lotnicze-i-akty-wykonawcze • Ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej (Dz.U. z 2017, poz. 1967, z późn. zm.) – zasadnicze treści. • Obwieszczenie ministra infrastruktury z dnia 6 marca 2018 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej w sprawie Krajowego Programu Ochrony Lotnictwa Cywilnego (Dz. U. z 2018, poz. 631 z późn. zm.). • Krajowy program bezpieczeństwa w lotnictwie cywilnym – Warszawa 2016 	
B. Literatura uzupełniająca:	
<ul style="list-style-type: none"> • Durys P., Jasiński F., Wybór aktów prawnych do nauki międzynarodowego prawa lotniczego i kosmicznego, Wyd. Liber, Warszawa 1999 • Jaferník H., Fellner R., Prawo i procedury lotnicze, Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice 2015 • Żylicz M., Prawo lotnicze międzynarodowe, europejskie i krajowe, Lexis, Warszawa 2011 • Novak A., Sedlackova A.N., Stelmach A., Międzynarodowe re ulacje prawno-organizacyjne w lotnictwie 	

cywilnym, PIB, Radom 2012

- Polkowska M., Podstawy prawne funkcjonowania międzynarodowej żeglugi powietrznej, AON, Warszawa 2007

C. Materiały źródłowe:

- Brak.

D. Przydatne strony internetowe:

- www.ulc.gov.pl
- www.easa.europa.eu

Kontakt:

osoba do kontaktu: Kierownik Katedry Bezpieczeństwa Narodowego

telefon: 59 840 52 03

e-mail: sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.7.2. Światowe i krajowe organizacje lotnicze

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
Kod	nazwa		ECTS			
S.7.2.	Światowe i krajowe organizacje lotnicze	E	4			
Kierunek studiów:		Światowe i krajowe organizacje lotnicze				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	tak	IV		
Dyscyplina:						
Nauki o bezpieczeństwie						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		.				
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	15	10	35	40	50	2
• Konwersatorium	14	9				
• kolokwium zaliczeniowe	1	1				
• studiowanie literatury			30	35		
• przygotowanie do kolokwium i egzaminu			5	5		
Zajęcia praktyczne [razem]	30	20	20	30	50	2
• ćwiczenia audytoryjne	29	19				
• kolokwium zaliczeniowe	1	1				
• przygotowanie do ćwiczeń			25	25		
• przygotowanie do kolokwium i egzaminu			5	5		
łącznie:	45	30	65	70	100	4
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
konwersatorium			ćwiczenia audytoryjne: prezentacja problemów i dylematów oraz dyskusja sposobów ich rozwiązywania, burza mózgów, konsultacje zespołowe			
• samodzielna praca studenta:			• samodzielna praca studenta:			
percepcja treści konwersatoriów, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do kolokwium,			percepcja treści zajęć, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do ćwiczeń audytoryjnych,			

przygotowanie do egzaminu		opracowanie prezentacji multimedialnej, przygotowanie do kolokwium, przygotowanie do egzaminu	
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> Bezpieczeństwo międzynarodowe 		<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia związane z bezpieczeństwem międzynarodowym – zaliczył pozytywnie egzamin z przedmiotu 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać w zaawansowanym stopniu z teoretycznymi podstawami bezpieczeństwa w podobszarach związanych ze światowymi i krajowymi organizacjami lotniczymi, w tym podstawowe pojęcia, fakty, obiekty i zjawiska z zakresu teorii bezpieczeństwa i wchodzące w ich zakres subdyscypliny oraz inne dziedziny nauki i dyscypliny naukowe z obszaru nauk społecznych i humanistycznych, związane ściśle z teorią i praktyką zarządzania, zapoznać w zaawansowanym stopniu istotę procesów zarządzania bezpieczeństwem lotniczym w układzie międzynarodowym i krajowym, a w tym, w systemach i instytucjach zarządzania bezpieczeństwem lotniczym na różnych poziomach strukturalnych i w różnych obszarach przedmiotowych związanych z realizacją zadań na rzecz bezpieczeństwa, zapoznać w podstawowym stopniu ze słownictwem podstawowym i specjalistycznym z zakresu bezpieczeństwa lotniczego oraz zasadami i regułami gramatycznymi obowiązującymi w procesie komunikowania się w języku obcym, którego uczy się w ramach studiów. 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć przygotowywania w języku polskim, z zachowaniem reguł naukowych i gramatycznych, prac pisemnych obejmujących problematykę szeroko rozumianego bezpieczeństwa lotniczego, jak również typowych dokumentów administracyjnych i innych dokumentów związanych z praktyką zarządzania bezpieczeństwem w organizacjach lotniczych, nauczyć przygotowywania się do wystąpień ustnych w sprawach odnoszących się do z teorii i praktyki bezpieczeństwa lotniczego w języku polskim i obcym, takie jak np. referat i prezentacja multimedialna, nauczyć planowania i organizacji pracy w zespołach zadaniowych i specjalistycznych funkcjonujących w organizacjach lotniczych, w tym instytucjach bezpieczeństwa lotniczego, nauczyć samodzielności w odniesieniu do planowania, wdrażania i kontroli do praktyki życiowej ideę kształcenia ustawicznego, w tym stosowania różnych form, metod i technik efektywnego uczenia się oraz metod i technik rozwoju osobistego w sferze mentalnej i fizycznej na szczeblu organizacji lotniczej. 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> przygotować do krytycznej oceny treści związanych z teorią bezpieczeństwa lotniczego, ich właściwej interpretacji i wykorzystania własnych przemyśleń zarówno w teorii jak i praktyce bezpieczeństwa lotniczego, przygotować do myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy zarówno w zakresie zadań podejmowanych na rzecz organizacji lotniczych i innych instytucji, w której znajdzie zatrudnienie oraz zadań związanych z realizacją własnych celów życiowych, w tym rozwoju osobistego i zawodowego, przygotować do rozwijania własnego dorobku zawodowego i budowania osobistego potencjału, a także doskonalenia zawodowego zgodnie z ideą edukacji ustawicznej 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: zapoznanie z sylabusem – ilość godzin, praca z nauczycielem, praca studenta, cele i efekty kształcenia, treści kształcenia, organizacja zajęć, zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu.	1	1

2.	Wprowadzenie do Międzynarodowych i krajowych organizacji lotniczych: zasadnicze pojęcia i podstawy prawne. Pojęcie organizacji lotniczych w literaturze przedmiotu; Grupy Organizacji lotniczych: globalne, regionalne, krajowe – ogólna charakterystyka.	1	1
2.	Globalne organizacje lotnicze i inne organizacje zajmujące się działalnością związaną z lotnictwem: Międzynarodowa Organizacja Lotnictwa Cywilnego – ICAO, Zrzeszenie Międzynarodowe Transportu Lotniczego – IATA, Międzynarodowa Rada Portów Lotniczych (ACI), Międzynarodowe Stowarzyszenie Pilotów Linii Lotniczych (IFALPA), Międzynarodowe Stowarzyszenie Kontrolerów Ruchu Lotniczego – IFATCA, Międzynarodowe Stowarzyszenie Śledczych Wypadków Lotniczych (ISASI) – ogólna charakterystyka.	3	2
3.	Regionalne organizacje lotnicze – Europa oraz inne organizacje zajmujące się działalnością związaną z lotnictwem: Europejska Agencja Bezpieczeństwa Lotniczego (EASA), Europejska Organizacja ds. Bezpieczeństwa Żeglugi Powietrznej (EUROCONTROL), Europejska Konferencja Lotnictwa Cywilnego (ECAC), Stowarzyszenie Linii Lotniczych Regionów Europy (ERA), Europejska Organizacja Wyposażenia Lotnictwa Cywilnego (EUROCAE), European Cockpit Association (ECA).	3	2
4.	Krajowe organizacje lotnicze i organizacje zajmujące się działalnością związaną ściśle z lotnictwem: Rządowe organa zarządzania lotnictwem cywilnym – Minister właściwy ds. transportu z Departamentem lotnictwa, Urząd Lotnictwa Cywilnego (ULC), Polska Agencja Żeglugi Powietrznej (PAŻP), Państwowa Komisja Badania Wypadków Lotniczych (PKBWL), Komisja Badania Wypadków Lotniczych Lotnictwa Państwowego (KBWLLP), Krajowa Rada Lotnictwa (KRL).	3	2
5.	Organizacje lotnicze zajmujące się działalnością komercyjną: Europejska sieć portów lotniczych. Ośrodek Szkolenia Lotniczego (ATO), Ośrodek Szkolenia Personelu Obsługi Technicznej Statków Powietrznych Part-147 (MTO), Ośrodek Szkolenia ATS, Organizacja Obsługi Technicznej Statków Powietrznych (AMO), Ośrodek Utrzymania Ciągłej Zdatości do Lotów Statków Powietrznych (AMO). Licencjonowanie personelu lotniczego - pilotów, mechaników lotniczych, kontrolerów ruchu lotniczego oraz personelu portów lotniczych.	3	1
6.	Kolokwium zaliczeniowe: test zaliczeniowy, omówienie wyników testu, wystawienie ocen końcowych z zajęć teoretycznych, podsumowanie zajęć teoretycznych.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		15	10
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia, treści kształcenia, organizacja zajęć, zasady zaliczenia zajęć praktycznych.	1	1
2.	Definicja organizacji lotniczej: zasadnicze typy organizacji lotniczych z uwagi na realizowane funkcje i ich krótka charakterystyka.	1	2
3.	Zasadnicze dokumenty prawne regulujące funkcjonowanie międzynarodowych i krajowych organizacji lotniczych: charakterystyka wybranych dokumentów.	2	
4.	Zasadniczy podział organizacji lotniczych: globalne, regionalne, krajowe; ich relacje w sensie prawnym, organizacyjnym i zadaniowym.	1	
5.	Międzynarodowa Organizacja Lotnictwa Cywilnego – ICAO oraz Zrzeszenie Międzynarodowe Transportu Lotniczego – IATA: geneza powstania, misja, cele,	2	2

	zadania i główne obszary odpowiedzialności, struktura organizacyjna i główne organa zarządzające.		
6.	Międzynarodowa Rada Portów Lotniczych (ACI) oraz Międzynarodowe Stowarzyszenie Pilotów Linii Lotniczych (IFALPA): geneza powstania, misja, cele, zadania i główne obszary odpowiedzialności, struktura organizacyjna i główne organa zarządzające.	1	1
7.	Międzynarodowe Stowarzyszenie Kontrolerów Ruchu Lotniczego – IFATCA oraz Międzynarodowe Stowarzyszenie Śledczych Wypadków Lotniczych (ISASI): geneza powstania, misja, cele, zadania i główne obszary odpowiedzialności, struktura organizacyjna i główne organa zarządzające.	2	
8.	Europa. Europejska Agencja Bezpieczeństwa Lotniczego (EASA) oraz European Cockpit Association (ECA): geneza powstania, misja, cele, zadania i główne obszary odpowiedzialności, struktura organizacyjna i główne organa zarządzające.	2	2
9.	Europejska Organizacja ds. Bezpieczeństwa Żeglugi Powietrznej (EUROCONTROL) oraz Europejska Organizacja Wyposażenia Lotnictwa Cywilnego (EUROCAE): geneza powstania, misja, cele, zadania i główne obszary odpowiedzialności, struktura organizacyjna i główne organa zarządzające.	2	2
10.	Europejska Konferencja Lotnictwa Cywilnego (ECAC) oraz Stowarzyszenie Linii Lotniczych Regionów Europy (ERA): geneza powstania, misja, cele, zadania i główne obszary odpowiedzialności, struktura organizacyjna i główne organa zarządzające.	2	
11.	Minister właściwy ds. transportu z Departamentem lotnictwa, Urząd lotnictwa Cywilnego (ULC), Krajowa Rada Lotnictwa (KRL): geneza powstania, misja, cele, zadania i główne obszary odpowiedzialności, struktura organizacyjna i główne organa zarządzające.	2	2
12.	Urząd lotnictwa Cywilnego (ULC), Państwowa Komisja Badania Wypadków Lotniczych (PKBWL): geneza powstania, misja, cele, zadania i główne obszary odpowiedzialności, struktura organizacyjna i główne organa zarządzające.	1	2
13.	Polska Agencja Żeglugi Powietrznej (PAŻP), Komisja Badania Wypadków Lotniczych Lotnictwa Państwowego (KBWLLP): geneza powstania, misja, cele, zadania i główne obszary odpowiedzialności, struktura organizacyjna i główne organa zarządzające.	2	
14.	Analiza zdolności przewozowych głównych portów lotniczych Europy: charakterystyka wybranych portów lotniczych funkcjonujących na terenie Europy – misja, struktura, infrastruktury, zdolności przewozowe.	2	1
15.	Ośrodki szkolenia lotniczego personelu lotniczego – ATO, MTO, ATS: podstawy prawne powstania, misja, cele, zadania i główne obszary odpowiedzialności, struktura organizacyjna i główne organa zarządzające.	2	1
16.	Ośrodki obsługi i utrzymania ciągłej zdadności do lotów statków powietrznych (CAMO, AMO): podstawy prawne powstania, misja, cele, zadania i główne obszary odpowiedzialności, struktura organizacyjna i główne organa zarządzające.	2	1
17.	Licencjonowanie personelu lotniczego: podstawy prawne licencjonowania / nadawania uprawnień, rodzaje licencji / uprawnień, zasady zdobywania licencji (przykład).	1	1
18.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe, omówienie wyników testu, wystawienie ocen końcowych z zajęć praktycznych, podsumowanie zajęć praktycznych.	2	2

Razem zajęć praktycznych:		30	20
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
Kategoria	numer	Treść	
Wiedza	W_01	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu teoretyczne podstawy bezpieczeństwa w podobszarach związanych ze światowymi i krajowymi organizacjami lotniczymi, w tym podstawowe pojęcia, fakty, obiekty i zjawiska z zakresu teorii bezpieczeństwa i wchodzące w ich zakres subdyscypliny oraz inne dziedziny nauki i dyscypliny naukowe z obszaru nauk społecznych i humanistycznych, związane ściśle z teorią i praktyką zarządzania,	
	W_02	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu istotę procesów zarządzania bezpieczeństwem lotniczym w układzie międzynarodowym i krajowym, a w tym, w systemach i instytucjach zarządzania bezpieczeństwem lotniczym na różnych poziomach strukturalnych i w różnych obszarach przedmiotowych związanych z realizacją zadań na rzecz bezpieczeństwa,	
	W_3	zna i rozumie w podstawowym stopniu ze słownictwem podstawowym i specjalistycznym z zakresu bezpieczeństwa lotniczego oraz zasadami i regułami gramatycznymi obowiązującymi w procesie komunikowania się w języku obcym, którego uczy się w ramach studiów.	
Umiejętności	U_01	potrafi przygotowywać w języku polskim, z zachowaniem reguł naukowych i gramatycznych, prace pisemne obejmujące problematykę szeroko rozumianego bezpieczeństwa lotniczego, jak również typowe dokumenty administracyjne i inne dokumenty związane z praktyką zarządzania bezpieczeństwem w organizacjach lotniczych,	
	U_02	potrafi przygotowywać się do wystąpień ustnych w sprawach odnoszących się do teorii i praktyki bezpieczeństwa lotniczego w języku polskim i obcym, takich jak np. referatów i prezentacji multimedialnych.	
	U_03	potrafi planować i organizować pracę zespołów zadaniowych i specjalistycznych funkcjonujących w organizacjach lotniczych, w tym instytucjach bezpieczeństwa lotniczego,	
	U_04	potrafi samodzielnie wykonywać zadania w odniesieniu do planowania, wdrażania i kontroli do praktyki życiowej idei kształcenia ustawicznego, w tym stosowania różnych form, metod i technik efektywnego uczenia się oraz metod i technik rozwoju osobistego w sferze mentalnej i fizycznej, w tym na szczeblu organizacji lotniczej.	
Kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej oceny treści związanych z teorią bezpieczeństwa lotniczego, ich właściwej interpretacji i wykorzystania własnych przemyśleń zarówno w teorii jak i praktyce bezpieczeństwa lotniczego,	
	K_02	Jest gotów do myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy zarówno w zakresie zadań podejmowanych na rzecz organizacji lotniczych i innych instytucji, w której znajdzie zatrudnienie oraz zadań związanych z realizacją własnych celów życiowych, w tym rozwoju osobistego i zawodowego,	
	K_03	Jest gotów do rozwijania własnego dorobku zawodowego i budowania osobistego potencjału, a także doskonalenia zawodowego zgodnie z ideą edukacji ustawicznej	
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:			
forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną		
warunki i kryteria	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za		

zaliczenia:	zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych			
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru oraz pracę pisemną			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, W_03, U_01,	70
	O2	Praca pisemna	W_02, W_03, U_03, U_04, K_01, K_02, K_03	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,7 \times O1 + 0,3 \times O2$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywność na zajęciach			
kryteria oceny:	<p>7) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $Ocena\ ko\ncowa = (O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób</p>			

	<p>na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>8) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>9) Aktywność na zajęciach: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny częstotliwości udziału w dyskusjach w ramach zajęć, poziomu merytorycznego wypowiedzi i krytycznego podejścia do omawianego problemu. Kryteria oceny: 5,0 – student uczestniczył bardzo często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była wysoka i krytycznie podchodził do omawianego problemu; 4,5 – student uczestniczył często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była raczej wysoka i raczej krytycznie podchodził do omawianego problemu; 4,0 – student uczestniczył często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na stosunkowo dobrym poziomie i raczej krytycznie podchodził do omawianego problemu; 3,5 – student uczestniczył rzadko w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na średnim poziomie i raczej bezkrytycznie podchodził do omawianego problemu; 3,0 – student uczestniczył sporadycznie w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na niskim poziomie i bezkrytycznie podchodził do omawianego problemu; 2,0 – student nie brał udziału w dyskusjach.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_02, U_03, K_01	40
	O2	Praca pisemna (case study)	U_03, U_04, K_01	30
	O3	Aktywność na zajęciach	U_02, K_02, K_03	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	<i>Ocena końcowa = 0,4xO1 + 0,3xO2+ 0,3xO3</i>			

sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	<i>Ot</i>	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_3, U_01, K_01, K_02	2	100
<i>Op</i>	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, , K_01, K_02, K-03	2		
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = \frac{Ot \times 2 + Op \times 2}{2 + 2}$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1-W_01				
W_02	K1-W_08				
W_03	K1-W_10				
U_01	K1-U_09				
U_02	K1-U_10				
U_03	K1-U_12				
U_04	K1-U_13				
K_01	K1-K_01				
K_02	K1-K_05				
K_03	K1-K_07				
Wykaz literatury:					
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):					
<ul style="list-style-type: none"> • Zajas S., <i>Polityka lotnicza</i>, Wyd. AON, Warszawa 2013. • Szpyra M. Polkowska, <i>Globalne i regionalne międzynarodowe organizacje i instytucje lotnicze</i>, Wyd. AON, Warsza- R. wa 2007. • Rucinska D., Ruciński A., Tłoczyński, <i>Transport lotniczy. Ekonomika i organizacja</i>, Wyd. Uniwersytetu D. Gdańskiego, Gdańsk 2012. • Konwencja o międzynarodowym lotnictwie cywilnym, podpisana w Chicago dnia 7 grudnia 1944 r. - Konwencja chicagowska (Dz. U z 1959 r. Nr 35, poz. 212, z późn. zm). • Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 216/2008 z dnia 20 lutego 2008 r. w sprawie wspólnych zasad w zakresie lotnictwa cywilnego i utworzenia Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa Lotniczego oraz uchylające dyrektywę Rady 91/670/EWG, rozporządzenie (WE) nr 1592/2002 i dyrektywę 2004/36/WE (Dz. U. L 79 z 19.3.2008). • Ustawa z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze (Dz. U. z 2018 r. poz. 1183 z późn. zm.) • Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1178/2011 - rozporządzenie wykonawcze do rozporządzenia nr 216/2008/WE w sprawie wspólnych zasad w zakresie lotnictwa cywilnego i utworzenia Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa Lotniczego oraz uchylającego dyrektywę Rady 91/670/EWG, rozporządzenie (WE) nr 1592/2002 i dyrektywę 2004/36/WE. • Ustawa z dnia 23 października 1987 r. o przedsiębiorstwie państwowym „Porty Lotnicze” (Dz.U. z 1987 r. Nr 					

33, poz. 185 z późn. zm.).

- ROZPORZĄDZENIE KOMISJI (UE) NR 1321/2014 z dnia 26 listopada 2014 r. w sprawie ciągłej zdatności do lotu statków powietrznych oraz wyrobów lotniczych, części i wyposażenia, a także w sprawie zatwierdzeń udzielanych organizacjom i personelowi zaangażowanym w takie zadania.
- Obwieszczenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 14 marca 2017 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej w sprawie organizacji oraz działania Komisji Badania Wypadków Lotniczych Lotnictwa Państwowego (Dz.U. z 2017r., poz. 717)

B. Literatura uzupełniająca:

- Latoszek E., Proczek M., Organizacje międzynarodowe we współczesnym świecie, Wyd. Elipsa 2006.
- Jafernik H., Fellner R., *Prawo i procedury lotnicze*, Wyd. Politechniki Śląskiej, Gliwice 2015.
- Alezjak W., Marciniec T., *Międzynarodowe organizacje turystyczne*, Wyd. „Albis”, Kraków 2003.
- Zajac G., *Wspólna polityka lotnicza Unii Europejskiej*, Przemysł 2009.
- Polkowska M., *Podstawy prawne funkcjonowania międzynarodowej żeglugi powietrznej. System chicagowski geneza działanie perspektywy*, Wyd. AON, Warszawa 2007.

C. Materiały źródłowe:

D. Przydatne strony internetowe:

- www.ulc.gov.pl
- www.easa.europa.eu
- <https://mswia.gov.pl/>
- <http://www.msz.gov.pl/pl/>

Kontakt:

osoba do kontaktu:	Kierownik Katedry Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 840 52 03
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.7.3. Podstawy teorii bezpieczeństwa lotniczego

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	Nazwa					
S.7.3.	Podstawy teorii bezpieczeństwa lotniczego	E	6			
Kierunek studiów:	Bezpieczeństwo narodowe					
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	Nie	tak	IV		
Dyscyplina:						
Nauki o bezpieczeństwie						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:			Osoby prowadzące zajęcia			
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego			Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem na dany rok akademicki			
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	20	10	30	40	50	2
• Wykłady	19	9				
• kolokwium zaliczeniowe	1	1				
• studiowanie literatury			25	35		
• przygotowanie do kolokwium i egzaminu			5	5		
Zajęcia praktyczne [razem]	40	30	60	70	100	4
• ćwiczenia audytoryjne	38	28				
• kolokwium zaliczeniowe	2	2				
• przygotowanie do ćwiczeń			55	65		
• przygotowanie do kolokwium i egzaminu			5	5		
łącznie:	60	40	90	110	150	6
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
<ul style="list-style-type: none"> zajęcia z udziałem nauczycieli: 			<ul style="list-style-type: none"> zajęcia z udziałem nauczycieli: 			
wykład informacyjny, wykład problemowy, informacja, dyskusja			ćwiczenia audytoryjne: prezentacja problemów i dylematów oraz dyskusja sposobów ich rozwiązywania, burza mózgów, konsultacje zespołowe			
<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 			<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 			
percepcja treści wykładów, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do kolokwium, przygotowanie do egzaminu			percepcja treści zajęć, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do ćwiczeń audytoryjnych, opracowanie prezentacji multimedialnej, przygotowanie			

	do kolokwium, przygotowanie do egzaminu		
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> Teoria bezpieczeństwa 		<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia związane z teorią bezpieczeństwa – zaliczył pozytywnie egzamin z przedmiotu 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać w zaawansowanym stopniu z zasadniczymi pojęciami, faktami, modelami i doświadczeniami z zakresu teorii i praktyki bezpieczeństwa lotniczego w celu osiągnięcia i utrzymania akceptowalnego poziomu bezpieczeństwa lotniczego we wszystkich obszarach działalności lotniczej, a w tym tych, związanych ściśle z teorią i praktyką zarządzania, zapoznać w zaawansowanym stopniu z miejscem i rolą nauk o bezpieczeństwie, a w tym bezpieczeństwie lotniczym i innych dyscyplin naukowych związanych z teorią i praktyką bezpieczeństwa wpisujących się w obszar nauk społecznych oraz ich wzajemne relacje, a także z ich relacjami w stosunku do innych nauk, zapoznać w zaawansowanym stopniu z teoretycznymi podstawami bezpieczeństwa lotniczego, a w tym teoriami bezpieczeństwa lotniczego wchodzącym w zakres nauk o bezpieczeństwie, nauk pokrewnych oraz nauk współdziałających z naukami. 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane ściśle z teorią i praktyką bezpieczeństwa lotniczego z wykorzystaniem wiedzy interdyscyplinarnej, nabywanej w toku studiów w ramach różnych modułów i przedmiotów kształcenia, nauczyć wykorzystywania w praktyce, w zakresie podstawowym powszechnie uznanych i nowoczesnych metod, technik i narzędzi usprawniających realizację procesów analizy i oceny zagrożeń w ramach oceny procesu ryzyka operacyjnego, w tym technologii IT celem optymalizacji działań z zakresu bezpieczeństwa w organizacji lotniczej, w ramach realizacji procesów decyzyjnych i tych, wspomagających procesy rozwiązywania problemów związanych z bezpieczeństwem lotniczym, nauczyć prognozować i modelować, a także przewidywać skutki podstawowych procesów i zjawisk stanowiących zagrożenie dla bezpieczeństwa we wszystkich jego wymiarach przy zastosowaniu zasadniczych modeli teoretycznych odnoszących się do bezpieczeństwa lotniczego,. nauczyć aktywnego uczestniczenia w różnych formach dyskusji na tematy związane z bezpieczeństwem lotniczym, ze szczególnym uwzględnieniem tematyki związanej z profilaktyką bezpieczeństwa lotniczego. 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> przygotować do krytycznej oceny treści związanych z teorią bezpieczeństwa lotniczego, ich właściwej interpretacji i wykorzystania własnych przemyśleń zarówno w teorii jak i praktyce działalności związanej z bezpieczeństwem lotniczym, przygotować do uznawania znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z szeroko rozumianą teorią bezpieczeństwa lotniczego, przygotować myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy zarówno w zakresie zadań podejmowanych na rzecz organizacji i instytucji, w której znajdzie zatrudnienie, jak i zadań związanych z realizacją własnych celów życiowych, w tym rozwoju osobistego i zawodowego przy uwzględnieniu teorii i praktyki bezpieczeństwa lotniczego. 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: zapoznanie z sylabusem – ilość godzin, praca z	1	1

	nauczycielem, praca studenta, cele i efekty kształcenia, treści kształcenia, organizacja zajęć, zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu.		
2.	Podstawowa terminologia i typologia dotycząca zarządzania bezpieczeństwem w lotnictwie: pojęcie bezpieczeństwa, ryzyka, zagrożenia, błędu i naruszenia, kultura organizacyjna, dochodzeni i postępowania dotyczące bezpieczeństwa itd.; ewolucja myślenia o bezpieczeństwie na przestrzeni historii rozwoju lotnictwa.	1	
2.	Podział wypadków lotniczych: czynniki determinujące zaistnienie NZL, przy uwzględnieniu grup przyczynowych – klasyfikacja teorii bezpieczeństwa; łańcuch przyczynowo-skutkowy zaistnienia niepożądanego zdarzenia lotniczego (NZL) – przyczyna główna i przyczyny pośrednie NZL; klasyfikacja niepożądanych zdarzeń lotniczych w lotnictwie cywilnym; podstawy teoretyczne badania wypadków lotniczych – podejście historyczne i współczesne.	2	1
3.	Zasadnicze dokumenty prawne odnoszące się do bezpieczeństwa lotniczego: Konwencja Chicagowska, dokumenty EASA – Part-y; JAR-y, Ustawa Prawo Lotnicze z 2002 r. i rozporządzenia uzupełniające itp. Organizacje lotnicze – rola cywilnych organizacji lotniczych lotnictwa międzynarodowego – ICAO, EASA, EATA, IATA itp., cywilnego lotnictwa krajowego – ULC, PAŻP itd. i organizacji lotnictwa SZ RP w systemie bezpieczeństwa lotniczego.	2	1
4.	System lotniczy – definicja, elementy składowe. Teorie bezpieczeństwa lotów cz. 1: Teoria Singeltona, C.O. Millera - Model 5M, Teoria Hawkinsa – Model SHELL – jako systemy analizy i klasyfikacji wpływu czynników bezpieczeństwa na stan bezpieczeństwa lotniczego.	2	2
5.	Teorie bezpieczeństwa cz. 2.: Teoria B.F. Łomonowa i K.K. Płatonowa, Teoria Jamesa Reasona, HFACS – jako systemy analizy i klasyfikacji wpływu czynników bezpieczeństwa na stan bezpieczeństwa lotniczego.	2	
5.	Ryzyko, a zarządzanie bezpieczeństwem w lotnictwie: definicja ryzyka bezpieczeństwa Podejmowanie ryzyka w działalności lotniczej i związane z nim konsekwencje; cztery zasady związane z ryzykiem: 1. Zrozumienie ryzyka, 2. Identyfikacja ryzyka, 3. Analiza ryzyka. 4. Dokumentacja ryzyka; etapy zarządzania ryzykiem.	2	1
6.	Normy oraz zalecane metody postępowania (SARPs) w zarządzaniu bezpieczeństwem ustanowione przez ICAO: Zarządzanie bezpieczeństwem w ujęciu SARPS; Krajowy program bezpieczeństwa (SSP) – założenia ogólne; akceptowalny poziom bezpieczeństwa ALOs); SMS – ogólne założenia. Relacja pomiędzy krajowym systemem bezpieczeństwa, a SMS zgodnie z założeniami ICAO.	2	1
7.	Wprowadzenie do systemów zarządzania bezpieczeństwem w lotnictwie: opis systemu, cechy systemu, analiza powstawania luk w systemie; SMS/QMS – wzajemne relacje; Krajowy program bezpieczeństwa, a SMS – wzajemne relacje. Integracja systemów zarządzania bezpieczeństwem.	2	1
8.	Działanie SMS – zasadnicze cele. Zarządzanie ryzykiem: zarządzanie zmianami. Konieczność ciągłego doskonalenia SMS organizacji; zależność pomiędzy zarządzaniem ryzykiem bezpieczeństwa, a zapewnieniem bezpieczeństwa. Sposoby promowania bezpieczeństwa.	2	1
9.	Świadomość sytuacyjna. Świadomość sytuacyjna jako proces, stan, element procesu decyzyjnego personelu lotniczego. Proces decyzyjny versus stan świadomości sytuacyjnej versus jakość podejmowanych decyzji. Wybrane aspekty kształtowania świadomości sytuacyjnej na przykładzie pilota – zakres dobrych praktyk.	1	
10	Kolokwium zaliczeniowe: test zaliczeniowy, omówienie wyników testu,	1	1

	wystawienie ocen końcowych z zajęć teoretycznych, podsumowanie zajęć teoretycznych.		
Razem zajęć teoretycznych:		20	10
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia, treści kształcenia, organizacja zajęć, zasady zaliczenia zajęć praktycznych.	2	1
2.	Błąd a naruszenie w lotnictwie, pojęcie bezpieczeństwa i znaczenie zachowania akceptowalnego poziomu bezpieczeństwa lotniczego z punktu widzenia celów organizacji lotniczej: analiza wybranych przykładów.	2	2
3.	Klasyfikacja niepożądanych zdarzeń lotniczych (NZL) lotnictwa cywilnego: zasadnicze czynniki determinujące NZL.	2	1
4.	Model łańcucha przyczynowo - skutkowego NZL: przyczyny, główne i pośrednie, NZL – analiza przykładów.	2	2
5.	Zasadnicze etapy badania wypadków lotniczych: charakterystyka i opis na podstawie przykładu.	2	2
6.	Konwencja Chicagowska zasadniczym dokumentem kształtującym prawo lotnicze na świecie: charakterystyka dokumentu i uzasadnienie lub zaprzeczenie tezy zawartej temacie zajęć.	2	1
7.	Bezpieczeństwo lotnicze w zasadniczych dokumentach normatywnych prawa lotniczego obowiązujące w Europie: charakterystyka wybranych dokumentów.	2	1
8.	Znaczenie ICAO, EASA, Urzędu Lotnictwa Cywilnego i Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej dla poziomu bezpieczeństwa lotniczego na świecie: omówienie organizacji w kontekście realizowanych przez nie zadań; wnioski wynikające z analizy.	2	2
9.	Teoria Singeltona, C.O. Millera - Model 5M, Teoria Hawkinsa – Model SHELL: odniesienie teorii do systemu lotniczego.	2	1
10.	Model 5M jako zasadnicze narzędzie badania niepożądanych zdarzeń lotniczych: omówienie narzędzi na wybranych przykładach.	2	1
11.	System HFACS: zasadnicze elementy i przykłady zastosowania.	2	1
12.	Pojęcie ryzyka, różnica pomiędzy ryzykiem, a zagrożeniem; etapy zarządzania ryzykiem bezpieczeństwa – proszę omówić pod kątem praktycznym.	2	2
13.	Zasady analizy, zrozumienia i identyfikacji ryzyka – proszę omówić pod kątem praktycznego zastosowania w zarządzaniu bezpieczeństwem w lotnictwie.	2	1
14.	Krajowy Program Bezpieczeństwa (SSP – State Safety Programme): założenia ICAO, opis narodowego programu przy uwzględnieniu stopnia zastosowania jego tworzenia.	2	2
15.	Relacja pomiędzy SSP, a systemami bezpieczeństwa organizacji lotniczych: ocena relacji w oparciu o przykłady.	2	1
16.	System QMS (Quality Management System) i System SMS (Safety Management System): opis systemów, wzajemne relacje, rola w systemie bezpieczeństwa organizacji lotniczej.	2	2
17.	Zarządzanie ryzykiem w ujęciu SMS, a monitorowanie i ocena poziomu bezpieczeństwa w organizacji lotniczej: przykłady	2	1

18.	Proces decyzyjny członka personelu lotniczego: proces decyzyjny przy uwzględnieniu procesu świadomości sytuacyjnej jako czynnika decydującego o jakości podejmowanych decyzji w zakresie bezpieczeństwa lotniczego.	2	2
19.	Organizacyjne, techniczne i szkoleniowe elementy kształtowania świadomości sytuacyjnej personelu lotniczego: elementy organizacyjne, elementy techniczne: elementy szkoleniowe.	2	2
20.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe, omówienie wyników testu, wystawienie ocen końcowych z zajęć praktycznych, podsumowanie zajęć praktycznych.	2	2
Razem zajęć praktycznych:		40	30
Łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		60	40
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
Kategoria	numer	Treść	
Wiedza	W_01	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu z zasadnicze pojęcia, fakty, modele i doświadczenia z zakresu teorii i praktyki bezpieczeństwa lotniczego w celu osiągnięcia i utrzymania akceptowalnego poziomu bezpieczeństwa we wszystkich obszarach działalności lotniczej, a w tym tych, związanych ściśle z teorią i praktyką zarządzania,	
	W_02	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu z miejsce i rolę nauk o bezpieczeństwie, a w tym bezpieczeństwie lotniczym i innych dyscyplin naukowych związanych z teorią i praktyką bezpieczeństwa wpisujących się w obszar nauk społecznych oraz ich wzajemne relacje, a także z ich relacje w stosunku do innych nauk,	
	W_03	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu teoretyczne podstawy bezpieczeństwa lotniczego, a w tym teorie bezpieczeństwa lotniczego wchodzące w zakres nauk o bezpieczeństwie, nauk pokrewnych oraz nauk współdziałających z naukami.	
Umiejętności	U_01	potrafi identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane ściśle z teorią i praktyką bezpieczeństwa lotniczego z wykorzystaniem wiedzy interdyscyplinarnej, nabywanej w toku studiów w ramach różnych modułów i przedmiotów kształcenia,	
	U_02	potrafi wykorzystywać w praktyce, w zakresie podstawowym powszechnie uznane i nowoczesne metody, techniki i narzędzi usprawniające realizację procesów analizy i oceny zagrożeń w ramach oceny procesu ryzyka operacyjnego, w tym technologii IT celem optymalizacji działań z zakresu bezpieczeństwa w organizacji lotniczej, w ramach realizacji procesów decyzyjnych i tych, wspomagających procesy rozwiązywania problemów związanych z bezpieczeństwem lotniczym,	
	U_03	potrafi prognozować i modelować, a także przewidywać skutki podstawowych procesów i zjawisk stanowiących zagrożenie dla bezpieczeństwa we wszystkich jego wymiarach przy zastosowaniu zasadniczych modeli teoretycznych odnoszących się do bezpieczeństwa lotniczego,	
	U_04	potrafi aktywnie brać udział w różnych formach dyskusji na tematy związane z bezpieczeństwem lotniczym, ze szczególnym uwzględnieniem tematyki związanej z profilaktyką bezpieczeństwa lotniczego.	
kompetencje społeczne	K_01	Jest gotów do krytycznej oceny treści związanych z teorią bezpieczeństwa lotniczego, ich właściwej interpretacji i wykorzystania własnych przemyśleń zarówno w teorii jak i praktyce działalności związanej z bezpieczeństwem lotniczym,	

	K_02	jest gotów do uznawania znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z szeroko rozumianą teorią bezpieczeństwa lotniczego,		
	K_03	jest gotów do myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy zarówno w zakresie zadań podejmowanych na rzecz organizacji i instytucji, w której znajdzie zatrudnienie, jak i zadań związanych z realizacją własnych celów życiowych, w tym rozwoju osobistego i zawodowego przy uwzględnieniu teorii i praktyki bezpieczeństwa lotniczego.		
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:				
forma zaliczenia:	Egzamin			
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz z egzaminu			
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru oraz oceny za samodzielne rozwiązanie testów na platformie e-learningowej obejmujące jednostki metodyczne dla zajęć teoretycznych			
kryteria oceny:	<p>5) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru:</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, W_03, K_01, K_02, K_03	100
sposób wyliczenia oceny końcowej:	Ocena końcowa z zajęć teoretycznych (O_t) = O1			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym (do wyboru: referat, raport dotyczący wąskiego problemu, wystąpienie obejmujące wąskie zagadnienie z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej, wystąpienie obejmujące wąskie zagadnienie w formie ustnej) oraz samodzielne rozwiązanie testów na platformie e-learningowej obejmujące jednostki metodyczne dla zajęć teoretycznych			
kryteria oceny:	<p>3) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru:</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>4) samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę</p>			

	oceny strony formalnej i merytorycznej zleconego zadania Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 4,0 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 3,5 – student wykonał zadanie nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 3,0 – student wykonał zadanie w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 2,0 – student nie wykonał zadania				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K_03	60	
	O2	samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K_03	40	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	Ocena końcowa z zajęć teoretycznych (O_t) = $0,6 \times O_1 + 0,4 \times O_2$				
sposób zaliczenia i forma egzaminu:					
forma egzaminu:	egzamin pisemny z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru				
forma oceny końcowej:	ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę/teście na platformie e-learningowej				
kryteria oceny:	5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się w trakcie egzaminu:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	Oe	test pisemny	wszystkie efekty	100	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$O_c = O_e$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za egzamin oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	3) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS. 4) Ocena za egzamin zgodnie z przyjętymi kryteriami.				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %

	Oe	egzamin	wszystkie efekty		50
	Ot	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, K_01, K_02, K_03	2	50
	Op	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K_03	4	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,5Oe + 0,5 \left(\frac{Ot \times 2 + Op \times 4}{2 + 4} \right)$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01				
W_02	K1_W02				
W_03	K1_W03				
U_01	K1_U01				
U_02	K1_U04				
U_03	K1_U06				
U_04	K1_U11				
K_01	K1_K01				
K_02	K1_K02				
K_03	K1_K05				
Wykaz literatury:					
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):					
<ul style="list-style-type: none"> • Podręcznik zarządzania bezpieczeństwem, ICAO, Doc. 9859, AN/ 474, Wyd.2 (3) z 2009 r. (2013r.) • Karpowicz J., Klich E., Zarządzanie bezpieczeństwem w lotnictwie, WSOSP, Dęblin 2011. • Ustawa Prawo lotnicze (Dz.U. 2002 Nr 130 poz. 1112 z późn. zm.) • Metodyka zarządzania bezpieczeństwem w lotnictwie SZ RP (MZR-2010), Dowództwo Sił Powietrznych, Warszawa 2010, sygn. WLOP 439/2010. • Krajowy program bezpieczeństwa w lotnictwie cywilnym – Warszawa 2016 • Kozuba J., Selected aspect of the pilot situational awareness, WSOSP, Dęblin 2013 					
B. Literatura uzupełniająca:					
<ul style="list-style-type: none"> • Jajuga K. (red.), Zarządzanie ryzykiem, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007. • Klich E., Bezpieczeństwo lotów w transporcie lotniczym, Instytut Technologii Eksploatacji, - PIB, Radom 2010. • Chruzik K. Zarządzanie bezpieczeństwem w transporcie kolejowym, Biga Druk, Radom 2014 					
C. Materiały źródłowe:					
<ul style="list-style-type: none"> • Brak. 					
D. Przydatne strony internetowe:					
<ul style="list-style-type: none"> • www.ulc.gov.pl • www.easa.europa.eu 					
Kontakt:					
osoba do kontaktu:	Kierownik Katedry Bezpieczeństwa Narodowego				
telefon:	59 840 52 03				
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl				

S.7.4. Organizacja portu lotniczego

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa		ECTS			
S.7..4.	Organizacja portu lotniczego	E	5			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	tak	IV		
Dyscyplina:						
Nauki o bezpieczeństwie						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:			Osoby prowadzące zajęcia:			
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego			Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem na dany rok akademicki			
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	15	10	35	30	50	2
• konwersatoria	14	9				
• kolokwium zaliczeniowe	1	1				
• studiowanie literatury			25	25		
• przygotowanie do kolokwium i egzaminu			5	5		
Zajęcia praktyczne [razem]	30	20	45	65	75	3
• ćwiczenia audytorjne	28	18				
• kolokwium zaliczeniowe	2	2				
• przygotowanie do ćwiczeń			60	60		
• przygotowanie do kolokwium i egzaminu			5	5		
łącznie:	45	30	80	95	125	5
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
konwersatorium			ćwiczenia audytorjne: prezentacja problemów i dylematów oraz dyskusja sposobów ich rozwiązywania, burza mózgów, konsultacje zespołowe			
• samodzielna praca studenta:			• samodzielna praca studenta:			
percepcja treści konwersatoriów, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do kolokwium, przygotowanie do egzaminu			percepcja treści zajęć, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do ćwiczeń audytorjnych, opracowanie prezentacji multimedialnej, przygotowanie do kolokwium, przygotowanie do egzaminu			

Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> • brak 		<ul style="list-style-type: none"> • brak wymagań 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> • zapoznać w zaawansowanym stopniu z organizacją, zadaniami i zasadami funkcjonowania portu lotniczego oraz funkcjonującego w nim podsystemu społecznego z perspektywy teorii i praktyki bezpieczeństwa i ochrony, • zapoznać w zaawansowanym stopniu z tradycyjnymi i nowoczesnymi metodami, technikami i narzędziami usprawniającymi praktykę bezpieczeństwa, w tym technologie IT, które pozwalają na optymalizację procesów monitoringu, wykrywania i analizy zagrożeń celem usprawniania procesów decyzyjnych i wspomagających procesy rozwiązywania typowych i nietypowych problemów związanych z funkcjonowaniem systemów bezpieczeństwa portu lotniczego, • zapoznać w podstawowym stopniu z psychologicznymi, społecznymi, prawnymi, etycznymi, moralnymi i prakseologicznymi uwarunkowaniami procesu bezpieczeństwa w porcie lotniczym. 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> • nauczyć właściwie dobierać źródła wiedzy, selekcjonować z nich niezbędne fakty i informacje, dokonywać ich analizy, syntezy i interpretacji pod kątem zarówno teorii, jak i praktyki bezpieczeństwa w porcie lotniczym, • nauczyć wykorzystywać podstawowe metody, techniki i narzędzia badawcze do rozwiązywania problemów naukowych związanych z bezpieczeństwem, a także do rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów praktycznych w porcie lotniczym, • nauczyć przygotowywania w języku polskim, z zachowaniem reguł naukowych i gramatycznych, prac pisemnych obejmujących problematykę szeroko rozumianego bezpieczeństwa w porcie lotniczym, jak również typowych dokumentów administracyjnych i innych dokumentów związanych z praktyką bezpieczeństwa znajdującą zastosowanie w porcie lotniczym, • nauczyć posługiwać się językiem obcym w obszarach słownictwa związanego z organizacją portu lotniczego i jego bezpieczeństwa, zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego. 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> • przygotować do uznawania znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z szeroko rozumianym bezpieczeństwem przy uwzględnieniu organizacji portu lotniczego, • przygotować do wypełniania zadań zawodowych w sposób fachowy i odpowiedzialny, w tym podejmowania innych wyzwań i działań na rzecz środowiska społecznego w porcie lotniczym, w tym działań profilaktycznych związanych z bezpieczeństwem portu lotniczego, • przygotować do przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz podejmowania działań na rzecz przestrzegania tych zasad w codziennej działalności w porcie lotniczym. 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: zapoznanie z sylabusem – ilość godzin, praca z nauczycielem, praca studenta, cele i efekty kształcenia, treści kształcenia, organizacja zajęć, zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu.	1	1
2.	Wprowadzenie do organizacji portu lotniczego: podstawowe pojęcia: port lotniczy, lotnisko, lądowisko, lotnisko a port lotniczy, klasyfikacja lotnisk, kod referencyjny lotniska itp.; podstawy prawne związane z portem lotniczym, a w tym Załącznik 4.- Lotniska do Konwencji Chicagowskiej z 1944 r.; funkcje i zadania portu	2	1

	lotniczego; struktura organizacyjna portu lotniczego.		
2.	Organizacja oraz infrastruktura portu lotniczego cz. 1: struktura organizacyjna. Strefy portu lotniczego; port lotniczy jako system; infrastruktura lotniskowa – płaszczyzny – pole naziemnego ruchu lotniczego, droga startowa, drogi kołowania, zatoki oczekiwania, miejsca postoju i obsługi statków powietrznych; oznakowanie dróg startowych, dróg kołowania i płyt lotniskowych.	2	1
3.	Organizacja oraz infrastruktura portu lotniczego cz. 2: powierzchnie i strefy ochronne lotniska; wieża portu lotniczego; terminal pasażerski; organizacja ochrony lotniska - wprowadzenie.	2	1
4.	Organizacja oraz infrastruktura portu lotniczego cz. 3: wzrokowe pomoce nawigacyjne - wskaźniki, sygnały i znaki obowiązujące na lotnisku; znaki pionowe obowiązujące na lotnisku; naziemne urządzenia lotniskowe – urządzenie radiokomunikacyjne i radionawigacyjne.	2	1
5.	Organizacja oraz infrastruktura portu lotniczego cz. 4: systemy podejścia do lądowania ILS i MLS; urządzenia radiolokacyjne – wymagania, radarowe procedury kontroli ruchu lotniczego – wprowadzenie; urządzenie meteorologiczne – lotniskowa stacja meteorologiczna wraz z biurem prognoz i nadzoru meteorologicznego.	2	2
6.	Organizacja oraz infrastruktura portu lotniczego cz. 5: systemy świetlne lotnisk; światła stanowiące zagrożenie dla bezpieczeństwa samolotów; latarnie lotnicze; systemy oświetlenia awaryjnego; znakowanie i oświetlenie przeszkód; oświetlenie drogi startowej; charakterystyka świateł w systemach świetlnych lotnisk; świetlny system ścieżki zniżania, a w tym systemy Calvert i ALSF.	2	1
7.	Utrzymanie lotniska i obsługa naziemna statków powietrznych: utrzymanie lotniska; obsługa naziemna statków powietrznych; operacje statków powietrznych – powietrzne i naziemne; operacje terminalowe – obsługa ładunków w porcie lotniczym, odprawa pasażersko-bagażowa.	1	1
8.	Kolokwium zaliczeniowe: test zaliczeniowy, omówienie wyników testu, wystawienie ocen końcowych z zajęć teoretycznych, podsumowanie zajęć teoretycznych.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		15	10
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia, treści kształcenia, organizacja zajęć, zasady zaliczenia zajęć praktycznych.	1	1
2.	Wprowadzenie do prawa lotniczego globalnego, europejskiego i krajowego: regulacje związane z portami lotniczymi, struktura organizacyjna i funkcje portu lotniczego, przy szczególnym uwzględnieniu tych, związanych z bezpieczeństwem i ochroną – ogólna charakterystyka zasadniczych dokumentów prawnych.	2	1
3.	Port lotniczy jako system: charakterystyka elementów portu lotniczego jako systemu – przykłady.	1	2
	Podstawowe elementy powierzchniowe portu lotniczego: pola naziemnego ruchu lotniczego, drogi kołowania i droga startowa, w tym oznakowania, zatoki oczekiwania, miejsca postoju i obsługi statków powietrznych, w tym oznakowania - przeznaczenie, charakterystyka zasadniczych elementów i położenie na lotnisku – przykłady rozwiązań z lotnisk krajowych i zagranicznych.	2	

4.	Płaszczyzny i strefy ochronne lotniska, wieża portu lotniczego, terminal pasażerski: charakterystyka powierzchni i stref ochronnych lotniska oraz przeznaczenie, zasadnicze funkcje i zadania - przykłady rozwiązań z lotnisk krajowych i zagranicznych - przykłady.	2	2
5.	Wzrokowe pomoce nawigacyjne oraz lotniskowe urządzenia meteorologiczne: lotniskowa stacja meteorologiczna wraz z biurem prognoz i nadzoru meteorologicznego) – przeznaczenie, charakterystyka – przykłady.	2	
6.	Naziemne urządzenia lotniskowe – urządzenie radiokomunikacyjne i radionawigacyjne: przeznaczenie, podział i zastosowanie; charakterystyka radiolatarni DME, VOR, dalmierza elektronicznego DME oraz systemu VOR/DME – wizualizacja DME i VOR/DME.	2	2
7.	Urządzenia radiolokacyjne oraz systemy podejścia do lądowania ILS i MLS: wymagania, radarowe procedury kontroli ruchu lotniczego; przeznaczenie, podział i zastosowanie; przykładowe urządzenia komunikacji - wizualizacja.	2	
8.	Systemy świetlne lotnisk: drogi kołowania, płaszczyzny postojowe i drogi startowe, światła stanowiące zagrożenie dla bezpieczeństwa samolotów, latarnie lotnicze, systemy oświetlenia awaryjnego, znakowanie i oświetlenie przeszkód, światła ścieżki zniżania – ogólna charakterystyka i przeznaczenie – wizualizacja systemów. Systemy świetlne lotnisk - świetlny system ścieżki zniżania, a w tym systemy.	2	2
9.	Utrzymanie lotniska: zasady procedury, służby odpowiedzialne, ze szczególnym uwzględnieniem okresu zimowego.	2	2
10.	Operacje i obsługa statków powietrznych w porcie lotniczym: rodzaje obsługi, uprawnieni wykonawcy; przykłady wykonywanych czynności.	2	
11.	Wizyta studyjna na lotnisku komunikacyjnym: praktyczne zapoznanie studentów z organizacją i poszczególnymi elementami infrastruktury i urządzeniami (systemami) wchodzącymi w skład portu lotniczego.	8	6
12.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe, omówienie wyników testu, wystawienie ocen końcowych z zajęć praktycznych, podsumowanie zajęć praktycznych.	2	2
Razem zajęć praktycznych:		30	20
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		45	30

Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.

Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne

Efekty uczenia się:

Kategoria	numer	Treść
Wiedza	W_01	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu z organizacją, zadania i zasady funkcjonowania portu lotniczego oraz funkcjonującego w nim podsystemu społecznego z perspektywy teorii i praktyki bezpieczeństwa i ochrony,
	W_02	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu z tradycyjne i nowoczesne metody, techniki i narzędzia usprawniające praktykę bezpieczeństwa, w tym technologie IT, które pozwalają na optymalizację procesów monitoringu, wykrywania i analizy zagrożeń celem usprawniania procesów decyzyjnych i wspomagających procesy rozwiązywania typowych i nietypowych problemów związanych z funkcjonowaniem systemów bezpieczeństwa portu lotniczego,
	W_03	zna i rozumie w podstawowym stopniu z psychologiczne, społeczne, prawne, etyczne,

		moralne i prakseologiczne uwarunkowaniami procesu bezpieczeństwa w porcie lotniczym.		
Umiejętności	U_01	potrafi właściwie dobrać źródła wiedzy, selekcjonować z nich niezbędne fakty i informacje, dokonywać ich analizy, syntezy i interpretacji pod kątem zarówno teorii, jak i praktyki bezpieczeństwa w porcie lotniczym,		
	U_02	potrafi wykorzystywać podstawowe metody, techniki i narzędzia badawcze do rozwiązywania problemów naukowych związanych z bezpieczeństwem, a także do rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów praktycznych w porcie lotniczym,		
	U_03	potrafi przygotowywać w języku polskim, z zachowaniem reguł naukowych i gramatycznych, prac pisemnych obejmujących problematykę szeroko rozumianego bezpieczeństwa w porcie lotniczym, jak również typowych dokumentów administracyjnych i innych dokumentów związanych z praktyką bezpieczeństwa znajdującą zastosowanie w porcie lotniczym,		
	U_04	potrafi posługiwać się językiem obcym w obszarach słownictwa związanego z organizacją portu lotniczego i jego bezpieczeństwem, zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.		
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do uznawania znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z szeroko rozumianym bezpieczeństwem przy uwzględnieniu organizacji portu lotniczego,		
	K_02	jest gotów do wypełniania zadań zawodowych w sposób fachowy i odpowiedzialny, w tym podejmowania innych wyzwań i działań na rzecz środowiska społecznego w porcie lotniczym, w tym działań profilaktycznych związanych z bezpieczeństwem portu lotniczego,		
	K_03	jest gotów do przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz podejmowania działań na rzecz przestrzegania tych zasad w codziennej działalności w porcie lotniczym.		
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:				
forma zaliczenia:	Egzamin			
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz z egzaminu			
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru oraz oceny za samodzielne rozwiązanie testów na platformie e-learningowej obejmujące jednostki metodyczne dla zajęć teoretycznych			
kryteria oceny:	6) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	01	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, W_03, K_01, K_02, K_03	100

sposób wyliczenia oceny końcowej:	Ocena końcowa z zajęć teoretycznych (O_t) = O_1			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym (do wyboru: referat, raport dotyczący wąskiego problemu, wystąpienie obejmujące wąskie zagadnienie z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej, wystąpienie obejmujące wąskie zagadnienie w formie ustnej) oraz samodzielne rozwiązanie testów na platformie e-learningowej obejmujące jednostki metodyczne dla zajęć teoretycznych			
kryteria oceny:	<p>5) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>6) samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej zleconego zadania Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 4,0 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 3,5 – student wykonał zadanie nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 3,0 – student wykonał zadanie w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 2,0 – student nie wykonał zadania</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K_03	60
	O2	samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K_03	40
sposób zaliczenia i forma egzaminu:				
forma egzaminu:	egzamin pisemny z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru			
forma oceny końcowej:	ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę/teście na platformie e-learningowej			
kryteria oceny:	5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do			

	80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się w trakcie egzaminu:	Ip.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	Oe	test pisemny	wszystkie efekty	100
sposób wyliczenia oceny końcowej:	<i>Ocena końcowa = Oe</i>			
sposób zaliczenia przedmiotu:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za egzamin oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne			
kryteria oceny:	5) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS. 6) Ocena za egzamin zgodnie z przyjętymi kryteriami.			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	Ip.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	Oe	egzamin	wszystkie efekty	50
	Ot	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, K_01, K_02, K_03	1
	Op	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K_03	2
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ końcowa = 0,5Oe + 0,5 \left(\frac{Ot \times 1 + Op \times 2}{1 + 2} \right)$			
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:				
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku			
W_01	K_W01, K_W02, K_W03			
W_02	K_W05			
W_03	K_W12			
U_01	K_U01			
U_02	K_U02			
U_03	K_U03			
U_04				
K_01	K_K01			
K_02	K_K02			
K_03	K_K07			
Wykaz literatury:				
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):				
<ul style="list-style-type: none"> Nowak J., Radomyski A., Ogonowski K., Kustra M., Bezpieczeństwo portów lotniczych i morskich – problemy, trendy, przyszłe wyzwania, WAL, Dęblin 2018 Rajchel J., Bezpieczeństwo w porcie lotniczym, WSOSP, Dęblin 2010 				

- Rajchel J., Zabłocki E., Prot lotniczy, WSOSP, Dęblin 2009
- ICAO, Podręcznik służb ruchu lotniczego, Doc. 9137-AN/898, Wyd. 8., cz. 8. Służby operacyjne portu lotniczego.
- ICAO, Załącznik nr 14 do Konwencji o Lotnictwie Cywilnym - Lotniska – Tom. 1 . Budowa i eksploatacja Lotnisk, wyd. VII, 2016 r.
- Obwieszczenie Ministra Infrastruktury z dnia 6 marca 2018 r. (Dz.U. z 2018r., poz. 631), w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej w sprawie Krajowego Programu Ochrony Lotnictwa Cywilnego.
- Obwieszczenie Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 25 sierpnia 2016 r. (Dz.U. z 2016r., poz.1497), w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej w sprawie Krajowego Programu Kontroli Jakości w zakresie ochrony lotnictwa cywilnego.
- Obwieszczenie Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 27 października 2016 r. (Dz.U. z 2016r., poz. 1852), w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej w sprawie Krajowego Programu Szkolenia w zakresie ochrony lotnictwa cywilnego.

B. Literatura uzupełniająca:

- Obwieszczenie Ministra Infrastruktury z dnia 6 marca 2018 r. (Dz.U. z 2018r., poz. 631), w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej w sprawie Krajowego Programu Ochrony Lotnictwa Cywilnego.
- Obwieszczenie Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 25 sierpnia 2016 r. (Dz.U. z 2016r., poz.1497), w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej w sprawie Krajowego Programu Kontroli Jakości w zakresie ochrony lotnictwa cywilnego.
- Obwieszczenie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej w sprawie Krajowego Programu Szkolenia w zakresie ochrony lotnictwa cywilnego. Obwieszczenie Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 27 października 2016 r. (Dz.U. z 2016r., poz. 1852), w sprawie

C. Materiały źródłowe:

- www.ulc.gov.pl
- www.easa.europa.eu

Kontakt:

osoba do kontaktu:	Kierownik Katedry Bezpieczeństwa
telefon:	59 840 52 03
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.7.5. Podstawy aerodynamiki i budowy statków powietrznych

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.7.5.	Podstawy aerodynamiki i budowy statków powietrznych	E	6			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	tak	V		
Dyscyplina:						
Inżynieria mechaniczna (70%), Nauki o bezpieczeństwie (30%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	20	10	30	40	50	2
• konwersatorium	18	8				
• kolokwium zaliczeniowe	2	2				
• studiowanie literatury			25	35		
• przygotowanie do kolokwium i egzaminu			5	5		
Zajęcia praktyczne [razem]	40	30	60	70	100	4
• ćwiczenia audytoryjne	38	28				
• kolokwium zaliczeniowe	2	2				
• przygotowanie do ćwiczeń			55	65		
• przygotowanie do kolokwium i egzaminu			5	5		
łącznie:	60	40	90	110	150	6
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
konwersatorium			ćwiczenia audytoryjne: prezentacja problemów i dylematów oraz dyskusja sposobów ich rozwiązywania, burza mózgów, konsultacje zespołowe			
• samodzielna praca studenta:			• samodzielna praca studenta:			
percepcja treści konwersatoriów, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do kolokwium, przygotowanie do egzaminu			percepcja treści zajęć, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do ćwiczeń audytoryjnych, opracowanie prezentacji multimedialnej, przygotowanie			

	do kolokwium, przygotowanie do egzaminu		
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:	Wymagania wstępne:		
<ul style="list-style-type: none"> Podstawy teorii bezpieczeństwa lotniczego 	<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia związane z teorią bezpieczeństwa lotniczego – zaliczył pozytywnie egzamin z przedmiotu 		
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać w zaawansowanym stopniu z miejscem i rolą nauk o bezpieczeństwie i innych dyscyplin naukowych związanych z teorią i praktyką bezpieczeństwa, w tym inżynierii bezpieczeństwa statku powietrznego, wpisujących się w obszar nauk społecznych oraz ich wzajemne relacje, a także ich relacje w stosunku do innych nauk, w tym nauk technicznych, zapoznać w podstawowym stopniu dylematy współczesnej cywilizacji i związane z jej rozwojem wyzwania i zagrożenia, a w tym tych, mających korzenie w technicznym czynniku bezpieczeństwa lotniczego, a także ich wpływ teorię i praktykę bezpieczeństwa zapoznać w podstawowym stopniu z psychologicznymi, technicznymi, społecznymi, prawnymi, etycznymi, moralnymi i prakseologicznymi uwarunkowaniami procesu bezpieczeństwa, w tym tymi ściśle powiązаныmi z technicznym czynnikiem bezpieczeństwa lotniczego w różnego rodzaju organizacjach, strukturach społecznych i systemach bezpieczeństwa. 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane ściśle z teorią i praktyką bezpieczeństwa z wykorzystaniem wiedzy interdyscyplinarnej, nabywanej w toku studiów w ramach różnych modułów i przedmiotów kształcenia, w tym tej powiązanej z budową statku powietrznego i jego systemów pokładowych, nauczyć prognozować i modelować, a także przewidywać skutki podstawowych procesów i zjawisk stanowiących zagrożenie dla bezpieczeństwa we wszystkich jego wymiarach, w tym wymiarach powiązanych z techniką lotniczą, nauczyć posługiwać się w swobodnie podstawowymi pojęciami, faktami i różnymi informacjami o charakterze specjalistycznym w trakcie komunikowania się ze specjalistami z zakresu bezpieczeństwa techniki lotniczej, nauczyć aktywnego uczestnictwa w różnych formach dyskusji i debatach na tematy ogólne i specjalistyczne związane z teorią i praktyką bezpieczeństwa, w tą powiązaną z techniką lotniczą. 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> przygotować do krytycznej oceny treści związanych z kierunkiem kształcenia, ich właściwej interpretacji i wykorzystania własnych przemyśleń zarówno w teorii jak i praktyce bezpieczeństwa, w tym tych odnoszących się do aspektów związanych z techniką lotniczą i aerodynamiką lotu statku powietrznego, przygotować do wypełniania zadań zawodowych w sposób fachowy i odpowiedzialny w obszarach profilaktycznych związanych z bezpieczeństwem lotniczym, w tym tych, do których wymagana jest podstawowa wiedza z zakresu budowy statku powietrznego i aerodynamiki, przygotować do myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy zarówno w zakresie zadań podejmowanych na rzecz organizacji i instytucji, w której znajdzie zatrudnienie stosując podstawową wiedzę z zakresu budowy statku powietrznego i aerodynamiki, jak i zadań związanych z realizacją własnych celów życiowych, w tym rozwoju osobistego i zawodowego. 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: zapoznanie z sylabusem – ilość godzin, praca z nauczycielem, praca studenta, cele i efekty kształcenia, treści kształcenia,	1	2

	organizacja zajęć, zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu.		
2.	W prowadzenie do aerodynamiki statku powietrznego: atmosfera ziemska: skład i budowa, międzynarodowa atmosfera wzorcowa ICAO; powstawanie siły nośnej statku powietrznego; prawo Bernoulliego; doskonałość samolotu - bieżunowa samolotu; siły i momenty oddziaływujące na statek powietrzny w czasie lotu.	1	
3.	Podstawowe pojęcia związane ze statkiem powietrznym: ogólna klasyfikacja statków powietrznych z uwagi na typ statku powietrznego; wybrane definicje, pojęcia i klasyfikacje związane z samolotami, śmigłowcami, szybowcami, balonami i bezpilotowymi statkami powietrznymi (BSP).	1	
4.	Podstawy układów konstrukcyjnych statków powietrznych: budowa samolotu i śmigłowca – zasadnicze elementy i ich rola w konstrukcji s.p. –kadłub, skrzydło, urządzenia zwiększające siłę nośną i opór aerodynamiczny, układy sterowania, podwozie, instalacje pokładowe, przyrządy pokładowe.	2	1
5.	Kadłub i skrzydło statku powietrznego: podział statków powietrznych ze względu na rodzaj zastosowanego kadłuba i skrzydeł; ogólna budowa i rodzaje kadłubów statku powietrznego oraz jego rola w konstrukcji statku powietrznego; budowa i rodzaje skrzydeł oraz ich rola w konstrukcji statku powietrznego.	1	
6.	Układy sterowania statku powietrznego: przeznaczenie układów sterowania statku powietrznego – płaszczyzny (osie) sterowania; typy układów sterowania ze względu na położenie zewnętrznych elementów układu sterowania statku powietrznego oraz przeznaczenie ich poszczególnych elementów; typy układów sterowania ze względu na ich budowę-ogólna charakterystyka.	1	1
7.	Urządzenia mechanizacji skrzydła statku powietrznego: ogólna charakterystyka, podział i przeznaczenie klap, slotów, klapolotki, hamulce aerodynamiczne grzebień aerodynamiczny; zwichrzenie aerodynamiczne i geometryczne skrzydła. Winglety – przeznaczenie.	1	
8.	Typy i przeznaczenie podwozia statku powietrznego wraz z systemem hamowania oraz instalacją przeciwoślodzeniową: przeznaczenie podwozia statku powietrznego; typy i budowa podwozia statku powietrznego i instalacji hamowania; typy podwozi statku powietrznego; wpływ oblodzenia na siłę nośną statku powietrznego; rodzaje, budowa i przeznaczenie instalacji przeciwoślodzeniowej statku powietrznego.	2	
9.	Instalacja hydrauliczna statku powietrznego: przeznaczenie i budowa podstawowej instalacji hydraulicznej statku powietrznego; wybrane aspekty budowy i przeznaczenia poszczególnych elementów instalacji hydraulicznej statku powietrznego; awaryjne systemy hydrauliczne – ogólna budowa i zasada pracy; zapoznanie z budową zaawansowanej instalacji hydraulicznej samolotu transportowego.	2	1
10.	Instalacja elektryczna, paliwowa i przeciwpożarowa statku powietrznego: przeznaczenia i zasadnicze elementy składowe instalacji elektrycznej statku powietrznego; przeznaczenie, budowa i zasada pracy instalacji paliwowej statku powietrznego; przeznaczenie i ogólna charakterystyka instalacji p.poż. statku powietrznego.	2	
11.	Przyrządy i systemy pokładowe statku powietrznego: podział przyrządów pokładowych statku powietrznego i ogólna ich charakterystyka; zapoznanie z pozostałymi elementami wyposażenia kabiny statku powietrznego; zapoznanie z systemem podejścia do lądowania ILS.	2	1
12.	Układy napędowe statków powietrznych: ogólny podział i przeznaczenie silników stosowanych w statkach powietrznych; ogólna budowa i zasada pracy silnika: tłokowego, turbinowego, raketowego; rodzaje i przeznaczenie śmigieł lotniczych;	2	2

	zasady bezpieczeństwa w rejonie pracy silników statków powietrznych.		
13.	Kolokwium zaliczeniowe: test zaliczeniowy, omówienie wyników testu, wystawienie ocen końcowych z zajęć teoretycznych, podsumowanie zajęć teoretycznych.	2	2
Razem zajęć teoretycznych:		20	10
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia, treści kształcenia, organizacja zajęć, zasady zaliczenia zajęć praktycznych.	1	2
2.	Powstawanie siły nośnej na profilu statku powietrznego: przepływ laminarny i zaburzony, punkt przejścia) oraz siły i moment oddziaływujące na statek powietrzny w czasie lotu poziomego zrównoważonego, w tym ich wzajemne relacje.	2	
3.	Doskonałość statku powietrznego - bieżąca samolotu: omówienie na przykładzie statków powietrznych o wysokim i niskim poziomie doskonałości.	2	2
4.	Podstawowe rodzaje samolotów, śmigłowców, balonów, szybowców i bezpilotowych statków powietrznych: ogólna charakterystyka i zasadnicze pojęcia.	2	
5.	Ogólna charakterystyka wybranego samolotu transportowego, śmigłowca i wybranego samolotu sportowego: zasadnicze elementy konstrukcyjne oraz ich przeznaczenia.	2	2
6.	Podział na grupy statków powietrznych przy uwzględnieniu ich budowy i rodzaju napędu: ogólna charakterystyka i przykłady.	2	
7.	Układ sterowania statku powietrznego: sterownice ręczne i nożne, elementy przeniesienia sygnału i elementy robocze, w tym osie obrotu – przykłady.	2	3
8.	Typy układów sterowania statku powietrznego przy uwzględnieniu zasadniczych elementów składowych: ogólna charakterystyka, przykłady.	2	
9.	Urządzenia mechanizacji skrzydeł: kłapy, sloty i klapolotki, grzebień aerodynamiczny statku powietrznego, hamulce aerodynamiczne, zwichrzenie i aerodynamiczne i geometryczne skrzydła, oraz winglety, jako szczególny rodzaj mechanizacji skrzydła – przeznaczenie i przykłady.	2	3
10.	Podział podwozi statku powietrznego: przeznaczenie, budowa, zasada działania. Instalacje przeciwołodziennicze stosowane w statkach powietrznych – przeznaczenie, typy, przykłady.	2	
11.	Instalacja hydrauliczna i paliwowa statku powietrznego: przeznaczenie, zasadnicze elementy składowe systemu - przykład.	2	3
12.	Instalacja elektryczna statku powietrznego i środki i instalacje p.poż.: przeznaczenie, charakterystyka i zasadnicze typy, przykłady.	2	
13.	Ogólna charakterystyka przyrządów pokładowych i wyposażenia kabiny wybranego statku powietrznego klasy lotnictwa ogólnego: przykłady	2	2
14.	Ogólna charakterystyka przyrządów pokładowych i wyposażenia kabiny śmigłowca: przykład.	2	
15.	Silnik tłokowy: podział, zastosowanie, budowa i zasada pracy – przykłady.	1	2
16.	Silnik turbinowy: podział, zastosowanie, budowa i zasada pracy – przykłady.	1	

17.	Ogólna charakterystyka śmigieł lotniczych i ich zastosowania w lotnictwie: przykłady.	1	1
18.	Podróż studyjna na lotnisko: praktyczne zapoznanie studentów z budową statku powietrznego i omówienie przez studentów jego elementów składowych.	8	8
19.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe, omówienie wyników testu, wystawienie ocen końcowych z zajęć praktycznych, podsumowanie zajęć praktycznych.	2	2
Razem zajęć praktycznych:		40	30
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		60	40
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
Kategoria	numer	Treść	
Wiedza	W_01	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu miejsce i rolę nauk o bezpieczeństwie i innych dyscyplin naukowych związanych z teorią i praktyką bezpieczeństwa, w tym inżynierii bezpieczeństwa statku powietrznego, wpisujących się w obszar nauk społecznych oraz ich wzajemne relacje, a także ich relacje w stosunku do innych nauk, w tym nauk technicznych,	
	W_02	zna i rozumie w stopniu podstawowym dylematy współczesnej cywilizacji i związane z jej rozwojem wyzwania i zagrożenia, a w tym te, mające korzenie w technicznym czynniku bezpieczeństwa lotniczego, a także ich wpływ teorię i praktykę bezpieczeństwa.	
	W_03	zna i rozumie w stopniu podstawowym psychologiczne, techniczne, społeczne, prawne, etyczne, moralne i prakseologiczne uwarunkowaniami procesu bezpieczeństwa, w tym te ściśle powiązane z technicznym czynnikiem bezpieczeństwa lotniczego w różnego rodzaju organizacjach, strukturach społecznych i systemach bezpieczeństwa.	
umiejętności	U_01	potrafi identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane ściśle z teorią i praktyką bezpieczeństwa z wykorzystaniem wiedzy interdyscyplinarnej, nabywanej w toku studiów w ramach różnych modułów i przedmiotów kształcenia, w tym tej powiązanej z budową statku powietrznego i jego systemów pokładowych,	
	U_02	potrafi prognozować i modelować, a także przewidywać skutki podstawowych procesów i zjawisk stanowiących zagrożenie dla bezpieczeństwa we wszystkich jego wymiarach, w tym wymiarach powiązanych z techniką lotniczą,	
	U_03	Potrafi posługiwać się w swobodnie podstawowymi pojęciami, faktami i różnymi informacjami o charakterze specjalistycznym w trakcie komunikowania się ze specjalistami z zakresu bezpieczeństwa techniki lotniczej,	
	U_04	potrafi aktywnie uczestniczyć w różnych formach dyskusji i debatach na tematy ogólne i specjalistyczne związane z teorią i praktyką bezpieczeństwa, w tą powiązaną z techniką lotniczą.	
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej oceny treści związanych z kierunkiem kształcenia, ich właściwej interpretacji i wykorzystania własnych przemyśleń zarówno w teorii jak i praktyce bezpieczeństwa, w tym tych odnoszących się do aspektów związanych z techniką lotniczą i aerodynamiką lotu statku powietrznego,	
	K_02	jest gotów do wypełniania zadań zawodowych w sposób fachowy i odpowiedzialny w	

		obszarach profilaktycznych związanych z bezpieczeństwem lotniczych, w tym tych, do których wymagana jest podstawowa wiedza z zakresu budowy statku powietrznego i aerodynamiki,		
	K_03	jest gotów do przygotować do myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy zarówno w zakresie zadań podejmowanych na rzecz organizacji i instytucji, w której znajdzie zatrudnienie stosując podstawową wiedzę z zakresu budowy statku powietrznego i aerodynamiki, jak i zadań związanych z realizacją własnych celów życiowych, w tym rozwoju osobistego i zawodowego.		
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:				
forma zaliczenia:	Egzamin			
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz z egzaminu			
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru oraz oceny za samodzielne rozwiązanie testów na platformie e-learningowej obejmujące jednostki metodyczne dla zajęć teoretycznych			
kryteria oceny:	1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, W_03, K_01, K_02, K_03	100
sposób wyliczenia oceny końcowej:	Ocena końcowa z zajęć teoretycznych (O_t) = O1			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym (do wyboru: referat, raport dotyczący wąskiego problemu, wystąpienie obejmujące wąskie zagadnienie z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej, wystąpienie obejmujące wąskie zagadnienie w formie ustnej) oraz samodzielne rozwiązanie testów na platformie e-learningowej obejmujące jednostki metodyczne dla zajęć teoretycznych			
kryteria oceny:	1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi. 2) samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym			

	<p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej zleconego zadania</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 4,0 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 3,5 – student wykonał zadanie nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 3,0 – student wykonał zadanie w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 2,0 – student nie wykonał zadania</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K_03	60	
	O2	samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K_03	40	
sposób zaliczenia i forma egzaminu:					
forma egzaminu:	egzamin pisemny z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru				
forma oceny końcowej:	ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę/teście na platformie e-learningowej				
kryteria oceny:	5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się w trakcie egzaminu:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	Oe	test pisemny	wszystkie efekty	100	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	<i>Ocena końcowa = Oe</i>				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za egzamin oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	<p>1) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS.</p> <p>2) Ocena za egzamin zgodnie z przyjętymi kryteriami.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %

	Oe	egzamin	wszystkie efekty		50
	Ot	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, K_01, K_02, K_03	2	50
	Op	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K_03	4	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,5Oe + 0,5\left(\frac{Ot \times 2 + Op \times 4}{2 + 4}\right)$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K_W01				
W_02	K_W05				
W_03	K_W12				
U_01	K_U01				
U_02	K_U02				
U_03	K_U03				
U_04	K_U08				
K_01	K_K01				
K_02	K_K02				
K_03	K_K07				
Wykaz literatury:					
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):					
<ul style="list-style-type: none"> • Compa T., Podstawy wiedzy o statkach powietrznych, WSOSP, Dęblin 2012 • Bielawski R., Wybrane zagadnienia z budowy statków powietrznych, AON, Warszawa 2015 • Tkaczyk St., Aerodynamika, konstrukcja i systemy samolotów z napędem turbinowym, WAT 2008 • Milkiewicz A., Podstawy praktycznej aerodynamiki i mechaniki samolotu odrzutowego, DWL, Poznan 1978 					
B. Literatura uzupełniająca:					
<ul style="list-style-type: none"> • Modul 11A Turbine aeroplane, Aerodynamics, Structures and systems for EASA Part 66 Volume 1, 2nd Edition, Integrated Training System • Modul 11A Turbine aeroplane, Aerodynamics, Structures and systems for EASA Part 66 Volume 2, 2nd Edition, Integrated Training System • Modul 11A Turbine aeroplane, Aerodynamics, Structures and systems for EASA Part 66 Volume 3, 2nd Edition, Integrated Training System • Modul 11A Turbine aeroplane, Aerodynamics, Structures and systems for EASA Part 66 Volume 4, 2nd Edition, Integrated Training System • Modul 11A Turbine aeroplane, Aerodynamics, Structures and systems for EASA Part 66 Volume 5, 2nd Edition, Integrated Training System • Pila J. Kozuba, J., Peruń G., Aircraft Airframe, WPS, Gliwice 2014. • Pila J. Kozuba, J., Peruń G., Aircraft systems, WPS, Gliwice 2014. • Pila J. Kozuba, J., Korba P>, Airframe structure, PAFA, Dęblin 2014. • Garrett D. F., Aircraft systems & components, Jeppesen Sanderson Inc., USA 1991. 					
C. Materiały źródłowe:					
<ul style="list-style-type: none"> • Brak. 					
D. Przydatne strony internetowe:					
<ul style="list-style-type: none"> • www.ulc.gov.pl • www.easa.europa.eu 					

Kontakt:	
osoba do kontaktu:	Kierownik Katedry Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 840 52 03
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.7.6. Certyfikacja w lotnictwie

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa		ECTS			
S.7.6.	Certyfikacja w lotnictwie	ZO	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	tak	V		
Dyscyplina:						
Nauki o bezpieczeństwie						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:			Osoby prowadzące zajęcia:			
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego			Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem na dany rok akademicki			
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• Konwersatoria	9	4				
• kolokwium zaliczeniowe	1	1				
• studiowanie literatury			10	15		
• przygotowanie do kolokwium i egzaminu			5	5		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• ćwiczenia audytoryjne	18	14				
• kolokwium zaliczeniowe	2	1				
• przygotowanie do ćwiczeń			25	30		
• przygotowanie do kolokwium i egzaminu			5	5		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
konwersatoria			ćwiczenia audytoryjne: prezentacja problemów i dylematów oraz dyskusja sposobów ich rozwiązywania, burza mózgów, konsultacje zespołowe			
• samodzielna praca studenta:			• samodzielna praca studenta:			
percepcja treści wykładów, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do kolokwium, przygotowanie do egzaminu			percepcja treści zajęć, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do ćwiczeń audytoryjnych, opracowanie prezentacji multimedialnej, przygotowanie			

	do kolokwium, przygotowanie do egzaminu		
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> Wprowadzenie do prawa lotniczego. 		<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia związane z prawem lotniczym – uzyskał zaliczenie przedmiotu 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać w zaawansowanym stopniu, z perspektywy teorii i praktyki bezpieczeństwa, z zagadnieniami certyfikacji organizacji i wyrobów lotniczych, z punktu widzenia różnego rodzaju podmiotów personalnych i strukturalnych, w tym człowieka, jako jednostki społecznej, członka lotniczej grupy zadaniowej, organizacji lotniczej, w tym układach związanych z funkcjonowaniem systemów bezpieczeństwa, zapoznać w zaawansowanym stopniu istotę procesów zarządzania bezpieczeństwem, przy uwzględnieniu procesów certyfikacji i audytowania, w układzie międzynarodowym, w państwie, w systemach i instytucjach bezpieczeństwa na różnych poziomach strukturalnych organizacji lotniczych i w różnych obszarach przedmiotowych związanych z realizacją zadań na rzecz bezpieczeństwa lotniczego, zapoznać w podstawowym stopniu ze słownictwem podstawowym i specjalistycznym z zakresu certyfikacji, zasady i reguły gramatyczne obowiązujące w procesie komunikowania się w języku obcym, którego uczy się w ramach studiów. 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć właściwie dobierać źródła wiedzy z zakresu certyfikacji, selekcjonować z nich niezbędne fakty i informacje, dokonywać ich analizy, syntezy i interpretacji pod kątem zarówno teorii, jak i praktyki bezpieczeństwa w odniesieniu do certyfikacji organizacji i wyrobów lotniczych, nauczyć wykorzystywać podstawowe metody, techniki i narzędzia badawcze do rozwiązywania problemów naukowych związanych z bezpieczeństwem, w tym certyfikacji w lotnictwie, a także do rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów praktycznych związanych z certyfikacją w lotnictwie. nauczyć posługiwania się w swobodnie podstawowymi pojęciami, faktami i różnymi informacjami o charakterze specjalistycznym w trakcie komunikowania się ze specjalistami z zakresu bezpieczeństwa, w tym w obszarach związanych z certyfikacją w lotnictwie, nauczyć przygotowania wystąpień ustnych w sprawach związanych z teorią i praktyką bezpieczeństwa, w tym certyfikacji w lotnictwie w języku polskim, takie jak np. referat, przemówienie, prezentacja multimedialna, nauczyć posługiwać się językiem obcym zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego, przy okazji omawiania zasadniczych zwrotów i skrótów w zakresie certyfikacji lotniczej. 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> przygotować do myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy zarówno w zakresie zadań podejmowanych na rzecz organizacji i instytucji w zakresie certyfikacji lotniczej, w której znajdzie zatrudnienie, jak i zadań związanych z realizacją własnych celów życiowych, w tym rozwoju osobistego i zawodowego, przygotować do odpowiedzialnego wypełniania ról społeczno-zawodowych związanych z praktyką bezpieczeństwa budującego etos zawodu, który wykonuje, w tym w obszarach związanych z certyfikacją lotniczą, przygotować do rozwijania własnego dorobku zawodowego i budowania potencjału osobistego w obszarach certyfikacji lotniczej oraz doskonalenia zawodowego zgodnie z ideą edukacji ustawicznej. 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: zapoznanie z sylabusem – ilość godzin, praca z nauczycielem, praca studenta, cele i efekty kształcenia, treści kształcenia, organizacja zajęć, zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu.	1	1

2.	Wprowadzenie do certyfikacji w lotnictwie: podstawowe pojęcia: akredytacja, certyfikacja, audyt. Norma ISO:9001 2015 oraz wybrane dokumenty normatywne szczebla globalnego, regionalnego i krajowego odnoszące się do certyfikacji w lotnictwie.	1	
3.	Ogólna charakterystyka procesu certyfikacji: klasyfikacja procesów certyfikacji. Bieżący nadzór nad posiadaczem certyfikatu. Uznawanie certyfikatów zagranicznych; zawieszanie, ograniczanie zakresu i cofanie certyfikatów; tryb prowadzenia procesów certyfikacji; wnioski i dokumenty wymagane w procesie certyfikacji; szczegółowy zakres i kryteria oceny wymagań w odniesieniu do poszczególnych rodzajów certyfikatów.	2	
4.	Podstawy prawne certyfikacji w Polsce – zasadnicze dokumenty normatywne. Cz.I: Certyfikat Przewoźnika lotniczego – AOC; Certyfikat usług lotniczych AWC; Certyfikat agenta obsługi naziemnej AHAC; Certyfikat podmiotu produkującego wyroby, części i akcesoria POA Part-21; Zatwierdzonej organizacji szkoleniowej ATO; Certyfikat lotniska.	2	1
5.	Podstawy prawne certyfikacji w Polsce – zasadnicze dokumenty normatywne. Cz.II: Certyfikat jednostki obsługi technicznej i napraw AMO; Certyfikat podmiotu zarządzającego ciągłą zdadnością do lotu CAMO; Certyfikat instytucji zapewniającej służby żeglugi powietrznej ANSP; Certyfikat podmiotu prowadzącego działalność szkoleniową w zakresie obsługi technicznej MTO Part-147; Certyfikat ośrodka szkolenia personelu służb ruchu lotniczego – CAPTO.	2	1
6.	Zarządzanie jakością w organizacji lotniczej – wybrane aspekty: audytowanie organizacji lotniczej – rodzaje audytów, proces certyfikacji, dokumenty związane z audytowaniem i realizacją czynności pokontrolnych na przykładzie organizacji ATO.	1	1
7.	Kolokwium zaliczeniowe: test zaliczeniowy, omówienie wyników testu, wystawienie ocen końcowych z zajęć teoretycznych, podsumowanie zajęć teoretycznych.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia, treści kształcenia, organizacja zajęć, zasady zaliczenia zajęć praktycznych.	1	1
2.	Norma ISO:9001 2015, zasadnicze dokumenty normatywne odnoszące się do certyfikacji szczebla globalnego i regionalnego/europejskiego: ogólna charakterystyka, związek z certyfikacją.	2	2
3.	Zasadnicze dokumenty normatywne odnoszące się do certyfikacji szczebla krajowego: ogólna charakterystyka, związek z certyfikacją.	1	
3.	Certyfikacja w lotnictwie: przedmiot i zadania certyfikacji w lotnictwie, bieżący nadzór nad posiadaczem certyfikatu; uznawanie certyfikatów zagranicznych; zawieszanie, ograniczanie zakresu i cofanie certyfikatów: – organ zarządzający i jego zadania.	2	1
4.	Metodologia certyfikacji: podstawowe kryteria oceny wymagań w odniesieniu do certyfikatów poszczególnych rodzajów organizacji lotniczych; dokumenty niezbędne do certyfikacji w myśl obowiązujących przepisów. Rodzaje certyfikatów – przykłady.	2	1
5.	Certyfikat Przewoźnika lotniczego – AOC; Certyfikat usług lotniczych AWC,	2	2

	Certyfikat zatwierdzonej organizacji szkoleniowej ATO: podstawy prawne, ogólne wymagania.		
6.	Certyfikat agenta obsługi naziemnej AHAC; Certyfikat podmiotu produkującego wyroby, części i akcesoria POA Part-21, Certyfikat lotniska: podstawy prawne, ogólne wymagania.	2	2
7.	Certyfikat podmiotu prowadzącego działalność szkoleniową w zakresie obsługi technicznej MTO Part-147, Certyfikat jednostki obsługi technicznej i napraw AMO oraz certyfikat podmiotu zarządzającego ciągłą zdadnością do lotu CAMO: podstawy prawne, ogólne wymagania.	2	2
8.	Zarządzanie jakością w organizacji lotniczej – struktura, zasady, podstawy prawne.	2	2
9.	Audytywanie i czynności po audytowe: instytucje i osoby uprawnione, zasady, zasadnicze dokumenty.	2	
10.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe, omówienie wyników testu, wystawienie ocen końcowych z zajęć praktycznych, podsumowanie zajęć praktycznych.	2	2
Razem zajęć praktycznych:		20	15
Łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
Kategoria	numer	Treść	
Wiedza	W_01	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu, perspektywy teorii i praktyki bezpieczeństwa, z zagadnieniami certyfikacji organizacji i wyrobów lotniczych, z punktu widzenia różnego rodzaju podmiotów personalnych i strukturalnych, w tym człowieka, jako jednostki społecznej, członka lotniczej grupy zadaniowej, organizacji lotniczej, w tym układach związanych z funkcjonowaniem systemów bezpieczeństwa,	
	W_02	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu istotę procesów zarządzania bezpieczeństwem, przy uwzględnieniu procesów certyfikacji i audytowania, w układzie międzynarodowym, w państwie, w systemach i instytucjach bezpieczeństwa na różnych poziomach strukturalnych organizacji lotniczych i w różnych obszarach przedmiotowych związanych z realizacją zadań na rzecz bezpieczeństwa lotniczego,	
	W_03	zna i rozumie w podstawowym stopniu słownictwo podstawowe i specjalistyczne z zakresu certyfikacji, zasady i reguły gramatyczne obowiązujące w procesie komunikowania się w języku obcym, którego uczy się w ramach studiów.	
umiejętności	U_01	potrafi właściwie dobierać źródła wiedzy z zakresu certyfikacji, selekcjonować z nich niezbędne fakty i informacje, dokonywać ich analizy, syntezy i interpretacji pod kątem zarówno teorii, jak i praktyki bezpieczeństwa w odniesieniu do certyfikacji organizacji i wyrobów lotniczych,	
	U_02	potrafi wykorzystywać podstawowe metody, techniki i narzędzia badawcze do rozwiązywania problemów naukowych związanych z bezpieczeństwem, w tym certyfikacji w lotnictwie, a także do rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów praktycznych związanych z certyfikacją w lotnictwie.	
	U_03	potrafi posługiwać się swobodnie podstawowymi pojęciami, faktami i różnymi informacjami o charakterze specjalistycznym w trakcie komunikowania się ze specjalistami z zakresu bezpieczeństwa, w tym w obszarach związanych z certyfikacją	

		w lotnictwie,
	U_04	potrafi przygotować wystąpienia ustnych w sprawach związanych z teorią i praktyką bezpieczeństwa, w tym certyfikacji w lotnictwie w języku polskim, takie jak np. referat, przemówienie, prezentacja multimedialna,
	U_05	potrafi posługiwać się językiem obcym zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego, przy okazji omawiania zasadniczych zwrotów i skrótów w zakresie certyfikacji lotniczej.
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy zarówno w zakresie zadań podejmowanych na rzecz organizacji i instytucji w zakresie certyfikacji lotniczej, w której znajdzie zatrudnienie, jak i zadań związanych z realizacją własnych celów życiowych, w tym rozwoju osobistego i zawodowego,
	K_02	jest gotów do odpowiedzialnego wypełniania ról społeczno-zawodowych związanych z praktyką bezpieczeństwa budującego etos zawodu, który wykonuje, w tym w obszarach związanych z certyfikacją lotniczą,
	K_03	jest gotów do rozwijania własnego dorobku zawodowego i budowania potencjału osobistego w obszarach certyfikacji lotniczej oraz doskonalenia zawodowego zgodnie z ideą edukacji ustawicznej.

Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:

forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:	
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru oraz pracę pisemną
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru:</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) Praca pisemna:</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się</p>

	niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, W03, U_01, U02	70
	O2	Praca pisemna	W_01, W_02, W_03, U_01, U_02, U_03, U_05 K_01, K_02, K_03	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	Ocena końcowa = $0,7 \times O1 + 0,3 \times O2$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywność na zajęciach			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: <i>Ocena końcowa</i> = $(O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywność na zajęciach:</p>			

	<p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny częstotliwości udziału w dyskusjach w ramach zajęć, poziomu merytorycznego wypowiedzi i krytycznego podejścia do omawianego problemu.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – student uczestniczył bardzo często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była wysoka i krytycznie podchodził do omawianego problemu; 4,5 – student uczestniczył często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była raczej wysoka i raczej krytycznie podchodził do omawianego problemu; 4,0 – student uczestniczył często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na stosunkowo dobrym poziomie i raczej krytycznie podchodził do omawianego problemu; 3,5 – student uczestniczył rzadko w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na średnim poziomie i raczej bezkrytycznie podchodził do omawianego problemu; 3,0 – student uczestniczył sporadycznie w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na niskim poziomie i bezkrytycznie podchodził do omawianego problemu; 2,0 – student nie brał udziału w dyskusjach.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	Ip.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_02, U_03, U_04, U_05, K_01	40	
	O2	Praca pisemna (case study)	U_03, U_04, K_01	30	
	O3	Aktywność na zajęciach	U_02, K_02, K_03	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	Ip.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	O _t	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_3, U_01, K_01, K_02	1	100
	O _p	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, U_05, K_01, K_02, K_03	2	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = \frac{O_t \times 1 + O_p \times 2}{1 + 2}$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01				
W_02	K1_W08				
W_03	K_W10				
U_01	K1_U03				
U_02	K1_U05				
U_03	K1_U07				

U_04	K1_U10
U_05	K1_u14
K_01	K1_K05
K_02	K1_K06
K_03	K1_K07

Wykaz literatury:

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

- Ustawa Prawo Lotnicze z dnia 03 lipca 2002 roku (Dz.U. z 2012 r., poz.933, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej w sprawie certyfikacji działalności w lotnictwie cywilnym z dnia 25 marca 2012 r. (Dz.U. z 2013r., poz. 421, z późn. zm.
- PKN, PN-EN ISO 9001:2015-10/Ap1, System Zarządzania jakością – wymagania, Warszawa 2017

B. Literatura uzupełniająca:

- Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1178/2011 z dnia 3 listopada 2011 r. ustanawiające wymagania techniczne i procedury administracyjne odnoszące się do załóg w lotnictwie cywilnym zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 216/2008 (Dz. Urz. UE L 311z 25.11.2011, str. 1, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 2042/2003 z dnia 20 listopada 2003 r. w sprawie ciągłej zdadności do lotu statków powietrznych oraz wyrobów lotniczych, części i wyposażenia, a także w sprawie zezwoleń udzielanych instytucjom i personelowi zaangażowanym w takie zadania (Dz. Urz. UE L 315 z 28.11.2003, str.1, z późn. zm.).
- Rozporządzeniu Komisji (UE) nr 965/2012 z dnia 5 października 2012 r. ustanawiającym wymagania techniczne i procedury administracyjne odnoszące się do operacji lotniczych zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 216/2008 (Dz. Urz. UE L 296 z 25.10.2012, str. 1).
- Rozporządzeniu Komisji (UE) nr 805/2011 z dnia 10 sierpnia 2011 r. ustanawiającym szczegółowe zasady licencjonowania kontrolerów ruchu lotniczego oraz wydawania określonych certyfikatów na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 216/2008 (Dz. Urz. UE L 206 z 11.08.2011, str. 21);
- Rozporządzenie Komisji (UE) nr 748/2012 z dnia 3 sierpnia 2012 r. ustanawiającego przepisy wykonawcze dotyczące certyfikacji statków powietrznych i związanych z nimi wyrobów, części i akcesoriów w zakresie zdadności do lotu i ochrony środowiska oraz dotyczące certyfikacji organizacji projektujących i produkujących (Dz. Urz. UE L 224 z 21.08.2012, str. 1, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1035/2011 z dnia 17 października 2011 r. ustanawiającym wspólne wymogi dotyczące zapewniania służb żeglugi powietrznej oraz zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 482/2008 i rozporządzenie (UE) 691/2010 (Dz. Urz. UE L 271 z 18.10.2011, str. 23).

C. Materiały źródłowe:

D. Przydatne strony internetowe:

- <https://www.ulc.gov.pl/pl/lotniska/kontrola-nadzor-i-certyfikacja>

Kontakt:

osoba do kontaktu:	Kierownik Katedry Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 840 52 03
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.7.7. Organizacja lotnictwa cywilnego w Polsce

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczbę punktów ECTS			
kod	nazwa		ECTS			
S.7.7.	Organizacja lotnictwa w Polsce.	ZO	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	tak	V		
Dyscyplina:						
Nauki o bezpieczeństwie (70), Nauki techniczne (30),						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:			Osoby prowadzące zajęcia:			
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego			Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem na dany rok akademicki			
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• konwersatorium	9	4				
• kolokwium zaliczeniowe	1	1				
• studiowanie literatury			10	15		
• przygotowanie do kolokwium i egzaminu			5	5		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• ćwiczenia audytorne	19	14				
• kolokwium zaliczeniowe	1	1				
• przygotowanie do ćwiczeń			25	30		
• przygotowanie do kolokwium i egzaminu			5	5		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
konwersatorium			ćwiczenia audytorne: prezentacja problemów i dylematów oraz dyskusja sposobów ich rozwiązywania, burza mózgów, konsultacje zespołowe			
• samodzielna praca studenta:			• samodzielna praca studenta:			
percepcja treści konwersatoriów, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do kolokwium, przygotowanie do egzaminu			percepcja treści zajęć, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do ćwiczeń audytornych, opracowanie prezentacji multimedialnej, przygotowanie			

	do kolokwium, przygotowanie do egzaminu		
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> Wprowadzenie do prawa lotniczego, Światowe i krajowe organizacje lotnicze 		<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia związane z prawem lotniczym oraz światowymi i krajowymi organizacjami lotniczymi – uzyskał zaliczenie przedmiotów wprowadzających 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać w podstawowym stopniu metodologię badań stosowaną w naukach o bezpieczeństwie, jej relacje w stosunku do metodologii badań społecznych, a także metody, techniki i narzędzia badawcze służące do rozwiązywania prostych problemów naukowych związanych z bezpieczeństwem i jego zagrożeniami, przy uwzględnieniu organizacji lotnictwa w Polsce, jak również możliwości ich wykorzystania do rozwiązywania typowych problemów praktycznych, zapoznać w zaawansowanym stopniu organizację i zasady funkcjonowania różnego rodzaju organizacji lotniczych, instytucji i systemów społecznych funkcjonujących w ramach systemu lotniczego w Polsce z perspektywy teorii i praktyki bezpieczeństwa lotniczego, zapoznać w podstawowym stopniu dylematy współczesnej cywilizacji i związane z jej rozwojem wyzwania i zagrożenia, w tym ich wpływ na organizację lotnictwa w Polsce oraz teorię i praktykę bezpieczeństwa. 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć właściwie dobierać źródła wiedzy, selekcjonować z nich niezbędne fakty i informacje, dokonywać ich analizy, syntezy i interpretacji pod kątem zarówno teorii, jak i praktyki bezpieczeństwa, a w tym rozpatrywania zagadnień z zakresu organizacji lotnictwa w Polsce, nauczyć posługiwać się prawidłowo w podstawowym zakresie systemami normatywnym, w tym regułami, normami i zasadami etycznymi, moralnymi oraz prawnymi związanymi ściśle z praktyką bezpieczeństwa w celu rozwiązywania wybranych, złożonych problemów związanych z organizacją lotnictwa w Polsce i realizacji typowych zadań zawodowych, nauczyć uczestniczyć aktywnie w różnych formach dyskusji i debatach na tematy ogólne i specjalistyczne związane z teorią i praktyką bezpieczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień z zakresu organizacji lotnictwa w Polsce, nauczyć posługiwać się językiem obcym zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego, w odniesieniu do zagadnień z związanych z nazewnictwem typowym dla organizacji lotniczych. 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> przygotować do uznawania znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z organizacją lotnictwa w Polsce i szeroko rozumianym bezpieczeństwem, przygotować do myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy zarówno w zakresie zadań podejmowanych na rzecz organizacji i instytucji lotniczych, w której znajdzie zatrudnienie, jak i zadań związanych z realizacją własnych celów życiowych, w tym rozwoju osobistego i zawodowego, przygotować do odpowiedzialnego wypełniania ról społeczno-zawodowych związanych z praktyką bezpieczeństwa budującego etos zawodu, który wykonuje. 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: zapoznanie z sylabusem – ilość godzin, praca z nauczycielem, praca studenta, cele i efekty kształcenia, treści kształcenia,	1	1

	organizacja zajęć, zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu.		
2.	Podstawy prawne organizacji i funkcjonowania lotnictwa cywilnego w Polsce: podstawy definicje, terminy i zwroty związane z lotnictwem cywilnym i państwowym. Uregulowania prawne odnoszące się do funkcjonowania lotnictwa cywilnego i lotnictwa państwowego – uregulowania krajowe.	1	
3.	Klasyfikacja lotnictwa w Polsce cz. 1.: ogólny podział lotnictwa w Polsce; lotnictwo komunikacyjne – lotnictwo pasażerskie i lotnictwo towarowe; lotnictwo ogólne – lotnictwo sportowe i lotnictwo gospodarczo-usługowe.	1	1
4.	Klasyfikacja lotnictwa w Polsce cz. 2.: lotnictwo wojskowe; lotnictwo służb porządku publicznego; Lotnicze Pogotowie Ratunkowe.	1	
5.	Zasadnicze organy państwowe sprawujące nadzór i zarządzające lotnictwem cywilnym w Polsce. cz.: System Zarządzania lotnictwem cywilnym w Polsce – organizacja i elementy składowe: Senat i Sejm Rzeczypospolitej Polskiej; Prezes Rady Ministrów, Minister właściwy ds. transportu wraz z podległym Departamentem Lotnictwa, Prezes Urzędu Lotnictwa Cywilnego, Polska Agencja Żeglugi Powietrznej, Państwowa Komisja Badania Wypadków Lotniczych (PKBWL).	1	1
6.	Sieć lotnisk komunikacyjnych w Polsce: Przedsiębiorstwo Państwowe Porty Lotnicze; Związek Regionalnych Portów Lotniczych w Polsce; System portów lotniczych w Polsce.	1	
7.	Przemysł Lotniczy w Polsce: zasadnicze zakłady przemysłu lotniczego funkcjonujące w Polsce; małe średnie przedsiębiorstwa produkujące szybowce, statki powietrzne lotnictwa ogólnego i symulatory; klastry i inne przemysłowe organizacje lotnicze.	1	
8.	Instytuty, uczelnie i ośrodki badawczo-naukowe realizujące swoje zadania w odniesieniu do branży lotniczej: instytuty naukowo-badawcze prowadzące badania w obszarach lotnictwa – Instytut Lotnictwa w Warszawie, Instytut Techniczny Wojsk Lotniczych w Warszawie, Instytut Podstawowych Problemów Techniki (IPPT) PAN w Warszawie, Instytut Maszyn Przemysłowych (IMP) PAN w Warszawie. Uczelnie wyższe prowadzące działalność badawczą w obszarach lotnictwa.	1	1
9.	Kształcenie i szkolenie w obszarach związanych z przemysłem lotniczym: ośrodki szkolenia certyfikowanego lotniczego personelu lotniczego – piloci, mechanicy, kontrolerzy ruchu lotniczego; krajowe uczelnie wyższe i szkoły średnie kształcące specjalistów lotniczych; proces licencjonowania personelu lotniczego na przykładzie mechaników i pilotów; skala potrzeb personelu lotniczego w perspektywie 20-30 lat.	1	
10.	Kolokwium zaliczeniowe: test zaliczeniowy, omówienie wyników testu, wystawienie ocen końcowych z zajęć teoretycznych, podsumowanie zajęć teoretycznych.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia, treści kształcenia, organizacja zajęć, zasady zaliczenia zajęć praktycznych.	2	2
2.	Charakterystyka zasadniczych krajowych uregulowań prawnych odnoszących się do organizacji i funkcjonowania lotnictwa cywilnego i lotnictwa państwowego: podstawowe uregulowania prawne; geneza powstania i rozwój Ustawy Prawo	2	

	lotnicze.		
3.	Charakterystyka poszczególnych elementów struktury lotnictwa w Polsce – organy zarządzające, lotnictwo, cywilne, lotnictwo, lotniska: organizacja, zasadnicze pojęcia, zadania,.	1	1
4.	Lotnictwo Państwowe: lotnictwa wojskowego, lotnictwa służb porządku publicznego – Policji i Straży Granicznej oraz Lotniczego Pogotowia Ratunkowego – struktura, zadania, sprzęt i lotniska bazowania.	2	1
5.	Organy zarządzające lotnictwem cywilnym w RP: Minister właściwy ds. spraw transportu wraz z podległym Departamentem Lotnictwa, Urząd Lotnictwa Cywilnego, Polska Agencja Żeglugi Powietrznej; umocowanie prawne, struktura, zadania.	2	1
6.	Porty lotnicze w Polsce - Przedsiębiorstwo „Państwowe Porty Lotnicze”: PPL jako przedsiębiorstwo prowadzące działalność w zakresie rozwoju i eksploatacji portów lotniczych, regionalne porty lotnicze - położenie, klasa lotniska, pas i zasadnicza infrastruktura, zasadnicze połączenia lotnicze, wielkość przewozów pasażerskich.	2	2
7.	Plany rozwoju sieci lotnisk w Polsce: plany z uwzględnieniem przewidywanego przyrostu pasażerów, ze szczególnym uwzględnieniem Centralnego Portu Lotniczego (CPL).	1	
6.	Zakłady lotnicze, klastry lotnicze oraz małe i średnie przedsiębiorstwa lotnicze zajmujące się produkcją sprzętu lotniczego funkcjonujących w Polsce: nazwa firmy, położenie, charakter produkcji; charakterystyka zasadniczych/ reprezentatywnych wyrobów zakładów lotniczych funkcjonujących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.	2	2
7.	Instytuty i uczelnie wyższe realizujące zadania badawcze w obszarach lotniczych - ogólna charakterystyka z punktu widzenia obszarów realizowanych badań oraz uznanych osiągnięć – przykłady; przedstawienie najbardziej znaczących osiągnięć polskiej nauki w dziedzinie lotnictwa – 3 - 4 przykłady (okres przed i powojenny).	2	2
8.	Uczelnie wyższe, szkoły średnie i ośrodki szkolenia lotniczego w Polsce: analiza stanu; ilość, nazwy, położenie, charakter prowadzonych szkoleń, charakterystyka ilościowa grup wyszkolonego personelu za ostatnie 10 lat i perspektywy rozwoju.	2	2
9.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe, omówienie wyników testu, wystawienie ocen końcowych z zajęć praktycznych, podsumowanie zajęć praktycznych.	2	2
Razem zajęć praktycznych:		20	15
Łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20

Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.

Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne

Efekty uczenia się:

Kategoria	numer	Treść
Wiedza	W_01	zna i rozumie w podstawowym stopniu metodologię badań stosowaną w naukach o bezpieczeństwie, jej relacje w stosunku do metodologii badań społecznych, a także metody, techniki i narzędzia badawcze służące do rozwiązywania prostych problemów naukowych związanych z bezpieczeństwem i jego zagrożeniami, przy uwzględnieniu organizacji lotnictwa w Polsce, jak również możliwości ich wykorzystania do rozwiązywania typowych problemów praktycznych,
	W_02	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu organizację i zasady funkcjonowania różnego rodzaju organizacji lotniczych, instytucji i systemów społecznych

		funkcjonujących w ramach systemu lotniczego w Polsce z perspektywy teorii i praktyki bezpieczeństwa lotniczego,
	W_03	zna i rozumie w podstawowym stopniu dylematy współczesnej cywilizacji i związane z jej rozwojem wyzwania i zagrożenia, w tym ich wpływ na organizację lotnictwa w Polsce oraz teorię i praktykę bezpieczeństwa.
umiejętności	U_01	potrafi właściwie dobierać źródła wiedzy, selekcjonować z nich niezbędne fakty i informacje, dokonywać ich analizy, syntezy i interpretacji pod kątem zarówno teorii, jak i praktyki bezpieczeństwa, a w tym rozpatrywania zagadnień z zakresu organizacji lotnictwa w Polsce,
	U_02	potrafi posługiwać się prawidłowo w podstawowym zakresie systemami normatywnym, w tym regułami, normami i zasadami etycznymi, moralnymi oraz prawnymi związanymi ściśle z praktyką bezpieczeństwa w celu rozwiązywania wybranych, złożonych problemów związanych z organizacją lotnictwa w Polsce i realizacji typowych zadań zawodowych,
	U_03	potrafi uczestniczyć aktywnie w różnych formach dyskusji i debatach na tematy ogólne i specjalistyczne związane z teorią i praktyką bezpieczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień z zakresu organizacji lotnictwa w Polsce,
	U_04	potrafi posługiwać się językiem obcym zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego, w odniesieniu do zagadnień z wiązanych z nazewnictwem typowym dla organizacji lotniczych.
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do uznawania znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z organizacją lotnictwa w Polsce i szeroko rozumianym bezpieczeństwem,
	K_02	jest gotów do myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy zarówno w zakresie zadań podejmowanych na rzecz organizacji i instytucji lotniczych, w której znajdzie zatrudnienie, jak i zadań związanych z realizacją własnych celów życiowych, w tym rozwoju osobistego i zawodowego,
	K_03	jest gotów do odpowiedzialnego wypełniania ról społeczno-zawodowych związanych z praktyką bezpieczeństwa budującego etos zawodu, który wykonuje.
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:		
forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną	
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych	
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:		
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru oraz pracę pisemną	
kryteria oceny:	1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi. 2) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy.	

	<p>Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, W03, U_01, U02	70
	O2	Praca pisemna	W_01, W_02, W_03, U_01, U_02, U_03, K_01, K_02, K_03	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	Ocena końcowa = $0,7 \times O1 + 0,3 \times O2$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywność na zajęciach			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: <i>Ocena końcowa</i> = $(O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne</p>			

	<p>niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywność na zajęciach:</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny częstotliwości udziału w dyskusjach w ramach zajęć, poziomu merytorycznego wypowiedzi i krytycznego podejścia do omawianego problemu.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – student uczestniczył bardzo często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była wysoka i krytycznie podchodził do omawianego problemu; 4,5 – student uczestniczył często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była raczej wysoka i raczej krytycznie podchodził do omawianego problemu; 4,0 – student uczestniczył często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na stosunkowo dobrym poziomie i raczej krytycznie podchodził do omawianego problemu; 3,5 – student uczestniczył rzadko w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na średnim poziomie i raczej bezkrytycznie podchodził do omawianego problemu; 3,0 – student uczestniczył sporadycznie w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na niskim poziomie i bezkrytycznie podchodził do omawianego problemu; 2,0 – student nie brał udziału w dyskusjach.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_02, U_03, U_04, , K_01	40	
	O2	Praca pisemna (case study)	U_03, U_04, K_01	30	
	O3	Aktywność na zajęciach	U_02, K_02, K_03	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4 \times O1 + 0,3 \times O2 + 0,3 \times O3$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	O _t	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_3, U_01, K_01, K_02	1	100
	O _p	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K-03	2	

sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = \frac{Ot\ x\ 1 + Op\ x\ 2}{1 + 2}$
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:	
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W04
W_02	K1_W07
W_03	K_W11
U_01	K1_U03
U_02	K1_U07
U_03	K1_U11
U_04	K1_U12
K_01	K1_K02
K_02	K1_K05
K_03	K1_K06
Wykaz literatury:	
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):	
<ul style="list-style-type: none"> • Nowak J., Zabłocki H., Lotnictwo cywilne, LAW, Dęblin 2018 • Szpyra R., Polkowska M., Globalne i regionalne międzynarodowe organizacje i instytucje lotnicze, AON, Warszawa 2007 • Pijot-Magoń E., Zmiany rynku lotniczych przewozów pasażerskich w Polsce po akcesji do Unii Europejskiej, UWr, Wrocław 2012 • "STRATEGIA BADAWCZA PRZEMYSŁU LOTNICZEGO" 2012-2035, Warszawa 2014 - 	
B. Literatura uzupełniająca:	
<ul style="list-style-type: none"> • Pietrzak M., Przedmiot i obszar badań lotnictwa, a obronność, AON Obronność nr 2/2012, str. 101-114 • Novak A., Sedlackova A.N., Stelmach A., Międzynarodowe regulacje prawno-organizacyjne w lotnictwie cywilnym, PIB, Radom 2012 	
C. Materiały źródłowe:	

D. Przydatne strony internetowe:	

Kontakt:	
osoba do kontaktu:	Kierownik Katedry Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 840 52 03
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.7.8. Czynniki ludzki w lotnictwie

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.7.8.	Czynnik ludzki w lotnictwie	ZO	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	Tak	V		
Dyscyplina:						
Nauki o bezpieczeństwie (70%), Nauki medyczne (30%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• Konwersatorium	9	4				
• kolokwium zaliczeniowe	1	1				
• studiowanie literatury			10	15		
• przygotowanie do kolokwium i egzaminu			5	5		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• ćwiczenia audytoryjne	19	14				
• kolokwium zaliczeniowe	1	1				
• przygotowanie do ćwiczeń			25	30		
• przygotowanie do kolokwium i egzaminu			5	5		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:		zajęcia praktyczne:				
• zajęcia z udziałem nauczycieli:		• zajęcia z udziałem nauczycieli:				
konwersatorium		ćwiczenia audytoryjne: prezentacja problemów i dylematów oraz dyskusja sposobów ich rozwiązywania, burza mózgów, konsultacje zespołowe				
• samodzielna praca studenta:		• samodzielna praca studenta:				
percepcja treści wykładów, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do kolokwium, przygotowanie do egzaminu		percepcja treści zajęć, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do ćwiczeń audytoryjnych, opracowanie prezentacji multimedialnej, przygotowanie				

	do kolokwium, przygotowanie do egzaminu		
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> • brak 		<ul style="list-style-type: none"> • brak wymagań 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> • zapoznać w zaawansowanym stopniu, z perspektywy teorii i praktyki bezpieczeństwa z punktu widzenia możliwości i ograniczeń czynnika ludzkiego, różnego rodzaju podmioty personalne i strukturalne, w tym człowieka, jako jednostkę społeczną, grupy, organizacji, instytucji i systemu społecznego – personel lotniczy, ich wewnętrzną organizację i wzajemne relacje w różnych układach społecznych, w tym układach związanych z funkcjonowaniem systemów bezpieczeństwa lotniczego, • zapoznać w zaawansowanym stopniu z regułami, normami i zasadami etycznymi, moralnymi oraz prawnymi regulującymi funkcjonowanie człowieka w jego otoczeniu społeczno-kulturowym, zawodowym i grupie personelu lotniczego, obowiązujące w organizacjach, instytucjach i strukturach społecznych związanych z bezpieczeństwem lotniczym, a także ich znaczenie oraz wpływ na teorię i praktykę bezpieczeństwa lotniczego, • zapoznać w podstawowym stopniu z psychologicznymi, ekonomicznymi, społecznymi, prawnymi, etycznymi, moralnymi i prakseologicznymi uwarunkowaniami procesu bezpieczeństwa lotniczego w różnego rodzaju organizacjach lotniczych, strukturach społecznych i systemach bezpieczeństwa lotniczego. 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> • nauczyć wykonywać w oparciu o wiedzę teoretyczną i umiejętności praktyczne nabywane w trakcie studiów podstawowe zadania zawodowe w sposób innowacyjny i z wykorzystaniem różnych źródeł wiedzy, metod, technik i narzędzi badawczych oraz narzędzi informacyjno-komunikacyjnych (IT), przy uwzględnieniu możliwości i ograniczeń czynnika ludzkiego w lotnictwie. • nauczyć posługiwać się w swobodnie podstawowymi pojęciami, faktami i różnymi informacjami o charakterze specjalistycznym w trakcie komunikowania się ze specjalistami z zakresu bezpieczeństwa lotniczego. • nauczyć planować i organizować pracę zespołów zadaniowych i specjalistycznych funkcjonujących w organizacjach lotniczych i instytucjach bezpieczeństwa. • nauczyć samodzielnego planowania i wdrażania do praktyki życiowej ideę edukacji ustawicznej, w tym stosowania różnych form, metod i technik efektywnego uczenia się oraz metody i techniki rozwoju osobistego w sferze mentalnej i fizycznej, przy uwzględnieniu możliwości i ograniczeń czynnika ludzkiego. 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> • przygotować do inicjowania i podejmowania działań na rzecz interesu publicznego, przy uwzględnieniu elementów związanych z czynnikiem ludzkim, • przygotować do rozwijania własnego dorobku zawodowego i budowania osobistego potencjału, a także doskonalenia zawodowego zgodnie z ideą edukacji ustawicznej, poprzez umiejętne stosowanie technik i metod pozwalających na niwelowanie ograniczeń czynnika ludzkiego występujących w środowisku lotniczym, • przygotować do przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz podejmowania działań na rzecz przestrzegania tych zasad w środowisku realizacji zadań lotniczych. 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: zapoznanie z sylabusem – ilość godzin, praca z nauczycielem, praca studenta, cele i efekty kształcenia, treści kształcenia, organizacja zajęć, zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu.	1	1
2.	Potrzeba uwzględnienia czynnika ludzkiego w działalności lotniczej: cechy charakterystyczne dla błędów ludzkich; czynnik ludzki – miejsce wśród czynników	1	

	bezpieczeństwa lotniczego.		
3.	Możliwości i ograniczenia człowieka: wzrok; słuch.; przetwarzanie informacji; uwaga i percepcja; pamięć; klaustrofobia i defekty psychiczne.	1	1
4.	Psychologia społeczna: odpowiedzialność: indywidualna i grupowa; motywacja i jej brak; nacisk grupy społecznej; czynnik kulturowy; praca zespołowa; zarządzanie, nadzór i przywództwo.		
5.	Czynniki wpływające na osiągnięcia: stan zdrowia – kondycja; stres związany z pracą i z życiem osobistym; presja czasu i ostatecznego terminu zakończenia pracy; obciążenia pracą: nadmierne i niewystarczające; senność i zmęczenie, praca zmianowa; alkohol, lekarstwa i pobudzanie używkami.	1	
6.	Charakterystyka fizycznego środowiska pracy: środowisko pracy; hałas i opary; oświetlenie; klimat i temperatura; ruch i wibracja; ograniczenia w środowisku pracy.	1	1
7.	Komunikacja: komunikacja wewnątrz grup i pomiędzy nimi; dokumentowanie i rejestrowanie pracy; analiza i okres ważności; rozpowszechnianie informacji.	1	
8.	Błędy ludzkie: modele i związane z nimi teorie błędów; rodzaje błędów w zadaniach obsługowych; skutki błędów (np. wypadki). Unikanie błędów i radzenie sobie z nimi; klasyfikacja dwunastu podstawowych błędów ludzkich i siedmiu podstawowych elementów ich eliminacji organizacji lotniczej.	1	
9.	Praca operacyjna: praca umysłowa i fizyczna; prace powtarzające się; badania poprzez oględziny wzrokowe; zadania złożone.	1	1
10.	Podejmowanie decyzji: świadomość sytuacyjna – proces, stan, element procesu decyzyjnego; proces decyzyjny i czynniki mające na niego wpływ.	1	
11.	Kolokwium zaliczeniowe: test zaliczeniowy, omówienie wyników testu, wystawienie ocen końcowych z zajęć teoretycznych, podsumowanie zajęć teoretycznych.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia, treści kształcenia, organizacja zajęć, zasady zaliczenia zajęć praktycznych.	1	1
2.	Czynnik ludzki versus ergonomia: różnice i podobieństwa, rola czynnika ludzkiego w zapewnieniu pożądanego poziomu bezpieczeństwa lotniczego - wnioski z analiz statystycznych niepożądanych zdarzeń lotniczych.	1	
3.	Czynniki mające wpływ na prawidłowość funkcjonowania zmysłów człowieka, percepcja, fobia i inne defekty psychiczne: definicje, czynniki mające wpływ na prawidłowy odbiór bodźców zewnętrznych i postrzeganie środowiska zadaniowego przez człowieka.	2	1
4.	Odpowiedzialność indywidualna i grupowa, motywacja, nacisk grupy społecznej, zarządzanie, nadzór, przywództwo: omówienie pojęć, różnice i podobieństwa na przykładach z działalności lotniczej.	2	1
5.	Stan zdrowia, stres, presja czasu, obciążenie pracą, zmęczenie i sen, alkohol, lekarstwa i używki – kondycja: określić czynniki mające wpływ na zachowania pożądanego stanu zdrowia – kondycję człowieka, wpływ czynników wymienionych w temacie na zdolność do prawidłowego funkcjonowania człowieka w środowisku	2	1

	realizacji zadań lotniczych.		
6.	Charakterystyka środowiska realizacji zadań lotniczych oraz niebezpiecznych i szkodliwych czynników fizycznych, niebezpiecznych i szkodliwych czynników chemicznych, niebezpiecznych i szkodliwych czynników biologicznych występujących w środowisku pracy: charakterystyka i ograniczenia związane z nimi oraz przeciwdziałanie niepożądanym skutkom ich oddziaływania.	2	2
7.	Komunikacja w grupie (załodze, zespole): komunikacja a prawdopodobieństwo zaistnienia zagrożenia dla bezpieczeństwa lotniczego; rozpowszechnianie informacji – znaczenie dla bezpieczeństwa lotniczego - przykład.	2	1
8.	Podstawowe modele bezpieczeństwa i związane z nimi teorie błędów, parszywa dwunastka; „parszywa dwunastka”: omówienie poszczególnych elementów oraz sposobów przeciwdziałania tym zagrożeniom.	2	2
9.	Praca umysłowa i fizyczna, zadania złożone: wzajemne relacje z punktu widzenia popełnienia błędu przez człowieka; prawdopodobieństwo popełnienia błędu przez człowieka przy pracach powtarzających się i sposób przeciwdziałania temu zjawisku.	2	2
10.	Sekwencyjna analiza przyczyn niepożądanego zdarzenia lotniczego i oceny ryzyka na stanowisku pracy: opracowanie przykładu analizy.	2	2
10.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe, omówienie wyników testu, wystawienie ocen końcowych z zajęć praktycznych, podsumowanie zajęć praktycznych.	2	2
Razem zajęć praktycznych:		20	15
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
Kategoria	numer	Treść	
Wiedza	W_01	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu, z perspektywy teorii i praktyki bezpieczeństwa, z punktu widzenia możliwości i ograniczeń czynnika ludzkiego, różnego rodzaju podmioty personalne i strukturalne, w tym człowieka, jako jednostkę społeczną, grupy, organizacji, instytucji i systemu społecznego – personel lotniczy, ich wewnętrzną organizację i wzajemne relacje w różnych układach społecznych, w tym układach związanych z funkcjonowaniem systemów bezpieczeństwa lotniczego,	
	W_02	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu z reguły, normy i zasady etyczne, moralne oraz prawne regulujące funkcjonowanie człowieka w jego otoczeniu społeczno-kulturowym, zawodowym i grupie personelu lotniczego, obowiązujące w organizacjach, instytucjach i strukturach społecznych związanych z bezpieczeństwem lotniczym, a także ich znaczenie oraz wpływ na teorię i praktykę bezpieczeństwa lotniczego,	
	W_03	zna i rozumie zapoznać w podstawowym stopniu z psychologiczne, ekonomiczne, społeczne, prawne, etyczne, moralne i prakseologiczne uwarunkowaniami procesu bezpieczeństwa lotniczego w różnego rodzaju organizacjach lotniczych, strukturach społecznych i systemach bezpieczeństwa lotniczego..	
umiejętności	U_01	potrafi wykonywać w oparciu o wiedzę teoretyczną i umiejętności praktyczne nabywane w trakcie studiów podstawowe zadania zawodowe w sposób innowacyjny i z wykorzystaniem różnych źródeł wiedzy, metod, technik i narzędzi badawczych oraz	

		narzędzi informacyjno-komunikacyjnych (IT), przy uwzględnieniu możliwości i ograniczeń czynnika ludzkiego w lotnictwie.
	U_02	potrafi posługiwać się w swobodnie podstawowymi pojęciami, faktami i różnymi informacjami o charakterze specjalistycznym w trakcie komunikowania się ze specjalistami z zakresu bezpieczeństwa lotniczego.
	U_03	potrafi planować i organizować pracę zespołów zadaniowych i specjalistycznych funkcjonujących w organizacjach lotniczych i instytucjach bezpieczeństwa.
	U_04	potrafi samodzielnie planować i wdrażać do praktyki życiowej ideę edukacji ustawicznej, w tym stosowania różnych form, metod i technik efektywnego uczenia się oraz metod i technik rozwoju osobistego w sferze mentalnej i fizycznej, przy uwzględnieniu możliwości i ograniczeń czynnika ludzkiego.
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do do inicjowania i podejmowania działań na rzecz interesu publicznego, przy uwzględnieniu elementów związanych z czynnikiem ludzkim,
	K_02	jest gotów do do rozwijania własnego dorobku zawodowego i budowania osobistego potencjału, a także doskonalenia zawodowego zgodnie z ideą edukacji ustawicznej, poprzez umiejętne stosowanie technik i metod pozwalających na niwelowanie ograniczeń czynnika ludzkiego występujących w środowisku lotniczym,
	K_03	jest gotów do do przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz podejmowania działań na rzecz przestrzegania tych zasad w środowisku realizacji zadań lotniczych.
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:		
forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną	
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych	
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:		
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru oraz pracę pisemną	
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru:</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) Praca pisemna:</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają</p>	

	w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, W03, U_01, U02	70
	O2	Praca pisemna	W_01, W_02, W_03, U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K_03	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	Ocena końcowa = $0,7 \times O1 + 0,3 \times O2$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywność na zajęciach			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: <i>Ocena końcowa</i> = $(O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się</p>			

	<p>niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywność na zajęciach: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny częstotliwości udziału w dyskusjach w ramach zajęć, poziomu merytorycznego wypowiedzi i krytycznego podejścia do omawianego problemu. Kryteria oceny: 5,0 – student uczestniczył bardzo często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była wysoka i krytycznie podchodził do omawianego problemu; 4,5 – student uczestniczył często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była raczej wysoka i raczej krytycznie podchodził do omawianego problemu; 4,0 – student uczestniczył często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na stosunkowo dobrym poziomie i raczej krytycznie podchodził do omawianego problemu; 3,5 – student uczestniczył rzadko w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na średnim poziomie i raczej bezkrytycznie podchodził do omawianego problemu; 3,0 – student uczestniczył sporadycznie w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na niskim poziomie i bezkrytycznie podchodził do omawianego problemu; 2,0 – student nie brał udziału w dyskusjach.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_02, U_03, U_04, , K_01, K_02	40	
	O2	Praca pisemna (case study)	U_03, U_04, K_01	30	
	O3	Aktywność na zajęciach	U_02, K_02, K_03	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	O _t	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_3, U_01, K_01, K_02	1	100
	O _p	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K-03	2	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = \frac{O_t \times 1 + O_p \times 2}{1 + 2}$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W05				
W_02	K1_W06				
W_03	K_W12				
U_01	K1_U02				

U_02	K1_U08
U_03	K1_U13
U_04	K1_U14
K_01	K1_K04
K_02	K1_K07
K_03	K1_K08
Wykaz literatury:	
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):	
<ul style="list-style-type: none"> • Makarowski R., Smolicz T., Czynniki ludzkie w procesie szkolenia lotniczego, WSOSP, Dęblin 2016 • Klukowski K. (R.), Medycyna wypadków w transporcie, Wydawnictwa Lekarskie PZWL, Warszawa 2005 • Duhigg Ch., Siła nawyku, PWN, Warszawa 2012 • Induski J. (red.), Higiena pracy, Łódź 1999 	
B. Literatura uzupełniająca:	
<ul style="list-style-type: none"> • Barański S., Medycyna lotnicza i kosmiczna, Warszawa 1977 • Emsting J., Aviation Medicine, Oxford 1999, • Śliwiak T., Podstawowe wiadomości z medycyny lotniczej, Warszawa 1975 	
C. Materiały źródłowe:	

D. Przydatne strony internetowe:	

Kontakt:	
osoba do kontaktu:	Kierownik Katedry Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 840 52 03
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.7.9. Wprowadzanie do zarządzania ruchem lotniczym

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa		ECTS			
S.7.9.	Wprowadzenie do zarządzania ruchem lotniczym	ZO	4			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	tak	V		
Dyscyplina:						
Nauki o bezpieczeństwie (70%), Nauki o zarządzaniu i jakości (30%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	15	10	35	40	50	2
• konwersatoria	9	9				
• kolokwium zaliczeniowe	1	1				
• studiowanie literatury			30	35		
• przygotowanie do kolokwium i egzaminu			5	5		
Zajęcia praktyczne [razem]	30	20	20	30	50	2
• ćwiczenia audytoryjne	28	18				
• kolokwium zaliczeniowe	2	2				
• przygotowanie do ćwiczeń			15	25		
• przygotowanie do kolokwium i egzaminu			5	5		
łącznie:	45	30	55	70	100	4
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
konwersatoria			ćwiczenia audytoryjne: prezentacja problemów i dylematów oraz dyskusja sposobów ich rozwiązywania, burza mózgów, konsultacje zespołowe			
• samodzielna praca studenta:			• samodzielna praca studenta:			
percepcja treści konwersatoriów, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do kolokwium, przygotowanie do egzaminu			percepcja treści zajęć, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do ćwiczeń audytoryjnych, opracowanie prezentacji multimedialnej, przygotowanie do kolokwium, przygotowanie do egzaminu			

Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> Podstawy teorii bezpieczeństwa lotniczego 		<ul style="list-style-type: none"> Zaliczenie przedmiotu wprowadzającego 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznanie w zaawansowanym stopniu z teoretycznymi podstawami bezpieczeństwa lotniczego, w tym teorii naukowej z zakresu nauk o bezpieczeństwie, ze szczególnym odniesieniem do zarządzania ruchem lotniczym, nauk pokrewnych oraz nauk współdziałających z naukami , zapoznanie w zaawansowanym stopniu z tradycyjnymi i nowoczesnymi metodami, technikami i narzędziami usprawniającymi praktykę bezpieczeństwa lotniczego, w tym technologie IT w odniesieniu do zarządzania ruchem lotniczym, pozwalające na optymalizację procesów monitoringu, wykrywania i analizy zagrożeń, usprawniające procesy decyzyjne i wspomagające procesy rozwiązywania typowych i nietypowych problemów związanych z funkcjonowaniem systemów bezpieczeństwa w zarządzaniu ruchem lotniczym. Zapoznanie w podstawowym stopniu z dylematami współczesnej cywilizacji i związanymi z jej rozwojem wyzwaniem i zagrożeniami, a także ich wpływem na teorię i praktykę bezpieczeństwa lotniczego. 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć właściwie dobierać źródła wiedzy, selekcjonować z nich niezbędne fakty i informacje, dokonywać ich analizy, syntezy i interpretacji pod kątem zarówno teorii, jak i praktyki bezpieczeństwa odnoszącej się do zarządzania ruchem lotniczym, nauczyć wykorzystywać podstawowe metody, techniki i narzędzia badawcze do rozwiązywania problemów naukowych związanych z bezpieczeństwem zarządzania ruchem lotniczym, a także do rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów praktycznych, nauczyć prognozować i modelować, a także przewidywać skutki podstawowych procesów i zjawisk stanowiących zagrożenie dla bezpieczeństwa w zarządzaniu ruchem lotniczym we wszystkich jego wymiarach, nauczyć posługiwać się językiem obcym zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego, w tym słownictwa podstawowego związanego z organami ruchu lotniczego. 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> przygotować do krytycznej oceny treści związanych z kierunkiem kształcenia, ich właściwej interpretacji i wykorzystania własnych przemyśleń zarówno w teorii jak i praktyce bezpieczeństwa zarządzania ruchem lotniczym, przygotować do inicjowania i podejmowania działań na rzecz interesu publicznego, inicjowania i podejmowania działań na rzecz interesu publicznego w kontekście zarządzania ruchem lotniczym, przygotować do przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz podejmowania działań na rzecz przestrzegania tych zasad, w tym obszarach związanych z zarządzaniem ruchem lotniczym. 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: zapoznanie z sylabusem – ilość godzin, praca z nauczycielem, praca studenta, cele i efekty kształcenia, treści kształcenia, organizacja zajęć, zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu.	1	2
2.	Wprowadzenie do organizacji systemu zarządzania ruchem lotniczym (ATM – Air Traffic Management) w Polsce: Uregulowania prawne. Jednolity system zarządzania ruchem lotniczym RP. Struktura i zasadnicze Systemu Zarządzania Przestrzenią Powietrzną (ang. Air Traffic Management – ATM). Polska Agencja Żeglugi Powietrznej - organ zarządzania ruchem lotniczym na terytorium RP –	1	

	prawne podstawy funkcjonowania, struktura, misja i zadania. Narodowa władza lotnicza i jej kompetencje w zakresie organizacji i zarządzania polską przestrzenią powietrzną. Szefostwo Służby Ruchu Lotniczego SZ RP – struktura, zadania i kompetencje, relacja z PAŻP.		
2.	Służby żeglugi powietrznej (ang. Air Traffic Services – ATS): Służby ruchu lotniczego – struktura, przeznaczenie główne zadania. Służby łączności, nawigacji, dozoru – przeznaczenie, główne zadania. Służba meteorologiczna – przeznaczenie, główne zadania. Służby kontroli ruchu lotniczego – przeznaczenie, główne zadania. Organizacja służb kontroli ruchu lotniczego. Przekazywanie odpowiedzialności za kontrolę. Zezwolenia kontroli. Służba informacji powietrznej – przeznaczenie, główne zadania. Służba alarmowa – przeznaczenie, główne zadania.	2	1
3.	Zarządzanie przestrzenią powietrzną: Rola europejskich organizacji lotniczych w zarządzaniu przestrzenią powietrzną ze szczególnym uwzględnieniem Eurocontrol. Główne założenia koncepcji FUA. Poziomy zarządzania przestrzenią powietrzną. – charakterystyka ogólna. Strategiczne zarządzanie przestrzenią powietrzną – definicja, ogólna charakterystyka. Dynamiczne zarządzanie przestrzenią powietrzną – definicja, ogólna charakterystyka. Przed taktyczne zarządzanie przestrzenią powietrzną – definicja, ogólna charakterystyka. Taktyczne zarządzanie przestrzenią powietrzną – definicja, ogólna charakterystyka.	2	1
4.	Charakterystyka przestrzeni powietrznej: Charakterystyka przestrzeni kontrolowanej. Drogi lotnicze – klasyfikacja i ogólna charakterystyka. Rejony i strefy kontrolowane lotnisk – definicje i ogólna charakterystyka. Znaczące punkty nawigacyjne – ogólna charakterystyka. Strefy zakazane, niebezpieczne i ograniczone – ogólna charakterystyka. Stałe i elastyczne elementy przestrzeni powietrznej – ogólna charakterystyka. Publikacja i oznaczanie na mapach elementów przestrzeni powietrznej.	2	1
5.	Służba informacji lotniczej: Informacja w ujęciu ogólnym. Informacja lotnicze – cechy informacji lotniczych. Źródła informacji lotniczych – ogólna charakterystyka. Służby informacji lotniczych - organizacja. Biuro odpraw załóg – zadania, miejsce w systemie organizacyjnym portu lotniczego. Odprawa przedlotowa – ogólna charakterystyka, zadania. Zintegrowany Pakiet Informacji Lotniczych – ogólna charakterystyka.	2	1
6.	Zarządzanie przepływem ruchu lotniczego: Zadania służby ATFM (ATFCM). Organizacja zarządzania przepływem ruchu lotniczego w Europie. Struktura CFMU (NM) – główne jednostki operacyjne. System IFPS. Stanowisko FMP. Środki regulacyjne stosowane w zarządzaniu przepływem ruchu lotniczego.	2	1
7.	Bezpieczeństwo w służbach zarządzania ruchem lotniczym: Podstawowa terminologia z zakresu bezpieczeństwa lotniczego. Zarządzanie ryzykiem - wprowadzenie. Nieprawidłowości w ruchu lotniczym i ich zgłaszanie – procedury i przykłady.	2	1
8.	Kolokwium zaliczeniowe: test zaliczeniowy, omówienie wyników testu, wystawienie ocen końcowych z zajęć teoretycznych, podsumowanie zajęć teoretycznych.	1	2
Razem zajęć teoretycznych:		15	10
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia, treści kształcenia, organizacja	2	2

	zajęć, zasady zaliczenia zajęć praktycznych.		
2.	Zarządzania przestrzenią powietrzną: Zarządzanie na poziomie ASM 1, ASM 2 i ASM 3. Zadania OPS.	2	3
3.	Plan użytkowania przestrzeni powietrznej: budowa, zasady sporządzania i jego dystrybucja oraz procedury zamawiania przestrzeni powietrznej, priorytety w wykorzystaniu polskiej przestrzeni powietrznej.	2	
4.	Przygotowanie referatu i prezentacji w ramach poniższych tematów: Uregulowania prawne odnoszące się do klasyfikacji i zwierzchnictwa nad polską przestrzenią powietrzną – zasadnicze postanowienia. Zwierzchnictwo państwa w przestrzeni powietrznej.	2	3
5.	Organizacja przestrzeni powietrznej: Jednolita europejska przestrzeń powietrzna. Funkcjonalne bloki przestrzeni powietrznej. Polska przestrzeń powietrzna i rejon informacji powietrznej. Ogólna klasyfikacja przestrzeni powietrznej. Przestrzeń kontrolowana i jej elementy.	2	
6.	Informacja powietrzna: Cel i zakres stosowania służby informacji powietrznej. Obszarowa służba informacji powietrznej (FIS). Radarowa służba informacji powietrznej (RIS). Lotniskowa służba informacji powietrznej (AFIS). Rodzaje i sposoby przekazywania informacji w ramach FIS. Służba automatycznej informacji lotniskowej (ATIS).	2	2
7.	Alarmowa służba informacji powietrznej: przeznaczenie i zakres stosowania. Fazy zagrożeń statków powietrznych. Procedura powiadamiania organów Służby Ratownictwa Lotniczego (ang. Search and Rescue – SAR) o zagrożeniu statków powietrznych.	1	
8.	Przestrzeń powietrzna: Charakterystyka przestrzeni kontrolowanej. Definicje elementów przestrzeni i ich symbolika.	2	2
9.	Publikacja danych przestrzeni powietrznej: Zintegrowany Pakiet Informacji Lotniczych – ogólna charakterystyka i przykłady.	2	1
10.	Zbiór informacji lotniczych (AIP, e-AIP): struktura, posługiwanie się, aktualizacja. Zmiany do AIP. Suplementy do AIP. NOTAM. SNOWTAM – ogólna charakterystyka. Biuletyn informacji przed lotem (PIB). Biuletyny informacji lotniczej (AIC) – ogólna charakterystyka.	2	1
11.	Przepustowość systemu ATC i pojemność sektorów kontroli: Mechanizmy regulacyjne w zarządzaniu przepływem ruchu lotniczego - charakterystyka.	2	2
12.	Odpowiedzialność pilota i służb kontroli ruchu lotniczego: odpowiedzialność w procesie realizacji operacji lotniczych.	1	
13.	Nadzór nad bezpieczeństwem w zarządzaniu ruchem lotniczym - ESARR-1i Składanie meldunków oraz rozpatrywanie nieprawidłowości w ruchu lotniczym - ESSAR-2 – ogólna charakterystyka dokumentów ze szczególnym uwzględnieniem ich znaczenia dla bezpieczeństwa ruchu lotniczego.	2	2
14.	Wykorzystanie systemów zarządzania bezpieczeństwem przez organa zarządzania ruchem lotniczym - ESSAR-3 i ocena i ograniczenie ryzyka w systemie zarządzania ruchem lotniczym ESSAR-4: ogólna charakterystyka dokumentów ze szczególnym uwzględnieniem ich znaczenia dla bezpieczeństwa ruchu lotniczego.	2	
15.	Personel służb zarządzania ruchem lotniczym ESSAR-5 i Oprogramowanie w systemach zarządzania ruchem lotniczym - ESSAR-6: ogólna charakterystyka dokumentów ze szczególnym uwzględnieniem ich znaczenia dla bezpieczeństwa ruchu lotniczego.	2	

16.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe, omówienie wyników testu, wystawienie ocen końcowych z zajęć praktycznych, podsumowanie zajęć praktycznych.	2	2
Razem zajęć praktycznych:		30	20
Łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		45	30
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
Kategoria	numer	Treść	
Wiedza	W_01	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu teoretyczne podstawy i bezpieczeństwa lotniczego, w tym teorie naukowe z zakresu nauk o bezpieczeństwie, ze szczególnym odniesieniem do zarządzania ruchem lotniczym, nauk pokrewnych oraz nauk współdziałających z naukami,	
	W_02	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu z tradycyjne i nowoczesne metody i, techniki i narzędzia usprawniające praktykę bezpieczeństwa lotniczego, w tym technologie IT w odniesieniu do zarządzania ruchem lotniczym, pozwalające na optymalizację procesów monitoringu, wykrywania i analizy zagrożeń, usprawniające procesy decyzyjne i wspomagające procesy rozwiązywania typowych i nietypowych problemów związanych z funkcjonowaniem systemów bezpieczeństwa w zarządzaniu ruchem lotniczym.	
	W_03	zna i rozumie w podstawowym stopniu z dylematy współczesnej cywilizacji i związane z jej rozwojem wyzwania i zagrożenia, a także ich wpływ na teorię i praktykę bezpieczeństwa lotniczego.	
umiejętności	U_01	potrafi właściwie dobierać źródła wiedzy, selekcjonować z nich niezbędne fakty i informacje, dokonywać ich analizy, syntezy i interpretacji pod kątem zarówno teorii, jak i praktyki bezpieczeństwa odnoszącej się do zarządzania ruchem lotniczym,	
	U_02	Potrafi wykorzystywać podstawowe metody, techniki i narzędzia badawcze do rozwiązywania problemów naukowych związanych z bezpieczeństwem zarządzania ruchem lotniczym, a także do rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów praktycznych,	
	U_03	potrafi prognozować i modelować, a także przewidywać skutki podstawowych procesów i zjawisk stanowiących zagrożenie dla bezpieczeństwa w zarządzaniu ruchem lotniczym we wszystkich jego wymiarach,	
	U_04	potrafi posługiwać się językiem obcym zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego, w tym słownictwa podstawowego związanego z organami ruchu lotniczego.	
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej oceny treści związanych z kierunkiem kształcenia, ich właściwej interpretacji wykorzystania własnych przemyśleń zarówno w teorii jak i praktyce bezpieczeństwa zarządzania ruchem lotniczym,	
	K_02	jest gotów do inicjowania i podejmowania działań na rzecz interesu publicznego, inicjowania i podejmowania działań na rzecz interesu publicznego w kontekście zarządzania ruchem lotniczym,	
	K_03	jest gotów do przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz podejmowania działań na rzecz przestrzegania tych zasad, w tym obszarach związanych z zarządzaniem ruchem lotniczym.	

Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:				
forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną			
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych			
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru oraz pracę pisemną			
kryteria oceny:	<p>3) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>4) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, W03, U_01, U02	70
	O2	Praca pisemna	W_01, W_02, W_03, U_01, U_02, U_03, U_04 K_01, K_02, K_03	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,7 \times O1 + 0,3 \times O2$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywność na zajęciach			
kryteria oceny:	<p>10) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru:</p>			

$Ocena\ ko\ncowa=(O1 +O2+O3)/3.$

Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.

11) Praca pisemna (case study):

Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy.

Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.

12) Aktywność na zajęciach:

Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny częstotliwości udziału w dyskusjach w ramach zajęć, poziomu merytorycznego wypowiedzi i krytycznego podejścia do omawianego problemu.

Kryteria oceny: 5,0 – student uczestniczył bardzo często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była wysoka i krytycznie podchodził do omawianego problemu; 4,5 – student uczestniczył często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była raczej wysoka i raczej krytycznie podchodził do omawianego problemu; 4,0 – student uczestniczył często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na stosunkowo dobrym poziomie i raczej krytycznie podchodził do omawianego problemu; 3,5 – student uczestniczył rzadko w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na średnim poziomie i raczej bezkrytycznie podchodził do omawianego problemu; 3,0 – student uczestniczył sporadycznie w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na niskim poziomie i bezkrytycznie podchodził do omawianego problemu; 2,0 – student nie brał udziału w dyskusjach.

sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
		O1	Kolokwium pisemne z	U_01, U_02, U_03, U_04, ,

		wykorzystaniem pytań otwartych	K_01		
	O2	Praca pisemna (case study)	U_03, U_04, K_01	30	
	O3	Aktywność na zajęciach	U_02, K_02, K_03	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4 \times O1 + 0,3 \times O2 + 0,3 \times O3$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	<i>Ot</i>	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_3, U_01, K_01, K_02	2	100
	<i>Op</i>	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K_03	2	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = \frac{Ot \times 2 + Op \times 2}{2 + 2}$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W03				
W_02	K1_W09				
W_03	K_W11				
U_01	K1_U03				
U_02	K1_U05				
U_03	K1_U6				
U_04	K1_U12				
K_01	K1_K01				
K_02	K1_K04				
K_03	K1_K08				
Wykaz literatury:					
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):					
<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze (Dz. U. z 2018 r. poz. 1183 z późn. zm.) • Załącznik nr 2 do Konwencji o międzynarodowym lotnictwie cywilnym – Przepisy ruchu lotniczego, wyd. X. • ESARR-1, ESARR-2, ESARR-3, ESARR-4, ESARR-5 i ESARR-6. - • Compa T., Zarządzanie informacjami lotniczymi, WSOSP, Dęblin 2013. • Compa T., Żmigrodzki R., Organizacja, zarządzanie i bezpieczeństwo w ruchu lotniczym, WSOSP, Dęblin 2015. • Compa T., Zarządzanie przepływem ruchu lotniczego, WSOSP, Dęblin 2008. 					
B. Literatura uzupełniająca:					

- ROZPORZĄDZENIE MINISTRA INFRASTRUKTURY1) z dnia 5 października 2004 r. w sprawie wprowadzenia do stosowania wymagań EUROCONTROL w zakresie przepisów bezpieczeństwa w ruchu lotniczym ESARR (Dz.U. z 2006r., Nr 200, poz. 1478).
- Zbiór informacji lotniczych (AIP – Polska).

C. Materiały źródłowe:

D. Przydatne strony internetowe:

- - http://www.ulc.gov.pl/_download/prawo/prawo_krajowe/01.001_rozporzadzenie_esarr.pdf

Kontakt:

osoba do kontaktu: Kierownik Katedry Bezpieczeństwa Narodowego

telefon: 59 840 52 03

e-mail: sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.7.10. Ochrona lotnisk

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa		ECTS			
S.7.10.	Ochrona lotnisk	ZO	4			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	tak	V		
Dyscyplina:						
Nauki o bezpieczeństwie						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:			Osoby prowadzące zajęcia:			
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego			Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem na dany rok akademicki			
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	40	45	50	2
• Konwersatorium	9	4				
• kolokwium zaliczeniowe	1	1				
• studiowanie literatury			35	40		
• przygotowanie do kolokwium i egzaminu			5	5		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• ćwiczenia audytorjne	18	13				
• kolokwium zaliczeniowe	2	2				
• przygotowanie do ćwiczeń			30	30		
• przygotowanie do kolokwium i egzaminu			5	5		
łącznie:	30	20	70	80	100	4
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
konwersatorium			ćwiczenia audytorjne: prezentacja problemów i dylematów oraz dyskusja sposobów ich rozwiązywania, burza mózgów, konsultacje zespołowe			
• samodzielna praca studenta:			• samodzielna praca studenta:			
percepcja treści konwersatoriów, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do kolokwium, przygotowanie do egzaminu			percepcja treści zajęć, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do ćwiczeń audytorjnych, opracowanie prezentacji multimedialnej, przygotowanie			

		do kolokwium, przygotowanie do egzaminu	
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> Podstawy teorii bezpieczeństwa lotniczego 		<ul style="list-style-type: none"> Zaliczenie przedmiotu wprowadzającego 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać w podstawowym stopniu z metodologią badań stosowaną w naukach o bezpieczeństwie – obszar odnoszący się do ochrony lotnictwa cywilnego, jej relacje w stosunku do metodologii badań społecznych, a także metody, techniki i narzędzia badawcze służące do rozwiązywania prostych problemów naukowych związanych z bezpieczeństwem i jego zagrożeniami, jak również możliwości ich wykorzystania do rozwiązywania typowych problemów praktycznych, zapoznać w zaawansowanym stopniu z organizacją i zasadami funkcjonowania portu lotniczego w obszarach z wiązanych z jego ochroną, instytucji i systemów społecznych zaangażowanych w ten proces ochrony lotniska i reagowania w sytuacjach kryzysowych z perspektywy teorii i praktyki bezpieczeństwa, zapoznać w podstawowym stopniu z zasadami zarządzania zasobami własności intelektualnej oraz formy rozwoju indywidualnej przedsiębiorczości. 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć wykonywać w oparciu o wiedzę teoretyczną i umiejętności praktyczne nabywane w trakcie studiów podstawowe zadania zawodowe w obszarach związanych z ochroną lotnisk, w sposób innowacyjny i z wykorzystaniem różnych źródeł wiedzy, metod, technik i narzędzi badawczych oraz narzędzi informacyjno-komunikacyjnych (IT), nauczyć wykorzystywać w praktyce w podstawowym zakresie tradycyjne i nowoczesne metody, techniki i narzędzia usprawniające procesy analizy i oceny zagrożeń w obszarach ochrony lotnisk, w tym technologie IT, pozwalające na optymalizację działania instytucji bezpieczeństwa, usprawniające procesy decyzyjne i wspomagające procesy rozwiązywania typowych i nietypowych problemów związanych z bezpieczeństwem i ochroną lotnisk, nauczyć opracowywać w języku polskim, z zachowaniem reguł naukowych i gramatycznych, prac pisemnych obejmujących problematykę szeroko rozumianego bezpieczeństwa, jak również typowych dokumentów administracyjnych i innych dokumentów związanych z praktyką bezpieczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony lotnisk, nauczyć aktywnego uczestniczenia w różnych formach dyskusji i debatach na tematy ogólne i specjalistyczne związane z teorią i praktyką bezpieczeństwa, lotniczych, w tym ochrony portów, nauczyć samodzielnie planować i wdrażać do praktyki życiowej ideę edukacji ustawicznej, w tym stosować różne formy, metody i techniki efektywnego uczenia się oraz metody i techniki rozwoju osobistego w sferze mentalnej i fizycznej. 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> przygotować do inicjowania i podejmowania działań na rzecz interesu publicznego ze szczególnym uwzględnieniem ochrony lotnisk, przygotować do odpowiedzialnego wypełniania ról społeczno-zawodowych związanych z praktyką bezpieczeństwa budującego etos zawodu, który wykonuje, przygotować do rozwijania własnego dorobku zawodowego i budowania osobistego potencjału, a także doskonalenia zawodowego, w tym w obszarach związanych z ochroną lotnictwa zgodnie z ideą edukacji ustawicznej. 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS

1.	Zajęcia wprowadzające: zapoznanie z sylabusem – ilość godzin, praca z nauczycielem, praca studenta, cele i efekty kształcenia, treści kształcenia, organizacja zajęć, zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu.	1	1
2.	Zagrożenia dla bezpieczeństwa lotniczego: Definicje związane z zagrożeniami dla bezpieczeństwa portu lotniczego: kryzys, terroryzm, zagrożenia militarne, zagrożenia niemilitarne, terroryzm itp. Klasyfikacja zagrożeń: zagrożenia militarne, zagrożenia niemilitarne, terroryzm.	1	
2.	Wprowadzenie do prawa lotniczego związanego z ochroną lotnisk I osób na pokładzie statku powietrznego – ochrona lotnictwa cywilnego: Konwencja Chicagowska z 1944r. (tzw. „system chicagowski”), Konwencje: Tokijska (1960), Haska (1970, Montrealska (1970, 1991), uregulowania Unii Europejskiej oraz regulacje odnoszące się do krajowych uregulowań związanych z ochroną przed aktami terroru w Polsce.	1	1
3.	System ochrony portów lotniczych w Polsce: Ochrona portów lotniczych w myśl: Krajowego Programu Ochrony Lotnictwa Cywilnego, Programu Kontroli Jakości w zakresie ochrony lotnictwa cywilnego i Krajowego Programu Szkolenia w zakresie ochrony lotnictwa cywilnego.	2	
4.	Służby ochrony portu lotniczego: Lokalny Zespół Bezpieczeństwa (portu lotniczego) – skład, zadania. Wyspecjalizowane formacje (służby) odpowiedzialne za ochronę portu lotniczego: Służba Ochrony Lotniska (SOL), Policja, Straż Graniczna (Graniczna Placówka Kontroli Straży Granicznej), Agencja Celna, Urząd Celny.	1	1
5.	Operacje w porcie lotniczym, a ochrona portu lotniczego: Operacje powietrzne i operacje naziemne. Operacje terminalowe – grupy operacji terminalowych. Obsługa ładunków (towarów) w porcie lotniczym. Odprawa-pasażersko-bagażowa. Zastosowanie nowoczesnych technologii w zapewnieniu pożądanego poziomu bezpieczeństwa i ochrony portu lotniczego.	1	
6.	Procedury ochrony portu lotniczego: Ochrona pasażerów i załóg statków powietrznych. Ochrona pasażerów przed zagrożeniami toryzmem lotniczym. Ochrona infrastruktury portu lotniczego.	1	1
7.	Służby oraz operacje ratowniczo-gaśnicze: Prawne podstawy funkcjonowania lotniskowych służb ratowniczo-gaśniczych (LSGR). Organizacja i funkcjonowanie służb ratowniczo-gaśniczych na lotnisku. Środki i sprzęt gaśniczy. Szkolenia LSRG.	1	
8.	Kolokwium zaliczeniowe: test zaliczeniowy, omówienie wyników testu, wystawienie ocen końcowych z zajęć teoretycznych, podsumowanie zajęć teoretycznych.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia, treści kształcenia, organizacja zajęć, zasady zaliczenia zajęć praktycznych.	1	1
2.	Zagrożenia dla bezpieczeństwa lotniczego: Podział zagrożeń portu lotniczego – zagrożeń militarne, niemilitarne i terrorystyczne – charakterystyka, przykłady.	2	1
3.	Wprowadzenie do prawa lotniczego związanego z ochroną lotnisk I osób na pokładzie statku powietrznego – ochrona lotnictwa cywilnego: Konwencje Globalne, Uregulowania Unii Europejskiej, zawierające regulacje odnoszące się do ochrony lotnictwa cywilnego, krajowe uregulowania odnoszące się do ochrony	2	1

	lotnictwa cywilnego - charakterystyka dokumentów i ich treści oraz powiązania z wzajemne powiązania.		
4.	Krajowego Programu Ochrony Lotnictwa Cywilnego: Zasadnicze: postanowienia w zakresie ochrony portów lotniczych – praktyczne zastosowanie.	2	1
5.	Program Kontroli Jakości w zakresie ochrony lotnictwa cywilnego: zasadnicze postanowienia dotyczące kontroli jakości ochrony portów lotniczych. Program Szkolenia w zakresie ochrony lotnictwa cywilnego.	2	1
6.	Służby ochrony portu lotniczego: ogólne omówienie postanowień globalnych, europejskich i krajowych aktów prawnych w tym zakresie. Lokalny Zespół Bezpieczeństwa (portu lotniczego) – skład i zadania, ze szczególnym uwzględnieniem zadań w sytuacji kryzysowej – przykłady.	2	2
7.	Charakterystyka składu, zadań i odpowiedzialności wyspecjalizowanych formacji odpowiedzialnych za ochronę portu lotniczego: SOL, Policja, Straż Graniczna, Agencja Celna.	1	1
8.	Operacje powietrzne i naziemne statków powietrznych oraz tzw. operacje terminalowe w porcie lotniczym: wpływ tego typu operacji na bezpieczeństwo i ochronę portu lotniczego – przykłady.	2	1
9.	Procedury ochrona pasażerów i załóg statków powietrznych, ochrony bagażu i statków powietrznych i ochrony pasażerów oraz ochrony infrastruktury lotniskowej przed zagrożeniami toryzmem lotniczym: ogólna charakterystyka i znaczenie dla stanu bezpieczeństwa portu lotniczego - przykład.	2	2
10.	Lotnicze Służby Ratowniczo-Gaśniczych (LSRG): zasadnicze dokumenty prawne regulujące ich działalność, struktura organizacyjna, wymagania formalne, zasady i procedury znajdujące zastosowanie w codziennej działalności oraz środki gaśnicze i sprzęt gaśniczy będący w dyspozycji współczesnych LSRG.	2	2
8.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe, omówienie wyników testu, wystawienie ocen końcowych z zajęć praktycznych, podsumowanie zajęć praktycznych.	2	2
Razem zajęć praktycznych:		20	15
Łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
Kategoria	numer	Treść	
Wiedza	W_01	zna i rozumie w podstawowym stopniu z metodologię badań stosowaną w naukach o bezpieczeństwie – obszar odnoszący się do ochrony lotnictwa cywilnego, jej relacje w stosunku do metodologii badań społecznych, a także metody, techniki i narzędzia badawcze służące do rozwiązywania prostych problemów naukowych związanych z bezpieczeństwem i jego zagrożeniami, jak również możliwości ich wykorzystania do rozwiązywania typowych problemów praktycznych,	
	W_02	zna i rozumie zapoznać w zaawansowanym stopniu z organizacją i zasadami funkcjonowania portu lotniczego w obszarach z wiązanych z jego ochroną, instytucji i systemów społecznych zaangażowanych w ten proces ochrony lotniska i reagowania w sytuacjach kryzysowych z perspektywy teorii i praktyki bezpieczeństwa,	
	W_03	zna i rozumie zapoznać w podstawowym stopniu z zasadami zarządzania zasobami własności intelektualnej oraz formy rozwoju indywidualnej przedsiębiorczości.	
umiejętności	U_01	potrafi nauczyć w oparciu o wiedzę teoretyczną i umiejętności praktyczne nabywane	

		w trakcie studiów podstawowe zadania zawodowe w obszarach związanych z ochroną lotnisk, w sposób innowacyjny i z wykorzystaniem różnych źródeł wiedzy, metod, technik i narzędzi badawczych oraz narzędzi informacyjno-komunikacyjnych (IT),		
	U_02	potrafi nauczyć wykorzystywać w praktyce w podstawowym zakresie tradycyjne i nowoczesne metody, techniki i narzędzia usprawniające procesy analizy i oceny zagrożeń w obszarach ochrony lotnisk, w tym technologie IT, pozwalające na optymalizację działania instytucji bezpieczeństwa, usprawniające procesy decyzyjne i wspomagające procesy rozwiązywania typowych i nietypowych problemów związanych z bezpieczeństwem i ochroną lotnisk,		
	U_03	potrafi opracowywać w języku polskim, z zachowaniem reguł naukowych i gramatycznych, prac pisemnych obejmujących problematykę szeroko rozumianego bezpieczeństwa, jak również typowych dokumentów administracyjnych i innych dokumentów związanych z praktyką bezpieczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony lotnisk.		
	U_04	potrafi aktywnie uczestniczenia w różnych formach dyskusji i debatach na tematy ogólne i specjalistyczne związane z teorią i praktyką bezpieczeństwa, lotniczych, w tym ochrony portów,		
	U_05	potrafi nauczyć samodzielnie planować i wdrażać do praktyki życiowej ideę edukacji ustawicznej, w tym stosować różne formy, metody i techniki efektywnego uczenia się oraz metody i techniki rozwoju osobistego w sferze mentalnej i fizycznej.		
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do inicjowania i podejmowania działań na rzecz interesu publicznego ze szczególnym uwzględnieniem ochrony lotnisk,		
	K_02	Jest gotów do odpowiedzialnego wypełniania ról społeczno-zawodowych związanych z praktyką bezpieczeństwa budującego etos zawodu, który wykonuje,		
	K_03	jest gotów do przygotowania do rozwijania własnego dorobku zawodowego i budowania osobistego potencjału, a także doskonalenia zawodowego, w tym w obszarach związanych z ochroną lotnictwa zgodnie z ideą edukacji ustawicznej.		
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:				
forma zaliczenia:	Egzamin			
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz z egzaminu			
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru oraz oceny za samodzielne rozwiązanie testów na platformie e-learningowej obejmujące jednostki metodyczne dla zajęć teoretycznych			
kryteria oceny:	1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1	kolokwium pisemne z	W_01, W_02, W_03,	100%

	wykorzystaniem testów	K_01, K_02, K_03	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	Ocena końcowa z zajęć teoretycznych (O_t) = O_1		
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:			
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym (do wyboru: referat, raport dotyczący wąskiego problemu, wystąpienie obejmujące wąskie zagadnienie z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej, wystąpienie obejmujące wąskie zagadnienie w formie ustnej) oraz samodzielne rozwiązanie testów na platformie e-learningowej obejmujące jednostki metodyczne dla zajęć teoretycznych		
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej zleconego zadania Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 4,0 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 3,5 – student wykonał zadanie nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 3,0 – student wykonał zadanie w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 2,0 – student nie wykonał zadania</p>		
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów
	O1	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, W_03, U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K_03
	O2	samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym	W_01, W_02, W_03, U_01, U_02, U_03, U_04, U_05, K_01, K_02, K_03
sposób zaliczenia i forma egzaminu:			
forma egzaminu:	egzamin pisemny z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru		
forma oceny końcowej:	ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę/teście na platformie e-learningowej		

kryteria oceny:	5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się w trakcie egzaminu:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	<i>Oe</i>	test pisemny	wszystkie efekty	100	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	<i>Ocena końcowa = Oe</i>				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za egzamin oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	1) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0; 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS. 2) Ocena za egzamin zgodnie z przyjętymi kryteriami.				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	<i>Oe</i>	egzamin	wszystkie efekty		50
	<i>Ot</i>	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, K_01, K_02, K_03	2	50
	<i>Op</i>	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, U_05, K_01, K_02, K_03	2	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ końcowa = 0,5Oe + 0,5\left(\frac{Ot \times 2 + Op \times 2}{2 + 2}\right)$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W04				
W_02	K1_W07				
W_03	K1_W13				
U_01	K1_U02				
U_02	K1_U04				
U_03	K1_U09				
U_04	K1_U11				
U_05	K1_U14				
K_01	K1_K04				
K_02	K1_K06				
K_03	K1_K07				
Wykaz literatury:					
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):					
<ul style="list-style-type: none"> • Rajchel J., Bezpieczeństwo w porcie lotniczym, WSOSP, Dęblin 2010 • Rajchel J., Zabłocki E., Prot lotniczy, WSOSP, Dęblin 2009 					

- Obwieszczenie Ministra Infrastruktury z dnia 6 marca 2018 r. (Dz.U. z 2018r., poz. 631), w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej w sprawie Krajowego Programu Ochrony Lotnictwa Cywilnego.
- Obwieszczenie Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 25 sierpnia 2016 r. (Dz.U. z 2016r., poz.1497), w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej w sprawie Krajowego Programu Kontroli Jakości w zakresie ochrony lotnictwa cywilnego.
- Obwieszczenie Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 27 października 2016 r. (Dz.U. z 2016r., poz. 1852), w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej w sprawie Krajowego Programu Szkolenia w zakresie ochrony lotnictwa cywilnego.

B. Literatura uzupełniająca:

- Nowak J., Radomyski A., Ogonowski K., Kustra M., Bezpieczeństwo portów lotniczych i morskich –problemy, trendy, przyszłe wyzwania, WAL, Dęblin 2018

C. Materiały źródłowe:

- Brak.

D. Przydatne strony internetowe:

- www.ulc.gov.pl
- www.easa.europa.eu

Kontakt:

osoba do kontaktu:	Kierownik Katedry Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 840 52 03
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.7.11. Systemowe zarządzanie bezpieczeństwem w organizacji lotniczej

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
Kod	Nazwa					
S.7.11.	System zarządzania bezpieczeństwem w organizacji lotniczej	E	4			
Kierunek studiów:	Bezpieczeństwo narodowe					
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	tak	V		
Dyscyplina:						
Nauki o bezpieczeństwie						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:			Osoby prowadzące zajęcia:			
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego			Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem na dany rok akademicki			
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	15	10	35	40	50	2
• konwersatoria	14	9				
• kolokwium zaliczeniowe	1	1				
• studiowanie literatury			30	35		
• przygotowanie do kolokwium i egzaminu			5	5		
Zajęcia praktyczne [razem]	30	20	20	30	50	2
• ćwiczenia audytoryjne	28	18				
• kolokwium zaliczeniowe	2	2				
• przygotowanie do ćwiczeń			15	25		
• przygotowanie do kolokwium i egzaminu			5	5		
łącznie:	45	30	55	70	100	4
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
konwersatorium			ćwiczenia audytoryjne: prezentacja problemów i dylematów oraz dyskusja sposobów ich rozwiązywania, burza mózgów, konsultacje zespołowe			
• samodzielna praca studenta:			• samodzielna praca studenta:			
percepcja treści konwersatoriów, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do kolokwium, przygotowanie do egzaminu			percepcja treści zajęć, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do ćwiczeń audytoryjnych, opracowanie prezentacji multimedialnej, przygotowanie			

		do kolokwium, przygotowanie do egzaminu	
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> Podstawy teorii bezpieczeństwa lotniczego 		<ul style="list-style-type: none"> Zaliczenie przedmiotu wprowadzającego 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać w zaawansowanym stopniu z teoretycznymi podstawami bezpieczeństwa, w tym teoriami naukowymi z zakresu nauk o bezpieczeństwie, w tym Systemie Zarządzania Bezpieczeństwem (SMS) w organizacji lotniczej, nauk pokrewnych oraz nauk współdziałających z naukami, zapoznać w zaawansowanym stopniu z istotą procesów zarządzania bezpieczeństwem w układzie międzynarodowym, w państwie, w systemach i instytucjach bezpieczeństwa na różnych poziomach strukturalnych i w różnych obszarach przedmiotowych związanych z realizacją zadań na rzecz bezpieczeństwa lotniczego, zapoznać w podstawowym stopniu z zasadami zarządzania zasobami własności intelektualnej oraz formami rozwoju indywidualnej przedsiębiorczości. 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć wykonywać w oparciu o wiedzę teoretyczną i umiejętności praktyczne nabywane w trakcie studiów podstawowe zadania zawodowe z zakresu SMS, w sposób innowacyjny i z wykorzystaniem różnych źródeł wiedzy, metod, technik i narzędzi badawczych oraz narzędzi informacyjno-komunikacyjnych (IT), nauczyć wykorzystywać podstawowe metody, techniki i narzędzia badawcze do rozwiązywania problemów naukowych związanych z bezpieczeństwem, w tym systemem SMS, a także do rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów praktycznych, nauczyć przygotować w języku polskim, z zachowaniem reguł naukowych i gramatycznych, prac pisemnych obejmujących problematykę szeroko rozumianego bezpieczeństwa, w tym SMS organizacji lotniczej, jak również typowych dokumentów administracyjnych i innych dokumentów związanych z praktyką bezpieczeństwa lotniczego, nauczyć samodzielnie planować i wdrażać do praktyki życiowej ideę edukacji ustawicznej, w tym stosować różne formy, metody i techniki efektywnego uczenia się oraz metody i techniki rozwoju osobistego w sferze mentalnej i fizycznej. 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> przygotować do uznawania znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z szeroko rozumianym bezpieczeństwem, w tym obszarach powiązanych z SMS, przygotować do wypełniania zadań zawodowych w sposób fachowy i odpowiedzialny, w tym podejmowania innych wyzwań i działań na rzecz środowiska społecznego, w tym działań profilaktycznych związanych z bezpieczeństwem w organizacji lotniczej, przygotować do inicjowania i podejmowania działań na rzecz interesu publicznego w obszarach powiązanych z SMS w organizacji lotniczej. 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: zapoznanie z sylabusem – ilość godzin, praca z nauczycielem, praca studenta, cele i efekty kształcenia, treści kształcenia, organizacja zajęć, zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu.	1	2
2.	Wprowadzenie do teorii bezpieczeństwa i zarządzania organizacją lotniczą.	1	

	Podstawowe terminy z zakresu bezpieczeństwa lotniczego. Proces zarządzania organizacją lotniczą. Zarządzanie bezpieczeństwem operacyjnym w organizacjach lotniczych system SMS, QMS, SSP – ogólna charakterystyka.		
3.	Zagrożenia bezpieczeństwa realizacji operacji lotniczych: Operacje lotnicze – ich istota i rodzaje. Czynniki bezpieczeństwa lotniczego: Czynniki ludzki – zagrożenia wynikające z nieprzewidywalności działalności człowieka. Czynniki techniczne – zagrożenia wynikające ze zbyt niskiego poziomu jakości i niezawodności konstrukcji statków powietrznych. Czynniki organizacyjne – zagrożenia wynikające z zawodności elementów strukturalnych i poza strukturalnych organizacji lotniczej. Czynniki środowiskowe – zagrożenia wynikające z nieprzewidywalności naturalnych i sztucznych elementów środowiska realizacji zadań lotniczych. Czynniki zadaniowe – zagrożenia wynikające z niedostosowania ww. czynników bezpieczeństwa do stopnia trudności realizowanego zadania lotniczego.	2	
4.	Strategie zarządzania bezpieczeństwem w organizacjach lotniczych: Strategie zarządzania bezpieczeństwem w organizacji lotniczej: reaktywna, prewencyjna i prognozująca. Odchylenia od norm i standardowych procedur w działalności organizacji lotniczej. Instrumenty służące do wygenerowania informacji niezbędnych do skutecznego zarządzania bezpieczeństwem lotniczym: reaktywne, prewencyjne i prognozujące. Narzędzia proaktywnej identyfikacji zagrożeń – Program analizy parametrów lotu (ang. Flight Data Recorder - FDR) i Program audytów bezpieczeństwa w lotach liniowych (ang. Line Operation Safety Audits – LOSA).	2	1
5.	Wprowadzenie do SMS: Cztery zasadnicze filary SMS: polityka bezpieczeństwa, zarządzanie ryzykiem, zapewnienie bezpieczeństwa i promowanie bezpieczeństwa. Polityka bezpieczeństwa – zarządzanie jakością i bezpieczeństwem; kluczowy personel zarządzający z punktu widzenia SMS rola, zadania i zaangażowanie zarządu organizacji; określenie procedur bezpieczeństwa, koordynowanie działalności w sytuacjach kryzysowych – plany działań. Zarządzanie ryzykiem: identyfikacja zagrożeń, ocena i jego łagodzenie do poziomu akceptowalnego. Zapewnienie bezpieczeństwa: monitorowanie funkcjonowania organizacji z punktu widzenia prezentowanego poziomu bezpieczeństwa, aktywne zarządzanie zmianami, doskonalenie elementów systemu SMS i innych systemów – elementów organizacji mających wpływ na poziom bezpieczeństwa. Promowanie bezpieczeństwa: system szkolenia podstawowego i doskonalącego członków organizacji lotniczej, systemy informowania - podsystem obowiązkowy i podsystem wolontarystyczny system raportowania bezpieczeństwa.	2	2
6.	Wdrożenie systemu SMS w organizacji lotniczej: Zasadnicze powody wdrażania SMS. Cztery etapy wdrażania SMS: Etap I – Planowanie wdrożenia SMS. Etap II – Reaktywne procesy zarządzania bezpieczeństwem. Etap III – Proaktywne i przewidywalne procesy zarządzania bezpieczeństwem. Etap IV – Zapewnienie bezpieczeństwa operacyjnego.	2	1
7.	Wybrane aspekty funkcjonowania SMS w organizacji lotniczej: Działania związane z identyfikacją zagrożeń, zarządzaniem ryzykiem, w tym jego łagodzeniem. Monitorowanie i ocena poziomu bezpieczeństwa – zasadnicze narzędzia będące w dyspozycji organizacji lotniczej. Ochrona źródeł informacji – cel, podstawy, rodzaje działań. Zarządzanie zmianami – zasadnicze rodzaje działań. Promowanie bezpieczeństwa w organizacji lotniczej – cel, podstawy, rodzaje działań. Planowanie działań w sytuacjach kryzysowych.	2	1
8.	Obowiązki narodowej władzy lotniczej (Urząd Lotnictwa Cywilnego – ULC) w odniesieniu tworzenia, określania zadań i funkcjonowania SMS organizacji lotniczych: Obowiązki państwa w odniesieniu do zapewnienia pożądanego	2	2

	poziomu bezpieczeństwa działalności lotniczej. Krajowy Program Bezpieczeństwa (SSP) – cel, zawartość, zasadnicze elementy składowe i wdrażanie dokumentu. Sposób analizy luk w SSP. Procedury zapewniania przestrzegania przepisów SSP w środowisku organizacji lotniczych.		
9.	Kolokwium zaliczeniowe: test zaliczeniowy, omówienie wyników testu, wystawienie ocen końcowych z zajęć teoretycznych, podsumowanie zajęć teoretycznych.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		15	10
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia, treści kształcenia, organizacja zajęć, zasady zaliczenia zajęć praktycznych.	1	2
2.	Czynniki bezpieczeństwa: Czynniki ludzki, techniczny, organizacyjny, środowiskowy i zadaniowy –wpływ na bezpieczeństwo realizacji zadań lotniczych oraz zasadnicze sposoby przeciwdziałania tym zagrożeniom.	3	
3.	Zasadnicze odchylenia od norm i standardowych procedur w portach lotniczych: analiza grup przypadków na podstawie danych statystycznych.	3	2
4.	Charakterystyka instrumentów służących do identyfikacji i generowania informacji związanych z bezpieczeństwem realizacji zadań lotniczych w organizacji: charakterystyka poparta przykładami z portów lotniczych.	3	2
5.	Program audytów bezpieczeństwa organizacji lotniczej oraz system analizy parametrów lotu: ogólna charakterystyka, wykonawcy, działania podejmowane w przypadku stwierdzenia niezgodności na przykładzie portu lotniczego / lotu s.p.	3	2
6.	Wpływ polityki bezpieczeństwa organizacji lotniczej na poziom prezentowanego bezpieczeństwa lotniczego, promowanie bezpieczeństwa: elementy, pożądane cechy i czynniki warunkujące jej prawidłowe wdrażanie i realizację.	3	2
7.	Proces zarządzania ryzykiem: zasadnicze etapy, poziomy i cztery czynniki warunkujące prawidłowość przebiegu tego procesu – proszę oprzeć się przykładach.	3	2
8.	Wdrożenie systemu SMS w organizacji lotniczej. Etapy wdrożenia (1-4): planowanie wdrożenia, proaktywne i przewidywalne procesy zarządzania bezpieczeństwem, proaktywne i przewidywalne procesy zarządzania bezpieczeństwem, zapewnienie bezpieczeństwa operacyjnego.	3	2
9.	Wybrane aspekty funkcjonowania SMS w organizacji lotniczej: wymagania są stawiane przed organizacją lotniczą w odniesieniu do organizacji i funkcjonowania systemu SMS, Znaczenie i sposób realizacji przedsięwzięć związanych z zarządzaniem ryzykiem, narzędzia znajdują zastosowanie w procesach zarządzania zmianami i promowania bezpieczeństwa, planowanie działań kryzysowych.	3	2
10.	Obowiązki narodowej władzy lotniczej (Urząd Lotnictwa Cywilnego – ULC) w odniesieniu tworzenia, określania zadań i funkcjonowania SMS organizacji lotniczych: odpowiedzialność ULC, Narodowy Program Bezpieczeństwa (SSP-ang. State Safety Program), analiza luk w SSP – sposób zastosowania procedur do analizy luk w systemie bezpieczeństwa organizacji lotniczej.	3	2
11.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe, omówienie wyników testu, wystawienie ocen końcowych z zajęć praktycznych, podsumowanie zajęć	2	2

	praktycznych.		
		Razem zajęć praktycznych:	30
		łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:	45
			20
			30
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
Kategoria	numer	Treść	
Wiedza	W_01	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu te podstawy bezpieczeństwa, w tym teorie naukowe z zakresu nauk o bezpieczeństwie, w tym Systemie Zarządzania Bezpieczeństwem (SMS) w organizacji lotniczej, nauk pokrewnych oraz nauk współdziałających z naukami,	
	W_02	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu z istotę procesów zarządzania bezpieczeństwem w układzie międzynarodowym, w państwie, w systemach i instytucjach bezpieczeństwa na różnych poziomach strukturalnych i w różnych obszarach przedmiotowych związanych z realizacją zadań na rzecz bezpieczeństwa lotniczego,	
	W_03	zna i rozumie w podstawowym stopniu z zasady zarządzania zasobami własności intelektualnej oraz formami rozwoju indywidualnej przedsiębiorczości.	
umiejętności	U_01	potrafi wykonywać w oparciu o wiedzę teoretyczną i umiejętności praktyczne nabywane w trakcie studiów podstawowe zadania zawodowe z zakresu SMS, w sposób innowacyjny i z wykorzystaniem różnych źródeł wiedzy, metod, technik i narzędzi badawczych oraz narzędzi informacyjno-komunikacyjnych (IT),	
	U_02	potrafi wykorzystywać podstawowe metody, techniki i narzędzia badawcze do rozwiązywania problemów naukowych związanych z bezpieczeństwem, w tym systemem SMS, a także do rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów praktycznych,	
	U_03	potrafi przygotować w języku polskim, z zachowaniem reguł naukowych i gramatycznych, prac pisemnych obejmujących problematykę szeroko rozumianego bezpieczeństwa, w tym SMS organizacji lotniczej, jak również typowych dokumentów administracyjnych i innych dokumentów związanych z praktyką bezpieczeństwa lotniczego,	
	U_04	nauczyć samodzielnie planować i wdrażać do praktyki życiowej ideę edukacji ustawicznej, w tym stosować różne formy, metody i techniki efektywnego uczenia się oraz metody i techniki rozwoju osobistego w sferze mentalnej i fizycznej.	
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów przygotować do uznawania znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z szeroko rozumianym bezpieczeństwem, w tym obszarach powiązanych z SMS,	
	K_02	jest gotów do przygotować do wypełniania zadań zawodowych w sposób fachowy i odpowiedzialny, w tym podejmowania innych wyzwań i działań na rzecz środowiska społecznego, w tym działań profilaktycznych związanych z bezpieczeństwem w organizacji lotniczej,	
	K_03	jest gotów do przygotować do inicjowania i podejmowania działań na rzecz interesu publicznego w obszarach powiązanych z SMS w organizacji lotniczej.	
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:			
forma zaliczenia:	Egzamin		

warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz z egzaminu			
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru oraz oceny za samodzielne rozwiązanie testów na platformie e-learningowej obejmujące jednostki metodyczne dla zajęć teoretycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru:</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, W_03, K_01, K_02, K_03	100%
sposób wyliczenia oceny końcowej:	Ocena końcowa z zajęć teoretycznych (O_t) = O1			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym (do wyboru: referat, raport dotyczący wąskiego problemu, wystąpienie obejmujące wąskie zagadnienie z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej, wystąpienie obejmujące wąskie zagadnienie w formie ustnej) oraz samodzielne rozwiązanie testów na platformie e-learningowej obejmujące jednostki metodyczne dla zajęć teoretycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru:</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej zleconego zadania</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 4,0 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 3,5 – student wykonał zadanie nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny</p>			

	sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 3,0 – student wykonał zadanie w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 2,0 – student nie wykonał zadania				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, W_03, U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K_03	60	
	O2	samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym	W_01, W_02, W_03, U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K_03	40	
sposób zaliczenia i forma egzaminu:					
forma egzaminu:	egzamin pisemny z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru				
forma oceny końcowej:	ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę/teście na platformie e-learningowej				
kryteria oceny:	5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się w trakcie egzaminu:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	Oe	test pisemny	wszystkie efekty	100	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	<i>Ocena końcowa = Oe</i>				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za egzamin oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	1) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS. 2) Ocena za egzamin zgodnie z przyjętymi kryteriami.				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	Oe	egzamin	wszystkie efekty		50
	Ot	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, K_01, K_02, K_03	2	50
	Op	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K_03	2	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ końcowa = 0,5Oe + 0,5\left(\frac{Ot\ x\ 2 + Op\ x\ 2}{2 + 2}\right)$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				

W_01	K1_W03
W_02	K1_W08
W_03	K1_W13
U_01	K1_U02
U_02	K1_U05
U_03	K1_U09
U_04	K1_U14
K_01	K1_K02
K_02	K1_K03
K_03	K1_K04

Wykaz literatury:

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

- Konwencja Chicagowska z 1944r., Aneks 19 – Safety Management
- Krajowy Program Bezpieczeństwa, Warszawa 2006
- ICAO, Podręcznik Zarządzanie Bezpieczeństwem ICAO – Doc. 9859 AN/474 – wydanie 2/2009
- ICAO, Podręcznik Zarządzanie Bezpieczeństwem ICAO – Doc. 9859 AN/474 – wydanie 3/2013
- J. Karpowicz, Systemowe Aspekty Bezpieczeństwa Lotniczego z elementami zarządzania i metodyki badań zdarzeń lotniczych, Dęblin 2017

B. Literatura uzupełniająca:

- FAA, Iar Traffic Organization, Safety management System Manual, FAA/USA 2019
- Stolzer A.J., Goglia J. J., Safety Management System in Aviation, 2nd edition, Routlege, London 2015
- Kozuba J., Selected aspects of the pilot situational awareness, Dęblin 2013
- Rajchel J., Bezpieczeństwo w porcie lotniczym, Dęblin 2010

C. Materiały źródłowe:

- Brak.

D. Przydatne strony internetowe:

- www.ulc.gov.pl
- www.easa.europa.eu

Kontakt:

osoba do kontaktu:	Kierownik Katedry Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 840 52 03
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.7.12. System zarządzania jakością w organizacji lotniczej

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
Kod	nazwa					
S.7.12.	System zarządzania jakością w organizacji lotniczej	E	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	tak	VIII		
Dyscyplina:						
Nauki o bezpieczeństwie (70%), Nauki o zarządzaniu i jakości (30%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• konwersatoria	9	4				
• kolokwium zaliczeniowe	1	1				
• studiowanie literatury			10	15		
• przygotowanie do kolokwium i egzaminu			5	5		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• ćwiczenia audytoryjne	19	14				
• kolokwium zaliczeniowe	1	1				
• przygotowanie do ćwiczeń			25	30		
• przygotowanie do kolokwium i egzaminu			5	5		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
konwersatorium			ćwiczenia audytoryjne: prezentacja problemów i dylematów oraz dyskusja sposobów ich rozwiązywania, burza mózgów, konsultacje zespołowe			
• samodzielna praca studenta:			• samodzielna praca studenta:			
percepcja treści konwersatoriów, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do kolokwium, przygotowanie do egzaminu			percepcja treści zajęć, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do ćwiczeń audytoryjnych, opracowanie prezentacji multimedialnej, przygotowanie			

		do kolokwium, przygotowanie do egzaminu	
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> Podstawy teorii bezpieczeństwa lotniczego 		<ul style="list-style-type: none"> Zaliczenie przedmiotu wprowadzającego 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać w podstawowym stopniu metodologię badań stosowaną w naukach o bezpieczeństwie, w tym zarządzaniu jakością w organizacji lotniczej, jej relacje w stosunku do metodologii badań społecznych, a także metody, techniki i narzędzia badawcze służące do rozwiązywania prostych problemów naukowych związanych z bezpieczeństwem i jego zagrożeniami, jak również możliwości ich wykorzystania do rozwiązywania typowych problemów praktycznych, zapoznać w zaawansowanym stopniu z tradycyjnymi i nowoczesnymi metodami, technikami i narzędziami usprawniającymi praktykę bezpieczeństwa, w tym technologie IT, pozwalającymi na optymalizację procesów monitoringu, wykrywania i analizy zagrożeń, usprawniającymi procesy decyzyjne i wspomagające procesy rozwiązywania typowych i nietypowych problemów związanych z funkcjonowaniem systemów bezpieczeństwa i jakości w organizacji lotniczej, zapoznać w podstawowym stopniu zasadami zarządzania zasobami własności intelektualnej oraz formy rozwoju indywidualnej przedsiębiorczości, w tym w obszarach powiązanych z zarządzaniem jakością w organizacji lotniczej. 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane ściśle z teorią i praktyką bezpieczeństwa, w tym polityki pro jakościowej, z wykorzystaniem wiedzy interdyscyplinarnej, nabywanej w toku studiów w ramach różnych modułów i przedmiotów kształcenia, nauczyć wykorzystywać w praktyce, w podstawowym zakresie tradycyjne i nowoczesne metody, techniki i narzędzia usprawniające procesy analizy i oceny zagrożeń oraz zagadnień jakościowych, w tym technologie IT, pozwalające na optymalizację działania instytucji bezpieczeństwa, usprawniające procesy decyzyjne i wspomagające procesy rozwiązywania typowych i nietypowych problemów związanych z bezpieczeństwem i zarządzaniem jakością w organizacji lotniczej, nauczyć posługiwać się w swobodnie podstawowymi pojęciami, faktami i różnymi informacjami o charakterze specjalistycznym w trakcie komunikowania się ze specjalistami z zakresu bezpieczeństwa i jakości, nauczyć planować i organizować pracę zespołów zadaniowych i specjalistycznych funkcjonujących w organizacjach i instytucjach bezpieczeństwa, w tym w zakresie zarządzania jakością. 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> przygotować do krytycznej oceny treści związanych z kierunkiem kształcenia, ich właściwej interpretacji i wykorzystania własnych przemyśleń zarówno w teorii jak i praktyce bezpieczeństwa oraz obszarach związanych z zarządzaniem jakością w organizacji lotniczej, przygotować do wypełniania zadań zawodowych w sposób fachowy i odpowiedzialny, w tym podejmowania innych wyzwań i działań na rzecz środowiska społecznego, w tym działań profilaktycznych związanych z bezpieczeństwem i zarządzania jakością w organizacji lotniczej, przygotować do przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz podejmowania działań na rzecz przestrzegania tych zasad w obszarach pro jakościowych. 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: zapoznanie z sylabusem – ilość godzin, praca z nauczycielem, praca studenta, cele i efekty kształcenia, treści kształcenia,	1	2

	organizacja zajęć, zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu.		
2.	Zarządzanie jakością – podstawy i filozofia: Podstawowe pojęcia i podstawy prawne zarządzania jakością w organizacjach lotniczych. Historia podejścia do jakości na przestrzeni wieków. Znaczenie jakości z punktu widzenia rozwoju firmy. Spirala jakości. Zarządzanie jakością. Ustanawianie i wdrażanie systemów zarządzania jakością w postaci procesów. Polityka jakości firmy. Determinanty działań w obszarach jakości. Promowanie jakości. Wpływ poziomu jakości organizacji lotniczych na poziom bezpieczeństwa powietrznego państwa.	1	
3.	Zarządzanie procesami – podejście procesowe: Definicja procesu. Składowe procesu. Transformacje procesowe. Wartość dodana. Procesy podstawowe. Procesy wspomaganie. Procesy zarządzania. Funkcje procesowe. Mapa procesów. Projektowanie procesów. Ocena stopnia uzyskania celów. Doskonalenie procesu. Wpływ właściwego zarządzania procesami jakości na poziom bezpieczeństwa realizacji zadań lotniczych.	2	
4.	System Zarządzania Jakością wg ISO 9001-2015: Organy wykonawcze PKN. Normy serii ISO 9000. Zawartość Normy 9000-2015 i podstawowe pojęcia. Elementy oceny klienta jako kryterium wymagań jakościowych. Pojęcia - system zarządzania jakością QMS, organizacja i jej otoczenie. Odpowiedzialność kierownictwa. Zarządzanie – zasoby i procesy. Pomiary, analiza, doskonalenie. Cykl zarządzania jakością Deminga. Proces doskonalenia QMS. Zadowolenie klienta- kryteria. QMS-rozwiązywanie problemów jakościowych. QMS – wymagania, odpowiedzialność kierownictwa, zarządzanie zasobami, proces realizacji wyrobu, proces jakościowy.	2	1
5.	Dokumentowanie systemu zarządzania jakością – QMS: Wymagania dotyczące dokumentacji QMS. Księga jakości. Nadzór and dokumentacją. Nadzór nad zapisami. Hierarchia dokumentów. Polityka jakości. Procedury i instrukcje Normy 9000-2015. Powiązania między dokumentami jakości.	1	
6.	Audyt – utrzymanie i doskonalenie systemu zarządzania jakością: Definicja i pojęcia związane z audytem. Rodzaje audytów. Zarządzanie programem audytu. Działania audytowe. Techniki badań audytowych. Źródła informacji do audytu. Sposoby audytowania. Metody audytowania. Przebieg procesu audytowania od zebrania informacji do formułowania wniosku. Wpływ prawidłowości realizacji procesów audytowania organizacji lotniczej na poziom bezpieczeństwa lotniczego, w tym bezpieczeństwa powietrznego państwa – przykłady.	1	1
7.	Systemy zarządzania jakością w organizacjach lotniczych - Part-147, Part-145, ATO: Przeznaczenie, struktury organizacyjne, zasady funkcjonowania. Rola systemu zarządzania jakością organizacji lotniczej w systemie bezpieczeństwa lotniczego i jej wpływ na poziom bezpieczeństwa powietrznego państwa.	1	
8.	Kolokwium zaliczeniowe: test zaliczeniowy, omówienie wyników testu, wystawienie ocen końcowych z zajęć teoretycznych, podsumowanie zajęć teoretycznych.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia, treści kształcenia, organizacja zajęć, zasady zaliczenia zajęć praktycznych.	1	3

2.	Podstawy prawne zarządzania jakością w organizacjach lotniczych oraz elementy składowe Systemu Zarządzania Jakością w organizacji lotniczej: określenie elementów SZJ, ich roli i odpowiedzialności w organizacji lotniczej. Wskazanie zależności pomiędzy: odpowiedzialnością kierownictwa, zarządzaniem zasobami, realizacją wyrobu doskonaleniem, a wymaganiami i zadowoleniem klienta.	2	
3.	Podejście procesowe do zarządzania jakością w organizacji: Identyfikacja procesów w organizacji lotniczej, ze szczególnym uwzględnieniem i szerszym omówieniem procesu zarządzania jakością. Zasady tworzenia mapy procesów - praktyczne wykonanie mapy procesu zarządzania jakością dla dowolnej organizacji lotniczej.	2	2
4.	Proces wdrożenia koncepcji zarządzania przez jakość w organizacji lotniczej: etapy projektowania i wdrażania SZJ w organizacji lotniczej – mapa drogowa – zasadnicze etapy projektowania i wdrożenia.	2	2
5.	Dokumentacja systemowa QMS i zasady jej opracowywania: Instrukcja jakości organizacji. Zasady określania Polityki Jakości oraz metody ich wdrożenia w organizacji lotniczej.	2	2
6.	Metodyka przeprowadzenia audytu w organizacji lotniczej: Opracowanie kart audytów organizacji lotniczej na podstawie zawartości przykładowego dokumentu prawa lotniczego (np. Part-147) oraz przygotowanie planu audytu – zasadnicze elementy i forma.	3	
7.	Raportu z audytu: zasady formułowania niezgodności, zasady postępowania członków organizacji po otrzymaniu protokołu z audytu.	2	2
9.	System zarządzania jakością organizacji Part-147, Part-145 i ATO: różnice i podobieństwa z punktu widzenia przeznaczenia, struktur organizacyjnych, zasady funkcjonowania.	2	
6.	Rola systemu zarządzania jakością organizacji lotniczej w systemie bezpieczeństwa lotniczego: charakterystyka i wpływ na poziom bezpieczeństwa powietrznego państwa - przykłady.	1	2
	Rola kierownika SZJ w organizacji lotniczej w procesie tworzenia i trzymania pożądanego poziomu bezpieczeństwa lotniczego: wymagania, osobowość, rola w ww. procesie.	1	
7.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe, omówienie wyników testu, wystawienie ocen końcowych z zajęć praktycznych, podsumowanie zajęć praktycznych.	2	2
Razem zajęć praktycznych:		20	15
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
Kategoria	numer	Treść	
Wiedza	W_01	zna i rozumie w podstawowym stopniu metodologię badań stosowaną w naukach o bezpieczeństwie, w tym zarządzaniu jakością w organizacji lotniczej, jej relacje w stosunku do metodologii badań społecznych, a także metody, techniki i narzędzia badawcze służące do rozwiązywania prostych problemów naukowych związanych z bezpieczeństwem i jego zagrożeniami, jak również możliwości ich wykorzystania do rozwiązywania typowych problemów praktycznych,	
	W_02	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu z tradycyjne i nowoczesne metody, techniki	

		i narzędzia usprawniającymi praktykę bezpieczeństwa, w tym technologie IT, pozwalające na optymalizację procesów monitoringu, wykrywania i analizy zagrożeń, usprawniające procesy decyzyjne i wspomagające procesy rozwiązywania typowych i nietypowych problemów związanych z funkcjonowaniem systemów bezpieczeństwa i jakości w organizacji lotniczej,
	W_03	zna i rozumie w podstawowym stopniu zasady zarządzania zasobami własności intelektualnej oraz formy rozwoju indywidualnej przedsiębiorczości, w tym, w obszarach powiązanych z zarządzaniem jakością w organizacji lotniczej.
Umiejętności	U_01	potrafi identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane ściśle z teorią i praktyką bezpieczeństwa, w tym polityki pro jakościowej, z wykorzystaniem wiedzy interdyscyplinarnej, nabywanej w toku studiów w ramach różnych modułów i przedmiotów kształcenia,
	U_02	potrafi wykorzystywać w praktyce, w podstawowym zakresie tradycyjne i nowoczesne metody, techniki i narzędzia usprawniające procesy analizy i oceny zagrożeń oraz zagadnień jakościowych, w tym technologie IT, pozwalające na optymalizację działania instytucji bezpieczeństwa, usprawniające procesy decyzyjne i wspomagające procesy rozwiązywania typowych i nietypowych problemów związanych z bezpieczeństwem i zarządzaniem jakością w organizacji lotniczej,
	U_03	potrafi posługiwać się w swobodnie podstawowymi pojęciami, faktami i różnymi informacjami o charakterze specjalistycznym w trakcie komunikowania się ze specjalistami z zakresu bezpieczeństwa i jakości,
	U_04	potrafi nauczyć planować i organizować pracę zespołów zadaniowych i specjalistycznych funkcjonujących w organizacjach i instytucjach bezpieczeństwa, w tym w zakresie zarządzania jakością.
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej oceny treści związanych z kierunkiem kształcenia, ich właściwej interpretacji i wykorzystania własnych przemyśleń zarówno w teorii jak i praktyce bezpieczeństwa oraz obszarach związanych z zarządzaniem jakością w organizacji lotniczej,
	K_02	Jest gotów do wypełniania zadań zawodowych w sposób fachowy i odpowiedzialny, w tym podejmowania innych wyzwań i działań na rzecz środowiska społecznego, w tym działań profilaktycznych związanych z bezpieczeństwem i zarządzania jakością w organizacji lotniczej,
	K_03	jest gotów przygotować do przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz podejmowania działań na rzecz przestrzegania tych zasad w obszarach pro jakościowych.
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:		
forma zaliczenia:	Egzamin	
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz z egzaminu	
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:		
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru oraz oceny za samodzielne rozwiązanie testów na platformie e-learningowej obejmujące jednostki metodyczne dla zajęć teoretycznych	
kryteria oceny:	1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru:	

	<p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, W_03, K_01, K_02, K_03	100%
sposób wyliczenia oceny końcowej:	Ocena końcowa z zajęć teoretycznych (O_t) = O_1			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym (do wyboru: referat, raport dotyczący wąskiego problemu, wystąpienie obejmujące wąskie zagadnienie z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej, wystąpienie obejmujące wąskie zagadnienie w formie ustnej) oraz samodzielne rozwiązanie testów na platformie e-learningowej obejmujące jednostki metodyczne dla zajęć teoretycznych			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru:</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej zleconego zadania</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 4,0 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 3,5 – student wykonał zadanie nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 3,0 – student wykonał zadanie w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 2,0 – student nie wykonał zadania</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, W_03, U_01, U_02, U_03, U_04,	60

			K_01, K_02, K_03		
	O2	samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym	W_01, W_02, W_03, U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K_03	40	
sposób zaliczenia i forma egzaminu:					
forma egzaminu:	egzamin pisemny z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru				
forma oceny końcowej:	ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę/teście na platformie e-learningowej				
kryteria oceny:	5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się w trakcie egzaminu:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	Oe	test pisemny	wszystkie efekty	100	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	<i>Ocena końcowa = Oe</i>				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za egzamin oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	1) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS. 2) Ocena za egzamin zgodnie z przyjętymi kryteriami.				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	Oe	egzamin	wszystkie efekty		50
	Ot	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, K_01, K_02, K_03	1	50
	Op	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K_03	2	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ końcowa = 0,50e + 0,5 \left(\frac{Ot \times 1 + Op \times 2}{1 + 2} \right)$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W03				
W_02	K1_W08				
W_03	K1_W13				
U_01	K1_U02				
U_02	K1_U05				
U_03	K1_U09				
U_04	K1_U14				

K_01	K1_K02
K_02	K1_K03
K_03	K1_K04
Wykaz literatury:	
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):	
<ul style="list-style-type: none"> • Mazur A., Gołaś H, Zasady, Metody i Techniki wykorzystywane w zarządzaniu jakością, WYd. Polit. Poznańskiej, Poznań 2010 • Mroczko Fr., Zarządzanie jakością, WWSzZ i P, Wałbrzych 2012 • Wawak Sł., Zarządzanie jakością, One press, • Polska Norma EN – 9001-2015 	
B. Literatura uzupełniająca:	
<ul style="list-style-type: none"> • Stoner J.A., Wankler Ch., Kierowanie, PWE, Warszawa 1997 	
C. Materiały źródłowe:	
<ul style="list-style-type: none"> • Brak. 	
D. Przydatne strony internetowe:	
<ul style="list-style-type: none"> • http://www.ulc.gov.pl/pl/personel-lotniczy/certyfikacja-organizacji-i-rejestracja • www.easa.europa.eu 	
Kontakt:	
osoba do kontaktu:	Kierownik Katedry Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 840 52 03
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.7.13. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym w lotnictwie

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.7.13.	Zarządzanie ryzykiem operacyjnym w lotnictwie	ZO	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	tak	VIII		
Dyscyplina:						
Nauki o bezpieczeństwie (70%), Nauki o zarządzaniu i jakości (30%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• konwersatoria	9	4				
• kolokwium zaliczeniowe	1	1				
• studiowanie literatury			10	15		
• przygotowanie do kolokwium i egzaminu			5	5		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• ćwiczenia audytoryjne	18	13				
• kolokwium zaliczeniowe	2	2				
• przygotowanie do ćwiczeń			25	30		
• przygotowanie do kolokwium i egzaminu			5	5		
łącznie:	30	20	45	40	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
konwersatoria			ćwiczenia audytoryjne: prezentacja problemów i dylematów oraz dyskusja sposobów ich rozwiązywania, burza mózgów, konsultacje zespołowe			
• samodzielna praca studenta:			• samodzielna praca studenta:			
percepcja treści konwersatoriów, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do kolokwium, przygotowanie do egzaminu			percepcja treści zajęć, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do ćwiczeń audytoryjnych, opracowanie prezentacji multimedialnej, przygotowanie			

	do kolokwium, przygotowanie do egzaminu		
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:	Wymagania wstępne:		
<ul style="list-style-type: none"> Podstawy teorii bezpieczeństwa lotniczego 	<ul style="list-style-type: none"> Zaliczenie przedmiotu wprowadzającego 		
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać w podstawowym stopniu z metodologią badań stosowaną w naukach o bezpieczeństwie, jej relacje w stosunku do metodologii badań społecznych, a także metody, techniki i narzędzia badawcze służące do rozwiązywania prostych problemów naukowych związanych z bezpieczeństwem i jego zagrożeniami, jak również możliwości ich wykorzystania do rozwiązywania typowych problemów praktycznych, w tym w zarządzaniu ryzykiem operacyjnym, zapoznać w zaawansowanym stopniu z istotą procesów zarządzania bezpieczeństwem w układzie międzynarodowym, w państwie, w systemach i instytucjach bezpieczeństwa na różnych poziomach strukturalnych i w różnych obszarach przedmiotowych związanych z realizacją zadań na rzecz bezpieczeństwa, w tym w zarządzaniu ryzykiem operacyjnym, zapoznać w zaawansowanym stopniu z tradycyjnymi i nowoczesnymi metodami, technikami i narzędziami usprawniającymi praktykę bezpieczeństwa, w tym technologie IT, pozwalające na optymalizację procesów monitoringu, wykrywania i analizy zagrożeń, usprawniające procesy decyzyjne i wspomagające procesy rozwiązywania typowych i nietypowych problemów związanych z zarządzaniem ryzykiem w organizacjach lotniczych funkcjonowaniem systemów bezpieczeństwa lotniczego. 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć wykorzystywać w praktyce w podstawowym zakresie tradycyjne i nowoczesne metody, techniki i narzędzia usprawniające procesy analizy i oceny zagrożeń, w tym technologie IT, pozwalające na optymalizację działania instytucji bezpieczeństwa, usprawniające procesy decyzyjne i wspomagające procesy rozwiązywania typowych i nietypowych problemów związanych z zarządzaniem ryzykiem w organizacjach lotniczych funkcjonowaniem systemów bezpieczeństwa lotniczego, nauczyć prognozować i modelować, a także przewidywać skutki podstawowych procesów i zjawisk stanowiących zagrożenie dla bezpieczeństwa we wszystkich jego wymiarach, w tym zarządzania ryzykiem w organizacjach lotniczych, nauczyć posługiwać się prawidłowo w podstawowym zakresie systemami normatywnym, w tym regułami, normami i zasadami etycznymi, moralnymi oraz prawnymi związanymi ściśle z praktyką bezpieczeństwa w celu rozwiązywania wybranych, złożonych problemów i realizacji typowych zadań zawodowych w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym w lotnictwie, nauczyć planować i organizować pracę zespołów zadaniowych i specjalistycznych funkcjonujących w organizacjach i instytucjach bezpieczeństwa, w tym, w zakresie zarządzania ryzykiem. 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> przygotować do uznawania znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z szeroko rozumianym bezpieczeństwem, w tym tych związanych z zarządzaniem ryzykiem w lotnictwie, przygotować do rozwijania własnego dorobku zawodowego i budowania osobistego potencjału, a także doskonalenia zawodowego w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym w lotnictwie, zgodnie z ideą edukacji ustawicznej, przygotować do przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz podejmowania działań na rzecz przestrzegania tych zasad. 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS

1.	Zajęcia wprowadzające: zapoznanie z sylabusem – ilość godzin, praca z nauczycielem, praca studenta, cele i efekty kształcenia, treści kształcenia, organizacja zajęć, zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu.	1	1
2.	Wprowadzenie do zarządzania ryzykiem w lotnictwie: Zasadnicze dokumenty odnoszące się do zarządzania ryzykiem w lotnictwie. Pojęcie bezpieczeństwa w lotnictwie. Pojęcie zagrożenia i ryzyka. Klasyfikacja zagrożeń i ich zasadnicze przyczyny. Istota ryzyka w działalności lotniczej. Teorie bezpieczeństwa stosowane w lotnictwie – Model 5M, Model SHELL, Model James Reason, Model Łomowa i Płatonowa.	1	
2.	Proces zarządzania ryzykiem – wprowadzenie: Podstawowa terminologia i typologia dotycząca procesu zarządzania ryzykiem. Pierwsza zasada zarządzania ryzykiem bezpieczeństwa – klasyfikacja ryzyka z punktu widzenia jego akceptowalności. Zasadnicze sześć etapów zarządzania ryzykiem.	1	
3.	Ryzyko, a zarządzanie bezpieczeństwem w lotnictwie cz.1: Podejmowanie ryzyka w działalności lotniczej i związane z nim konsekwencje. Cztery zasady związane z ryzykiem: 1. Zrozumienie ryzyka, 2. Identyfikacja ryzyka, 3. Analiza ryzyka. 4. Dokumentacja ryzyka.	1	1
4.	Ryzyko, a zarządzanie bezpieczeństwem cz.2: Proces zarządzania ryzykiem bezpieczeństwa. Zasady postępowania z ryzykiem – zarządzanie ryzykiem bezpieczeństwa, prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka z punktu widzenia bezpieczeństwa, dotkliwość ryzyka bezpieczeństwa, tolerancja ryzyka bezpieczeństwa, kontrola ryzyka bezpieczeństwa,	1	
5.	Sterowanie ryzykiem: Metody sterowania ryzykiem; rodzaje środków monitorowania / kontroli ryzyka – określanie możliwych opcji, określenie skutków nowych rozwiązań, hierarchizacja sposobów redukcji ryzyka. Podejmowanie decyzji obciążonych ryzykiem. – zasady obowiązujące przy podejmowaniu decyzji obciążonych ryzykiem; metody kontroli ryzyka; szczeble podejmowania decyzji w organizacji lotniczej; rodzaje decyzji.	1	1
6.	Proces decyzyjny: Wdrożenie decyzji i kontrola realizacji zadania – zasady i poziom wdrażania decyzji; kontrola wdrażania decyzji – nadzorowanie, analiza, reakcja.	1	
7.	Zasadnicze dokumenty zarządzania ryzykiem w organizacji lotniczej: Arkusz Zarządzania Ryzykiem. Karta Szacowania Ryzyka.	2	1
8.	Kolokwium zaliczeniowe: test zaliczeniowy, omówienie wyników testu, wystawienie ocen końcowych z zajęć teoretycznych, podsumowanie zajęć teoretycznych.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia, treści kształcenia, organizacja zajęć, zasady zaliczenia zajęć praktycznych.	1	2
2.	Zasadnicze pojęcia związane z bezpieczeństwem lotniczym i ryzykiem: Modele bezpieczeństwa lotniczego – ogólna charakterystyka – analiza porównawcza i wskazanie powiązań tych modeli z zasadniczym modelem ergonomicznym Człowiek – Maszyna – Środowisko.	2	
3.	Pierwsza zasada zarządzania ryzykiem: charakterystyka zasady, wskazanie przykładów poziomu ryzyka nieakceptowalnego, tolerowalnego (dwa warianty) i akceptowalnego przy uwzględnieniu wniosków z wybranych analiz zdarzeń	2	2

	lotniczych.		
4.	Szczegółowa analiza pięcio- i sześćoetapowego procesu zarządzania ryzykiem: różnice i podobieństwa.	2	
5.	Zasady zrozumienia i identyfikacji ryzyka, zasada analizy i dokumentowania ryzyka: praktyczne zastosowanie w zarządzaniu bezpieczeństwem w lotnictwie.	2	1
6.	Zarządzanie ryzykiem w odniesieniu do konkretnych scenariuszy związanych z działalnością lotniczą: - scenariusz nr 1 – Plan rozbudowy portu lotniczego, scenariusz nr 2 – Operacje na krzyżujących się drogach startowych, scenariusz nr 3. – Wykonywanie operacji lotniczych w porcie lotniczym.	3	2
7.	Analiza informacji i zarządzanie informacjami w procesie zarządzania ryzykiem oraz metody sterowania ryzykiem: podstawy teoretyczne, sposoby zastosowania w codziennej działalności na rzecz bezpieczeństwa.	2	2
8.	Zasady podejmowania decyzji obciążonych ryzykiem: zasady, rodzaje i szczeble podejmowania decyzji operacyjnych w organizacji lotniczej, metodologia podejmowania decyzji operacyjnych przy uwzględnieniu stopnia ryzyka.	2	2
9.	Arkusza Zarządzania Ryzykiem oraz Karty Szacowania Ryzyka: praktyczne wykonanie arkusza i karty.	2	2
10.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe, omówienie wyników testu, wystawienie ocen końcowych z zajęć praktycznych, podsumowanie zajęć praktycznych.	2	2
Razem zajęć praktycznych:		20	15
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20

Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.

Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne

Efekty uczenia się:

Kategoria	numer	Treść
Wiedza	W_01	zna i rozumie w podstawowym stopniu metodologię badań stosowaną w naukach o bezpieczeństwie, jej relacje w stosunku do metodologii badań społecznych, a także metody, techniki i narzędzia badawcze służące do rozwiązywania prostych problemów naukowych związanych z bezpieczeństwem i jego zagrożeniami, jak również możliwości ich wykorzystania do rozwiązywania typowych problemów praktycznych, w tym w zarządzaniu ryzykiem operacyjnym,
	W_02	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu istotę procesów zarządzania bezpieczeństwem w układzie międzynarodowym, w państwie, w systemach i instytucjach bezpieczeństwa na różnych poziomach strukturalnych i w różnych obszarach przedmiotowych związanych z realizacją zadań na rzecz bezpieczeństwa, w tym w zarządzaniu ryzykiem operacyjnym,
	W_03	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu z tradycyjne i nowoczesne metody i, techniki i narzędzi usprawniające praktykę bezpieczeństwa, w tym technologie IT, pozwalające na optymalizację procesów monitoringu, wykrywania i analizy zagrożeń, usprawniające procesy decyzyjne i wspomagające procesy rozwiązywania typowych i nietypowych problemów związanych z zarządzaniem ryzykiem w organizacjach lotniczych funkcjonowaniem systemów bezpieczeństwa lotniczego.
umiejętności	U_01	potrafi wykorzystywać w praktyce w podstawowym zakresie tradycyjne i nowoczesne metody, techniki i narzędzia usprawniające procesy analizy i oceny zagrożeń, w tym technologie IT, pozwalające na optymalizację działania instytucji bezpieczeństwa,

		usprawniające procesy decyzyjne i wspomagające procesy rozwiązywania typowych i nietypowych problemów związanych z zarządzaniem ryzykiem w organizacjach lotniczych funkcjonowaniem systemów bezpieczeństwa lotniczego,
	U_02	potrafi prognozować i modelować, a także przewidywać skutki podstawowych procesów i zjawisk stanowiących zagrożenie dla bezpieczeństwa we wszystkich jego wymiarach, w tym zarządzania ryzykiem w organizacjach lotniczych,
	U_03	potrafi posługiwać się prawidłowo w podstawowym zakresie systemami normatywnym, w tym regułami, normami i zasadami etycznymi, moralnymi oraz prawnymi związanymi ściśle z praktyką bezpieczeństwa w celu rozwiązywania wybranych, złożonych problemów i realizacji typowych zadań zawodowych w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym w lotnictwie,
	U_04	potrafi nauczyć planować i organizować pracę zespołów zadaniowych i specjalistycznych funkcjonujących w organizacjach i instytucjach bezpieczeństwa, w tym, w zakresie zarządzania ryzykiem.
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do uznawania znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z szeroko rozumianym bezpieczeństwem, w tym tych związanych z zarządzaniem ryzykiem w lotnictwie,
	K_02	jest gotów do rozwijania własnego dorobku zawodowego i budowania osobistego potencjału, a także doskonalenia zawodowego w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym w lotnictwie, zgodnie z ideą edukacji ustawicznej,
	K_03	jest gotów do przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz podejmowania działań na rzecz przestrzegania tych zasad.
Efekty uczenia się:		
Kategoria	numer	Treść
Wiedza	W_01	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu, perspektywy teorii i praktyki bezpieczeństwa, z zagadnieniami certyfikacji organizacji i wyrobów lotniczych, z punktu widzenia różnego rodzaju podmiotów personalnych i strukturalnych, w tym człowieka, jako jednostki społecznej, członka lotniczej grupy zadaniowej, organizacji lotniczej, w tym układach związanych z funkcjonowaniem systemów bezpieczeństwa,
	W_02	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu istotę procesów zarządzania bezpieczeństwem, przy uwzględnieniu procesów certyfikacji i audytowania, w układzie międzynarodowym, w państwie, w systemach i instytucjach bezpieczeństwa na różnych poziomach strukturalnych organizacji lotniczych i w różnych obszarach przedmiotowych związanych z realizacją zadań na rzecz bezpieczeństwa lotniczego,
	W_03	zna i rozumie w podstawowym stopniu słownictwo podstawowe i specjalistyczne z zakresu certyfikacji, zasady i reguły gramatyczne obowiązujące w procesie komunikowania się w języku obcym, którego uczy się w ramach studiów.
umiejętności	U_01	potrafi właściwie dobierać źródła wiedzy z zakresu certyfikacji, selekcjonować z nich niezbędne fakty i informacje, dokonywać ich analizy, syntezy i interpretacji pod kątem zarówno teorii, jak i praktyki bezpieczeństwa w odniesieniu do certyfikacji organizacji i wyrobów lotniczych,
	U_02	potrafi wykorzystywać podstawowe metody, techniki i narzędzia badawcze do rozwiązywania problemów naukowych związanych z bezpieczeństwem, w tym certyfikacji w lotnictwie, a także do rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów praktycznych związanych z certyfikacją w lotnictwie.

	U_03	potrafi posługiwać się swobodnie podstawowymi pojęciami, faktami i różnymi informacjami o charakterze specjalistycznym w trakcie komunikowania się ze specjalistami z zakresu bezpieczeństwa, w tym w obszarach związanych z certyfikacją w lotnictwie,
	U_04	potrafi przygotować wystąpienia ustnych w sprawach związanych z teorią i praktyką bezpieczeństwa, w tym certyfikacji w lotnictwie w języku polskim, takie jak np. referat, przemówienie, prezentacja multimedialna,
	U_05	potrafi posługiwać się językiem obcym zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego, przy okazji omawiania zasadniczych zwrotów i skrótów w zakresie certyfikacji lotniczej.
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy zarówno w zakresie zadań podejmowanych na rzecz organizacji i instytucji w zakresie certyfikacji lotniczej, w której znajdzie zatrudnienie, jak i zadań związanych z realizacją własnych celów życiowych, w tym rozwoju osobistego i zawodowego,
	K_02	jest gotów do odpowiedzialnego wypełniania ról społeczno-zawodowych związanych z praktyką bezpieczeństwa budującego etos zawodu, który wykonuje, w tym w obszarach związanych z certyfikacją lotniczą,
	K_03	jest gotów do rozwijania własnego dorobku zawodowego i budowania potencjału osobistego w obszarach certyfikacji lotniczej oraz doskonalenia zawodowego zgodnie z ideą edukacji ustawicznej.

Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:

forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:	
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru oraz pracę pisemną
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają</p>

	w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, W03, U_01, U02	70
	O2	Praca pisemna	W_01, W_02, W_03, U_01, U_02, U_03, K_01, K_02, K_03	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	Ocena końcowa = $0,7 \times O1 + 0,3 \times O2$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywność na zajęciach			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: <i>Ocena końcowa</i> = $(O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się</p>			

	<p>niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywność na zajęciach: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny częstotliwości udziału w dyskusjach w ramach zajęć, poziomu merytorycznego wypowiedzi i krytycznego podejścia do omawianego problemu. Kryteria oceny: 5,0 – student uczestniczył bardzo często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była wysoka i krytycznie podchodził do omawianego problemu; 4,5 – student uczestniczył często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była raczej wysoka i raczej krytycznie podchodził do omawianego problemu; 4,0 – student uczestniczył często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na stosunkowo dobrym poziomie i raczej krytycznie podchodził do omawianego problemu; 3,5 – student uczestniczył rzadko w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na średnim poziomie i raczej bezkrytycznie podchodził do omawianego problemu; 3,0 – student uczestniczył sporadycznie w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na niskim poziomie i bezkrytycznie podchodził do omawianego problemu; 2,0 – student nie brał udziału w dyskusjach.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_02, U_03, U_04, , K_01, K_02	40	
	O2	Praca pisemna (case study)	U_03, U_04, K_01	30	
	O3	Aktywność na zajęciach	U_02, K_02, K_03	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	O _t	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_3, U_01, K_01, K_02	1	100
	O _p	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K-03	2	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = \frac{O_t \times 1 + O_p \times 2}{1 + 2}$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W04				
W_02	K1_W08				
W_03	K_W09				
U_01	K1_U03				

U_02	K1_U06
U_03	K1_U07
U_04	K1_U13
K_01	K1_K02
K_02	K1_K07
K_03	K1_K08
Wykaz literatury:	
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):	
<ul style="list-style-type: none"> • Karpowicz J. <i>Bezpieczeństwo lotów i ochrona lotnictwa</i>, WSOSP, Dęblin 2010 • <i>Metodyka zarządzania ryzykiem w lotnictwie Sił Zbrojnych RP (MZR-2010)</i>, DSP, Warszawa 2010 • „Podręcznik zarządzania bezpieczeństwem, ICAO - 2009,(wydanie 2) Doc. 9859 – AN/474, • „Podręcznik zarządzania bezpieczeństwem, ICAO - 2013,(wydanie 3) Doc. 9859 – AN/474, 	
B. Literatura uzupełniająca:	
<ul style="list-style-type: none"> • Jancewicz (red.), B. <i>Bezpieczeństwo i niezawodność w lotnictwie</i>, wyd. Adam Marszałek, Toruń 2009 • Reason J., <i>Managing the risks of Organizational accidents</i>, Asghate, Burlington 1997 	
C. Materiały źródłowe:	

D. Przydatne strony internetowe:	
<ul style="list-style-type: none"> • https://www.ulc.gov.pl 	
Kontakt:	
osoba do kontaktu:	Kierownik Katedry Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 840 52 03
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

7.S.14. Terroryzm lotniczy

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
Kod	nazwa		ECTS			
S.7.14.	Terroryzm lotniczy	ZO	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	tak	VII		
Dyscyplina:						
Nauki o bezpieczeństwie						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:			Osoby prowadzące zajęcia:			
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego			Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem na dany rok akademicki			
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• konwersatoria	9	4				
• kolokwium zaliczeniowe	1	1				
• studiowanie literatury			10	15		
• przygotowanie do kolokwium i egzaminu			5	5		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• ćwiczenia audytoryjne	14	14				
• kolokwium zaliczeniowe	1	1				
• przygotowanie do ćwiczeń			25	30		
• przygotowanie do kolokwium i egzaminu			5	5		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
<ul style="list-style-type: none"> zajęcia z udziałem nauczycieli: 			<ul style="list-style-type: none"> zajęcia z udziałem nauczycieli: 			
konwersatorium			ćwiczenia audytoryjne: prezentacja problemów i dylematów oraz dyskusja sposobów ich rozwiązywania, burza mózgów, konsultacje zespołowe			
<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 			<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 			
percepcja treści konwersatoriów, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do kolokwium, przygotowanie do egzaminu			percepcja treści zajęć, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do ćwiczeń audytoryjnych, opracowanie prezentacji multimedialnej, przygotowanie			

		do kolokwium, przygotowanie do egzaminu	
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> Teoria bezpieczeństwa Podstawy teorii bezpieczeństwa lotniczego 		<ul style="list-style-type: none"> Zaliczenie przedmiotów wprowadzających 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać w zaawansowanym stopniu z miejscem i rolą nauk o bezpieczeństwie i innych dyscyplin naukowych związanych z teorią i praktyką bezpieczeństwa wpisujących się w obszar nauk społecznych oraz ich wzajemne relacje, a także ich relacje w stosunku do innych nauk przy szczególnym uwzględnieniu zagadnień terroryzmu lotniczego, zapoznać w zaawansowanym stopniu teoretyczne podstawy bezpieczeństwa, w tym zagadnienia terroryzmu oraz teorie naukowe z zakresu nauk o bezpieczeństwie, nauk pokrewnych oraz nauk współdziałających z naukami, zapoznać w podstawowym stopniu słownictwo podstawowe i specjalistyczne z zakresu terroryzmu lotniczego, zasady i reguły gramatyczne obowiązujące w procesie komunikowania się w języku obcym, którego uczy się w ramach studiów. 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane ściśle z teorią i praktyką bezpieczeństwa, w tym terroryzmu lotniczego z wykorzystaniem wiedzy interdyscyplinarnej, nabywanej w toku studiów w ramach różnych modułów i przedmiotów kształcenia, nauczyć wykorzystywać w praktyce w podstawowym zakresie tradycyjne i nowoczesne metody, techniki i narzędzia usprawniające procesy analizy i oceny zagrożeń, m.in. tych, związanych z terroryzmem lotniczym, w tym technologie IT, pozwalające na optymalizację działania instytucji bezpieczeństwa, usprawniające procesy decyzyjne i wspomagające procesy rozwiązywania typowych i nietypowych problemów związanych z bezpieczeństwem, nauczyć posługiwać się w swobodnie podstawowymi pojęciami, faktami i różnymi informacjami o charakterze specjalistycznym w trakcie komunikowania się ze specjalistami z zakresu bezpieczeństwa, w tym terroryzmu lotniczego, nauczyć wystąpień ustnych w sprawach związanych z teorią i praktyką bezpieczeństwa, w tym terroryzmu lotniczego w języku polskim i obcym, takich jak np. referat, przemówienie, prezentacja multimedialna. 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> przygotować do inicjowania i podejmowania działań na rzecz interesu publicznego, przygotować do odpowiedzialnego wypełniania ról społeczno-zawodowych związanych z praktyką bezpieczeństwa, w tym obszarów związanych z terroryzmem lotniczym, budującego etos zawodu, który wykonuje, przygotować do rozwijania własnego dorobku zawodowego i budowania osobistego potencjału, a także doskonalenia zawodowego zgodnie z ideą edukacji ustawicznej. 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: zapoznanie z sylabusem – ilość godzin, praca z nauczycielem, praca studenta, cele i efekty kształcenia, treści kształcenia, organizacja zajęć, zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu.	1	1
2.	Wprowadzenie do terroryzmu lotniczego: Zasadnicze pojęcia z zakresu terroryzmu i terroryzmu lotniczego. Przyczyny terroryzmu lotniczego. Terroryzm versus zagrożenia bezpieczeństwa lotniczego.	1	

3.	Skutki działań terrorystycznych dla lotnictwa cywilnego i gospodarki: Rozwój terroryzmu lotniczego. Medialny przekaz terroryzmu lotniczego, a jego konsekwencje. Społeczne, prawne i ekonomiczne konsekwencje ataków terrorystycznych.	2	
4.	Kierunki i sposoby przeciwdziałania aktom terroryzmu lotniczego: Prawo jako narzędzie walki z terroryzmem. Ogólne założenia przeciwdziałania aktom terroryzmu lotniczego. Służby ochrony lotnisk i służby państwowe – porządkowe i agencje bezpieczeństwa w zapobieganiu i zwalczaniu aktów terroryzmu lotniczego.	1	1
5.	Prawne aspekty przeciwdziałania terroryzmowi lotniczemu cz. 1 – postanowienia na szczeblu globalnym: System Chicagowski – nakaz realizacji działań zapobiegawczych, procedury. Międzynarodowe konwencje antyterrorystyczne. Inicjatywy międzynarodowych organizacji lotniczych w sprawie zapobiegania aktom terroryzmu lotniczego.	1	
6.	Prawne aspekty przeciwdziałania terroryzmowi lotniczemu cz. 2 – postanowienia na szczeblu regionalnym i krajowym: Praktyka i strategia Unii Europejskiej w przeciwdziałaniu terroryzmowi lotniczemu. Europejska Konwencja o zwalczaniu terroryzmu. Konwencja Rady Europy o zapobieganiu terroryzmowi. Krajowe dokumenty normatywne zawierające uregulowania odnoszące się do zapobiegania i zwalczania terroryzmu lotniczego.	1	1
7.	Ochrona lotnisk cywilnych i statków powietrznych przed aktami terroryzmu lotniczego: Zasady ochrony lotnictwa cywilnego w Europie. Krajowy Program Ochrony Lotnictwa. Metody i środki oceny zagrożeń i przeciwdziałania aktom terroryzmu lotniczego.	1	1
8.	Przeciwdziałanie sytuacjom kryzysowym w lotnictwie cywilnym: Obieg informacji kryzysowej. Lotnicze prawo karne w Polsce. Naruszenie zwierzchnictwa państwa w przestrzeni powietrznej.	1	
9.	Kolokwium zaliczeniowe: test zaliczeniowy, omówienie wyników testu, wystawienie ocen końcowych z zajęć teoretycznych, podsumowanie zajęć teoretycznych.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia, treści kształcenia, organizacja zajęć, zasady zaliczenia zajęć praktycznych.	1	0,5
2.	Zasadnicze pojęcia i definicje związane z terroryzmem lotniczym: analiza ujęcia przedmiotowych pojęć w wybranych pozycjach literatury przedmiotu i dokumentach prawa lotniczego.	1	1,5
3.	Terroryzm jednym z zasadniczych zagrożeń dla zachowania akceptowalnego poziomu bezpieczeństwa lotniczego: uzasadnienie / zaprzeczenie tak postawionej tezy z przykładami.	1	
4.	Terroryzm lotniczy z perspektywy z perspektywy historii lotnictwa: analiza przypadków.	1	2
5.	Atak terrorystyczny na World Trade Center w Nowym Jorku: społeczne, prawne i ekonomiczne konsekwencje ataku.	1	
6.	Media jako czynnik sprzyjający działalności terrorystycznej w lotnictwie: uzasadnienie / zaprzeczenie tezy poprzez analizę przypadków.	1	

7.	Prawo lotnicze i karne zasadniczym narzędziem walki z terroryzmem lotniczym: uzasadnienie lub zaprzeczenie tak postawionej tezie na podstawie analizy przypadków.	1	2
8.	Rola służb ochrony lotnisk i służb państwowych w zapobieganiu i zwalczaniu aktów terroryzmu lotniczego: wskazanie przykładów działań tych służb – zarówno skuteczne, jak również i te tragiczne w skutkach.	1	
9.	Zasadnicze działania mające na celu przeciwdziałanie terroryzmowi lotniczemu: uzasadnienie ich stosowania na wybranych przykładach.	1	
10.	„System Chicagowski” w procesie przeciwdziałania i zwalczania terroryzmu lotniczego: omówienie systemu.	1	1
11.	Rola międzynarodowych organizacji lotniczych w procesie zapobiegania aktom terroryzmu lotniczego: wnioski poparte przykładami.	1	1
12.	Unia Europejska zasadniczym organem przeciwdziałania aktom terroryzmu lotniczego w regionie: potwierdzenie / zaprzeczenie tezy, na podstawie przykładów działań / zaniechania działań przez UE.	1	2
13.	Praktyczne zastosowanie europejskich zasad ochrony lotnictwa cywilnego: przykłady z portów lotniczych.	1	
14.	Metody i środki oceny zagrożeń: praktyczne zastosowanie na przykładzie scenariusza stworzonego przez studentów.	1	
15.	Rola i zadania państwa w procesie przeciwdziałania i zwalczania aktów terroryzmu lotniczego: sformułowanie roli i zadań i ich uzasadnienie.	1	2
16.	Krajowe dokumenty normatywne versus zapobiegania i zwalczanie aktów terroryzmu lotniczego: sformułowanie wniosków i ich uzasadnienie w oparciu o uregulowania polskiego prawa lotniczego / dokumentów normatywnych.	1	
17.	Procedury bezpieczeństwa stosowanych na pokładach statków powietrznych i w portach lotniczych: omówienie wybranych przykładów.	1	1
18.	Działalność międzynarodowych i krajowych organizacji lotniczych, służb ruchu lotniczego i służb bezpieczeństwa na rzecz ochrony działalności lotniczej: omówienie działalności z podaniem przykładów.	1	
19.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe, omówienie wyników testu, wystawienie ocen końcowych z zajęć praktycznych, podsumowanie zajęć praktycznych.	2	2
Razem zajęć praktycznych:		20	15
Łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20

Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.

Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne

Efekty uczenia się:

Kategoria	numer	Treść
Wiedza	W_01	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu miejsce i rolę nauk o bezpieczeństwie i innych dyscyplin naukowych związanych z teorią i praktyką bezpieczeństwa wpisujących się w obszar nauk społecznych oraz ich wzajemne relacje, a także ich relacje w stosunku do innych nauk przy szczególnym uwzględnieniu zagadnień terroryzmu lotniczego,
	W_02	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu teoretyczne podstawy bezpieczeństwa, w tym zagadnienia terroryzmu oraz teorie naukowe z zakresu nauk o bezpieczeństwie,

		nauk pokrewnych oraz nauk współdziałających z naukami,
	W_03	zna i rozumie w podstawowym stopniu słownictwo podstawowe i specjalistyczne z zakresu terroryzmu lotniczego, zasady i reguły gramatyczne obowiązujące w procesie komunikowania się w języku obcym, którego uczy się w ramach studiów.
umiejętności	U_01	potrafi identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane ściśle z teorią i praktyką bezpieczeństwa, w tym terroryzmu lotniczego z wykorzystaniem wiedzy interdyscyplinarnej, nabywanej w toku studiów w ramach różnych modułów i przedmiotów kształcenia,
	U_02	potrafi wykorzystywać w praktyce w podstawowym zakresie tradycyjne i nowoczesne metody, techniki i narzędzia usprawniające procesy analizy i oceny zagrożeń, m.in. tych, związanych z terroryzmem lotniczym, w tym technologie IT, pozwalające na optymalizację działania instytucji bezpieczeństwa, usprawniające procesy decyzyjne i wspomagające procesy rozwiązywania typowych i nietypowych problemów związanych z bezpieczeństwem,
	U_03	potrafi posługiwać się swobodnie podstawowymi pojęciami, faktami i różnymi informacjami o charakterze specjalistycznym w trakcie komunikowania się ze specjalistami z zakresu bezpieczeństwa, w tym terroryzmu lotniczego,
	U_04	potrafi nauczyć wystąpień ustnych w sprawach związanych z teorią i praktyką bezpieczeństwa, w tym terroryzmu lotniczego w języku polskim i obcym, takich jak np. referat, przemówienie, prezentacja multimedialna.
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do inicjowania i podejmowania działań na rzecz interesu publicznego,
	K_02	jest gotów do odpowiedzialnego wypełniania ról społeczno-zawodowych związanych z praktyką bezpieczeństwa, w tym obszarów związanych z terroryzmem lotniczym, budującego etos zawodu, który wykonuje,
	K_03	jest gotów do przygotowania do rozwijania własnego dorobku zawodowego i budowania osobistego potencjału, a także doskonalenia zawodowego zgodnie z ideą edukacji ustawicznej.

Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:

forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:	
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru oraz pracę pisemną
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru:</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>2) Praca pisemna:</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę</p>

	w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_02	70
	O2	Praca pisemna	W_03, W_04, U_04, K_03	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	Ocena końcowa = $0,7 \times O1 + 0,3 \times O2$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywność na zajęciach			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: <i>Ocena końcowa</i> = $(O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom</p>			

	<p>merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywność na zajęciach:</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny częstotliwości udziału w dyskusjach w ramach zajęć, poziomu merytorycznego wypowiedzi i krytycznego podejścia do omawianego problemu.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – student uczestniczył bardzo często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była wysoka i krytycznie podchodził do omawianego problemu; 4,5 – student uczestniczył często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była raczej wysoka i raczej krytycznie podchodził do omawianego problemu; 4,0 – student uczestniczył często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na stosunkowo dobrym poziomie i raczej krytycznie podchodził do omawianego problemu; 3,5 – student uczestniczył rzadko w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na średnim poziomie i raczej bezkrytycznie podchodził do omawianego problemu; 3,0 – student uczestniczył sporadycznie w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na niskim poziomie i bezkrytycznie podchodził do omawianego problemu; 2,0 – student nie brał udziału w dyskusjach.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_03, U_05	40	
	O2	Praca pisemna (case study)	U_02, U_04, K_01, K_03	30	
	O3	Aktywność na zajęciach	U_01, U_02, U_03, K_01	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4 \times O1 + 0,3 \times O2 + 0,3 \times O3$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciopunktowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0; 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	O _t	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, W_04, U_04, K_02, K_03	1	100
O _p	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, U_05, K_01, K_03	2		
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = \frac{O_t \times 1 + O_p \times 2}{1 + 2}$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				

uczenia się	
W_01	K1_W02
W_02	K1_W03
W_03	K1_W10
U_01	K1_U01
U_02	K1_U04
U_03	K1_U08
U_04	K1_U10
K_01	K1_K04
K_02	K1_K06
K_03	K1_K07
Wykaz literatury:	
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):	
<ul style="list-style-type: none"> • Załęski K., Compa T., terroryzm lotniczy, WSOSP, Dęblin 2012 • Aleksandrowicz T. R., Terroryzm międzynarodowy, Warszawa 2008 • Chorośnicki M., Terroryzm. Analizy i fakty, Kraków 2002 • Indeck K., Prawo karne wobec terroru, 	
B. Literatura uzupełniająca:	
<ul style="list-style-type: none"> • Europejska Konwencja o zwalczaniu terroryzmu (Dz. U. z 1996, poz. 557) • Konwencja Rady Europy o zapobieganiu terroryzmowi (Dz. U. z dn. 05.09.2008r.) 	
C. Materiały źródłowe:	
Brak	
D. Przydatne strony internetowe:	
<ul style="list-style-type: none"> • https://www.bbn.gov.pl/ • https://mswia.gov.pl/ • http://www.msz.gov.pl/pl/ • http://rcb.gov.pl/ 	
Kontakt:	
osoba do kontaktu:	Kierownik Katedry Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 840 52 03
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.7.15. Niepożądane zdarzenia lotnicze

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.7.15.	Niepożądane zdarzenia lotnicze	ZO	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	tak	VIII		
Dyscyplina:						
Nauki o bezpieczeństwie						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:			Osoby prowadzące zajęcia:			
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego			Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem na dany rok akademicki.			
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• konwersatoria	9	4				
• kolokwium zaliczeniowe	1	1				
• studiowanie literatury			10	15		
• przygotowanie do kolokwium i egzaminu			5	5		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• ćwiczenia audytoryjne	18	13				
• kolokwium zaliczeniowe	2	2				
• przygotowanie do ćwiczeń			25	30		
• przygotowanie do kolokwium i egzaminu			5	5		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
konwersatoria			ćwiczenia audytoryjne: prezentacja problemów i dylematów oraz dyskusja sposobów ich rozwiązywania, burza mózgów, konsultacje zespołowe			
• samodzielna praca studenta:			• samodzielna praca studenta:			
percepcja treści konwersatoriów, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do kolokwium, przygotowanie do egzaminu			percepcja treści zajęć, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do ćwiczeń audytoryjnych, opracowanie prezentacji multimedialnej, przygotowanie			

	do kolokwium, przygotowanie do egzaminu		
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:	Wymagania wstępne:		
<ul style="list-style-type: none"> Podstawy teorii bezpieczeństwa lotniczego 	<ul style="list-style-type: none"> Zaliczenie przedmiotu wprowadzającego 		
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać w zaawansowanym stopniu, z perspektywy teorii i praktyki bezpieczeństwa lotniczego i związanych z nim niepożądanymi zdarzeniami lotniczymi, różnego rodzaju podmioty personalne i strukturalne, w tym człowieka, jako jednostkę społeczną, grupy, organizacje, instytucje, sieci i systemy społeczne, ich wewnętrzną organizację i wzajemne relacje w różnych układach społecznych, w tym układach związanych z funkcjonowaniem systemów bezpieczeństwa lotniczego, zapoznać w zaawansowanym stopniu z regułami, normami i zasadami etycznymi, moralnymi oraz prawnymi regulującymi funkcjonowanie człowieka w jego otoczeniu społeczno-kulturowym i różnego rodzaju grupach, obowiązujące w organizacjach, instytucjach i strukturach społecznych związanych z bezpieczeństwem, w tym niepożądanymi zdarzeniami lotniczymi, a także ich znaczenie oraz wpływ na teorię i praktykę bezpieczeństwa, zapoznać w podstawowym stopniu z dylematami współczesnej cywilizacji i związanymi z jej rozwojem wyzwaniami i zagrożeniami, w tym niepożądanymi zdarzeniami lotniczymi, a także ich wpływ teorię i praktykę bezpieczeństwa. 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć wykonywać w oparciu o wiedzę teoretyczną i umiejętności praktyczne nabywane w trakcie studiów podstawowe zadania zawodowe w sposób innowacyjny i z wykorzystaniem różnych źródeł wiedzy, metod, technik i narzędzi badawczych oraz narzędzi informacyjno-komunikacyjnych (IT) w zakresie zagadnień związanych z niepożądanymi zdarzeniami lotniczymi, nauczyć przygotowywać w języku polskim, z zachowaniem reguł naukowych i gramatycznych, prac pisemnych obejmujących problematykę szeroko rozumianego bezpieczeństwa, w tym problematyki niepożądanych zdarzeń lotniczych, jak również typowych dokumentów administracyjnych i innych dokumentów związanych z praktyką bezpieczeństwa lotniczego, nauczyć przygotować wystąpienie ustne w sprawach związanych z teorią i praktyką bezpieczeństwa i niepożądanymi zdarzeniami lotniczymi w języku polskim i obcym, takie jak np. komunikat, referat, przemówienie, prezentacja multimedialna, nauczyć samodzielnego planowania i wdrażania do praktyki życiowej ideę edukacji ustawicznej w zakresie niepożądanych zdarzeń lotniczych / bezpieczeństwa lotniczego, w tym stosować różne formy, metody i techniki efektywnego uczenia się oraz metody i techniki rozwoju osobistego w sferze mentalnej i fizycznej. 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> przygotować do krytycznej oceny treści związanych z kierunkiem kształcenia, ich właściwej interpretacji i wykorzystania własnych przemyśleń zarówno w teorii jak i praktyce bezpieczeństwa, w tym niepożądanych zdarzeń lotniczych, przygotować do wypełniania zadań zawodowych w sposób fachowy i odpowiedzialny, w tym podejmowania innych wyzwań i działań na rzecz środowiska społecznego, w tym działań profilaktycznych związanych z bezpieczeństwem, w tym zapobiegania niepożądanym zdarzeniom lotniczym, przygotować do myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy zarówno w zakresie zadań podejmowanych na rzecz organizacji i instytucji w zakresie zapobiegania niepożądanym zdarzeniom lotniczym, w której znajdzie zatrudnienie, jak i zadań związanych z realizacją własnych celów życiowych, w tym rozwoju osobistego i zawodowego. 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS

1.	Zajęcia wprowadzające: zapoznanie z sylabusem – ilość godzin, praca z nauczycielem, praca studenta, cele i efekty kształcenia, treści kształcenia, organizacja zajęć, zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu.	1	1
2.	Wprowadzenie do zagadnień związanych z niepożądanymi zdarzeniami lotniczymi: Zasadnicze dokumenty globalne, regionalne i krajowe odnoszące się do niepożądanych zdarzeń lotniczych. Klasyfikacja niepożądanych zdarzeń lotniczych.	2	
3.	Modelowanie i badanie wypadków lotniczych: Komisje badania wypadków lotniczych. Podstawowe modele badania wypadków lotniczych. Modele przyczynowości i badania wypadków znajdujące zastosowanie w lotnictwie. Zasadnicze założenia odnoszące się do badania wypadków lotniczych.	1	1
4.	Bezpieczeństwo operacji lotniczych: Definicja i podział operacji lotniczych. Łańcuch przyczynowy niepożądanych zdarzeń lotniczych. Zagrożenia bezpieczeństwa operacji lotniczych wynikające z: zawodności działania załogi, nieprawidłowej współpracy w załodze, stopnia trudności zadania lotniczego, stanu statku powietrznego, stanu środowiska zadaniowego, stanu organizacji lotniczej – zarządzanie.	2	1
5.	Podstawy profilaktyki bezpieczeństwa lotniczego: Wybrane elementy profilaktyki bezpieczeństwa w organizacji lotniczej – system pozyskiwania informacji o zagrożeniach bezpieczeństwa i zdarzeniach lotniczych, badanie zdarzeń lotniczych i wykorzystanie zaleceń powypadkowych, analiza statystyczna niepożądanych zdarzeń lotniczych oraz wnioskowane na rzecz profilaktyki, działalność szkoleniowa na rzecz zapobiegania niepożądanym zdarzeniom lotniczym w organizacji lotniczej.	2	
6.	Organizacja służby bezpieczeństwa lotów lotnictwa cywilnego: Organa bezpieczeństwa lotów lotnictwa cywilnego i ich zakres kompetencyjny. Dokumentów organów bezpieczeństwa lotów. Zasady pracy organów bezpieczeństwa lotów. Organy służb bezpieczeństwa lotów lotnictwa wojskowego.	1	1
7.	Kolokwium zaliczeniowe: test zaliczeniowy, omówienie wyników testu, wystawienie ocen końcowych z zajęć teoretycznych, podsumowanie zajęć teoretycznych.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	5

zajęcia praktyczne:

numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia, treści kształcenia, organizacja zajęć, zasady zaliczenia zajęć praktycznych.	1	1
2.	Zasadnicze pojęcia z zakresu bezpieczeństwa lotniczego i wypadków lotniczych: definicje z wiązane z niepożądanymi zdarzeniami lotniczymi z przyporządkowanymi przykładami. Ogólna charakterystyka zasadniczych dokumentów normatywnych: dokumenty szczebla globalnego, regionalnego i krajowego, odnoszące się do niepożądanych zdarzeń lotniczych.	1	1
4.	Klasyfikację niepożądanych zdarzeń lotniczych: klasyfikacja z przykładami.	1	1
5.	Łańcuch przyczynowo–skutkowy niepożądanego zdarzenia lotniczego: omówienie na przykładzie jednego z opisanych w literaturze przedmiotu niepożądanych zdarzeń lotniczych.	1	
6.	Zagrożenia bezpieczeństwa operacji lotniczych: zagrożenia wynikające z: zawodności działania załogi, nieprawidłowej współpracy w załodze, stopnia trudności zadania lotniczego – omówić na podstawie przykładów.	1	1

7.	Zagrożenia bezpieczeństwa operacji lotniczych: Przykłady wynikające ze: stanu statku powietrznego, stanu środowiska zadaniowego, stanu organizacji lotniczej	1	1
8.	Państwowa Komisja Badania Wypadków Lotniczych i Komisja Badania Wypadków Lotniczych Lotnictwa Państwowego: podstawy prawne, organizacja, zasadnicze zadania.	1	
9.	Wybrane modele przyczynowości niepożądanych zdarzeń lotniczych: ogólna charakterystyka i zaproponowanie sposobu zastosowania jednego z nich w profilaktyce lotniczej.	1	2
10.	Proces badania wypadków lotniczych: Proces badania. Charakterystyka systemu pozyskiwania informacji o zagrożeniach i zdarzeniach lotniczych w lotnictwie cywilnym.	2	
11.	Zasadnicze założenia odnośnie metodyki wykorzystania źródeł informacji: zalecenia powypadkowe, analiza statystyczna niepożądanych zdarzeń lotniczych, a wnioskowanie na rzecz profilaktyki lotniczej.	2	2
12.	Miejsce i rola działalności szkoleniowej organizacji lotniczej w procesie zapobiegania niepożądanym zdarzeniom lotniczym: omówienie ze wskazaniem przykładów.	2	2
13.	Struktura organizacyjna organów bezpieczeństwa lotów lotnictwa cywilnego: organizacja i zakres kompetencyjny.	2	2
14.	Charakterystyka organów służb bezpieczeństwa lotów lotnictwa wojskowego: ogólna charakterystyka.	2	
15.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe, omówienie wyników testu, wystawienie ocen końcowych z zajęć praktycznych, podsumowanie zajęć praktycznych.	2	2
Razem zajęć praktycznych:		20	15
Łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20

Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.

Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne

Efekty uczenia się:

Kategoria	numer	Treść
Wiedza	W_01	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu, z perspektywy teorii i praktyki bezpieczeństwa lotniczego i związanych z nim niepożądanymi zdarzeniami lotniczymi, różnego rodzaju podmioty personalne i strukturalne, w tym człowieka, jako jednostkę społeczną, grupy, organizacje, instytucje, sieci i systemy społeczne, ich wewnętrzną organizację i wzajemne relacje w różnych układach społecznych, w tym układach związanych z funkcjonowaniem systemów bezpieczeństwa lotniczego,
	W_02	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu z reguły, normy i zasady etyczne, moralnymi oraz prawne regulujące funkcjonowanie człowieka w jego otoczeniu społeczno-kulturowym i różnego rodzaju grupach, obowiązujące w organizacjach, instytucjach i strukturach społecznych związanych z bezpieczeństwem, w tym niepożądanymi zdarzeniami lotniczymi, a także ich znaczenie oraz wpływ na teorię i praktykę bezpieczeństwa,
	W_03	zna i rozumie w podstawowym stopniu z dylematy współczesnej cywilizacji i związane z jej rozwojem wyzwania i zagrożenia, w tym niepożądane zdarzenia lotnicze, a także ich wpływ na teorię i praktykę bezpieczeństwa.
umiejętności	U_01	potrafi wykonywać w oparciu o wiedzę teoretyczną i umiejętności praktyczne

		nabywane w trakcie studiów podstawowe zadania zawodowe w sposób innowacyjny i z wykorzystaniem różnych źródeł wiedzy, metod, technik i narzędzi badawczych oraz narzędzi informacyjno-komunikacyjnych (IT) w zakresie zagadnień związanych z niepożądanymi zdarzeniami lotniczymi,
	U_02	potrafi przygotowywać w języku polskim, z zachowaniem reguł naukowych i gramatycznych, prac pisemnych obejmujących problematykę szeroko rozumianego bezpieczeństwa, w tym problematyki niepożądanych zdarzeń lotniczych, jak również typowych dokumentów administracyjnych i innych dokumentów związanych z praktyką bezpieczeństwa lotniczego,
	U_03	potrafi przygotować wystąpienie ustne w sprawach związanych z teorią i praktyką bezpieczeństwa i niepożądanymi zdarzeniami lotniczymi w języku polskim i obcym, takie jak np. komunikat, referat, przemówienie, prezentacja multimedialna,
	U_04	potrafi samodzielnego planowania i wdrażania do praktyki życiowej ideę edukacji ustawicznej w zakresie niepożądanych zdarzeń lotniczych / bezpieczeństwa lotniczego, w tym stosować różne formy, metody i techniki efektywnego uczenia się oraz metody i techniki rozwoju osobistego w sferze mentalnej i fizycznej.
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej oceny treści związanych z kierunkiem kształcenia, ich właściwej interpretacji i wykorzystania własnych przemyśleń zarówno w teorii jak i praktyce bezpieczeństwa, w tym niepożądanych zdarzeń lotniczych,
	K_02	jest gotów do wypełniania zadań zawodowych w sposób fachowy i odpowiedzialny, w tym podejmowania innych wyzwań i działań na rzecz środowiska społecznego, w tym działań profilaktycznych związanych z bezpieczeństwem, w tym zapobiegania niepożądanym zdarzeniom lotniczym,
	K_03	jest gotów do myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy zarówno w zakresie zadań podejmowanych na rzecz organizacji i instytucji w zakresie zapobiegania niepożądanym zdarzeniom lotniczym, w której znajdzie zatrudnienie, jak i zadań związanych z realizacją własnych celów życiowych, w tym rozwoju osobistego i zawodowego.

Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:	
forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:	
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru oraz pracę pisemną
kryteria oceny:	1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi. 2) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę,

	<p>a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, W03, U_01, U02	70
	O2	Praca pisemna	W_01, W_02, W_03, U_01, U_02, U_03, K_01, K_02, K_03	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	Ocena końcowa = $0,7 \times O1 + 0,3 \times O2$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywność na zajęciach			
kryteria oceny:	<p>1) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: <i>Ocena końcowa</i> = $(O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>2) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny</p>			

	<p>studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>3) Aktywność na zajęciach:</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny częstotliwości udziału w dyskusjach w ramach zajęć, poziomu merytorycznego wypowiedzi i krytycznego podejścia do omawianego problemu.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – student uczestniczył bardzo często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była wysoka i krytycznie podchodził do omawianego problemu; 4,5 – student uczestniczył często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była raczej wysoka i raczej krytycznie podchodził do omawianego problemu; 4,0 – student uczestniczył często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na stosunkowo dobrym poziomie i raczej krytycznie podchodził do omawianego problemu; 3,5 – student uczestniczył rzadko w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na średnim poziomie i raczej bezkrytycznie podchodził do omawianego problemu; 3,0 – student uczestniczył sporadycznie w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na niskim poziomie i bezkrytycznie podchodził do omawianego problemu; 2,0 – student nie brał udziału w dyskusjach.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01	40	
	O2	Praca pisemna (case study)	U_03, U_04, K_01	30	
	O3	Aktywność na zajęciach	U_02, K_02, K_03	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4 \times O1 + 0,3 \times O2 + 0,3 \times O3$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	O _t	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_3, U_01, K_01, K_02	1	100
	O _p	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04,, K_01, K_02, K-03	2	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = \frac{O_t \times 1 + O_p \times 2}{1 + 2}$				

Matryca efektów uczenia się dla zajęć:	
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W05
W_02	K1_W06
W_03	K1_W11
U_01	K1_U02
U_02	K1_U09
U_03	K1_U10
U_04	K1_U14
K_01	K1_K01
K_02	K1_K03
K_03	K1_K05
Wykaz literatury:	
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):	
<ul style="list-style-type: none"> • Klich E., Bezpieczeństwo lotów, ITB/PIB, Radom 2011 • Klich E., Szczygieł E., Bezpieczeństwo lotów w transporcie, ITB/PIB, Radom 2012 • Karpowicz J., Zarządzanie bezpieczeństwem w lotnictwie, WSOSP, Deblin 2011 • Kozuba J., Selected aspect of the pilot situational awareness, WSOSP, Dęblin 2013 	
B. Literatura uzupełniająca:	
<ul style="list-style-type: none"> • Podręcznik zarządzania bezpieczeństwem, ICAO, Doc. 9859, AN/ 474, Wyd.2 (3) z 2009 r. (2013r.) • Krajowy program bezpieczeństwa w lotnictwie cywilnym – Warszawa 2016 	
C. Materiały źródłowe:	

D. Przydatne strony internetowe:	
<ul style="list-style-type: none"> • https://www.ulc.gov.pl/wypadki 	
Kontakt:	
osoba do kontaktu:	Kierownik Katedry Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 840 52 03
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.7.16. System ratownictwa lotniczego w Polsce

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
Kod	Nazwa		ECTS			
S.7.16.	System ratownictwa lotniczego w Polsce	ZO	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
Praktyczny	SPS	nie	Tak	VIII		
Dyscyplina:						
Nauki o bezpieczeństwie						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:			Osoby prowadzące zajęcia:			
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego			Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem na dany rok akademicki.			
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• Konwersatoria	9	4				
• kolokwium zaliczeniowe	1	1				
• studiowanie literatury			10	15		
• przygotowanie do kolokwium i egzaminu			5	5		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• ćwiczenia audytoryjne	18	18				
• kolokwium zaliczeniowe	2	2				
• przygotowanie do ćwiczeń			25	30		
• przygotowanie do kolokwium i egzaminu			5	5		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
Konwersatoria			ćwiczenia audytoryjne: prezentacja problemów i dylematów oraz dyskusja sposobów ich rozwiązywania, burza mózgów, konsultacje zespołowe			
• samodzielna praca studenta:			• samodzielna praca studenta:			
percepcja treści konwersatoriów, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do kolokwium, przygotowanie do egzaminu			percepcja treści zajęć, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do ćwiczeń audytoryjnych, opracowanie prezentacji multimedialnej, przygotowanie			

		do kolokwium, przygotowanie do egzaminu	
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> Podstawy teorii bezpieczeństwa lotniczego. Wprowadzenie do prawa lotniczego. 		<ul style="list-style-type: none"> Zaliczenie przedmiotów wprowadzających 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać w zaawansowanym stopniu, z perspektywy teorii i praktyki bezpieczeństwa, różnego rodzaju podmioty personalne i strukturalne, w tym człowieka, jako jednostkę społeczną, grupy, organizacje, instytucje, sieci i systemy społeczne, ich wewnętrzną organizację i wzajemne relacje w różnych układach społecznych, w tym układach związanych z funkcjonowaniem systemów bezpieczeństwa, w tym systemu ratownictwa lotniczego, zapoznać w podstawowym stopniu słownictwo podstawowe i specjalistyczne, zasady i reguły gramatyczne obowiązujące w procesie komunikowania się w języku obcym, w tym w zakresie systemu ratownictwa lotniczego, którego uczy się w ramach studiów, zapoznać w podstawowym stopniu z psychologicznymi, ekonomicznymi, społecznymi, prawnymi, etycznymi, moralnymi i prakseologicznymi uwarunkowania procesu bezpieczeństwa w różnego rodzaju organizacjach, strukturach społecznych i systemach bezpieczeństwa, w tym systemie ratownictwa lotniczego. 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć posługiwać się prawidłowo w podstawowym zakresie systemami normatywnym, w tym regułami, normami i zasadami etycznymi, moralnymi oraz prawnymi związanymi ściśle z praktyką bezpieczeństwa, w tym systemu ratownictwa lotniczego, w celu rozwiązywania wybranych, złożonych problemów i realizacji typowych zadań zawodowych, nauczyć posługiwać się w swobodnie podstawowymi pojęciami, faktami i różnymi informacjami o charakterze specjalistycznym w trakcie komunikowania się ze specjalistami z zakresu bezpieczeństwa, w tym specjalistami z grupy ratownictwa lotniczego, nauczyć przygotowywać wystąpienia ustne w sprawach związanych z teorią i praktyką bezpieczeństwa w języku polskim i obcym, takie jak np. referat, przemówienie, prezentacja multimedialna, nauczyć planowania i organizacji pracy zespołów zadaniowych i specjalistycznych funkcjonujących w organizacjach i instytucjach bezpieczeństwa, w tym systemie ratownictwa lotniczego. 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> przygotować do uznawania znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z szeroko rozumianym bezpieczeństwem, w tym w odniesieniu do obszarów systemu ratownictwa lotniczego, przygotować do inicjowania i podejmowania działań na rzecz interesu publicznego, w tym w obszarach związanych z systemem ratownictwa lotniczego, przygotować do odpowiedzialnego wypełniania ról społeczno-zawodowych związanych z praktyką bezpieczeństwa budującego etos zawodu, który wykonuje. 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: zapoznanie z sylabusem – ilość godzin, praca z nauczycielem, praca studenta, cele i efekty kształcenia, treści kształcenia, organizacja zajęć, zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu.	1	2
2.	Wprowadzenie do służby ratownictwa lotniczego w Polsce (ang. Aeronautical Search and Rescue - ASAR): Podstawowe pojęcia związane z ratownictwem lotniczym. Zasadnicze dokumenty prawa lotniczego szczebla globalnego,	1	

	regionalnego i krajowego odnoszące się do zadań, organizacyjnej i działalności operacyjnej służby ratownictwa lotniczego w Polsce. Inne krajowe dokumenty normatywne – Plan Operacyjny Poszukiwania i Ratownictwa Lotniczego (Plan ASAR) i Instrukcja Wojskowego Ratownictwa Lotniczego Morskiego.		
2.	Organizacja i zadania lotniczej służby poszukiwania i ratownictwa – ASAR: Struktura organizacyjna służby ASAR oraz poziomy odpowiedzialności zadaniowej. Organizacja, przeznaczenie i zadania zasadniczych komponentów operacyjnych służby ASAR - ARCC – Warszawa oraz ARSC Warszawa i ARSC Gdynia. Miejsce polskiego komponentu ASAR w systemie międzynarodowym.	1	
3.	Siły i środki operacyjne będące w dyspozycji operacyjnej ASAR: Dyżurne siły i środki znajdujące się w stałej lub doraźnej gotowości operacyjnej do udzielenia natychmiastowej pomocy. System kierowania siłami będącymi w dyspozycji ASAR przy uwzględnieniu komponentów cywilnego i wojskowego. Międzynarodowy System Satelitarny dla Poszukiwania i Ratownictwa – System Cospas-Sarsat. Lotnicze zespoły poszukiwania i ratownictwa.	2	1
4.	Prowadzenie działań ratowniczych – wybrane zagadnienia: Dowodzenie i kontrola jednostek ASAR. Procedury alarmowania i fazy sytuacji nadzwyczajnych. Plany poszukiwań – wysiłek i obszary poszukiwań, taktyka poszukiwań z powietrza. Ratowanie rozbitków.	1	
5.	Morska służba poszukiwania i ratownictwa jako jeden z istotnych elementów wsparcia dla ASAR: Podstawy prawne. Organizacja i zasadnicze zadania SAR. Możliwości operacyjne SAR. Wyposażenie SAR. Współpraca SAR z ASAR oraz służbą poszukiwawczo ratowniczą MW i Strażą Graniczną.	1	1
6.	Służba ratownictwa lotniskowego: Podstawy prawne. Zasoby osobowe i środki będące w dyspozycji służb ratowniczo-lotniskowych. Pomoc medyczna na wypadek działań ratowniczych na lotnisku. Ogólna charakterystyka organizacji działań ratowniczych na lotnisku.	1	
7.	Kollokwium zaliczeniowe: test zaliczeniowy, omówienie wyników testu, wystawienie ocen końcowych z zajęć teoretycznych, podsumowanie zajęć teoretycznych.	2	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia, treści kształcenia, organizacja zajęć, zasady zaliczenia zajęć praktycznych.	1	2
2.	Dokumenty prawa lotniczego szczebla globalnego regionalnego i krajowego regulujące zadania, organizację i działalność operacyjną ASAR w Polsce, a w tym Plan ASAR i Instrukcja Wojskowego Ratownictwa Lotniczego: ogólna charakterystyka – ogólna charakterystyka.	2	
3.	Służba poszukiwania i ratownictwa – ASAR: Istota i charakterystyka zasadniczych komponentów szczebla operacyjnego – ARCC 1– Warszawa oraz ARSC Warszawa i ARSC Gdynia – organizacja i zadania.	2	2
4.	Zadaniowe elementy komponentów wojskowego i cywilnego oraz dyżurnych sił i środków znajdujących się w stałej i doraźnej gotowości operacyjnej do działań poszukiwawczo-ratowniczych w ramach systemu ASAR: charakterystyka i zadania.	2	
5.	System kierowania siłami będącymi w dyspozycji ASAR przy uwzględnieniu	2	2

	komponentu cywilnego i wojskowego: zakres odpowiedzialności elementów systemu.		
6.	Prowadzenie działań ratowniczych – wybrane zagadnienia: Charakterystyka Międzynarodowy System Satelitarny dla Poszukiwania i Ratownictwa – System Cospas-Sarsat. Lotnicze zespoły poszukiwani i ratownictwa. Charakterystyka systemu dowodzenia i kontroli jednostek operacyjnych systemu ASAR w czasie działań operacyjnych.	2	2
7.	Charakterystyka procedur alarmowania, faz zagrożenia oraz stopni gotowości sił i środków ratownictwa lotniczego: pojęcie, podstawowe działania sił i środków ASAR w przypadku ich wprowadzenia.	2	1
5.	Organizacja, kierowanie i zasadnicze zadania morskich służb poszukiwania i ratownictwa SAR: Charakterystyka zasadniczych jednostek SAR i ich wyposażenia. Charakterystyka zakresu i zasad współpracy SAR z ASAR, służbą poszukiwawczo ratowniczą MW i Strażą Graniczną.	2	2
6.	Służba ratownictwa lotniskowego: Służba ratownictwa lotniskowego. Wymagania w zakresie organizacji i infrastruktury służb ratowniczo – gaśniczych w porcie lotniczym oraz charakterystyka zasobów osobowych i środków ratowniczo-gaśniczych będących w dyspozycji jednego z wybranych lotnisk komunikacyjnych – np. Gdańsk Rębiechowo. Zasady organizacji i realizacji działań ratowniczo-gaśniczych na lotnisku komunikacyjnym.	3	2
7.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe, omówienie wyników testu, wystawienie ocen końcowych z zajęć praktycznych, podsumowanie zajęć praktycznych.	2	2
Razem zajęć praktycznych:		20	15
Łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
Kategoria	numer	Treść	
Wiedza	W_01	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu, z perspektywy teorii i praktyki bezpieczeństwa, różnego rodzaju podmioty personalne i strukturalne, w tym człowieka, jako jednostkę społeczną, grupy, organizacje, instytucje, sieci i systemy społeczne, ich wewnętrzną organizację i wzajemne relacje w różnych układach społecznych, w tym układach związanych z funkcjonowaniem systemów bezpieczeństwa, w tym systemu ratownictwa lotniczego,	
	W_02	zna i rozumie w podstawowym stopniu słownictwo podstawowe i specjalistyczne, zasady i reguły gramatyczne obowiązujące w procesie komunikowania się w języku obcym, w tym w zakresie systemu ratownictwa lotniczego, którego uczy się w ramach studiów,	
	W_03	zna i rozumie w podstawowym stopniu psychologicznymi, ekonomiczne, społeczne, prawne, etyczne, moralne i prakseologiczne uwarunkowania procesu bezpieczeństwa w różnego rodzaju organizacjach, strukturach społecznych i systemach bezpieczeństwa, w tym systemie ratownictwa lotniczego.	
Umiejętności	U_01	potrafi posługiwać się prawidłowo w podstawowym zakresie systemami normatywnym, w tym regułami, normami i zasadami etycznymi, moralnymi oraz prawnymi związanymi ściśle z praktyką bezpieczeństwa, w tym systemu ratownictwa lotniczego, w celu rozwiązywania wybranych, złożonych problemów i realizacji	

		typowych zadań zawodowych,
	U_02	potrafi posługiwać się w swobodnie podstawowymi pojęciami, faktami i różnymi informacjami o charakterze specjalistycznym w trakcie komunikowania się ze specjalistami z zakresu bezpieczeństwa, w tym specjalistami z grupy ratownictwa lotniczego,
	U_03	potrafi przygotowywać wystąpienia ustne w sprawach związanych z teorią i praktyką bezpieczeństwa w języku polskim i obcym, takie jak np. referat, przemówienie, prezentacja multimedialna,
	U_04	potrafi planować i organizować pracę zespołów zadaniowych i specjalistycznych funkcjonujących w organizacjach i instytucjach bezpieczeństwa, w tym systemie ratownictwa lotniczego.
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do uznawania znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z szeroko rozumianym bezpieczeństwem, w tym w odniesieniu do obszarów systemu ratownictwa lotniczego,
	K_02	jest gotów do inicjowania i podejmowania działań na rzecz interesu publicznego, w tym w obszarach związanych z systemem ratownictwa lotniczego,
	K_03	jest gotów do przygotować do odpowiedzialnego wypełniania ról społeczno-zawodowych związanych z praktyką bezpieczeństwa budującego etos zawodu, który wykonuje.
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:		
forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną	
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych	
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:		
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru oraz pracę pisemną	
kryteria oceny:	<p>3) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru:</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>4) Praca pisemna:</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają</p>	

	w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, W03, U_01, U02	70
	O2	Praca pisemna	W_01, W_02, W_03, U_01, U_02, U_03, K_01, K_02, K_03	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	Ocena końcowa = $0,7 \times O1 + 0,3 \times O2$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywność na zajęciach			
kryteria oceny:	<p>4) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: <i>Ocena końcowa</i> = $(O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>5) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się</p>			

	<p>niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>6) Aktywność na zajęciach: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny częstotliwości udziału w dyskusjach w ramach zajęć, poziomu merytorycznego wypowiedzi i krytycznego podejścia do omawianego problemu. Kryteria oceny: 5,0 – student uczestniczył bardzo często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była wysoka i krytycznie podchodził do omawianego problemu; 4,5 – student uczestniczył często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była raczej wysoka i raczej krytycznie podchodził do omawianego problemu; 4,0 – student uczestniczył często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na stosunkowo dobrym poziomie i raczej krytycznie podchodził do omawianego problemu; 3,5 – student uczestniczył rzadko w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na średnim poziomie i raczej bezkrytycznie podchodził do omawianego problemu; 3,0 – student uczestniczył sporadycznie w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na niskim poziomie i bezkrytycznie podchodził do omawianego problemu; 2,0 – student nie brał udziału w dyskusjach.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_02, U_03, U_04, U_05, K_01	40	
	O2	Praca pisemna (case study)	U_03, U_04, K_01	30	
	O3	Aktywność na zajęciach	U_02, K_02, K_03	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	<i>Ot</i>	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_3, U_01, K_01, K_02	1	100
	<i>Op</i>	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K_03	2	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = \frac{Ot \times 1 + Op \times 2}{1 + 2}$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W05				
W_02	K1_W10				
W_03	K1_W12				
U_01	K1_U06				

U_02	K1_U08
U_03	K1_U10
U_04	K1_U13
K_01	K1_K02
K_02	K1_K04
K_03	K1_K06
Wykaz literatury:	
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):	
<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa Prawo Lotnicze z dnia 03 lipca 2002 roku (Dz.U. z 2012 r., poz.933, z późn. zm.), • Załęski K., Kozuba J., Rajchel J., Bezpieczeństwo w Transporcie Lotniczym, Wyd. POLSL., Gliwice 2018, • Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 27 sierpnia 2015 roku, w sprawie służby poszukiwania i ratownictwa (Dz.U. z 2015, poz. 1547. z późn. zm.), • Plan Operacyjny Poszukiwania i Ratownictwa Lotniczego (Plan ASAR), Warszawa 2016, • MON, <i>Instrukcja Wojskowego Ratownictwa Lotniczego i Morskiego</i>, MON, Warszawa 2017 	
B. Literatura uzupełniająca:	
<ul style="list-style-type: none"> • Załącznik 12 „Poszukiwanie i ratownictwo” do Konwencji o międzynarodowym lotnictwie cywilnym, podpisana w Chicago 7 grudnia 1944 r. (Dz. U. z 1959 r. Nr 35, poz. 212 i 214, z późn. zm.), • Ustawa z dnia 3 lipca 2002 r. - Prawo lotnicze (Dz. U. z 2012 r., nr 130, poz. 1112 z późn. zm.), 	
C. Materiały źródłowe:	

D. Przydatne strony internetowe:	
<ul style="list-style-type: none"> • https://www.ulc.gov.pl • http://www.ulc.gov.pl/pl/zegluga-powietrzna/poszukiwanie-i-ratownictwo/cospas-sarsat 	
Kontakt:	
osoba do kontaktu:	Kierownik Katedry Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 840 52 03
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

1.1.4 Treści specjalistyczne w zakresie „Zabezpieczenie logistyczne portów lotniczych”

1.1.4.1 Wykaz zajęć

Grupa treści kształcenia	Nazwa zajęć/przedmiotu	Kod
Treści specjalistyczne w zakresie „Zabezpieczenie logistyczne portów lotniczych”	Podstawy logistyki	S.8.1.
	Transport i spedycja lotnicza	S.8.2.
	Instytucje i organizacje lotnicze	S.8.3.
	Bezpieczeństwo w transporcie lotniczym	S.8.4.
	Infrastruktura portu lotniczego	S.8.5.
	Logistyczna obsługa pasażera w porcie lotniczym	S.8.6.
	Organizacja obsługi naziemnej w portach lotniczych	S.8.7.
	Środki transportu lotniczego	S.8.8.
	Systemy informatyczne w zarządzaniu procesami logistycznymi w portach lotniczych	S.8.9.
	Zarządzanie relacjami z klientem - programy lojalnościowe w transporcie lotniczym	S.8.10.
	Materiały niebezpieczne w transporcie lotniczym	S.8.11.
	Technologia transportu, przeładunku i składowania w lotnictwie	S.8.12.
	Zarządzanie łańcuchem dostaw w porcie lotniczym	S.8.13.
	Zarządzanie logistyką w sytuacjach kryzysowych	S.8.14.
	Zarządzanie zasobami ludzkimi w porcie lotniczym	S.8.15.
	Symulacje procesów logistycznych w transporcie lotniczym	S.8.16.

1.1.4.2 Szczegółowy opis zajęć

S.8.1. Podstawy logistyki

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.8.1	Podstawy logistyki	E	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	tak	IV		
Dyscyplina:						
Nauki o bezpieczeństwie (60%), nauki o zarządzaniu i jakości (40%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	10	15	15	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• wykłady	8	8	-	-		
• zajęcia podsumowujące/kolokwium	1	1	-	-		
• przygotowanie pracy zaliczeniowej	-	-	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	5	5		
• przygotowanie do kolokwium i egzaminu	-	-	10	10		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	10	30	40	50	2
• ćwiczenia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia audytoryjne	18	8	-	-		
• ćwiczenia podsumowujące/kolokwium	1	1	-	-		
• przygotowanie do kolokwium i egzaminu	-	-	10	10		
• przygotowanie do ćwiczeń/przygotowanie case study/pracy pisemnej	-	-	20	30		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:		zajęcia praktyczne:				
• zajęcia z udziałem nauczycieli:		• zajęcia z udziałem nauczycieli:				
wykład informacyjny, informacja, dyskusja		ćwiczenia audytoryjne: prezentacja problemów i				

	dylematów oraz dyskusja sposobów ich rozwiązywania, konsultacje zespołowe ćwiczenia audytoryjne: zespołowe rozwiązanie problemów, proponowanie rozwiązań w obszarze logistyki, analiza istniejących rozwiązań, dyskusja		
• samodzielna praca studenta:	• samodzielna praca studenta:		
percepcja treści wykładów, sporządzanie notatek, analiza literatury, przygotowanie do kolokwium i egzaminu przedmiotu; samodzielna praca	percepcja treści zajęć, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do ćwiczeń audytoryjnych i warsztatowych, przygotowanie do kolokwium i zaliczenia przedmiotu; samodzielna praca		
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:	Wymagania wstępne:		
• podstawy zarządzania	• student zna podstawowe zagadnienia związane z zarządzaniem – zaliczył egzamin z przedmiotu		
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> • zapoznać studentów z podstawowymi pojęciami, faktami, obiektami i zjawiskami z zakresu logistyki i jej etymologii, historii logistyki, zadań logistycznych, istoty procesów magazynowo-zaopatrzeniowych, elementów infrastruktury logistycznej oraz procesów rozwoju logistyki w przemyśle i dystrybucji, ewolucji transportu wewnętrznego • zapoznać studentów w zaawansowanym stopniu z teoretycznymi podstawami logistyki, w tym na temat procesu logistycznego i jego elementów, zadań logistycznych, podziału systemów logistycznych, funkcji logistyczne i prawidłowej identyfikacji istniejących procesów logistycznych • zapoznać studentów w zaawansowanym stopniu z organizacją i zasadami funkcjonowania różnego rodzaju organizacji, instytucji i systemów logistycznych z perspektywy teorii i praktyki logistyki 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> • nauczyć studentów identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane ściśle z pojęciem logistyka z wykorzystaniem wiedzy nabytej w ramach realizacji przedmiotu • nauczyć ich krytycznego korzystania z literatury i innych materiałów źródłowych pozwalających na analizę zjawisk i procesów wpisujących się merytorycznie w procesów logistycznych • nauczyć posługiwać się w swobodnie podstawowymi pojęciami, faktami i różnymi informacjami o charakterze specjalistycznym w trakcie komunikowania się ze specjalistami z zakresu logistyki • nauczyć ich samodzielnie planować i organizować pracę samokształceniową z wykorzystaniem literatury i materiałów źródłowych 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> • uczyć studentów sposobu krytycznej analizy tekstów literatury i materiałów źródłowych obejmujących obszar logistyki • wskazać studentom jakie jest znaczenie wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych dotyczących prawidłowego postrzegania procesów logistycznych • jest gotów do stosowania zasad etycznych i moralnych w działaniach związanych z uzyskaną wiedzą z zakresu logistyki rozwijać u studentów wrażliwość społeczną i przygotować ich do stosowania zasad etycznych i moralnych 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu.	1	1
2.	Podstawy wiedzy o logistyce: definicja logistyki i jej etymologia; historia logistyki; rozwój logistyki w przemyśle i dystrybucji; ewolucja transportu wewnętrznego; łańcuch transportowo-magazynowy wyrobów - logistyka w skali makro oraz mikro, teoria zapasów i magazynowania, prognozowanie.	2	2

3.	Proces logistyczny i jego elementy składowe: system logistyczny i jego elementy; pojęcie zadania logistycznego; podział systemów logistycznych; funkcje logistyczne.	2	2
4.	Logistyczna obsługa klienta: elementy logistycznej obsługi klienta; wskaźniki poziomu logistycznej obsługi klienta; strategie obsługi klienta.	2	2
5.	Centra logistyczne i ich wyposażenie: definicja; infrastruktura; zakres usług; outsourcing procesów logistycznych; centra logistyczne w Polsce i na świecie.	2	2
6.	Zajęcia podsumowujące: : kolokwium zaliczeniowe, podsumowanie zajęć.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	10
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia, treści kształcenia, organizacja zajęć, zasady zaliczenia zajęć praktycznych.	1	1
2.	Magazynowanie i transport: magazynowanie i transport jako kluczowe czynniki działalności logistycznej, charakterystyka metod i ich zastosowanie w przykładach.	4	1,5
3.	Projektowanie sieci logistycznych: zadania i cele projektowania; otoczenie zakładu produkcyjnego; charakterystyka wybranych obiektów magazynowych w sieci logistycznej przedsiębiorstw, kombinowana struktura sieci logistycznej - dyskusja	4	2
4.	Logistyczna obsługa klienta: strategie logistyczne obsługi klienta na wybranych przykładach; poziom obsługi klienta; a jego rentowność i lojalność, standardy obsługi klienta - identyfikacja i mierniki: wydajność, terminowość, wykorzystanie zasobów, obsługa innych działań – reklamacje; dyskusja.	4	2
5.	Zadanie logistyczne – dla przedsiębiorstwa produkcyjnego i dystrybucyjnego (case study): organizacja struktury logistycznej w przedsiębiorstwie - istota i zadania systemu logistycznego w przedsiębiorstwie; układy transportowe w przepływach ładunków; metody prezentacji i zapisu przepływu ładunków; wykres synoptyczny; karta procesu przepływu – praca w grupach	4	2
6.	Podstawy wymiarowania procesów i systemów logistycznych: nakłady i koszty w logistyce; nowoczesne koncepcje logistyki; logistyka ekonomicznie uzasadniona; miejsce powstawania kosztów logistycznych; koszty procesów logistycznych - przykłady.	2	0,5
11.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe, podsumowanie zajęć.	1	1
Razem zajęć praktycznych:		20	10
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	Treść	
wiedza	W_01	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu podstawowe pojęcia, fakty, obiekty i zjawiska z zakresu logistyki i wchodzących w jej zakres subdyscyplin oraz innych dziedzin nauki i dyscyplin naukowych z obszaru nauk społecznych, w tym etymologię i historię logistyki, zadania logistyczne, istotę procesów magazynowo-zaopatrzeniowych, elementy infrastruktury logistycznej oraz procesy rozwoju logistyki w przemyśle i dystrybucji, ewolucji transportu wewnętrznego	
	W_02	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu teoretyczne podstawy logistyki, w tym na temat procesu logistycznego i jego elementów, zadania logistycznego, podziału systemów logistycznych, funkcji logistyczne i prawidłowej identyfikacji istniejących procesów logistycznych	

	W_03	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu organizację i zasady funkcjonowania różnego rodzaju organizacji, instytucji i systemów logistycznych z perspektywy teorii i praktyki logistyki		
umiejętności	U_01	potrafi identyfikować i wyjaśniać podstawowe procesy związane z pojęciem logistyka z wykorzystaniem wiedzy nabytej w ramach realizacji przedmiotu		
	U_02	potrafi w sposób krytyczny korzystać ze źródłowej literatury w celu analizy procesów wpisujących się w obszar logistyki		
	U_03	posługiwać się w swobodnie podstawowymi pojęciami, faktami i różnymi informacjami o charakterze specjalistycznym w trakcie komunikowania się ze specjalistami z zakresu logistyki		
	U_04	potrafi samodzielnie planować i organizować pracę samokształceniową z wykorzystaniem literatury i materiałów źródłowych		
kompetencje społeczne	K_01	jest przygotowany do krytycznej analizy tekstów literatury i materiałów źródłowych obejmujących obszar logistyki		
	K_02	potrafi uznawać znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych dotyczących logistyki		
	K_03	potrafi stosować zasady etyczne i moralne w działaniach związanych z uzyskaną wiedzą z zakresu logistyki		
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:				
forma zaliczenia:	egzamin			
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz z egzaminu			
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:				
forma oceny końcowej:	ocena za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru			
kryteria oceny:	7) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, W_03, K_01, K_02, K_03	100
sposób wyliczenia oceny końcowej:	Ocena końcowa z zajęć teoretycznych (O_t) = O_1			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym (do wyboru: referat, raport dotyczący wąskiego problemu, wystąpienie obejmujące wąskie zagadnienie z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej, wystąpienie obejmujące wąskie zagadnienie w formie ustnej).			
kryteria oceny:	7) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi			

	<p>udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>8) samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej zleconego zadania.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 4,0 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 3,5 – student wykonał zadanie nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 3,0 – student wykonał zadanie w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 2,0 – student nie wykonał zadania</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K_03	60
	O2	samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K_03	40
sposób zaliczenia i forma egzaminu:				
forma egzaminu:	egzamin pisemny z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru			
forma oceny końcowej:	ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę			
kryteria oceny:	5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się w trakcie egzaminu:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	Oe	test pisemny	wszystkie efekty	100
sposób wyliczenia oceny końcowej:	<i>Ocena końcowa = Oe</i>			
sposób zaliczenia przedmiotu:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za egzamin oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne			

kryteria oceny:	7) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS. 8) Ocena za egzamin zgodnie z przyjętymi kryteriami.				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	Oe	egzamin	wszystkie efekty		50
	Ot	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, K_01, K_02, K_03	1	50
	Op	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K_03	2	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,5Oe + 0,5\left(\frac{Ot \times 1 + Op \times 2}{1 + 2}\right)$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01				
W_02	K1_W03				
W_03	K1_W07				
U_01	K1_U01				
U_02	K1_U03				
U_03	K1_U08				
U_04	K1_U14				
K_01	K1_K01				
K_02	K1_K02				
K_03	K1_K08				
Wykaz literatury:					
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):					
<ul style="list-style-type: none"> • Baran, Maciejczak, Pietrzak, Rokicki, Wicki, <i>Logistyka – wybrane zagadnienia</i>. Wyd. SGGW, Warszawa, 2008. • Beier F. J., Rutkowski K., <i>Logistyka</i>, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 2000. • Bozarth C., Handfield R. B., <i>Wprowadzenie do zarządzania operacjami i łańcuchem dostaw</i>, Wyd. HELION, Gliwice 2007. • Coyle J.J., Bardi E.J., Langley C.J., <i>Zarządzanie logistyczne</i>, PWE, Warszawa 2002. • Pfohl H. Ch., <i>Systemy logistyczne. Podstawy organizacji i zarządzania</i>, Instytut Logistyki i Magazynowania, Poznań 1998. • Gołemska E. (red.), <i>Kompendium wiedzy o logistyce</i>, PWN, Warszawa-Poznań 1999. 					
B. Literatura uzupełniająca:					
<ul style="list-style-type: none"> • Długosz J. (red.), <i>Nowoczesne technologie w logistyce</i>. PWE, Warszawa 2009 • Fertsch M., <i>Podstawy zarządzania przepływem materiałów w przykładach</i>. Wyd. ILiM, Poznań 2003 • Skowronek Cz., Sarjusz-Wolski Z., <i>Logistyka w przedsiębiorstwie</i>. PWE, Warszawa 2008 • Sołtysik M., <i>Zarządzanie logistyczne</i>. Wyd. Akademii Ekonomicznej w Katowicach, Katowice 2003 • Taylor G.D., <i>Logistics Engineering Handbook</i>. CRC Press, Boca Raton 2008 					
C. Materiały źródłowe:					

- Chartered Institute of Logistics and Transport - International
- The Global Institute of Logistics
- Logistics & Supply Chain - Technology Best Practice Handbook

D. Przydatne strony internetowe:

- <https://www.logistyka.net.pl/>
- <https://e-logistyka.pl/>
- <https://logistyczny.com/>
- <http://www.logistyka.best4u.pl/>
- <https://www.czasopismologistyka.pl/>

Kontakt:

osoba do kontaktu:	Kierownik Katedry Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 840 52 03
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.8.2. Transport i spedycja lotnicza

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
Kod	nazwa					
S.8.2.	Transport i spedycja lotnicza	ZO	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	tak	IV		
Dyscyplina:						
Nauki o bezpieczeństwie (90%), Inżynieria lądowa i transport (10%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	10	15	15	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• konwersatorium	8	8	-	-		
• zajęcia podsumowujące/kolokwium	1	1	-	-		
• przygotowanie pracy zaliczeniowej	-	-	5	5		
• studiowanie literatury	-	-	5	5		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	5	5		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	10	30	40	50	2
• ćwiczenia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia audytoryjne/warsztaty	18	8	-	-		
• ćwiczenia podsumowujące/kolokwium	1	1	-	-		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	20		
• przygotowanie do ćwiczeń/przygotowanie case study/pracy pisemnej	-	-	20	20		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
konwersatorium informacyjne, informacja, dyskusja			ćwiczenia audytoryjne i warsztatowe: prezentacja problemów i dylematów oraz dyskusja sposobów ich rozwiązywania, burza mózgów, konsultacje zespołowe			

<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 		<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 	
<p>percepcja treści konwersatoriów, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie pracy zaliczeniowej, przygotowanie do kolokwium i zaliczenia przedmiotu;</p>		<p>percepcja treści zajęć, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do ćwiczeń audytoryjnych, przygotowanie do kolokwium i zaliczenia przedmiotu;</p>	
<p>Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:</p>			
<p>Przedmioty wprowadzające:</p>		<p>Wymagania wstępne:</p>	
<ul style="list-style-type: none"> podstawy zarządzania 		<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia związane z podstawami zarządzania – zaliczył pozytywnie egzamin z przedmiotu 	
<p>Cele przedmiotu:</p>			
<p>w zakresie wiedzy:</p>			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów z podstawowymi pojęciami, faktami i zagadnieniami merytorycznymi z zakresu transportu i spedycji lotniczej zapoznać ich z jednostkowymi i zbiorowymi podmiotami, organizacjami i instytucjami funkcjonującymi w transporcie lotniczym zapoznać ich z istotą procesów zarządzania bezpieczeństwem transportu i spedycji lotniczej w układzie międzynarodowym, w państwie, w systemie i instytucjach odpowiedzialnych za bezpieczeństwo na różnych poziomach strukturalnych i w różnych obszarach przedmiotowych związanych z realizacją zadań na rzecz bezpieczeństwa zapoznać ich z dylematami współczesnej cywilizacji związanymi z wyzwaniem i zagrożeniami bezpieczeństwa transportu i spedycji lotniczej 			
<p>w zakresie umiejętności:</p>			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć studentów identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane ściśle z teorią i praktyką transportu i spedycji lotniczej z wykorzystaniem wiedzy nabytej w ramach realizacji przedmiotu nauczyć ich krytycznego korzystania z literatury i innych materiałów źródłowych pozwalających na analizę zjawisk i procesów wpisujących się merytorycznie w problematykę transportu i spedycji lotniczej nauczyć ich przygotowania w języku polskim prac pisemnych obejmujących problematykę transportu i spedycji lotniczej nauczyć ich samodzielnie planować i organizować pracę samokształceniową z wykorzystaniem literatury i materiałów źródłowych, 			
<p>w zakresie kompetencji społecznych:</p>			
<ul style="list-style-type: none"> uczyć studentów sposobu krytycznej analizy tekstów literatury i materiałów źródłowych obejmujących problematykę transportu i spedycji lotniczej wskazać studentom jakie jest znaczenie wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych dotyczących bezpieczeństwa transportu i spedycji lotniczej rozwijać u studentów potrzebę wypełniania zadań zawodowych w sposób fachowy i odpowiedzialny, w tym podejmowania innych wyzwań i działań na rzecz transportu i spedycji lotniczej 			
<p>Treści kształcenia:</p>			
<p>zajęcia teoretyczne:</p>			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia konwersatorium i przedmiotu.	1	1
2.	Podstawy transportu lotniczego: system transportowy; środki transportu uczestniczące w usłudze transportowej; infrastruktura transportowa wykorzystana podczas usługi transportowej; ludzie którzy są odpowiedzialni za funkcjonowanie składowych systemu transportowego; zasady i reguły określające sposób organizacji przemieszczania ludzi i ładunków w czasie i przestrzeni.	2	2

3.	Transport intermodalny i multimodalny: cechy transportu intermodalnego; multimodalnego i kombinowanego; środki transportu w przewozach intermodalnych; systemy transportu intermodalnego; infrastruktura w przewozach intermodalnych; przewozy w transporcie multimodalnym; środki transportu multimodalnego.	2	2
4.	Czynniki charakteryzujące popyt w transporcie lotniczym: liczba mieszkańców; skupiska ludności wokół ośrodka; funkcja ośrodków; zamożność społeczeństwa; odległość pomiędzy portami lotniczymi; ruch migracyjny; komunikacja tranzytowa.	2	2
5.	Organizowanie zadań transportowych: ogólne zasady planowania przewozów z naciskiem na kwestie bezpieczeństwa; zasady obowiązujące podczas planowania przewozów; formowanie ładunków i transportu; rodzaje opakowań wg różnych kryteriów; dokumenty przewozowe.	2	2
6.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	10
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych.	1	1
2.	Transport i spedycja lotnicza: istota transportu i spedycji lotniczej; podstawowa terminologia stosowana w transporcie i spedycji lotniczej; prawa regulujące zasady przewozów lotniczych; konkurencja rynkowa w obszarze przewozów lotniczych – dyskusja.	2	0,5
3.	Polityka transportowa Unii Europejskiej: liberalizacja i deregulacja rynku transportu lotniczego; sieć TEN-T; polityka wspólnoty w rozwoju gałęzi transportu jako polityczne zagrożenia bezpieczeństwa transportu lotniczego; problemy polskiego systemu transportowego – dyskusja.	2	0,5
4.	Outsourcing w transporcie lotniczym: typy; zalety i wady outsourcingu; formy outsourcingu; cele outsourcingu; kryteria wyboru przewoźnika; proces zakupu usług transportowych; strategia konkurowania; strategie cenowe – dyskusja.	2	1
5.	Spedycja: początki spedycji; rodzaje i specyfika działalności; działalność spedycyjna; pojęcie spedytora czystego i mieszanego; proces spedycyjny; spedycja międzynarodowa – dyskusja.	2	1
6.	Spedytor: spedytor – czynności; zadania; funkcje; konwencje; umowy; regulamin pracy spedytora.	2	1
7.	Przewóz ładunków specjalnych i niebezpiecznych: istota przewozów specjalnych; transport ładunków niebezpiecznych; zasady obowiązujące podczas przewozu materiałów niebezpiecznych; umowy dotyczące przewozu materiałów niebezpiecznych – dyskusja.	2	1
8.	Ekonomiczne aspekty bezpieczeństwa transportu i spedycji lotniczej: istota bezpieczeństwa ekonomicznego w wymiarze lotniczym; transport lotniczy w kontekście bezpieczeństwa ekonomicznego; terroryzm jako problemy bezpieczeństwa wykonywanych operacji lotniczych – dyskusja.	2	1
9.	Usługi transportowo – spedycyjne w świetle kodeksu handlowego: działalność gospodarcza; pełnomocnictwo handlowe; prawo rzeczowe; prawa zatrzymania; zobowiązania – dyskusja.	2	1
10.	Międzynarodowe organizacje spedytorów: Polska Izba Spedycji i Logistyki (PISiL); Międzynarodowe Zrzeszenie Spedytorów (FIATA); Europejska Federacja Spedytorów (CLECAT); Międzynarodowe organizacje związane z rynkiem spedycyjnym, np.: EFTA; EPAL; Eurocontrol – dyskusja.	2	1
11.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe	1	1

Razem zajęć praktycznych:		20	10
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	Treść	
wiedza	W_01	zna podstawowe pojęcia, fakty i zagadnienia merytoryczne wpisujące się w problematykę transportu i spedycji lotniczej	
	W_02	zna jednostkowe i zbiorowe podmioty odpowiedzialne za transport i spedycję lotniczą	
	W_03	zna i rozumie reguły, normy i zasady etyczne oraz nowoczesne procesy zarządzania stosowane w transporcie i spedycji, a także wykorzystywanie nowych technologii IT	
	W_04	zna dylematy współczesnej cywilizacji związane z wyzwaniami i zagrożeniami bezpieczeństwa transportu i spedycji lotniczej	
umiejętności	U_01	potrafi identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane ściśle z teorią i praktyką bezpieczeństwa transportu i spedycji lotniczej z wykorzystaniem wiedzy nabytej w ramach realizacji przedmiotu	
	U_02	potrafi w sposób krytyczny korzystać z literatury i innych materiałów źródłowych w celu analizy zjawisk i procesów wpisujących się merytorycznie w problematykę bezpieczeństwa transportu i spedycji lotniczej	
	U_03	potrafi posługiwać się podstawowymi przepisami prawa krajowego i międzynarodowego obejmującego problematykę transportu i spedycji lotniczej	
	U_04	potrafi przygotować w języku polskim pracę pisemną obejmującą problematykę transportu i spedycji lotniczej	
	U_05	potrafi samodzielnie planować i organizować pracę samokształceniową z wykorzystaniem literatury i materiałów źródłowych	
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej analizy tekstów literatury i materiałów źródłowych obejmujących problematykę transportu i spedycji lotniczej	
	K_02	jest gotów do uznania znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych dotyczących transportu i spedycji	
	K_03	ma rozwiniętą wrażliwość społeczną i jest gotów do stosowania zasad etycznych i moralnych w działaniach związanych z ochroną spedycji lotniczej przed skutkami różnego rodzaju zagrożeń mających miejsce w transporcie lotniczym	
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:			
forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną		
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych		
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:			
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru oraz pracę pisemną		
kryteria oceny:	<p>5) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru:</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>6) Praca pisemna:</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę</p>		

	<p>oceny strony formalnej i merytorycznej pracy.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_02	70
	O2	Praca pisemna	W_03, W_04, U_04, K_03	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	Ocena końcowa = $0,7 \times O1 + 0,3 \times O2$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywność na zajęciach			
kryteria oceny:	<p>13) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $Ocena\ końcowa = (O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>14) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom</p>			

	<p>merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>15) Aktywność na zajęciach:</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny częstotliwości udziału w dyskusjach w ramach zajęć, poziomu merytorycznego wypowiedzi i krytycznego podejścia do omawianego problemu.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – student uczestniczył bardzo często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była wysoka i krytycznie podchodził do omawianego problemu; 4,5 – student uczestniczył często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była raczej wysoka i raczej krytycznie podchodził do omawianego problemu; 4,0 – student uczestniczył często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na stosunkowo dobrym poziomie i raczej krytycznie podchodził do omawianego problemu; 3,5 – student uczestniczył rzadko w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na średnim poziomie i raczej bezkrytycznie podchodził do omawianego problemu; 3,0 – student uczestniczył sporadycznie w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na niskim poziomie i bezkrytycznie podchodził do omawianego problemu; 2,0 – student nie brał udziału w dyskusjach.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	Ip.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_03, U_05	40	
	O2	Praca pisemna (case study)	U_02, U_04, K_01, K_03	30	
	O3	Aktywność na zajęciach	U_01, U_02, U_03, K_01	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4 \times O1 + 0,3 \times O2 + 0,3 \times O3$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciopunktowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	Ip.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	O _t	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, W_04, U_04, K_02, K_03	1	100
	O _p	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, U_05, K_01, K_03	2	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = \frac{O_t \times 1 + O_p \times 2}{1 + 2}$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					

numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W01, K1W_03
W_02	K1_W03, K1_W05
W_03	K1_W06, K1_W09
W_04	K1_W11
U_01	K1_U01
U_02	K1_U03, K1_U05
U_03	K1_U07
U_04	K1_U09
U_05	K1_U14
K_01	K1_K01
K_02	K1_K02
K_03	K1_K06, K1_K08

Wykaz literatury:

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

- Kacperczyk R., *Transport i spedycja cz.1 i cz. 2*, Difin, Warszawa 2010.
- Koliński A., Stajniak A. red. nauk., *Efektywność procesów transportowych. Współczesne problemy i trendy rozwoju*, SPATIUM, 2016.
- Rydzkowski W, Wojewódzki – Król K., *Transport, problemy transportu w rozszerzonej UE*, PWN, Warszawa 2010.
- Smyk S., *Obsługa logistyczna*, AON, Warszawa 2016.

B. Literatura uzupełniająca:

- Andrzejczyk P. Fajfer P., *Branża TSL w przykładach i ćwiczeniach*, Instytut Logistyki i Magazynowania, 2016.
- Skuza L., Wojciechowska-Piskorska H., *BHP przy magazynowaniu*, Ośrodek Doradztwa i Doskonalenia Kadr, 2001.

C. Materiały źródłowe:

- DGR – zbiór przepisów regulujących sposób przewozu drogą lotniczą materiałów niebezpiecznych
- Konwencja chicagowska 1944
- Konwencja warszawska 1929
- PRAWO LOTNICZE (Ustawa z dnia 3.07.2002 r. Prawo lotnicze)

D. Przydatne strony internetowe:

- <http://www.logistyka.net.pl/bank-wiedzy/transport-i-spedycja>
- <https://www.e-bit.edu.pl/wydawnictwa>

Kontakt:

osoba do kontaktu: Kierownik Katedry Bezpieczeństwa Narodowego

telefon: 59 840 52 03

e-mail: sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.8.3. Instytucje i organizacje lotnicze

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	Nazwa					
S.8.3.	Instytucje i organizacje lotnicze	ZO	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	Nie	tak	IV		
Dyscyplina:						
Nauki o bezpieczeństwie (90%), Nauki prawne (10%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	0,5	-	-		
• konwersatoria	8	3,5	-	-		
• zajęcia podsumowujące/kolokwium	1	1	-	-		
• przygotowanie pracy zaliczeniowej	-	-	5	5		
• studiowanie literatury	-	-	5	5		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	5	10		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	10	30	40	50	2
• ćwiczenia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia audytoryjne	8	4	-	-		
• ćwiczenia warsztatowe	10	4	-	-		
• ćwiczenia podsumowujące/kolokwium	1	1	-	-		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	15	20		
• przygotowanie do ćwiczeń/przygotowanie case study/pracy pisemnej	-	-	15	20		
łącznie:	30	15	45	60	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:		zajęcia praktyczne:				
• zajęcia z udziałem nauczycieli:		• zajęcia z udziałem nauczycieli:				
Konwersatorium informacyjne, informacja, dyskusja		ćwiczenia audytoryjne i warsztatowe: prezentacja problemów i dylematów oraz dyskusja sposobów ich				

	rozwiązywania, burza mózgów, konsultacje zespołowe		
<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 		
percepcja treści konwersatoriów, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie pracy zaliczeniowej, przygotowanie do kolokwium i zaliczenia przedmiotu	percepcja treści zajęć, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do ćwiczeń audytoryjnych i warsztatowych, przygotowanie do kolokwium i zaliczenia przedmiotu		
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:	Wymagania wstępne:		
<ul style="list-style-type: none"> Institucje bezpieczeństwa narodowego 	<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia związane instytucjami bezpieczeństwa narodowego – zaliczył pozytywnie egzamin z przedmiotu 		
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów z podstawowymi pojęciami, faktami i zagadnieniami merytorycznymi z zakresu administracji lotniczej zapoznać ich z teoretycznymi podstawami dotyczącymi roli instytucji i organizacji lotniczych ze szczególnym uwzględnieniem koncepcji <i>sms</i>, a także określić miejsce bezpieczeństwa lotniczego w ich strukturze. zapoznać ich z jednostkowymi i zbiorowymi podmiotami lotniczymi oraz stojącymi przed nimi wyzwaniami i zagrożeniami wpisującymi się w ekologię i społeczno-kulturową przestrzeń bezpieczeństwa zapoznać ich z regułami, normami i zasadami etycznymi, moralnymi oraz prawnymi związanymi z bezpieczeństwem lotnictwa w jego otoczeniu ekologicznym i społeczno-kulturowym ze szczególnym zwróceniem uwagi na kwestie dotyczące funkcjonowania instytucji i organizacji lotniczych oraz uregulowań międzynarodowego prawa lotniczego zapoznać ich z dylematami współczesnej cywilizacji związanymi z wyzwaniami i zagrożeniami bezpieczeństwa lotniczego 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć studentów identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane ściśle z teorią i praktyką nadzoru nad bezpieczeństwem lotniczym przez instytucje i organizacje do tego wyznaczone z wykorzystaniem wiedzy nabytej w ramach realizacji przedmiotu nauczyć ich przygotowywać wystąpienia ustne w sprawach związanych z teorią i praktyką bezpieczeństwa zapewnianego przez instytucje i organizacje lotnicze w języku polskim i obcym, takie jak np. komunikat, informacja dla prasy, oświadczenie, referat, przemówienie, prezentacja multimedialna nauczyć się posługiwania podstawowymi przepisami prawa krajowego i międzynarodowego obejmującego problematykę funkcjonowania instytucji i organizacji lotniczych w aspekcie analizy zjawisk i procesów związanych z bezpieczeństwem transportu lotniczego nauczyć ich przygotowania w języku polskim prac pisemnych obejmujących problematykę organizacji pracy w strukturach lotniczych nauczyć ich samodzielnie planować i organizować pracę samokształceniową z wykorzystaniem literatury i materiałów źródłowych 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> uczyć studentów krytycznej oceny treści związanych z zasadnością funkcjonowania instytucji i organizacji lotniczych wskazać studentom narzędzia i pobudzać ich kreatywność do samodzielnego myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy zarówno w zakresie zadań podejmowanych na rzecz instytucji i organizacji lotniczych jak i zadań związanych z realizacją własnych celów rozwijać u studentów wrażliwość społeczną i przygotować ich do stosowania zasad etycznych i moralnych w działaniach związanych z pracą w instytucjach i organizacjach lotniczych 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS

1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu.	1	0,5
2.	Podstawy wiedzy o instytucjach i organizacjach lotniczych: w świetle ogólnej teorii bezpieczeństwa lotniczego; światowe i europejskie organizacje lotniczego; nadzór nad poczuciem bezpieczeństwa w transporcie lotniczym; struktura organizacyjna lotnictwa polskiego.	2	0,5
3.	Geneza transportu lotniczego: Istota transportu lotniczego kiedyś i dzisiaj; specyfika usług; aspekty prawne ustalane i wdrażane przez instytucje i organizacje lotnicze.	2	1
4.	Lotnictwo a środowisko: samolot a środowisko naturalne - aspekty teoretyczne i historyczne; istota bezpieczeństwa ekologicznego w perspektywie rozwoju lotnictwa; współczesne globalne problemy ekologiczne i ich konsekwencje dla bezpieczeństwa środowiska poruszane przez organizacje lotnicze.	2	1
5.	Certyfikacja i szkolenia w lotnictwie: tworzenie; administrowanie; wdrażanie; audyty organizowane przez instytucje nadzoru lotniczego.	2	1
6.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych.	1	0,5
2.	Funkcjonowanie instytucji i organizacji lotniczych: podstawowe pojęcia nt. organizacji jako struktury lotniczej; polityka organizacji lotniczej; kultura organizacji zgodnie z koncepcją sms – kultura bezpieczeństwa w lotnictwie - dyskusja.	2	0,5
3.	Polityczne aspekty bezpieczeństwa w lotnictwie: bezpieczeństwo polityczne z perspektywy bezpieczeństwa lotniczego; polityczne zagrożenia bezpieczeństwa lotniczego; rola instytucji i organizacji lotniczych w zapewnieniu bezpieczeństwa w lotnictwie – dyskusja.	2	1
4.	Organizacje i instytucje lotnicze międzynarodowe: ICAO; IATA; EASA; Eurocontrol; Europejska Konferencja Lotnictwa Cywilnego – dyskusja.	2	1
5.	Struktura administracyjna lotnictwa w Polsce: odpowiednie Ministerstwo ds. transportu; Urząd Lotnictwa Cywilnego; Państwowa Agencja Żeglugi Powietrznej; Państwowa Komisja Badania Wypadków Lotniczych.	2	1
6.	Wybrane podmioty lotnicze z kapitałem państwa: PPL; PPL – LOT; LS; PAŻP - dyskusja.	2	1
7.	Ekonomiczne aspekty bezpieczeństwa lotniczego: istota bezpieczeństwa ekonomicznego w wymiarze lotniczym; źródła dochodów instytucji i organizacji lotniczych i ich zróżnicowanie; konkurencja i dynamika na rynku lotniczym jako problemy bezpieczeństwa operacji lotniczych; czas jako jeden z czynników determinujący bezpieczeństwo operacji lotniczych – dyskusja.	2	1
8.	Komercyjne linie lotnicze na zliberalizowanym rynku: charakterystyka linii lotniczych funkcjonujących w formule - low cost; czarter; hybryda- dyskusja.	2	1
9.	Agent handlingowy: struktura i kategorie wykonywanych usług lotniczych – dyskusja.	2	1
10.	General Aviation: struktura i obsługa lotnictwa ogólnego.	2	1
11.	Zajęcia podsumowujące: prace zaliczeniowe nt. związany z przedmiotem.	1	1
Razem zajęć praktycznych:		20	10

łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	15
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	Treść	
wiedza	W_01	zna podstawowe pojęcia, fakty i zagadnienia merytoryczne wpisujące się w problematykę bezpieczeństwa lotniczego w instytucjach i organizacji lotniczych	
	W_02	zna jednostkowe i zbiorowe podmioty zapewniające bezpieczeństwo lotnicze oraz stojące przed nimi wyzwaniem i zagrożeniami wpisujące się w ekologiczną i społeczno-kulturową przestrzeń bezpieczeństwa	
	W_03	zna reguły, normy i zasady etyczne, moralne oraz prawne związane z bezpieczeństwem człowieka w obszarze lotniczym, a w szczególności kwestie praw człowieka oraz uregulowań międzynarodowego dotyczących przewozów lotniczych	
	W_04	zna dylematy współczesnej cywilizacji związane z wyzwaniami i zagrożeniami bezpieczeństwa lotniczego w instytucjach i organizacjach branżowych	
umiejętności	U_01	potrafi identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane ściśle z teorią i praktyką bezpieczeństwa lotniczego z wykorzystaniem wiedzy nabytej w ramach realizacji przedmiotu	
	U_02	potrafi w sposób krytyczny korzystać z literatury i innych materiałów źródłowych w celu analizy zjawisk i procesów wpisujących się merytorycznie w problematykę bezpieczeństwa lotniczego w instytucjach i organizacjach lotniczych	
	U_03	potrafi posługiwać się podstawowymi przepisami prawa krajowego i międzynarodowego obejmującego problematykę praw pasażera i międzynarodowych ustaleń w aspekcie analizy zjawisk i procesów związanych z bezpieczeństwem lotnictwa	
	U_04	potrafi przygotować w języku polskim pracę pisemną obejmującą problematykę bezpieczeństwa lotniczego w instytucjach i organizacjach branżowych	
	U_05	potrafi samodzielnie planować i organizować pracę samokształceniową z wykorzystaniem literatury i materiałów źródłowych,	
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej analizy tekstów literatury i materiałów źródłowych obejmujących problematykę bezpieczeństwa lotniczego w instytucjach i organizacjach branżowych	
	K_02	jest gotów do uznania znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych dotyczących bezpieczeństwa lotniczego	
	K_03	ma rozwiniętą wrażliwość społeczną i jest gotów do stosowania zasad etycznych i moralnych w działaniach związanych z ochroną lotnictwa przed skutkami różnego rodzaju zagrożeń terrorystycznych	
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:			
forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną		
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych		
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:			
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru oraz pracę pisemną		
kryteria oceny:	7) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi;		

	<p>3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>8) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_02	70
	O2	Praca pisemna	W_03, W_04, U_04, K_03	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	Ocena końcowa = $0,7 \times O1 + 0,3 \times O2$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywność na zajęciach			
kryteria oceny:	<p>16) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: <i>Ocena końcowa</i> = $(O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>17) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez</p>			

wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.

18) Aktywność na zajęciach:

Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny częstotliwości udziału w dyskusjach w ramach zajęć, poziomu merytorycznego wypowiedzi i krytycznego podejścia do omawianego problemu.

Kryteria oceny: 5,0 – student uczestniczył bardzo często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była wysoka i krytycznie podchodził do omawianego problemu; 4,5 – student uczestniczył często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była raczej wysoka i raczej krytycznie podchodził do omawianego problemu; 4,0 – student uczestniczył często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na stosunkowo dobrym poziomie i raczej krytycznie podchodził do omawianego problemu; 3,5 – student uczestniczył rzadko w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na średnim poziomie i raczej bezkrytycznie podchodził do omawianego problemu; 3,0 – student uczestniczył sporadycznie w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na niskim poziomie i bezkrytycznie podchodził do omawianego problemu; 2,0 – student nie brał udziału w dyskusjach.

sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_03, U_05	40	
	O2	Praca pisemna (case study)	U_02, U_04, K_01, K_03	30	
	O3	Aktywność na zajęciach	U_01, U_02, U_03, K_01	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciopunktowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	O _t	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, W_04, U_04, K_02, K_03	1	
	O _p	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, U_05, K_01,	2	

			K_03		
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = \frac{O_t \times 1 + O_p \times 2}{1 + 2}$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01, K1W_03				
W_02	K1_W03, K1_W05				
W_03	K1_W06				
W_04	K1_W11, K1_W07				
U_01	K1_U01				
U_02	K1_U03, K1_U05				
U_03	K1_U07, K1_W12				
U_04	K1_U09				
U_05	K1_U14				
K_01	K1_K01				
K_02	K1_K02				
K_03	K1_K06, K1_K08				
Wykaz literatury:					
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):					
<ul style="list-style-type: none"> • Kwasiborska. A., Żmigrodzka M., <i>Organizacja Transportu Lotniczego</i>, LAW, Dęblin 2018 r. • Szpyra R., Polkowska M., <i>Globalne i regionalne międzynarodowe organizacje i instytucje lotnicze</i>, AON, Warszawa 2007. • Zajęc G., <i>Podstawy prawne i funkcjonowanie przewoźników lotniczych i lotnisk w Europie</i>, Rambler, Warszawa 2016. 					
B. Literatura uzupełniająca:					
<ul style="list-style-type: none"> • Compa T., <i>Organizacja i zarządzanie ruchem lotniczym</i>, WSOSP, Dęblin 1999. • Łuczak K., <i>Zarządzanie bezpieczeństwem w lotnictwie cywilnym</i>, UŚ, Katowice 2016. 					
C. Materiały źródłowe:					
<ul style="list-style-type: none"> • Zajas S., <i>Organizacja międzynarodowego lotnictwa cywilnego i jej wpływ na funkcjonowanie i rozwój lotnictwa</i>, AON, Zeszyty Naukowe AON nr 4(101) 2015. 					
D. Przydatne strony internetowe:					
<ul style="list-style-type: none"> • https://www.gov.pl/web/infrastruktura/miedzynarodowe-organizacje-lotnicze • https://www.ulc.gov.pl/pl/sprawy-miedzynarodowe/organizacje-miedzynarodowe • http://www.eumed.net/rev/rednma/31-32/mp.pdf • https://www.icao.int/Pages/default.aspx • https://www.iata.org/pages/default.aspx • https://europa.eu/european-union/about-eu/agencies/easa_pl 					
Kontakt:					
osoba do kontaktu:	Kierownik Katedry Bezpieczeństwa Narodowego				
telefon:	59 840 52 03				
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl				

S.8.4 Bezpieczeństwo w transporcie lotniczym

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.8.4.	Bezpieczeństwo w transporcie lotniczym	ZO	2			
Kierunek studiów:	Bezpieczeństwo narodowe					
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	tak	IV		
Dyscyplina:						
Nauki o bezpieczeństwie						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	0,5	-	-		
• konwersatoria	8	3,5	-	-		
• zajęcia podsumowujące/kolokwium	1	1	-	-		
• przygotowanie pracy zaliczeniowej	-	-	5	5		
• studiowanie literatury	-	-	5	10		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	5	5		
Zajęcia praktyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• ćwiczenia wprowadzające	1	0,5	-	-		
• ćwiczenia audytoryjne	8	3,5	-	-		
• ćwiczenia podsumowujące/kolokwium	1	1	-	-		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	5	10		
• przygotowanie do ćwiczeń/przygotowanie case study/pracy pisemnej	-	-	10	10		
łącznie:	20	10	30	40	50	2
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:		zajęcia praktyczne:				
• zajęcia z udziałem nauczycieli:		• zajęcia z udziałem nauczycieli:				

konwersatoria informacyjny, informacja, dyskusja		Ćwiczenia audytoryjne: prezentacja problemów i dylematów oraz dyskusja sposobów ich rozwiązywania, burza mózgów, konsultacje zespołowe	
<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 		<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 	
percepcja treści konwersatoria, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie pracy zaliczeniowej, przygotowanie do kolokwium i zaliczenia przedmiotu;		percepcja treści zajęć, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do ćwiczeń audytoryjnych i warsztatowych, przygotowanie do kolokwium i zaliczenia przedmiotu;	
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> teoria bezpieczeństwa 		<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia związane z teorią bezpieczeństwa – zaliczył pozytywnie egzamin z przedmiotu 	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów z podstawowymi pojęciami, faktami i zagadnieniami merytorycznymi z zakresu bezpieczeństwa w transporcie lotniczym zapoznać ich z teoretycznymi podstawami bezpieczeństwa transportu lotniczego ze szczególnym uwzględnieniem systemu zarządzania bezpieczeństwem (safety&security) zapoznać ich z jednostkowymi i zbiorowymi podmiotami bezpieczeństwa oraz stojącymi przed nimi wyzwaniami i zagrożeniami wpisującymi się w transport lotniczy dotyczącej identyfikacji czynników wpływające na bezpieczeństwo w lotnictwie 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć studentów identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy zachodzące w instytucjach i organizacjach lotniczych, związane ściśle z teorią i praktyką bezpieczeństwa w lotnictwie z wykorzystaniem wiedzy nabytej w ramach realizacji przedmiotu nauczyć ich krytycznego korzystania z literatury i innych materiałów źródłowych pozwalających na analizę zjawisk i procesów wpisujących się merytorycznie w problematykę bezpieczeństwa w transporcie lotniczym nauczyć się posługiwania podstawowymi przepisami prawa krajowego i międzynarodowego obejmującego problematykę bezpieczeństwa w transporcie lotniczym nauczyć ich przygotowania w języku polskim prac pisemnych obejmujących problematykę bezpieczeństwa transportu lotniczego nauczyć ich samodzielnie planować i organizować pracę samokształceniową z wykorzystaniem literatury i materiałów źródłowych, 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> uczyć studentów sposobu krytycznej analizy tekstów literatury i materiałów źródłowych obejmujących problematykę bezpieczeństwa transportu lotniczego wskazać studentom jakie jest znaczenie wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych dotyczących bezpieczeństwa transportu lotniczego rozwijać u studentów wrażliwość społeczną i przygotować ich do stosowania zasad etycznych i moralnych w działaniach związanych z różnorodnością poglądów i kultur oraz zachowania się w zawodzie w sposób profesjonalny w celu podniesienia bezpieczeństwa w transporcie lotniczym 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiot.	1	0,5
2.	Podstawy wiedzy o bezpieczeństwie w transporcie lotniczym: bezpieczeństwo	2	0,5

	transportu lotniczego w świetle ogólnej teorii bezpieczeństwa; bezpieczeństwo strukturalne; bezpieczeństwo jako potrzeba człowieka; bezpieczeństwo w lotnictwie; bezpieczeństwo jako system zarządzania; poczucie bezpieczeństwa.		
3.	Bezpieczeństwo w świetle koncepcji sms: geneza, pojęcie i istota koncepcji; dziedziny bezpieczeństwa w świetle koncepcji sms ; zagrożenia bezpieczeństwa w świetle koncepcji sms ; koncepcja sms w działalności organizacji lotniczych takich jak: ICAO, EASA i ULC.	2	1
4.	Czynniki wpływające na zagrożenie bezpieczeństwa w lotnictwie: technika - aspekty teoretyczne i historyczne; człowiek - istota problemów ludzkich; współczesne globalne problemy organizacyjne i ich konsekwencje dla bezpieczeństwa w transporcie lotniczym.	2	1
5.	Polityczne aspekty bezpieczeństwa transportu lotniczego: polityczne zagrożenia bezpieczeństwa lotniczego; użycie przemocy przez organizacje terrorystyczne w świetle standardów międzynarodowej i krajowej ochrony transportu lotniczego; rola organizacji lotniczych w kształtowaniu bezpieczeństwa (globalny plan bezpieczeństwa lotnictwa cywilnego (GASP) i Krajowy Program Bezpieczeństwa (SSP) – dyskusja.	2	1
6.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia; treści kształcenia; organizacja pracy zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych.	1	0,5
2.	Bezpieczeństwo transportu lotniczego: istota i geneza bezpieczeństwa w lotnictwie; podstawowe akty prawne regulujące problematykę transportu lotniczego; system ochrony w transporcie lotniczym; działalność organizacji międzynarodowych w zakresie bezpieczeństwa transportu lotniczego; działalność organizacji krajowych i międzynarodowych w sferze bezpieczeństwa transportu lotniczego – dyskusja.	2	0,5
4.	Zarządzanie bezpieczeństwem i jakością w transporcie lotniczym SMS/QMS: Zasadnicze dokumenty prawne odnoszące się do bezpieczeństwa lotniczego: – Konwencja Chicagowska, dokumenty EASA – Part-y; JAR-y, Ustawa Prawo Lotnicze z 2002 r. i rozporządzenia uzupełniające; SARPs w zarządzaniu bezpieczeństwem ruchu lotniczego: normy oraz zalecane metody postępowania ustanowione przez ICAO; Krajowy program bezpieczeństwa – założenia ogólne. Akceptowalny poziom bezpieczeństwa (ALOs). – praca z dokumentami dostępnymi na stronie ULC– dyskusja.	2	1
5.	Ekonomiczne aspekty bezpieczeństwa transportu lotniczego: istota bezpieczeństwa ekonomicznego w wymiarze organizacyjnym; organizacja i człowiek w kontekście bezpieczeństwa ekonomicznego; źródła dochodów linii lotniczych i ich zróżnicowanie; znaczna dynamika rozwoju transportu lotniczego jako problem zapewnienia bezpieczeństwa na odpowiednim poziomie; wpływ nierówności ekonomicznych w świecie na bezpieczeństwo transportu lotniczego – dyskusja.	2	1
	Kultura bezpieczeństwa w transporcie lotniczym: pojęcie i rola kultury w przestrzeni bezpieczeństwa transportu lotniczego; kulturowe zagrożenia bezpieczeństwa lotniczego; bezpieczeństwo człowieka jako użytkownika transportu lotniczego; wpływ przeobrażeń współczesnej kultury na bezpieczeństwo lotnicze; praca z wybranymi procedurami obowiązującymi w wybranych podmiotach lotnictwa cywilnego.	2	1
11.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1

		Razem zajęć praktycznych:	10	5
		łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:	20	10
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli.				
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne				
Efekty uczenia się: absolwent zna i rozumie				
kategoria	numer	Treść		
wiedza	W_01	w zaawansowanym stopniu podstawowe pojęcia, fakty, obiekty i zjawiska z zakresu bezpieczeństwa transportu lotniczego		
	W_02	w zaawansowanym stopniu miejsce i rolę bezpieczeństwa w transporcie lotniczym, istotę procesów zarządzania bezpieczeństwem w układzie międzynarodowym, w państwie, w systemach i instytucjach.		
	W_03	w zaawansowanym stopniu, z perspektywy teorii i praktyki bezpieczeństwa w transporcie lotniczym, różnego rodzaju podmioty personalne i strukturalne, w tym człowieka, jako jednostkę społeczną, grupy, organizacje, instytucje, sieci i systemy społeczne, ich wewnętrzną organizację i wzajemne relacje w różnych układach społecznych, w tym układach związanych z funkcjonowaniem systemów bezpieczeństwa w transporcie lotniczym		
	W_04	w zaawansowanym stopniu reguły, normy i zasady etyczne, moralne oraz prawne regulujące funkcjonowanie człowieka w obszarze transportu lotniczego, zna dylematy współczesnej cywilizacji związane z wyzwaniem i zagrożeniami bezpieczeństwa transportu lotniczego		
umiejętności	U_01	potrafi identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane ściśle z teorią i praktyką bezpieczeństwa transportu lotniczego		
	U_02	potrafi w sposób krytyczny korzystać z literatury i innych materiałów źródłowych w celu analizy zjawisk i procesów wpisujących się merytorycznie w problematykę bezpieczeństwa transportu lotniczego		
	U_03	Potrafi właściwie dobierać źródła wiedzy, selekcjonować z nich niezbędne fakty i informacje, dokonywać ich analizy, syntezy i interpretacji pod kątem zarówno teorii, jak i praktyki bezpieczeństwa transportu lotniczego		
	U_04	potrafi posługiwać się swobodnie podstawowymi pojęciami, faktami i różnymi informacjami o charakterze specjalistycznym w trakcie komunikowania się ze specjalistami z zakresu bezpieczeństwa transportu lotniczego		
	U_05	Potrafi przygotować w języku polskim, z zachowaniem reguł naukowych i gramatycznych, prac pisemnych obejmujących problematykę szeroko rozumianego bezpieczeństwa transportu lotniczego, jak również typowych dokumentów administracyjnych i innych dokumentów związanych z praktyką bezpieczeństwa w lotnictwie		
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej analizy tekstów literatury i materiałów źródłowych obejmujących problematykę bezpieczeństwa transportu lotniczego		
	K_02	jest gotów do uznania znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych dotyczących bezpieczeństwa transportu lotniczego		
	K_03	Jest gotów do wypełniania zadań zawodowych w sposób fachowy i odpowiedzialny, w tym podejmowania innych wyzwań i działań na rzecz środowiska lotniczego, w tym działań profilaktycznych związanych z bezpieczeństwem transportu lotniczego		
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:				
forma zaliczenia:		zaliczenie z oceną		
warunki i kryteria zaliczenia:		warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych		
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:				

forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru oraz pracę pisemną			
kryteria oceny:	<p>9) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>10) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, W_03, W_04	70
	O2	Praca pisemna	W_02, W_03, W_04, U_04, U_05, K_01	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	Ocena końcowa = $0,7 \times O1 + 0,3 \times O2$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywność na zajęciach			
kryteria oceny:	<p>19) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: <i>Ocena końcowa</i> = $(O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej</p>			

odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.

20) Praca pisemna (case study):

Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy.

Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.

21) Aktywność na zajęciach:

Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny częstotliwości udziału w dyskusjach w ramach zajęć, poziomu merytorycznego wypowiedzi i krytycznego podejścia do omawianego problemu.

Kryteria oceny: 5,0 – student uczestniczył bardzo często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była wysoka i krytycznie podchodził do omawianego problemu; 4,5 – student uczestniczył często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była raczej wysoka i raczej krytycznie podchodził do omawianego problemu; 4,0 – student uczestniczył często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na stosunkowo dobrym poziomie i raczej krytycznie podchodził do omawianego problemu; 3,5 – student uczestniczył rzadko w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na średnim poziomie i raczej bezkrytycznie podchodził do omawianego problemu; 3,0 – student uczestniczył sporadycznie w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na niskim poziomie i bezkrytycznie podchodził do omawianego problemu; 2,0 – student nie brał udziału w dyskusjach.

sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	W_01, W_02, W_03, W_04	40
	O2	Praca pisemna (case study)	W_02, W_04, U_01, U_02, K_03	30
	O3	Aktywność na zajęciach	K_01, K_02	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$			
sposób zaliczenia przedmiotu:				
forma oceny końcowej:	średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciopunktowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów			

ECTS					
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	<i>Ot</i>	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, W_04	1	100
	<i>Op</i>	zajęcia praktyczne	W_02, W_04, U_01, U_02, U_03, K_03	1	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\lncowa = \frac{Ot \times 1 + Op \times 1}{1 + 1}$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01, K1W_03				
W_02	K1_W03, K1_W05, K1_W08				
W_03	K1_W04, K1_W06,				
W_04	K1_W11, K1_W06				
U_01	K1_U01				
U_02	K1_U03, K1_U05				
U_03	K1_U07				
U_04	K1_U08				
U_05	K1_U9				
K_01	K1_K01				
K_02	K1_K02				
K_03	K1_03, K1_K06, K1_K08				
Wykaz literatury:					
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):					
<ul style="list-style-type: none"> • Karpowicz J., <i>Zarządzanie bezpieczeństwem w lotnictwie</i>, WSOSP, Dęblin 2013 • Kostur – Balcerzak K., Żmigrodzka M., <i>Bezpieczeństwo obsługi pasażerów w transporcie lotniczym</i>, Dęblin 2015. • Kwasiborska A., <i>Bezpieczeństwo transportu lotniczego</i>, ASPRA, Warszawa 2016. • Rucińska D., Ruciński A., Tłoczyński D., <i>Transport Lotniczy Ekonomia i organizacja</i>, UG, 2012. 					
B. Literatura uzupełniająca:					
<ul style="list-style-type: none"> • Compa T., <i>Bezpieczeństwo operacji w portach lotniczych. Obsługa handlingowa</i>. WSOSP. Dęblin 2013 • Grzywina Z., Limański A., Drabik I., <i>Zarządzanie bezpieczeństwem w portach lotniczych</i>, Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej <i>Organizacja i zarządzanie</i> z. 118, Śląsk 2018. 					
C. Materiały źródłowe:					
<ul style="list-style-type: none"> • Jendryczka V., <i>Bezpieczeństwo transportu lotniczego w Polsce, 6/2017</i> AUTOBUSY, UW Warszawa 2017. • Tłoczyński D., <i>Dylematy bezpieczeństwa w transporcie lotniczym, 6/2014</i> Logistyka, UG, Gdańsk 2014. 					
D. Przydatne strony internetowe:					
<ul style="list-style-type: none"> • https://www.ulc.gov.pl/pl/prawo/prawo-uni-europejskiej/prawo-ue-akty-prawne/bezpieczenstwo-lotnicze • Krajowy program bezpieczeństwa w lotnictwie: https://ulc.gov.pl/pl/publikacje/wiadomosci/4044-krajowy-program-bezpieczenstwa-w-lotnictwie-cywilnym-zatwierdzony-przez-ministra-infrastruktury-i-budownictwa • Podręcznik zarządzania bezpieczeństwem smm: http://edziennik.ulc.gov.pl/api/DU_ULC/2015/64/oryginal/Zalacznik1.pdf 					

Kontakt:	
osoba do kontaktu:	Kierownik Katedry Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 840 52 03
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.8.5. Infrastruktura portu lotniczego

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	Nazwa					
S.8.5	Infrastruktura portu lotniczego	E	5			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	Nie	tak	IV		
Dyscyplina:						
Nauki o bezpieczeństwie (70%), Inżynieria lądowa i transport (30%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• zajęcia wprowadzające	1	0,5	-	-		
• wykłady	18	13,5	-	-		
• zajęcia podsumowujące/kolokwium	1	1	-	-		
• przygotowanie pracy zaliczeniowej	-	-	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	10	15		
• przygotowanie do kolokwium i egzaminu	-	-	20	20		
Zajęcia praktyczne [razem]	30	25	45	50	75	3
• ćwiczenia wprowadzające	2	2	-	-		
• ćwiczenia audytoryjne	26	21	-	-		
• ćwiczenia podsumowujące/kolokwium	2	2	-	-		
• przygotowanie do kolokwium i egzaminu	-	-	25	20		
• przygotowanie do ćwiczeń	-	-	20	30		
łącznie:	50	40	75	85	125	5
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
wykład informacyjny, informacja, dyskusja			ćwiczenia audytoryjne: prezentacja problemów i dylematów oraz dyskusja sposobów ich rozwiązywania, burza mózgów, konsultacje zespołowe			
• samodzielna praca studenta:			• samodzielna praca studenta:			

percepcja treści wykładów, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie pracy zaliczeniowej, przygotowanie do kolokwium i egzaminu	percepcja treści zajęć, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do ćwiczeń audytorijnych i warsztatowych, przygotowanie do kolokwium i egzaminu		
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:	Wymagania wstępne:		
<ul style="list-style-type: none"> Instytucje bezpieczeństwa narodowego 	<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia związane z instytucjami bezpieczeństwa – zaliczył pozytywnie egzamin z przedmiotu 		
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów w zaawansowanym stopniu z regułami, normami i zasadami prawnymi regulującymi funkcjonowanie infrastruktury portu lotniczego, a także ich znaczeniem i wpływem na bezpieczeństwo w lotnictwie, w tym normami i zasadami towarzyszącymi procesowi certyfikacji portów lotniczych oraz związane z tym wymaganiami i kryteriami oceny zgodności zapoznać studentów w zaawansowanym stopniu z organizacją i zasadami funkcjonowania różnego rodzaju organizacji, instytucji i systemów związanych z infrastrukturą portu lotniczego zapoznać w podstawowym stopniu z dylematami związanymi z rozwojem lotnictwa i infrastruktury portów lotniczych i związanymi z nim wyzwaniem i zagrożeniami, a także ich wpływem teorii i praktykę bezpieczeństwa w lotnictwie 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć studentów identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane z funkcjonowaniem portów lotniczych z wykorzystaniem wiedzy nabytej w ramach realizacji przedmiotu nauczyć ich krytycznego korzystania z literatury i innych materiałów źródłowych pozwalających na analizę zjawisk i procesów występujących w obszarze portu lotniczego nauczyć się posługiwania podstawowymi przepisami prawa krajowego i międzynarodowego obejmującego problematykę certyfikacji portów lotniczych, lotniczych urzędów nawigacyjnych i aspektów zapewnienia bezpieczeństwa w porcie lotniczym nauczyć ich samodzielnie planować i organizować pracę samokształceniową z wykorzystaniem literatury i materiałów źródłowych 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> uczyć studentów sposobu krytycznej analizy tekstów literatury i materiałów źródłowych obejmujących problematykę bezpieczeństwa personalnego wskazać studentom jakie jest znaczenie wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych dotyczących budowy i eksploatacji portów lotniczych rozwijać u studentów wrażliwość społeczną i przygotować ich do stosowania zasad etycznych i moralnych w działaniach związanych z poznaną wiedzą w zakresie organizacji portu lotniczego 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu.	1	0,5
2.	Podstawy prawne funkcjonowania portu lotniczego: podstawy formalno-prawne (z wyróżnieniem międzynarodowych – SARP ICAO); wspólnotowych – EASA, EUROCONTROL i krajowych) zakładania i rejestrowania lotnisk oraz zarządzania eksploatacją portu lotniczego scentralizowana infrastruktura portów lotniczych (elementy, cel i zasady eksploatacji); depeche meteorologiczne.	4	3
3.	Certyfikacja lotnisk: podstawy formalno-prawne, procesy i klasyfikacja procesów certyfikacji lotnisk; wymagania i kryteria oceny zgodności.	4	3
4.	Latarnie lotnicze i lotniskowe: naziemne światła lotnicze; światła pola ruchu	2	2

	naziemnego; światła podejścia; światła ścieżki schodzenia.		
5.	Lotnicze urządzenia naziemne: klasyfikacja (wzrokowe pomoce nawigacyjne urządzenia radiokomunikacyjne; urządzenia radiolokacyjne; urządzenia radionawigacyjne; automatyczne systemy pomiarowe parametrów meteorologicznych) i kategoryzacja; cel i zasady instalowania; eksploatacji i rejestrowania oraz interpretowania sygnałów.	2	2
6.	Przeszkody lotnicze i powierzchnie ograniczające: strefa wolna od przeszkód lotniczych (OFZ); zgłaszanie i oznakowanie przeszkód lotniczych; identyfikacja i ewidencjonowanie przeszkód lotniczych oraz publikowanie informacji i redagowanie map przeszkodowych.	2	1
7.	Zapewnienie bezpieczeństwa w porcie lotniczym: definicje pojęć (wypadek lotniczy, incydent lotniczy, poważny incydent lotniczy); zagrożenia w ruchu lotniskowym; lotniskowe procedury i służby ratowniczo-gaśnicze; kategoryzacja lotnisk; określanie wielkości sił i środków; sytuacje alarmowe na lotniskach; dokumenty (PDSZ, w tym OPRL) i taktyki operacyjne.	4	3
9.	Zajęcia podsumowujące: przygotowanie do egzaminu.	1	0,5
Razem zajęć teoretycznych:		20	15
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia, treści kształcenia, organizacja zajęć, zasady zaliczenia zajęć praktycznych.	2	2
2.	Podstawy prawne w obszarze funkcjonowania portu lotniczego: identyfikacja i interpretacja wybranych SARPów ICAO, obliczanie rozporządzalnych długości drogi startowej, analiza operacyjnych i meteorologicznych warunków wykonywania lotów, w aspekcie odpowiedniości parametrów elementów infrastruktury lotniska.	4	4
3.	Instrukcja operacyjna lotniska: określanie tożsamości drogi startowej i oznakowanie poziome elementów infrastruktury pola ruchu naziemnego, system certyfikacji i nadzoru lotnisk, zapoznanie się z Podręcznikiem Certyfikacji Lotnisk.	4	4
4.	Lotnicze urządzenia naziemne i latarnie lotnicze: rodzaje LUN zgodnie z Ustawą prawo lotnicze, proces rejestracji lotniczych urządzeń naziemnych.	4	4
5.	Przeszkody lotnicze: oznakowanie przeszkód lotniczych, proces zgłaszania przeszkód lotniczych, identyfikacja i przykłady przekazywania informacji o powstałych przeszkodach lotniczych.	4	2
6.	Bezpieczeństwo w porcie lotniczym: pojęcie i rola Podręcznika PDSZ, identyfikacja zagrożeń w porcie lotniczym, problematyka minimalizowania skutków występowania zagrożeń, bazy danych o wypadkach i incydentach lotniczych występujących w porcie lotniczym – dyskusja.	4	2
7.	Wizyta studyjna w porcie lotniczym	6	5
8.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	2	2
Razem zajęć praktycznych:		30	25
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		50	40
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	Treść	
wiedza	W_01	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu reguły, normy i zasady prawne regulujące funkcjonowanie infrastruktury portu lotniczego, a także ich znaczenie i wpływ na bezpieczeństwo w lotnictwie, w tym normy i zasady towarzyszące procesowi	

		certyfikacji portów lotniczych oraz związane z tym wymagania i kryteria oceny zgodności		
	W_02	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu w zaawansowanym stopniu organizację i zasady funkcjonowania różnego rodzaju organizacji, instytucji i systemów związanych z infrastrukturą portu lotniczego		
	W_03	zna i rozumie w podstawowym stopniu dylematy związane z rozwojem lotnictwa i infrastruktury portów lotniczych i związane z nim wyzwania i zagrożenia, a także ich wpływ teorii i praktykę bezpieczeństwa w lotnictwie		
umiejętności	U_01	potrafi identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane ściśle z teorią i praktyką bezpieczeństwa w porcie lotniczym z wykorzystaniem wiedzy nabytej w ramach realizacji przedmiotu		
	U_02	potrafi w sposób krytyczny korzystać z literatury i innych materiałów źródłowych w celu analizy zjawisk i procesów wpisujących się merytorycznie w problematykę organizacji i eksploatacji portu lotniczego		
	U_03	potrafi posługiwać się podstawowymi przepisami prawa krajowego i międzynarodowego obejmującego problematykę w zakresie identyfikacji i analizy infrastruktury portów lotniczych oraz występujących procesów związanych z zagrożeniami w porcie lotniczym		
	U_04	potrafi samodzielnie planować i organizować pracę samokształceniową z wykorzystaniem literatury i materiałów źródłowych		
kompetencje społeczne	K_01	krytycznej oceny treści związanych z kierunkiem kształcenia, ich właściwej interpretacji i wykorzystania własnych przemyśleń zarówno w teorii jak i praktyce w zakresie organizacji portu lotniczego		
	K_02	uznawania znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z infrastrukturą portu lotniczego		
	K_03	wypełniania zadań zawodowych w sposób fachowy i odpowiedzialny, w tym podejmowania innych wyzwań i działań na rzecz środowiska społecznego		
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:				
forma zaliczenia:	Egzamin			
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz z egzaminu			
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru			
kryteria oceny:	8) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	01	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, W_03 U_01, K_02	100
sposób wyliczenia oceny końcowej:	Ocena końcowa z zajęć teoretycznych (O_t) = 01			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				

forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym (do wyboru: referat, raport dotyczący wąskiego problemu, wystąpienie obejmujące wąskie zagadnienie z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej, wystąpienie obejmujące wąskie zagadnienie w formie ustnej).			
kryteria oceny:	<p>22) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $Ocena\ ko\ncowa = (O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>23) Aktywność na zajęciach: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny częstotliwości udziału w dyskusjach w ramach zajęć, poziomu merytorycznego wypowiedzi i krytycznego podejścia do omawianego problemu. Kryteria oceny: 5,0 – student uczestniczył bardzo często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była wysoka i krytycznie podchodził do omawianego problemu; 4,5 – student uczestniczył często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była raczej wysoka i raczej krytycznie podchodził do omawianego problemu; 4,0 – student uczestniczył często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na stosunkowo dobrym poziomie i raczej krytycznie podchodził do omawianego problemu; 3,5 – student uczestniczył rzadko w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na średnim poziomie i raczej bezkrytycznie podchodził do omawianego problemu; 3,0 – student uczestniczył sporadycznie w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na niskim poziomie i bezkrytycznie podchodził do omawianego problemu; 2,0 – student nie brał udziału w dyskusjach.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_03, U_04, U_05	70
	O2	Aktywność na zajęciach	U_01, U_02, U_03, K_01	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,7 \times O1 + 0,3 \times O2$			
sposób zaliczenia i forma egzaminu:				
forma egzaminu:	egzamin pisemny z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru			
forma oceny końcowej:	ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę			
kryteria oceny:	5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do			

	80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się w trakcie egzaminu:	Ip.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	Oe	test pisemny	wszystkie efekty	100
sposób wyliczenia oceny końcowej:	<i>Ocena końcowa = Oe</i>			
sposób zaliczenia przedmiotu:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za egzamin oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne			
kryteria oceny:	9) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS. 10) Ocena za egzamin zgodnie z przyjętymi kryteriami.			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	Ip.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	Oe	egzamin	wszystkie efekty	50
	Ot	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, K_01, K_02, K_03	2
	Op	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K_03	3
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ końcowa = \frac{Ot \times 2 + Op \times 3}{2 + 3}$			
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:				
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku			
W_01	K1_W06			
W_02	K1_W07			
W_03	K1_W11			
U_01	K1_U01			
U_02	K1_U03			
U_03	K1_U07			
U_04	K1_U14			
K_01	K1_K01			
K_02	K1_K02			
K_03	K1_K03			
Wykaz literatury:				
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):				
<ul style="list-style-type: none"> • Kozłowski M., <i>Porty lotnicze - infrastruktura eksploatacja i zarządzanie</i>, Warszawa 2015. • Kwasiborska A., Żmigrodzka M., <i>Organizacja transportu lotniczego</i>, Dęblin 2018. • Kwasiborska A. (red.), <i>Transport lotniczy i jego otoczenie</i>, Warszawa 2016. 				

B. Literatura uzupełniająca:	
<ul style="list-style-type: none"> • Ashford N., Wright P., <i>Airport Engineering</i>. J. Wiley & Sons, 1984 • Gilbo E. P., <i>Airport Capacity. Representation, Estimation, Optimization</i>. IEEE Transaction on Control Systems Technology, Vol.1, pp.144-154. 1993 • Horonjeff R., Fransis X., Mc Kelevey, <i>Planing and design of airport</i>. Mc Graw-Aill Book Company, New York, NY 10020 • http://przeglad.komunikacyjny.pwr.wroc.pl/07_2013/PK_07_13.pdf. 	
C. Materiały źródłowe:	
<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 3 lipca 2002 roku Prawo lotnicze (Dz. U. z 2012 roku., poz. 933 z późn. zm.) • Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2003 roku w sprawie warunków, jakie powinny spełniać obiekty budowlane oraz naturalne w otoczeniu lotniska (Dz. U. Nr 130 roku, poz. 1192, z 2006 r. Nr 134, poz.946) • Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2003 roku w sprawie sposobu zgłaszania oraz oznakowania przeszkód lotniczych (Dz. U. Nr 130, poz. 1193 z późn. zm.) • Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2003 roku w sprawie warunków, jakie powinny spełniać obiekty budowlane oraz naturalne w otoczeniu lotniska (Dz. U. Nr 130, poz. 1192 z późn. zm.) • Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1139 z dnia 4 lipca 2018 r. w sprawie wspólnych zasad w dziedzinie lotnictwa cywilnego i utworzenia Agencji Unii Europejskiej ds. Bezpieczeństwa Lotniczego oraz zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 2111/2005, (WE) nr 1008/2008, (UE) nr 996/2010, (UE) nr 376/2014 i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/30/UE i 2014/53/UE, a także uchylające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 552/2004 i (WE) nr 216/2008 i rozporządzenie Rady (EWG) nr 3922/91 • Rozporządzenie Komisji (UE) nr 139/2014z dnia 12 lutego 2014 r. ustanawiające wymagania oraz procedury administracyjne dotyczące lotnisk zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 216/2008 • http://edziennik.ulc.gov.pl/api/DU_ULC/2015/64/oryginal/Zalacznik1.pdf 	
D. Przydatne strony internetowe:	
<ul style="list-style-type: none"> • https://www.ulc.gov.pl/download/lotniska/Doc_9774_pl_5.09.2011.pdf - Podręcznik Certyfikacji Lotnisk • https://www.ulc.gov.pl/download/lotniska/DOC_9981_PANS_Aerodromes_1_pl_17.09.2018.pdf • https://www.ulc.gov.pl/pl/lotniska/zakladanie-lotnisk • https://www.ulc.gov.pl/pl/prawo/prawo-miedzynarodowe/206-konwencje 	
Kontakt:	
osoba do kontaktu:	Kierownik Katedry Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 840 52 03
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.8.6. Logistyczna obsługa pasażera w porcie lotniczym

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.8.6	Logistyczna obsługa pasażera w porcie lotniczym	ZO	5			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	tak	IV		
Dyscyplina:						
Nauki o bezpieczeństwie (80%), nauki o zarządzaniu i jakości (20%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	20	10	30	40	50	2
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• konwersatorium	18	8	-	-		
• zajęcia podsumowujące/kolokwium	1	1	-	-		
• przygotowanie pracy zaliczeniowej	-	-	5	10		
• studiowanie literatury	-	-	15	20		
• przygotowanie do egzaminu	-	-	10	10		
Zajęcia praktyczne [razem]	30	30	45	45	75	3
• ćwiczenia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia audytoryjne/warsztaty	28	28	-	-		
• ćwiczenia podsumowujące/kolokwium	1	1	-	-		
• przygotowanie do zaliczenia	-	-	15	15		
• przygotowanie do ćwiczeń/przygotowanie case study/pracy pisemnej	-	-	30	30		
łącznie:	50	40	75	85	125	5
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
Konwersatorium informacyjne, informacja, dyskusja			ćwiczenia audytoryjne i warsztatowe: prezentacja problemów i dylematów oraz dyskusja sposobów ich rozwiązywania, burza mózgów, konsultacje zespołowe			

<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 		<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 	
<p>percepcja treści konwersatorium sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie pracy zaliczeniowej, przygotowanie do kolokwium i zaliczenia przedmiotu;</p>		<p>percepcja treści zajęć, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do ćwiczeń audytoryjnych, przygotowanie do kolokwium i zaliczenia przedmiotu;</p>	
<p>Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:</p>			
<p>Przedmioty wprowadzające:</p>		<p>Wymagania wstępne:</p>	
<ul style="list-style-type: none"> podstawy zarządzania 		<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia związane z podstawami zarządzania – zaliczył pozytywnie egzamin z przedmiotu 	
<p>Cele przedmiotu:</p>			
<p>w zakresie wiedzy:</p>			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów z podstawowymi pojęciami, faktami i zagadnieniami merytorycznymi z zakresu logistyczna obsługa pasażerów w porcie lotniczym zapoznać studentów z podstawowymi zasadami organizacji portu lotniczego, jednostkowymi i zbiorowymi podmiotami odpowiedzialnymi za logistykę pasażerów w porcie lotniczym zapewniając tym samym kwestie bezpieczeństwa zapoznać studentów z regułami, normami i zasadami etycznymi, moralnymi oraz prawnymi związanymi z logistyczną obsługą pasażera w porcie lotniczym oraz wzajemnymi relacjami w różnych układach społecznych w tym układach związanych z funkcjonowaniem systemów bezpieczeństwa zapoznać ich z regułami, normami i zasadami etycznymi, moralnymi oraz prawnymi związanymi z logistyką obsługi pasażerów w porcie lotniczym zapoznać z nowoczesnymi metodami, technikami i narzędziami usprawniającymi praktykę bezpieczeństwa w tym technologię IT, pozwalające na optymalizację procesów monitoringu, wykrywania i analiz zagrożeń w logistycznej obsłudze pasażera w porcie lotniczym 			
<p>w zakresie umiejętności:</p>			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć studentów identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane ściśle z teorią i praktyką w obsłudze pasażerów w porcie lotniczym z wykorzystaniem wiedzy nabytej w ramach realizacji przedmiotu nauczyć w sposób krytyczny korzystać z literatury i innych materiałów źródłowych w celu analizy zjawisk i procesów wpisujących się merytorycznie w problematykę logistycznej obsługi pasażera w porcie lotniczym nauczyć się posługiwania podstawowymi przepisami prawa krajowego i międzynarodowego obejmującego problematykę obsługi pasażerów w aspekcie analizy zjawisk i procesów związanych z logistyką w porcie lotniczym nauczyć ich samodzielnie planować i organizować pracę samokształceniową z wykorzystaniem literatury i innych materiałów źródłowych pozwalających na analizę zjawisk i procesów wpisujących się merytorycznie w problematykę logistycznej obsługi pasażerów w porcie lotniczym 			
<p>w zakresie kompetencji społecznych:</p>			
<ul style="list-style-type: none"> rozwijać kompetencje wypełniania zadań zawodowych w sposób fachowy i odpowiedzialny, w tym podejmowania innych wyzwań i działań na rzecz logistyki w zakresie obsługi pasażera w porcie lotniczym, w tym działań profilaktycznych związanych z bezpieczeństwem rozwijać kompetencje w zakresie wykorzystania w praktyce w podstawowym zakresie tradycyjnych i nowoczesnych metod, technik i narzędzi usprawniających procesy analizy i oceny zagrożenia, w tym technologiczne IT, pozwalające na optymalizację działania instytucji bezpieczeństwa, usprawniające procesy decyzyjne i wspomagające procesy typowych i nietypowych problemów związanych z bezpieczną logistyką pasażerów w porcie lotniczym. rozwijać u studentów wrażliwość społeczną i przygotować ich do stosowania zasad etycznych i moralnych w działaniach związanych z obsługą pasażera w porcie lotniczym 			
<p>Treści kształcenia:</p>			
<p>zajęcia teoretyczne:</p>			
numer	treści kształcenia		ilość godzin

tematu		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotów	2	1
2.	Podstawowe pojęcia: logistyka; port lotniczy; infrastruktura portu lotniczego z podziałem na strefy ogólnodostępną i zastrzeżoną; podstawowe definicje dotyczące przewozu pasażerów; jaką rolę pełni port w obsłudze pasażera?	2	1
3.	Istota logistyki obsługi pasażerów w porcie lotniczym: logistyka jako składnik systemu bezpieczeństwa; charakterystyka rynku usług lotniczych; wybrane organizacje lotnicze: ICAO; EASA; Eurocontrol; ACI; obsługa pasażera w porcie lotniczym	2	1
4.	Pasażer w porcie lotniczym: regulacje prawne dotyczące zapewnienia bezpieczeństwa w porcie lotniczym; zapewnienie dodatkowych usług pasażerom oczekującym na lot: punkty informacyjne; punkty medyczne; miejsca odpoczynku; restauracje i sklepy; usługi okołolotniskowe: hotele; transport miejski i prywatny; atrakcje w pobliżu; pasażer niepełnoletni podróżujący samodzielnie; pasażer specjalnej troski (PRM); pasażer HON; VIP.	2	1
5.	Służby lotniskowe: charakterystyka służb i ich zadań na podstawie regulacji prawnych; ich funkcja w zapewnieniu bezpieczeństwa pasażerom przebywającym na lotnisku	2	1
6.	Agent handlingowy: współpraca z liniami lotniczymi w logistyce obsługi pasażera w porcie lotniczym; podział na rodzaje obsługiwanych lotów; zasady przydzielania miejsc w samolocie oraz procesy związane z logistiką w porcie lotniczym; zasady przejścia pasażerów przez GATE; rodzaje bagażu i możliwości jego przewozu; przewóz zwierząt i towarów	2	1
7.	Problemy występujące w logistyce obsługi pasażerów w porcie lotniczym: opóźnienia lotu; problemy wizowe; przewóz przedmiotów zabronionych; przemyt; terroryzm jako zjawisko występujące w dużych skupiskach ludności i w strefach krytycznych; warunki atmosferyczne np. śnieg, mgła, duże wiatry i opady deszczu (powodzie)	2	1
8.	Kontrola bezpieczeństwa w logistyce obsługi pasażera: audyty organizacji będących na terenie portu lotniczego w zakresie stosowania procedur bezpieczeństwa oraz zarządzania jakością; planowanie lotów oraz pracy obsługi naziemnej odpowiedzialnej za operacje lotniskowe	2	1
9.	Zasady etyczne i moralne: zróżnicowanie pracowników pod względem kultur międzynarodowych; pasażer różnej narodowości; problemy związane z kulturą i religią oraz zwyczajami danych linii lotniczych; różne normy i zasady funkcjonowania personelu obsługującego pasażerów w porcie lotniczym; zależne od wymagań danej linii lotniczej	2	1
10.	Zajęcia podsumowujące: zaliczenie	2	1
Razem zajęć teoretycznych:		20	10
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych	1	1
2.	Logistyka obsługi pasażera w porcie lotniczym: istota i geneza logistyki; podstawowe aspekty obsługi klienta w teorii łańcucha dostaw; istota pojęcia „klient” w nowoczesnej logistyce; obsługa logistyczna jako element procesów logistycznych – dyskusja	2	2
3.	Ogólna charakterystyka portu lotniczego: podstawowa infrastruktura portu lotniczego; zapewnienie bezpieczeństwa w porcie lotniczym; miejsca obsługi	2	2

	pasażera; miejsca odpoczynku dla pasażera; punkty informacyjne i medyczne; miejsca kultu religii - dyskusja		
4.	Analiza wybranych przypadków w portach lotniczych: podstawowe zjawiska i procesy związane ściśle z teorią i praktyką w logistyce obsługi pasażerów w porcie lotniczym – dyskusja	2	2
5.	Zabezpieczenie operacji lotniczych w porcie lotniczym: identyfikacja i charakterystyka zadań służb lotniskowych oraz ich współpraca; miejsce w hierarchii w sytuacji pokojowej; obsługa lotów pasażerskich i podwyższonego ryzyka – dyskusja	2	2
6	Operacje elementarne obsługi pasażerów: „self check-in”; niezbędne dokumenty przewozowe; <i>check-in</i> ; kontrola bezpieczeństwa; odprawa celna; odprawa paszportowa; selekcja bagażu; bagaż ponadwymiarowy; bagaż specjalny: prochy ludzkie, <i>bagaż rush</i> ; samodzielna obsługa bagażu „drop off”; ubezpieczenie bagażu; punkt <i>lost & found</i>	2	2
7.	Koncepcja obsługi logistycznej pasażera w porcie lotniczym i jej uwarunkowania: właściwości ogólne koncepcji obsługi logistycznej pasażerów; rola standardów w obsłudze logistycznej; charakterystyka relacji między poziomem obsługi klienta/pasażera i kosztami tej obsługi; efektywna obsługa klienta/pasażera	2	2
8.	Techniki komunikacji pracowników w porcie lotniczym: istota komunikacji; przepływu informacji między określonymi działami obsługi pasażera i pracownikami; nowe technologie i aplikacje dostępne na rynku; techniki radzenia sobie w sytuacjach trudnych; empatia – dyskusja	2	2
9.	Obsługa pasażerów w tranzycie: zasady przebywania i przemieszczania się pasażerów w porcie lotniczym; zasady sprawowania opieki nad pasażerem niepełnoletnim i niepełnosprawnym wymagającym asysty;	2	2
11.	Przewóz zwierząt z pasażerem: regulacje prawne; ogólne warunki przewozu danej linii lotniczej (regulacje wewnętrzne); niezbędne dokumenty wymagane do przewozu zwierząt do innego kraju; zasady podróży z psem przewodnikiem	2	2
12.	Wypadek statku powietrznego na lotnisku: działania organu służb ruchu lotniczego; działania służb ratowniczo - gaśniczych; działania Policji i służb ochrony; działania operatora lotniska: eskorta pojazdów; obsługa; działania służb medycznych; działania operatora statku powietrznego zaangażowane w wypadek;	2	2
13.	Prawa pasażerów: rodzaje zdarzeń podczas podróży; prawo do złożenia skargi na przewoźnika i obsługę w porcie lotniczym; prawo do hotelu i posiłków w przypadku odwołania rejsu; prawo do zapewnienia rejsu zastępczego	2	2
14.	Wizyta edukacyjna: agent handlingowy	6	6
15.	Zajęcia podsumowujące: praca zaliczeniowa opisowa: proces obsługi pasażera	1	1
Razem zajęć praktycznych:		30	30
Łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		50	40

Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli.

Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne

Efekty uczenia się: absolwent zna i rozumie

kategoria	numer	Treść
wiedza	W_01	zna podstawowe pojęcia, fakty i zagadnienia merytoryczne wpisujące się w problematykę bezpieczeństwa w odniesieniu do portu lotniczego
	W_02	zna jednostkowe i zbiorowe podmioty odpowiedzialne za organizację w porcie lotniczym oraz stojące przed nimi wyzwania i zagrożeniami wpisujące się w ekologiczną i społeczno-kulturową przestrzeń bezpieczeństwa
	W_03	zna reguły, normy i zasady etyczne, moralne oraz prawne związane z logistyczną obsługą pasażera w porcie lotniczym oraz wzajemne relacje w różnych

		układach społecznych w tym układach związanych z funkcjonowaniem systemów bezpieczeństwa
	W_04	zna dylematy współczesnej cywilizacji związane z wyzwaniami i zagrożeniami bezpieczeństwa w logistycznej obsłudze pasażera w porcie lotniczym
	W_05	zna nowoczesne metody, techniki i narzędzia usprawniające praktykę bezpieczeństwa w tym technologię IT, pozwalające na optymalizację procesów monitoringu, wykrywania i analiz zagrożeń w obsłudze pasażerów w porcie lotniczym
umiejętności	U_01	potrafi identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane ściśle z teorią i praktyką obsługi pasażera w porcie lotniczym z wykorzystaniem wiedzy nabytej w ramach realizacji przedmiotu
	U_02	potrafi w sposób krytyczny korzystać z literatury i innych materiałów źródłowych w celu analizy zjawisk i procesów wpisujących się merytorycznie w problematykę logistycznej obsługi pasażera w porcie lotniczym
	U_03	potrafi posługiwać się podstawowymi przepisami prawa krajowego i międzynarodowego obejmującego problematykę logistycznej obsługi pasażerów w porcie lotniczym w kontekście bezpieczeństwa
	U_04	potrafi samodzielnie planować i organizować pracę samokształceniową z wykorzystaniem literatury i materiałów źródłowych,
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej analizy tekstów literatury i materiałów źródłowych obejmujących problematykę procesów obsługi pasażera w porcie lotniczym
	K_02	Jest gotów do myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy oraz wykorzystać w praktyce w podstawowym zakresie tradycyjne i nowoczesne metody, techniki i narzędzia usprawniające procesy obsługi pasażera w zakresie decyzyjnym i wspomagającym rozwiązywanie typowych i nietypowych problemów związanych z bezpieczeństwem portu lotniczego
	K_03	jest gotów do stosowania zasad etycznych i moralnych w działaniach związanych z ochroną pasażera i pozostałych uczestników terminali przed skutkami różnego rodzaju zagrożeń mogących powstać w porcie lotniczym

Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:

forma zaliczenia:	Zaliczenie
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:	
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru oraz pracę pisemną
kryteria oceny:	<p>11) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru:</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>12) Praca pisemna:</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę</p>

	<p>w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają</p> <p>w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, W_03, K_03	70
	O2	Praca pisemna	W_03, W_04, U_04, K_02	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	Ocena końcowa = $0,7 \times O1 + 0,3 \times O2$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywność na zajęciach			
kryteria oceny:	<p>24) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $Ocena\ końcowa = (O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>25) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny</p>			

	<p>studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>26) Aktywność na zajęciach:</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny częstotliwości udziału w dyskusjach w ramach zajęć, poziomu merytorycznego wypowiedzi i krytycznego podejścia do omawianego problemu.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – student uczestniczył bardzo często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była wysoka i krytycznie podchodził do omawianego problemu; 4,5 – student uczestniczył często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była raczej wysoka i raczej krytycznie podchodził do omawianego problemu; 4,0 – student uczestniczył często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na stosunkowo dobrym poziomie i raczej krytycznie podchodził do omawianego problemu; 3,5 – student uczestniczył rzadko w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na średnim poziomie i raczej bezkrytycznie podchodził do omawianego problemu; 3,0 – student uczestniczył sporadycznie w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na niskim poziomie i bezkrytycznie podchodził do omawianego problemu; 2,0 – student nie brał udziału w dyskusjach.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_03, U_04	40	
	O2	Praca pisemna (case study)	W_05, U_02, U_04, K_01, K_03	30	
	O3	Aktywność na zajęciach	U_01, U_02, U_03, K_01	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4 \times O1 + 0,3 \times O2 + 0,3 \times O3$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	O _t	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, W_04, U_03, K_01, K_03	2	100
	O _p	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K_03	3	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = \frac{O_t \times 2 + O_p \times 3}{2 + 3}$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01, K1W_03				
W_02	K1_W05, K1_W06				

W_03	K1_W06
W_04	K1_W11,
W_05	K1_W09
U_01	K1_U01
U_02	K1_U03
U_03	K1_U07
U_04	K1_U14
K_01	K2_K01
K_02	K2_K04, K2_U05
K_03	K2_K06, K1_K08

Wykaz literatury:

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

- Kwasiborska A., Żmigrodzka M., *Organizacja transportu lotniczego*, LAW, Dęblin 2018 r.
- Polkowska M., *Kompedium: Prawa pasażerów lotniczych*, IKKUK, Warszawa 2010 r.
- Kierzkowski A., Kisiel T., Pawlak M., *Model obsługi pasażerów w porcie lotniczym ze szczególnym uwzględnieniem odprawy biletowo- bagażowej i kontroli bezpieczeństwa*, Politechnika Wrocławska, Wrocław 2018 r.
- Kwasiborska A., *Proces obsługi pasażerów w porcie lotniczym*, Politechnika Warszawska, Warszawa 2016 r.

B. Literatura uzupełniająca:

- Ashford N., Wright P.: *Airport Engineering*, J. Wiley & Sons 1984.
- Compa T., *Bezpieczeństwo operacji w portach lotniczych. Obsługa handlingowa*, WSOSP, Dęblin 2013
- Compa T., *Obsługa statków powietrznych w porcie lotniczym*, <https://www.czasopismologistyka.pl/artykuly-naukowe/send/274-artykuly-na-plycie-cd-1/3543-artykul>
- Horonjeff R., Mc Kelevey: *Planning and Design of Airport*. Mc Graw-Hill Book Company, New York NY 10020.

C. Materiały źródłowe:

- Akty wykonawcze: - art. 59a ust. 5,6 i 7, 85, – Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 4 kwietnia 2013 r. w sprawie przygotowania lotnisk do sytuacji zagrożenia oraz lotniskowych służb ratowniczo-gaśniczych (Dz. U. poz. 487),
- Rozporządzenie Komisji (UE) nr 139/2014 z dnia 12 lutego 2014 r. ustanawiające wymagania oraz procedury administracyjne dotyczące lotnisk zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 216/2008.
- Ustawa z dnia 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze (Dz. U. 2016 poz. 605).

D. Przydatne strony internetowe:

- <https://ulc.gov.pl/pl/prawa-pasazera>
- <https://konsument.gov.pl/prawa-pasazerow/>

Kontakt:

osoba do kontaktu:	Kierownik Katedry Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 840 52 03
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.8.7. Organizacja obsługi naziemnej w portach lotniczych

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.8.7.	Organizacja obsługi naziemnej w portach lotniczych	E	5			
Kierunek studiów:	Bezpieczeństwo narodowe					
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	tak	V		
Dyscyplina:						
Nauki o bezpieczeństwie (60%), Inżynieria lądowa i transport (40%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	30	15	20	35	50	2
• zajęcia wprowadzające	2	1	-	-		
• wykłady	26	13	-	-		
• zajęcia podsumowujące/kolokwium	2	1	-	-		
• przygotowanie pracy zaliczeniowej	-	-	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	10	10		
• przygotowanie do egzaminu	-	-	15	25		
Zajęcia praktyczne [razem]	30	20	45	55	75	3
• ćwiczenia wprowadzające	2	1	-	-		
• ćwiczenia warsztatowe	26	18	-	-		
• ćwiczenia podsumowujące/kolokwium	2	1	-	-		
• przygotowanie do egzaminu	-	-	20	25		
• przygotowanie do ćwiczeń	-	-	25	30		
łącznie:	60	35	65	90	125	5
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
Wykład, informacja, dyskusja			ćwiczenia warsztatowe: prezentacja problemów i dylematów oraz dyskusja sposobów ich rozwiązywania, burza mózgów, konsultacje zespołowe			
• samodzielna praca studenta:			• samodzielna praca studenta:			

percepcja treści wykładów sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie pracy zaliczeniowej, przygotowanie do kolokwium i zaliczenia przedmiotu	percepcja treści zajęć, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do ćwiczeń audytoryjnych, przygotowanie do kolokwium i zaliczenia przedmiotu		
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:	Wymagania wstępne:		
<ul style="list-style-type: none"> Infrastruktura portu lotniczego 	<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia związane z teorią bezpieczeństwa – zaliczył pozytywnie egzamin z przedmiotu Infrastruktura portu lotniczego 		
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów w zaawansowanym stopniu z podstawowymi pojęciami, faktami i zagadnieniami merytorycznymi z zakresu obsługi naziemnej w porcie lotniczym zapoznać studentów w zaawansowanym stopniu z jednostkowymi i zbiorowymi podmiotami odpowiedzialnymi za obsługę naziemną w porcie lotniczym zapewniając tym samym kwestie bezpieczeństwa zapoznać studentów w zaawansowanym stopniu z regułami, normami i zasadami etycznymi, moralnymi oraz prawnymi związanymi z obsługą naziemną w porcie lotniczym 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć studentów identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane ściśle z teorią i praktyką w obsłudze naziemnej w porcie lotniczym z wykorzystaniem wiedzy nabytej w ramach realizacji przedmiotu nauczyć w sposób krytyczny korzystać z literatury i innych materiałów źródłowych w celu analizy zjawisk i procesów wpisujących się merytorycznie w problematykę logistycznej obsługi w ruchu naziemnym portu lotniczego nauczyć się posługiwania podstawowymi przepisami prawa krajowego i międzynarodowego obejmującego problematykę obsługi naziemną statków powietrznych w aspekcie analizy zjawisk i procesów występujących w porcie lotniczym nauczyć ich samodzielnie planować i organizować pracę samokształceniową z wykorzystaniem literatury i innych materiałów źródłowych pozwalających na analizę zjawisk i procesów wpisujących się merytorycznie w problematykę obsługi naziemnej w porcie lotniczym 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> uczyć studentów wypełniania zadań zawodowych w sposób fachowy i odpowiedzialny, w tym podejmowania innych wyzwań i działań na rzecz obsługi naziemnej w porcie lotniczym, w tym działań profilaktycznych związanych z bezpieczeństwem rozwijać u studentów myślenie i działania w sposób przedsiębiorczy zarówno w zakresie zadań podejmowanych na rzecz organizacji i instytucji, w której znajdzie zatrudnienie, jak i zadań związanych z realizacją własnych celów życiowych, w tym rozwoju osobistego i zawodowego dotyczących obsługi naziemnej statków powietrznych w porcie lotniczym przygotować studentów do stosowania zasad etycznych i moralnych w działaniach związanych z obsługą naziemną w porcie lotniczym 			
Treści kształcenia: ogólna charakterystyka elementów portu lotniczego wykorzystywanych do obsługi naziemnej statków powietrznych			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia, treści kształcenia, organizacja zajęć, zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu.	2	1
2.	Podstawowe pojęcia: port lotniczy, infrastruktura portu lotniczego, Agent Obsługi Naziemnej (AON), Agenci Handlingowi w Polsce i na świecie, podstawy prawne funkcjonowania obsługi naziemnej w porcie lotniczym, wymagania prawne do realizacji procesów obsługi naziemnej	4	2

3.	Czynności elementarne podczas obsługi naziemnej statków powietrznych: przepisy wewnętrzne portu lotniczego, przepisy regulowane przez Państwo, charakterystyka elementarnych czynności występujących podczas obsługi naziemnej	4	2
4.	Bezpieczeństwo na płycie lotniska: regulacje prawne dotyczące zapewnienia bezpieczeństwa w porcie lotniczym w zakresie obsługi statku powietrznego, procedury zapewniające prawidłową realizację procesów przy statku powietrznym, identyfikacja zagrożeń, przykłady wypadków na płycie lotniskowej oraz niebezpieczeństwa podczas obsługi statków powietrznych	4	2
5.	Serwisy obsługi naziemnej: charakterystyka służb realizujących obsługę naziemną, obsługa bagażu i załadunku, cargo i poczta, towary niebezpieczne; specjalistyczny sprzęt do obsługi naziemnej (GSE) i ich zadania na podstawie regulacji prawnych	4	2
6.	Agent obsługi naziemnej: formalne-prawne zasady funkcjonowania agenta obsługi naziemnej, współpraca z przewoźnikami lotniczymi; wymagania przykładowych przewoźników obsługi floty lotniczej;	2	1
7.	Obsługa samolotu na stanowisku postojowym: przylot i wkołowanie samolotu na stanowisko postojowe, sposoby komunikacji podczas obsługi statku powietrznego, procedury bezpieczeństwa w trakcie obsługi, czynności dodatkowe w zakresie przygotowania statku powietrznego do operacji startu; tankowanie statku powietrznego; proces odladzenia statku powietrznego	4	1
8.	Raportowanie podczas obsługi naziemnej oraz komunikacja: audyty organizacji będących na terenie portu lotniczego w zakresie stosowania procedur bezpieczeństwa oraz zarządzania jakością, planowanie pracy obsługi naziemnej odpowiedzialnej za operacje lotniskowe; sytuacje awaryjne; raportowanie po obsłudze.	4	2
9.	Zajęcia podsumowujące: zaliczenie	2	2
Razem zajęć teoretycznych:		30	15
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia, treści kształcenia, organizacja zajęć, zasady zaliczenia zajęć praktycznych.	1	1
2.	Logistyka obsługi pasażera w porcie lotniczym: charakterystyka przykładowych Agentów Obsługi Naziemnej (AON) w Polsce; analiza dokumentacji prawnej w zakresie funkcjonowania obsługi naziemnej w porcie lotniczym	2	1
3.	Czynności obsługi naziemnej statków powietrznych: zapoznanie się z dostępnymi podręcznikami przewoźników lotniczych w zakresie elementarnych czynności występujących podczas obsługi naziemnej	2	1
4.	Analiza wybranych incydentów i wypadków lotniczych w portach lotniczych: identyfikacja występujących incydentów i wypadków występujących w portach lotniczych; dyskusja w zakresie roli i zadań agentów obsługi naziemnej	2	1
5.	Służby współpracujące z agentem obsługi naziemnej: charakterystyka służb współpracujących z obsługą naziemną; wymagania dotyczące realizacji obsługi bagażu ponadwymiarowego a także cargo i poczta; wymagania w zakresie transportu towarów niebezpiecznych; analiz i przykłady zastosowania sprzętu do obsługi naziemnej (GSE)	2	1
6.	Agent obsługi naziemnej: formalne-prawne zasady funkcjonowania agenta obsługi naziemnej, współpraca z przewoźnikami lotniczymi; wymagania przykładowych przewoźników obsługi floty lotniczej;	2	1
7.	Koncepcja obsługi logistycznej pasażera w porcie lotniczym i jej uwarunkowania: właściwości ogólne koncepcji obsługi logistycznej pasażerów, rola standardów w	2	2

	obsłudze logistycznej, charakterystyka relacji między poziomem obsługi klienta/pasażera i kosztami tej obsługi, efektywna obsługa klienta/pasażera		
8.	Techniki komunikacji pracowników w porcie lotniczym: istota komunikacji, przepływu informacji między określonymi działami obsługi pasażera, pracownikami, nowe technologie i aplikacje dostępne na rynku, techniki radzenia sobie w sytuacjach trudnych, empatia – dyskusja.	2	2
9.	Obsługa pasażerów w tranzycie: zasady przebywania i przemieszczania się pasażerów w porcie lotniczym; zasady sprawowania opieki nad pasażerem niepełnoletnim i niepełnosprawnym wymagającym asysty;	2	2
11.	Przewóz zwierząt z pasażerem: regulacje prawne, ogólne warunki przewozu danej linii lotniczej (regulacje wewnętrzne), niezbędne dokumenty wymagane do przewozu zwierząt do innego kraju, zasady podróży z psem przewodnikiem.	2	2
12.	Wypadek statku powietrznego na lotnisku: działania organu służb ruchu lotniczego; działania służb ratowniczo - gaśniczych; działania Policji i służb ochrony; działania operatora lotniska: eskorta pojazdów; obsługa; działania służb medycznych; działania operatora statku powietrznego zaangażowane w wypadek	2	2
13.	Prawa pasażerów: rodzaje zdarzeń podczas podróży, prawo do złożenia skargi na przewoźnika i obsługę w porcie lotniczym, prawo do hotelu i posiłków w przypadku odwołania rejsu, prawo do zapewnienia rejsu zastępczego.	2	2
14.	Wizyta edukacyjna: agent obsługi naziemnej	5	-
14.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium	2	2
Razem zajęć praktycznych:		30	20
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		50	45

Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli.

Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne

Efekty uczenia się: absolwent zna i rozumie

kategoria	numer	Treść
wiedza	W_01	zna w zaawansowanym stopniu podstawowe pojęcia, fakty, obiekty i zjawiska z zakresu nauk o zarządzaniu obsługą naziemną statków powietrznych oraz obowiązujące zasady
	W_02	zna w zaawansowanym stopniu jednostkowe i zbiorowe podmioty odpowiedzialne za organizację w porcie lotniczym oraz stojące przed nimi wyzwania i zagrożeniami wpisujące się w ekologiczną i społeczno-kulturową przestrzeń bezpieczeństwa
	W_03	zna w zaawansowanym stopniu reguły, normy i zasady etyczne, moralne oraz prawne związane z logistyczną obsługą statku powietrznego w porcie lotniczym oraz wzajemne relacje w różnych układach społecznych w tym układach związanych z funkcjonowaniem systemów bezpieczeństwa
umiejętności	U_01	potrafi identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane ściśle z teorią i praktyką obsługi statku powietrznego w porcie lotniczym z wykorzystaniem wiedzy nabytej w ramach realizacji przedmiotu
	U_02	potrafi w sposób krytyczny korzystać z literatury i innych materiałów źródłowych w celu analizy zjawisk i procesów wpisujących się merytorycznie w problematykę logistycznej obsługi w ruchu naziemnym portu lotniczego
	U_03	potrafi posługiwać się podstawowymi przepisami prawa krajowego i międzynarodowego obejmującego problematykę logistycznej obsługi handlingowej w porcie lotniczym w kontekście bezpieczeństwa
	U_04	potrafi samodzielnie planować i organizować pracę samokształceniową z wykorzystaniem literatury i materiałów źródłowych
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do wypełniania zadań zawodowych w sposób fachowy i odpowiedzialny, w tym podejmowania innych wyzwań i działań na rzecz obsługi naziemnej w porcie

		lotniczym w tym bezpieczeństwa		
	K_02	jest gotów wykorzystać w praktyce w podstawowym zakresie działania w sposób przedsiębiorczy zarówno w zakresie zadań podejmowanych na rzecz organizacji i instytucji, w której znajdzie zatrudnienie, jak i zadań związanych z realizacją własnych celów życiowych, w tym rozwoju osobistego i zawodowego dotyczących obsługi naziemnej statków powietrznych w porcie lotniczym		
	K_03	jest gotów do stosowania zasad etycznych i moralnych w działaniach związanych z ochroną statków powietrznych i pozostałych uczestników ruchu naziemnego przed skutkami różnego rodzaju zagrożeń		
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:				
forma zaliczenia:	Egzamin			
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz z egzaminu			
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru			
kryteria oceny:	9) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, W_03, K_01, K_02, K_03	100
sposób wyliczenia oceny końcowej:	Ocena końcowa z zajęć teoretycznych (O_t) = O1			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym (do wyboru: referat, raport dotyczący wąskiego problemu, wystąpienie obejmujące wąskie zagadnienie z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej, wystąpienie obejmujące wąskie zagadnienie w formie ustnej).			
kryteria oceny:	9) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi. 10) samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej zleconego zadania.			

	Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 4,0 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 3,5 – student wykonał zadanie nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 3,0 – student wykonał zadanie w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 2,0 – student nie wykonał zadania				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K_03	60	
	O2	samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K_03	40	
Sposób zaliczenia i forma egzaminu:					
forma egzaminu:	egzamin pisemny z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru				
forma oceny końcowej:	ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę				
kryteria oceny:	5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się w trakcie egzaminu:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	Oe	test pisemny	wszystkie efekty	100	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	<i>Ocena końcowa = Oe</i>				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za egzamin oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	11) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS. 12) Ocena za egzamin zgodnie z przyjętymi kryteriami.				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %

	Oe	egzamin	wszystkie efekty		50
	Ot	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, K_01, K_02, K_03	2	50
	Op	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K_03	3	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,5Oe + 0,5\left(\frac{Ot \times 2 + Op \times 3}{2 + 3}\right)$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01				
W_02	K1_W05, K1_W07				
W_03	K1_W06				
U_01	K1_U01				
U_02	K1_U03				
U_03	K1_U07				
U_04	K1_U14				
K_01	K2_K03				
K_02	K2_U05				
K_03	K1_K08				
Wykaz literatury:					
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):					
<ul style="list-style-type: none"> • Augustyn S., (red. nauk), <i>Obsługa naziemna (Ground handling)</i>, wyd. AR, Warszawa 2012. • Compa T., Kozuba J., Skop Z., <i>Ratownictwo lotnicze i lotniskowe</i>, WSOSP, Dęblin 2010. • Compa T., <i>Zarządzanie informacjami lotniczymi</i>, WSOSP, Dęblin 2013. • Kwasiborska A., <i>Wybrane zagadnienia przewozu przesyłek w transporcie lotniczym</i>, Logistyka – nauka nr 4/2011. • Kwasiborska A., Żmigrodzka M., <i>Organizacja transportu lotniczego</i>, LAW, Dęblin 2018. 					
B. Literatura uzupełniająca:					
<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 19 listopada 2013 r. w sprawie obsługi naziemnej w portach lotniczych • Rozporządzenie Komisji (UE) nr 185/2010 z dnia 4 marca 2010 r. ustanawiające szczegółowe środki w celu wprowadzenia w życie wspólnych podstawowych norm ochrony lotnictwa cywilnego. • Rozporządzenie Komisji (WE) nr 272/2009 z dnia 2 kwietnia 2009 r. uzupełniające wspólne podstawowe normy ochrony lotnictwa cywilnego określone w załączniku do rozporządzenia (WE) 300/2008 Parlamentu Europejskiego i Rady. • Ustawa z 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze (Dz.U z 2012 poz. 933). 					
C. Materiały źródłowe:					
<ul style="list-style-type: none"> • Compa T., <i>Obsługa statków powietrznych w porcie lotniczym</i>, https://www.czasopismologistyka.pl/artykuly-naukowe/send/274-artykuly-na-plycie-cd-1/3543-artyku • Compa T., <i>Bezpieczeństwo operacji w portach lotniczych. Obsługa handlingowa</i>. WSOSP. Dęblin 2013 					
D. Przydatne strony internetowe:					
<ul style="list-style-type: none"> • http://www.codozasady.pl/agenci-obslugi-naziemnej-nowe-otwarcie/ • https://www.czasopismologistyka.pl/artykuly-naukowe/send/274-artykuly-na-plycie-cd-1/3543-artyku • https://www.nap.edu/read/22084/chapter/4 					

Kontakt:	
osoba do kontaktu:	Kierownik Katedry Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 840 52 03
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.8.8. Środki transportu lotniczego

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.8.8.	Środki transportu lotniczego	ZO	4			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	tak	V		
Dyscyplina:						
Nauki o bezpieczeństwie (90%), Nauki prawne (10%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	40	45	50	2
• zajęcia wprowadzające	1	0,5	-	-		
• konwersatorium	8	3,5	-	-		
• zajęcia podsumowujące/kolokwium	1	1	-	-		
• studiowanie literatury	-	-	15	20		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	15	25		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	5	30	45	50	2
• ćwiczenia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia warsztatowe	18	3	-	-		
• ćwiczenia podsumowujące/kolokwium	1	1	-	-		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	20		
• przygotowanie do ćwiczeń	-	-	20	25		
łącznie:	30	10	70	90	100	4
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
Konwersatorium informacyjne, informacja, dyskusja			ćwiczenia warsztatowe: prezentacja problemów i dylematów oraz dyskusja sposobów ich rozwiązywania, burza mózgów, konsultacje zespołowe			
• samodzielna praca studenta:			• samodzielna praca studenta:			
percepcja treści konwersatorium, sporządzanie notatek,			percepcja treści zajęć, sporządzanie notatek, studiowanie			

studiowanie literatury, przygotowanie pracy zaliczeniowej, przygotowanie do kolokwium i zaliczenia przedmiotu	literatury, przygotowanie do ćwiczeń warsztatowych, przygotowanie do kolokwium i zaliczenia przedmiotu		
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:	Wymagania wstępne:		
<ul style="list-style-type: none"> Transport i spedycja lotnicza 	<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia związane z transportem i spedycją lotniczą – zaliczył pozytywnie egzamin z przedmiotu 		
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów w zaawansowanym stopniu z podstawowymi pojęciami, faktami, obiektami i zjawiskami z zakresu środków transportu powietrznego zapoznać w zaawansowanym stopniu z podstawowymi regułami, normami i zasadami prawnymi regulującymi funkcjonowanie środków transportu powietrznego, a także ich znaczeniem oraz wpływem na teorię i praktykę bezpieczeństwa lotniczego zapoznać w zaawansowanym stopniu z organizacją i zasadami funkcjonowania różnego rodzaju środków transportu lotniczego, w tym z perspektywy teorii i praktyki bezpieczeństwa zapoznać w zaawansowanym stopniu z istotą procesów związanych z funkcjonowaniem środków transportu powietrznego z zakresu budowy i eksploatacji statków powietrznych, przygotowania ich do obsługi naziemnej oraz zagrożeń w obszarze ruchu lotniczego 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane ze środkami transportu lotniczego z wykorzystaniem wiedzy interdyscyplinarnej, nabywanej w toku studiów w ramach różnych modułów i przedmiotów kształcenia nauczyć ich krytycznego korzystania z literatury i innych materiałów źródłowych pozwalających na analizę zjawisk i procesów wpisujących się merytorycznie w problematykę środków transportu nauczyć posługiwać się w swobodnie podstawowymi pojęciami, faktami i różnymi informacjami o charakterze specjalistycznym w trakcie komunikowania się ze specjalistami z zakresu środków transportu powietrznego nauczyć przygotować wystąpienie ustne w sprawach związanych ze środkami transportu lotniczego w języku polskim, takie jak np. referat, prezentacja multimedialna nauczyć samodzielnie planować i wdrażać do praktyki życiowej ideę edukacji ustawicznej, w tym stosować różne formy, metody i techniki efektywnego uczenia się oraz metody i techniki rozwoju osobistego w sferze mentalnej i fizycznej 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> uczyć studentów krytycznej oceny treści związanych ze środkami transportu lotniczego, ich właściwej interpretacji i wykorzystania własnych przemyśleń zarówno w teorii jak i praktyce uczyć rozwijania własnego dorobku zawodowego i budowania osobistego potencjału, a także doskonalenia zawodowego zgodnie z ideą edukacji ustawicznej w kontekście dynamicznego rozwoju środków transportu lotniczego uczyć przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz podejmowania działań na rzecz przestrzegania tych zasad z uwzględnieniem specyfiki środków transportu lotniczego 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia konwersatorium i przedmiotu.	1	0,5
2.	Podstawy wiedzy o przepisach prawnych: konwencja warszawska; konwencja chicagowska; Ustawa Prawo lotnicze – w aspekcie zasad realizacji przewozów pasażerskich i towarowych transportem lotniczym.	2	0,5
3.	Środki transportu lotniczego: klasyfikacja środków transportu; charakterystyka	2	1

	poszczególnych grup; przykłady.		
4.	Eksplatacja statków powietrznych w porcie lotniczy: właściwości eksploatacyjne statków powietrznych w zależności od rodzaju statku powietrznego; obsługa techniczna statków powietrznych.	2	1
5.	Środki transportu lotniczego w ratownictwie: charakterystyka środków transportu lotniczego wykorzystywanych w akcjach ratownictwa i poszukiwania; korzyści wynikające z korzystania ze środków transportu; bariery rozwoju/ związane z korzystaniem ze środków transportu lotniczego.	2	1
6.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych.	1	1
2.	Aspekty prawne: konwencja warszawska; konwencja chicagowska; Ustawa Prawo lotnicze – w aspekcie zasad realizacji przewozów pasażerskich i towarowych transportem lotniczym - dyskusja.	2	1
3.	Podział i klasyfikacja statków powietrznych w zależności od sposobu wytwarzania siły nośnej oraz w zależności od przeznaczenia – dyskusja.	2	1
4.	Podstawy budowy statków powietrznych: samoloty, śmigłowce; podstawy generowania sił nośnych i lotu statków powietrznych.	2	1
5.	Przygotowanie środków transportu lotniczego: wykonywanie obsługi na statkach powietrznych; kontrolowanie stanu technicznego statków powietrznych; wykrywanie i lokalizowanie oraz usuwanie uszkodzeń; organizowanie przedsięwzięć zapewniających utrzymanie charakterystyk statków powietrznych w okresie użytkowania - dyskusja.	2	2
6.	System obsługi technicznej statków powietrznych: program niezawodności; organizacje utrzymania statków powietrznych w ciągłej zdolności do lotu – dyskusja.	2	2
7.	Właściwości eksploatacyjne statków powietrznych: w zależności od rodzaju statku powietrznego i jego przeznaczenia.	2	2
8.	Eksplatacja statków powietrznych: normy i zalecane metody postępowania w użytkowaniu statków powietrznych; przedstawienie działalności Europejskiej Organizacji ds. Wyposażenia Lotnictwa Cywilnego.	2	1
9.	Służby poszukiwania i ratownictwa lotniczego - ASAR: istota działalności służb ASAR; cywilno-wojskowy ośrodek koordynacji poszukiwania i ratownictwa lotniczego; lotnicze zespoły poszukiwawczo-ratownicze; punkty alarmowe - dyskusja.	2	2
10.	Środki transportu lotniczego w ratownictwie w praktyce: środki transportu lotniczego wykorzystywane w akcjach ratownictwa i poszukiwania – przykłady w Polsce i na świecie.	2	1
11.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć praktycznych:		20	15
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	Treść	

wiedza	W_01	zna w zaawansowanym stopniu podstawowe pojęcia, fakty, obiekty i zjawiska z zakresu środków transportu powietrznego
	W_02	zna w zaawansowanym stopniu reguły, normy i zasady prawne regulujące funkcjonowanie środków transportu powietrznego, a także ich znaczenie oraz wpływ na teorię i praktykę bezpieczeństwa lotniczego
	W_03	zna organizację i zasady funkcjonowania różnego rodzaju środków transportu lotniczego, w tym z perspektywy teorii i praktyki bezpieczeństwa
	W_04	zna w zaawansowanym stopniu istotę procesów związanych z funkcjonowaniem środków transportu powietrznego w zakresie budowy i eksploatacji statków powietrznych, przygotowania ich do obsługi naziemnej oraz zagrożeń w obszarze ruchu lotniczego
umiejętności	U_01	potrafi identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane ze środkami transportu lotniczego z wykorzystaniem wiedzy interdyscyplinarnej, nabywanej w toku studiów w ramach różnych modułów i przedmiotów kształcenia
	U_02	potrafi posługiwać się w swobodnie podstawowymi pojęciami, faktami i różnymi informacjami o charakterze specjalistycznym w trakcie komunikowania się ze specjalistami z zakresu środków transportu powietrznego
	U_03	potrafi przygotować wystąpienie ustne w sprawach związanych ze środkami transportu lotniczego w języku polskim, takie jak np. referat, prezentacja multimedialna
	U_04	potrafi samodzielnie planować i wdrażać do praktyki życiowej ideę edukacji ustawicznej, w tym stosować różne formy, metody i techniki efektywnego uczenia się oraz metody i techniki rozwoju osobistego w sferze mentalnej i fizycznej
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej oceny treści związanych ze środkami transportu lotniczego, ich właściwej interpretacji i wykorzystania własnych przemyśleń zarówno w teorii jak i praktyce
	K_02	jest gotów do rozwijania własnego dorobku zawodowego i budowania osobistego potencjału, a także doskonalenia zawodowego zgodnie z ideą edukacji ustawicznej w kontekście dynamicznego rozwoju środków transportu lotniczego
	K_03	jest gotów do przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz podejmowania działań na rzecz przestrzegania tych zasad z uwzględnieniem specyfiki środków transportu lotniczego

Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:				
forma zaliczenia:	Zaliczenie			
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych			
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru			
kryteria oceny:	10) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %

uczenia się:	O1	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, W_03, W_04, K_01, K_02, K_03	100	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	Ocena końcowa z zajęć teoretycznych (<i>Ot</i>) = <i>O1</i>				
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym (do wyboru: referat, raport dotyczący wąskiego problemu, wystąpienie obejmujące wąskie zagadnienie z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej, wystąpienie obejmujące wąskie zagadnienie w formie ustnej).				
kryteria oceny:	<p>11) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>12) samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej zleconego zadania. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 4,0 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 3,5 – student wykonał zadanie nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 3,0 – student wykonał zadanie w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 2,0 – student nie wykonał zadania</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K_03	60	
	O2	samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K_03	40	
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS				
sposób wyliczenia oceny	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie	punkty	waga

i weryfikacji efektów uczenia się:			do efektów	ECTS	oceny w %
	<i>Ot</i>	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, W_04, U_01, U_02, U_03	2	100
<i>Op</i>	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, U_05, K_01, K_03	2		
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = \frac{Ot \times 2 + Op \times 2}{2 + 2}$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01				
W_02	K1_W06				
W_03	K1_W07				
W_04	K1_W08				
U_01	K1_U01				
U_02	K1_U08				
U_03	K1_U10				
U_04	K_U014				
K_01	K1_K01				
K_02	K1_K07				
K_03	K1_K08				
Wykaz literatury:					
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):					
<ul style="list-style-type: none"> Bielawski R., <i>Wybrane zagadnienia z budowy statków powietrznych</i>, Warszawa 2015. Kwasiborska A., Żmigrodzka M., <i>Organizacja transportu lotniczego</i>, Dęblin 2018. Kwasiborska A. (red.), <i>Transport lotniczy i jego otoczenie</i>, Warszawa 2016. Żylicz M., <i>Prawo lotnicze międzynarodowe, europejskie i krajowe</i>, Warszawa 2014. 					
B. Literatura uzupełniająca:					
<ul style="list-style-type: none"> ROZPORZĄDZENIE MINISTRA TRANSPORTU, BUDOWNICTWA I GOSPODARKI MORSKIEJ 1 z dnia 7 sierpnia 2013 r. w sprawie klasyfikacji statków powietrznych. Zajas S., <i>Organizacja międzynarodowego lotnictwa cywilnego i jej wpływ na funkcjonowanie i rozwój lotnictwa</i>, AON, Zeszyty Naukowe AON nr 4(101) 2015 					
C. Materiały źródłowe:					
<ul style="list-style-type: none"> https://mfiles.pl/pl/index.php/Transport_lotniczy https://sites.google.com/site/bazalogistyczna/services https://www.gsgraph.com/transport-lotniczy-konwencje-przepisy-prawa/ 					
D. Przydatne strony internetowe:					
<ul style="list-style-type: none"> http://www.przegląd.wsb.net.pl/uploads/1/0/3/7/10371016/5_logistyka_i_transport.pdf https://www.ue.katowice.pl/fileadmin/migrated/content/uploads/33_D.Tloczynski_Kierunki_rozwoju_transportu_....pdf https://www.ulc.gov.pl/pl/ 					
Kontakt:					

osoba do kontaktu:	Kierownik Katedry Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 840 52 03
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.8.9. Systemy informatyczne w zarządzaniu procesami logistycznymi w portach lotniczych

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczbę punktów ECTS			
kod	nazwa		ECTS			
S.8.9	Systemy informatyczne w zarządzaniu procesami logistycznymi w portach lotniczych	ZO	3			
Kierunek studiów:	Bezpieczeństwo narodowe					
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	tak	V		
Dyscyplina:						
Nauki o bezpieczeństwie (70%), Nauki o zarządzaniu i jakości (30%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	10	15	15	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• wykłady	8	8	-	-		
• zajęcia podsumowujące/kolokwium	1	1	-	-		
• przygotowanie pracy zaliczeniowej	-	-	5	5		
• studiowanie literatury	-	-	5	5		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	5	5		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	10	30	40	50	2
• ćwiczenia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia audytoryjne	10	4	-	-		
• ćwiczenia warsztatowe	8	4	-	-		
• ćwiczenia podsumowujące/kolokwium	1	1	-	-		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	15		
• przygotowanie do ćwiczeń/przygotowanie case study/pracy pisemnej	-	-	20	25		

	łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.							
Metody dydaktyczne:							
zajęcia teoretyczne:				zajęcia praktyczne:			
<ul style="list-style-type: none"> zajęcia z udziałem nauczycieli: 				<ul style="list-style-type: none"> zajęcia z udziałem nauczycieli: 			
wykład informacyjny, informacja, dyskusja				ćwiczenia audytoryjne i warsztatowe: prezentacja problemów i dylematów oraz dyskusja sposobów ich rozwiązywania, burza mózgów, konsultacje zespołowe			
<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 				<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 			
percepcja treści wykładów, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie pracy zaliczeniowej, przygotowanie do kolokwium i zaliczenia przedmiotu				percepcja treści zajęć, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do ćwiczeń audytoryjnych, przygotowanie do kolokwium i zaliczenia przedmiotu			
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:							
Przedmioty wprowadzające:				Wymagania wstępne:			
<ul style="list-style-type: none"> infrastruktura portu lotniczego Logistyczna obsługa pasażera w porcie lotniczym 				<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia związane z infrastrukturą portu lotniczego oraz logistyczna obsługa pasażera w porcie lotniczym – zaliczył przedmioty wprowadzające 			
Cele przedmiotu:							
w zakresie wiedzy:							
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów z podstawowymi pojęciami, faktami i zagadnieniami merytorycznymi z zakresu specyfiki systemów logistycznych w zarządzaniu procesami logistycznymi w porcie lotniczym zapoznać w podstawowym stopniu z metodologią badań stosowaną w naukach o bezpieczeństwie, jej relacje w stosunku do metodologii badań społecznych, a także metody, techniki i narzędzia badawcze służące do rozwiązywania prostych problemów naukowych związanych z zarządzaniem logistycznym, jak również możliwości ich wykorzystania do rozwiązywania typowych problemów praktycznych zapoznać w zaawansowanym stopniu z tradycyjnymi i nowoczesnymi metody, technikami i narzędziami usprawniające procesy logistyczne w portach lotniczych, w tym technologiami IT, pozwalającymi na optymalizację procesów monitoringu, wykrywania i analizy zagrożeń, usprawniające procesy decyzyjne i wspomagające procesy rozwiązywania typowych i nietypowych problemów związanych z procesami logistycznymi zapoznać w podstawowym stopniu z zasadami zarządzania zasobami własności intelektualnej oraz formami rozwoju indywidualnej przedsiębiorczości 							
w zakresie umiejętności:							
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć studentów identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane ściśle z teorią i praktyką zarządzania procesami logistycznymi z wykorzystaniem wiedzy nabytej w ramach realizacji przedmiotu nauczyć w sposób krytyczny korzystać z literatury i innych materiałów źródłowych w celu analizy zjawisk i procesów wpisujących się merytorycznie w zarządzania procesami logistycznymi i zastosowania systemów informatycznych nauczyć posługiwać się podstawowymi przepisami prawa krajowego i międzynarodowego obejmującego problematykę zastosowania systemów informatycznych w zarządzaniu procesami logistycznymi nauczyć uczestniczyć aktywnie w różnych formach dyskusji i debatach na tematy ogólne i specjalistyczne związane problematyką zastosowania systemów informatycznych w zarządzaniu procesami logistycznymi 							
w zakresie kompetencji społecznych:							
<ul style="list-style-type: none"> uczyć studentów wypełniania zadań zawodowych w sposób fachowy i odpowiedzialny, w tym podejmowania innych wyzwań i działań na rzecz środowiska społecznego, w tym działań profilaktycznych związanych z bezpieczeństwem uczyć myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy zarówno w zakresie zadań podejmowanych na rzecz organizacji i instytucji, w której znajdzie zatrudnienie, jak i zadań związanych z realizacją własnych celów życiowych, w tym rozwoju osobistego i zawodowego 							

<ul style="list-style-type: none"> uczyć rozwijania własnego dorobku zawodowego i budowania osobistego potencjału, a także doskonalenia zawodowego zgodnie z ideą edukacji ustawicznej 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu.	1	0,5
2.	System informatyczny: definicja; istota; zadania i rola systemów informatycznych	2	0,5
3.	Metody, technologie i narzędzia informatyczne: charakterystyka wybranych narzędzi informatycznych wykorzystywanych w zarządzaniu	2	1
4.	Skomputeryzowane informacyjne systemy zarządzania: podstawowe uwarunkowania systemów informatycznych; proces projektowania; wspomaganie procesów decyzyjnych.	2	1
5.	Rozwój technologii informatycznych w zarządzaniu: organizacja zbiorów danych, z uwzględnieniem baz danych; rozwój oprogramowania komputerów w tym oprogramowania systemowego, narzędziowego oraz aplikacyjnego.	2	1
6.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych.	1	1
2.	Zintegrowane systemy informatyczne zarządzania: podział na obszary funkcjonalne; charakterystyka standardowego systemu zintegrowanego; odwzorowanie procesów gospodarczych przedsiębiorstwa i uzyskiwanie informacji na temat ich przebiegu – dyskusja - ćwiczenia audytoryjne.	4	2
3.	Systemy wspomaganie produkcji (computer integrated manufacturing CIM): rola i zadania przykładowych systemów wspomaganie produkcji – dyskusja.	4	2
4.	Systemy wspomagające pracę przedsiębiorstw: rola i zadania przykładowych systemów wspomaganie produkcji – dyskusja - ćwiczenia warsztatowe.	4	2
5.	Systemy CRM (Customer Relationship Management): zarządzanie kontaktami z klientami; hurtownie danych jako narzędzie CRM – dyskusja - ćwiczenia warsztatowe.	4	1
6.	E-business: strategiczne znaczenie e-businessu; aspekty techniczne i prawne e-businessu – dyskusja - ćwiczenia audytoryjne.	2	1
7.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć praktycznych:		20	15
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	Treść	
wiedza	W_01	zna podstawowe pojęcia, fakty i zagadnienia merytoryczne wpisujące się w obszar związany z budową i stosowaniem systemów informatycznych w zarządzaniu	
	W_02	w podstawowym stopniu metodologię badań stosowaną w naukach o	

		bezpieczeństwie, jej relacje w stosunku do metodologii badań społecznych, a także metody, techniki i narzędzia badawcze służące do rozwiązywania prostych problemów naukowych związanych z zarządzaniem logistycznym, jak również możliwości ich wykorzystania do rozwiązywania typowych problemów praktycznych
	W_03	w zaawansowanym stopniu tradycyjne i nowoczesne metody, techniki i narzędzia usprawniające procesy logistyczne w portach lotniczych, w tym technologie IT, pozwalające na optymalizację procesów monitoringu, wykrywania i analizy zagrożeń, usprawniające procesy decyzyjne i wspomagające procesy rozwiązywania typowych i nietypowych problemów związanych z procesami logistycznymi
	W_04	w podstawowym stopniu zasady zarządzania zasobami własności intelektualnej oraz formy rozwoju indywidualnej przedsiębiorczości
umiejętności	U_01	potrafi identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane ściśle z teorią i praktyką zarządzania procesami logistycznymi z wykorzystaniem wiedzy nabytej w ramach realizacji przedmiotu
	U_02	potrafi w sposób krytyczny korzystać z literatury i innych materiałów źródłowych w celu analizy zjawisk i procesów wpisujących się merytorycznie w zarządzania procesami logistycznymi i zastosowania systemów informatycznych
	U_03	potrafi posługiwać się podstawowymi przepisami prawa krajowego i międzynarodowego obejmującego problematykę zastosowania systemów informatycznych w zarządzaniu procesami logistycznymi
	U_04	potrafi uczestniczyć aktywnie w różnych formach dyskusji i debatach na tematy ogólne i specjalistyczne związane problematyką zastosowania systemów informatycznych w zarządzaniu procesami logistycznymi
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do wypełniania zadań zawodowych w sposób fachowy i odpowiedzialny, w tym podejmowania innych wyzwań i działań na rzecz środowiska społecznego, w tym działań profilaktycznych związanych z bezpieczeństwem
	K_02	jest gotów do myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy zarówno w zakresie zadań podejmowanych na rzecz organizacji i instytucji, w której znajdzie zatrudnienie, jak i zadań związanych z realizacją własnych celów życiowych, w tym rozwoju osobistego i zawodowego
	K_03	jest gotów do rozwijania własnego dorobku zawodowego i budowania osobistego potencjału, a także doskonalenia zawodowego zgodnie z ideą edukacji ustawicznej

Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:

forma zaliczenia: Zaliczenie

warunki i kryteria zaliczenia: warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz z egzaminu

sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:

forma oceny końcowej: średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru

kryteria oceny: 11) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru:
Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę.
Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.

sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
--	------------	---------------------------	-------------------------------	-----------------------

uczenia się:	O1	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, W_03, W_04, K_01, K_02, K_03	100
sposób wyliczenia oceny końcowej:	Ocena końcowa z zajęć teoretycznych (O_t) = O_1			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym (do wyboru: referat, raport dotyczący wąskiego problemu, wystąpienie obejmujące wąskie zagadnienie z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej, wystąpienie obejmujące wąskie zagadnienie w formie ustnej).			
kryteria oceny:	<p>13) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>14) samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej zleconego zadania. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 4,0 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 3,5 – student wykonał zadanie nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 3,0 – student wykonał zadanie w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 2,0 – student nie wykonał zadania</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K_03	60
	O2	samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K_03	40
sposób zaliczenia przedmiotu:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za egzamin oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne			
kryteria oceny:	13) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi			

	punktów ECTS. 14) Ocena za egzamin zgodnie z przyjętymi kryteriami.				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	<i>Ot</i>	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, W_04, U_04, K_02	1	100
	<i>Op</i>	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_03	2	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\lncowa = \frac{Ot \times 1 + Op \times 2}{1 + 2}$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01				
W_02	K1_W04				
W_03	K1_W09				
W_04	K1_W13				
U_01	K1_U01				
U_02	K1_U03, K1_U05				
U_03	K1_U07				
U_04	K1_U11				
K_01	K1_K03				
K_02	K1_K05				
K_03	K1_K07				
Wykaz literatury:					
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):					
<ul style="list-style-type: none"> • Ciesielski M., <i>Instrumenty zarządzania łańcuchami dostaw</i>, Warszawa 2009. • Grudzewski W., <i>Metody projektowania systemów zarządzania</i>, Warszawa., 2004. • Januszewski A., <i>Funkcjonalność informatycznych systemów zarządzania</i>, Warszawa 2008. • Klonowski Z., <i>Systemy informatyczne zarządzania przedsiębiorstwem</i>, Wrocław 2004. 					
B. Literatura uzupełniająca:					
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Przewiduj planuj, decyduj, zarządzaj ERP/MRP</i>, BI. Raport MSI Polska, Warszawa 2010. • Rzewuski M., <i>Ewolucja Systemów zarządzania - ERP II – Nowy stary gatunek</i>, 2002. 					
C. Materiały źródłowe:					
<ul style="list-style-type: none"> • Czasopismo https://www.tsl-biznes.pl/online/TSLbiznes_2011_11m.pdf • Cisowski T., <i>Rola internetu w kształtowaniu obsługi pasażerów linii lotniczych</i>, Dęblin 2018. 					
D. Przydatne strony internetowe:					
<ul style="list-style-type: none"> • https://www.czasopismologistyka.pl/artykuly-naukowe/send/339-artykuly-na-plycie-cd-3/9772-gaschi-uciecha-podgorska-zarzadzanie-procesami-logistycznymi • https://www.logistyka.net.pl/bank-wiedzy/logistyka/item/90012-zastosowanie-bpmn-do-zarzadzania-procesami-logistycznymi-w-przedsiębiorstwie 					
Kontakt:					

osoba do kontaktu:	Kierownik Katedry Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 840 52 03
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.8.10 Zarządzanie relacjami z klientem – programy lojalnościowe w transporcie lotniczym

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.8.10.	Zarządzanie relacjami z klientem – programy lojalnościowe w transporcie lotniczym	ZO	3			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	tak	V		
Dyscyplina:						
Nauki o bezpieczeństwie (70%), Nauki o komunikacji społecznej i media(30%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:			Osoby prowadzące zajęcia:			
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego			Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki			
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	0,5	-	-		
• konwersatorium	8	3,5	-	-		
• zajęcia podsumowujące/kolokwium	1	1	-	-		
• przygotowanie pracy zaliczeniowej	-	-	5	5		
• studiowanie literatury	-	-	5	5		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	5	10		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• ćwiczenia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia warsztatowe	18	13	-	-		
• ćwiczenia podsumowujące/kolokwium	1	1	-	-		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	10		
• przygotowanie do ćwiczeń/przygotowanie case study/pracy pisemnej	-	-	20	25		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
Konwersatorium informacyjne, informacja, dyskusja			Ćwiczenia warsztatowe: prezentacja problemów i			

	dylematów oraz dyskusja sposobów ich rozwiązywania, burza mózgów, konsultacje zespołowe		
<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 		
percepcja treści konwersatorium , sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie pracy zaliczeniowej, przygotowanie do kolokwium i zaliczenia przedmiotu;	percepcja treści zajęć, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do ćwiczeń warsztatowych, przygotowanie do kolokwium i zaliczenia przedmiotu;		
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:	Wymagania wstępne:		
<ul style="list-style-type: none"> podstawy zarządzania 	<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia związane z podstawami zarządzania – zaliczył pozytywnie egzamin z przedmiotu 		
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów z podstawowymi pojęciami, faktami i zagadnieniami merytorycznymi z zakresu zarządzania relacjami z klientem – programy lojalnościowe w transporcie lotniczym zapoznać ich z teoretycznymi podstawami zarządzania relacjami z klientem – programy lojalnościowe w transporcie lotniczym zapoznać ich z jednostkowymi i zbiorowymi podmiotami programów lojalnościowych w transporcie lotniczym wpisującymi się w zakres zarządzania relacjami z klientem zapoznać ich z regułami, normami i zasadami etycznymi, moralnymi oraz prawnymi związanymi z utrzymywanie relacji z klientem w ramach programów lojalnościowych. 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć studentów identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane ściśle z teorią i praktyką zarządzania relacjami z klientem z wykorzystaniem wiedzy nabytej w ramach realizacji przedmiotu nauczyć ich krytycznego korzystania z literatury i innych materiałów źródłowych pozwalających na analizę zjawisk i procesów wpisujących się merytorycznie w problematykę zarządzania klientem na rynku konkurencji w transporcie lotniczym nauczyć się posługiwania podstawowymi przepisami prawa krajowego i międzynarodowego obejmującego problematykę praw pasażera i jego udziału w programach lojalnościowych nauczyć ich samodzielnie planować i organizować pracę samokształceniową z wykorzystaniem literatury i materiałów źródłowych 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> uczyć studentów sposobu krytycznej analizy tekstów literatury i materiałów źródłowych obejmujących problematykę zarządzaniem relacjami z klientem po przez stosowanie programów lojalnościowych w transporcie lotniczym. uczyć myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy w zarządzaniu relacjami z klientem w ramach programów lojalnościowych w transporcie lotniczym rozwijać u studentów wrażliwość społeczną i przygotować ich do stosowania zasad etycznych i moralnych w działaniach związanych z budowaniem relacji z klientami w ramach programów lojalnościowych 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu.	1	0,5
2.	Podstawy wiedzy o zarządzaniu relacjami z klientem: istota i geneza zarządzania relacjami z klientem; podstawowe pojęcia w świetle ogólnej teorii zarządzania klientem; marketing relacji; zarządzanie relacjami z klientem a zarządzanie klientem.	2	1

3.	Czynniki determinujące sukces w zarządzaniu relacjami: relacje; zasobowe; kompetencyjne marketingu wewnętrznego; technologie informatyczne; polityki społeczne, historyczne; oferta rynkowa.	2	1
4.	Charakterystyka narzędzi służących do nawiązywania relacji z pasażerem na poszczególnych etapach podróży: przed podróżą; na lotnisku; na pokładzie samolotu, po zakończeniu podróży.	2	1
5	Strategia globalna CRM: ICT – systemy obsługi kontaktów z klientami, zbierania i analizy danych, wspierania sprzedaży, strategii marketingu partnerskiego, systemów informatycznych umożliwiających jej praktyczną realizację i wielopoziomowego procesu zarządzania zmianami w przedsiębiorstwie; zalety i wady globalnej CRM.	2	1
6.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	0,5
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych.	1	1
2.	Prawa człowieka jako podstawa bezpieczeństwa personalnego: istota i geneza relacji z klientami; podstawowe akty prawne regulujące problematykę praw pasażera; system ochrony praw pasażera; działalność organizacji międzynarodowych w zakresie relacji z pasażerami– dyskusja.	2	1
3	Programy lojalnościowe i partnerskie przedsiębiorstw lotniczych: pierwsze programy lojalnościowe w branży lotniczej; zasady przygotowania i obsługi programów lojalnościowych w transporcie lotniczym; rodzaje programów lojalnościowych obsługiwanych przez przedsiębiorstwa lotnicze; programy partnerskie dla branży lotniczej– dyskusja.	2	2
4.	Społeczne aspekty relacji z klientem: pojęcie i znaczenie obsługi klienta; obsługa klienta jako nośnik wartości; logistyczna obsługa klienta – dyskusja.	2	2
5.	Składowe stanu lojalności klienta: stan doznań emocjonalnych (wywołanie pozytywnych uczuć); stan świadomości (zasób wiedzy) – dyskusja.	2	1
6.	Kulturowe aspekty zarządzania relacjami z klientem: pojęcie i rola kultury w przestrzeni bezpieczeństwa transportu lotniczego; zwyczaje kulturowe z perspektywy bezpieczeństwa klienta; kulturowe zagrożenia relacji z klientem; religia w perspektywie kulturowej przestrzeni relacji z klientem; wpływ przeobrażeń współczesnej kultury na relacje z klientem – dyskusja.	2	1
7.	Ekonomiczne aspekty relacji z klientem: istota bezpieczeństwa ekonomicznego w wymiarze kontaktów z klientem; człowiek w kontekście relacji z przedsiębiorcą lotniczym; źródła dochodów ludności i ich zróżnicowanie; problemy wpływające na relacje z klientem; wpływ nierówności ekonomicznych w świecie na utrzymanie relacji z klientem – dyskusja.	2	1
8.	Proces implementacji systemu w przedsiębiorstwie logistycznym (wybrane przypadki): analiza przedwdrożeniowa – określenie potrzeb przedsiębiorstwa; oszacowanie kosztów i budżetu; właściwa implementacja systemu; uruchomienie systemu; konsekwencje wdrożenia systemu w przedsiębiorstwie logistycznym – dyskusja.	2	1
9.	Sieci aliansów: pojęcie aliansu; przykłady aliansów w lotnictwie (analiza porównawcza); korzyści i zagrożenia uczestnictwa w sieci aliansów – dyskusja.	2	2
10.	Aplikacje mobilne: pojęcie aplikacja mobilna; narzędzia informacyjno-komunikacyjne (IT); wykorzystanie aplikacji mobilnych w procesie komunikacji	2	2

	marketingowej przez linie lotnicze; marketing mobilny; media sieciowe; aplikacje mobilne portów lotniczych– dyskusja.		
11.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe	1	1
Razem zajęć praktycznych:		20	15
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	Treść	
wiedza	W_01	zna podstawowe pojęcia, fakty i zagadnienia merytoryczne wpisujące się w problematykę zarządzania relacjami z klientem – programy lojalnościowe	
	W_02	zna reguły, normy i zasady etyczne, moralne oraz prawne związane z bezpieczeństwem sieci społecznościowych oferujących rozmaite programy lojalnościowe	
	W_03	zna dylematy współczesnej cywilizacji związane z wyzwaniem i zagrożeniami bezpieczeństwa w zakresie zarządzania relacjami z klientem z wykorzystaniem narzędzi IT	
umiejętności	U_01	potrafi identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane ściśle z teorią i praktyką zarządzania relacjami z klientem poprzez programy lojalnościowe z wykorzystaniem wiedzy nabytej w ramach realizacji przedmiotu	
	U_02	potrafi w sposób krytyczny korzystać z literatury i innych materiałów źródłowych w celu analizy zjawisk i procesów wpisujących się merytorycznie w problematykę zarządzania relacjami z klientem	
	U_03	potrafi posługiwać się podstawowymi przepisami prawa krajowego i międzynarodowego obejmującego problematykę praw pasażera i międzynarodowych programów lojalnościowych w transporcie lotniczym w aspekcie analizy zjawisk i procesów związanych z utrzymaniem prawidłowych relacji z klientem	
	U_04	potrafi przygotować w języku polskim pracę pisemną obejmującą problematykę zarządzania relacjami z klientem w ramach programów lojalnościowych	
	U_05	potrafi samodzielnie planować i organizować pracę samokształceniową z wykorzystaniem literatury i materiałów źródłowych	
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej analizy tekstów literatury i materiałów źródłowych obejmujących problematykę zarządzania relacjami z klientem w transporcie lotniczym	
	K_02	jest gotów do myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy w zarządzaniu relacjami z klientem w ramach programów lojalnościowych w transporcie lotniczym	
	K_03	ma rozwiniętą wrażliwość społeczną i jest gotów do stosowania zasad etycznych i moralnych w działaniach związanych z ochroną pasażera przed skutkami użytkowania mediów społecznościowych	
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:			
forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną		
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych		
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:			
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru oraz pracę pisemną		
kryteria oceny:	13) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę.		

	<p>Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>14) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_02	70
	O2	Praca pisemna	W_03, U_04, K_03	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	Ocena końcowa = $0,7 \times O1 + 0,3 \times O2$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywność na zajęciach			
kryteria oceny:	<p>27) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: <i>Ocena końcowa</i> = $(O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>28) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę</p>			

	<p>oceny strony formalnej i merytorycznej pracy.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>29) Aktywność na zajęciach:</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny częstotliwości udziału w dyskusjach w ramach zajęć, poziomu merytorycznego wypowiedzi i krytycznego podejścia do omawianego problemu.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – student uczestniczył bardzo często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była wysoka i krytycznie podchodził do omawianego problemu; 4,5 – student uczestniczył często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była raczej wysoka i raczej krytycznie podchodził do omawianego problemu; 4,0 – student uczestniczył często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na stosunkowo dobrym poziomie i raczej krytycznie podchodził do omawianego problemu; 3,5 – student uczestniczył rzadko w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na średnim poziomie i raczej bezkrytycznie podchodził do omawianego problemu; 3,0 – student uczestniczył sporadycznie w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na niskim poziomie i bezkrytycznie podchodził do omawianego problemu; 2,0 – student nie brał udziału w dyskusjach.</p>				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	Ip.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_03, U_05	40	
	O2	Praca pisemna (case study)	U_02, U_04, K_01, K_03	30	
	O3	Aktywność na zajęciach	U_01, U_02, U_03, K_01	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciopunktowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	Ip.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	O _t	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, U_04, K_02, K_03	1	100
	O _p	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03,	2	

			U_04, U_05, K_01, K_03		
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = \frac{Ot \times 1 + Op \times 2}{1 + 2}$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01, K1W_03				
W_02	K1_W03, K1_W06				
W_03	K1_W11				
U_01	K1_U01				
U_02	K1_U03, K1_U05				
U_03	K1_U07				
U_04	K1_U09				
U_05	K1_U14				
K_01	K2_K01				
K_02	K1_U05, K1_U04				
K_03	K1_K06, K1_K08				
Wykaz literatury:					
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):					
<ul style="list-style-type: none"> Hawlana J., <i>Konkurencja na rynku lotniczych przewozów pasażerskich w warunkach globalizacji</i>, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, Katowice 2012. Kotler Ph., Keller K.L., <i>Marketing</i>, wyd. Dom Wydawniczy Rebis, Poznań 2012. Kuraś D., <i>Obsługa klienta jako wartość w zarządzaniu relacjami przedsiębiorstwo – klient</i>, wyd. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu, Tarnobrzeg 2015. 					
B. Literatura uzupełniająca:					
<ul style="list-style-type: none"> Buchnowska D., <i>Wybór systemu wspierającego zarządzanie relacjami z klientami [w:] Komputerowo zintegrowane zarządzanie</i>, red. Knosala R., wyd. Oficyna Wydawnicza Polskiego Towarzystwa Zarządzania Produkcją, Opole 2010. Deszczyński B., <i>Uwarunkowania Wdrażania CRM w przedsiębiorstwie</i>, Zeszyty Naukowe Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań 2010. Limański A., Śliwińska K., <i>Marketing- zasady funkcjonowania przedsiębiorstwa na rynku</i>, wyd. Difin Warszawa 2002. Pabiasek M., <i>Zarządzanie relacjami z pasażerami na przykładzie wykorzystania technologii mobilnych w branży lotniczej</i>, Zeszyty Naukowe Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, Katowice 2015. 					
C. Materiały źródłowe:					
<ul style="list-style-type: none"> Buchwald T., Guzowski T., <i>System zarządzania relacjami z klientem w przedsiębiorstwie międzynarodowym [w:] Progress in Economic Sciences</i> Nr 1 2014. Maciejewski J., Kuzak W. (2014), <i>Mobilny system zarządzania relacjami z klientami – e-CRM</i>, Zeszyty Naukowe Wydziału Informatycznych Technik Zarządzania Wyższej Szkoły Informatyki Stosowanej i Zarządzania „Współczesne Problemy Zarządzania”. Rucińska D. (2011), <i>Badania rynku usług lotniczych: istota, zakres, użyteczność, przykłady</i>, Zeszyty Naukowe PTE, nr 9. Wróblewska W. (2013), <i>Zarządzanie relacjami z klientem jako źródło sukcesu organizacji</i>, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach, nr 97, Seria: Administracja i Zarządzanie. 					
D. Przydatne strony internetowe:					
<ul style="list-style-type: none"> ACI Europe (2015), Digital Report 2014-2015, www.aci-europe.org/policy/position-pers.html?view=group&group=1&id=22 					

- AMADEUS (2011), The always-connected traveller: How mobile will transform the future of air travel, www.amadeus.com/airlineit/the-always-connected-traveller/index.html

Kontakt:

osoba do kontaktu: Kierownik Katedry Bezpieczeństwa Narodowego

telefon: 59 840 52 03

e-mail: sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.8.11. Materiały niebezpieczne w transporcie lotniczym

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.8.11	Materiały niebezpieczne w transporcie lotniczym	ZO	5			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	tak	V		
Dyscyplina:						
Nauki o bezpieczeństwie (90%), Nauki prawne (10%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	10	40	40	50	2
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• wykłady	8	8	-	-		
• zajęcia podsumowujące/kolokwium	1	1	-	-		
• przygotowanie pracy zaliczeniowej	-	-	10	10		
• studiowanie literatury	-	-	25	25		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	5	5		
Zajęcia praktyczne [razem]	50	20	25	55	75	3
• ćwiczenia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia warsztatowe	48	18				
• ćwiczenia podsumowujące/kolokwium	1	1	-	-		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	5	15		
• przygotowanie do ćwiczeń/przygotowanie case study/pracy pisemnej	-	-	20	40		
łącznie:	60	30	65	95	125	5
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:		zajęcia praktyczne:				
• zajęcia z udziałem nauczycieli:		• zajęcia z udziałem nauczycieli:				
wykład informacyjny, informacja, dyskusja		ćwiczenia warsztatowe: prezentacja problemów i				

	dylematów oraz dyskusja sposobów ich rozwiązywania, burza mózgów, konsultacje zespołowe		
<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 		
percepcja treści wykładów, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie pracy zaliczeniowej, przygotowanie do kolokwium i zaliczenia przedmiotu;	percepcja treści zajęć, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do ćwiczeń warsztatowych, przygotowanie do kolokwium i zaliczenia przedmiotu;		
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:	Wymagania wstępne:		
<ul style="list-style-type: none"> teoria bezpieczeństwa 	<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia związane z teorią bezpieczeństwa – zaliczył pozytywnie egzamin z przedmiotu 		
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów z podstawowymi pojęciami, faktami i zagadnieniami merytorycznymi z zakresu przewozu materiałów niebezpiecznych drogą lotniczą zapoznać ich z teoretycznymi podstawami materiałów niebezpiecznych ze szczególnym uwzględnieniem rodzaj przewozu i kategorii materiałów jak również dokumentacją przewozową zapoznać ich z jednostkowymi i zbiorowymi podmiotami odpowiedzialnymi transport materiałów niebezpiecznych drogą lotniczą zapoznać ich z wyzwaniami i zagrożeniami związanymi z przewozem materiałów niebezpiecznych zapoznać ich z istotą procesów zarządzania bezpieczeństwem przy przewozie materiałów niebezpiecznych, zgodnie z normami i zasadami ustalonymi przez IATA Dangerous Goods Regulation. 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć studentów identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane ściśle z teorią i praktyką zapewnienia bezpieczeństwa przewozu materiałów niebezpiecznych drogą lotniczą z wykorzystaniem wiedzy nabytej w ramach realizacji przedmiotu nauczyć ich krytycznego korzystania z literatury i innych materiałów źródłowych pozwalających na analizę zjawisk i procesów wpisujących się merytorycznie w problematykę bezpieczeństwa przewozu materiałów niebezpiecznych nauczyć się posługiwania podstawowymi przepisami prawa krajowego i międzynarodowego obejmującego problematykę transportu materiałów niebezpiecznych w aspekcie analizy zjawisk i procesów związanych z bezpieczeństwem lotniczym nauczyć ich samodzielnie planować i organizować pracę samokształceniową z wykorzystaniem literatury i materiałów źródłowych, 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> uczyć studentów myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy, fachowy i odpowiedzialny w tym działań profilaktycznych związanych z bezpieczeństwem przewozu materiałów niebezpiecznych uczyć studentów wypełniania ról społeczno- zawodowych z praktyką bezpieczeństwa w zakresie materiałów niebezpiecznych rozwijać u studentów wrażliwość społeczną i przygotować ich do stosowania zasad etycznych i moralnych w działaniach związanych z ochroną człowieka i środowiska przed skutkami różnego rodzaju zagrożeń w wyniku przewozu materiałów niebezpiecznych 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu.	1	1
2.	Podstawy wiedzy o materiałach niebezpiecznych: podstawowe pojęcia; definicje i	2	2

	podział materiałów niebezpiecznych; oznakowanie oraz zasady ich przewozu.		
3.	Prawne aspekty związane z bezpieczeństwem przewozu materiałów niebezpiecznych: Instrukcje techniczne dotyczące materiałów niebezpiecznych; bagaż rejestrowany; bagaż podręczny; wymagana zgoda operatora; ograniczenia (Załącznik 18 do ICAO).	2	2
4.	Ograniczenia transportu materiałów niebezpiecznych drogą powietrzną: materiały niebezpieczne dopuszczone do transportu drogą powietrzną; materiały niebezpieczne, których transport drogą powietrzną jest zakazany, chyba że mają odstępstwo; materiały niebezpieczne, których pod żadnym pozorem nie wolno przewozić drogą powietrzną.	2	2
5.	Odpowiedzialność operatora: Przewóz materiałów niebezpiecznych pozostają w zakresie systemu zarządzania bezpieczeństwem operatora; Załączniku 19 ICAO - Podręcznik zarządzania bezpieczeństwem (Doc. 9859).	2	2
6.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	10
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych.	1	1
2.	Klasyfikacja towarów niebezpiecznych ADR: Charakterystyka materiałów niebezpiecznych w poszczególnych klasach.	2	1
3.	Polityczne aspekty bezpieczeństwa przewozu materiały niebezpieczne drogą lotniczą: istota i geneza przewozu ładunków drogą lotniczą; podstawowe akty prawne regulujące problematykę przewozu materiałów niebezpiecznych na świecie i w Polsce; klasyfikacja samolotów towarowych; system ochrony praw przewozu materiałów niebezpiecznych – dyskusja.	2	1
4.	Opakowania i metody pakowania: I grupę pakowania – materiały stwarzające duże zagrożenie II grupę pakowania – materiały stwarzające średnie zagrożenie III grupę pakowania – materiały stwarzające małe zagrożenie, charakterystyka opakowań pojedynczych, kombinowanych i Overpack, rodzaje naklejek handlingowych.	2	1
5.	Przechowywanie materiałów niebezpiecznych w magazynach – procedury międzynarodowe przechowywania materiałów niebezpiecznych; przykłady dobrych praktyk na podstawie wybranego agenta handlingowego - dyskusja.	2	1
6.	Przewóz i kontrola materiałów niebezpiecznych w porcie lotniczym: dokumentacja przewozowa; procedura kontroli bezpieczeństwa materiałów niebezpiecznych przewożonych przez punkt graniczny w porcie lotniczym.	2	2
7.	Załadunek i rozmieszczanie materiałów w samolocie: kontrole przeprowadzana pod kątem uszkodzeń lub wycieków materiałów niebezpiecznych; ograniczenia załadunku w kabinie pasażerskiej lub kabinie pilotów; separacja i segregacja; zabezpieczenie ładunku materiałów niebezpiecznych; załadunek na towarowy statek powietrzny.	2	2
8.	Ekologiczne aspekty bezpieczeństwa przewozu materiałów niebezpiecznych: usuwanie skażenia; odpowiednia odzież dla osób, które mają bezpośredni kontakt z materiałami wysokiego ryzyka – dyskusja.	2	2
9.	Przepływ informacji nt. Przewozu materiałów niebezpiecznych: informacje dla dowódcy statku powietrznego; informacje i instrukcje dla członków personelu pokładowego; informacje dla pasażerów; informacje dla innych osób; informacje od dowódcy statku powietrznego dla władz lotniska; informacje w razie wypadku	2	2

	samolotu lub incydentu – dyskusja.		
10.	Programy szkoleniowe: istota bezpieczeństwa ustalania szkoleń wstępnych i okresowych w zakresie materiałów niebezpiecznych; zatwierdzania programów szkoleniowych – dyskusja.	2	2
11.	Zdrowotne aspekty bezpieczeństwa personalnego: zdrowie człowieka – pojęcie i istota; bezpieczeństwo zdrowotne z perspektywy bezpieczeństwa personalnego; materiały niebezpieczne mające wpływ na zdrowie człowieka w przewozach lotniczych – dyskusja.	2	2
12.	Case study: praca grupowa na podstawie omawianych materiałów; dobre praktyki w firmach przewozowych.	20	2
13.	Wycieczka edukacyjna do agenta handlingowego	8	0
14.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć praktycznych:		50	20
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		60	30
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	Treść	
wiedza	W_01	zna podstawowe pojęcia, fakty i zagadnienia merytoryczne wpisujące się w problematykę przewozu materiałów niebezpiecznych drogą lotniczą	
	W_02	zna organizacje i zasady funkcjonowania różnego rodzaju organizacji, instytucji i systemów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo przewozu materiałów niebezpiecznych drogą lotniczą	
	W_03	zna reguły, normy i zasady etyczne, moralne oraz prawne związane z bezpieczeństwem przewozu materiałów niebezpiecznych w jego otoczeniu ekologicznym i społeczno-kulturowym, a w szczególności kwestie uregulowań międzynarodowego	
	W_04	zna dylematy współczesnej cywilizacji związane z wyzwaniami i zagrożeniami bezpieczeństwa w przewozach materiałów niebezpiecznych drogą lotniczą	
umiejętności	U_01	potrafi identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane ściśle z teorią i praktyką bezpieczeństwa w przewozach lotniczych materiałów niebezpiecznych z wykorzystaniem wiedzy nabytej w ramach realizacji przedmiotu	
	U_02	potrafi w sposób krytyczny korzystać z literatury i innych materiałów źródłowych w celu analizy zjawisk i procesów wpisujących się merytorycznie w problematykę przewozu drogą lotniczą materiałów niebezpiecznych	
	U_03	potrafi posługiwać się podstawowymi przepisami prawa krajowego i międzynarodowego obejmującego problematykę materiałów niebezpiecznych w transporcie lotniczym	
	U_04	potrafi przygotować w języku polskim pracę pisemną obejmującą problematykę materiałów niebezpiecznych	
	U_05	potrafi samodzielnie planować i organizować pracę samokształceniową z wykorzystaniem literatury i materiałów źródłowych	
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy w zakresie wykonywania zadań z związanych z przewozem materiałów niebezpiecznych	
	K_02	jest gotów do uznania znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych dotyczących bezpieczeństwa przewozu materiałów niebezpiecznych drogą lotniczą oraz własnego dorobku zawodowego	
	K_03	ma rozwiniętą wrażliwość społeczną i jest gotów do stosowania zasad etycznych i	

		moralnych w działaniach związanych z ochroną przewozu materiałów niebezpiecznych drogą lotniczą		
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:				
forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną			
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych			
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru oraz pracę pisemną			
kryteria oceny:	<p>15) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>16) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, K_01, K_02	70
	O2	Praca pisemna	W_03, W_04, U_04, U_05, K_03	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	Ocena końcowa = $0,7 \times O1 + 0,3 \times O2$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywność na zajęciach			
kryteria oceny:	<p>30) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: <i>Ocena końcowa</i> = $(O1 + O2 + O3) / 3$.</p>			

Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.

31) Praca pisemna (case study):

Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy.

Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.

32) Aktywność na zajęciach:

Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny częstotliwości udziału w dyskusjach w ramach zajęć, poziomu merytorycznego wypowiedzi i krytycznego podejścia do omawianego problemu.

Kryteria oceny: 5,0 – student uczestniczył bardzo często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była wysoka i krytycznie podchodził do omawianego problemu; 4,5 – student uczestniczył często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była raczej wysoka i raczej krytycznie podchodził do omawianego problemu; 4,0 – student uczestniczył często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na stosunkowo dobrym poziomie i raczej krytycznie podchodził do omawianego problemu; 3,5 – student uczestniczył rzadko w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na średnim poziomie i raczej bezkrytycznie podchodził do omawianego problemu; 3,0 – student uczestniczył sporadycznie w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na niskim poziomie i bezkrytycznie podchodził do omawianego problemu; 2,0 – student nie brał udziału w dyskusjach.

sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_01, U_02, U_03, U_04	40
	O2	Praca pisemna (case study)	U_02, U_04, K_01, K_02	30

	O3	Aktywność na zajęciach	U_01, U_02, U_03, K_01	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0; 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	<i>Ot</i>	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, W_04, U_04, K_02, K_03	2	100
	<i>Op</i>	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, U_05, K_01, K_03	3	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = \frac{Ot \times 2 + Op \times 3}{2 + 3}$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01, K1W_03				
W_02	K1_W03, K1_W05				
W_03	K1_W06				
W_04	K1_W11				
U_01	K1_U01				
U_02	K1_U03, K1_U05				
U_03	K1_U07				
U_04	K1_U09				
U_05	K1_U14				
K_01	K1_K01, K1_02				
K_02	K1_K06, K1_K02				
K_03	K1_K06, K1_K08				
Wykaz literatury:					
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):					
<ul style="list-style-type: none"> • Kwasiborska A., <i>Przewozy materiałów niebezpiecznych transportem lotniczym</i>, Logistyka 3/2011, Warszawa 2011. • Galor W., Krzyżan A., <i>Mocowanie ładunków ponadnormatywnych (ŁPN) w transporcie morskim</i>, Logistyka 2011, nr 3. • Kwaśnikowski S., Kulczyk J., Kierkowski A., Józwiak Z., <i>Ładunki niebezpieczne w transporcie towarów</i>, Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, Wrocław 2014. 					
B. Literatura uzupełniająca:					
<ul style="list-style-type: none"> • Ambroziak S., <i>Przewóz przesyłek specjalnych w transporcie lotniczym</i>, Translogistics 2014. • Żylicz M., <i>Prawo lotnicze międzynarodowe, europejskie i krajowe</i>, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, wydanie 2, Warszawa 2014. • Sztucki J., Gąsior M., Zajac G., Szczelina M., <i>Zarządzanie bezpieczeństwem lotnictwa cywilnego</i>, Wrocław 2011. 					

C. Materiały źródłowe:	
<ul style="list-style-type: none"> • IATA Dangerous Goods Regulations (DGR) • IATA, Perishable Cargo Regulations – 12th edition, 2013. 	
D. Przydatne strony internetowe:	
<ul style="list-style-type: none"> • http://www.samolotypolskie.pl/ • https://www.ulc.gov.pl/pl/prawa-pasazera/poradnik-dla-pasazerow/995-materiay-niebezpieczne 	
Kontakt:	
osoba do kontaktu:	Kierownik Katedry Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 840 52 03
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.8.12. Technologia transportu, przeładunku i składowania w lotnictwie

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.8.12	Technologia transportu, przeładunku i składowania w lotnictwie	E	3			
Kierunek studiów:	Bezpieczeństwo narodowe					
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	tak	V		
Dyscyplina:						
Nauki o bezpieczeństwie (60%), Inżynieria lądowa i transport (40%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	0,5	-	-		
• konwersatorium	8	3,5	-	-		
• zajęcia podsumowujące/kolokwium	1	1	-	-		
• przygotowanie pracy zaliczeniowej	-	-	5	5		
• studiowanie literatury	-	-	5	5		
• przygotowanie do egzaminu	-	-	5	10		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	15	30	35	50	2
• ćwiczenia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia audytoryjne	10	8	-	-		
• ćwiczenia warsztatowe	8	5	-	-		
• ćwiczenia podsumowujące/kolokwium	1	1	-	-		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	15		
• przygotowanie do ćwiczeń	-	-	20	20		
łącznie:	30	20	45	55	75	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:		zajęcia praktyczne:				
• zajęcia z udziałem nauczycieli:		• zajęcia z udziałem nauczycieli:				
konwersatorium informacyjne, informacja, dyskusja		ćwiczenia audytoryjne/warsztatowe: prezentacja problemów i dylematów oraz dyskusja sposobów ich rozwiązywania, burza mózgów, konsultacje zespołowe				

<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 		<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 	
<p>percepcja treści konwersatorium, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie pracy zaliczeniowej, przygotowanie do egzaminu i zaliczenia przedmiotu</p>		<p>percepcja treści zajęć, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do ćwiczeń audytoryjnych/warsztatowych, przygotowanie do kolokwium i zaliczenia przedmiotu</p>	
<p>Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:</p>			
<p>Przedmioty wprowadzające:</p>		<p>Wymagania wstępne:</p>	
<ul style="list-style-type: none"> transport i spedycja lotnicza 		<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia związane z transportem i logistyką lotniczą – zaliczył pozytywnie egzamin z przedmiotu 	
<p>Cele przedmiotu:</p>			
<p>w zakresie wiedzy:</p>			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów z podstawowymi pojęciami, faktami i zagadnieniami dotyczącymi infrastruktury, taboru oraz technologii przewozu i ładunków w transporcie lotniczym w połączeniu z pozostałymi gałęziami transportu zapoznać ich z teoretycznymi podstawami technologii transportu kombinowanego oraz podstawowymi zagadnieniami dotyczącymi technologii prac ładunkowych w transporcie lotniczym zapoznać ich z regułami, normami i zasadami etycznymi, moralnymi oraz prawnymi związanymi z technologią przewozu frachtu lotniczego 			
<p>w zakresie umiejętności:</p>			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć studentów identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane z teorią i praktyką dotyczącą technologii transportu, przeładunku i składowania frachtu lotniczego nauczyć ich krytycznego korzystania z literatury i innych materiałów źródłowych pozwalających na analizę zjawisk i procesów wpisujących się merytorycznie w problematykę przewozu i składowania frachtu lotniczego nauczyć się posługiwania podstawowymi przepisami prawa krajowego i międzynarodowego obejmującego problematykę przewozu frachtu lotniczego, w tym z uwzględnieniem technologii transportu kombinowanego nauczyć ich identyfikacji i odpowiedniego doboru technologii związanej z pracami ładunkowymi w transporcie lotniczym nauczyć ich przygotowania w języku polskim prac pisemnych obejmujących problematykę przewozu i składowania frachtu lotniczego nauczyć ich samodzielnie planować i organizować pracę samokształceniową z wykorzystaniem literatury i materiałów źródłowych 			
<p>w zakresie kompetencji społecznych:</p>			
<ul style="list-style-type: none"> uczyć studentów sposobu krytycznej analizy tekstów literatury i materiałów źródłowych obejmujących problematykę przewozu i składowania ładunków lotniczych wskazać studentom jakie jest znaczenie wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych dotyczących technologii ładunku i składowania wskazać na istotę podejmowania odpowiedzialności za organizację przewozu ładunków w zakresie doboru odpowiedniej technologii przewozu i przeładunku rozwijać u studentów potrzebę bycia odpowiedzialnym i profesjonalnym i identyfikować dylematy związane z pracą logistyka rozwijać u studentów wrażliwość społeczną i przygotować ich do stosowania zasad etycznych i moralnych w działaniach związanych z ochroną człowieka przed skutkami równego rodzaju zagrożeń 			
<p>Treści kształcenia:</p>			
<p>zajęcia teoretyczne:</p>			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu.	1	0,5
2.	Transport ładunków lotniczych: fracht lotniczy; rodzaje i charakterystyka; przewóz towarów niebezpiecznych; charakterystyka terminali lotniczych (cargo); ładunki	2	0,5

	ponadnormatywne; prawne aspekty przewozu ładunków drogą powietrzną.		
3.	Rynek transportu towarów droga lotniczych: charakterystyka przewozów frachtu lotniczego; konkurencja na rynku usług lotniczych cargo; efektywność lotniczych przewozów frachtu lotniczego; perspektywy rozwoju	2	1
4.	Podstawowe technologie przewozów w transporcie lotniczym: charakterystyka technologii przewozów w transporcie lotniczym; przykłady realizacji przewozów - dyskusja.	2	1
5.	Obsługa frachtu lotniczego: procedury załadunkowe; zabezpieczanie ładunków i technika ładowania; warunki dostaw; przesyłki specjalne.	2	1
6.	Zajęcia podsumowujące	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych.	1	1
2.	Podział ładunków lotniczych: rodzaje frachtu lotniczego; podstawowe akty prawne regulujące problematykę przewozu frachtu lotniczego; podstawy prawne z zakresu ochrony ładunków; działalność organizacji międzynarodowych w zakresie przewozu frachtu lotniczego – dyskusja.	2	1
3.	Terminale obsługujące frachty lotnicze: charakterystyka i rodzaje terminali do obsługi frachtu lotniczego; charakterystyka ładunków ponadnormatywnych i przykłady obsługi takich ładunków w porcie lotniczym – dyskusja.	2	1
4.	Bezpieczeństwo obsługi frachtu lotniczego: zadania i rola instytucji realizujących obsługę ładunków lotniczych; bezpieczeństwo obsługi frachtu lotniczego; identyfikacja zagrożeń podczas obsługi frachtu lotniczego; przykłady incydentów i wypadków lotniczych spowodowanych błędami w ich obsłudze – dyskusja.	2	1
5.	Konkurencja na rynku przewozów lotniczych: współczesne instytucje i organizacje zajmujące się obsługą frachtu lotniczego; problemy obsługi frachtu lotniczego w Polsce i świecie – dyskusja.	2	2
6.	Perspektywy rozwoju rynku cargo: statystyki rozwoju rynku przewozów cargo; innowacyjne rozwiązania do obsługi towarów cargo; podejście do zarządzania frachtem lotniczym; konkurencja na rynku przewoźników lotniczych – przykłady i dyskusja - ćwiczenia warsztatowe.	2	2
7.	Rola IATA: istota IATA w obszarze określania wytycznych w zakresie bezpiecznego przewozu ładunków lotniczych; współpraca z agentami obsługi naziemnej; powiązania z przedsiębiorstwami zajmującymi się spedycją; przykłady i dyskusja.	2	2
8.	Powiązania z innymi gałęziami transportu: rozwiązania w zakresie realizacji przewozów z zastosowaniem różnych środków transportu; dokumentacja przewozu ładunków drogą lotniczą; rodzaje dokumentów transportowych – przykłady i dyskusja - ćwiczenia warsztatowe.	2	1
9.	Zabezpieczanie ładunków: rodzaje, funkcje i znakowanie opakowań; metody i formy zabezpieczania ładunków w terminalu cargo i w transporcie lotniczym; rola i znaczenie przewoźnika lotniczego – przykłady; dyskusja - ćwiczenia warsztatowe.	2	2
10.	Ładunki ponadnormatywne: organizacja przewozów ładunków ponadnormatywnych i niebezpiecznych; optymalizacja systemów przeładunkowych – przykłady; dyskusja - ćwiczenia warsztatowe.	2	1
11.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć praktycznych:		20	15
Łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20

Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli.		
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne		
Efekty uczenia się:		
kategoria	numer	Treść
wiedza	W_01	zna podstawowe pojęcia, fakty i zagadnienia merytoryczne wpisujące się w problematykę technologii transportu, przeładunku i składowania w lotnictwie
	W_02	zna teorię i praktykę w zakresie przeładunku i składowania frachtu lotniczego oraz bezpieczeństwo prawidłowego wykonania procesów związanych z ich transportem
	W_03	zna reguły, normy i zasady etyczne, moralne oraz prawne związane z bezpiecznym przewozem ładunków lotniczych oraz prawnych uregulowań z tym związanych
	W_04	w zaawansowanym stopniu organizację i zasady funkcjonowania organizacji i instytucji związanych z obsługą frachtu lotniczego z perspektywy jego bezpieczeństwa
umiejętności	U_01	potrafi identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane ściśle z teorią i praktyką bezpieczeństwa przewozu i składowania frachtu lotniczego z wykorzystaniem wiedzy nabytej w ramach realizacji przedmiotu
	U_02	potrafi w sposób krytyczny korzystać z literatury i innych materiałów źródłowych w celu analizy zjawisk i procesów wpisujących się merytorycznie w problematykę bezpieczeństwa transportu lotniczego
	U_03	potrafi posługiwać się podstawowymi przepisami prawa krajowego i międzynarodowego obejmującego problematykę transportu, przeładunku i składowania frachtu lotniczego oraz powiązania z procesami związanymi z bezpieczeństwem transportu lotniczego
	U_04	potrafi przygotować w języku polskim pracę pisemną obejmującą problematykę transportu ładunków przewożonych drogą powietrzną
	U_05	potrafi samodzielnie planować i organizować pracę samokształceniową z wykorzystaniem literatury i materiałów źródłowych
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej analizy tekstów literatury i materiałów źródłowych obejmujących problematykę przewozu i składowania frachtu lotniczego
	K_02	jest gotów do uznania znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych dotyczących technologii transportu
	K_03	rozwijania własnego dorobku zawodowego i budowania osobistego potencjału, a także doskonalenia zawodowego zgodnie z ideą edukacji ustawicznej
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:		
forma zaliczenia:	Egzamin	
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz z egzaminu	
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:		
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru	
kryteria oceny:	12) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.	

sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, W_03, W_04, K_01, K_02, K_03	100
sposób wyliczenia oceny końcowej:	Ocena końcowa z zajęć teoretycznych (O_t) = 01			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym (do wyboru: referat, raport dotyczący wąskiego problemu, wystąpienie obejmujące wąskie zagadnienie z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej, wystąpienie obejmujące wąskie zagadnienie w formie ustnej).			
kryteria oceny:	<p>15) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>16) samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej zleconego zadania. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 4,0 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 3,5 – student wykonał zadanie nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 3,0 – student wykonał zadanie w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 2,0 – student nie wykonał zadania</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K_03	60
	O2	samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K_03	40
sposób zaliczenia i forma egzaminu:				
forma egzaminu:	egzamin pisemny z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru			
forma oceny końcowej:	ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez			

	studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę				
kryteria oceny:	5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się w trakcie egzaminu:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	Oe	test pisemny	wszystkie efekty	100	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	<i>Ocena końcowa = Oe</i>				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za egzamin oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	15) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0; 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS. 16) Ocena za egzamin zgodnie z przyjętymi kryteriami.				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	Oe	egzamin	wszystkie efekty		50
	Ot	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, K_01, K_02, K_03	1	50
	Op	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K_03	2	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = \frac{Ot \times 1 + Op \times 2}{1 + 2}$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01				
W_02	K1_W03, K1_W05				
W_03	K1_W06				
W_04	K1_W07				
U_01	K1_U01				
U_02	K1_U03				
U_03	K1_U07				
U_04	K1_U09				
U_05	K1_U14				
K_01	K1_K01				
K_02	K1_K02				
K_03	K1_K07				

Wykaz literatury:	
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):	
<ul style="list-style-type: none"> • Burnewicz J., <i>Międzynarodowe rynki transportowe</i>. UG, Sopot 2004. • Radomyski A., <i>Zarządzanie przedsiębiorstwem na rynku usług lotniczych w warunkach silnej konkurencji</i>. Wydawnictwo Akademii Obrony Narodowej. Warszawa, 2007. • Stajniak M., Hajdul M., Foltyński M., Krupa A., <i>Transport i spedycja</i>, Instytut Logistyki i Magazynowania, Poznań 2008. • Szymajda J., <i>Konkurencja w transporcie lotniczym</i>. Liber, Warszawa 2002. 	
B. Literatura uzupełniająca:	
<ul style="list-style-type: none"> • Kwasiborska A., <i>Analiza wybranych aspektów zagadnienia przewozu frachtu lotniczego</i>, Prace Naukowe PW, Transport, Warszawa 2013 • Rucińska D., Ruciński A., <i>Marketing na rynku usług lotniczych</i>, wyd. Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2000. • Rucińska D., Ruciński A., Tłoczyński D., <i>Transport lotniczy. Ekonomika i organizacja</i>, wyd. Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2012. • Stajniak M., <i>Przewozy lotnicze cargo – ocena rynku i aspekty konkurencyjności</i>, Logistyka 3/2012 • Tłoczyński D., <i>Kształtowanie jakości zarządzania kapitałem ludzkim na przykładzie wybranych przewoźników lotniczych</i> [w:] Lipka A., Waszczak S., (red.), <i>Koszty jakości zarządzania kapitałem ludzkim a ryzyko personalne</i>, wyd. AE w Katowicach, Katowice 2009 	
C. Materiały źródłowe:	
<ul style="list-style-type: none"> • Annual Report ICAO, Document Doc 9876, 2006. • Boeing, Pallets and containers, 2010. • ICAO Journal of the Civil Aviation Organization number 5/2008. • ICAO DOC 9284 Technical Instructions for the Safe Transport of Dangerous Goods By Air Ed. 2011-2012. • Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 11 lipca 2008 r. w sprawie przewozu lotniczego materiałów wymagających szczególnego traktowania (Dz. U. Nr 126, poz. 814). 	
D. Przydatne strony internetowe:	
<ul style="list-style-type: none"> • http://www.iata.org/whatwedo/Documents/economics/eChartbook-Q3-2014.pdf • http://www.aci-na.org/static/entransit/cohen_nir.pdf • http://www.asiacalculator.com/freight-rates • http://www.tiaca.org/images/TIACA/PDF/Market%20Trends%20in%20the%20Air%20 	
Kontakt:	
osoba do kontaktu:	Kierownik Katedry Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 840 52 03
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.8.13. Zarządzanie łańcuchem dostaw

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.8.13.	Zarządzanie łańcuchem dostaw	E	4			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	tak	V		
Dyscyplina:						
Nauki o bezpieczeństwie (80%), Nauki o zarządzaniu i jakości (20%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				razem	liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)			
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	10	5	15	20	25	1
• zajęcia wprowadzające	1	0,5	-	-		
• konwersatorium	8	3,5	-	-		
• zajęcia podsumowujące/kolokwium	1	1	-	-		
• przygotowanie pracy zaliczeniowej	-	-	5	5		
• studiowanie literatury	-	-	5	5		
• przygotowanie do egzaminu	-	-	5	10		
Zajęcia praktyczne [razem]	30	15	45	60	75	3
• ćwiczenia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia audytoryjne	16	8	-	-		
• ćwiczenia warsztatowe	12	5	-	-		
• ćwiczenia podsumowujące/kolokwium	1	1	-	-		
• przygotowanie do egzaminu	-	-	20	25		
• przygotowanie do ćwiczeń	-	-	25	35		
łącznie:	40	20	60	80	100	4
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
konwersatorium informacyjne, informacja, dyskusja			ćwiczenia audytoryjne i warsztatowe: prezentacja problemów i dylematów oraz dyskusja sposobów ich rozwiązywania, burza mózgów, konsultacje zespołowe			

<ul style="list-style-type: none"> • samodzielna praca studenta: 		<ul style="list-style-type: none"> • samodzielna praca studenta: 	
<p>percepcja treści konwersatorium, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie pracy zaliczeniowej, przygotowanie do kolokwium i zaliczenia przedmiotu</p>		<p>percepcja treści zajęć, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do ćwiczeń audytoryjnych, przygotowanie do kolokwium i zaliczenia przedmiotu</p>	
<p>Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:</p>			
<p>Przedmioty wprowadzające:</p>		<p>Wymagania wstępne:</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • infrastruktura portu lotniczego 		<ul style="list-style-type: none"> • student zna podstawowe zagadnienia związane z infrastrukturą portu lotniczego – zaliczył pozytywnie egzamin z przedmiotu 	
<p>Cele przedmiotu:</p>			
<p>w zakresie wiedzy:</p>			
<ul style="list-style-type: none"> • zapoznać studentów z podstawowymi pojęciami, faktami i zagadnieniami merytorycznymi z zakresu zarządzania łańcuchem dostaw • zapoznać ich z teoretycznymi podstawami powiązań pomiędzy logistyką i zarządzaniem łańcuchem dostaw a zarządzaniem strategicznym • zapoznać ich z typologią łańcuchów dostaw, łańcuch a sieć dostaw; partnerstwo i rola ogniw w łańcuchach dostaw, geneza, istota i cele współczesnego zarządzania łańcuchami dostaw • zapoznać ich z regułami oraz normami przepływu zasobów jako przedmiot działalności gospodarczej przedsiębiorstwa • zapoznać ich ze strategiami logistycznymi i ich kształtowanie się systemów społecznych i gospodarczych, roli logistyki w kształtowaniu przewagi konkurencyjnej współczesnych systemów społeczno-gospodarczych • ma podstawową wiedzę niezbędną do zrozumienia technicznych, ekologicznych, ekonomicznych i społecznych uwarunkowań funkcjonowania sektora transport – spedycja - logistyka • ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę na temat znaczenia logistyki w działalności przedsiębiorstwa 			
<p>w zakresie umiejętności:</p>			
<ul style="list-style-type: none"> • nauczyć studentów identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane ściśle z teorią i praktyką zarządzania łańcuchem dostaw • nauczyć ich krytycznego korzystania z literatury i innych materiałów źródłowych pozwalających na analizę zjawisk i procesów wpisujących się merytorycznie w problematykę logistyki • nauczyć się posługiwania podstawowymi przepisami prawa krajowego i międzynarodowego obejmującego problematykę zarządzania, rozwoju i integracji łańcuchów dostaw • nauczyć ich przygotowania w języku polskim prac pisemnych obejmujących logistykę • nauczyć ich samodzielnie planować i organizować pracę samokształceniową z wykorzystaniem literatury i materiałów źródłowych 			
<p>w zakresie kompetencji społecznych:</p>			
<ul style="list-style-type: none"> • uczyć studentów sposobu krytycznej analizy tekstów literatury i materiałów źródłowych obejmujących problematykę logistyki • wskazać studentom jakie jest znaczenie wiedzy naukowej i specjalistycznej w metodach konfigurowania łańcuchów dostaw w sieci przedsiębiorstw oraz rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych w tym obszarze • rozumie potrzebę ciągłego kształcenia się 			
<p>Treści kształcenia:</p>			
<p>zajęcia teoretyczne:</p>			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu.	1	0,5
2.	Logistyka vs zarządzanie łańcuchami dostaw: wskazanie powiązań pomiędzy logistyką i zarządzaniem łańcuchem dostaw a zarządzaniem strategicznym; marketingiem, finansami, rachunkowością, zarządzaniem operacjami; przedstawienie strategii logistycznych przedsiębiorstwa na tle współczesnych	2	0,5

	koncepcji zarządzania.		
3.	Teoretyczne podstawy zarządzania łańcuchami dostaw: pojęcie i typologia łańcuchów dostaw, łańcuch a sieć dostaw; partnerstwo i rola ogniw w łańcuchach dostaw; geneza, istota i cele współczesnego zarządzania łańcuchami dostaw.	2	1
4.	Przepływ zasobów jako przedmiot działalności gospodarczej przedsiębiorstwa: zapewnianie zasobów jako przedmiot logistyki; logistyczna obsługa klienta; tworzenie łańcucha wartości w przepływie zasobów.	2	1
5.	Strategie logistyczne: wpływ strategii na kształtowanie się systemów społecznych i gospodarczych; logistyka w kształtowaniu przewagi konkurencyjnej współczesnych systemów społeczno-gospodarczych; polityka logistyczna państwa, regionu, przedsiębiorstwa; modele rozwoju wsparcia logistycznego.	2	1
6.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		10	5
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych.	1	0,5
2.	Wprowadzenie do zarządzania operacjami oraz łańcuchami dostaw: geneza i ewolucja koncepcji logistycznych; koncepcja zarządzania łańcuchem dostaw; koncepcja Just in time; kryteria optymalizacji systemów logistycznych oraz problemy decyzyjne w logistyce.	4	2
3.	Rozwój i integracja łańcuchów dostaw: łańcuchy i sieci dostaw; zarządzanie łańcuchami dostaw; cele łańcuchów dostaw; łańcuch tworzenia wartości dodanej; obsługa klienta w łańcuchu dostaw	4	2
4.	Strategie łańcuchów i sieci dostaw: strategie przedsiębiorstw a strategie łańcuchów dostaw; strategie na poziomie sieci; efektywna obsługa konsumenta; rozwiązania strategiczne na przykładzie wybranego przedsiębiorstwa – dyskusja.	4	2
5.	Operatorzy branży TSL w obsłudze łańcuchów dostaw: obsługa łańcucha dostaw przez zewnętrznych usługodawców – przesłanki rozwoju; strategie w logistyce kontraktowej; współpraca usługodawców logistycznych z klientami – dyskusja.	4	2
6.	Metody konfigurowania łańcuchów dostaw w sieci przedsiębiorstw: konfigurowanie łańcucha dostaw; modele i metodyka konfigurowania łańcucha dostaw; usprawnianie procesów; identyfikowanie kosztu i czasu przepływu rzeczy w sieci przedsiębiorstw; dobór partnerów do łańcucha dostaw; kryteria i sposoby oceny dostawców – dyskusja - ćwiczenia warsztatowe.	4	2
7.	Zarządzanie zapasami: funkcje zapasów; zadania gospodarki magazynowej; prognozowanie zapotrzebowania i określenie powierzchni magazynowej; logistyka zaopatrzenia; logistyka produkcji; logistyka dystrybucji – dyskusja - ćwiczenia warsztatowe.	4	2
8.	Infrastruktura magazynowa: pojęcie magazynu; funkcje i rodzaje magazynów; wielkość i lokalizacja magazynów; obsługa magazynów; gospodarka opakowaniami; logistyka w działalności recydingowej – dyskusja - ćwiczenia warsztatowe.	4	2
9.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	0,5
Razem zajęć praktycznych:		30	15
Łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		30	20
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			

kategoria	numer	Treść
wiedza	W_01	zna podstawowe pojęcia, fakty, obiekty i zjawiska z zakresu organizacji transportu lotniczego i wchodzących w jego zakres subdyscyplin oraz innych dziedzin nauki i dyscyplin naukowych z obszaru nauk społecznych i humanistycznych, związanych ściśle z teorią i praktyką zarządzania procesami logistycznymi
	W_02	zna teoretyczne podstawy funkcjonowania branży transportowej i działalność spedycyjną, w tym teorie naukowe z zakresu nauk o bezpieczeństwie i zarządzaniu i jakości, nauk pokrewnych oraz nauk współdziałających z naukami
	W_03	w zaawansowanym stopniu istotę procesów zarządzania w procesach logistycznych w porcie lotniczym, w systemach i instytucjach lotniczych na różnych poziomach strukturalnych i w różnych obszarach przedmiotowych związanych z realizacją zadań na rzecz efektywnego funkcjonowania portu lotniczego
umiejętności	U_01	potrafi identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane ściśle z teorią i praktyką zarządzania łańcuchem dostaw w porcie lotniczym z wykorzystaniem wiedzy nabytej w ramach realizacji przedmiotu
	U_02	właściwie dobierać źródła wiedzy, selekcjonować z nich niezbędne fakty i informacje, dokonywać ich analizy, syntezy i interpretacji pod kątem zarówno teorii, jak i praktyki w obszarze zarządzania łańcuchem dostaw w porcie lotniczym
	U_03	wykorzystywać podstawowe metody, techniki i narzędzia badawcze do rozwiązywania problemów naukowych związanych z procesem logistycznym, a także do rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów praktycznych w tym obszarze
	U_04	posługiwać się w swobodnie podstawowymi pojęciami, faktami i różnymi informacjami o charakterze specjalistycznym w trakcie komunikowania się ze specjalistami z zakresu zarządzania procesami logistycznymi
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej analizy tekstów literatury i materiałów źródłowych obejmujących problematykę zarządzania procesami logistycznymi
	K_02	uznawania znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z szeroko rozumianym bezpieczeństwem i nauką zarządzania i jakości
	K_03	przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz podejmowania działań na rzecz przestrzegania tych zasad

Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:

forma zaliczenia:	Egzamin			
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych oraz z egzaminu			
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru			
kryteria oceny:	13) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %

uczenia się:	O1	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, W_03, K_01, K_02, K_03	100
sposób wyliczenia oceny końcowej:	Ocena końcowa z zajęć teoretycznych (O_t) = O_1			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym (do wyboru: referat, raport dotyczący wąskiego problemu, wystąpienie obejmujące wąskie zagadnienie z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej, wystąpienie obejmujące wąskie zagadnienie w formie ustnej).			
kryteria oceny:	<p>17) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>18) samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej zleconego zadania. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 4,0 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 3,5 – student wykonał zadanie nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 3,0 – student wykonał zadanie w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 2,0 – student nie wykonał zadania</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K_03	60
	O2	samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K_03	40
sposób zaliczenia i forma egzaminu:				
forma egzaminu:	egzamin pisemny z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru			
forma oceny końcowej:	ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę			

kryteria oceny:	5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się w trakcie egzaminu:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	Oe	test pisemny	wszystkie efekty	100	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	<i>Ocena końcowa = Oe</i>				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za egzamin oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	17) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS. 18) Ocena za egzamin zgodnie z przyjętymi kryteriami.				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	Oe	egzamin	wszystkie efekty		50
	Ot	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, K_01, K_02, K_03	1	50
	Op	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K_03	3	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = \frac{Ot \times 1 + Op \times 3}{1 + 3}$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01				
W_02	K1_W03				
W_03	K1_W08				
U_01	K1_U01				
U_02	K1_U03				
U_03	K1_U05				
U_04	K1_U08				
K_01	K1_K01				
K_02	K1_K02				
K_03	K1_K08				
Wykaz literatury:					
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):					
<ul style="list-style-type: none"> • Blaik P., <i>Logistyka. Koncepcja zintegrowanego zarządzania</i>, PWE, Warszawa 2010. 					

<ul style="list-style-type: none"> • Bozarth C., Handfield R. B., <i>Wprowadzenie do zarządzania operacjami i łańcuchem dostaw</i>, Helion 2007. • Ciesielski M., <i>Zarządzanie łańcuchami dostaw</i>, PWE, Warszawa 2011. • Coyle J.J., Bardi J.E., Langley C.J., <i>Zarządzanie logistyczne</i>, PWE, Warszawa 2002. • Gołomska. E., <i>Kompendium wiedzy o logistyce</i>, Wyd. PWN, Warszawa 2010. • Harrison A., Hoek R., <i>Zarządzanie logistyką</i>, PWE 2010. • Witkowski J., <i>Zarządzanie łańcuchem dostaw</i>. Wyd. PWE, Warszawa 2010. 	
B. Literatura uzupełniająca:	
<ul style="list-style-type: none"> • Christopher M., <i>Strategia zarządzania dystrybucją</i>, „Placet”, Warszawa 2000. • <i>Leksykon zarządzania</i>. Wyd. Difin, Warszawa 2004. • Skowronek C., Sarjusz-Wolski Z., <i>Logistyka w przedsiębiorstwie</i>, PWE, Warszawa 1995. • Skowrońska A., <i>Rola polityki logistycznej państwa we wdrażaniu zrównoważonego rozwoju</i>, Wrocław 2009. • Abit S., <i>Logistyka w teorii i praktyce</i>, Poznań 2001. 	
C. Materiały źródłowe:	
<ul style="list-style-type: none"> • Christopher M., <i>Logistyka i zarządzanie łańcuchem dostaw. Strategie obniżki kosztów i poprawy poziomu obsługi</i>, Warszawa 2000. • Red naukowa Długosz J., <i>Nowoczesne technologie w logistyce</i>, PWE, Warszawa 2009. 	
D. Przydatne strony internetowe:	
<ul style="list-style-type: none"> • http://www.logistykawpolsce.pl/artykuly/supply_chain_management_(scm)_zarzadzanie_lancuchem_dostaw,41.html • https://www.logistyka.net.pl/slownik-logistyczny/szczegoly/1717,zarzadzanie_lancuchem_dostaw 	
Kontakt:	
osoba do kontaktu:	Kierownik Katedry Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 840 52 03
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.8.14. Zarządzanie logistyką w sytuacjach kryzysowych w porcie lotniczym

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.8.14	Zarządzanie logistyką w sytuacjach kryzysowych w porcie lotniczym	ZO	5			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	tak	VI		
Dyscyplina:						
Nauki o bezpieczeństwie (80%), nauki o zarządzaniu i jakości (20%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	20	20	30	30	50	2
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• konwersatorium	18	18	-	-		
• zajęcia podsumowujące/kolokwium	1	1	-	-		
• przygotowanie pracy zaliczeniowej	-	-	5	5		
• studiowanie literatury	-	-	15	15		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	10		
Zajęcia praktyczne [razem]	30	30	45	45	75	3
• ćwiczenia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia audytoryjne/warsztaty	28	28	-	-		
• ćwiczenia podsumowujące/kolokwium	1	1	-	-		
• przygotowanie do egzaminu	-	-	15	15		
• przygotowanie do ćwiczeń/przygotowanie case study/pracy pisemnej	-	-	30	30		
łącznie:	50	50	75	75	125	5
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
Konwersatoria informacyjne, informacja, dyskusja			ćwiczenia audytoryjne i warsztatowe: prezentacja problemów i dylematów oraz dyskusja sposobów ich rozwiązywania, burza mózgów, konsultacje zespołowe			

<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 		<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 	
<p>percepcja treści konwersatorium sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie pracy zaliczeniowej, przygotowanie do kolokwium i zaliczenia przedmiotu;</p>		<p>percepcja treści zajęć, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do ćwiczeń audytoryjnych i warsztatów, przygotowanie do kolokwium i zaliczenia przedmiotu;</p>	
<p>Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:</p>			
<p>Przedmioty wprowadzające:</p>		<p>Wymagania wstępne:</p>	
<ul style="list-style-type: none"> instytucje i organizacje lotnicze 		<ul style="list-style-type: none"> student zna podstawowe zagadnienia związane z instytucjami i organizacjami lotniczymi – zaliczył pozytywnie egzamin z przedmiotu 	
<p>Cele przedmiotu:</p>			
<p>w zakresie wiedzy:</p>			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów z podstawowymi pojęciami, faktami i zagadnieniami merytorycznymi z zakresu zarządzania logistyką w sytuacjach kryzysowych oraz z podstawami zasadami organizacji zabezpieczenia logistycznego w sytuacjach kryzysowych, zapoznać ich z jednostkowymi i zbiorowymi podmiotami odpowiedzialnymi za zarządzanie logistyką w sytuacjach kryzysowych zapoznać ich z regułami, normami i zasadami etycznymi, moralnymi oraz prawnymi związanymi z zarządzaniem logistycznym w sytuacjach kryzysowych zapoznać z dylematami współczesnej cywilizacji związane z wyzwaniem i zagrożeniami bezpieczeństwa od strony transportu lotniczego 			
<p>w zakresie umiejętności:</p>			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć studentów identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane ściśle z teorią i praktyką w zarządzaniu logistyką w sytuacjach kryzysowych z wykorzystaniem wiedzy nabytej w ramach realizacji przedmiotu nauczyć się posługiwania podstawowymi przepisami prawa krajowego i międzynarodowego obejmującego problematykę sytuacji kryzysowych w aspekcie analizy zjawisk i procesów związanych z bezpieczeństwem infrastruktury krytycznej jaką stanowi port lotniczy nauczyć ich samodzielnie planować i organizować pracę samokształceniową z wykorzystaniem literatury i materiałów źródłowych, 			
<p>w zakresie kompetencji społecznych:</p>			
<ul style="list-style-type: none"> uczyć studentów sposobu krytycznej analizy tekstów literatury i materiałów źródłowych obejmujących problematykę zarządzania logistyką w porcie lotniczym uczyć studentów wypełniania zadań zawodowych w sposób fachowy i odpowiedzialny w tym działań profilaktycznych związanych z logistyką w sytuacjach kryzysowych w porcie lotniczym uczyć wypełniania ról społeczno-zawodowych związanych z praktyką zarządzania logistyką oraz przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz podejmowania działań na rzecz przestrzegania tych zasad w zarządzaniu logistyką 			
<p>Treści kształcenia:</p>			
<p>zajęcia teoretyczne:</p>			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu.	2	2
2.	Podstawowe pojęcia: logistyka; port lotniczy i jego struktura; zagrożenia portu lotniczego; rodzaje terroryzmu; logistyczne rozwiązania systemów bezpieczeństwa; zarządzanie i zarządzanie kryzysowe.	2	2
3.	Istota logistyki sytuacji kryzysowych: logistyka jako składnik systemu bezpieczeństwa; charakterystyka zarządzania kryzysowego.	2	2

4.	Infrastruktura portu lotniczego: regulacje prawne dotyczące zapewnienia bezpieczeństwa w porcie lotniczym; lotniska z uwzględnieniem szczegółowego opisu poszczególnych jej elementów; terminal; strefa ogólnodostępna; strefa zastrzeżona; płyta lotniskowa.	2	2
5.	Podstawowe zasady organizacji zabezpieczenia logistycznego w sytuacjach kryzysowych: regulacje prawne dotyczące portu lotniczego jako infrastruktury krytycznej i jego działalności (Aneks 14,17,19 ICAO, KPOLC) zarówno w aspekcie bezpieczeństwa w rozumieniu operacyjnym (Safety), jak i ochrony lotnictwa cywilnego (Security).	2	2
6.	Jednostkowe i zbiorowe podmioty odpowiedzialne za logistykę w porcie lotniczym: struktura dowodzenia w sytuacjach kryzysowych; zarządzający portem lotniczym; służby lotniskowe odpowiedzialne za bezpieczeństwo i ochronę portu lotniczego jak np. straż graniczna, ratowniczo – gaśnicze, medyczne, celne, policja, ochrona portu lotniczego np. SOL; kontrola bezpieczeństwa (w każdym porcie mogą występować różne służby i agencje zatrudnione do kontroli pasażerów i bagażu).	2	2
7.	Wybrane aspekty dotyczące wsparcia ludności cywilnej: normy i zasadami etyczne, moralne oraz prawne związane z zarządzaniem logistycznym w sytuacjach kryzysowych; ewakuacja ludności z rejonów zagrożeń; zabezpieczenie pasażerów i okolicznych mieszkańców na wypadek sytuacji kryzysowej.	2	2
8.	Wizyta edukacyjna w porcie lotniczym lub wykorzystanie narzędzi wirtualnych	5	5
9.	Zajęcia podsumowujące: egzamin	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		20	20
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych.	1	1
2.	Logistyka w sytuacjach kryzysowych: istota i geneza logistyki; podstawowe akty prawne regulujące problematykę logistyki w porcie lotniczym; działalność organizacji krajowych i międzynarodowych w zakresie logistyki w sytuacjach kryzysowych – dyskusja.	2	2
3.	Polityczne aspekty bezpieczeństwa portu lotniczego: bezpieczeństwo polityczne z perspektywy bezpieczeństwa infrastruktury krytycznej; polityczne zagrożenia bezpieczeństwa infrastruktury krytycznej; użycie przemocy przez organizacje terrorystyczne.	2	2
4.	Analiza wybranych przypadków w portach lotniczych: podstawowe zjawiska i procesy związane ściśle z teorią i praktyką w zarządzaniu logistyką portu lotniczego w sytuacjach kryzysowych.	2	2
5.	Systemy zabezpieczeń portu lotniczego jako potencjalne miejsce cyberataku: techniczne; nowe technologie; systemy zarządzania bezpieczeństwem; monitoring infrastruktury krytycznej.	2	2
6.	Szkolenia dla służb lotniskowych: pojęcie i rola szkoleń; certyfikowane obowiązkowe szkolenia; koordynacja zadań w sytuacji kryzysowej.	2	2
7.	Plan działania w sytuacjach zagrożenia dla portu lotniczego (PDSZ): rodzaje sytuacji zagrożenia, dla których się go sporządza; organizacje zaangażowane w realizację planu oraz szczegóły uzgodnień dotyczące lotniskowych i lokalnych planów w sytuacjach zagrożenia oraz sposobów ich wspólnego ustalania; zadania i obowiązki każdej organizacji oraz centrum operacyjne kierowania w sytuacjach zagrożenia oraz stanowiska dowodzenia dla każdego rodzaju sytuacji zagrożenia; informacje dotyczące nazw i numerów telefonów do biur lub osób, z którymi	2	2

	należy się skontaktować w przypadku konkretnego zagrożenia; mapa lotniska i jego najbliższego otoczenia z siatką współrzędnych – praca w grupach.		
8.	Komunikacja w sytuacji kryzysowej: istota komunikacji; przepływu informacji między określonymi służbami; rodzaju informacji; techniki; zbieranie informacji o zagrożeniu przekazywania informacji; systemy łączności stosowane w sytuacji zagrożenia.	2	2
9.	Wypadek statku powietrznego na lotnisku: działania organu służb ruchu lotniczego; działania służb ratowniczo-gaśniczych; działania policji i służb ochrony; działania operatora lotniska; eskorta pojazdów; obsługa; działania służb medycznych; działania operatora statku powietrznego zaangażowane w wypadek.	2	2
10.	Epidemiologiczne zagrożenia: bezpieczeństwo zdrowotne z perspektywy bezpieczeństwa ludności; współczesne problemy epidemiologiczne związane z częstymi podróżami do krajów egzotycznych; identyfikacja, oddzielenie i zabezpieczenie chorych i pasażerów na terenie portu lotniczego.	2	2
11.	Sabotaż, w tym zagrożenie bombowe (statku powietrznego lub obiektu): działania i współpraca organu służb ruchu lotniczego; centrum operacyjnego oraz ruchomego stanowiska dowodzenia; działania Policji i służb ochrony; działania operatora lotniska: działania służb ratowniczo-gaśniczych; działania służb medycznych; działania operatora statku powietrznego uczestniczącego w zdarzeniu; działania organów rządowych; odizolowane stanowisko postojowe dla statku powietrznego; ewakuacja; poszukiwania przez psy i przeszkolony personel; obchodzenie się i identyfikacja bagażu i ładunku na pokładzie statku powietrznego; obchodzenie się i unieszkodliwianie podejrzanego ładunku (bomby); działania rzecznika (-ów) prasowych; działania innych organizacji.	2	2
12.	Zasady etyczne i moralne: stosowanie zasad etycznych i moralnych w działaniach związanych z organizacją działań logistycznych w sytuacji kryzysowej.	2	2
13.	Wizyta edukacyjna: wybrane służby portu lotniczego.	6	6
14.	Zajęcia podsumowujące: praca zaliczeniowa: przygotowanie PDSZ dla wybranego portu lotniczego.	1	1
Razem zajęć praktycznych:		30	30
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		50	50
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się: absolwent zna i rozumie			
kategoria	numer	Treść	
wiedza	W_01	zna podstawowe pojęcia, fakty i zagadnienia merytoryczne wpisujące się w problematykę bezpieczeństwa państwowego w odniesieniu do infrastruktury krytycznej	
	W_02	zna jednostkowe i zbiorowe podmioty odpowiedzialne za organizację logistyki w sytuacjach kryzysowych oraz stojące przed nimi wyzwania i zagrożeniami wpisujące się w ekologiczną i społeczno-kulturową przestrzeń bezpieczeństwa	
	W_03	zna reguły, normy i zasady etyczne, moralne oraz prawne związane z zarządzaniem w sytuacji kryzysowej	
	W_04	zna dylematy współczesnej cywilizacji związane z wyzwaniami i zagrożeniami bezpieczeństwa od strony transportu lotniczego	
umiejętności	U_01	potrafi identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane ściśle z teorią i praktyką zarządzania logistyką w sytuacjach kryzysowych z wykorzystaniem wiedzy nabytej w ramach realizacji przedmiotu	
	U_02	potrafi posługiwać się podstawowymi przepisami prawa krajowego i międzynarodowego obejmującego problematykę sytuacji kryzysowych	

	U_03	potrafi samodzielnie planować i organizować pracę samokształceniową z wykorzystaniem literatury i materiałów źródłowych		
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej analizy tekstów literatury i materiałów źródłowych obejmujących problematykę zarządzania logistyką w sytuacjach kryzysowych		
	K_02	jest gotów do wypełniania zadań zawodowych w sposób fachowy i odpowiedzialny w zakresie zarządzania logistyką w sytuacjach kryzysowych na terenie portu lotniczego		
	K_03	Jest gotów do wypełniania ról społeczno-zawodowych związanych z praktyką zarządzania logistyką oraz przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz podejmowania działań na rzecz przestrzegania tych zasad w zarządzaniu logistyką		
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:				
forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną			
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych			
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru oraz pracę pisemną			
kryteria oceny:	<p>17) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru:</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>18) Praca pisemna:</p> <p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy.</p> <p>Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	<i>O1</i>	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, W_03, K_02	70
	<i>O2</i>	Praca pisemna	W_03, W_04, U_02, K_03	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,7 \times O1 + 0,3 \times O2$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywność na zajęciach			

<p>kryteria oceny:</p>	<p>33) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $Ocena\ ko\ncowa = (O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania; 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.</p> <p>34) Praca pisemna (case study): Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.</p> <p>35) Aktywność na zajęciach: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny częstotliwości udziału w dyskusjach w ramach zajęć, poziomu merytorycznego wypowiedzi i krytycznego podejścia do omawianego problemu. Kryteria oceny: 5,0 – student uczestniczył bardzo często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była wysoka i krytycznie podchodził do omawianego problemu; 4,5 – student uczestniczył często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była raczej wysoka i raczej krytycznie podchodził do omawianego problemu; 4,0 – student uczestniczył często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na stosunkowo dobrym poziomie i raczej krytycznie podchodził do omawianego problemu; 3,5 – student uczestniczył rzadko w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na średnim poziomie i raczej bezkrytycznie podchodził do omawianego problemu; 3,0 – student uczestniczył sporadycznie w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na niskim poziomie i bezkrytycznie podchodził do omawianego problemu; 2,0 – student nie brał udziału w dyskusjach.</p>			
<p>sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:</p>	<p>lp.</p>	<p>sposób weryfikacji</p>	<p>odniesienie do efektów</p>	<p>waga oceny w %</p>
	<p>O1</p>	<p>Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych</p>	<p>U_01, U_03,</p>	<p>40</p>

	O2	Praca pisemna (case study)	U_02, K_01, K_03	30	
	O3	Aktywność na zajęciach	U_01, U_02, U_03, K_01, K_02	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	<i>Ocena końcowa = 0,4xO1 + 0,3xO2+ 0,3xO3</i>				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	<i>Ot</i>	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, W_04, K_02, K_03	2	100
	<i>Op</i>	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, , K_01, K_03	3	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ końcowa = \frac{Ot \times 2 + Op \times 3}{2 + 3}$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01, K1W_03				
W_02	K1_W03, K1_W05				
W_03	K1_W06				
W_04	K1_W11				
U_01	K1_U01				
U_02	K1_U07				
U_03	K1_U14				
K_01	K2_K01				
K_02	K2_K02				
K_03	K2_K06, K2_K08				
Wykaz literatury:					
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):					
<ul style="list-style-type: none"> Grenada B., Nowak J., <i>Wybrane problemy zarządzania kryzysowego w organizacjach lotniczych</i>, AON, Warszawa 2013. Nowak E., <i>Logistyka w sytuacjach kryzysowych</i>, AON, Warszawa 2005. Pietrek G., <i>Zarządzanie w sytuacjach kryzysowych</i>, Akademia Pomorska w Słupsku, Słupsk 2013. 					
B. Literatura uzupełniająca:					
<ul style="list-style-type: none"> Zajas S., <i>Międzynarodowe i krajowe organizacje lotnicze</i>, AON, Warszawa 2015. Karpowicz J., Klich S., <i>Zarządzanie bezpieczeństwem w lotnictwie</i>, Dęblin 2011. 					
C. Materiały źródłowe:					
<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. 07.89.590). Ustawa z dnia 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze (Dz.U. z 2002 r., nr 130, poz.1183.) Załącznik 19 do Konwencji o międzynarodowym lotnictwie cywilnym Zarządzanie Bezpieczeństwem z dnia 25 lutego 2013 roku. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego I Rady (WE) NR 216/2008 z dnia 20 lutego 2008 r. w sprawie wspólnych 					

zasad w zakresie lotnictwa cywilnego i utworzenia Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa Lotniczego.

- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 22 kwietnia 2004 r. w sprawie wymagań, jakie powinny spełniać statki powietrzne ze względu na ochronę środowiska (Dz. Urz. We L 240 z 7.09.2002r.).
- Rozporządzenie Ministra Transportu z dnia 18 stycznia 2007 r. w sprawie wypadków i incydentów lotniczych (Dz.U. 2007 nr 35 poz. 225).

D. Przydatne strony internetowe:

- <http://www.ulc.gov.pl/pl/prawo/prawo-mi%C4%99dzynarodowe/206-konwencje>

Kontakt:

osoba do kontaktu:	Kierownik Katedry Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 840 52 03
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.8.15 Zarządzanie zasobami ludzkimi w porcie lotniczym

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.8.15	Zarządzanie zasobami ludzkimi w porcie lotniczym	ZO	4			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	tak	VI		
Dyscyplina:						
Nauki o bezpieczeństwie (80%), Nauki o zarządzaniu i jakości (20%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				razem	liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)			
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	20	10	30	40	50	2
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• konwersatorium	18	8	-	-		
• zajęcia podsumowujące/kolokwium	1	1	-	-		
• przygotowanie pracy zaliczeniowej	-	-	10	10		
• studiowanie literatury	-	-	10	20		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	10		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	20	30	30	50	2
• ćwiczenia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia warsztatowe	18	18	-	-		
• ćwiczenia podsumowujące/kolokwium	1	1	-	-		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	10		
• przygotowanie do ćwiczeń/przygotowanie case study/pracy pisemnej	-	-	20	20		
łącznie:	40	30	60	70	100	4
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
Konwersatorium informacyjne, informacja, dyskusja			Ćwiczenia warsztatowe: prezentacja problemów i dylematów oraz dyskusja sposobów ich rozwiązywania, burza mózgów, konsultacje zespołowe			

<ul style="list-style-type: none"> • samodzielna praca studenta: 		<ul style="list-style-type: none"> • samodzielna praca studenta: 	
<p>percepcja treści konwersatorium, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie pracy zaliczeniowej, przygotowanie do kolokwium i zaliczenia przedmiotu;</p>		<p>percepcja treści zajęć, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do ćwiczeń audytoryjnych, przygotowanie do kolokwium i zaliczenia przedmiotu;</p>	
<p>Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:</p>			
<p>Przedmioty wprowadzające:</p>		<p>Wymagania wstępne:</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • podstawy zarządzania 		<ul style="list-style-type: none"> • student zna podstawowe zagadnienia związane z podstawami zarządzania – zaliczył pozytywnie egzamin z przedmiotu 	
<p>Cele przedmiotu:</p>			
<p>w zakresie wiedzy:</p>			
<ul style="list-style-type: none"> • zapoznać studentów z podstawowymi pojęciami, faktami i zagadnieniami merytorycznymi z zakresu zarządzania zasobami ludzkimi w porcie lotniczym • zapoznać ich z teoretycznymi podstawami zarządzania zasobami ludzkimi, a także poznać istotę jednostki w organizacji lotniczej • zapoznać ich z jednostkowymi i zbiorowymi podmiotami odpowiedzialnymi za zatrudnianie pracowników w organizacji lotniczej ich szkolenie, ocenę i podnoszenie kompetencji. • zapoznać ich z regułami, normami i zasadami etycznymi, moralnymi oraz prawnymi związanymi z bezpieczeństwem człowieka w jego otoczeniu zawodowym ze szczególnym zwróceniem uwagi na kwestie środowiska lotniczego • zapoznać ich z dylematami współczesnych forma zarządzania zasobami ludzkimi w kierunku budowania kultury bezpieczeństwa w lotnictwie 			
<p>w zakresie umiejętności:</p>			
<ul style="list-style-type: none"> • nauczyć studentów identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane ściśle z teorią i praktyką zarządzania zasobami ludzkimi w porcie lotniczym z wykorzystaniem wiedzy nabytej w ramach realizacji przedmiotu • nauczyć się posługiwania podstawowymi przepisami prawa krajowego i międzynarodowego obejmującego problematykę prawa pracy w aspekcie analizy zjawisk i procesów związanych z zarządzaniem zasobami ludzkimi w porcie lotniczym, mającymi przełożenie na kwestie bezpieczeństwa i ograniczenie zagrożeń powstałych w wyniku czynnika ludzkiego • nauczyć ich przygotowania w języku polskim prac pisemnych obejmujących problematykę zarządzania zasobami ludzkimi w aspekcie bezpieczeństwa w porcie lotniczym 			
<p>w zakresie kompetencji społecznych:</p>			
<ul style="list-style-type: none"> • uczyć studentów sposobu krytycznej analizy tekstów literatury i materiałów źródłowych obejmujących problematykę zarządzania zasobami ludzkimi w porcie lotniczym • wskazać studentom jakie jest znaczenie wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych dotyczących systemów motywacyjnych w organizacji lotniczej oraz kwestii bezpieczeństwa • jest gotów do przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz podejmowania działań na rzecz przestrzegania tych zasad w zarządzaniu zasobami ludzkimi w porcie lotniczym 			
<p>Treści kształcenia:</p>			
<p>zajęcia teoretyczne:</p>			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu.	1	0,5
2.	Podstawy wiedzy o zatrudnianiu pracowników w lotnictwie: podstawy prawne; kodeks pracy; dyrektywy i rozporządzenia wspólnot europejskich; licencje; procedury administracyjne odnoszące się do załóg lotniczych.	2	1

3.	Wprowadzenie do nowoczesnych form zarządzania zasobami ludzkimi: ewolucja ZSL; kapitał ludzki; kapitał intelektualny organizacji; założenia polityki kadrowej w porcie lotniczym; cele i struktura systemu kadrowego; planowanie potrzeb kadrowych w strukturach lotniczych.	2	1
4.	Dział HR w porcie lotniczym: sprawy pracownicze w przedsiębiorstwie lotniczym i jego funkcje; współczesne metody pozyskiwania pracowników; określenie wymogów dla każdego stanowiska pracy; szkolenie i rozwój; system ocen pracowników; system motywacji płacowej i pozapłacowej; hierarchia potrzeb pracowników; kwalifikacje ogólne i specyficzne; aspekty motywacyjne wynagrodzeń.	2	1
5.	Strategiczne Zarządzanie Zasobami Ludzkimi: podstawy teoretyczne zarządzania strategicznego; metoda najlepszej praktyk; dopasowanie strategiczne; rzeczywistość strategicznego ZSL; konsekwencje praktyczne teorii zarządzania strategicznego ZSL.	2	1
6.	Zarządzanie kapitałem ludzkim: podstawowe pojęcia i terminy; koncepcja kapitału ludzkiego; elementy kapitału ludzkiego; mierzenie kapitału ludzkiego; wewnętrzne i zewnętrzne raportowanie na temat kapitału ludzkiego; zarządzanie kapitałem ludzkim.	2	1
7.	Wpływ ZSL na wyniki portu lotniczego: w jaki sposób strategie zarządzania zasobami ludzkimi wpływają na wyniki organizacji; zagadnienia związane z czynnikiem ludzkim w lotnictwie.	2	1
8.	Zarządzanie zasobami ludzkimi oparte na kompetencjach: typy kompetencji; struktura kompetencji; stopień wykorzystania kompetencji; kompetencja a inteligencja emocjonalna; zarządzanie zasobami ludzkimi oparte na kompetencjach.	2	1
9.	Zaangażowanie i poczucie przynależności: porównanie koncepcji zaangażowania i poczucia przynależności; zaangażowanie pracownika; funkcjonowanie portu lotniczego; kultura bezpieczeństwa.	2	1
10.	Bezpieczeństwo, higiena i dobrostan pracownika: organizacja pracy przedsiębiorstwa; audyty dotyczące bezpieczeństwa pracy w porcie lotniczym; kontrole dotyczące bezpieczeństwa w porcie lotniczym; zapobieganie wypadkom; sygnalizowanie potrzeb udoskonalenia praktyk dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy.	2	1
11.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	0,5
Razem zajęć teoretycznych:		20	10
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych.	1	1
2.	Zarządzanie zasobami ludzkimi: istota i geneza HR; podstawowe akty prawne regulujące problematykę zatrudniania pracowników; działalność organizacji w zakresie ochrony praw pracowników (np. związki zawodowe); związki zawodowe w systemie politycznym Unii Europejskiej; stan przestrzegania praw pracowniczych w Polsce – dyskusja.	2	2
3.	Planowanie i alokacja zasobów ludzkich: istota i determinanty alokacji zasobów ludzkich; podstawowe założenia w procesie rekrutacji wewnętrznej i zewnętrznej; opis stanowiska pracy; redagowanie ogłoszenia publikowanego; rozmowa kwalifikacyjna; program outplacementu w firmie; zatrudnianie cudzoziemców.	2	2
4.	Ocena pracy i pracowników: metody wartościowania pracy; proces wartościowania pracy; wykorzystanie wyników wartościowania; projektowanie okresowych ocen pracowniczych; cele oceniania; zasady i kryteria oceniania;	2	2

	metody oceniania; procedura oceniania; wdrażanie ocen pracowniczych.		
5.	Systemy motywowania pracowników: podstawowe teorie; narzędzia motywowania; ewolucja motywowania; warunki i zasady skutecznego motywowania; wynagrodzenie jako system motywacyjny; podnoszenie kompetencji pracowników poprzez szkolenia - dyskusja.	2	2
6.	Rozwój kapitału ludzkiego: transformacja zasobów ludzkich; modele polityki personalnej; główne czynniki rozwojowe kapitału ludzkiego; wpływ kultury organizacyjnej; rola zarządzania wiedzą – dyskusja.	2	2
7.	Czynnik ludzki w lotnictwie: geneza czynnika ludzkiego w systemie bezpieczeństwa lotniczego; wybrane modele powstania wypadku; rola czynnika ludzkiego w procesie podnoszenia poziomu bezpieczeństwa pod kątem systemu zarządzania bezpieczeństwem sms w porcie lotniczym – dyskusja.	2	2
8.	Partnerstwo społeczne w budowaniu kapitału ludzkiego organizacji: partnerstwo i jego formy; modele zarządzania zasobami ludzkimi (amerykański, zachodnioeuropejski, japoński); dialog społeczny; relacje między pracodawcą i pracownikami w porcie lotniczym – dyskusja.	2	2
9.	Spotkanie edukacyjne z działem HR (ćwiczenie rekrutacyjne)	4	4
11.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć praktycznych:		20	20
Łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		40	30
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	Treść	
wiedza	W_01	zna podstawowe pojęcia, fakty i zagadnienia merytoryczne wpisujące się w problematykę zarządzania zasobami ludzkimi w porcie lotniczym	
	W_02	zna jednostkowe i zbiorowe podmioty zarządzania zasobami ludzkimi w porcie lotniczym oraz stojące przed nimi wyzwania i zagrożenia wpisujące się w społeczno-kulturową przestrzeń bezpieczeństwa	
	W_03	zna reguły, normy i zasady etyczne, moralne oraz prawne związane z zarządzaniem zasobami ludzkimi w porcie lotniczym	
	W_04	zna dylematy współczesnej cywilizacji związane z wyzwaniami i zagrożeniami bezpieczeństwa w zakresie zarządzania zasobami ludzkimi w obszarze transportu lotniczego	
umiejętności	U_01	potrafi identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane ściśle z teorią i praktyką zarządzania zasobami ludzkimi z wykorzystaniem wiedzy nabytej w ramach realizacji przedmiotu	
	U_02	potrafi posługiwać się podstawowymi przepisami prawa krajowego i międzynarodowego obejmującego problematykę zarządzania zasobami ludzkimi w aspekcie analizy zjawisk i procesów związanych z czynnikiem ludzkim	
	U_03	potrafi przygotować w języku polskim pracę pisemną obejmującą problematykę zarządzania zasobami ludzkimi w aspekcie zagrożeń powstałych w wyniku wpływu czynnika ludzkiego	
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej analizy tekstów literatury i materiałów źródłowych obejmujących problematykę zarządzania zasobami ludzkimi w zakresie minimalizowania zagrożeń wynikających z działania czynnika ludzkiego	
	K_02	jest gotów do uznania znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych dotyczących zarządzania zasobami ludzkimi	
	K_03	jest gotów do przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz podejmowania działań na rzecz przestrzegania tych zasad w zarządzaniu zasobami ludzkimi w porcie	

		lotniczym		
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:				
forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną			
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych			
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru oraz pracę pisemną			
kryteria oceny:	<p>19) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>20) Praca pisemna: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy; 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej.</p>			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, W_4, K_01, K_02	70
	O2	Praca pisemna	W_03, W_04, U_02, U_3, K_01	30
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$O_{\text{końcowa}} = 0,7 \times O1 + 0,3 \times O2$			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych, pracę pisemną (case study) oraz aktywność na zajęciach			
kryteria oceny:	<p>36) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych: Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru: $O_{\text{końcowa}} = (O1 + O2 + O3) / 3$. Kryteria oceny: 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania;</p>			

4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną; 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny; 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny; 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną.

37) Praca pisemna (case study):

Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy.

Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 4,0 – student wykonał studium przypadku w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,5 – student wykonał studium przypadku nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 3,0 – student wykonał studium przypadku w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny studium; 2,0 – student nie wykonał studium przypadku.

38) Aktywność na zajęciach:

Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny częstotliwości udziału w dyskusjach w ramach zajęć, poziomu merytorycznego wypowiedzi i krytycznego podejścia do omawianego problemu.

Kryteria oceny: 5,0 – student uczestniczył bardzo często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była wysoka i krytycznie podchodził do omawianego problemu; 4,5 – student uczestniczył często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była raczej wysoka i raczej krytycznie podchodził do omawianego problemu; 4,0 – student uczestniczył często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na stosunkowo dobrym poziomie i raczej krytycznie podchodził do omawianego problemu; 3,5 – student uczestniczył rzadko w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na średnim poziomie i raczej bezkrytycznie podchodził do omawianego problemu; 3,0 – student uczestniczył sporadycznie w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na niskim poziomie i bezkrytycznie podchodził do omawianego problemu; 2,0 – student nie brał udziału w dyskusjach.

sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	U_02, U_3	40
	O2	Praca pisemna (case study)	U_02, U_3, K_01, K_02	30

	O3	Aktywność na zajęciach	U_01, U_02, U_03, K_01, K_02	30	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = 0,4xO1 + 0,3xO2 + 0,3xO3$				
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	<i>Ot</i>	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, W_04, U_02, K_02, K_03	2	100
	<i>Op</i>	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03 K_01, K_03	2	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = \frac{Ot \times 2 + Op \times 2}{2 + 2}$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01				
W_02	K1_W05				
W_03	K1_W06				
W_04	K1_W11				
U_01	K1_U01				
U_02	K1_U03				
U_03	K1_U09				
K_01	K1_K01				
K_02	K1_K02				
K_03	K1_K06, K1_K08				
Wykaz literatury:					
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):					
<ul style="list-style-type: none"> • Armstrong M., <i>Zarządzanie zasobami ludzkimi</i>, wyd. A Wolters Kluwer business, Warszawa 2011. • Król H., Ludwicyński A., <i>Zarządzanie zasobami ludzkimi</i>, Wydawnictwo Naukowe PWN, 2006. • Przytuła S., <i>Zarządzanie różnorodnością pracowników</i>, Wydawnictwo Naukowe PWN, 2019. • Listwan T., red. Sułkowski Ł., <i>Metody i techniki zarządzania zasobami ludzkimi</i>, Difin, 2016. • Red K. Łuczak, <i>Zarządzanie bezpieczeństwem w lotnictwie</i>, UŚ, Katowice 2016. 					
B. Literatura uzupełniająca:					
<ul style="list-style-type: none"> • Goleman D., <i>Inteligencja emocjonalna</i>, Media Rodzina, 1997. • Rogers J., <i>Menedżer jako coach. Nowoczesny styl zarządzania</i>, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne Profesjonalne, 2014. 					
C. Materiały źródłowe:					
<ul style="list-style-type: none"> • Podręcznik Zarządzania bezpieczeństwem, Doc 9859 AN/474 • ROZPORZĄDZENIE KOMISJI (UE) NR 1178/2011 z dnia 3 listopada 2011 r. ustanawiające wymagania techniczne i 					

procedury administracyjne odnoszące się do załóg w lotnictwie cywilnym zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 216/2008

- ROZPORZĄDZENIE KOMISJI (UE) NR 290/2012 z dnia 30 marca 2012 zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1178/2011 ustanawiające wymagania techniczne i procedury administracyjne odnoszące się do załóg w lotnictwie cywilnym zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 216/2008

D. Przydatne strony internetowe:

- http://www.unic.un.org.pl/prawa_czlowieka/
- <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19740240141/U/D19740141Lj.pdf>
- <https://poradnikpracownika.pl/-lamanie-praw-pracowniczych-cz-i-najczestsze-grzechy-pracodawcow>
- https://www.praca.pl/poradniki/rynek-pracy/prawa-i-obowiazki-pracownika_pr-1919.html

Kontakt:

osoba do kontaktu:	Kierownik Katedry Bezpieczeństwa Narodowego
telefon:	59 840 52 03
e-mail:	sekretariat.bn@apsl.edu.pl

S.8.16. Symulacje procesów logistycznych w transporcie lotniczym

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	Nazwa					
S.8.16	Symulacje procesów logistycznych w transporcie lotniczym	ZO	6			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	tak	VI		
Dyscyplina:						
Nauki o bezpieczeństwie (70%), Inżynieria lądowa i transport (30%)						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				razem	liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)			
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	20	10	30	40	50	2
• zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• konwersatoria	18	8	-	-		
• zajęcia podsumowujące/kolokwium	1	1	-	-		
• przygotowanie pracy zaliczeniowej	-	-	5	10		
• studiowanie literatury	-	-	15	20		
• przygotowanie do kolokwium	-	-	10	10		
Zajęcia praktyczne [razem]	30	30	70	70	100	4
• ćwiczenia wprowadzające	1	1	-	-		
• ćwiczenia laboratoryjne	28	28	-	-		
• ćwiczenia podsumowujące/kolokwium	1	1	-	-		
• przygotowanie do zaliczenia	-	-	30	30		
• przygotowanie do ćwiczeń	-	-	40	40		
łącznie:	50	40	100	110	150	6
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
konwersatorium informacyjne, informacja, dyskusja			ćwiczenia laboratoryjne: wykonanie projektu z wykorzystaniem oprogramowania np. simio, prezentacja problemów i dylematów oraz dyskusja sposobów ich rozwiązywania, burza mózgów, konsultacje zespołowe			

<ul style="list-style-type: none"> • samodzielna praca studenta: 		<ul style="list-style-type: none"> • samodzielna praca studenta: 	
<p>percepcja treści konwersatorium, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie pracy zaliczeniowej, przygotowanie do kolokwium i zaliczenia przedmiotu</p>		<p>percepcja treści zajęć, sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do konwersatorium, przygotowanie do kolokwium i zaliczenia przedmiotu</p>	
<p>Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:</p>			
<p>Przedmioty wprowadzające:</p>		<p>Wymagania wstępne:</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • podstawy logistyki 		<ul style="list-style-type: none"> • student zna podstawowe zagadnienia związane z procesami logistycznymi i narzędziami służącymi do ich symulacji – zaliczył pozytywnie egzamin z przedmiotu: podstawy logistyki 	
<p>Cele przedmiotu:</p>			
<p>w zakresie wiedzy:</p>			
<ul style="list-style-type: none"> • zapoznać studentów z podstawowymi pojęciami dotyczącymi modelowania procesów logistycznych • zapoznać ich z podstawowymi zasadami budowy modelu wybranego procesu • zapoznać ich z istotą symulacji w procesach logistycznych • zapoznać ich z przykładowymi modelami symulacyjnymi i zastosowaniem w transporcie lotniczym • zapoznać ich z programem symulacyjnym, przedstawić składniki służące do budowy modelu wybranego obszaru 			
<p>w zakresie umiejętności:</p>			
<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystywać w praktyce w podstawowym zakresie tradycyjne i nowoczesne metody, techniki i narzędzia usprawniające procesy analizy i oceny zagrożeń, w tym technologie IT, pozwalające na optymalizację działania analizowanych obszarów, usprawniające procesy decyzyjne i wspomagające procesy rozwiązywania typowych i nietypowych problemów związanych z działalnością portów lotniczych • wykorzystywać podstawowe metody, techniki i narzędzia badawcze do rozwiązywania problemów naukowych związanych z problemem decyzyjnym, a także do rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów praktycznych • prognozować i modelować, a także przewidywać skutki podstawowych procesów i zjawisk stanowiących zagrożenie dla osiągnięcia efektywności we wszystkich jego wymiarach 			
<p>w zakresie kompetencji społecznych:</p>			
<ul style="list-style-type: none"> • krytycznej oceny treści związanych z kierunkiem kształcenia, ich właściwej interpretacji i wykorzystania własnych przemyśleń zarówno w teorii jak i praktyce do modelowania procesów logistycznych • uznawania znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z szeroko rozumianym bezpieczeństwem w transporcie lotniczym • przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz podejmowania działań na rzecz przestrzegania tych zasad 			
<p>Treści kształcenia:</p>			
<p>zajęcia teoretyczne:</p>			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu.	1	0,5
2.	Modelowanie procesów logistycznych: budowa modelu; modelowanie procesów; istota procesu logistycznego; identyfikacja procesów logistycznych w porcie lotniczym; przykłady zastosowania.	4	2
3.	Identyfikacja procesów logistycznych w transporcie lotniczym: charakterystyka procesów logistycznych i ich szczegółowe omówienie w celu podjęcia próby budowy modelu; elementarne czynności podlegające modelowaniu.	4	2
4.	Model: przykłady procesów i sposób przedstawienia modelu.	2	1
5.	Charakterystyka programów symulacyjnych: zadania i rola programów symulacyjnych; omówienie wybranych i przykład zastosowania do transportu lotniczego.	4	2

6.	Metody i techniki do rozwiązywania problemów naukowych: przedstawienie wybranych metod do rozwiązywania problemów decyzyjnych w dziedzinie transportu lotniczego.	4	1,5
7.	Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		20	10
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty kształcenia; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia zajęć praktycznych.	1	1
2.	Przedstawienie programu symulacyjnego: zapoznanie się z programem symulacyjnym, jego działaniem; cel i zadania do wykonania przez studentów.	4	4
3.	Realizacja projektu budowy modelu wybranego procesu logistycznego w obszarze transportu lotniczego: budowa schematu procesów obsługi pasażerów w porcie lotniczym	2	2
4.	Opracowanie modelu symulacyjnego do analizy: założenia do określania przepustowości, dane wejściowe do symulacji, plan symulacji, planowanie scenariuszy.	4	4
5.	Budowa modelu symulacyjnego: zaimplementowanie modelu.	4	4
6.	Przeprowadzenie symulacji w programie Simio: wykonanie symulacji.	6	6
7.	Wyniki i podsumowanie: analiza scenariuszy i otrzymanych wyników badań.	4	4
8.	Zajęcia podsumowujące: przedstawianie projektu i wykonanych symulacji oraz omówienie uzyskanych wyników.	5	5
Razem zajęć praktycznych:		30	30
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		50	40
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	Treść	
wiedza	W_01	zna podstawowe pojęcia, fakty i zagadnienia merytoryczne wpisujące się w problematykę transportu lotniczego i występujących procesów logistycznych	
	W_02	zna metodologię badań stosowaną w modelowaniu a także metody, techniki i narzędzia badawcze służące do rozwiązywania problemów naukowych związanych z procesami identyfikowanymi w porcie lotniczym, jak również możliwości ich wykorzystania do rozwiązywania typowych problemów praktycznych	
	W_03	zna tradycyjne i nowoczesne metody, techniki i narzędzia usprawniające praktykę bezpieczeństwa, w tym technologie IT, pozwalające na optymalizację procesów monitoringu, wykrywania i analizy zagrożeń, usprawniające procesy decyzyjne i wspomagające procesy rozwiązywania typowych i nietypowych problemów związanych z funkcjonowaniem systemów i procesów w transporcie lotniczym	
umiejętności	U_01	potrafi identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane ściśle z teorią i praktyką w obszarze portu lotniczego z wykorzystaniem wiedzy nabytej w ramach realizacji przedmiotu	
	U_02	potrafi w sposób krytyczny korzystać z literatury i innych materiałów źródłowych w celu analizy zjawisk i procesów wpisujących się merytorycznie w problematykę transportu lotniczego	
	U_03	wykonywać w oparciu o wiedzę teoretyczną i umiejętności praktyczne nabywane w trakcie studiów podstawowe zadania zawodowe w sposób innowacyjny i z	

		wykorzystaniem różnych źródeł wiedzy, metod, technik i narzędzi badawczych oraz narzędzi informacyjno-komunikacyjnych (IT)		
	U_04	wykorzystywać podstawowe metody, techniki i narzędzia badawcze do rozwiązywania problemów naukowych z obszaru transportu lotniczego, a także do rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów praktycznych		
	U_05	potrafi samodzielnie planować i organizować pracę samokształceniową z wykorzystaniem literatury i materiałów źródłowych		
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej analizy tekstów literatury i materiałów źródłowych obejmujących problematykę transportu lotniczego		
	K_02	wypełniania zadań zawodowych w sposób fachowy i odpowiedzialny, w tym podejmowania innych wyzwań i działań na rzecz środowiska społecznego, w tym działań profilaktycznych związanych z logistyką w obszarze portu lotniczego		
	K_03	przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz podejmowania działań na rzecz przestrzegania tych zasad		
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:				
forma zaliczenia:	Zaliczenie			
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za zajęcia teoretyczne i praktyczne według przyjętych dla nich kryteriów szczegółowych			
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru			
kryteria oceny:	14) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi.			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	01	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	W_01, W_02, W_03, K_01, K_02, K_03	100
sposób wyliczenia oceny końcowej:	Ocena końcowa z zajęć teoretycznych (O_t) = 01			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym (do wyboru: referat, raport dotyczący wąskiego problemu, wystąpienie obejmujące wąskie zagadnienie z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej, wystąpienie obejmujące wąskie zagadnienie w formie ustnej).			
kryteria oceny:	19) Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru: Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę. Kryteria oceny: 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe; 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi; 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi; 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi; 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi; 2,0 –			

	poniżej 70% poprawnych odpowiedzi. 20) samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej zleconego zadania. Kryteria oceny: 5,0 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie; 4,5 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 4,0 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 3,5 – student wykonał zadanie nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 3,0 – student wykonał zadanie w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania; 2,0 – student nie wykonał zadania				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	
	O1	kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów	U_01, U_02, U_03, U_04, U_05, K_01, K_02, K_03	60	
	O2	samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym	U_01, U_02, U_03, U_04, U_05, K_01, K_02, K_03	40	
sposób zaliczenia przedmiotu:					
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za egzamin oraz za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS za zajęcia teoretyczne oraz praktyczne				
kryteria oceny:	19) Średnia ocen wyliczonych zgodnie z przyjętymi kryteriami w sześciostopniowej skali (5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0, 2,0) za zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem wagi punktów ECTS. 20) Ocena za egzamin zgodnie z przyjętymi kryteriami.				
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	punkty ECTS	waga oceny w %
	Oe	Egzamin	wszystkie efekty		50
	Ot	zajęcia teoretyczne	W_01, W_02, W_03, K_01, K_02, K_03	2	50
	Op	zajęcia praktyczne	U_01, U_02, U_03, U_04, K_01, K_02, K_03	4	
sposób wyliczenia oceny końcowej:	$Ocena\ ko\ncowa = \frac{Ot \times 2 + Op \times 4}{2 + 4}$				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku				
W_01	K1_W01				

W_02	K1_W04
W_03	K1_W09
U_01	K1_U01
U_02	K1_U03
U_03	K1_U04
U_04	K1_U05
U_05	K1_U14
K_01	K1_K01
K_02	K1_K03
K_03	K1_K08

Wykaz literatury:

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

- Ficoń K., *Procesy logistyczne w przedsiębiorstwie*, Impuls Plus Consulting, Gdynia 2001.
- Korczak J., *Logistyka, systemy, modelowanie, informatyzacja*, PK, Koszalin 2010.
- Kot S., Grabara J.K., *RFID nowe możliwości usprawnienia przepływu dóbr*, w: Informacja i komunikacja w logistyce, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Oskara Lanego we Wrocławiu, Wrocław 2005.
- Krzysztofik J., Wojda G., *Modelowanie procesu logistycznego. Szkic metodologiczny*, w: Teoria i praktyka modelowania systemów logistycznych, red. naukowa I. Hejduk, J. Korczak, Wyd. PK, Koszalin 2004.
- Kwasiborska A., Żmigrodzka M., *Organizacja transportu lotniczego*, LAW, Dęblin 2018.

B. Literatura uzupełniająca:

- Ashford N., Wright P.: *Airport Engineering*, J. Wiley & Sons 1984.
- Malarski M., *Inżynieria Ruchu Lotniczego*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa, 2006.
- Skorupski J., Uchroński P., *Model do oceny systemu zabezpieczeń portu lotniczego*, Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej – Seria Transport, z. 83, 2014
- Sztucki, J., Gąsior, M., Zając, G., Szczelina, M. (red.), *Zarządzanie bezpieczeństwem lotnictwa cywilnego*. Skrypt dydaktyczny, Dolnośląska Szkoła Wyższa, Wrocław.

C. Materiały źródłowe:

- IATA, *Airport Development Reference Manual*, 10th edition, 2nd release, Montreal, 2014.
- Kierzkowski A., Kisiel T., *Optymalizacja procesu kontroli bezpieczeństwa poprzez rekonfigurację stanowisk obsługi*, Czasopismo Logistyka, nr 6/2014, 2014.
- Kwasiborska A., *Proces obsługi pasażerów w porcie lotniczym*, *Studia Oeconomica Posnaniensia*, vol. 4, no. 7, Poznań, 2016.
- Rozporządzenie Komisji (UE) nr 185/2010 z dnia 4 marca 2010 r. ustanawiające szczegółowe środki w celu wprowadzenia w życie wspólnych podstawowych norm ochrony lotnictwa cywilnego.
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 4 października 2012 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej przedsiębiorcy ubiegającego się o zawarcie umowy na prowadzenie działalności w zakresie ochrony lotnictwa cywilnego w portach lotniczych. [Dz.U. 2012 poz. 1123]
- Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 31 lipca 2012 r. w sprawie Krajowego Programu Ochrony Lotnictwa Cywilnego. [Dz.U. 2012 poz. 912, z późn. zm.]

D. Przydatne strony internetowe:

- Air Transport World & SITA, *The Passenger IT Trends Survey 2017*, www.sita.aero/resources/type/surveys-reports/passenger-it-trendssurvey-2017
- Airport Cooperative Research Program (ACRP), *Airport Passenger Terminal Planning and Design*, Vol. 1: Guidebook, Transportation Research Board, Washington D.C, 2010.
- Alodhaibi S., Burdett R. L., Yarlagadda P. K., *Framework for airport outbound passenger flow modelling*, *Procedia Engineering* 174 (2017) 1100 – 1109, 2017.
- Amsterdam Schiphol, *Make an appointment for security control at Schiphol with the Personal Security Pass*, [dostęp 10.06.2018] <https://news.schiphol.com/make-anappointment-for-security-control-at--schiphol-with-the->

[personal-security-pass/](#)

- http://www.pszw.edu.pl/images/publikacje/t017_pszw_2008_malecki_szarafinska_-_modelowanie_procesow_logistycznych_w_przedsiębiorstwie_wirtualnym.pdf

Kontakt:

osoba do kontaktu: Kierownik Katedry Bezpieczeństwa Narodowego

telefon: 59 840 52 03

e-mail: sekretariat.bn@apsl.edu.pl

1.1.5 Seminarium dyplomowe

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
S.D.	Seminarium dyplomowe	ZO	9			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	tak	tak	IV, V, VI		
Dyscyplina:						
Nauki o bezpieczeństwie						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:			Osoby prowadzące zajęcia:			
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego			Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki			
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
SEMESTR IV						
Zajęcia praktyczne [razem]	30	20	45	55	75	3
• zajęcia wprowadzające	2	1	-	-	75	3
• zajęcia seminaryjne z udziałem nauczycieli	12	12	-	-		
• konsultacje grupowe	10	4	-	-		
• konsultacje indywidualne	4	2				
• zajęcia podsumowujące	2	1				
• wybór tematu	-	-	10	10		
• studiowanie literatury dot. tematu pracy/praca na platformie	-	-	15	25		
• przygotowanie konspektu pracy dyplomowej	-	-	20	20		
łącznie w semestrze:	30	20	45	55	75	3
SEMESTR V						
Zajęcia praktyczne [razem]	30	20	45	55	75	3
• zajęcia wprowadzające	2	1	-	-	75	3
• zajęcia seminaryjne z udziałem nauczycieli	14	10	-	-		
• konsultacje grupowe	8	6	-	-		
• konsultacje indywidualne	4	2				
• zajęcia podsumowujące	2	1	-	-		
• opracowanie narzędzi badawczych	-	-	15	15		
• przygotowanie koncepcji badań	-	-	5	5		
• studiowanie literatury	-	-	5	15		

• opracowanie części teoretycznej pracy	-	-	20	20		
łącznie w semestrze:	30	20	45	55	75	3
SEMESTR VI						
Zajęcia praktyczne [razem]	30	20	45	55	75	3
• zajęcia wprowadzające	2	1	-	-		
• zajęcia seminaryjne z udziałem nauczycieli	12	12	-	-		
• konsultacje indywidualne	14	6	-	-		
• zajęcia podsumowujące	2	1	-	-		
• opracowanie wyników badań	-	-	10	10		
• opracowanie części badawczej pracy	-	-	10	10		
• opracowanie części końcowej pracy			10	10		
• przygotowanie do egzaminu dyplomowego	-	-	10	15		
• korekta pracy	-	-	5	10		
łącznie w semestrze:	30	20	45	55	75	3
łącznie w trakcie studiów:	90	60	135	175	225	9
Użyte skróty: N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			
nie dotyczy			wykład informacyjny, informacja, konsultacje, dyskusja			
• samodzielna praca studenta:			• samodzielna praca studenta:			
nie dotyczy			percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie konspektu pracy dyplomowej, przygotowanie koncepcji badań, przygotowanie narzędzi badawczych, prowadzenie badań, pisanie pracy dyplomowej			
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:						
Przedmioty wprowadzające:			Wymagania wstępne:			
wstęp do metodologii badań bezpieczeństwa			student zna metodologiczne podstawy prowadzenia badań bezpieczeństwa i zasady pisania prac naukowych			
Cele przedmiotu:						
w zakresie wiedzy:						
<ul style="list-style-type: none"> • zapoznać studentów z podstawowymi pojęciami, faktami i zagadnieniami merytorycznymi metodologii badań różnych aspektów bezpieczeństwa; • zapoznać ich z podstawowymi metodami, technikami, narzędziami i procedurami badawczymi wykorzystywanymi w badaniu wybranych aspektów bezpieczeństwa; • zapoznać ich z regułami moralnymi, etycznymi i prawnymi związanymi z prowadzeniem badań naukowych, w tym z podstawowymi zasadami ochrony własności intelektualnej; • zapoznać ich z organizacją i zasadami obowiązującymi podczas obrony prac dyplomowych oraz procedurami obowiązującymi w tym zakresie na uczelni. 						
w zakresie umiejętności:						
<ul style="list-style-type: none"> • nauczyć studentów wykorzystania w badaniach naukowych podstawowych metod, technik, narzędzi i procedur badawczych; 						

<ul style="list-style-type: none"> • nauczyć ich właściwego planowania badań naukowych, a także wykorzystywania dostępnych źródeł wiedzy naukowej; • przygotować ich pod względem praktycznym do prowadzenia badań własnych i pisania pracy dyplomowej; • przygotować ich do planowania i realizacji pracy samokształceniowej w obszarze wiedzy dotyczącej metodologii i badań i jej praktycznego wykorzystania do rozwiązywania typowych i nietypowych zadań zawodowych. 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> • przygotować ich do krytycznej analizy i oceny treści merytorycznych wpisujących się między innymi w przedmiot badań podjętych na potrzeby pisania pracy dyplomowej; • uczyć ich znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z bezpieczeństwem. 			
Treści kształcenia:			
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
SEMESTR IV			
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia seminarium; zapoznanie z przykładowymi tematami i obszarami merytorycznymi stanowiącymi treść prac dyplomowych w ramach seminarium.	2	1
2.	Struktura i zasady pisania prac dyplomowych: rodzaje i charakterystyka prac naukowych; pojęcie i rodzaje prac kwalifikacyjnych; struktura i układ pracy kwalifikacyjnej monograficznej i badawczej; zasady stosowania przypisów, opisów rycin i tabel; bibliografia w pracach kwalifikacyjnych.	2	2
3.	Podstawowe zasady etyki badań naukowych: etyka badań naukowych; podstawowe naruszenia etyki badań naukowych; ochrona praw autorskich; zasady funkcjonowania systemów antyplagiatowych.	2	2
4.	Organizacja i przebieg badań naukowych dotyczących bezpieczeństwa: rodzaje badań naukowych; procedura prowadzenia badań naukowych; przedmiot i cele badań; problemy i hipotezy badawcze; zmienne i wskaźniki w badaniach naukowych.	2	2
5.	Podstawowe metody, techniki i narzędzia badawcze stosowane w badaniach bezpieczeństwa: paradygmaty i modele badań bezpieczeństwa; typowe metody, techniki i narzędzia badawcze; studiowanie literatury w badaniach bezpieczeństwa; metody empiryczne w badaniach bezpieczeństwa; metody systemowe w badaniach bezpieczeństwa.	2	2
6.	Bezpieczeństwo jako przedmiot badań społecznych: pojęcie i istota bezpieczeństwa; podmioty bezpieczeństwa (personalne i strukturalne); przedmiot badań w naukach o bezpieczeństwie; systemy bezpieczeństwa jako przedmiot zainteresowań badawczych w naukach o bezpieczeństwie.	2	2
7.	Bezpieczeństwo jako przedmiot badań własnych: ukierunkowanie poszukiwań studentów w zakresie wyboru przedmiotu badań i tematu pracy dyplomowej; dyskusja; udzielenie wskazówek dotyczących przygotowania wstępnej wersji konspektu pracy dyplomowej.	2	2
8.	Konsultacje grupowe: przedstawienie przez studentów wstępnej wersji konspektu własnej pracy dyplomowej; dyskusja na temat przedstawionych koncepcji; ukierunkowanie dalszych prac studentów nad koncepcją badań.	10	4
9.	Konsultacje indywidualne: udzielenie indywidualnych wskazówek dotyczących koncepcji badań i struktury merytoryczno-logicznej pracy dyplomowej.	4	2
10.	Zajęcia podsumowujące: podsumowanie i zaliczenie zajęć zgodnie z przyjętymi kryteriami; zatwierdzenie tematów prac i akceptacja konspektów.	2	1

		Razem zajęć praktycznych:	30	20
SEMESTR V				
1.	Zajęcia wprowadzające: podsumowanie zajęć i stopnia zaawansowania prac studentów nad pracą dyplomową w ramach seminarium w poprzednim semestrze; podanie celów i organizacji pracy w ramach seminarium w semestrze bieżącym; dyskusja na temat wybranych tematów i możliwości prowadzenia badań przez studentów uczestniczących w seminarium.	2	1	
2.	Część teoretyczna prac dyplomowych: przypomnienie zasad związanych z układem logicznym i zawartością merytoryczną rozdziałów teoretycznych; omówienie zasad korzystania z literatury i zasobów Internetu; szczegółowe omówienie sposobu wykonania bibliografii; konsultacje indywidualne dotyczące wykonania części teoretycznej pracy dyplomowej.	2	2	
3.	Metodyka wykonania narzędzi do badań naukowych: przypomnienie podstawowych rodzajów narzędzi badawczych stosowanych w badaniach bezpieczeństwa; omówienie sposobów i zasad wykonania narzędzi badawczych; udzielenie studentom indywidualnych wskazówek dotyczących wykonania narzędzi do wybranych przez siebie tematów badań i prac dyplomowych.	2	2	
4.	Konsultacje grupowe związane z wykonaniem narzędzi do badań prowadzonych przez studentów w ramach prac dyplomowych: prezentacja przez studentów projektu narzędzi badawczych do prowadzonych przez siebie badań; dyskusja nad prezentowanymi przez studentów narzędziami badań; udzielenie indywidualnych wskazówek studentom.	8	6	
5.	Organizacja i przebieg badań na potrzeby pisania pracy dyplomowej: przypomnienie podstawowych zasad prowadzenia badań w ramach seminarium; prezentacja przez studentów koncepcji badań własnych; dyskusja na temat zaprezentowanych koncepcji; konsultacje indywidualne.	2	2	
6.	Podsumowanie stopnia zaawansowania prac studentów nad częścią merytoryczną prac dyplomowych: prezentacja przez studentów rozdziałów teoretycznych; sprawdzenia stopnia ich poprawności pod względem formalnym i merytorycznym; udzielenie wskazówek dotyczących ewentualnej korekty.	4	2	
7.	Podsumowanie stopnia zaawansowania prac studentów nad badaniami związanymi z pisaniem prac dyplomowych: prezentacja przez studentów ostatecznej wersji koncepcji badań i narzędzi badawczych; dyskusja na zaprezentowanymi materiałami; udzielenie wskazówek dotyczących ewentualnej korekty koncepcji i narzędzi badawczych.	4	2	
8.	Konsultacje indywidualne: udzielenie indywidualnych wskazówek dotyczących pracy dyplomowej.	4	2	
9.	Zajęcia podsumowujące: podsumowanie i zaliczenie zajęć zgodnie z przyjętymi kryteriami; zatwierdzenie rozdziałów .	2	1	
		Razem zajęć praktycznych:	30	20
SEMESTR VI				
1.	Zajęcia wprowadzające: podsumowanie zajęć i stopnia zaawansowania prac studentów nad pracą dyplomową w ramach seminarium w poprzednim semestrze; podanie celów i organizacji pracy w ramach seminarium w semestrze bieżącym; dyskusja na temat stopnia zaawansowania prac i trudności studentów związanych z prowadzeniem badań.	2	1	
2.	Opracowanie wyników badań: analiza ilościowa i jakościowa badań; omówienie zasad opracowania i graficznej prezentacji wyników badań ilościowych i jakościowych; przypomnienie zasad wnioskowania i uzasadniania wyników badań; omówienie sposobu wykonania raportu z badań; konsultacje indywidualne.	4	4	
3.	Metodyka wykonania części badawczej pracy dyplomowej: omówienie sposobu opisu wyników badań w części badawczej pracy dyplomowej; omówienie	2	2	

	merytorycznego zakresu i formalnych uwarunkowań wykonania przez studentów podsumowania i zakończenia pracy, wraz z wnioskami końcowymi; konsultacje indywidualne.		
4.	Konsultacje indywidualne: udzielenie indywidualnych wskazówek dotyczących pracy dyplomowej.	14	6
5.	Sprawdzenie pracy dyplomowej przez prowadzącego seminarium: sprawdzenie całości pracy; udzielenie wskazówek dotyczących korekty pracy.	4	4
6.	Egzamin dyplomowy: omówienie organizacji i przebiegu egzaminu dyplomowego; podanie zagadnień do przygotowania przez studentów na egzamin dyplomowy.	2	2
7.	Zajęcia podsumowujące: podsumowanie i zaliczenie zajęć zgodnie z przyjętymi kryteriami; zatwierdzenie prac i przekazanie do recenzji.	2	1
Razem zajęć praktycznych:		30	20
Razem zajęć praktycznych w trakcie studiów:		90	60
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	treść	
wiedza	W_01	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu podstawowe pojęcia, fakty i zagadnienia teoretyczne związane z metodologią badań bezpieczeństwa, w tym zagadnienia teoretyczne związane ściśle z przedmiotem badań prowadzonych na potrzeby pisania pracy dyplomowej	
	W_02	zna i rozumie w podstawowym stopniu metodologię badań stosowaną w naukach społecznych, a także metody, techniki i narzędzia wykorzystywane do badań różnych aspektów bezpieczeństwa, w tym w zaawansowanym stopniu metody i techniki związane ściśle z przedmiotem i przyjętą koncepcją badań na potrzeby pisania pracy dyplomowej	
	W_03	zna i rozumie w podstawowym zakresie reguły, normy i zasady etyczne, moralne oraz prawne regulujące kwestie prowadzenia badań naukowych, w tym zasady ochrony własności intelektualnej	
umiejętności	U_01	potrafi wykorzystując wiedzę teoretyczną nabytą w trakcie studiów oraz umiejętności metodologiczne identyfikować, interpretować i wyjaśniać złożone zjawiska i procesy związane ściśle z teorią i praktyką bezpieczeństwa	
	U_02	potrafi właściwie dobierać źródła wiedzy, selekcjonować z nich niezbędne fakty i informacje, dokonywać ich analizy, syntezy i interpretacji pod kątem zarówno teorii, jak i praktyki prowadzenia badań naukowych na potrzeby pisania pracy dyplomowej	
	U_03	potrafi wykorzystywać podstawowe metody, techniki i narzędzia badawcze do rozwiązywania problemów naukowych związanych ze społeczno-kulturowymi aspektami bezpieczeństwa, w tym w zaawansowanym stopniu metody i techniki związane ściśle z przedmiotem i przyjętą koncepcją badań na potrzeby pisania pracy dyplomowej	
	U_04	potrafi zaplanować przebieg badań na potrzeby pisania pracy dyplomowej i określić jej strukturę merytoryczno-logiczną oraz przygotować pracę dyplomową zgodnie z obowiązującymi zasadami i wymogami formalnymi	
	U_05	potrafi zorganizować proces samokształcenia w zakresie pozwalającym na pogłębianie wiedzy związanej z metodologią badań i zagadnieniami merytorycznymi, które interesują go z perspektywy prowadzonych badań	
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów do krytycznej analizy i oceny treści merytorycznych wpisujących się w przedmiot badań podjętych na potrzeby pisania pracy dyplomowej	
	K_02	jest gotów do uznawania znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z bezpieczeństwem	
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:			

forma zaliczenia:	zaliczenie z oceną
warunki i kryteria zaliczenia:	warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie przez studentów pozytywnej oceny za poszczególne semestry wyliczone zgodnie z przyjętymi kryteriami

1.1.6 BHP Bezpieczeństwo i higiena pracy

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
kod	nazwa					
BHP	Bezpieczeństwo i higiena pracy	Z	-			
Kierunek studiów:	Bezpieczeństwo Narodowe					
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	tak	nie	I		
Dyscyplina:						
Nauki o bezpieczeństwie 100%						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		Osoby prowadzące zajęcia:				
Komórka BHP Akademii		Osoby wyznaczone zgodnie z przydziałem zajęć na dany rok akademicki				
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	4	4	-	-	-	
• wykłady z bezpośrednim udziałem nauczycieli	3,5	3,5	-	-		
• test końcowy	0,5	0,5				
Zajęcia praktyczne [razem]	4	4	-	-	-	
łącznie:	4	4	-	-	-	
Użyte skróty: N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:		zajęcia praktyczne:				
• zajęcia z udziałem nauczycieli:		• zajęcia z udziałem nauczycieli:				
wykłady informacyjny						
• samodzielna praca studenta:		• samodzielna praca studenta:				
percepcja treści wykładów, sporządzanie notatek, studiowanie literatury						
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:						
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:				
• brak		• brak wymagań				
Cele przedmiotu:						
w zakresie wiedzy:						
• zapoznanie studentów z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie uwzględniającym specyfikę kształcenia w uczelni i rodzaj wyposażenia technicznego wykorzystywanego w procesie kształcenia.						
w zakresie umiejętności:						
• nauczyć studentów bezpiecznego zachowania się na terenie uczelni,						

<ul style="list-style-type: none"> nauczyć studentów bezpiecznego wykorzystywania wyposażenia technicznego w procesie kształcenia, 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> kształtować właściwe postawy etyczne, moralne i prawne wśród studentów, 			
Treści kształcenia:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
		N	N
1.	Przepisy bhp obowiązujące na terenie uczelni. Ergonomia – ogólne wymagania dla stanowiska pracy/ nauki; organizacja stanowiska pracy/ nauki.	0,5	0,5
2.	Zasady obowiązujące w pracowniach komputerowych, laboratoriach i pracowniach specjalistycznych. Charakterystyka wybranych czynników niebezpiecznych, szkodliwych i uciążliwych.	1	1
3.	Postępowanie w razie wypadku oraz zasady udzielania pierwszej pomocy.	1	1
4.	Postępowanie w przypadku wystąpienia zagrożenia pożarowego. Rodzaje środków gaśniczych . Zasady prowadzenia ewakuacji w przypadku zagrożenia w tym osób niepełnosprawnych.	1	1
5.	Test końcowy	0,5	0,5
razem zajęć teoretycznych:		4	4
		4	4
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		4	4
Użyte skróty: N – zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczycieli; EL – zajęcia e-learningowe; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Zaliczenie przedmiotu:			
forma zaliczenia:	Zaliczenie testu końcowego bez oceny		
Wykaz literatury:			
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):			
<ul style="list-style-type: none"> Goniewicz M., <i>Pierwsza pomoc. Podręcznik dla studentów</i>, Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2013 Rączkowski B. : <i>BHP w praktyce</i>. Wyd. Ośrodek Doradztwa i Doskonalenia Kadr. Gdańsk 2016. 			
B. Literatura uzupełniająca:			
C. Materiały źródłowe:			
D. Przydatne strony internetowe:			
osoba do kontaktu:	Specjalista Ds. BHP		
telefon:			
e-mail:			

1.2 Harmonogram realizacji programu studiów

1.2.1 Harmonogram realizacji programu studiów – studia stacjonarne (w systemie studiów tradycyjnych)

Lp.	Nazwa przedmiotu/zajęcia	Razem (N)	Liczba godzin zajęć dydaktycznych														Razem (S)	Łącznie godzin (N+S)	Punkty ECTS					Forma zaliczenia					
			Zajęcia teoretyczne (ZT)			Zajęcia z nauczycielem (N)													Samodzielna praca studenta (S)				Łącznie ECTS		a w tym				
			Razem (ZT)	W	K	EL	Razem ZP	CA	CW	CL	CUP	CF	SD	LE	EL	a w tym													
																ZT			ZP	PiST	EL	ZT			ZP	EL	ZDW	ZKU	
PRZEDMIOTY OGÓLNE I KIERUNKOWE (ZAJĘCIA WSPÓLNE DLA WSZYSTKICH SPECJALNOŚCI)																													
SEMESTR I																													
BHP.	Bezpieczeństwo i higiena pracy	4	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Z
O.1.	Wychowanie fizyczne	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	-	-	Z
O.2.	Język obcy	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	-	30	-	45	-	45	-	-	75	3	-	3	-	3	-	-	ZO
O.3.	Kultura języka ojczystego	30	10	10	-	-	20	-	20	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	-	-	-	ZO
O.4.	Podstawy użytkowania IT – moduły ECDL BASE	60	15	10	5	-	45	15	-	30	-	-	-	-	-	15	10	5	-	-	75	3	1	2	-	-	2	-	E
O.6.	Kwalifikowana pierwsza pomoc – część I.	30	10	-	10	-	20	-	-	-	20	-	-	-	-	20	15	5	-	-	50	2	1	1	-	-	1	-	ZO
P.1.	Podstawy socjologii	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	-	-	-	E
P.2.	Podstawy psychologii	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	-	20	15	5	-	-	50	2	1	1	-	-	-	-	ZO
P.3.	Podstawy zarządzania	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	-	20	15	5	-	-	50	2	1	1	-	-	-	-	ZO
P.4.	Podstawy ekonomii	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	-	20	15	5	-	-	50	2	1	1	-	-	-	-	ZO
P.5.	Podstawy wiedzy o państwie	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	-	2	-	E
P.6.	Podstawy wiedzy o prawie	30	10	10	-	-	20	-	20	-	-	-	-	-	-	20	15	5	-	-	50	2	1	1	-	-	1	-	ZO
P.7.	Współczesne systemy polityczne	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	-	20	15	5	-	-	50	2	1	1	-	-	-	-	ZO
K.1.	Teoria bezpieczeństwa	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	-	2	-	E
RAZEM W SEMESTRZE:		420	115	100	15	-	305	155	40	30	20	30	-	30	-	360	160	200	-	-	780	30	11	19	-	3	8		
SEMESTR II																													
O.1.	Wychowanie fizyczne	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	-	-	Z
O.2.	Język obcy	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	-	30	-	45	-	45	-	-	75	3	-	3	-	3	-	-	ZO
O.5.	Użytkowanie IT – moduły ECDL STANDARD	50	5	-	5	-	45	-	-	45	-	-	-	-	-	25	20	5	-	-	75	3	1	2	-	-	2	-	E
O.6.	Kwalifikowana pierwsza pomoc – część II.	40	10	-	10	-	30	-	-	-	30	-	-	-	-	35	15	20	-	-	75	3	1	2	-	-	2	-	E
O.7.	Podstawy filozofii	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	-	-	-	ZO
O.8.	Podstawy etyki	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	-	20	15	5	-	-	50	2	1	1	-	-	-	-	ZO
O.9.	Historia bezpieczeństwa	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	-	20	15	5	-	-	50	2	1	1	-	-	-	-	ZO
K.2.	Wyzwania i zagrożenia bezpieczeństwa	30	10	10	-	-	20	-	20	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	-	2	-	E
K.3.	Bezpieczeństwo personalne	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	-	20	15	5	-	-	50	2	1	1	-	-	1	-	ZO
P.8.	Podstawy prawne i organizacja systemu administracji	30	10	10	-	-	20	-	20	-	-	-	-	-	-	20	15	5	-	-	50	2	1	1	-	-	1	-	ZO
K.5.	Prawne podstawy bezpieczeństwa	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	-	2	-	E
O.10.	Ochrona informacji	30	10	-	10	-	20	-	-	-	20	-	-	-	-	20	15	5	-	-	50	2	1	1	-	-	1	-	ZO

rzedmiot		Liczba godzin zajęć dydaktycznych																		Punkty ECTS					Forma zaliczenia			
		Razem (N)	Zajęcia z nauczycielem (N)						Samodzielna praca studenta (S)						łącznie godzin (N+S)	łącznie ECTS	a w tym											
			Zajęcia teoretyczne (ZT)			Zajęcia praktyczne (ZP)			Razem (S)	a w tym				ZT			ZP	EL	ZDW	ZKU								
Lp.	Nazwa przedmiotu/zajęcia	Razem (ZT)	W	K	EL	Razem ZP	CA	CW		CL	CUP	CF	SD	LE	EL	Razem (S)	ZT	ZP	PIST	EL	łącznie ECTS	ZT	ZP	EL	ZDW	ZKU	Forma zaliczenia	
	niejawnych i danych osobowych																											
O.11.	Podstawy pracy biurowej	30	10	-	10	-	20	-	-	-	20	-	-	-	20	15	5	-	-	50	2	1	1	-	-	1	ZO	
RAZEM W SEMESTRZE:		420	105	70	35	-	315	100	40	45	70	30	-	30	-	360	170	190	-	-	780	30	11	19	-	3	12	
SEMESTR III																												
O.2.	Język obcy	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	-	30	-	45	-	45	-	-	75	3	-	3	-	3	-	ZO
O.12.	E-urzędnik	30	10	-	10	-	20	-	-	20	-	-	-	-	20	15	5	-	-	50	2	1	1	-	-	1	ZO	
O.13.	Filozofia bezpieczeństwa	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	20	15	5	-	-	50	2	1	1	-	-	-	ZO	
K.4.	Bezpieczeństwo państwa	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	-	2	E	
K.6.	Bezpieczeństwo społeczne	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	20	15	5	-	-	50	2	1	1	-	-	1	ZO	
K.7.	Polityka i strategia bezpieczeństwa	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	20	15	5	-	-	50	2	1	1	-	-	1	E	
K.8.	System bezpieczeństwa narodowego	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	20	15	5	-	-	50	2	1	1	-	-	1	E	
K.9.	Bezpieczeństwo międzynarodowe	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	20	15	5	-	-	50	2	1	1	-	-	1	ZO	
PZK.	Praktyka zawodowa - kierunkowa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	300	-	-	300	-	300	12	-	12	-	12	12	ZO	
RAZEM W SEMESTRZE:		240	70	60	10	-	170	120	-	20	-	-	-	30	-	510	105	105	300	-	750	30	7	23	-	15	19	
PRZEDMIOTY SPECJALISTYCZNE W ZAKRESIE „OBRONA NARODOWA”																												
SEMESTR IV																												
O.2.	Język obcy	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	-	30	-	45	-	45	-	-	75	3	-	3	-	3	-	E
K.10.	Wstęp do metodologii badań bezpieczeństwa	30	20	20	-	-	10	-	10	-	-	-	-	-	45	5	40	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E	
S.1.1.	Geografia bezpieczeństwa	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.1.2.	Historia wojen i wojskowości	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.1.3.	Wojny i konflikty zbrojne we współczesnym świecie	30	10	10	-	-	20	-	20	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.1.4.	Międzynarodowe prawo pokoju i bezpieczeństwa	30	10	10	-	-	20	-	20	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E	
S.1.5.	Siły zbrojne we współczesnym świecie	30	10	10	-	-	20	-	20	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.1.6.	Prawno-ekonomiczne uwarunkowania obronności	30	10	10	-	-	20	-	20	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.1.7.	System obronny państwa	30	10	10	-	-	20	-	20	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E	
SD.	Seminarium dyplomowe	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	-	-	45	-	45	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO	
RAZEM W SEMESTRZE:		300	90	90	-	-	210	40	110	-	-	-	30	30	-	450	110	340	-	-	750	30	8	22	-	30	19	
SEMESTR V																												
S.1.8.	Obrona cywilna	30	10	10	-	-	20	-	20	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.1.9.	Planowanie cywilne	30	10	10	-	-	20	-	-	-	20	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E	
S.1.10.	Obrona wspólna NATO	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E	
S.1.11.	Wspólna polityka bezpieczeństwa i obrony państw Unii Europejskiej	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E	
S.1.12.	Współpraca cywilno-	30	10	10	-	-	20	-	20	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	

rzedmiot		Liczba godzin zajęć dydaktycznych														Punkty ECTS					Forma zaliczenia						
		Razem (N)	Zajęcia z nauczycielem (N)						Samodzielna praca studenta (S)				łącznie godzin (N+S)	łącznie ECTS	a w tym												
			Zajęcia teoretyczne (ZT)			Zajęcia praktyczne (ZP)			Razem (S)	a w tym					ZT	ZP	EL	ZDW	ZKU								
Lp.	Nazwa przedmiotu/zajęć	Razem (ZT)	W	K	EL	Razem ZP	CA	CW		CL	CUP	CF	SD	LE	EL	Razem (S)	ZT	ZP	PIST	EL	łącznie ECTS	ZT	ZP	EL	ZDW	ZKU	
	wojskowa																										
S.1.13.	System zarządzania kryzysowego	25	10	10	-	-	15	-	15	-	-	-	-	-	50	15	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E
S.1.14.	Geograficzne systemy informacji przestrzennej - ECDL EPP GIS	45	15	-	15	-	30	-	-	30	-	-	-	-	30	10	20	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.1.15.	Systemy wspomagania zarządzania kryzysowego	30	10	-	10	-	20	-	-	20	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.1.16.	Kierowanie i łączność w systemie obronnym państwa	30	10	-	10	-	20	-	-	20	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
SD.	Seminarium dyplomowe	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	30	-	45	-	45	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO
RAZEM W SEMESTRZE:		310	95	60	35	-	215	40	55	70	20	-	30	-	440	130	310	-	-	750	30	9	21	-	30	21	
SEMESTR VI																											
S.1.17.	Terroryzm międzynarodowy	15	15	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	35	35	-	-	-	50	2	2	-	-	2	-	ZO
S.1.18.	Organizacja logistyki w sytuacjach kryzysowych	30	10	-	10	-	20	-	-	20	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.1.19.	Obrona przed bronią masowego rażenia	30	10	-	10	-	20	-	-	20	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E
S.1.20.	Komunikowanie społeczne w zarządzaniu kryzysowym	20	10	-	10	-	10	-	10	-	-	-	-	-	55	15	40	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.1.21.	Zarządzanie kryzysowe w warunkach zagrożeń militarnych	45	15	-	15	-	30	-	-	-	30	-	-	-	55	10	45	-	-	100	4	1	3	-	4	3	E
SD.	Seminarium dyplomowe	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	30	-	45	-	45	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO
PZS.	Praktyka zawodowa - specjalistyczna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	300	-	-	300	-	300	12	-	12	-	12	12	ZO
RAZEM W SEMESTRZE:		170	60	15	45	-	110	-	10	40	30	-	30	-	580	90	190	300	-	750	30	6	24	-	30	24	
ŁĄCZNIE W TRAKCIE STUDIÓW:		1860	535	395	140	-	1325	455	255	205	140	60	90	120	2700	765	1335	600	-	4560	180	52	128	-	111	103	
PRZEDMIOTY SPECJALISTYCZNE W ZAKRESIE „BEZPIECZEŃSTWO I PORZĄDEK PUBLICZNY”																											
SEMESTR IV																											
O.2.	Język obcy	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	30	-	45	-	45	-	-	75	3	-	3	-	3	-	E
K.10.	Wstęp do metodologii badań bezpieczeństwa	30	20	20	-	-	10	-	10	-	-	-	-	-	45	5	40	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E
S.2.1.	Bezpieczeństwo i porządek publiczny	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E
S.2.2.	Prawo karne materialne i prawo wykroczeń	75	30	-	30	-	45	15	-	-	30	-	-	-	50	20	30	-	-	125	5	2	3	-	5	3	E
S.2.3.	Wybrane zagadnienia prawa cywilnego	25	10	-	10	-	15	-	15	-	-	-	-	-	50	15	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.2.4.	Wybrane zagadnienia kryminalistyki	30	10	10	-	-	20	-	20	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.2.5.	GIS w bezpieczeństwie i porządku publicznym	45	15	-	15	-	30	-	-	30	-	-	-	-	80	10	70	-	-	125	5	1	4	-	5	4	ZO
S.2.6.	Prawa człowieka	15	15	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	35	35	-	-	-	50	2	2	-	-	2	-	ZO
SD.	Seminarium dyplomowe	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	30	-	45	-	45	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO
RAZEM W SEMESTRZE:		310	110	40	70	-	200	35	45	30	30	-	30	30	440	115	325	-	-	750	30	9	21	-	30	18	

przedmiot		Liczba godzin zajęć dydaktycznych														Punkty ECTS					Forma zaliczenia						
		Razem (N)	Zajęcia z nauczycielem (N)					Samodzielna praca studenta (S)				łącznie godzin (N+S)	łącznie ECTS	a w tym													
			Zajęcia teoretyczne (ZT)			Zajęcia praktyczne (ZP)		Razem (S)	a w tym					ZT	ZP	EL	ZDW	ZKU									
Lp.	Nazwa przedmiotu/zajęć	Razem (ZT)	W	K	EL	Razem ZP	CA		CW	CL	CUP	CF	SD	LE	EL	ZT	ZP	PIST	EL	łącznie ECTS	ZT	ZP	EL	ZDW	ZKU		
SEMESTR V																											
S.2.7.	Teoria pracy operacyjnej	30	10	10	-	-	20	-	20	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E
S.2.8.	Postępowanie administracyjne w instytucjach bezpieczeństwa publicznego	25	10	-	10	-	15	-	15	-	-	-	-	-	50	15	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.2.9	Wybrane zagadnienia kryminologii	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.2.10.	Postępowanie w sprawach o wykroczenia	45	15	-	15	-	30	-	-	-	30	-	-	-	80	35	45	-	-	125	5	2	3	-	5	3	E
S.2.11.	Wybrane zagadnienia prawa procesowego	45	15	-	15	-	30	-	-	-	30	-	-	-	80	35	45	-	-	125	5	2	3	-	5	3	E
S.2.12.	Historia służb policyjnych na ziemiach polskich	15	15	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	35	35	-	-	-	50	2	2	-	-	2	-	ZO
S.2.13.	Wybrane zagadnienia prawa policyjnego	25	10	-	10	-	15	-	15	-	-	-	-	-	50	15	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.2.14.	Zadania policji w sytuacjach kryzysowych	25	10	-	10	-	15	-	-	-	15	-	-	-	50	15	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
SD.	Seminarium dyplomowe	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	30	-	45	-	45	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO
RAZEM W SEMESTRZE:		270	95	35	60	-	175	20	50	-	75	-	30	-	480	180	300	-	-	750	30	11	19	-	30	19	
SEMESTR VI																											
S.2.15.	Prewencja – wybrane zagadnienia	95	30	-	30	-	65	-	15	-	50	-	-	-	80	20	60	-	-	175	7	2	5	-	7	5	E
S.2.16.	Działalność informacyjno-prasowa w Policji	15	15	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	35	35	-	-	-	50	2	2	-	-	2	-	ZO
S.2.17.	Etyka zawodu policjanta	15	15	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	35	35	-	-	-	50	2	2	-	-	2	-	ZO
S.2.18.	Podstawy ruchu drogowego	45	15	-	15	-	30	-	-	-	30	-	-	-	55	10	45	-	-	100	4	1	3	-	4	3	E
SD.	Seminarium dyplomowe	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	30	-	45	-	45	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO
PZS.	Praktyka zawodowa - specjalistyczna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	300	-	-	300	-	300	12	-	12	-	12	12	ZO
RAZEM W SEMESTRZE:		200	75	-	75	-	125	-	15	-	80	-	30	-	550	100	150	300	-	750	30	7	23	-	30	23	
ŁĄCZNIE W TRAKCIE STUDIÓW:		1860	570	305	265	-	1290	430	190	125	275	60	90	120	2700	830	1270	600	-	4560	180	56	124	-	111	99	
PRZEDMIOTY SPECJALISTYCZNE W ZAKRESIE „ZARZĄDZANIE KRYZYSOWE”																											
SEMESTR IV																											
O.2.	Język obcy	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	30	-	45	-	45	-	-	75	3	-	3	-	3	-	E
K.10.	Wstęp do metodologii badań bezpieczeństwa	30	20	20	-	-	10	-	10	-	-	-	-	-	45	5	40	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E
S.3.1.	Bezpieczeństwo powszechne	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.3.2.	Ochrona ludności i infrastruktury krytycznej	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E
S.3.3.	Medycyna katastrof	30	10	-	10	-	20	20	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.3.4.	System zarządzania kryzysowego	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E
S.3.5.	Prawne podstawy zarządzania kryzysowego	30	10	-	10	-	20	-	20	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO

rzedmiot		Liczba godzin zajęć dydaktycznych														Punkty ECTS					Forma zaliczenia						
		Razem (N)	Zajęcia z nauczycielem (N)						Samodzielną pracę studenta (S)				łącznie godzin (N+S)	łącznie ECTS	a w tym												
			Zajęcia teoretyczne (ZT)			Zajęcia praktyczne (ZP)			Razem (S)	a w tym					ZT	ZP	EL	ZDW	ZKU								
Lp.	Nazwa przedmiotu/zajęcia	Razem (ZT)	W	K	EL	Razem ZP	CA	CW		CL	CUP	CF	SD	LE	EL	Razem (S)	ZT	ZP	PiST	EL	łącznie ECTS	ZT	ZP	EL	ZDW	ZKU	
S.3.6.	Krajowy system ratowniczo-gaśniczy	30	10	-	10	-	20	20	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.3.7.	Krajowy system ratownictwa medycznego	30	10	-	10	-	20	20	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
SD.	Seminarium dyplomowe	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	30	-	-	45	-	45	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO
RAZEM W SEMESTRZE:		300	90	50	40	-	210	120	30	-	-	-	30	30	-	450	110	340	-	-	750	30	8	22	0	30	19
SEMESTR V																											
S.3.8.	Obrona cywilna	30	10	10	-	-	20	-	20	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.3.9	Planowanie cywilne	30	10	10	-	-	20	-	-	-	20	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E
S.3.10.	Kierowanie i łączność w zarządzaniu kryzysowym	30	10	-	10	-	20	-	-	20	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.3.11.	Systemy monitoringu zagrożeń	30	10	-	10	-	20	-	-	-	20	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.3.12.	Teleinformatyczne systemy wspomagania zarządzania kryzysowego	30	10	-	10	-	20	-	-	20	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.3.13.	Organizacja działań ratowniczych w sytuacjach kryzysowych	30	10	-	10	-	20	-	-	20	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.3.14.	Geograficzne systemy informacji przestrzennej - ECDL EPP GIS	45	15	-	15	-	30	-	-	30	-	-	-	-	30	10	20	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.3.15.	Organizacja logistyki w sytuacjach kryzysowych	30	10	-	10	-	20	-	-	20	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.3.16.	Komunikowanie społeczne w zarządzaniu kryzysowym	25	10	-	10	-	15	-	15	-	-	-	-	-	50	15	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
SD.	Seminarium dyplomowe	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	30	-	-	45	-	45	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO
RAZEM W SEMESTRZE:		310	95	20	75	-	215	-	35	110	40	-	30	-	440	130	310	-	-	750	30	9	21	-	30	21	
SEMESTR VI																											
S.3.17.	Bezpieczeństwo ekologiczne	15	15	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	35	35	-	-	-	50	2	2	-	-	2	-	ZO
S.3.18.	Organizacja wsparcia społecznego i psychologicznego w sytuacjach kryzysowych	20	10	-	10	-	10	-	10	-	-	-	-	-	55	15	40	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.3.19.	Obrona przed bronią masowego rażenia	30	10	-	10	-	20	-	-	20	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E
S.3.20.	Zarządzanie kryzysowe w warunkach klęsk żywiołowych	45	15	-	15	-	30	-	-	30	-	-	-	-	55	10	45	-	-	100	4	1	3	-	4	3	E
S.3.21.	Zarządzanie kryzysowe w warunkach zagrożeń bezpieczeństwa i porządku publicznego	30	10	-	10	-	20	-	-	20	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E
SD.	Seminarium dyplomowe	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	30	-	-	45	-	45	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO
PZS.	Praktyka zawodowa - specjalistyczna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	300	-	-	300	-	300	12	-	12	-	12	12	ZO
RAZEM W SEMESTRZE:		170	60	15	45	-	110	-	10	70	-	-	30	-	580	90	190	300	-	750	30	6	24	-	30	24	

przedmiot		Liczba godzin zajęć dydaktycznych														Punkty ECTS					Forma zaliczenia							
		Razem (N)	Zajęcia z nauczycielem (N)						Zajęcia praktyczne (ZP)				Razem (S)	Samodzielna praca studenta (S) a w tym				łącznie godzin (N+S)	łącznie ECTS	a w tym								
			Zajęcia teoretyczne (ZT)			Zajęcia praktyczne (ZP)			ZT	ZP	PiST	EL		ZT	ZP	EL	ZDW			ZKU								
Lp.	Nazwa przedmiotu/zajęcia	Razem (N)	Razem (ZT)	W	K	EL	Razem ZP	CA	CW	CL	CUP	CF	SD	LE	EL	Razem (S)	ZT	ZP	PiST	EL	łącznie godzin (N+S)	łącznie ECTS	ZT	ZP	EL	ZDW	ZKU	Forma zaliczenia
ŁĄCZNIE W TRAKCIE STUDIÓW:		1860	535	315	220	-	1325	495	155	275	130	60	90	120	-	2700	765	1335	600	-	4560	180	52	128	-	111	103	
PRZEDMIOTY SPECJALISTYCZNE W ZAKRESIE „CYBERMEDIA”																												
SEMESTR IV																												
O.2.	Język obcy	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	-	30	-	45	-	45	-	-	75	3	-	3	-	3	-	E
K.10.	Wstęp do metodologii badań bezpieczeństwa	30	20	20	-	-	10	-	10	-	-	-	-	-	-	45	5	40	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E
S.4.1.	Bezpieczeństwo informacyjne	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.4.2.	Techniczny wymiar cyberprzestrzeni	30	10	-	10	-	20	10	-	10	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.4.3.	Społeczno-kulturowy wymiar cyberprzestrzeni	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.4.4.	Cyberzagrożenia	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E
S.4.5.	Historia mediów	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.4.6.	Socjologia mediów	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E
S.4.7.	Psychologia mediów	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
SD.	Seminarium dyplomowe	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	30	-	-	45	-	45	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO
RAZEM W SEMESTRZE:		300	90	80	10	-	210	130	10	10	-	-	30	30	-	450	110	340	-	-	750	30	8	22	-	30	19	
SEMESTR V																												
S.4.8.	Teoria komunikacji	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E
S.4.9	Prawne podstawy dziennikarstwa e-medialnego	30	10	-	10	-	20	-	20	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.4.10.	E-media	30	10	-	10	-	20	20	-	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.4.11.	Pokolenie sieci	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E
S.4.12.	Szkoła 3.0 i edukacja e-learningowa	30	10	-	10	-	20	-	-	20	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.4.13.	Badania naukowe i komunikacja społeczna w Internecie	30	10	-	10	-	20	-	10	10	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.4.14.	Diagnostyka cyberpatologii społecznych	40	10	-	10	-	30	-	10	-	20	-	-	-	-	60	15	45	-	-	100	4	1	3	-	4	3	E
S.4.15.	Terapia cyberpatologii społecznych	40	10	-	10	-	30	-	10	-	20	-	-	-	-	60	15	45	-	-	100	4	1	3	-	4	3	E
S.4.16.	Etyka mediów	10	10	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	15	-	-	-	25	1	1	-	-	1	-	ZO
SD.	Seminarium dyplomowe	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	30	-	-	45	-	45	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO
21		300	90	20	70	-	210	60	50	30	40	-	30	-	-	450	135	315	-	-	750	30	9	21	-	30	21	
SEMESTR VI																												
S.4.17.	Tworzenie materiałów multimedialnych	30	10	-	10	-	20	-	-	20	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E
S.4.18.	Warsztaty dziennikarskie – telewizja internetowa	30	-	-	-	-	30	-	10	-	20	-	-	-	-	45	-	45	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO
S.4.19.	Warsztaty dziennikarskie – radio internetowe	30	-	-	-	-	30	-	10	-	20	-	-	-	-	45	-	45	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO
S.4.20.	Warsztaty dziennikarskie – praca na portalu internetowym	30	-	-	-	-	30	-	10	-	20	-	-	-	-	45	-	45	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO

przedmiot		Liczba godzin zajęć dydaktycznych														Punkty ECTS					Forma zaliczenia							
		Razem (N)	Zajęcia z nauczycielem (N)						Zajęcia samodzielne (S)				Razem (S)	łącznie godzin (N+S)	łącznie ECTS	a w tym												
			Zajęcia teoretyczne (ZT)			Zajęcia praktyczne (ZP)			ZT	a w tym						ZT	ZP	EL	ZDW	ZKU								
Lp.	Nazwa przedmiotu/zajęcia	Razem (ZT)	W	K	EL	Razem ZP	CA	CW		CL	CUP	CF	SD	LE	EL						ZT	ZP	PIST	EL	ZT	ZP	EL	ZDW
S.4.21.	Monitorowanie zagrożeń społecznych w sieci	30	-	-	-	-	30	-	10	-	20	-	-	-	-	45	-	45	-	-	75	3	-	3	-	3	3	E
SD.	Seminarium dyplomowe	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	30	-	-	45	-	45	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO
PZS.	Praktyka zawodowa - specjalistyczna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	300	-	-	300	-	300	12	-	12	-	12	12	ZO
RAZEM W SEMESTRZE:		180	10	-	10	-	170	-	40	20	80	-	30	-	-	570	15	255	300	-	750	30	1	29	-	30	29	
ŁĄCZNIE W TRAKCIE STUDIÓW:		1860	480	330	150	-	1380	565	180	155	210	60	90	120	-	2700	695	1405	600	-	4560	180	47	133	-	111	108	
PRZEDMIOTY SPECJALISTYCZNE W ZAKRESIE „OCHRONA CYBERPRZESTRZENI”																												
SEMESTR IV																												
O.2.	Język obcy	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	30	-	-	45	-	45	-	-	75	3	-	3	-	3	-	E
K.10.	Wstęp do metodologii badań bezpieczeństwa	30	20	20	-	-	10	-	10	-	-	-	-	-	-	45	5	40	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E
S.5.1.	Bezpieczeństwo informacyjne	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.5.2.	Techniczny wymiar cyberprzestrzeni	30	10	-	10	-	20	10	-	10	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.5.3.	Społeczno-kulturowy wymiar cyberprzestrzeni	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.5.4.	Cyberzagrożenia	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E
S.5.5.	Analiza ryzyka i zarządzanie systemami teleinformatycznymi	30	10	-	10	-	20	-	-	-	20	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E
S.5.6.	Ochrona informacji niejawnych w sieciach teleinformatycznych	30	10	-	10	-	20	-	-	-	20	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.5.7.	Ochrona danych osobowych w sieciach teleinformatycznych	30	10	-	10	-	20	-	-	-	20	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
SD.	Seminarium dyplomowe	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	30	-	-	45	-	45	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO
RAZEM W SEMESTRZE:		300	90	50	40	-	210	70	10	10	60	-	30	30	-	450	110	340	-	-	750	30	8	22	-	30	19	
SEMESTR V																												
S.5.8.	Kryptoanaliza klasyczna i narzędzia kryptoanalizy	30	10	10	-	-	20	-	-	20	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E
S.5.9.	Języki i techniki programowania	30	10	-	10	-	20	-	-	20	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.5.10.	Podstawowe techniki kryptologiczne i kryptografia	30	10	-	10	-	20	-	-	20	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.5.11.	Bezpieczeństwo w sieciach komputerowych i chmurze	30	10	10	-	-	20	-	-	-	20	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E
S.5.12.	Badania naukowe i komunikacja społeczna w Internecie	30	10	-	10	-	20	-	10	10	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.5.13.	Narzędzia do walki z atakami cybernetycznymi	30	10	-	10	-	20	-	-	-	20	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.5.14.	Ataki na systemy informatyczne	40	-	-	-	-	40	-	-	-	40	-	-	-	-	60	-	60	-	-	100	4	-	4	-	4	4	ZO
S.5.15.	Prewencja ataków	40	-	-	-	-	40	-	-	-	40	-	-	-	-	60	-	60	-	-	100	4	-	4	-	4	4	ZO

przedmiot		Liczba godzin zajęć dydaktycznych															Punkty ECTS					Forma zaliczenia						
		Razem (N)	Zajęcia z nauczycielem (N)					Samodzielna praca studenta (S)					łącznie godzin (N+S)	łącznie ECTS	a w tym													
			Zajęcia teoretyczne (ZT)			Zajęcia praktyczne (ZP)		Razem (S)	a w tym						ZT	ZP	EL	ZDW	ZKU									
Lp.	Nazwa przedmiotu/zajęcia	Razem (ZT)	W	K	EL	Razem ZP	CA		CW	CL	CUP	CF	SD	LE						EL	ZT	ZP	PIST	EL	ZT	ZP	EL	ZDW
	cybernetycznych																											
S.5.16.	Etyka mediów	10	10	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	15	-	-	-	25	1	1	-	-	1	-	ZO	
SD.	Seminarium dyplomowe	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	30	-	-	45	-	45	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO	
RAZEM W SEMESTRZE:		300	70	20	50	-	230	-	10	70	120	-	30	-	450	105	345	-	-	750	30	7	23	-	30	23		
SEMESTR VI																												
S.5.17.	Monitoring zagrożeń cyberprzestrzeni	30	10	-	10	-	20	-	-	-	20	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E	
S.5.18.	Taktyka walki z atakami cybernetycznymi	40	-	-	-	-	40	-	-	-	40	-	-	-	60	-	60	-	-	100	4	-	4	-	4	4	ZO	
S.5.19.	Uzyskiwanie dowodów cyberprzestępstw w Internecie i podstawy informatyki śledczej	40	-	-	-	-	40	-	-	-	40	-	-	-	60	-	60	-	-	100	4	-	4	-	4	4	ZO	
S.5.20.	Obsługa i wykorzystanie BST	40	-	-	-	-	40	-	10	-	30	-	-	-	60	-	60	-	-	100	4	-	4	-	4	4	ZO	
SD.	Seminarium dyplomowe	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	30	-	-	45	-	45	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO	
PZS.	Praktyka zawodowa - specjalistyczna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	300	-	-	300	-	300	12	-	12	-	12	12	ZO	
RAZEM W SEMESTRZE:		180	10	-	10	-	170	-	10	-	130	-	30	-	570	15	255	300	-	750	30	1	29	-	30	29		
ŁĄCZNIE W TRAKCIE STUDIÓW:		1860	460	300	160	-	1400	445	110	175	400	60	90	120	2700	665	1435	600	-	4560	180	45	135	-	111	110		
PRZEDMIOTY SPECJALISTYCZNE W ZAKRESIE „CYBERZAGROŻENIA”																												
SEMESTR IV																												
O.2.	Język obcy	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	-	30	-	45	-	45	-	-	75	3	-	3	-	3	-	E
K.10.	Wstęp do metodologii badań bezpieczeństwa	30	20	20	-	-	10	-	10	-	-	-	-	-	45	5	40	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E	
S.6.1.	Bezpieczeństwo informacyjne	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.6.2.	Techniczny wymiar cyberprzestrzeni	30	10	-	10	-	20	10	-	10	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.6.3.	Społeczno-kulturowy wymiar cyberprzestrzeni	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.6.4.	Cyberzagrożenia	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E	
S.6.5.	Analiza ryzyka i zarządzanie systemami teleinformatycznymi	30	10	-	10	-	20	-	-	-	20	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E	
S.6.6.	Ochrona informacji niejawnych w sieciach teleinformatycznych	30	10	-	10	-	20	-	-	-	20	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.6.7.	Ochrona danych osobowych w sieciach teleinformatycznych	30	10	-	10	-	20	-	-	-	20	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
SD.	Seminarium dyplomowe	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	30	-	-	45	-	45	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO	
RAZEM W SEMESTRZE:		300	90	50	40	-	210	70	10	10	60	-	30	30	450	110	340	-	-	750	30	8	22	-	30	19		
SEMESTR V																												
S.6.8.	Cyberpatologie społeczne i ich konsekwencje	30	10	-	10	-	20	-	20	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E	
S.6.9.	Przestępczość komputerowa i internetowa	30	10	-	10	-	20	-	20	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	

przedmiot		Liczba godzin zajęć dydaktycznych															Punkty ECTS					Forma zaliczenia						
		Razem (N)	Zajęcia z nauczycielem (N)						Zajęcia samodzielne (S)				łącznie godzin (N+S)	łącznie ECTS	a w tym													
			Zajęcia teoretyczne (ZT)			Zajęcia praktyczne (ZP)			Razem (S)	a w tym					ZT	ZP	EL	ZDW	ZKU									
Lp.	Nazwa przedmiotu/zajęcia		Razem (ZT)	W	K	EL	Razem ZP	CA		CW	CL	CUP	CF	SD	LE	EL		ZT	ZP	PiST	EL			ZT	ZP	EL	ZDW	ZKU
S.6.10.	Prawne i instytucjonalne uwarunkowania zwalczania cyberprzestępczości	30	10	-	10	-	20	-	20	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.6.11.	Techniki monitoringu cyberprzestrzeni	30	10	-	10	-	20	-	20	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E
S.6.12.	Badania naukowe i komunikacja społeczna w Internecie	30	10	-	10	-	20	-	10	10	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.6.13.	Systemy monitoringu cyberprzestrzeni	30	10	-	10	-	20	-	-	-	20	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E
S.6.14.	Diagnostyka cyberpatologii społecznych	40	10	-	10	-	30	-	10	-	20	-	-	-	-	60	15	45	-	-	100	4	1	3	-	4	3	E
S.6.15.	Terapia cyberpatologii społecznych	40	10	-	10	-	30	-	10	-	20	-	-	-	-	60	15	45	-	-	100	4	1	3	-	4	3	E
S.6.16.	Etyka mediów	10	10	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	15	-	-	-	25	1	1	-	-	1	-	ZO
SD.	Seminarium dyplomowe	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	30	-	-	45	-	45	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO
21		300	90	-	90	-	210	-	110	10	60	-	30	-	-	450	135	315	-	-	750	30	9	21	-	30	21	
SEMESTR VI																												
S.6.17.	Narzędzia do walki z atakami cybernetycznymi	30	10	-	10	-	20	-	-	-	20	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E
S.6.18.	Prewencja ataków cybernetycznych	25	-	-	-	-	25	-	10	-	15	-	-	-	-	25	-	25	-	-	50	2	-	2	-	2	2	ZO
S.6.19.	Taktyka walki z atakami cybernetycznymi	25	-	-	-	-	25	-	10	-	15	-	-	-	-	50	-	50	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO
S.6.20.	Uzyskiwanie dowodów cyberprzestępstw w Internecie i podstawy informatyki śledczej	30	-	-	-	-	30	-	10	-	20	-	-	-	-	45	-	45	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO
S.6.21.	Obsługa i wykorzystanie BST	40	-	-	-	-	40	-	10	-	30	-	-	-	-	60	-	60	-	-	100	4	-	4	-	4	4	ZO
SD.	Seminarium dyplomowe	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	30	-	-	45	-	45	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO
PZS.	Praktyka zawodowa - specjalistyczna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	300	-	-	300	-	300	12	-	12	-	12	12	ZO
RAZEM W SEMESTRZE:		180	10	-	10	-	170	-	40	-	100	-	30	-	-	570	15	255	300	-	750	30	1	29	-	30	29	
ŁĄCZNIE W TRAKCIE STUDIÓW:		1860	480	280	200	-	1380	445	240	115	310	60	90	120	-	2700	695	1405	600	-	4560	180	47	133	-	111	108	
PRZEDMIOTY SPECJALISTYCZNE W ZAKRESIE „ZARZĄDZANIE BEZPIECZEŃSTWEM I JAKOŚCIĄ W PORTACH LOTNICZYCH”																												
SEMESTR IV																												
O.2.	Język obcy	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	-	30	-	45	-	45	-	-	75	3	-	3	-	3	-	E
K.10.	Wstęp do metodologii badań bezpieczeństwa	30	20	20	-	-	10	-	10	-	-	-	-	-	-	45	5	40	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E
S.7.1.	Wprowadzenie do prawa lotniczego	60	20	20	-	-	40	40	-	-	-	-	-	-	-	90	30	60	-	-	150	6	2	4	-	6	4	E
S.7.2.	Światowe i krajowe organizacje lotnicze	45	15	-	15	-	30	30	-	-	-	-	-	-	-	55	35	20	-	-	100	4	2	2	-	4	3	ZO
S.7.3.	Podstawy teorii bezpieczeństwa lotniczego	60	20	20	-	-	40	40	-	-	-	-	-	-	-	90	30	60	-	-	150	6	2	4	-	6	4	E
S.7.4.	Organizacja portu lotniczego	45	15	-	15	-	30	22	-	-	8	-	-	-	-	80	35	45	-	-	125	5	2	3	-	5	3	E

SD.	Seminarium dyplomowe	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	30	-	-	45	-	45	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO	
RAZEM W SEMESTRZE:		300	90	60	30	-	210	132	10	-	8	-	30	30	-	450	135	315	-	-	750	30	9	21	-	30	19		
SEMESTR V																													
S.7.5.	Podstawy aerodynamiki i budowy statków powietrznych.	60	20	-	20	-	40	32	-	-	8	-	-	-	-	90	30	60	-	-	150	6	2	4	-	6	4	E	
S.7.6.	Certyfikacja w lotnictwie	30	10	-	10	-	20	20	-	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.7.7.	Organizacja lotnictwa w Polsce	30	10	-	10	-	20	20	-	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.7.8.	Czynnik ludzki w lotnictwie	30	10	-	10	-	20	20	-	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.7.9.	Wprowadzenie do zarządzania ruchem lotniczym	45	15	-	15	-	30	30	-	-	-	-	-	-	-	55	35	20	-	-	100	4	2	2	-	4	2	ZO	
S.7.10.	Ochrona lotnisk	30	10	-	10	-	20	20	-	-	-	-	-	-	-	70	35	35	-	-	100	4	1	3	-	4	3	E	
S.7.11.	Systemowe zarządzanie bezpieczeństwem w organizacji lotniczej	45	15	-	15	-	30	30	-	-	-	-	-	-	-	55	35	20	-	-	100	4	2	2	-	4	2	E	
SD.	Seminarium dyplomowe	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	30	-	-	45	-	45	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO	
RAZEM W SEMESTRZE:		300	90	-	90	-	210	172	-	-	8	-	30	-	-	450	180	270	-	-	750	30	10	20	-	30	20		
SEMESTR VI																													
S.7.12.	Zarządzania jakością w organizacji lotniczej	30	10	-	10	-	20	20	-	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E	
S.7.13.	Zarządzanie ryzykiem operacyjnym w lotnictwie	30	10	-	10	-	20	20	-	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.7.14.	Terroryzm lotniczy	30	10	-	10	-	20	20	-	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.7.15.	Niepożądane zdarzenia lotnicze	30	10	-	10	-	20	20	-	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.7.16.	System ratownictwa lotniczego w Polsce	30	10	-	10	-	20	20	-	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
SD.	Seminarium dyplomowe	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	30	-	-	45	-	45	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO	
PZS.	Praktyka zawodowa - specjalistyczna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	300	-	-	300	-	300	12	-	12	-	12	12	ZO	
RAZEM W SEMESTRZE:		180	50	-	50	-	130	100	-	-	-	-	30	-	-	570	75	195	300	-	750	30	5	25	-	30	25		
ŁĄCZNIE W TRAKCIE STUDIÓW:		1860	520	290	230	-	1340	779	90	95	106	60	90	120	-	2700	825	1275	600	-	4560	180	53	127	-	111	110		
PRZEDMIOTY SPECJALISTYCZNE W ZAKRESIE „ZABEZPIECZENIE LOGISTYCZNE PORTÓW LOTNICZYCH”																													
SEMESTR IV																													
O.2.	Język obcy	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	-	-	30	-	45	-	45	-	-	75	3	-	3	-	3	-	E
K.10.	Wstęp do metodologii badań bezpieczeństwa	30	20	20	-	-	10	-	10	-	-	-	-	-	-	45	5	40	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E	
S.8.1.	Podstawy logistyki	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E	
S.8.2.	Transport i spedycja lotnicza	30	10	-	10	-	20	10	10	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.8.3.	Instytucje i organizacje lotnicze	30	10	-	10	-	20	10	10	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.8.4.	Bezpieczeństwo w transporcie lotniczym	20	10	-	10	-	10	10	-	-	-	-	-	-	-	30	15	15	-	-	50	2	1	1	-	2	1	ZO	
S.8.5.	Infrastruktura portu lotniczego	50	20	20	-	-	30	30	-	-	-	-	-	-	-	75	30	45	-	-	125	5	2	3	-	5	3	E	
S.8.6.	Logistyczna obsługa pasażera w porcie lotniczym	50	20	-	20	-	30	10	20	-	-	-	-	-	-	75	30	45	-	-	125	5	2	3	-	5	3	ZO	
SD.	Seminarium dyplomowe	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	30	-	-	45	0	45	-	-	75	3	0	3	-	3	3	ZO	
RAZEM W SEMESTRZE:		300	100	50	50	-	200	90	50	-	-	-	30	30	-	450	125	325	-	-	750	30	9	21	-	30	18		
SEMESTR V																													

S.8.7	Organizacja obsługi naziemnej w portach lotniczych	60	30	30	-	-	30	-	30	-	-	-	-	-	-	65	20	45	-	-	125	5	2	3	-	5	3	E
S.8.8.	Środki transportu lotniczego	30	10	-	10	-	20	-	20	-	-	-	-	-	-	70	40	30	-	-	100	4	2	2	-	4	2	ZO
S.8.9.	Systemy informatyczne w zarządzaniu procesami logistycznymi w portach lotniczych	30	10	10	-	-	20	10	10	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.8.10.	Zarządzanie relacjami z klientem - programy lojalnościowe w transporcie lotniczym	30	10	-	10	-	20	-	20	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.8.11.	Materiały niebezpieczne w transporcie lotniczym	60	10	10	-	-	50	-	50	-	-	-	-	-	-	65	40	25	-	-	125	5	1	4	-	5	4	ZO
S.8.12.	Technologia transportu, przeładunku i składowania w lotnictwie	30	10	-	10	-	20	10	10	-	-	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E
S.8.13.	Zarządzanie łańcuchem dostaw w porcie lotniczym	40	10	-	10	-	30	10	20	-	-	-	-	-	-	60	15	45	-	-	100	4	1	3	-	4	3	E
SD.	Seminarium dyplomowe	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	30	-	-	45	0	45	-	-	75	3	0	3	-	3	3	ZO
RAZEM W SEMESTRZE:		310	90	50	40	-	220	30	160	-	-	-	30	-	-	440	160	280	-	-	750	30	9	21	-	30	21	
SEMESTR VI																												
S.8.14.	Zarządzanie logistyką w sytuacjach kryzysowych	50	20	-	20	-	30	10	20	-	-	-	-	-	-	75	30	45	-	-	125	5	2	3	-	5	3	ZO
S.8.15.	Zarządzanie zasobami ludzkimi w porcie lotniczym	40	20	-	20	-	20	-	20	-	-	-	-	-	-	60	30	30	-	-	100	4	2	2	-	4	2	ZO
S.8.16.	Symulacje procesów logistycznych w transporcie lotniczym	50	20	-	20	-	30	-	-	30	-	-	-	-	-	100	30	70	-	-	150	6	2	4	-	6	4	ZO
SD.	Seminarium dyplomowe	30	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	30	-	-	45	-	45	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO
PZS.	Praktyka zawodowa - specjalistyczna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	300	-	0	300	-	300	12	-	12	-	12	12	ZO
RAZEM W SEMESTRZE:		170	60	-	60	-	110	10	40	30	-	-	30	-	-	580	90	190	300	-	750	30	6	24	-	30	24	
ŁĄCZNIE W TRAKCIE STUDIÓW:		1860	540	330	210	-	1320	505	330	125	90	60	90	120	-	2700	810	1290	600	-	4560	180	53	127	-	111	109	

Uwagi:

- Użyte w tabeli skróty oznaczają: W – wykłady; K – konwersatoria; EL – zajęcia e-learningowe; CAU – ćwiczenia audytoryjne; CUP – ćwiczenia umiejętności praktycznych (zawodowych); CW – ćwiczenia warsztatowe; CL – ćwiczenia laboratoryjne; CF – ćwiczenia fizyczne (dotyczy zajęć z wychowania fizycznego); SD – seminarium dyplomowe; LE – lektorat (dotyczy kształcenia językowego); PiST – praktyki i staże zawodowe; ZT – zajęcia teoretyczne; ZP – zajęcia praktyczne.
- Godziny z zakresu „Bezpieczeństwa i higieny pracy” nie wliczają się do ogólnej liczby godzin przewidzianych do realizacji studiów.
- Godziny z praktyk zawodowych nie wliczają się do ogólnej liczby godzin zajęć wymagających udziału nauczyciela.

ZBIORCZE ZESTAWIENIE GODZIN I PUNKTÓW ECTS

Wyszczególnienie		Liczba godzin zajęć dydaktycznych																			Punkty ECTS					Uwagi		
		Zakres merytoryczny kształcenia	Semestr	Razem (N)	Zajęcia z nauczycielem (N)											Samodzielna praca studenta (S)				łącznie godzin (N+S)	łącznie ECTS	a w tym						
					Zajęcia teoretyczne (ZT)			Zajęcia praktyczne (ZP)								Razem (S)	a w tym					ZT	ZP	EL	zajęcia			
					Razem (ZT)	W	K	EL	Razem (ZP)	CA	CW	CL	CUP	CF	SD		LE	EL	ZT						ZP		PIST	EL
Obrona narodowa	I	420	115	100	15	0	305	155	40	30	20	30	0	30	0	360	160	200	0	0	780	30	11	19	0	3	8	
	II	420	105	70	35	0	315	100	40	45	70	30	0	30	0	360	170	190	0	0	780	30	11	19	0	3	12	
	III	240	70	60	10	0	170	120	0	20	0	0	0	30	0	510	105	105	300	0	750	30	7	23	0	15	19	
	IV	300	90	90	0	0	210	40	110	0	0	0	30	30	0	450	110	340	0	0	750	30	8	22	0	30	19	
	V	310	95	60	35	0	215	40	55	70	20	0	30	0	0	440	130	310	0	0	750	30	9	21	0	30	21	
	VI	170	60	15	45	0	110	0	10	40	30	0	30	0	0	580	90	190	300	0	750	30	6	24	0	30	24	
ŁĄCZNIE W TRAKCIE STUDIÓW:		1860	535	395	140	0	1325	455	255	205	140	60	90	120	0	2700	765	1335	600	0	4560	180	52	128	0	111	103	
Bezpieczeństwo i porządek publiczny	I	420	115	100	15	0	305	155	40	30	20	30	0	30	0	360	160	200	0	0	780	30	11	19	0	3	8	
	II	420	105	70	35	0	315	100	40	45	70	30	0	30	0	360	170	190	0	0	780	30	11	19	0	3	12	
	III	240	70	60	10	0	170	120	0	20	0	0	0	30	0	510	105	105	300	0	750	30	7	23	0	15	19	
	IV	310	110	40	70	0	200	35	45	30	30	0	30	30	0	440	115	325	0	0	750	30	9	21	0	30	18	
	V	270	95	35	60	0	175	20	50	0	75	0	30	0	0	480	180	300	0	0	750	30	11	19	0	30	19	
	VI	200	75	0	75	0	125	0	15	0	80	0	30	0	0	550	100	150	300	0	750	30	7	23	0	30	23	
ŁĄCZNIE W TRAKCIE STUDIÓW:		1860	570	305	265	0	1290	430	190	125	275	60	90	120	0	2700	830	1270	600	0	4560	180	56	124	0	111	99	
Zarządzanie kryzysowe	I	420	115	100	15	0	305	155	40	30	20	30	0	30	0	360	160	200	0	0	780	30	11	19	0	3	8	
	II	420	105	70	35	0	315	100	40	45	70	30	0	30	0	360	170	190	0	0	780	30	11	19	0	3	12	
	III	240	70	60	10	0	170	120	0	20	0	0	0	30	0	510	105	105	300	0	750	30	7	23	0	15	19	
	IV	300	90	50	40	0	210	120	30	0	0	0	30	30	0	450	110	340	0	0	750	30	8	22	0	30	19	
	V	310	95	20	75	0	215	0	35	110	40	0	30	0	0	440	130	310	0	0	750	30	9	21	0	30	21	
	VI	170	60	15	45	0	110	0	10	70	0	0	30	0	0	580	90	190	300	0	750	30	6	24	0	30	24	
ŁĄCZNIE W TRAKCIE STUDIÓW:		1860	535	315	220	0	1325	495	155	275	130	60	90	120	0	2700	765	1335	600	0	4560	180	52	128	0	111	103	
Cybermedia	I	420	115	100	15	0	305	155	40	30	20	30	0	30	0	360	160	200	0	0	780	30	11	19	0	3	8	
	II	420	105	70	35	0	315	100	40	45	70	30	0	30	0	360	170	190	0	0	780	30	11	19	0	3	12	
	III	240	70	60	10	0	170	120	0	20	0	0	0	30	0	510	105	105	300	0	750	30	7	23	0	15	19	
	IV	300	90	80	10	0	210	130	10	10	0	0	30	30	0	450	110	340	0	0	750	30	8	22	0	30	19	
	V	300	90	20	70	0	210	60	50	30	40	0	30	0	0	450	135	315	0	0	750	30	9	21	0	30	21	
	VI	180	10	0	10	0	170	0	40	20	80	0	30	0	0	570	15	255	300	0	750	30	1	29	0	30	29	
ŁĄCZNIE W TRAKCIE STUDIÓW:		1860	480	330	150	0	1380	565	180	155	210	60	90	120	0	2700	695	1405	600	0	4560	180	47	133	0	111	108	
Ochrona cyberprzestrzeni	I	420	115	100	15	0	305	155	40	30	20	30	0	30	0	360	160	200	0	0	780	30	11	19	0	3	8	
	II	420	105	70	35	0	315	100	40	45	70	30	0	30	0	360	170	190	0	0	780	30	11	19	0	3	12	
	III	240	70	60	10	0	170	120	0	20	0	0	0	30	0	510	105	105	300	0	750	30	7	23	0	15	19	
	IV	300	90	50	40	0	210	70	10	10	60	0	30	30	0	450	110	340	0	0	750	30	8	22	0	30	19	
	V	300	70	20	50	0	230	0	10	70	120	0	30	0	0	450	105	345	0	0	750	30	7	23	0	30	23	
	VI	180	10	0	10	0	170	0	10	0	130	0	30	0	0	570	15	255	300	0	750	30	1	29	0	30	29	
ŁĄCZNIE W TRAKCIE STUDIÓW:		1860	460	300	160	0	1400	445	110	175	400	60	90	120	0	2700	665	1435	600	0	4560	180	45	135	0	111	110	
Cyberzagrożenia	I	420	115	100	15	0	305	155	40	30	20	30	0	30	0	360	160	200	0	0	780	30	11	19	0	3	8	
	II	420	105	70	35	0	315	100	40	45	70	30	0	30	0	360	170	190	0	0	780	30	11	19	0	3	12	
	III	240	70	60	10	0	170	120	0	20	0	0	0	30	0	510	105	105	300	0	750	30	7	23	0	15	19	
	IV	300	90	50	40	0	210	70	10	10	60	0	30	30	0	450	110	340	0	0	750	30	8	22	0	30	19	
	V	300	90	0	90	0	210	0	110	10	60	0	30	0	0	450	135	315	0	0	750	30	9	21	0	30	21	
	VI	180	10	0	10	0	170	0	40	0	100	0	30	0	0	570	15	255	300	0	750	30	1	29	0	30	29	
ŁĄCZNIE W TRAKCIE STUDIÓW:		1860	480	280	200	0	1380	445	240	115	310	60	90	120	0	2700	695	1405	600	0	4560	180	47	133	0	111	108	

Zarządzanie bezpieczeństwem i jakością w portach lotniczych	I	420	115	100	15	-	305	155	40	30	20	30	-	30	-	360	160	200	-	-	780	30	11	19	-	3	10
	II	420	105	70	35	-	315	100	40	45	70	30	-	30	-	360	170	190	-	-	780	30	11	19	-	3	16
	III	240	70	60	10	-	170	120	-	20	-	-	-	30	-	510	105	105	300	-	750	30	7	23	-	15	20
	IV	300	90	60	30	-	210	132	10	-	8	-	30	30	-	450	135	315	-	-	750	30	9	21	-	30	19
	V	300	90	-	90	-	210	172	-	-	8	-	30	-	-	450	180	270	-	-	750	30	10	20	-	30	20
	VI	180	50	-	50	-	130	100	-	-	-	-	30	-	-	570	75	195	300	-	750	30	5	25	-	30	25
ŁĄCZNIE W TRAKCIE STUDIÓW:		1860	520	290	230	-	1340	779	90	95	106	60	90	120	-	2700	825	1275	600	-	4560	180	53	127	-	111	110
Zabezpieczenie logistyczne portów lotniczych	I	420	115	100	15	-	305	155	40	30	20	30	-	30	-	360	160	200	-	-	780	30	11	19	-	3	10
	II	420	105	70	35	-	315	100	40	45	70	30	-	30	-	360	170	190	-	-	780	30	11	19	-	3	16
	III	240	70	60	10	-	170	120	-	20	-	-	-	30	-	510	105	105	300	-	750	30	7	23	-	15	20
	IV	300	100	50	50	-	200	90	50	-	-	-	30	30	-	450	125	325	-	-	750	30	9	21	-	30	18
	V	310	90	50	40	-	220	30	160	-	-	-	30	-	-	440	160	280	-	-	750	30	9	21	-	30	21
	VI	170	60	-	60	-	100	10	40	30	-	-	30	-	-	580	90	190	300	-	750	30	6	24	-	30	24
ŁĄCZNIE W TRAKCIE STUDIÓW:		1860	540	330	210	-	1320	505	330	125	90	60	90	120	-	2700	810	1290	600	-	4560	180	53	127	-	111	109

1.2.2 Harmonogram realizacji programu studiów – studia niestacjonarne (w systemie studiów tradycyjnych)

Przedmiot		Liczba godzin zajęć dydaktycznych																		Punkty ECTS					Forma zaliczenia			
		Razem (N)	Zajęcia z nauczycielem (N)												Samodzielna praca studenta (S)				łącznie godzin (N+S)	łącznie ECTS	a w tym							
			Zajęcia teoretyczne (ZT)			Zajęcia praktyczne (ZP)									a w tym						ZT	ZP	EL	ZDW		ZKU		
Lp.	Nazwa przedmiotu/zajęć	Razem (ZT)	W	K	EL	Razem ZP	CA	CW	CL	CUP	CF	SD	LE	EL	Razem (S)	ZT	ZP	PiST	EL	łącznie ECTS	ZT	ZP	EL	ZDW	ZKU			
PRZEDMIOTY OGÓLNE I KIERUNKOWE (ZAJĘCIA WSPÓLNE DLA WSZYSTKICH SPECJALNOŚCI)																												
SEMESTR I																												
BHP.	Bezpieczeństwo i higiena pracy	4	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Z
O.1.	Wychowanie fizyczne	nie obowiązuje na studiach niestacjonarnych																										
O.2.	Język obcy	18	-	-	-	-	18	-	-	-	-	-	-	18	-	57	-	57	-	-	75	3	-	3	-	3	-	ZO
O.3.	Kultura języka ojczystego	20	5	5	-	-	15	-	15	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	-	-	ZO	
O.4.	Podstawy użytkowania IT – moduły ECDL BASE	40	10	5	5	-	30	10	-	20	-	-	-	-	35	15	20	-	-	75	3	1	2	-	-	2	E	
O.6.	Kwalifikowana pierwsza pomoc – część I.	30	10	-	10	-	20	-	-	-	20	-	-	-	20	15	5	-	-	50	2	1	1	-	-	1	ZO	
P.1.	Podstawy socjologii	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	-	-	E	
P.2.	Podstawy psychologii	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	30	20	10	-	-	50	2	1	1	-	-	-	ZO	
P.3.	Podstawy zarządzania	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	30	20	10	-	-	50	2	1	1	-	-	-	ZO	
P.4.	Podstawy ekonomii	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	30	20	10	-	-	50	2	1	1	-	-	-	ZO	
P.5.	Podstawy wiedzy o państwie	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	-	2	E	
P.6.	Podstawy wiedzy o prawie	20	5	5	-	-	15	-	15	-	-	-	-	-	30	20	10	-	-	50	2	1	1	-	-	1	ZO	
P.7.	Współczesne systemy polityczne	20	5	5	-	-	15	-	15	-	-	-	-	-	30	20	10	-	-	50	2	1	1	-	-	-	ZO	
K.1.	Teoria bezpieczeństwa	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	-	2	E	
RAZEM W SEMESTRZE:		268	65	50	15	-	203	100	45	20	20	-	-	18	-	482	210	272	-	-	750	30	11	19	-	3	8	
SEMESTR II																												
O.1.	Wychowanie fizyczne	nie obowiązuje na studiach niestacjonarnych																										
O.2.	Język obcy	18	-	-	-	-	18	-	-	-	-	-	-	18	-	57	-	57	-	-	75	3	-	3	-	3	-	ZO
O.5.	Użytkowanie IT – moduły ECDL STANDARD	35	5	-	5	-	30	-	-	30	-	-	-	-	40	20	20	-	-	75	3	1	2	-	-	2	E	
O.6.	Kwalifikowana pierwsza pomoc – część II.	40	10	-	10	-	30	-	-	-	30	-	-	-	35	15	20	-	-	75	3	1	2	-	-	2	E	
O.7.	Podstawy filozofii	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	-	-	ZO	
O.8.	Podstawy etyki	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	30	20	10	-	-	50	2	1	1	-	-	-	ZO	
O.9.	Historia bezpieczeństwa	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	30	20	10	-	-	50	2	1	1	-	-	-	ZO	
K.2.	Wyzwania i zagrożenia bezpieczeństwa	20	5	5	-	-	15	-	15	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	-	2	E	
K.3.	Bezpieczeństwo personalne	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	30	20	10	-	-	50	2	1	1	-	-	1	ZO	
P.8.	Podstawy prawne i organizacja systemu administracji	20	5	5	-	-	15	-	15	-	-	-	-	-	30	20	10	-	-	50	2	1	1	-	-	1	ZO	
K.5.	Prawne podstawy bezpieczeństwa	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	-	2	E	
O.10.	Ochrona informacji niejawnych i danych osobowych	20	5	5	-	-	15	-	-	-	15	-	-	-	30	20	10	-	-	50	2	1	1	-	-	1	ZO	

Przedmiot		Liczba godzin zajęć dydaktycznych																		Punkty ECTS					Forma zaliczenia			
		Razem (N)	Zajęcia z nauczycielem (N)						Samodzielna praca studenta (S)						łącznie godzin (N+S)	łącznie ECTS	a w tym											
			Zajęcia teoretyczne (ZT)			Zajęcia praktyczne (ZP)			Razem (S)	a w tym				ZT			ZP	EL	ZDW	ZKU								
Lp.	Nazwa przedmiotu/zajęcia	Razem (ZT)	W	K	EL	Razem ZP	CA	CW		CL	CUP	CF	SD		LE	EL					ZT	ZP	PiST	EL	ZT	ZP	EL	ZDW
O.11.	Podstawy pracy biurowej	20	5	5	-	-	15	-	-	-	15	-	-	-	-	30	20	10	-	-	50	2	1	1	-	-	1	ZO
RAZEM W SEMESTRZE:		273	60	45	15	-	213	75	30	30	60	-	-	18	-	477	215	262	-	-	750	30	11	19	-	3	12	
SEMESTR III																												
O.2.	Język obcy	18	-	-	-	-	18	-	-	-	-	-	-	18	-	57	-	57	-	-	75	3	-	3	-	3	-	ZO
O.12.	E-urzędnik	20	5	-	5	-	15	-	-	15	-	-	-	-	-	30	20	10	-	-	50	2	1	1	-	-	1	ZO
O.13.	Filozofia bezpieczeństwa	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	-	30	20	10	-	-	50	2	1	1	-	-	-	ZO
K.4.	Bezpieczeństwo państwa	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	-	2	E
K.6.	Bezpieczeństwo społeczne	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	-	30	20	10	-	-	50	2	1	1	-	-	1	ZO
K.7.	Polityka i strategia bezpieczeństwa	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	-	30	20	10	-	-	50	2	1	1	-	-	1	E
K.8.	System bezpieczeństwa narodowego	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	-	30	20	10	-	-	50	2	1	1	-	-	1	E
K.9.	Bezpieczeństwo międzynarodowe	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	-	30	20	10	-	-	50	2	1	1	-	-	1	ZO
PZK.	Praktyka zawodowa - kierunkowa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	300	-	-	300	-	300	12	-	12	-	12	12	ZO
RAZEM W SEMESTRZE:		158	35	30	5	-	123	90	-	15	-	-	-	18	-	592	140	152	300	-	750	30	7	23	-	15	19	
PRZEDMIOTY SPECJALISTYCZNE W ZAKRESIE „OBRONA NARODOWA”																												
SEMESTR IV																												
O.2.	Język obcy	18	-	-	-	-	18	-	-	-	-	-	-	18	-	57	-	57	-	-	75	3	-	3	-	3	-	E
K.10.	Wstęp do metodologii badań bezpieczeństwa	20	10	10	-	-	10	-	10	-	-	-	-	-	-	55	15	40	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E
S.1.1.	Geografia bezpieczeństwa	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.1.2.	Historia wojen i wojskowości	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.1.3.	Wojny i konflikty zbrojne we współczesnym świecie	20	5	5	-	-	15	-	15	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.1.4.	Międzynarodowe prawo pokoju i bezpieczeństwa	20	5	5	-	-	15	-	15	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E
S.1.5.	Siły zbrojne we współczesnym świecie	20	5	5	-	-	15	-	15	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.1.6.	Prawno-ekonomiczne uwarunkowania obronności	20	5	5	-	-	15	-	15	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.1.7.	System obronny państwa	20	5	5	-	-	15	-	15	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E
SD.	Seminarium dyplomowe	20	-	-	-	-	20	-	-	-	-	-	20	-	-	55	-	55	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO
RAZEM W SEMESTRZE:		198	45	45	-	-	153	30	85	-	-	-	20	18	-	552	155	397	-	-	750	30	8	22	-	30	19	
SEMESTR V																												
S.1.8.	Obrona cywilna	20	5	5	-	-	15	-	15	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.1.9.	Planowanie cywilne	20	5	5	-	-	15	-	-	-	15	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E
S.1.10.	Obrona wspólna NATO	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E
S.1.11.	Wspólna polityka bezpieczeństwa i obrony państw Unii Europejskiej	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E
S.1.12.	Współpraca cywilno-wojskowa	20	5	5	-	-	15	-	15	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.1.13.	System zarządzania	15	5	5	-	-	10	-	10	-	-	-	-	-	-	60	20	40	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E

Przedmiot		Liczba godzin zajęć dydaktycznych																Punkty ECTS					Forma zaliczenia					
		Razem (N)	Zajęcia z nauczycielem (N)						Zajęcia z nauczycielem (N)				Samodzielna praca studenta (S)				łącznie godzin (N+S)	łącznie ECTS	a w tym									
			Zajęcia teoretyczne (ZT)			Zajęcia praktyczne (ZP)			Razem (S)	a w tym				ZT	ZP	EL			ZDW	ZKU								
Lp.	Nazwa przedmiotu/zajęcia	Razem (ZT)	W	K	EL	Razem ZP	CA	CW		CL	CUP	CF	SD				LE	EL			ZT	ZP	PiST	EL	ZT	ZP	EL	ZDW
S.1.14.	krzysowego Geograficzne systemy informacji przestrzennej - ECDL EPP GIS	30	10	-	10	-	20	-	-	20	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.1.15.	Systemy wspomagania zarządzania kryzysowego	20	5	5	-	-	15	-	-	15	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.1.16.	Kierowanie i łączność w zarządzaniu kryzysowym	20	5	5	-	-	15	-	-	15	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
SD.	Seminarium dyplomowe	20	-	-	-	-	20	-	-	-	-	-	20	-	55	-	55	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO	
RAZEM W SEMESTRZE:		205	50	40	10	-	155	30	40	50	15	-	20	-	545	175	370	-	-	750	30	9	21	-	30	21		
SEMESTR VI																												
S.1.17.	Terroryzm międzynarodowy	10	10	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	40	40	-	-	-	50	2	2	-	-	2	-	ZO	
S.1.18.	Organizacja logistyki w sytuacjach kryzysowych	20	5	5	-	-	15	-	-	15	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.1.19.	Obrona przed bronią masowego rażenia	20	5	5	-	-	15	-	-	15	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E	
S.1.20.	Komunikowanie społeczne w zarządzaniu kryzysowym	15	5	-	5	-	10	-	10	-	-	-	-	-	60	20	40	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.1.21.	Zarządzanie kryzysowe w warunkach zagrożeń militarnych	30	10	-	10	-	20	-	-	-	20	-	-	-	70	15	55	-	-	100	4	1	3	-	4	3	E	
SD.	Seminarium dyplomowe	20	-	-	-	-	20	-	-	-	-	-	20	-	55	-	55	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO	
PZS.	Praktyka zawodowa - specjalistyczna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	300	-	-	300	-	300	12	-	12	-	12	12	ZO	
RAZEM W SEMESTRZE:		115	35	20	15	-	80	-	10	30	20	-	20	-	635	115	220	300	-	750	30	6	24	-	30	24		
ŁĄCZNIE W TRAKCIE STUDIÓW:		1217	290	230	60	-	927	325	210	145	115	-	60	72	3283	1010	1673	600	-	4500	180	52	128	-	111	103		
PRZEDMIOTY SPECJALISTYCZNE W ZAKRESIE „BEZPIECZEŃSTWO I PORZĄDEK PUBLICZNY”																												
SEMESTR IV																												
O.2.	Język obcy	18	-	-	-	-	18	-	-	-	-	-	-	18	-	57	-	57	-	-	75	3	-	3	-	3	-	E
K.10.	Wstęp do metodologii badań bezpieczeństwa	20	10	10	-	-	10	-	10	-	-	-	-	-	55	15	40	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E	
S.2.1.	Bezpieczeństwo i porządek publiczny	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E	
S.2.2.	Prawo karne materialne i prawo wykroczeń	50	20	-	20	-	30	10	-	-	20	-	-	-	75	30	45	-	-	125	5	2	3	-	5	3	E	
S.2.3.	Wybrane zagadnienia prawa cywilnego	15	5	-	5	-	10	-	10	-	-	-	-	-	60	20	40	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.2.4.	Wybrane zagadnienia kryminalistyki	20	5	5	-	-	15	-	15	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.2.5.	GIS w bezpieczeństwie i porządku publicznym	30	10	-	10	-	20	-	-	20	-	-	-	-	95	15	80	-	-	125	5	1	4	-	5	4	ZO	
S.2.6.	Prawa człowieka	10	10	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	40	40	-	-	-	50	2	2	-	-	2	-	ZO	
SD.	Seminarium dyplomowe	20	-	-	-	-	20	-	-	-	-	-	20	-	55	-	55	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO	
RAZEM W SEMESTRZE:		203	65	20	45	-	138	25	35	20	20	-	20	18	547	160	387	-	-	750	30	9	21	-	30	18		
SEMESTR V																												
S.2.7.	Teoria pracy operacyjnej	20	5	5	-	-	15	-	15	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E	

Przedmiot		Liczba godzin zajęć dydaktycznych																Punkty ECTS					Forma zaliczenia					
		Razem (N)	Zajęcia z nauczycielem (N)						Zajęcia z nauczycielem (N)				Samodzielna praca studenta (S)				łącznie godzin (N+S)	łącznie ECTS	a w tym									
			Zajęcia teoretyczne (ZT)			Zajęcia praktyczne (ZP)			Razem (S)	a w tym				ZT	ZP	EL			ZDW	ZKU								
Lp.	Nazwa przedmiotu/zajęcia	Razem (ZT)	W	K	EL	Razem ZP	CA	CW		CL	CUP	CF	SD				LE	EL			ZT	ZP	PiST	EL	ZT	ZP	EL	ZDW
S.2.8.	Postępowanie administracyjne w instytucjach bezpieczeństwa publicznego	15	5	-	5	-	10	-	10	-	-	-	-	-	60	20	40	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.2.9	Wybrane zagadnienia kryminologii	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.2.10.	Postępowanie w sprawach o wykroczenia	30	10	-	10	-	20	-	-	-	20	-	-	-	95	40	55	-	-	125	5	2	3	-	5	3	E	
S.2.11.	Wybrane zagadnienia prawa procesowego	30	10	-	10	-	20	-	-	-	20	-	-	-	95	40	55	-	-	125	5	2	3	-	5	3	E	
S.2.12.	Historia służb policyjnych na ziemiach polskich	10	10	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	40	40	-	-	-	50	2	2	-	-	2	-	ZO	
S.2.13.	Wybrane zagadnienia prawa policyjnego	15	5	-	5	-	10	-	10	-	-	-	-	-	60	20	40	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.2.14.	Zadania policji w sytuacjach kryzysowych	15	5	-	5	-	10	-	-	-	10	-	-	-	60	20	40	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
SD.	Seminarium dyplomowe	20	-	-	-	-	20	-	-	-	-	20	-	-	55	-	55	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO	
RAZEM W SEMESTRZE:		175	55	20	35	-	120	15	35	-	50	-	20	-	575	220	355	-	-	750	30	11	19	-	30	19		
SEMESTR VI																												
S.2.15.	Prewencja – wybrane zagadnienia	70	20	-	20	-	50	-	10	-	40	-	-	-	105	30	75	-	-	175	7	2	5	-	7	5	E	
S.2.16.	Działalność informacyjno-prasowa w Policji	10	10	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	40	40	-	-	-	50	2	2	-	-	2	-	ZO	
S.2.17.	Etyka zawodu policjanta	10	10	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	40	40	-	-	-	50	2	2	-	-	2	-	ZO	
S.2.18.	Podstawy ruchu drogowego	30	10	-	10	-	20	-	-	-	20	-	-	-	70	15	55	-	-	100	4	1	3	-	4	3	E	
SD.	Seminarium dyplomowe	20	-	-	-	-	20	-	-	-	-	20	-	-	55	-	55	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO	
PZS.	Praktyka zawodowa - specjalistyczna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	300	-	-	300	-	300	12	-	12	-	12	12	ZO	
RAZEM W SEMESTRZE:		140	50	20	30	-	90	-	10	-	60	-	20	-	610	125	185	300	-	750	30	7	23	-	30	23		
ŁĄCZNIE W TRAKCIE STUDIÓW:		1217	330	185	145	-	887	305	155	85	210	-	60	72	-	3283	1070	1613	600	-	4500	180	56	124	-	111	99	
PRZEDMIOTY SPECJALISTYCZNE W ZAKRESIE „ZARZĄDZANIE KRYZYSOWE”																												
SEMESTR IV																												
O.2.	Język obcy	18	-	-	-	-	18	-	-	-	-	-	-	18	-	57	-	57	-	-	75	3	-	3	-	3	-	E
K.10.	Wstęp do metodologii badań bezpieczeństwa	20	10	10	-	-	10	-	10	-	-	-	-	-	55	15	40	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E	
S.3.1.	Bezpieczeństwo powszechne	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.3.2.	Ochrona ludności i infrastruktury krytycznej	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E	
S.3.3.	Medycyna katastrof	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.3.4.	System zarządzania kryzysowego	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E	
S.3.5.	Prawne podstawy zarządzania kryzysowego	20	5	5	-	-	15	-	15	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.3.6.	Krajowy system ratowniczo-gaśniczy	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.3.7.	Krajowy system ratownictwa	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	

Przedmiot		Liczba godzin zajęć dydaktycznych																	Punkty ECTS					Forma zaliczenia				
		Razem (N)	Zajęcia z nauczycielem (N)						Samodzielna praca studenta (S)					łącznie godzin (N+S)	łącznie ECTS	a w tym												
			Zajęcia teoretyczne (ZT)			Zajęcia praktyczne (ZP)			Razem (S)	a w tym						ZT	ZP	EL	ZDW	ZKU								
Lp.	Nazwa przedmiotu/zajęcia	Razem (ZT)	W	K	EL	Razem ZP	CA	CW		CL	CUP	CF	SD	LE	EL						ZT	ZP	PiST	EL	ZT	ZP	EL	ZDW
	medycznego																											
SD.	Seminarium dyplomowe	20	-	-	-	-	20	-	-	-	-	-	-	-	55	-	55	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO	
RAZEM W SEMESTRZE:		198	45	45	-	-	153	90	25	-	-	-	20	18	-	552	155	397	-	-	750	30	8	22	-	30	19	
SEMESTR V																												
S.3.8.	Obrona cywilna	20	5	5	-	-	15	-	15	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.3.9	Planowanie cywilne	20	5	5	-	-	15	-	-	-	15	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E	
S.3.10.	Kierowanie i łączność w zarządzaniu kryzysowym	20	5	-	5	-	15	-	-	15	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.3.11.	Systemy monitoringu zagrożeń	20	5	-	5	-	15	-	-	-	15	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.3.12.	Teleinformatyczne systemy wspomagania zarządzania kryzysowego	20	5	-	5	-	15	-	-	15	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.3.13.	Organizacja działań ratowniczych w sytuacjach kryzysowych	20	5	-	5	-	15	-	-	15	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.3.14.	Geograficzne systemy informacji przestrzennej - ECDL EPP GIS	30	10	-	10	-	20	-	-	20	-	-	-	-	45	15	30	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.3.15.	Organizacja logistyki w sytuacjach kryzysowych	20	5	-	5	-	15	-	-	15	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.3.16.	Komunikowanie społeczne w zarządzaniu kryzysowym	15	5	-	5	-	10	-	10	-	-	-	-	-	60	20	40	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
SD.	Seminarium dyplomowe	20	-	-	-	-	20	-	-	-	-	-	-	-	55	-	55	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO	
RAZEM W SEMESTRZE:		205	50	10	40	-	155	-	25	80	30	-	20	-	545	175	370	-	-	750	30	9	21	-	30	21		
SEMESTR VI																												
S.3.17.	Bezpieczeństwo ekologiczne	10	10	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	40	40	-	-	-	50	2	2	-	-	2	-	ZO	
S.3.18.	Organizacja wsparcia społecznego i psychologicznego w sytuacjach kryzysowych	15	5	-	5	-	10	-	10	-	-	-	-	-	60	20	40	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.3.19.	Obrona przed bronią masowego rażenia	20	5	-	5	-	15	-	-	15	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E	
S.3.20.	Zarządzanie kryzysowe w warunkach klęsk żywiołowych	30	10	-	10	-	20	-	-	20	-	-	-	-	70	15	55	-	-	100	4	1	3	-	4	3	E	
S.3.21.	Zarządzanie kryzysowe w warunkach zagrożeń bezpieczeństwa i porządku publicznego	20	5	-	5	-	15	-	-	15	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E	
SD.	Seminarium dyplomowe	20	-	-	-	-	20	-	-	-	-	-	-	-	55	-	55	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO	
PZS.	Praktyka zawodowa - specjalistyczna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	300	-	-	300	-	300	12	-	12	-	12	12	ZO	
RAZEM W SEMESTRZE:		115	35	10	25	-	80	-	10	50	-	-	20	-	635	115	220	300	-	750	30	6	24	-	30	24		
ŁĄCZNIE W TRAKCIE STUDIÓW:		1217	290	190	100	0	927	355	135	195	110	0	60	72	0	3283	1010	1673	600	0	4500	180	52	128	0	111	103	
PRZEDMIOTY SPECJALISTYCZNE W ZAKRESIE „CYBERMEDIA”																												
SEMESTR IV																												

Przedmiot		Liczba godzin zajęć dydaktycznych														Punkty ECTS					Forma zaliczenia							
		Razem (N)	Zajęcia z nauczycielem (N)						Samodzielna praca studenta (S)				łącznie godzin (N+S)	łącznie ECTS	a w tym													
			Zajęcia teoretyczne (ZT)			Zajęcia praktyczne (ZP)			Razem (S)	a w tym					ZT	ZP	EL	ZDW	ZKU									
Lp.	Nazwa przedmiotu/zajęcia	Razem (ZT)	W	K	EL	Razem ZP	CA	CW		CL	CUP	CF	SD	LE						EL	ZT	ZP	PiST	EL	ZT	ZP	EL	ZDW
O.2.	Język obcy	18	-	-	-	-	18	-	-	-	-	-	-	18	-	57	-	57	-	-	75	3	-	3	-	3	-	E
K.10.	Wstęp do metodologii badań bezpieczeństwa	20	10	10	-	-	10	-	10	-	-	-	-	-	55	15	40	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E	
S.4.1.	Bezpieczeństwo informacyjne	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.4.2.	Techniczny wymiar cyberprzestrzeni	20	5	-	5	-	15	5	-	10	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.4.3.	Społeczno-kulturowy wymiar cyberprzestrzeni	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.4.4.	Cyberzagrożenia	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E	
S.4.5.	Historia mediów	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.4.6.	Socjologia mediów	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E	
S.4.7.	Psychologia mediów	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
SD.	Seminarium dyplomowe	20	-	-	-	-	20	-	-	-	-	-	20	-	55	-	55	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO	
RAZEM W SEMESTRZE:		198	45	40	5	-	153	95	10	10	-	-	20	18	-	552	155	397	-	-	750	30	8	22	-	30	19	
SEMESTR V																												
S.4.8.	Teoria komunikacji	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E	
S.4.9	Prawne podstawy dziennikarstwa e-medialnego	20	5	5	-	-	15	-	15	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.4.10.	E-media	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.4.11.	Pokolenie sieci	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E	
S.4.12.	Szkoła 3.0 i edukacja e-learningowa	20	5	5	-	-	15	-	-	15	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.4.13.	Badania naukowe i komunikacja społeczna w Internecie	20	5	-	5	-	15	-	5	10	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.4.14.	Diagnostyka cyberpatologii społecznych	30	5	-	5	-	25	-	5	-	20	-	-	-	70	20	50	-	-	100	4	1	3	-	4	3	E	
S.4.15.	Terapia cyberpatologii społecznych	30	5	-	5	-	25	-	5	-	20	-	-	-	70	20	50	-	-	100	4	1	3	-	4	3	E	
S.4.16.	Etyka mediów	10	10	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	15	-	-	-	25	1	1	-	-	1	-	ZO	
SD.	Seminarium dyplomowe	20	-	-	-	-	20	-	-	-	-	-	20	-	55	-	55	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO	
RAZEM W SEMESTRZE:		210	50	25	25	-	160	45	30	25	40	-	20	-	540	175	365	-	-	750	30	9	21	-	30	21		
SEMESTR VI																												
S.4.17.	Tworzenie materiałów multimedialnych	20	5	-	5	-	15	-	-	15	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E	
S.4.18.	Warsztaty dziennikarskie – telewizja internetowa	20	-	-	-	-	20	-	5	-	15	-	-	-	55	-	55	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO	
S.4.19.	Warsztaty dziennikarskie – radio internetowe	20	-	-	-	-	20	-	5	-	15	-	-	-	55	-	55	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO	
S.4.20.	Warsztaty dziennikarskie – praca na portalu internetowym	20	-	-	-	-	20	-	5	-	15	-	-	-	55	-	55	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO	
S.4.21.	Monitorowanie zagrożeń społecznych w sieci	20	-	-	-	-	20	-	5	-	15	-	-	-	55	-	55	-	-	75	3	-	3	-	3	3	E	
SD.	Seminarium dyplomowe	20	-	-	-	-	20	-	-	-	-	-	20	-	55	-	55	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO	

Przedmiot		Liczba godzin zajęć dydaktycznych																		Punkty ECTS					Forma zaliczenia			
		Razem (N)	Zajęcia z nauczycielem (N)						Samodzielna praca studenta (S)						łącznie godzin (N+S)	łącznie ECTS	a w tym											
			Zajęcia teoretyczne (ZT)			Zajęcia praktyczne (ZP)			Razem (S)	a w tym				ZT			ZP	EL	ZDW	ZKU								
Lp.	Nazwa przedmiotu/zajęcia	Razem (ZT)	W	K	EL	Razem ZP	CA	CW		CL	CUP	CF	SD		LE	EL					ZT	ZP	PiST	EL	ZT	ZP	EL	ZDW
PZS.	Praktyka zawodowa - specjalistyczna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	300	-	-	300	-	300	12	-	12	-	12	12	ZO	
RAZEM W SEMESTRZE:		120	5	-	5	-	115	-	20	15	60	-	20	-	630	20	310	300	-	750	30	1	29	-	30	29		
ŁĄCZNIE W TRAKCIE STUDIÓW:		1227	260	190	70	-	967	405	135	115	180	-	60	72	3273	915	1758	600	-	4500	180	47	133	-	111	108		
PRZEDMIOTY SPECJALISTYCZNE W ZAKRESIE „OCHRONA CYBERPRZESTRZENI”																												
SEMESTR IV																												
O.2.	Język obcy	18	-	-	-	-	18	-	-	-	-	-	-	18	-	57	-	57	-	-	75	3	-	3	-	3	-	E
K.10.	Wstęp do metodologii badań bezpieczeństwa	20	10	10	-	-	10	-	10	-	-	-	-	-	55	15	40	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E	
S.5.1.	Bezpieczeństwo informacyjne	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.5.2.	Techniczny wymiar cyberprzestrzeni	20	5	-	5	-	15	5	-	10	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.5.3.	Społeczno-kulturowy wymiar cyberprzestrzeni	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.5.4.	Cyberzagrożenia	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E	
S.5.5.	Analiza ryzyka i zarządzanie systemami teleinformatycznymi	20	5	-	5	-	15	-	-	-	15	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E	
S.5.6.	Ochrona informacji niejawnych w sieciach teleinformatycznych	20	5	-	5	-	15	-	-	-	15	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.5.7.	Ochrona danych osobowych w sieciach teleinformatycznych	20	5	-	5	-	15	-	-	-	15	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
SD.	Seminarium dyplomowe	20	-	-	-	-	20	-	-	-	-	-	20	-	55	-	55	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO	
RAZEM W SEMESTRZE:		198	45	25	20	-	153	50	10	10	45	-	20	18	552	155	397	-	-	750	30	8	22	-	30	19		
SEMESTR V																												
S.5.8.	Kryptoanaliza klasyczna i narzędzia kryptoanalizy	20	5	5	-	-	15	-	-	15	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E	
S.5.9.	Języki i techniki programowania	20	5	-	5	-	15	-	-	15	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.5.10.	Podstawowe techniki kryptologiczne i kryptografia	20	5	-	5	-	15	-	-	15	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.5.11.	Bezpieczeństwo w sieciach komputerowych i chmurze	20	5	5	-	-	15	-	-	-	15	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E	
S.5.12.	Badania naukowe i komunikacja społeczna w Internecie	20	5	-	5	-	15	-	5	10	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.5.13.	Narzędzia do walki z atakami cybernetycznymi	20	5	5	-	-	15	-	-	-	15	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.5.14.	Ataki na systemy informatyczne	30	-	-	-	-	30	-	-	-	30	-	-	-	70	-	70	-	-	100	4	-	4	-	4	4	ZO	
S.5.15.	Prewencja ataków cybernetycznych	30	-	-	-	-	30	-	-	-	30	-	-	-	70	-	70	-	-	100	4	-	4	-	4	4	ZO	
S.5.16.	Etyka mediów	10	10	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	15	-	-	-	25	1	1	-	-	1	-	ZO	
SD.	Seminarium dyplomowe	20	-	-	-	-	20	-	-	-	-	-	20	-	55	-	55	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO	

Przedmiot		Liczba godzin zajęć dydaktycznych																			Punkty ECTS					Forma zaliczenia		
		Razem (N)	Zajęcia z nauczycielem (N)												Samodzielna praca studenta (S)				łącznie godzin (N+S)	łącznie ECTS	a w tym							
			Zajęcia teoretyczne (ZT)			Zajęcia praktyczne (ZP)									Razem (S)	a w tym					ZT	ZP	EL	ZDW	ZKU			
Lp.	Nazwa przedmiotu/zajęcia	Razem (ZT)	W	K	EL	Razem ZP	CA	CW	CL	CUP	CF	SD	LE	EL		Razem (S)	ZT	ZP	PiST	EL	łącznie ECTS	ZT	ZP	EL	ZDW	ZKU		
RAZEM W SEMESTRZE:		210	40	15	25	-	170	-	5	55	90	-	20	-	-	540	135	405	-	-	750	30	7	23	-	30	23	
SEMESTR VI																												
S.5.17.	Monitoring zagrożeń cyberprzestrzeni	20	5	-	5	-	15	-	-	-	15	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E
S.5.18.	Taktyka walki z atakami cybernetycznymi	30	-	-	-	-	30	-	-	-	30	-	-	-	-	70	-	70	-	-	100	4	-	4	-	4	4	ZO
S.5.19.	Uzyskiwanie dowodów cyberprzestępstw w Internecie i podstawy informatyki śledczej	30	-	-	-	-	30	-	-	-	30	-	-	-	-	70	-	70	-	-	100	4	-	4	-	4	4	ZO
S.5.20.	Obsługa i wykorzystanie BST	40	-	-	-	-	40	-	10	-	30	-	-	-	-	60	-	60	-	-	100	4	-	4	-	4	4	ZO
SD.	Seminarium dyplomowe	20	-	-	-	-	20	-	-	-	-	-	20	-	-	55	-	55	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO
PZS.	Praktyka zawodowa - specjalistyczna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	300	-	-	300	-	300	12	-	12	-	12	12	ZO
RAZEM W SEMESTRZE:		140	5	-	5	-	135	-	10	-	105	-	20	-	-	610	20	290	300	-	750	30	1	29	-	30	29	
ŁĄCZNIE W TRAKCIE STUDIÓW:		1247	250	165	85	-	997	315	100	130	320	-	60	72	-	3253	875	1778	600	-	4500	180	45	135	-	111	110	
PRZEDMIOTY SPECJALISTYCZNE W ZAKRESIE „CYBERZAGROŻENIA”																												
SEMESTR IV																												
O.2.	Język obcy	18	-	-	-	-	18	-	-	-	-	-	-	18	-	57	-	57	-	-	75	3	-	3	-	3	-	E
K.10.	Wstęp do metodologii badań bezpieczeństwa	20	10	10	-	-	10	-	10	-	-	-	-	-	-	55	15	40	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E
S.6.1.	Bezpieczeństwo informacyjne	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.6.2.	Techniczny wymiar cyberprzestrzeni	20	5	-	5	-	15	5	-	10	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.6.3.	Społeczno-kulturowy wymiar cyberprzestrzeni	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.6.4.	Cyberzagrożenia	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E
S.6.5.	Analiza ryzyka i zarządzanie systemami teleinformatycznymi	20	5	-	5	-	15	-	-	-	15	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E
S.6.6.	Ochrona informacji niejawnych w sieciach teleinformatycznych	20	5	-	5	-	15	-	-	-	15	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.6.7.	Ochrona danych osobowych w sieciach teleinformatycznych	20	5	-	5	-	15	-	-	-	15	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
SD.	Seminarium dyplomowe	20	-	-	-	-	20	-	-	-	-	-	20	-	-	55	-	55	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO
RAZEM W SEMESTRZE:		198	45	25	20	-	153	50	10	10	45	-	20	18	-	552	155	397	-	-	750	30	8	22	-	30	19	
SEMESTR V																												
S.6.8.	Cyberpatologie społeczne i ich konsekwencje	20	5	-	5	-	15	-	15	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E
S.6.9	Przestępczość komputerowa i internetowa	20	5	-	5	-	15	-	15	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.6.10.	Prawne i instytucjonalne uwarunkowania zwalczania cyberprzestępczości	20	5	-	5	-	15	-	15	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO

Przedmiot		Liczba godzin zajęć dydaktycznych														Punkty ECTS					Forma zaliczenia							
		Razem (N)	Zajęcia z nauczycielem (N)						Samodzielna praca studenta (S)				łącznie godzin (N+S)	łącznie ECTS	a w tym													
			Zajęcia teoretyczne (ZT)			Zajęcia praktyczne (ZP)			Razem (S)	a w tym					ZT	ZP	EL	ZDW	ZKU									
Lp.	Nazwa przedmiotu/zajęcia	Razem (N)	Razem (ZT)	W	K	EL	Razem ZP	CA		CW	CL	CUP	CF	SD	LE	EL	Razem (S)	ZT	ZP	PiST	EL	łącznie godzin (N+S)	łącznie ECTS	ZT	ZP	EL	ZDW	ZKU
S.6.11.	Techniki monitoringu cyberprzestrzeni	20	5	-	5	-	15	-	15	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E
S.6.12.	Badania naukowe i komunikacja społeczna w Internecie	20	5	-	5	-	15	-	5	10	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO
S.6.13.	Systemy monitoringu cyberprzestrzeni	20	5	-	5	-	15	-	-	-	15	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E
S.6.14.	Diagnostyka cyberpatologii społecznych	30	5	-	5	-	25	-	5	-	20	-	-	-	-	70	20	50	-	-	100	4	1	3	-	4	3	E
S.6.15.	Terapia cyberpatologii społecznych	30	5	-	5	-	25	-	5	-	20	-	-	-	-	70	20	50	-	-	100	4	1	3	-	4	3	E
S.6.16.	Etyka mediów	10	10	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	15	-	-	-	25	1	1	-	-	1	-	ZO
SD.	Seminarium dyplomowe	20	-	-	-	-	20	-	-	-	-	-	20	-	-	55	-	55	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO
RAZEM W SEMESTRZE:		210	50	-	50	-	160	-	75	10	55	-	20	-	-	540	175	365	-	-	750	30	9	21	-	30	21	
SEMESTR VI																												
S.6.17.	Narzędzia do walki z atakami cybernetycznymi	20	5	-	5	-	15	-	-	-	15	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E
S.6.18.	Prewencja ataków cybernetycznych	20	-	-	-	-	20	-	5	-	15	-	-	-	-	30	-	30	-	-	50	2	-	2	-	2	2	ZO
S.6.19.	Taktyka walki z atakami cybernetycznymi	15	-	-	-	-	15	-	5	-	10	-	-	-	-	60	-	60	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO
S.6.20.	Uzyskiwanie dowodów cyberprzestępstw w Internecie i podstawy informatyki śledczej	20	-	-	-	-	20	-	5	-	15	-	-	-	-	55	-	55	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO
S.6.21.	Obsługa i wykorzystanie BST	40	-	-	-	-	40	-	10	-	30	-	-	-	-	60	-	60	-	-	100	4	-	4	-	4	4	ZO
SD.	Seminarium dyplomowe	20	-	-	-	-	20	-	-	-	-	-	20	-	-	55	-	55	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO
PZS.	Praktyka zawodowa - specjalistyczna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	300	-	-	300	-	300	12	-	12	-	12	12	ZO
RAZEM W SEMESTRZE:		135	5	-	5	-	130	-	25	-	85	-	20	-	-	615	20	295	300	-	750	30	1	29	-	30	29	
ŁĄCZNIE W TRAKCIE STUDIÓW:		1242	260	150	110	-	982	315	185	85	265	-	60	72	-	3258	915	1743	600	-	4500	180	47	133	-	111	108	
PRZEDMIOTY SPECJALISTYCZNE W ZAKRESIE „ZARZĄDZANIE BEZPIECZEŃSTWEM I JAKOŚCIĄ W PORTACH LOTNICZYCH”																												
SEMESTR IV																												
O.2.	Język obcy	18	-	-	-	-	18	-	-	-	-	-	-	18	-	57	-	57	-	-	75	3	-	3	-	3	-	E
K.10.	Wstęp do metodologii badań bezpieczeństwa	20	5	5	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	-	55	15	40	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E
S.7.1.	Wprowadzenie do prawa lotniczego	40	10	10	-	-	30	30	-	-	-	-	-	-	-	110	40	70	-	-	150	6	2	4	-	6	4	E
S.7.2.	Światowe i krajowe organizacje lotnicze	30	10	10	-	-	20	20	-	-	-	-	-	-	-	70	40	30	-	-	100	4	2	2	-	4	3	ZO
S.7.3.	Podstawy teorii bezpieczeństwa lotniczego	40	10	-	10	-	30	22	-	-	8	-	-	-	-	110	40	70	-	-	150	6	2	4	-	6	4	E
S.7.4.	Organizacja portu lotniczego	30	10	-	10	-	20	-	20	-	-	-	-	-	-	95	30	65	-	-	125	5	2	3	-	5	3	ZO
SD.	Seminarium dyplomowe	20	-	-	-	-	20	-	-	-	-	-	20	-	-	55	-	55	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO
RAZEM W SEMESTRZE:		198	45	25	20	-	153	87	20	-	8	-	20	18	-	552	165	387	-	-	750	30	9	21	-	30	19	
SEMESTR V																												

S.7.5.	Podstawy aerodynamiki i budowy statków powietrznych.	40	10	-	10	-	30	22	-	-	8	-	-	-	-	110	40	70	-	-	150	6	2	4	-	6	4	E	
S.7.6.	Certyfikacja w lotnictwie	20	5	-	5	-	15	15	-	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.7.7.	Organizacja lotnictwa w Polsce	20	5	-	5	-	15	15	-	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.7.8.	Czynnik ludzki w lotnictwie	20	5	-	5	-	15	15	-	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.7.9.	Wprowadzenie do zarządzania ruchem lotniczym	30	10	-	10	-	20	20	-	-	-	-	-	-	-	70	40	30	-	-	100	4	2	2	-	4	2	ZO	
S.7.10.	Ochrona lotnisk	20	5	-	5	-	15	15	-	-	-	-	-	-	-	80	45	35	-	-	100	4	2	2	-	4	3	E	
S.7.11.	System zarządzania bezpieczeństwem w organizacji lotniczej	30	10	-	10	-	20	20	-	-	-	-	-	-	-	70	40	30	-	-	100	4	2	2	-	4	2	E	
SD.	Seminarium dyplomowe	20	-	-	-	-	20	-	-	-	-	-	20	-	-	55	-	55	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO	
RAZEM W SEMESTRZE:		200	50	-	50	-	150	122	-	-	8	-	20	-	-	550	225	325	-	-	750	30	11	19	-	30	20		
SEMESTR VI																													
S.7.12.	System zarządzania jakością w organizacji lotniczej	20	5	-	5	-	15	15	-	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E	
S.7.13.	Zarządzanie ryzykiem operacyjnym w lotnictwie	20	5	-	5	-	15	15	-	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.7.14.	Terroryzm lotniczy	20	5	-	5	-	15	15	-	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.7.15.	Niepożądane zdarzenia lotnicze	20	5	-	5	-	15	15	-	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.7.16.	System ratownictwa lotniczego w Polsce	20	5	-	5	-	15	15	-	-	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
SD.	Seminarium dyplomowe	20	-	-	-	-	20	-	-	-	-	-	20	-	-	55	-	55	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO	
PZS.	Praktyka zawodowa - specjalistyczna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	300	-	0	300	-	300	12	-	12	-	12	12	ZO	
RAZEM W SEMESTRZE:		120	25	-	25	-	95	75	-	-	-	-	20	-	-	630	100	230	300	-	750	30	5	25	-	30	25		
ŁĄCZNIE W TRAKCIE STUDIÓW:		1217	280	150	130	0	937	549	95	65	96	0	60	72	0	3283	1055	1628	600	0	4500	180	54	126	0	111	120		
PRZEDMIOTY SPECJALISTYCZNE W ZAKRESIE „ZABEZPIECZENIE LOGISTYCZNE PORTÓW LOTNICZYCH”																													
SEMESTR IV																													
O.2.	Język obcy	18	-	-	-	-	18	-	-	-	-	-	-	-	18	-	57	-	57	-	-	75	3	-	3	-	3	-	E
K.10.	Wstęp do metodologii badań bezpieczeństwa	20	10	10	-	-	10	-	10	-	-	-	-	-	-	55	15	40	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E	
S.8.1.	Podstawy logistyki	20	10	10	-	-	10	10	-	-	-	-	-	-	-	55	15	40	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E	
S.8.2.	Transport i spedycja lotnicza	20	10	-	10	-	10	5	5	-	-	-	-	-	-	55	15	40	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.8.3.	Instytucje i organizacje lotnicze	15	5	-	5	-	10	5	5	-	-	-	-	-	-	60	20	40	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.8.4.	Bezpieczeństwo w transporcie lotniczym	10	5	-	5	-	5	5	-	-	-	-	-	-	-	40	20	20	-	-	50	2	1	1	-	2	1	ZO	
S.8.5.	Infrastruktura portu lotniczego	40	15	15	-	-	25	25	-	-	-	-	-	-	-	85	35	50	-	-	125	5	2	3	-	5	3	E	
S.8.6.	Logistyczna obsługa pasażera w porcie lotniczym	40	10	-	10	-	30	10	20	-	-	-	-	-	-	85	40	45	-	-	125	5	2	3	-	5	3	ZO	
SD.	Seminarium dyplomowe	20	-	-	-	-	20	-	-	-	-	-	20	-	-	55	0	55	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO	
RAZEM W SEMESTRZE:		203	65	35	30	-	138	60	40	-	-	-	20	18	-	547	160	387	-	-	750	30	9	21	-	30	18		
SEMESTR V																													
S.8.7.	Organizacja obsługi nazimnej w portach lotniczych	35	15	15	-	-	20	-	20	-	-	-	-	-	-	90	35	55	-	-	125	5	2	3	-	5	3	E	

S.8.8.	Środki transportu lotniczego	10	5	-	5	-	5	-	5	-	-	-	-	-	90	45	45	-	-	100	4	2	2	-	4	2	ZO	
S.8.9.	Systemy informatyczne w zarządzaniu procesami logistycznymi w portach lotniczych	20	10	10	-	-	10	5	5	-	-	-	-	-	55	15	40	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.8.10.	Zarządzanie relacjami z klientem – programy lojalnościowe w transporcie lotniczym	20	5	-	5	-	15	-	15	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	ZO	
S.8.11.	Materiały niebezpieczne w transporcie lotniczym	30	10	10	-	-	20	-	20	-	-	-	-	-	95	40	55	-	-	125	5	1	4	-	5	4	ZO	
S.8.12.	Technologia transportu, przeladunku i składowania w lotnictwie	20	5	-	5	-	15	5	10	-	-	-	-	-	55	20	35	-	-	75	3	1	2	-	3	2	E	
S.8.13.	Zarządzanie łańcuchem dostaw	20	5	-	5	-	15	5	10	-	-	-	-	-	80	20	60	-	-	100	4	1	3	-	4	3	E	
SD.	Seminarium dyplomowe	20	-	-	-	-	20	-	-	-	-	-	20	-	55	0	55	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO	
RAZEM W SEMESTRZE:		175	55	35	20	-	120	15	85	-	-	-	20	-	575	195	380	-	-	750	30	9	21	-	30	21		
SEMESTR VI																												
S.8.14.	Zarządzanie logistyką w sytuacjach kryzysowych	50	20	-	20	-	30	10	20	-	-	-	-	-	75	30	45	-	-	125	5	2	3	-	5	3	ZO	
S.8.15.	Zarządzanie zasobami ludzkimi w porcie lotniczym	30	10	-	10	-	20	-	20	-	-	-	-	-	70	40	30	-	-	100	4	2	2	-	4	2	ZO	
S.8.16.	Symulacje procesów logistycznych w transporcie lotniczym	40	10	-	10	-	30	-	-	30	-	-	-	-	110	40	70	-	-	150	6	2	4	-	6	4	ZO	
SD.	Seminarium dyplomowe	20	-	-	-	-	20	-	-	-	-	-	20	-	55	-	55	-	-	75	3	-	3	-	3	3	ZO	
PZS.	Praktyka zawodowa - specjalistyczna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	300	-	0	300	-	300	12	-	12	-	12	12	ZO	
RAZEM W SEMESTRZE:		140	40	-	40	-	100	10	40	30	-	-	20	-	610	110	200	300	-	750	30	6	24	-	30	24	-	
-		1217	320	195	125	-	897	350	240	95	80	-	60	72	-	3283	1030	1653	600	-	4500	180	53	127	-	111	109	-

Uwagi:

- Użyte w tabeli skróty oznaczają: W – wykłady; K – konwersatoria; EL – zajęcia e-learningowe; CAU – ćwiczenia audytoryjne; CUP – ćwiczenia umiejętności praktycznych (zawodowych); CW – ćwiczenia warsztatowe; CL – ćwiczenia laboratoryjne; CF – ćwiczenia fizyczne (dotyczy zajęć z wychowania fizycznego); SD – seminarium dyplomowe; LE – lektorat (dotyczy kształcenia językowego); PiST – praktyki i staże zawodowe; ZT – zajęcia teoretyczne; ZP – zajęcia praktyczne.
- Godziny z zakresu „Bezpieczeństwa i higieny pracy” nie wliczają się do ogólnej liczby godzin przewidzianych do realizacji studiów.
- Godziny z praktyk zawodowych nie wliczają się do ogólnej liczby godzin zajęć wymagających udziału nauczyciela.

ZBIORCZE ZESTAWIENIE GODZIN I PUNKTÓW ECTS

Wyszczególnienie		Liczba godzin zajęć dydaktycznych																			Punkty ECTS					Uwagi		
		Zakres merytoryczny kształcenia	Semestr	Razem (N)	Zajęcia z nauczycielem (N)												Samodzielna praca studenta (S)				łącznie ECTS	a w tym						
					Zajęcia teoretyczne (ZT)			Zajęcia praktyczne (ZP)									Razem (S)	a w tym				ZT	ZP	EL	DW		KUZ	
					Razem (ZT)	W	K	EL	Razem (ZP)	CA	CW	CL	CUP	CF	SD	LE		EL	ZT	ZP								PIST
Obrona narodowa	I	268	65	50	15	0	203	100	45	20	20	0	0	18	0	482	210	272	0	0	750	30	11	19	0	3	8	
	II	273	60	45	15	0	213	75	30	30	60	0	0	18	0	477	215	262	0	0	750	30	11	19	0	3	12	
	III	158	35	30	5	0	123	90	0	15	0	0	0	18	0	592	140	152	300	0	750	30	7	23	0	15	19	
	IV	198	45	45	0	0	153	30	85	0	0	0	20	18	0	552	155	397	0	0	750	30	8	22	0	30	19	
	V	205	50	40	10	0	155	30	40	50	15	0	20	0	0	545	175	370	0	0	750	30	9	21	0	30	21	
	VI	115	35	20	15	0	80	0	10	30	20	0	20	0	0	635	115	220	300	0	750	30	6	24	0	30	24	
ŁĄCZNIE W TRAKCIE STUDIÓW:		1217	290	230	60	0	927	325	210	145	115	0	60	72	0	3283	1010	1673	600	0	4500	180	52	128	0	111	103	
Bezpieczeństwo i porządek publiczny	I	268	65	50	15	0	203	100	45	20	20	0	0	18	0	482	210	272	0	0	750	30	11	19	0	3	8	
	II	273	60	45	15	0	213	75	30	30	60	0	0	18	0	477	215	262	0	0	750	30	11	19	0	3	12	
	III	158	35	30	5	0	123	90	0	15	0	0	0	18	0	592	140	152	300	0	750	30	7	23	0	15	19	
	IV	203	65	20	45	0	138	25	35	20	20	0	20	18	0	547	160	387	0	0	750	30	9	21	0	30	18	
	V	175	55	20	35	0	120	15	35	0	50	0	20	0	0	575	220	355	0	0	750	30	11	19	0	30	19	
	VI	140	50	20	30	0	90	0	10	0	60	0	20	0	0	610	125	185	300	0	750	30	7	23	0	30	23	
ŁĄCZNIE W TRAKCIE STUDIÓW:		1217	330	185	145	0	887	305	155	85	210	0	60	72	0	3283	1070	1613	600	0	4500	180	56	124	0	111	99	
Zarządzanie kryzysowe	I	268	65	50	15	0	203	100	45	20	20	0	0	18	0	482	210	272	0	0	750	30	11	19	0	3	8	
	II	273	60	45	15	0	213	75	30	30	60	0	0	18	0	477	215	262	0	0	750	30	11	19	0	3	12	
	III	158	35	30	5	0	123	90	0	15	0	0	0	18	0	592	140	152	300	0	750	30	7	23	0	15	19	
	IV	198	45	45	0	0	153	30	25	0	0	0	20	18	0	552	155	397	0	0	750	30	8	22	0	30	19	
	V	205	50	10	40	0	155	0	25	80	30	0	20	0	0	545	175	370	0	0	750	30	9	21	0	30	21	
	VI	115	35	10	25	0	80	0	10	50	0	0	20	0	0	635	115	220	300	0	750	30	6	24	0	30	24	
ŁĄCZNIE W TRAKCIE STUDIÓW:		1217	290	190	100	0	927	355	135	195	110	0	60	72	0	3283	1010	1673	600	0	4500	180	52	128	0	111	103	
Cybermedia	I	268	65	50	15	0	203	100	45	20	20	0	0	18	0	482	210	272	0	0	750	30	11	19	0	3	8	
	II	273	60	45	15	0	213	75	30	30	60	0	0	18	0	477	215	262	0	0	750	30	11	19	0	3	12	
	III	158	35	30	5	0	123	90	0	15	0	0	0	18	0	592	140	152	300	0	750	30	7	23	0	15	19	
	IV	198	45	40	5	0	153	95	10	10	0	0	20	18	0	552	155	397	0	0	750	30	8	22	0	30	19	
	V	210	50	25	25	0	160	45	30	25	40	0	20	0	0	540	175	365	0	0	750	30	9	21	0	30	21	
	VI	120	5	0	5	0	115	0	20	15	60	0	20	0	0	630	20	310	300	0	750	30	1	29	0	30	29	
ŁĄCZNIE W TRAKCIE STUDIÓW:		1227	260	190	70	0	967	405	135	115	180	0	60	72	0	3273	915	1758	600	0	4500	180	47	133	0	111	108	
Ochrona cyberprzestrzeni	I	268	65	50	15	0	203	100	45	20	20	0	0	18	0	482	210	272	0	0	750	30	11	19	0	3	8	
	II	273	60	45	15	0	213	75	30	30	60	0	0	18	0	477	215	262	0	0	750	30	11	19	0	3	12	
	III	158	35	30	5	0	123	90	0	15	0	0	0	18	0	592	140	152	300	0	750	30	7	23	0	15	19	
	IV	198	45	25	20	0	153	50	10	10	45	0	20	18	0	552	155	397	0	0	750	30	8	22	0	30	19	
	V	210	40	15	25	0	170	0	5	55	90	0	20	0	0	540	135	405	0	0	750	30	7	23	0	30	23	
	VI	140	5	0	5	0	135	0	10	0	105	0	20	0	0	610	20	290	300	0	750	30	1	29	0	30	29	
ŁĄCZNIE W TRAKCIE STUDIÓW:		1247	250	165	85	0	997	315	100	130	320	0	60	72	0	3253	875	1778	600	0	4500	180	45	135	0	111	110	
Cyberzagrożenia	I	268	65	50	15	0	203	100	45	20	20	0	0	18	0	482	210	272	0	0	750	30	11	19	0	3	8	
	II	273	60	45	15	0	213	75	30	30	60	0	0	18	0	477	215	262	0	0	750	30	11	19	0	3	12	
	III	158	35	30	5	0	123	90	0	15	0	0	0	18	0	592	140	152	300	0	750	30	7	23	0	15	19	
	IV	198	45	25	20	0	153	50	10	10	45	0	20	18	0	552	155	397	0	0	750	30	8	22	0	30	19	
	V	210	50	0	50	0	160	0	75	10	55	0	20	0	0	540	175	365	0	0	750	30	9	21	0	30	21	
	VI	135	5	0	5	0	130	0	25	0	85	0	20	0	0	615	20	295	300	0	750	30	1	29	0	30	29	
ŁĄCZNIE W TRAKCIE STUDIÓW:		1242	260	150	110	0	982	315	185	85	265	0	60	72	0	3258	915	1743	600	0	4500	180	47	133	0	111	108	

Zarządzanie bezpieczeństwem i jakością w portach lotniczych	I	268	65	50	15	-	203	100	45	20	20	-	-	18	-	482	210	272	-	-	750	30	11	19	-	3	10
	II	273	60	45	15	-	213	75	30	30	60	-	-	18	-	477	215	262	-	-	750	30	11	19	-	3	16
	III	158	35	30	5	-	123	90	0	15	-	-	-	18	-	592	140	152	300	-	750	30	7	23	-	15	20
	IV	198	45	25	20	-	153	87	20	-	8	-	20	18	-	552	165	387	-	-	750	30	9	21	-	30	19
	V	200	50	0	50	-	150	122	-	-	8	-	20	-	-	550	225	325	-	-	750	30	11	19	-	30	30
	VI	120	25	-	25	-	95	75	-	-	-	-	20	-	-	630	100	230	300	-	750	30	5	25	-	30	25
ŁĄCZNIE W TRAKCIE STUDIÓW:		1217	280	150	130	-	937	549	95	65	96	-	60	72	-	3283	1055	1628	600	-	4500	180	54	126	-	111	120
Zabezpieczenie logistyczne portów lotniczych	I	268	65	50	15	-	203	100	45	20	20	-	0	18	-	482	210	272	-	-	750	30	11	19	-	3	10
	II	273	60	45	15	-	213	75	30	30	60	-	0	18	-	477	215	262	-	-	750	30	11	19	-	3	16
	III	158	35	30	5	-	123	90	-	15	-	-	0	18	-	592	140	152	300	-	750	30	7	23	-	15	20
	IV	203	65	35	30	-	138	60	40	-	-	-	20	18	-	547	160	387	-	-	750	30	9	21	-	30	18
	V	175	55	35	20	-	120	15	85	-	-	-	20	-	-	575	195	380	-	-	750	30	9	21	-	30	21
	VI	140	40	-	40	-	100	10	40	30	-	-	20	-	-	610	110	200	300	-	750	30	6	24	-	30	24
ŁĄCZNIE W TRAKCIE STUDIÓW:		1217	320	195	125	-	897	350	240	95	80	-	60	72	-	3283	1030	1653	600	-	4500	180	53	127	-	111	109

1.3 Wymiar, zasady i forma odbywania praktyk

1.3.1 Ustalenia ogólne

W celu właściwej realizacji praktyk zawodowych studentów przyjmuje się następujące ustalenia ogólne:

1. Student jest zobowiązany w trakcie trwania studiów do odbycia praktyki zawodowej.
2. Praktykę student odbywa w wymiarze 600 godzin, 24 pkt. ECTS.
3. Praktyka została podzielona na dwa etapy:
 - Praktyka zawodowa – kierunkowa
 - Praktyka zawodowa – specjalistyczna
4. Student zobowiązany jest do rozpoczęcia praktyki kierunkowej po dokonaniu wyboru specjalności po III semestrze, a specjalistyczna po IV semestrze i zakończyć przed obroną pracy dyplomowej w VI semestrze.
5. Praktyka powinna odbywać się w instytucjach bezpieczeństwa, instytucjach sektora gospodarki lub sektora publicznego na stanowiskach związanych bądź zbliżonych do specjalności, jaką student wybierze w trakcie studiów.
6. Praktyka może odbywać się w innym terminie (za zgodą Dyrektora Instytutu), nie mniej jednak powinna zakończyć się wraz z zaliczeniem ostatniego semestru studiów (VI semestru na studiach pierwszego stopnia).
7. Zaliczenie praktyk jest jednym z wymogów programowych, które student powinien spełnić przed przystąpieniem do egzaminu dyplomowego.
8. Za odbycie praktyki student otrzymuje 24 pkt ECTS.
9. Za organizację praktyk odpowiada koordynator wyznaczony przez Dyrektora Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego.
10. Do jego obowiązków należy między innymi:
 - organizacja praktyk zgodnie z zasadami i ustaleniami wewnętrznymi obowiązującymi w Uczelni,
 - prowadzenie spotkań informacyjnych dla studentów odnośnie zasad odbywania praktyk,
 - prowadzenie i archiwizowanie wymaganej dokumentacji,
 - współpraca z komórkami wewnętrznymi Uczelni odnośnie praktyk studentów,
 - współpraca z instytucjami, z którymi Uczelnia posiadania podpisane porozumienia na okoliczność odbywania praktyk przez studentów kierunku „bezpieczeństwo narodowe”,
 - nadzór i kontrola odbywa praktyk przez studentów,
 - analiza wyników praktyk i osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia,
 - prowadzenie działalności sprawozdawczej.

1.3.2 Cel i zakres merytoryczny praktyk

1. Zasadniczym celem praktyk jest przygotowanie studentów do pracy zawodowej w instytucjach i na stanowiskach pracy związanych ze specjalnością, w jakiej odbywają kształcenie w ramach studiów.
2. W trakcie praktyki studenci powinni:
 - zapoznać się ze specyfiką funkcjonowania instytucji, w tym jej regulaminem (statutem),
 - zapoznać się z jej zadaniami i prawnymi podstawami funkcjonowania,
 - zapoznać się z organizacją pracy kierownictwa i zespołów specjalistów zaangażowanych w zadania na rzecz bezpieczeństwa,

- zapoznać się z rodzajami i sposobem prowadzenia dokumentacji związanej z bezpieczeństwem,
- wykonywać podstawowe zadania administracyjne i merytoryczne pod nadzorem osoby odpowiedzialnej za opiekę nad odbywającym praktykę z ramienia instytucji,
- włączyć się w realizację programów społecznych na rzecz promocji bezpieczeństwa, jeżeli są realizowane przez instytucję, w której odbywa praktykę,
- doskonalić znajomość zagadnień specjalistycznych, objętych programem kształcenia, głównie pod kątem wykonywań badań na rzecz pracy dyplomowej.

1.3.3 Efekty uczenia się

1. Po odbyciu praktyki, studenci powinni osiągnąć następujące efekty kształcenia:

Numer, symbol	Efekty uczenia się. Student, który odbył praktykę:	Odniesie do efektów uczenia się:
		dla kierunku
w zakresie wiedzy:		
W_01	ma podstawową wiedzę na temat struktury, zadań i zasad funkcjonowania instytucji (organizacji), w której odbywa praktykę oraz relacji z innymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi	K1_W03, K1_W04, K1_W05, K1_W06, K1_W07, K1_W11
W_02	ma podstawową wiedzę o relacjach między instytucją, w której odbywa praktykę a innymi strukturami i instytucjami systemu bezpieczeństwa	K1_W03, K1_W04, K1_W05, K1_W06, K1_W07, K1_W08
W_03	ma podstawową wiedzę o normach moralnych i prawnych obowiązujących w instytucji, w której odbywa praktykę	K1_W07, K1_W11, K1_W08
w zakresie umiejętności:		
U_01	potrafi wykorzystywać w praktyce działalności instytucji, w której odbywa praktykę wiedzę teoretyczną nabytą w ramach studiów	K1_U03, K1_U04, K1_U05, K1_U11, K1_U12, K1_U13,
U_02	prawidłowo posługuje się normami prawa międzynarodowego i krajowego w celu rozwiązywania praktycznych problemów związanych z działalnością instytucji, w której odbywa praktykę	K1_U06, K1_U07, K1_U08, K1_U09, K1_U10, K1_U11,
U_03	potrafi właściwie analizować wszelkie zjawiska z uwzględnieniem ich wpływu na poziom bezpieczeństwa instytucji i jej zadań wykonywanych na rzecz bezpieczeństwa	K1_U04, K1_U05, K1_U11, K1_U12, K1_U13
U_04	posiada umiejętność wykorzystania zdobytej wiedzy, z uwzględnieniem umiejętności nabytych podczas praktyki zawodowej	K1_U03, K1_U06, K1_U07, K1_U08, K1_U09, K1_U10, K1_U11,
w zakresie kompetencji:		
K_01	potrafi współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role	K1_K03, K1_K06
K_02	potrafi myśleć i działać w sposób przedsiębiorczy będąc	K1_K08

Numer, symbol	Efekty uczenia się. Student, który odbył praktykę:	Odniesie do efektów uczenia się:
		dla kierunku
	przygotowanym do elastycznego podejmowania wyzwań zawodowych w instytucjach pokrewnych do tej, w jakiej odbywa praktykę	

1.3.4 Organizacja i przebieg praktyk

1. Praktyka odbywa się na podstawie skierowania z Uczelni oraz indywidualnego, bądź zbiorowego porozumienia zawartego przez Uczelnię z instytucją (organizacją), w której student odbywa praktykę.
2. Student zobowiązany jest do potwierdzenia odbycia praktyk oraz wykonania sprawozdania według wzoru zawartego w dzienniku praktyk.
3. Potwierdzeniem odbycia praktyk jest zaświadczenie wydane przez instytucję, w której odbywał praktykę. W zaświadczeniu powinien być zaznaczony czas trwania praktyki i ich zgodność pod względem merytorycznym z zakresem praktyk wynikającym z programu kształcenia.
4. Studenci pracujący zawodowo mogą się starać o zaliczenie ich pracy zawodowej na poczet praktyki w sytuacji, gdy wykonywana przez nich praca mieści się w obszarze problemowym związanym z kierunkiem kształcenia i specjalnością. W tym wypadku zobowiązani są złożyć wniosek do Dyrektora Instytutu, na obowiązującym wzorze druku, i dołączyć do niego w formie załączników:
 - zaświadczenie o zatrudnieniu z uwzględnieniem jego okresu, charakteru i zadań wykonywanych przez studenta,
 - informację uzupełniającą dotyczącą charakteru i zakresu pracy zawodowej wnioskowanej przez niego o zaliczenie na poczet praktyk studenckich według wzoru określonego przez koordynatora praktyk.
5. Warunkiem wnioskowania o zaliczanie pracy zawodowej na poczet praktyki jest minimum 12 miesięczne zatrudnienie [dwa miesiące pracy zawodowej odpowiadają jednemu tygodniowi (40 godzin) praktyki studenckiej].
6. Uczelnia ma prawo sprawować nadzór nad organizacją i przebiegiem praktyk.
7. Niniejsze zasady, wraz z obowiązującymi wzorami dokumentów, są doprecyzowane w „Szczegółowym regulaminie praktyk zawodowych” opracowanym przez koordynatora praktyk i zatwierdzonym przez Dyrektora Instytutu.

1.3.5 Zasady zaliczenia praktyk

1. Praktykę zalicza koordynator praktyk, po uprzednim spełnieniu przez studenta wymogów określonych w niniejszym programie kształcenia i „Szczegółowym regulaminie odbywania praktyk”.
2. Dokumenty poświadczające odbycie przez studenta praktyk zamieszcza się w teczce akt personalnych studenta.
3. Wszelkie niejasności dotyczące odbywania praktyk należy wyjaśniać z koordynatorem praktyk.
4. Po odbyciu praktyki jej koordynator przeprowadza ze studentem wywiad, na podstawie opracowanego przez siebie kwestionariusza, który służy między innymi do zweryfikowania stopnia osiągnięcia przez studenta zakładanych efektów kształcenia.
5. Sposób weryfikacji efektów kształcenia przyjętych dla praktyki zawodowej przedstawia poniższa tabela:

Numer, symbol	Efekty uczenia się Student, który odbył praktykę potrafi:	Proponowane:	
		metody weryfikacji	narzędzia weryfikacji
w zakresie wiedzy:			
W_01	ma podstawową wiedzę na temat struktury, zadań i zasad funkcjonowania instytucji (organizacji), w której odbywa praktykę oraz relacji z innymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi	analiza sprawozdania, opinii instytucji, w której student odbywał praktykę oraz wywiadu	sprawozdanie, kwestionariusz wywiadu i pozostałe dokumenty z przebiegu praktyki
W_02	ma podstawową wiedzę o relacjach między instytucją, w której odbywa praktykę a innymi strukturami i instytucjami systemu bezpieczeństwa		
W_03	ma podstawową wiedzę o normach moralnych i prawnych obowiązujących w instytucji, w której odbywa praktykę		
w zakresie umiejętności:			
U_01	potrafi wykorzystywać w praktyce działalności instytucji, w której odbywa praktykę wiedzę teoretyczną nabytą w ramach studiów	analiza sprawozdania, opinii instytucji, w której student odbywał praktykę oraz wywiadu	sprawozdanie, kwestionariusz wywiadu i pozostałe dokumenty z przebiegu praktyki
U_02	prawidłowo posługuje się normami prawa międzynarodowego i krajowego w celu rozwiązywania praktycznych problemów związanych z działalnością instytucji, w której odbywa praktykę		
U_03	potrafi właściwie analizować wszelkie zjawiska z uwzględnieniem ich wpływu na poziom bezpieczeństwa instytucji i jej zadań wykonywanych na rzecz bezpieczeństwa		
U_04	posiada umiejętność wykorzystania zdobytej wiedzy, z uwzględnieniem umiejętności nabytych podczas praktyki zawodowej		
w zakresie kompetencji:			
K_01	potrafi współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role	wywiad	kwestionariusz wywiadu

Numer, symbol	Efekty uczenia się Student, który odbył praktykę potrafi:	Proponowane:	
		metody weryfikacji	narzędzia weryfikacji
K_02	potrafi myśleć i działać w sposób przedsiębiorczy będąc przygotowanym do elastycznego podejmowania wyzwań zawodowych w instytucjach pokrewnych do tej, w jakiej odbywa praktykę		

1.3.6 Zasady kontroli praktyk

1. Praktyki podlegają nadzorowi i kontroli ze strony koordynatora praktyk.
2. Celem kontroli jest sprawdzenie, czy odbywają się one zgodnie z programem kształcenia i czy student ma zapewnione warunki jej realizacji.
3. Odpowiedzialnym za kontrolę praktyk jest koordynator praktyk.
4. Po ustaleniu harmonogramu praktyk i listy instytucji, w jakich studenci odbywają praktyki zobligowany jest do sporządzenia grafiku kontroli i przedstawienia go do akceptacji Dyrektorowi Instytutu. Terminy i zakres kontroli uzgadnia z przedstawicielami instytucji, w jakich studenci odbywają praktyki.
5. Z kontroli sporządza stosowną notatkę według wzoru zawartego w „Szczegółowym regulaminie praktyk” w jej wyniki przedstawia Dyrektorowi Instytutu.
6. Wyniki kontroli praktyk za dany rok akademicki wraz z uwagami i wnioskami przedstawia na zebraniu ogólnym kadry naukowo-dydaktycznej Instytutu, posiedzeniu Rady Instytutu oraz omawia ze studentami podczas spotkań informacyjnych.

1.3.7 Opis zajęć

PZK. Praktyka zawodowa – kierunkowa

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
Kod	nazwa					
PZK.	Praktyka zawodowa – kierunkowa	ZO	12			
Kierunek studiów:		Bezpieczeństwo Narodowe				
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	Według specjalności	III		
Dyscyplina:						
Nauki o Bezpieczeństwie						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:			Osoby prowadzące zajęcia:			
Instytucje i podmioty związane z bezpieczeństwem realizujące praktykę po podpisaniu porozumienia o praktyce.			Osoby wyznaczone zgodnie z regulaminem praktyk.			
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia praktyczne [razem]	-	-	300	300	300	12
• zapoznanie się ze specyfiką funkcjonowania instytucji, w której student odbywa praktykę	-	-	30	30		
• zapoznanie się z zadaniami i prawnymi podstawami funkcjonowania instytucji, w której student odbywa praktykę	-	-	30	30		
• zapoznanie się z organizacją pracy kierownictwa i zespołów instytucji zaangażowanych w zadania merytorycznie związane z celami praktyki	-	-	50	50		
• zapoznanie się z procedurami działania instytucji, merytorycznie związanymi z celami praktyki	-	-	40	40		
• zapoznanie się z rodzajami i sposobem prowadzenia dokumentacji związanej merytorycznie z celami praktyki.	-	-	50	50		
• wykonywanie podstawowych zadań administracyjno-merytorycznych (pod nadzorem osoby odpowiedzialnej za opiekę nad odbywającym praktykę z ramienia instytucji)	-	-	100	100		
łącznie:	-	-	300	300	300	12
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						

zajęcia teoretyczne:		zajęcia praktyczne:	
<ul style="list-style-type: none"> zajęcia z udziałem nauczycieli: 		<ul style="list-style-type: none"> zajęcia z udziałem nauczycieli: 	
nie dotyczy		nie dotyczy	
<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 		<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 	
nie dotyczy		metoda wymagająca samodzielnej pracy studenta: wykonywania podstawowych zadań administracyjno – merytorycznych pod nadzorem osoby odpowiedzialnej za opiekę nad studentem odbywającym praktykę z ramienia instytucji, przygotowanie dokumentacji zaliczającej praktykę zawodową studenta	
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
Przedmioty podstawowe w tym, <ul style="list-style-type: none"> moduły kierunkowe ukończony trzeci semestr 		wymagania formalne - ukończony trzeci semestr, wybór miejsca praktyki (zgoda na praktykę instytucji, w której student chce odbyć praktykę), przygotowanie skierowania z Uczelni i porozumienia zawartego przez Uczelnię z instytucją, w której student będzie odbywał praktykę wymogi wstępne: student ma podstawową wiedzę z zakresu szeroko rozumianego bezpieczeństwa w instytucji, w której będzie odbywał praktykę, posiada opanowaną umiejętność wypowiedzania się w mowie i formie pisemnej, potrafi pracować w grupie oraz wykorzystywać nowoczesne środki technologii IT	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> zapoznać studentów ze specyfiką funkcjonowania instytucji, w tym jej regulaminem (statutem) zapoznać ich z zadaniami i prawnymi podstawami funkcjonowania instytucji, w której odbywają praktykę zawodową zapoznać ich z organizacją pracy kierownictwa i zespołów specjalistów zaangażowanych w zadania na rzecz bezpieczeństwa w instytucji, w której odbywają praktykę zapoznać ich z rodzajami i sposobami prowadzenia dokumentacji związanej z bezpieczeństwem w instytucji, w której odbywają praktykę 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> nauczyć studentów wykorzystania wiedzy teoretycznej do analizowania zdarzeń mogących mieć wpływ na kierunki działań na rzecz bezpieczeństwa w instytucji, w której odbywają praktykę przygotować ich do rozwijania świadomej motywacji i przestrzegania regulacji występujących w instytucji, w której odbywają praktykę nauczyć ich wykonywania podstawowych zadań administracyjno – merytorycznych w instytucji, w której realizują praktykę (pod nadzorem osoby odpowiedzialnej za opiekę nad odbywającym praktykę z ramienia instytucji) 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> kształtować u studentów kompetencje z zakresu komunikacji z otoczeniem społeczno-zawodowym za pomocą wybranych środków przekazu kształtować kompetencje z zakresu adaptacji i funkcjonowania w zmieniających się warunkach i sytuacjach kształtować kompetencje z zakresu przestrzegania norm i stosowania w praktyce zasad etycznych, moralnych i prawnych kształtować kompetencje z zakresu rozwijania potrzeb permanentnej edukacji obejmującej wiedzę i umiejętności 			
Treści kształcenia:			
zajęcia praktyczne:			
numer	treści kształcenia		ilość godzin

tematu		SS	SNS
1.	Zapoznanie się ze specyfiką funkcjonowania instytucji, w której student odbywa praktykę.	30	30
2.	Zapoznanie się z zadaniami i prawnymi podstawami funkcjonowania instytucji, w której student odbywa praktykę.	30	30
3.	Zapoznanie się z organizacją pracy kierownictwa i zespołów instytucji zaangażowanych w zadania merytorycznie związane z celami praktyki.	50	50
4.	Zapoznanie się z procedurami działania instytucji, merytorycznie związanymi z celami praktyki.	40	40
5.	Zapoznanie się z rodzajami i sposobem prowadzenia dokumentacji związanej merytorycznie z celami praktyki.	50	50
6.	Wykonywanie podstawowych zadań administracyjno-merytorycznych (pod nadzorem osoby odpowiedzialnej za opiekę nad odbywającym praktykę z ramienia instytucji).	100	100
Razem zajęć praktycznych:		300	300
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		300	300
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	treść	
Wiedza	W_01	ma podstawową wiedzę na temat struktury, zadań i zasad funkcjonowania instytucji (organizacji), w której odbywa praktykę oraz relacji z innymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi,	
	W_02	ma podstawową wiedzę o relacjach między instytucją, w której odbywa praktykę a innymi strukturami i instytucjami systemu bezpieczeństwa,	
	W_03	ma podstawową wiedzę o normach moralnych i prawnych obowiązujących w instytucji, w której odbywa praktykę	
umiejętności	U_01	potrafi wykorzystywać w praktyce działalności instytucji, w której odbywa praktykę wiedzę teoretyczną nabytą w ramach studiów,	
	U_02	prawidłowo posługuje się normami prawa międzynarodowego i krajowego w celu rozwiązywania praktycznych problemów związanych z działalnością instytucji, w której odbywa praktykę,	
	U_03	potrafi właściwie analizować wszelkie zjawiska z uwzględnieniem ich wpływu na poziom bezpieczeństwa instytucji i jej zadań wykonywanych na rzecz bezpieczeństwa,	
	U_04	posiada umiejętność wykorzystania zdobytej wiedzy, z uwzględnieniem umiejętności nabytych podczas praktyki zawodowej.	
kompetencje społeczne	K_01	potrafi współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role,	
	K_02	potrafi myśleć i działać w sposób przedsiębiorczy będąc przygotowanym do elastycznego podejmowania wyzwań zawodowych w instytucjach pokrewnych do tej, w jakiej odbywa praktykę.	
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:			
forma zaliczenia:	Zaliczenie z oceną		
warunki i kryteria zaliczenia:	Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest: <ul style="list-style-type: none"> • posiadanie pozytywnej opinii z przebiegu praktyki zawodowej, • zrealizowanie programu praktyki, • wywiad weryfikujący stopień osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia 		

sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:				
forma oceny końcowej:	nie dotyczy			
kryteria oceny:	nie dotyczy			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
sposób wyliczenia oceny końcowej:	nie dotyczy			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za wiedzę i umiejętności			
kryteria oceny:	ocenę wystawia się według kryteriów ramowego planu praktyki			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	01	Umiejętności	W_01, W_02, W_03;U_01, U_02, U_03, U_04 K_01, K_02	100
sposób wyliczenia oceny końcowej:	<i>Ocena końcowa = 01</i>			
sposób zaliczenia przedmiotu:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za wiedzę i umiejętności			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w pkt. ECTS
	01	Umiejętności	W_01, W_02, W_03;U_01, U_02, U_03, U_04 K_01, K_02	12
sposób wyliczenia oceny końcowej:	<i>Ocena końcowa = 01</i>			
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:				
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku			
W_01	K1_W03, K1_W04, K1_W05, K1_W06, K1_W07, K1_W11			
W_02	K1_W03, K1_W04, K1_W05, K1_W06, K1_W07, K1_W08			
W_03	K1_W07, K1_W11, K1_W08			
U_01	K1_U03, K1_U04, K1_U05, K1_U11, K1_U12, K1_U13,			
U_02	K1_U06, K1_U07, K1_U08, K1_U09, K1_U10, K1_U11,			
U_03	K1_U04, K1_U05, K1_U11, K1_U12, K1_U13			
U_04	K1_U03, K1_U06, K1_U07, K1_U08, K1_U09, K1_U10, K1_U11,			
K_01	K1_K03, K1_K06			
K_02	K1_K08			
Wykaz literatury:				
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):				
<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 17 lipca 2009 r. o praktykach absolwenckich (Dz. U. z 2009 r. Nr 127, poz. 1052). 				

- Kodeks Pracy.
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r., w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz .U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650).
- Pismo Prorektora ds. Kształcenia i Studentów z dn. 15.03.2016 r. - PKS.400.45.2016 r.

B. Literatura uzupełniająca:

- Regulamin odbywania praktyk studenckich IBN

C. Materiały źródłowe:

-

D. Przydatne strony internetowe:

- <https://wnozib.apsl.edu.pl/Jednostki-Organizacyjne-Wydzialu/institut-bezpieczenstwa-narodowego/studenci/praktyki-studenckie>

Kontakt:

osoba do kontaktu:

telefon:

59 840 52 03

e-mail:

sekretariat.bn@apsl.edu.pl

PZS. Praktyka zawodowa – specjalistyczna

Kod i nazwa zajęć:		Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS			
Kod	nazwa					
PZS.	Praktyka zawodowa – specjalistyczna	Zo	12			
Kierunek studiów:	Bezpieczeństwo narodowe					
Charakterystyka zajęć:						
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y		
praktyczny	SPS	nie	Według specjalności	VI		
Dyscyplina:						
Nauki o bezpieczeństwie						
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:			Osoby prowadzące zajęcia:			
Instytucje i podmioty związane z bezpieczeństwem realizujące praktykę po podpisaniu porozumienia o praktyce.			Osoby wyznaczone zgodnie z regulaminem praktyk.			
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				razem	liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)			
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia praktyczne [razem]	-	-	300	300	300	12
• zapoznanie ze specyfiką funkcjonowania instytucji, w której student odbywa praktykę	-	-	15	15		
• zapoznanie z zadaniami i prawnymi podstawami funkcjonowania instytucji, w której student odbywa praktykę	-	-	15	15		
• zapoznanie z organizacją pracy kierownictwa i zespołów instytucji zaangażowanych w zadania merytorycznie związane z celami praktyki	-	-	30	30		
• zapoznanie z procedurami działania instytucji, merytorycznie związanymi z celami praktyki	-	-	40	40		
• zapoznanie z rodzajami i sposobem prowadzenia dokumentacji związanej merytorycznie z celami praktyki.	-	-	50	50		
• wykonywanie podstawowych zadań administracyjno-merytorycznych (pod nadzorem osoby odpowiedzialnej za opiekę nad odbywającym praktykę z ramienia instytucji)	-	-	150	150		
łącznie:	-	-	300	300	300	12
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
zajęcia teoretyczne:			zajęcia praktyczne:			

<ul style="list-style-type: none"> • zajęcia z udziałem nauczycieli: 		<ul style="list-style-type: none"> • zajęcia z udziałem nauczycieli: 	
nie dotyczy		nie dotyczy	
<ul style="list-style-type: none"> • samodzielna praca studenta: 		<ul style="list-style-type: none"> • samodzielna praca studenta: 	
nie dotyczy		metoda wymagająca samodzielnej pracy studenta: wykonywania podstawowych zadań administracyjno – merytorycznych pod nadzorem osoby odpowiedzialnej za opiekę nad studentem odbywającym praktykę z ramienia instytucji, przygotowanie dokumentacji zaliczającej praktykę zawodową studenta	
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
Przedmioty zrealizowane w semestrach I-V		<p>wymagania formalne - ukończone semestry I-V, wybór miejsca praktyki (zgoda na praktykę instytucji, w której student chce odbyć praktykę), przygotowanie skierowania z Uczelni i porozumienia zawartego przez Uczelnię z instytucją, w której student będzie odbywał praktykę</p> <p>wymogi wstępne: student ma podstawową wiedzę z zakresu szeroko rozumianego bezpieczeństwa w instytucji, w której będzie odbywał praktykę, posiada opanowaną umiejętność wypowiedzania się w mowie i formie pisemnej, potrafi pracować w grupie oraz wykorzystywać nowoczesne środki technologii IT</p>	
Cele przedmiotu:			
w zakresie wiedzy:			
<ul style="list-style-type: none"> • zapoznać studentów ze specyfiką funkcjonowania instytucji, w tym jej regulaminem (statutem) • zapoznać z zadaniami i prawnymi podstawami funkcjonowania instytucji, w której odbywają praktykę zawodową • zapoznać z organizacją pracy kierownictwa i zespołów specjalistów zaangażowanych w zadania na rzecz bezpieczeństwa w instytucji, w której odbywają praktykę • zapoznać z rodzajami i sposobami prowadzenia dokumentacji związanej z bezpieczeństwem w instytucji, w której odbywają praktykę. 			
w zakresie umiejętności:			
<ul style="list-style-type: none"> • nauczyć studentów wykorzystania wiedzy teoretycznej do analizowania zdarzeń mogących mieć wpływ na kierunki działań na rzecz bezpieczeństwa w instytucji, w której odbywają praktykę • przygotować do rozwijania świadomej motywacji i przestrzegania regulacji występujących w instytucji, w której odbywają praktykę • nauczyć wykonywania podstawowych zadań administracyjno – merytorycznych w instytucji, w której realizują praktykę (pod nadzorem osoby odpowiedzialnej za opiekę nad odbywającym praktykę z ramienia instytucji). 			
w zakresie kompetencji społecznych:			
<ul style="list-style-type: none"> • kształtować u studentów kompetencje z zakresu komunikacji z otoczeniem społeczno-zawodowym za pomocą wybranych środków przekazu • kształtować kompetencje z zakresu adaptacji i funkcjonowania w zmieniających się warunkach i sytuacjach • kształtować kompetencje z zakresu przestrzegania norm i stosowania w praktyce zasad etycznych, moralnych i prawnych • kształtować kompetencje z zakresu rozwijania potrzeb permanentnej edukacji obejmującej wiedzę i umiejętność. 			
Treści kształcenia:			
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS

7.	Zapoznanie ze specyfiką funkcjonowania instytucji, w której student odbywa praktykę.	15	15
8.	Zapoznanie z zadaniami i prawnymi podstawami funkcjonowania instytucji, w której student odbywa praktykę.	15	15
9.	Zapoznanie z organizacją pracy kierownictwa i zespołów instytucji zaangażowanych w zadania merytorycznie związane z celami praktyki.	30	30
10.	Zapoznanie z procedurami działania instytucji, merytorycznie związanymi z celami praktyki.	40	40
11.	Zapoznanie z rodzajami i sposobem prowadzenia dokumentacji związanej merytorycznie z celami praktyki.	50	50
12.	Wykonywanie podstawowych zadań administracyjno-merytorycznych (pod nadzorem osoby odpowiedzialnej za opiekę nad odbywającym praktykę z ramienia instytucji).	150	150
Razem zajęć praktycznych:		300	300
łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		300	300
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się:			
kategoria	numer	treść	
Wiedza	W_01	ma podstawową wiedzę na temat struktury, zadań i zasad funkcjonowania instytucji (organizacji), w której odbywa praktykę oraz relacji z innymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi,	
	W_02	ma podstawową wiedzę o relacjach między instytucją, w której odbywa praktykę a innymi strukturami i instytucjami systemu bezpieczeństwa,	
	W_03	ma podstawową wiedzę o normach moralnych i prawnych obowiązujących w instytucji, w której odbywa praktykę	
umiejętności	U_01	potrafi wykorzystywać w praktyce działalności instytucji, w której odbywa praktykę wiedzę teoretyczną nabytą w ramach studiów,	
	U_02	prawidłowo posługuje się normami prawa międzynarodowego i krajowego w celu rozwiązywania praktycznych problemów związanych z działalnością instytucji, w której odbywa praktykę,	
	U_03	potrafi właściwie analizować wszelkie zjawiska z uwzględnieniem ich wpływu na poziom bezpieczeństwa instytucji i jej zadań wykonywanych na rzecz bezpieczeństwa,	
	U_04	posiada umiejętność wykorzystania zdobytej wiedzy, z uwzględnieniem umiejętności nabytych podczas praktyki zawodowej.	
kompetencje społeczne	K_01	jest gotów współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role,	
	K_02	jest gotów myśleć i działać w sposób przedsiębiorczy będąc przygotowanym do elastycznego podejmowania wyzwań zawodowych w instytucjach pokrewnych do tej, w jakiej odbywa praktykę.	
Zaliczenie przedmiotu/weryfikacja efektów uczenia się:			
forma zaliczenia:	Zaliczenie z oceną		
warunki i kryteria zaliczenia:	Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest: <ul style="list-style-type: none"> • posiadanie pozytywnej opinii z przebiegu praktyki zawodowej, • zrealizowanie programu praktyki, • wywiad weryfikujący stopień osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia 		
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych:			
forma oceny końcowej:	nie dotyczy		
kryteria oceny:	nie dotyczy		

sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
sposób wyliczenia oceny końcowej:	nie dotyczy			
sposób zaliczenia zajęć praktycznych:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za umiejętności			
kryteria oceny:	ocenę wystawia się według kryteriów ramowego planu praktyki			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
	O1	Umiejętności	W_01, W_02, W_03;U_01, U_02, U_03, U_04 K_01, K_02	100
sposób wyliczenia oceny końcowej:	Ocena końcowa = 01			
sposób zaliczenia przedmiotu:				
forma oceny końcowej:	średnia ważona ocen za umiejętności			
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	lp.	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w pkt. ECTS
	O1	Umiejętności	W_01, W_02, W_03;U_01, U_02, U_03, U_04 K_01, K_02	12
sposób wyliczenia oceny końcowej:	Ocena końcowa = 01			
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:				
numer (symbol) efektu uczenia się	odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku			
W_01	K1_W03, K1_W04, K1_W05, K1_W06, K1_W07, K1_W11			
W_02	K1_W03, K1_W04, K1_W05, K1_W06, K1_W07, K1_W08			
W_03	K1_W07, K1_W11, K1_W08			
U_01	K1_U03, K1_U04, K1_U05, K1_U11, K1_U12, K1_U13,			
U_02	K1_U06, K1_U07, K1_U08, K1_U09, K1_U10, K1_U11,			
U_03	K1_U04, K1_U05, K1_U11, K1_U12, K1_U13			
U_04	K1_U03, K1_U06, K1_U07, K1_U08, K1_U09, K1_U10, K1_U11,			
K_01	K1_K03, K1_K06			
K_02	K1_K08			
Wykaz literatury:				
A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):				
<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 17 lipca 2009 r. o praktykach absolwenckich (Dz. U. z 2009 r. Nr 127, poz. 1052). • Kodeks Pracy. • Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r., w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650). • Pismo Prorektora ds. Kształcenia i Studentów z dn. 15.03.2016 r. - PKS.400.45.2016 r. 				

B. Literatura uzupełniająca:

- Regulamin odbywania praktyk studenckich IBN

C. Materiały źródłowe:

-

D. Przydatne strony internetowe:

- <https://wnozib.apsl.edu.pl/Jednostki-Organizacyjne-Wydzialu/institut-bezpieczenstwa-narodowego/studenci/praktyki-studenckie>

Kontakt:

osoba do kontaktu: sekretariat.bn@apsl.edu.pl

telefon: 59 306 76 04

e-mail: sekretariat.bn@apsl.edu.pl

1.4 Wskaźniki charakteryzujące program studiów

Wskaźniki dotyczące programu studiów	Liczba punktów ECTS	
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	147	147
Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych, nie mniejsza niż 5 punktów ECTS – w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	8	8
łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach praktyk zawodowych (jeżeli program przewiduje praktyki)	24	24
łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć do wyboru	111	111
łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć kształtujących umiejętności praktyczne (profil praktyczny)	od 99 do 110	od 99 do 110

2 OCENA I DOSKONALENIE PROGRAMU STUDIÓW

2.1 Analiza zgodności efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy

Przy opracowaniu efektów uczenia się uwzględniono aktualne i potencjalne potrzeby rynku pracy w regionie. Uwzględniając profil studiów wzięto pod uwagę przede wszystkim wskaźniki związane z instytucjami bezpieczeństwa i instytucjami „wrażliwymi” na zagrożenia, a w tym:

- ilość tego typu instytucji w regionie;
- ilość potencjalnych miejsc pracy dla absolwentów;
- analizę rynku edukacyjnego w zakresie kształcenia specjalistów bezpieczeństwa na potrzeby regionu.

W Regionie Słupskim funkcjonuje obecnie kilka dużych jednostek wojskowych, między innymi: Centrum Szkolenia Marynarki Wojennej w Ustce, 7 Brygada Obrony Wybrzeża w Słupsku, Wojskowa Komenda Uzupełnień w Słupsku, 6 Wojskowy Oddział Gospodarczy w Słupsku, Centralny Poligon Sił Powietrznych w Ustce. Zatrudniają one oprócz żołnierzy zawodowych ponad tysiąc pracowników wojska. O pracę na powyższych stanowiskach mogą ubiegać się absolwenci specjalności „obrona narodowa”, „zabezpieczenie logistyczne portów lotniczych” oraz „zarządzanie bezpieczeństwem i jakością w portach lotniczych”. Miejsca pracy dla absolwentów specjalności „zarządzanie kryzysowe”, a także „bezpieczeństwo i porządek publiczny” oferują: Policja (na stanowiska pracowników cywilnych i funkcjonariuszy), Straże Miejskie i Gminne oraz instytucje prywatnego sektora ochrony (między innymi dwie duże firmy na terenie Słupska - „Jantar”, i „Agopol”, z którymi Instytut ma podpisane stosowne porozumienia). Zatrudnienie dla absolwentów specjalności „cybermedia”, oferują Komenda Miejska Policji, firma MEMEX oraz InfoCity. Miejsca pracy dla absolwentów specjalności „cyberzagrożenia” oferują Komenda Miejska Policji, firmy Witkac, 4 IT Security oraz Security Legał. Absolwenci specjalności „ochrona cyberprzestrzeni” mogą znaleźć zatrudnienie w Security Legał, Memex oraz 4IT Security. Zatem dla absolwentów istnieje duża szansa znalezienia zatrudnienia.

W procesie opracowywania efektów kształcenia i rodzajów specjalności, oferowanych studentom, istotnym elementem były wyniki badania lokalnego rynku pracy i definiowania jego potrzeb. Ustalenia dokonano na podstawie porozumienia, zawartego pomiędzy Akademią Pomorską w Słupsku, a Powiatowym Urzędem Pracy w Słupsku - *w sprawie współpracy na rzecz aktywizacji zawodowej absolwentów i studentów, wymiany informacji, badania losów zawodowych absolwentów i studentów*. Ze wstępnych badań wynika że na terenie regionu jest ponad 500 absolwentów studiów pierwszego stopnia kierunku bezpieczeństwo narodowe i pokrewnych, z których ponad 80% jest

czynnych zawodowo.

Efekty uczenia się wychodzą naprzeciw potrzebom instytucji lokalnego rynku pracy - potencjalnych pracodawców i potrzebom potencjalnych kandydatów na studia zarówno stacjonarne jak i niestacjonarne. Efekty sformułowane zostały w taki sposób, aby umożliwić potencjalnym pracodawcom dokładne poznanie kompetencji ogólnych i zawodowych kandydata do pracy w procesie rekrutacji. Po ukończeniu studiów pierwszego stopnia na kierunku Bezpieczeństwo Narodowe absolwent:

a) z zakresu wiedzy będzie znał i rozumiał:

- w zaawansowanym stopniu podstawowe pojęcia, fakty, obiekty i zjawiska z zakresu nauk o bezpieczeństwie i wchodzących w ich zakres subdyscyplin oraz innych dziedzin nauki i dyscyplin naukowych z obszaru nauk społecznych i humanistycznych, związanych ściśle z teorią i praktyką zarządzania,
- w zaawansowanym stopniu miejsce i rolę nauk o bezpieczeństwie i innych dyscyplin naukowych związanych z teorią i praktyką bezpieczeństwa wpisujących się w obszar nauk społecznych oraz ich wzajemne relacje, a także ich relacje w stosunku do innych nauk,
- w zaawansowanym stopniu teoretyczne podstawy bezpieczeństwa, w tym teorie naukowe z zakresu nauk o bezpieczeństwie, nauk pokrewnych oraz nauk współdziałających z naukami,
- w podstawowym stopniu metodologię badań stosowaną w naukach o bezpieczeństwie, jej relacje w stosunku do metodologii badań społecznych, a także metody, techniki i narzędzia badawcze służące do rozwiązywania prostych problemów naukowych związanych z bezpieczeństwem i jego zagrożeniami, jak również możliwości ich wykorzystania do rozwiązywania typowych problemów praktycznych,
- w zaawansowanym stopniu, z perspektywy teorii i praktyki bezpieczeństwa, różnego rodzaju podmioty personalne i strukturalne, w tym człowieka, jako jednostkę społeczną, grupy, organizacje, instytucje, sieci i systemy społeczne, ich wewnętrzną organizację i wzajemne relacje w różnych układach społecznych, w tym układach związanych z funkcjonowaniem systemów bezpieczeństwa,
- w zaawansowanym stopniu reguły, normy i zasady etyczne, moralne oraz prawne regulujące funkcjonowanie człowieka w jego otoczeniu społeczno-kulturowym i różnego rodzaju grupach, obowiązujące w organizacjach, instytucjach i strukturach społecznych związanych z bezpieczeństwem, a także ich znaczenie oraz wpływ na teorię i praktykę bezpieczeństwa,

- w zaawansowanym stopniu organizację i zasady funkcjonowania różnego rodzaju organizacji, instytucji i systemów społecznych z perspektywy teorii i praktyki bezpieczeństwa,
 - w zaawansowanym stopniu istotę procesów zarządzania bezpieczeństwem w układzie międzynarodowym, w państwie, w systemach i instytucjach bezpieczeństwa na różnych poziomach strukturalnych i w różnych obszarach przedmiotowych związanych z realizacją zadań na rzecz bezpieczeństwa,
 - w zaawansowanym stopniu tradycyjne i nowoczesne metody, techniki i narzędzia usprawniające praktykę bezpieczeństwa, w tym technologie IT, pozwalające na optymalizację procesów monitoringu, wykrywania i analizy zagrożeń, usprawniające procesy decyzyjne i wspomagające procesy rozwiązywania typowych i nietypowych problemów związanych z funkcjonowaniem systemów bezpieczeństwa,
 - w podstawowym stopniu słownictwo podstawowe i specjalistyczne, zasady i reguły gramatyczne obowiązujące w procesie komunikowania się w języku obcym, którego uczy się w ramach studiów,
 - w podstawowym stopniu dylematy współczesnej cywilizacji i związane z jej rozwojem wyzwania i zagrożenia, a także ich wpływ teorię i praktykę bezpieczeństwa,
 - w podstawowym stopniu psychologiczne, ekonomiczne, społeczne, prawne, etyczne, moralne i prakseologiczne uwarunkowania procesu bezpieczeństwa w różnego rodzaju organizacjach, strukturach społecznych i systemach bezpieczeństwa,
 - w podstawowym stopniu zasady zarządzania zasobami własności intelektualnej oraz formy rozwoju indywidualnej przedsiębiorczości;
- b) z zakresu umiejętności będzie potrafił:
- identyfikować, interpretować i wyjaśniać podstawowe zjawiska i procesy związane ściśle z teorią i praktyką bezpieczeństwa z wykorzystaniem wiedzy interdyscyplinarnej, nabywanej w toku studiów w ramach różnych modułów i przedmiotów kształcenia,
 - wykonywać w oparciu o wiedzę teoretyczną i umiejętności praktyczne nabywane w trakcie studiów podstawowe zadania zawodowe w sposób innowacyjny i z wykorzystaniem różnych źródeł wiedzy, metod, technik i narzędzi badawczych oraz narzędzi informacyjno-komunikacyjnych (IT),
 - właściwie dobierać źródła wiedzy, selekcjonować z nich niezbędne fakty i informacje,

dokonywać ich analizy, syntezy i interpretacji pod kątem zarówno teorii, jak i praktyki bezpieczeństwa,

- wykorzystywać w praktyce w podstawowym zakresie tradycyjne i nowoczesne metody, techniki i narzędzia usprawniające procesy analizy i oceny zagrożeń, w tym technologie IT, pozwalające na optymalizację działania instytucji bezpieczeństwa, usprawniające procesy decyzyjne i wspomagające procesy rozwiązywania typowych i nietypowych problemów związanych z bezpieczeństwem,
- wykorzystywać podstawowe metody, techniki i narzędzia badawcze do rozwiązywania problemów naukowych związanych z bezpieczeństwem, a także do rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów praktycznych,
- prognozować i modelować, a także przewidywać skutki podstawowych procesów i zjawisk stanowiących zagrożenie dla bezpieczeństwa we wszystkich jego wymiarach,
- posługiwać się prawidłowo w podstawowym zakresie systemami normatywnym, w tym regułami, normami i zasadami etycznymi, moralnymi oraz prawnymi związanymi ściśle z praktyką bezpieczeństwa w celu rozwiązywania wybranych, złożonych problemów i realizacji typowych zadań zawodowych,
- posługiwać się w swobodnie podstawowymi pojęciami, faktami i różnymi informacjami o charakterze specjalistycznym w trakcie komunikowania się ze specjalistami z zakresu bezpieczeństwa,
- przygotować w języku polskim, z zachowaniem reguł naukowych i gramatycznych, prace pisemnych obejmujących problematykę szeroko rozumianego bezpieczeństwa, jak również typowych dokumentów administracyjnych i innych dokumentów związanych z praktyką bezpieczeństwa,
- przygotować wystąpienie ustne w sprawach związanych z teorią i praktyką bezpieczeństwa w języku polskim i obcym, takie jak np. komunikat, informacja dla prasy, oświadczenie, referat, przemówienie, prezentacja multimedialna,
- uczestniczyć aktywnie w różnych formach dyskusji i debatach na tematy ogólne i specjalistyczne związane z teorią i praktyką bezpieczeństwa,
- posługiwać się językiem obcym zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego,

- planować i organizować pracę zespołów zadaniowych i specjalistycznych funkcjonujących w organizacjach i instytucjach bezpieczeństwa,
 - samodzielnie planować i wdrażać do praktyki życiowej ideę edukacji ustawicznej, w tym stosować różne formy, metody i techniki efektywnego uczenia się oraz metody i techniki rozwoju osobistego w sferze mentalnej i fizycznej;
- c) z zakresu kompetencji społecznych będzie gotów do:
- krytycznej oceny treści związanych z kierunkiem kształcenia, ich właściwej interpretacji i wykorzystania własnych przemyśleń zarówno w teorii jak i praktyce bezpieczeństwa,
 - uznawania znaczenia wiedzy naukowej i specjalistycznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z szeroko rozumianym bezpieczeństwem,
 - wypełniania zadań zawodowych w sposób fachowy i odpowiedzialny, w tym podejmowania innych wyzwań i działań na rzecz środowiska społecznego, w tym działań profilaktycznych związanych z bezpieczeństwem,
 - inicjowania i podejmowania działań na rzecz interesu publicznego,
 - myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy zarówno w zakresie zadań podejmowanych na rzecz organizacji i instytucji, w której znajdzie zatrudnienie, jak i zadań związanych z realizacją własnych celów życiowych, w tym rozwoju osobistego i zawodowego,
 - odpowiedzialnego wypełniania ról społeczno-zawodowych związanych z praktyką bezpieczeństwa budującego etos zawodu, który wykonuje,
 - rozwijania własnego dorobku zawodowego i budowania osobistego potencjału, a także doskonalenia zawodowego zgodnie z ideą edukacji ustawicznej,
 - przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz podejmowania działań na rzecz przestrzegania tych zasad.

Firmy z naszego regionu rozwijają się bardzo dynamicznie i zapotrzebowanie na wykwalifikowanych pracowników stale rośnie. Akademia Pomorska w Słupsku wraz z Instytutem Bezpieczeństwa Narodowego, szukając nowych kierunków rozwoju, nie mogła przejść obojętnie wobec potrzeb rynku pracy i lokalnych przedsiębiorców.

2.2 Wnioski z analizy wyników monitoringu karier zawodowych absolwentów

Monitoring losów zawodowych absolwentów przeprowadzono zgodnie z procedurą, przyjętą Uchwałą Senatu Akademii Pomorskiej w Słupsku nr R.000.04.16 z dnia 27 stycznia 2016r. w sprawie wprowadzenia Procedury Badania Losów Zawodowych Absolwentów.

Na podstawie przepisów zawartych w Ustawie z dnia 27 lipca 2005r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U.2005 nr 164 poz. 1365 z późn. zmianami) przyjęto, że w celu dostosowania programu kształcenia do potrzeb rynku pracy uczelnia będzie prowadziła własny monitoring karier zawodowych swoich absolwentów (art.13b.12).

Zgodnie z Rozporządzeniem MNiSW podstawowa jednostka organizacyjna uczelni prowadząca kierunek studiów uwzględnia w programie kształcenia wnioski z analizy zgodności efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy oraz wnioski z analizy wyników monitoringu karier zawodowych absolwentów (§6.1. Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016r. w sprawie warunków prowadzenia studiów). Dlatego w przyjętej procedurze wśród zadań instytutów/katedr w tym zakresie wymieniono:

1. Szczegółową analizę danych przekazywanych przez pracownika Biura Karier;
2. Opiniowanie wyników uzyskanych danych;
3. Podejmowanie działań, celem wprowadzenia ewentualnych zmian w ofercie edukacyjnej Uczelni, udoskonaleniu programów kształcenia na danym kierunku, w tym dopasowywaniu uzyskanych kompetencji w toku kształcenia do potrzeb pracodawców.

Monitoring losów zawodowych absolwenta przeprowadzono w okresie listopad – grudzień 2017r. wśród osób, które ukończyły studia w roku akademickim 2016/17. Badanie przeprowadzono za pomocą anonimowej ankiety wypełnianej online. Ankieta została wysłana na adres mailowy podany przez absolwenta podczas rozliczania Karty Obiegowej dla Studenta Odchodzącego z Uczelni. Kwestionariusz ankiety składał się z jedenastu pytań zamkniętych i jednego otwartego. Łącznie wysłano 436 ankiet, na co odpowiedziało 56 absolwentów, tj. 12,9% badanych.

Monitoring karier zawodowych absolwentów prowadzony jest łącznie dla wszystkich studiów prowadzonych w Akademii Pomorskiej w Słupsku, do zadań należy m.in. prowadzenie analiz umożliwiających określenie zależności między kierunkami studiów a karierą ich absolwentów. Kierunek studiów jest włączony w system ogólnouczelniany monitoringu losów absolwentów, a także system wewnętrzny funkcjonujący w Instytucie Bezpieczeństwa Narodowego. Celem systemu wewnętrznego jest gromadzenie i udostępnianie Komisji ds. Jakości Kształcenia Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego oraz władzom Instytutu informacji o losach zawodowych absolwentów, które pozwolą dostosować program kształcenia do rzeczywistych potrzeb rynku pracy. W ramach systemu prowadzone jest ilościowe badanie sondażowe za pośrednictwem Internetu, w którym indywidualnie każdy absolwent wypełnia kwestionariusz ankiety w dowolnym czasie, jednak nie wcześniej niż po sześciu miesiącach od daty egzaminu licencjackiego/magisterskiego lub ukończenia studiów podyplomowych.

Udział absolwentów w badaniu jest na granicy poziomu istotności badania. Stąd też na podstawie uzyskanych wyników nie można wyciągać wiarygodnych wniosków. Niemniej uzyskane informacje można potraktować jako ważne sygnały:

1. W roku akademickim 2016/2017 studia na Akademii Pomorskiej ukończyło 827 osób (według stanu na dzień 30 listopada 2017r.). Większość z nich studiowała w formie stacjonarnej (65,3%), natomiast (58,77%) absolwentów ukończyło studia pierwszego stopnia.
2. Wśród osób, które ukończyło studia dominowali absolwenci Pedagogiki (22,62%) oraz Bezpieczeństwa Narodowego (20,44%).

Kierunek studiów	Stacjonarne	Niestacjonarne	Razem
	SPS	SPS	
<i>Ogółem</i>	346	140	486
WYDZIAŁ NAUK O ZARZĄDZANIU I BEZPIECZEŃSTWIE			245
<i>Bezpieczeństwo narodowe</i>	64	21	85

3. Większość absolwentów pracuje (80% respondentów), 5% nie pracuje. Natomiast 4% studiuje i pracuje, a 11% nie pracuje, ale studiuje.
4. 73,2% studiowało stacjonarnie, a tylko 26,8% studiowało w trybie niestacjonarnym.
5. Ponad 50% respondentów podjęło dalsze kształcenie.
6. Większość badanych podjęło dalsze kształcenie, ponieważ chcą uzupełnić swoje kompetencje zawodowe. 16,7 % chciała zdobyć nowe kwalifikacje, które są niezbędne w wykonywanej pracy.

Analiza losów zawodowych absolwentów – raport ELA

Badania losów zawodowych absolwentów uczelni wyższych uznawane są za priorytet w podwyższaniu jakości kształcenia oraz dostosowywaniu odpowiedniej oferty edukacyjnej do wymogów obecnego rynku pracy. W Polsce Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego wdraża system monitoringu losów zawodowych absolwentów szkół wyższych – ELA jest to ogólnopolski system monitorowania ekonomicznych losów absolwentów, który gromadzi i analizuje dane dotyczące tysięcy absolwentów uczelni wyższych. Personalna trafiają do niego z POL-on, czyli systemu informacji o szkolnictwie wyższym wspierającym pracę Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) oraz Centralnej Komisji do spraw Stopni i Tytułów oraz z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. System monitorowania gromadzi dane o ekonomicznych losach niemal miliona absolwentów polskich uczelni wyższych oraz generuje raporty o każdym kierunku studiów wszystkich polskich uczelni wyższych.

Celem ELA jest: dostarczenie rzetelnych informacji o absolwentach, wsparcie dla grup docelowych w podejmowaniu decyzji (maturzyści i nauczyciele, studenci i doktoranci, szkoły wyższe, MNiSW, Administracja publiczna, rządowa i samorządowa, badacze, dziennikarze), ponadto tworzenie wspólnej wiedzy oraz transparentności szkolnictwa wyższego.

Wnioski z analizy monitoringu

W 2016 roku 66 absolwentów ukończyło studia pierwszego stopnia w trybie stacjonarnym oraz 38 absolwentów, którzy ukończyli studia w trybie niestacjonarny.

PRACA I BEZROBOCIE

Pierwszym aspektem opisującym stabilność zatrudnienia jest bezrobocie - im mniejsze zagrożenie bezrobociem, tym stabilniejsze zatrudnienie. Liczba absolwentów, którzy:

- w okresie objętym badaniem występują w rejestrach ZUS: 46 (ST)
- w okresie objętym badaniem nie występują w rejestrach ZUS: 20 (ST)
- w okresie objętym badaniem występują w rejestrach ZUS: 34 (NST)
- w okresie objętym badaniem nie występują w rejestrach ZUS: 4 (NST)

Wśród czynników wpływających na sytuację zawodową absolwentów należy wyróżnić decyzje edukacyjne podejmowane po uzyskaniu dyplomu.

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: 66.7% (ST)
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: 55.1% (ST)
- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: 52,6% (NST)
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: 40% (NST)

Zatrudnienie absolwentów w zawodowych służbach mundurowych wojskowych i cywilnych):

- procent absolwentów, którzy zostali zatrudnieni w zawodowych służbach mundurowych od uzyskania dyplomu przez absolwenta do 30.09.2017: 15.2% (ST) ; 34,2% (NST)
- średni czas (w miesiącach) od uzyskania dyplomu do zatrudnienia absolwenta w zawodowych służbach mundurowych: 8.20 (ST) ; 0,31 (NST)
- co najmniej 50% absolwentów zatrudnionych do 30.09.2017 w zawodowych służbach mundurowych uzyskało to stanowisko nie później niż w ciągu 10 mies. (ST); 0 mies. (NST) od uzyskania dyplomu.

Doświadczenie bezrobocia:

	% Absolwentów, który mieli doświadczenie bycia bezrobotnym
do 30.09.2017	25.8% (ST) 15,8% (NST)
w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu	25.8% (ST) 15,8 (NST)

w drugim roku po uzyskaniu dyplomu	-
w trzecim roku po uzyskaniu dyplomu	-
w czwartym roku po uzyskaniu dyplomu	-
w piątym roku po uzyskaniu dyplomu	-

Średnia miesięczna liczba równoczesnych pracodawców:

Liczba podmiotów, od których w badaniu zyskali zapłatę za wykonaną pracę na umowę o pracę w czasie od uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem (30.09.2017) w przepracowanych miesiącach. W obliczeniach uwzględniono jedynie te osoby, które w tym okresie wykonywały jakąkolwiek pracę na umowę o pracę, czyli **39** osób (ST), **28** osób (NST).

Duża miesięczna liczba pracodawców nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta.

- Średnia miesięczna liczba pracodawców: 1.02.

WYNAGRODZENIE

Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto¹ osób, które podjęły pracę od uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem oraz w kolejnych pięciu latach od uzyskania dyplomu.

Rok	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto
2016	4290.52 zł
2017	4492.43 zł

Średnie i mediany miesięcznych wynagrodzeń z tytułu umów o pracę wśród absolwentów zatrudnionych na umowy o pracę w 5 kolejnych latach od uzyskania dyplomu oraz od uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem (30.09.2017) w rozbiciu na okresy po uzyskaniu dyplomu, w których badani absolwenci studiowali na innych studiach i w których NIE studiowali. Osób, które wcale nie pracowały na umowę o pracę w tym okresie, nie uwzględniamy. Dla osób pracujących na etat w tym okresie policzyliśmy jedynie ich wynagrodzenie z tytułu umowy o pracę w miesiącach, w których pracowały na umowę o pracę.

Średnie miesięczne wynagrodzenia z tytułu umów o pracę...			
	w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu	w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu	Ogółem
do 30.09.2017	1984.82 zł	1597.07 zł	1832.90 zł
w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu	1843.52 zł	1539.46 zł	1728.92 zł
w drugim roku po uzyskaniu dyplomu	-	-	-
w trzecim roku po uzyskaniu dyplomu	-	-	-
w czwartym roku po uzyskaniu dyplomu	-	-	-
w piątym roku po uzyskaniu dyplomu	-	-	-

Średnie miesięczne wynagrodzenia z tytułu umów o pracę...			
	w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu	w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu	Ogółem
do 30.09.2017	1862,90 zł	1496,04 zł	1698,39 zł
w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu	1817,90 zł	1385,71 zł	1640,81 zł
w drugim roku po uzyskaniu dyplomu	-	-	-
w trzecim roku po uzyskaniu dyplomu	-	-	-

¹ Suma wynagrodzeń od uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem podzielona przez liczbę miesięcy w tym okresie, w których badany uzyskał jakieś wynagrodzenie.

w czwartym roku po uzyskaniu dyplomu	-	-	-
w piątym roku po uzyskaniu dyplomu	-	-	-

Wskaźnik WWZ absolwentów

Wskaźnik ten pozwala odnieść bezwzględne wartości wynagrodzenia absolwentów do sytuacji w powiatach, w których absolwenci mieszkali w okresie objętym badaniem.

Interpretacja tego wskaźnika jest bardzo prosta. Wartości WWZ powyżej 1 oznaczają, że przeciętnie absolwenci zarabiali w okresie badania powyżej średniej wynagrodzeń w ich powiatach zamieszkania. Zatem można stwierdzić, że im większe wartości względnych zarobków, tym lepiej.

Względny wskaźnik zarobków absolwentów...			
	w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu	w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu	Ogółem
do 30.09.2017	0,48	0,39	0,45
w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu	0,46	0,39	0,43
w drugim roku po uzyskaniu dyplomu	-	-	-
w trzecim roku po uzyskaniu dyplomu	-	-	-
w czwartym roku po uzyskaniu dyplomu	-	-	-
w piątym roku po uzyskaniu dyplomu	-	-	-

PRACA A DALSZE STUDIA

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: 66.7%
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: 55.1%
- Procent absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu podjęli studia II stopnia: 65.2%
- Procent absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu podjęli i ukończyli studia II stopnia²: 0.0%

Wskaźniki sytuacji absolwentów na rynku pracy w okresach dalszego studiowania i okresach niestudiowania

Dla zapewnienia porównywalności wyników wykorzystuje się wskaźniki względne: *względny wskaźnik bezrobocia (WWB)* oraz *względny wskaźnik zarobków (WWZ)* absolwentów. Wskaźniki te pozwalają odnieść bezwzględne wartości ryzyka bezrobocia i wynagrodzenia absolwentów do sytuacji w powiatach, w których absolwenci mieszkali w okresie objętym badaniem. Względny wskaźnik bezrobocia to średnia wartość ilorazu ryzyka bezrobocia wśród absolwentów do stopy

² Stan na 31.12.2016 r.

rejestrowanego bezrobocia w ich powiatach zamieszkania³, zaś względny wskaźnik zarobków to średnia wartość ilorazu średniego miesięcznego wynagrodzenia absolwenta do średniego miesięcznego wynagrodzenia w jego powiecie zamieszkania.

³ Wskaźniki względne wykorzystywane w niniejszym raporcie uwzględniają zmiany powiatów zamieszkania absolwenta w okresie objętym analizą. W aktualnej edycji badania dostępne dane na temat miejsca zamieszkania (3 pierwsze cyfry kodu pocztowego) nie pozwalają na jednoznaczne wskazanie powiatu. W rezultacie przyjętego rozwiązania niektóre osoby mogły zostać zakwalifikowane jako mieszkańcy powiatów znajdujących się blisko ich prawdziwych powiatów zamieszkania. W przypadku, gdy niemożliwa była jednoznaczna identyfikacja powiatu zamieszkania absolwenta, wyliczono średnią stopę bezrobocia oraz średnie zarobki dla wszystkich powiatów, w których mógłby znajdować się kod pocztowy jego adresu zamieszkania.

Względny wskaźnik zarobków absolwentów...			
Wskaźnik	Wartość w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu	Wartość w okresach, gdy NIE studiowania po uzyskaniu dyplomu	Ogółem
Bezrobocie			
Ryzyko bezrobocia	-	13.7%	5.9%
Względny wskaźnik bezrobocia	-	1,08	0,61
Zatrudnienie			
Procent osób z doświadczeniem jakiegokolwiek pracy	47.7%	50.9%	62.1%
Procent osób z doświadczeniem pracy na umowę o pracę	43.2%	49.1%	59.1%
Procent osób z doświadczeniem samozatrudnienia	0.0%	0.0%	0.0%
Średni procent miesięcy przepracowanych w jakiegokolwiek formie	31.7%	37.3%	40.8%
Średni procent miesięcy przepracowanych na umowę o pracę	25.3%	31.2%	34.2%
Średni procent miesięcy przepracowanych w ramach samozatrudnienia	0.0%	0.0%	0.0%
Wynagrodzenie			
Średnie miesięczne wynagrodzenia brutto ze wszystkich źródeł	1794.01 zł	1488.93 zł	1701.57 zł
Średnie miesięczne wynagrodzenia brutto z tytułu umów o pracę	1984.82 zł	1597.07 zł	1832.90 zł
Względny wskaźnik zarobków	0,48	0,39	0,45

2.3 Opis sposobów weryfikacji efektów uczenia się osiągniętych przez studenta

Lp.	Przyjęte formy	Forma, kryteria i sposób wyliczenia oceny
I.	EGZAMINY	
1.	Egzamin ustny	<p>Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane w zestawach losowanych przez studentów wyliczona według wzoru:</p> $Ocena\ ko\ncowa = \frac{O1 + O2 + O3}{3}$ <p>Kryteria oceny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania w zestawie • 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny • 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną • 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny • 3,0 – student udzielił częściowej odpowiedzi na pytania, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny • 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w poważnym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną
2.	Egzamin pisemny z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru	<p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę</p> <p>Kryteria oceny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe • 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi • 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi • 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi • 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi • 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi
3.	Egzamin pisemny z wykorzystaniem pytań otwartych	<p>Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru:</p> $Ocena\ ko\ncowa = \frac{O1 + O2 + O3}{3}$ <p>Kryteria oceny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania • 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny • 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną • 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny • 3,0 – student udzielił częściowej odpowiedzi na pytania, przy czym

Lp.	Przyjęte formy	Forma, kryteria i sposób wyliczenia oceny
		<p>pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną
4.	Egzamin praktyczny	<p>Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy zadania praktyczne (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru:</p> $Ocena\ ko\ncowa = \frac{O1 + O2 + O3}{3}$ <p>Kryteria oceny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5,0 – student wykonał poprawnie wszystkie zadania • 4,5 – student wykonał w miarę poprawnie wszystkie zadania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny • 4,0 – student wykonał poprawnie przynajmniej dwa zadania i częściowo jedno, a niedociągnięcia w jego realizacji wpływają w istotny sposób na jego wartość merytoryczną • 3,5 – student wykonał poprawnie przynajmniej jedno zadanie i częściowo dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny • 3,0 – student wykonał w miarę poprawnie przynajmniej jedno zadanie i częściowo dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny • 2,0 – student nie wykonał poprawnie żadnego zadania, a niedociągnięcia w ich realizacji wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną
I.	ZALICZENIA ZAJĘĆ	
1.	Obecność na zajęciach z udziałem nauczycieli	<p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentowego udziału studenta w ogólnej liczbie godzin zajęć przewidzianych do realizacji w ramach przedmiotu/modułu</p> <p>Kryteria oceny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5,0 – udział w ponad 90% godzin zajęć • 4,5 – udział od 86 do 90% godzin zajęć • 4,0 – udział od 81 do 85% godzin zajęć • 3,5 – udział od 76 do 80% godzin zajęć • 3,0 – udział od 70 do 75% godzin zajęć • 2,0 – udział w poniżej 70% godzin zajęć
2.	Samodzielna praca na platformie e-learningowej	<p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentowego udziału studenta w ogólnej liczbie godzin zajęć przewidzianych do realizacji w ramach przedmiotu/modułu na platformie e-learningowej</p> <p>Kryteria oceny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5,0 – realizacja ponad 90% godzin zajęć • 4,5 – realizacja od 86 do 90% godzin zajęć • 4,0 – realizacja od 81 do 85% godzin zajęć • 3,5 – realizacja od 76 do 80% godzin zajęć • 3,0 – realizacja od 70 do 75% godzin zajęć • 2,0 – realizacja w poniżej 70% godzin zajęć
3.	Samodzielne zaliczenie testów w ramach bieżącej kontroli efektywności pracy samokształceniowej na platformie e-learningowej	<p>Forma oceny końcowej: średnia ocen z zaliczenia testów samokontroli na platformie e-learningowej (ocena z testu samokontroli jest wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta)</p> <p>Kryteria oceny testów samokontroli:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe • 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi • 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi • 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi

Lp.	Przyjęte formy	Forma, kryteria i sposób wyliczenia oceny
		<ul style="list-style-type: none"> • 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi • 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi
4.	Wykonanie pracy zaliczeniowej (do wyboru: case study; analiza i opis problemu teoretycznego lub praktycznego wykonanego na podstawie analizy literatury; streszczenie artykułu naukowego, książki lub rozdziału z monografii; raport, sprawozdanie, artykuł naukowy)	<p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej pracy</p> <p>Kryteria oceny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie • 4,5 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy • 4,0 – student wykonał pracę w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy • 3,5 – student wykonał pracę nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy • 3,0 – student wykonał pracę w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny pracy • 2,0 – student nie wykonał pracy zaliczeniowej
5.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem pytań otwartych	<p>Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru:</p> $Ocena\ ko\ncowa = \frac{O1 + O2 + O3}{3}$ <p>Kryteria oceny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania • 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny • 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną • 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny • 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny • 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną
6.	Kolokwium pisemne z wykorzystaniem testów jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru	<p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie procentu poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta w teście przygotowanym przez wykładowcę</p> <p>Kryteria oceny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5,0 – ponad 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testowe • 4,5 – od 86 do 90% poprawnych odpowiedzi • 4,0 – od 81 do 85% poprawnych odpowiedzi

Lp.	Przyjęte formy	Forma, kryteria i sposób wyliczenia oceny
		<ul style="list-style-type: none"> • 3,5 – od 76 do 80% poprawnych odpowiedzi • 3,0 – od 70 do 75% poprawnych odpowiedzi • 2,0 – poniżej 70% poprawnych odpowiedzi
7.	Kolokwium praktyczne	<p>Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy zadania praktyczne (O1, O2, O3) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru:</p> $Ocena\ ko\ncowa = \frac{O1 + O2 + O3}{3}$ <p>Kryteria oceny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5,0 – student wykonał poprawnie wszystkie zadania • 4,5 – student wykonał w miarę poprawnie wszystkie zadania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny • 4,0 – student wykonał poprawnie przynajmniej dwa zadania i częściowo jedno, a niedociągnięcia w jego realizacji wpływają w istotny sposób na jego wartość merytoryczną • 3,5 – student wykonał poprawnie przynajmniej jedno zadanie i częściowo dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny • 3,0 – student poprawnie przynajmniej jedno zadanie częściowo dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny • 2,0 – student nie wykonał poprawnie żadnego zadania, a niedociągnięcia w ich realizacji wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną
8.	Kolokwium ustne	<p>Forma oceny końcowej: średnia ocen za trzy pytania (O1, O2, O3) przygotowane w zestawach losowanych przez studentów wyliczona według wzoru:</p> $Ocena\ ko\ncowa = \frac{O1 + O2 + O3}{3}$ <p>Kryteria oceny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania w zestawie • 4,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny • 4,0 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na dwa pytania i częściowej na jedno, a niedociągnięcia w odpowiedzi wpływają w istotny sposób na jej wartość merytoryczną • 3,5 – student udzielił wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w dość istotny sposób na ich ogólny poziom merytoryczny • 3,0 – student udzielił stosunkowo wyczerpującej odpowiedzi przynajmniej na jedno pytanie i częściowej na dwa kolejne, przy czym pojawiające się niedociągnięcia wpływają w znacznym stopniu na ich ogólny poziom merytoryczny • 2,0 – student nie udzielił wyczerpującej odpowiedzi na żadne pytanie, a niedociągnięcia w odpowiedziach wpływają w znacznym stopniu na ich ogólną wartość merytoryczną
9.	Samodzielne przygotowanie i wykonanie zadania o charakterze intelektualnym na zajęciach (do wyboru: referat, raport dotyczący wąskiego problemu, wystąpienie obejmujące wąskie zagadnienie z	<p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej zleconego zadania</p> <p>Kryteria oceny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5,0 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jej wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie • 4,5 – student wykonał zadanie w formie określonej przez

Lp.	Przyjęte formy	Forma, kryteria i sposób wyliczenia oceny
	wykorzystaniem prezentacji multimedialnej, wystąpienie obejmujące wąskie zagadnienie w formie ustnej)	<p>wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania</p> <ul style="list-style-type: none"> • 4,0 – student wykonał zadanie w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania • 3,5 – student wykonał zadanie nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania • 3,0 – student wykonał zadanie w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania • 2,0 – student nie wykonał zadania
10.	Samodzielne wykonanie zadań o charakterze praktycznym na zajęciach	<p>Forma oceny końcowej: średnia ocen za zadania praktyczne (O1, O2, On) przygotowane przez wykładowcę wyliczona według wzoru:</p> $Ocena\ ko\ncowa = \frac{O1 + O2 + On}{n}$ <p>Kryteria oceny zadania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5,0 – student wykonał zadanie poprawnie i samodzielnie • 4,5 – student wykonał w miarę poprawnie zadanie i samodzielnie jakkolwiek pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na jego ogólny poziom merytoryczny • 4,0 – student wykonał w miarę poprawnie zadanie i samodzielnie jakkolwiek pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają na jego ogólny poziom merytoryczny • 3,5 – student wykonał poprawnie zadanie ale z pomocą wykładowcy • 3,0 – student wykonał zadanie z pomocą wykładowcy i pomimo to pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają na jego ogólny poziom merytoryczny • 2,0 – student nie wykonał zadania
11.	Grupowe przygotowanie i wykonanie zadania intelektualnego na zajęciach (w formie określonej przez wykładowcę)	<p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej zleconego zadania, a także wkładu studenta w pracę związaną z jego przygotowaniem</p> <p>Kryteria oceny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5,0 – grupa wykonała zadanie w formie określonej przez wykładowcę, jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie, a student miał bardzo duży wkład w jego przygotowanie i wykonanie • 4,5 – grupa wykonała zadanie w formie określonej przez wykładowcę, jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania, a student miał bardzo duży wkład w jego przygotowanie i wykonanie • 4,0 – grupa wykonała zadanie w formie określonej przez wykładowcę, jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania, a student miał raczej duży wkład w jego przygotowanie i wykonanie • 3,5 – grupa wykonała zadanie nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania, a student miał

Lp.	Przyjęte formy	Forma, kryteria i sposób wyliczenia oceny
		<p>raczej mały wkład w jego przygotowanie i wykonanie</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3,0 – grupa wykonała zadanie w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny zadania, przez co udział studenta w wykonaniu zadania jest nieistotny • 2,0 – grupa nie przygotowała i nie wykonała zadania lub student nie brał udziału w przygotowaniu zadania
12.	Samodzielne przygotowanie projektu końcowego	<p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej projektu</p> <p>Kryteria oceny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5,0 – student wykonał projekt w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie • 4,5 – student wykonał projekt w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, przy czym pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny projektu • 4,0 – student wykonał projekt w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny projektu • 3,5 – student wykonał projekt nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny projektu • 3,0 – student wykonał projekt w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, a jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, przy czym pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny projektu • 2,0 – student nie wykonał projektu
13.	Grupowe przygotowanie projektu końcowego	<p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny strony formalnej i merytorycznej zleconego projektu, a także wkładu studenta w pracę związaną z jego przygotowaniem</p> <p>Kryteria oceny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5,0 – grupa wykonała projekt w formie określonej przez wykładowcę, jego wartość merytoryczna jest na wysokim poziomie, a student miał bardzo duży wkład w jego wykonanie • 4,5 – grupa wykonała projekt w formie określonej przez wykładowcę, jego wartość merytoryczna jest raczej na wysokim poziomie, pojawiły się drobne niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny projektu, a student miał bardzo duży wkład w jego wykonanie • 4,0 – grupa wykonała projekt w formie określonej przez wykładowcę, jego wartość merytoryczna jest raczej na dobrym poziomie, pojawiły się niedociągnięcia, które nie wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny projektu, a student miał raczej duży wkład w jego wykonanie • 3,5 – grupa wykonała projekt nie do końca w formie określonej przez wykładowcę, jego wartość merytoryczna jest raczej na dostatecznym poziomie, pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny projektu, a student miał raczej mały wkład w jego wykonanie • 3,0 – grupa wykonała projekt w formie odbiegającej w istotny sposób od formy określonej przez wykładowcę, jego wartość merytoryczna

Lp.	Przyjęte formy	Forma, kryteria i sposób wyliczenia oceny
		<p>jest raczej na dostatecznym poziomie, pojawiły się niedociągnięcia, które wpływają w istotny sposób na ogólny poziom merytoryczny projektu, przez co udział studenta w wykonaniu projektu jest nieistotny</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2,0 – grupa nie wykonała projektu lub student nie brał udziału w wykonaniu projektu
14.	Aktywność na zajęciach	<p>Forma oceny końcowej: ocena wyliczona na podstawie dokonanej przez wykładowcę oceny częstotliwości udziału w dyskusjach w ramach zajęć, poziomu merytorycznego wypowiedzi i krytycznego podejścia do omawianego problemu</p> <p>Kryteria oceny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5,0 – student uczestniczył bardzo często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była wysoka i krytycznie podchodził do omawianego problemu • 4,5 – student uczestniczył często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była raczej wysoka i raczej krytycznie podchodził do omawianego problemu • 4,0 – student uczestniczył często w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na stosunkowo dobrym poziomie i raczej krytycznie podchodził do omawianego problemu • 3,5 – student uczestniczył rzadko w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na średnim poziomie i raczej bezkrytycznie podchodził do omawianego problemu • 3,0 – student uczestniczył sporadycznie w dyskusji, wartość merytoryczna jego wypowiedzi była na niskim poziomie i bezkrytycznie podchodził do omawianego problemu • 2,0 – student nie brał udziału w dyskusjach